בס"ד יום א וישב תשפו מה אשיב לד' כל תגמולוהי עלי! על כל החסד והטוב אשר גמלני ד' מעודי עד היום הזה. וכעת הראה אותי ד' בן לבני החשוב והיקר מרדכי גדלי' עים זוגתו החשובה עד מאד לאה וייקרא שם הבן בשבת קודש וישלח , יוסף חיים, על שם חותן חותני רב דקרית הרצוג ת"ח וירא אלוקים ומאהב שם שמיים על הבריות יהא זכרו ברוך

יה"ר שאזכה עים זוגתי החשובה אשר בלעדה לא היה כאן שום פירוש וביאור! לישב באהלה של תורה כל ימי חיי בחיים של עושר וכבוד ולרות בטוב ד כל ימי חיי
כבר אמרנו שחייב אדם ללמוד בירושלמי רגיל כמה זימני ל פ נ י שמתחיל חיבור זה -- כי חיבור זה מוגה הרבה ואי אפשר להבין ההגהות עד שלומדים בלי זה--- כמובן שיש לחלוק על הרבה הגהות ומסתמא יש גם בהם שבושים גסים או דקים--- אך לעולם אל ימנע אדם עצמו מבית המדרש -- ובס"ד נקווה לההדיר עוד ועוד ובכל פעם יימצא תקונים חדשים

סוף דבר: מוטל על כל אחד לעבור על הגהותינו בעין חדה וביקורת-- אך בתנאי אחד: שרגיל ה ר ב ה בסגנון ונוסח ירושלמי [וההגה אינו מתאים לפי דעתו וכן על סוגיא זו ע צ מ ה [במקומה] כמה זימני--- וכשיראה לו שטעיתי נא ונא לשלוח לי על ידי weeklygilyon@gmail.com ואתקננו בס"ד במהדורה הבאה ואומר הדברים בשמו

יבלעם

פירוש קצר על תלמוד ירושלמי יבמות

1) הפירוש מיועד ללומד והוגה בבבלי כמה זמן ובקי במונחיה ומושגיה

2) כל מקום שאפשר לשתוק שתקתי והנחתי העבודה על המעיין—ואף במקום שפרשתי היא בתכלית הקיצור

3)שניתי כמה מן הנדפס אים ראיתיה "כמעט מוכרח", אך במקום שאף אחר ההגה, הסוגיא סתום, לא הגהתי והנחתי מלפרשה

4)הטלתי "מתגים" כפי הצורך בעין יפה... Paragraphs & punctuation marks

בחמלת ה' עלי שילהי סיון תשע"א והוגה שבט עג

יהושע יהודה גליק

וחזר והוגה אדר ראשון עד וחזר והוגה סוף עז

החלי בעזר צורי 20 לעומר 5771 וכעת החילותי ב שמות תשפד
יג סיוון תשפה [עים הרב הגאון ר' יעקב קאפל שוורץ]

מסכת יבמות פרק א

הלכה א משנה חמש עשרה נשים פוטרות צרותיהן וצרות צרותיהן מן החליצה ומן הייבום עד סוף העולם. בתו ובת בתו ובת בנו בת אשתו ובת בנה ובת בתה וחמותו ואם חמותו ואם חמיו אחותו ואחות אמו ואחות אשתו אשת אחיו מאמו ואשת אחיו שלא היה בעולמו וכלתו:

גמרא מפרש לה לקמיה כתיב (ויקרא ו) מצות תאכל לפי שהיתה בכלל היתר ונאסרה, וחזרה והותרה, יכול תחזור להיתירה הראשון? תלמוד לומר מצות תאכל מצוה. כיוצא בו (דברים כה) יבמה יבא עליה מצוה לפי שהיתה בכלל היתר ונאסרה, וחזרה והותרה, יכול תחזור להיתירה הראשון? ת"ל יבמה יבא עליה מצוה

ר' יוסי פתר מתניתא: מצות תאכל מצוה, לפי שהיתה בכלל היתר, עד שלא הקדישה רוצה לוכל אוכל, שלא לוכל אינו אוכל, הקדישה ונאסרה, קרב קומצה וחזרה והותרה, יכול תחזור להיתירה הראשון, רוצה לוכל אוכל, שלא לוכל אינו אוכל, ת"ל מצות תאכל מצוה. כיוצא בו יבמה יבא עליה מצוה, לפי שהיתה בכלל היתר עד שלא נישאת לאחיו, רצה לכנוס כונס, שלא לכנוס אינו כונס, נישאת לאחיו ונאסרה, ומת אחיו בלא בנים חזרה והותרה, יכול תחזור להיתירה הראשון, רצה לכנוס כונס, שלא לכנוס אינו כונס, ת"ל יבמה יבא עליה מצוה.

רב הונא פתר מתני': מצות תאכל מצוה, לפי שהיתה בכלל היתירה, עד שלא קדשה רוצה לוכל חמץ אוכל, מצה אוכל, הקדישה ונאסרה, קרב קומצה חזרה והותרה, יכול תחזור להיתירה הראשון, רוצה לוכל חמץ אוכל, מצה אוכל, ת"ל מצות תאכל מצוה. כיוצא בו יבמה יבא עליה מצוה, לפי שהיתה בכלל היתר, עד שלא נישאת לאחיו רצה לכנוס לשם תואר כונס, לשם ממון כונס, נישאת לאחיו ונאסרה, מת אחיו בלא בנים חזרה והותרה, יכול תחזור להיתירה הראשון רצה לכנוס לשם תואר כונס, לשם ממון כונס, תלמוד לומר יבמה יבוא עליה מצוה. אתיא דרבי הונה כאבא שאול, דתנא אבא שאול אומר הכונס את יבמתו לשום נוי או לשום דברים אחרים, הרי זו בעילת זנות וקרוב להיות הוולד ממזר

מה? אבא שאול כר' עקיבה, דר' עקיבה אמר יש ממזר ביבמה? מה דא"ר עקיבה ביבמה שזינתה=יבמה לשוק מה דאמר אבא שאול,ביבמתו. אתיא כר' יוסי בר חלפתא. דרבי יוסי בן חלפתא ייבם את אשת אחיו חמש חרישות חרש וחמש נטיעות נטע ודרך סדין בעל אילו הן: רבי ישמעאל בי ר' יוסי ר' לעזר בי ר' יוסי ר' מנחם בי ר' יוסי ור' חלפתא בר' יוסי רבי אבדימוס בי ר' יוסי.

כתיב (ויקרא יח) ערות אשת אחיך לא תגלה. משמע הוא בין אשת אחיו מאביו בין אשת אחיו מאמו. בין אשת אחיו שהיה בעולמו בין אשת אחיו שלא היה בעולמו. בין לחיים בין לאחר

מיתה. בין שיש לו בנים בין שאין לו בנים. הותרה מכללה על ידי ייבום, יכול לכל דבר? נאמר כאן (דברים כה) כי ישבו אחים יחדיו, ונאמר להלן (בראשית ה) שנים עשר עבדיך אחים אנחנו. מה אחים שנאמר להלן באחים מן האב הכתוב מדבר, אף אחים שנאמר כאן באחים מן האב. יחדיו- פרט לאשת אחיו שלא היה בעולמו. ומת א' מהן- הא מבחיים , אפי' גירשה הרי זו אסורה. ובן אין לו- הא אם יש לו בן פטורה

כתיב (ויקרא יח) כי את כל אשר יעשה מכל התועבות האל ונכרת. והלא אשת אחיו בכלל כל העריות הוית, והותרה מכללה על ידי ייבום, יכול אף שאר כל העריות הותרו מכללן על ידי ייבום? רבי זעירה בשם רבי יוסי בן חנינה: עליה עליה. יבמה יבא עליה מה עליה שנאמר להלן ביבמה האב הכתוב מדבר, אף עליה שנאמר כאן ביבמה הכתוב מדבר.ואפ"ה קאסר לה רחמנא

ר' בנימין בר גידל ור' אחא הוו יתבין, אמר רבי אחא הדא דרבי יוסי בן חנינה. א"ל ר' בנימין בר גידל, או מה עליה שנאמר להלן בשאינה יבמה הכתוב מדבר, אף עליה שנאמר כאן בשאינה יבמה הכתוב מדבר.... א"ל רב אחא התורה אמרה ביבמה, ואת אומר בשאינה יבמה?! א"ל ר' בנימין בר גידל התורה אמרה בשאינה יבמה, ואת אומר ביבמה?! ואיקפיד ר' אחא לקיבליה. א"ר יוסי, לא דרבי בנימין פליג על ר' אחא, אלא דהוא מקפד על לישנא דשמע מן רביה, [לפיכך השיבו דרך שחוק]. מה כדון? איזה לשון שמע מרבו? יבמה יבא עליה, מה עליה שנא' להלן ביבמה. אף עליה שנאמר כאן אפי' יבמתו. ו א מ ר ה ת ו רה (ויקרא יח) ואשה אל אחותה לא תקח. אין לי אלא היא, צרתה מניין? ת"ל לצרור. לא לצרתה ולא לצרת צרתה. אין לי אלא אחות אשתו, שאר כל העריות מנין? ר' זעירה בשם ר' יוסה בר חנינה קל וחומר מה אחות אשתו ערוה שיש לה היתר לאחר איסורה הרי היא אסורה להתייבם. שאר כל העריות שאין להן היתר לאחר איסורן, לא כל שכן!! מה זו ערוה פוטרת צרתה, אף שאר כל העריות פוטרות צרותיהן

עד כדון כר' עקיבה, כר' ישמעאל? תני ר' ישמעאל מה אחות אשתו מיוחדת ערוה שחייבין על זדונה כרת ועל שגגתה חטאת הרי הוא אסורה להתייבם. אף כל ערוה שחייבין על זדונה כרת ועל שגגתה חטאת תהא אסורה להתייבם. מה נפיק מן ביניהון? אלמנה לכהן גדול, מאן דמר ערוה שיש לה היתר לאחר איסורה, זו הואיל ואין לה היתר לאחר איסורה הרי היא אסורה להתייבם. מאן דמר ערוה שחייבין על זדונה כרת ועל שגגתה חטאת, הרי זו אסורה להתייבם, זו הואיל ואין חייבין על זדונה כרת ועל שגגתה חטאת תהא מותרת להתייבם.

ר' אייבו בר נגרי ר' קריספי בשם רשב"ל (דברים כה) לא תהיה אשת המת החוצה לאיש זר. זו אשה שהיא זרה לו, אמרה התורה לא תהיה לו לאשה אפי' מצוה. מעתה לא תהא צריכה חליצה! אמר ר' ירמיה יבמתו יבמתו התורה ריבתה בחליצה. אי יבמתו יבמתו התורה ריבתה בייבום.

תני רבי ישמעאל (דברים כה) מאן יבמי. זו שמיאן יבמי לא שמיאינו שמים. מעתה לא תהא צריכה חליצה. הווי צורכה להון דאמר

רבי ירמיה יבמתו יבמתו התורה ריבתה בחליצה.

רבי בון בר חייה בעא קומי רבי זעורה, אלמנה לכהן גדול מהו שתהא צריכה חליצה? אמר, איפשר לומר קידושין תופסין בה ואת אומר אינה צריכה חליצה?! א"ל הרי איילונית קידושין תופסין בה, ואת אומר אינה צריכה חליצה. א"ל איילונית מטעם אחר הוצאתה (דברים כה) אשר תלד- יצתה זו שאינה יולדת.
עד שאת למד כל העריות מאחות אשתו לאיסור, למד כל העריות מאשת אחיו להיתר? א"ר מנא למידין שני איסורין משני איסורין. ואין למידין שני איסורין מאיסור אחד. ר' לעזר בשם ר' אבון כל דבר שהוא בא מחמת הגורם, בטל הגורם בטל האיסור. ודבר שאינו בא מחמת הגורם, אף על פי שבטל הגורם, האיסור במקומו. ומה אית לך? אמר רבי יוסי בי ר' בון כגון אילו חמש עשרה נשים, שלא תאמר בתו עד שלא נישאת לאחיו אסורה לו, נישאת לאחיו מותרת לו.
לוי בר סוסיי בעא קומי רבי, ניתני שש עשרה נשים. אמו אנוסת אביו, נשואה לאחיו מאביו! אמר ליה ניכר אותו האיש שאין לו מוח בקדקדו, ולמה אמר ליה? בגין דר' יודה דר' יודה אוסר באנוסת אביו ובמפותת אביו.ואסור לשמעון לישא אנוסת אביו ולא מודי ר' יודה שאם קידש שתפסו בה קידושין?! אלא בגין דתנינן שש עריות חמורות מאילו מפני שהן נשואות לאחרים צרותיהן מותרות. ותני ר' חייה כן אם יכולות להינשא לאחיו שלא בעבירה, צרותיהן פטורות מן החליצה ומן הייבום. ומכולם אין לך אלא אמו אנוסת אביו נשואה לאחיו מאביו.

למה לא תניתה. בגין דתניתה ר' חייה לא ניתנינה? כל שכן ניתנינה!! אלא בגין דתנינן אחותה שהיא יבמתה או חולצת או מתייבמת, ואת משכח בכלהון אחותו שהיא יבמתה מתייבמת, חוץ מאמו אנוסת אביו, נשואה לאחיו מאביו. [דעל כרחך יש אסור אם או אחות-אם]
יצחק בר איסטייה אמר, רשב"ל בעי, ניתני שש עשרה נשים, חלוצה פוטרת צרתה. שמעון חלץ לרחל אשת ראובן, וחזר ונשאה, ומת שמעון, ונופלין רחל וצרתה לפני לוי. א"ר יעקב דרומייא קומי ר' יוסי ולמה לא תנינתה? בגין ר' עקיבה. דאמר ר"ע יש ממזר בחלוצה.=אין קיד' תופשין בחיי"ל ניתנינה על דרבנן? לא אתינן מיתני אלא מילין דכל עמא מודיי בהון

אתייא דיצחק בר איסטייהשהקשה "ניתני..." כרבי אמי.דס"ל אליבא דר"ל, "האחין חייבים על החלוצה, כרת—וע"כ פוטרת צרתה רבי יסא אמר איתפלגון ר' יוחנן ורשב"ל. ר' יוחנן אמר הוא אינו חייב על החלוצה, והאחין חייבין על החלוצה. בין הוא ובין אחים חייבין על הצרה. רשב"ל אמר בין הוא בין אחין אינן חייבין לא על החלוצה ולא על הצרה. רבי אמי מחליף שמועתא.ר"ל מחמיר, וריו"ח מיקל אמר רבי זעירא קומי רבי יסא, והא רבי אמי מחליף שמועתא! אלא דעון דעון אית לרבי יוחנן, ואפילו תאמר דעון דעון אית לר' יוחנן, דעון דעון אית לר"ש בן לקיש.כ "אמוראי נינהו אליבא דריו"ח ור"ל" מילתיה דיצחק בר איסטייה מסייעא לרבי אמי.
ומיליהון דרבנן מסייעין לרבי יסא דס"ל ד ר י ש לקיש הוא דאמר שליחותא. דאמר רבי ירמיה רבי בא תריהון בשם רבי חייה בר בא: הכל מודיןאף ר"ל בצרה שהוא חייב. מה פליגין? בחלוצה. ר'

יוחנן אמר הוא אינו חייב על החלוצה, והאחין חייבין על החלוצה ור"ל אמר אף האחין פטורין על החלוצה

[עיין 4:8 מיליהון דרבנין דלקמן אמרי חליצה פטור לא "קניין"
שמעון בר בא בעא קומי רבי יוחנן מה בין חולץ ומה בין מגרש? א"ל את סבור חליצה קניין? אינה אלא פטור!]

ר' יודן בעא, כמאן דאמר בין הוא בין אחין אינן חייבין על החלוצה, אבל חייבין על הצרה.אף לר"ל ניחא הוא אינו חייב על החלוצה, שכבר נראה לפטור בה. וחייב על הצרה, שלא נראה לפטור בה. אחין, מה בין חלוצה אצלו, מה בין צרה אצלו? ליחייבו גם על החלוצה! חזר ואמר, אין את יודע משם מה את מחייבו, אין משום אשתו של חולץ, אי משום אשתו של מת. אמר ר' יוסי: מה את סבור, חליצה קניין, אינה אלא פטור! אין האחין חייבין עליה משום אשתו של חולץ, אבל חייבין עליה משום אשתו של מת. ונשאר בקושיא

ר' יודן בעי, כמאן דאמר הכל מודין בצרה שהוא חייב.אלמא "צרה אבראי קאי" [קידש אחד מן השוק את אחת מהן=יבמה לשוק ובא היבם וחלץ לה, ובא או בא עליה, נפקעו ממנה קידושין זה לכו"ע--שהרי איגלאי מילתא שזקוקה היא ליבום/לחילוץ ואין לאחר עסק בה] חלץ לחבירתה או בא ובא עליה, למפריעה חלו עליה קידושין? דאיגלאי מילתא דהך צרה, אבראי קאי

אמר ר' שמי, לא כן אמר ר' ינאי נמנו שלשים וכמה זקינים. מניין שאין קידושין תופסין ביבמה? תלמוד לומר (דברים כה) לא תהיה אשת המת החוצה לאיש זר שלא יהא לה הוייה אצל אחר. אמר ליה ר' יוחנן ולא מתניתא היא! או לאחר שיחלוץ ליך יבמיך אינה מקודשת! והיה ר' יוחנן מקלס לה (ישעיהו מו) הזלים זהב מכיס (משלי ג) בני אל יליזו מעיניך (משלי כז) חכם בני ושמח לבי (משלי ט) תן לחכם ויחכם עוד (משלי א) ישמע חכם ויוסף לקח. אמר ר' שמעון בן לקיש בתר כל אילין קילוסייא יכול אנא פתר לה כר' עקיבה דר' עקיבה אומר יש ממזר ביבמה.=אין קידושין תופשין בחיי"ל

אלא תמן לאחר שיחלוץ ליך... יבמה אחת.אלימי זיקה והכא שתי יבמות.שמא קידושין תופש שנייא היא איסור יבמה אחת. שנייא היא איסור שתי יבמות.ושפיר קמיבעיא ליה לר' יודן

ר' יודן בעא, כמאן דאמר, האחין חייבין על החלוצה, חליצה פטור, ביאה פטור, כמה דתימר חלץ לה, נאסרה לאחין. ודכוותה בא עליה, נאסרה לאחין. אלמה תני ר' חייה מת הראשון ייבם השני. מת השני ייבם השלישי!! אמר ר' יוסי מה את סבר, היא חליצה היא ביאה?! כיון שחלץ לה נעקרה הימינה זיקת המת למפריעה. למפריעה חל עליה איסורו של מת אצל האחין, אבל אם בא עליה אשתו היא!

אחותו מאמו- נשואה לאחיו מאביו. אחות אמו- גבר ובריה נסבין תרתין אחוון. [יעקב נשא לאה והוליד ראובן. שמעון בנו של יעקב מאשה אחרת. שמעון נשא רחל אחות לאה. שמעון מת ונפלה רחל לפני ראובן]
אחות אשתו- תרין אחין מסיבין לתרתין אחוון.

ואשת אחיו מאמו. נאמר כאן אחוה ונאמר להלן (בראשית מב) שנים עשר עבדיך אחים אנחנו. מה אחים שנאמר להלן באחים מן האב הכתוב מדבר, אף אחים שנאמר כאן באחים מן האב הכתוב מדבר. אמר רבי יונתן נאמר כאן ישיבה ונאמר להלן ישיבה (דברים יז) וירשתה וישבת בה. מה ישיבה שנאמר להלן ישיבה שיש עמה ירושה. אף ישיבה שנאמר כאן ישיבה שיש עמה ירושה. ר' אבון בר ביסנא בשם ר' יונתן דבית גוברין "ישבו" את שישיבתן בבית אחד. יצאו אחים מן האם שזה הולך לבית אביו וזה הולך לבית אביו. יחדיו- פרט לאשת אחיו שלא היה בעולמו. ר' בון בר חייא אמר, ר' בא בר ממל בעי, איילונית ואשת אחיו שלא היה בעולמו היו בפרשה. מה חמית מימר איילונית צרתה מותרת. ואשת אחיו שלא היה בעולמו צרתה אסורה? אמר ליה איילונית מטעם אחר הוצאתה, אשר תלד יצאת זו שאינה יולדת. לא דייך שאינה מתייבמת אלא שאת מבקש לאסור צרתה. אבל אשת אחיו שלא היה בעולמו ערוה היא וערוה פוטרת צרתה.

אסי אמר צרת איילונית אסורה. מתניתא פליגא על אסי, וכולן אם מתו או מיאנו או נתגרשו או שנמצאו איילוניות צרותיהון מותרות. ר' בון בר חייה בשם ר' בא בר ממל מה דמר אסי כר' מאיר, דרבי מאיר אמר כל שאין את מייבמיני אין את מייבם צרתי.

וכלתו. אמר ר' יוסי זאת אומרת שמותר לאדם לישא את אשת בן אחיו:

הלכה ב משנה הרי אילו פוטרות צרותיהן וצרות צרותיהן מן החליצה ומן הייבום עד סוף העולם

וכולם אם מתו או מיאנו או נתגרשו או שנמצאו איילוניות צרותיהן מותרות

שאין את יכול לומר בחמותו ואם חמותו ואם חמיו שנמצאו איילוניות או שמיאינו:

גמרא שייך לסוף מסכתא רבי יוחנן אמר ממאנת היא ביבם לעקור זיקת המת להתיר צרה לאביה, [וכלה לחמיה] רב ורשב"ל תריהון אמרין אינה ממאנת ביבם לעקור זיקת המת ולהתיר צרה לאביה [וכלה לחמיה] רב ור' שמעון בן לקיש כבית שמאי, דבית שמאי אומרים בבעל? א"א למאן רק כשהבעל חי, אבל לאחר מיתתו לא

מה אנן קיימין? אם באומרת אי איפשי לא בנישואיך ולא בנישואי אחיך המת, כל עמא מודיי שהיא עוקרת. אלא כן אנן קיימין באומרת איפשי בנישואין.

רבי יוחנן אמר כאומרת אי איפשי לא בנישואיך ולא בנישואי אחיך. רב ורשב"ל תריהון אמרין כאומרת אי איפשי בנישואיך אבל בנישואי אחיך רוצה אני.

מתניתא פליגא על רבי יוחנן. וכולן אם מתו או מיאינו או נתגרשו או שנמצאו איילוניות צרותיהן מותרות. "נתגרשו", ולא הימינו ?! ודכוותה "מיאינו", הימינו! אלמא בעינן שתאמר ג"כ א"א בנשואי א ח י ך

תני ר' חייה כן: אם מיאינו או נתגרשו בחיי הבעל, צרותיהן מותרות. לאחר מיתת הבעל, צרותיהן חולצות ולא מייתבמות. אלמא א"א למאן אחר מיתה כלל! אמר ר' יודן אביו דרבי מתנייא, תיפתר שמתו הערוות ולא מיאנו. דמתניתא כל היכולה למאן ולא מיאנה צרתה חולצת ולא מתייבמת! כן מתניתא: כל היכולה למאן ולא מיאינה "ומתה" צרתה חולצת ולא מתייבמת.

אמר ר' אבא מרי אפי' תימר בקיימת, תיפתר שאין שם יבם אחר אלא אביה. לא מהני מיאון להתיר הצרה, דנראה מאד כצרת ערווה

ר' יונה אמר בלבד שנמצאת איילונית מן האירוסין. ר' יוסה אמר אף מן הנישואין. במחזירה תנינה במחזור השנית חזר בו רבי יוסי. שא"א לעקור מן הנשואין אמר ליה ר' פינחס לא כן אלפן רבי מן הנישואין? אמר ליה והיא קבועה גבך כמסמרא?!חוזרני בי! אמר ר' זעורה קומי ר' מנא יאות אמר ר' יוסי דיחזור בה. אלו בתו מן הנישואין בלא איילונית, צרתה אסורה. מפני שניתוסף לה איילונית, צרתה מותרת?! ק"ו מבתו לחוד אמר ליה איילונית כמי שאינה בעולם.הוי מקח טעות אלו שתי יבמות אחת איילונית ואחת שאינה איילונית ובא היבם וחלץ לה =או ובא עליה, שמא פטר בחברתה כלום?! הוי, איילונית כמי שאינה בעולם:

בתו. ובתו ממאנת?! ולא בנישואי תורה היא את בתי נתתי לאיש הזה! ר' חונה בשם ר' שמעון בן לקיש תיפתר בקטנה שהשיאה אביה ונתגרשה שהיא כיתומה בחיי אביה.

ר' אחא ר' חנינה בשם רבי שמעון בן לקיש זאת אומרת שאין קטנה יולדת,דא"כ משכחת לה "חמותו" ממאנת דלא כן {תמתין עד שתגדיל אגב שיטפא} ותמאן בבעלה ותתיר צרתה לחתנה. כלתו של רבי ישמעאל מיאנה ובנה על כתיפה. ר' חזקיה בשם ר' אבהו: ר' יודה ור' שמעון ורבי ישמעאל אמרו דבר אחד גדולה נמי ממאנת. תני עד אימתי הבת ממאנת? עד שתביא שתי שערות דברי רבי מאיר. רבי יודה אומר עד שירבה השחור. רבי שמעון אומר עד שתתפשט הכף.

רבי זעורה ר' חייא בשם רבי שמעון בן לקיש עד שתתפשט הכף ויהא השחור רבה על הלבן. ר' אבהו ר' לעזר בשם ר' הושעיה הלכה כרבי יודא. רבי יהושע בן לוי אמר הלכה כרבי יודה. אתא עובדא קומי ר' יסא אמר איזלון לגבי רבי אבהו דאית ליה אולפן הלכה כרבי יודה.להקל אנן לית לן אולפן הלכה כרבי יודה. רבי חנינה אמר הלכה כרבי יודה. רבי יוחנן אמר לציפורייא אתון אמרין בשם רבי חנינה הלכה כרבי יודה. ולית היא כן!

מאי כדון?

חברייא בשם רבי חנינה מודיי רבי יהודה שאם נבעלה משהביאה שתי שערות, שאין יכולה למאן. רבי זעורה בשם ר' חנינה מודיי ר' יודה שאם נתקדשה דווקא שעושה קידושין חדשה אחר שגדלה--אבל ביאה בעלמא לא סגימשהביאה שתי שערות שאינה יכולה למאן. על דעתיה דרבי זעורה דאמר נתקדשה משהביאה שתי שערות. הא אם נתקדשה עד שלא הביאה שתי שערות ונבעלה משהביאה שתי שערות יכולה היא למאן ניחא.משכחת לה שתלד ??? ו"קשה" למה תנן שא"א יכול לומר חמותו על דעתין דחבריא דאינון אמרין נבעלה משהביאה שתי שערותכיון שנבעלה אחר שהביאה ב"ש, שוב א"י למאן [הא אם נבעלה עד שלא הביאה שתי שערות יכולה היא למאן] וזה אימת עיברה וילדה? עד שלא הביאה שתי שערות. וחיה היא?! לא כן אמר רבי רדיפא רבי יונה בשם ר' אילא איתא עיברה וילדה עד שלא הביאה שתי שערות היא ובנה מתים. משהביאה שתי שערות היא ובנה חיים. עיברה עד שלא הביאה שתי שעות וילדה משהביאה שתי שערות היא חיה ובנה מת.

[מאי כדון? רבי ישמעאל כרבי שמעון, על

תנאי קידושי הראשון בעל]
על דעתיה דרבי מאיר דאמר בסימנין הדבר תלוי, ניחא. על דעתיה דרבי שמעון ור' יודא דו אמר לכשיוסיף בה קנין אחר, מעתה אפילו גדולה! אמר ר' יצחק וכיני! אלא כדי שלא יתפרצו בנות ישראל בזימה.

אתייא עובדא מיאנה ועמדה וניסת לאחר קומי ר' יוסי, אמר יבדקו דדיה.=רבה השחור ואים לא נטו, מהני מיאון?! מה כרבי יודה? דרבי יודה אמר עד שירבה שחור.האים מקל כ"כ שיכולה למאן? [ומסיק דבדיקה מהניא רק לעניין דאם כבר נטה--אי"צ אפילו גט משני]

##ואמר ר' אבהו בשם ר' יוחנן אין עושין מעשהל ה ק ל שתהא כגדולה(ו ש ל א להצריכה גט משני) . הדא דתימר בתוך הזמן. אבל לאחר הזמןשל 6 חדשים עושין מעשה.ותצא מן השני בלא גט

פירוש מתי נקרא תוך זמן ומתי אחר זמן [הוא דאמר רבי יהושע בן לוי אין בין ימות הנערות לימות הבגרות אלא ששה חדשים בלבד.]
ברם הכא, ספק רבה שחור, ספק לא רבה שחור, כופו אני את בעל השני ליתן גט. רבה השחור, אינו נוגע בגט:אי"צ גט משני כי וודאי לא מהני המיאון##

הלכה ג משנה באי זה צד פוטרות צרותיהן? היתה בתו או אחת מכל העריות האילו נשואה לאחיו השני, ולו אשה אחרת, ומת. כשם שבתו פטורה, כך צרתה פטורה.
הלכה צרת בתו ונישאת לאחיו השני, ולו אשה אחרת, ומת. כשם שצרת בתו פטורה, כך צרת צרתה פטורה. אפילו הן מאה:
באי זה צד אם מתו הן צרותיהן מותרות? היתה בתו או אחת מכל העריות האילו נשואה לאחיו ולו אשה אחרת, מתה בתו או נתגרשה, ואחר כך מת אחיו. צרתה מותרת.
וכל היכולה למאן ולא מיאינה, צרתה חולצת ולא מתייבמת:

גמרא כיני מתניתא: כל היכולה למאן ולא מיאנה, ומתה. ושוב א"א לה למאן.. צרתה חולצת ולא מתייבמת:

הלכה ה משנה שש עריות חמורות מאילו מפני שהן נשואות לאחרים, צרותיהן מותרות. אמו, ואשת אביו, ואחות אביו, אחותו מאביו, ואשת אחיו מאביו, ואשת אחי אביו:
גמרא מה חמורה, הכא כרת והכא כרת, הכא ממזר והכא ממזר! מהו חמורות? שאינן יכולות להינשא לאחים שלא בעבירה.

ותני ר' חייה כן: וכולן אם יכולות להינשא לאחין שלא בעבירה, צרותיהן פטורות מן החליצה ומן היבום.
תני רבי חייה אין צרה אלה מאח בלבד. אמר ר' יוסי מתניתא אמרה כן: מפני שהן נשואות לאחרים צרותיהן מותרות.

ר' ירמיה בעי, ותהא צרה מן השוק? אמר ר' יוסה לא שמיע רבי ירמיה הדא דתני רבי חייה! לא שמיע למתניתין מפני שהן נשואות לאחרים צרותיהן מותרות! חזר ומר, אין דשמיע, אלא כאינש דשמיע מילה ומקשי עלה כמי ששומע דבר ותמה עליו.

ר' ירמיה בעי, הבא על הצרה צרת הבת מהו

שיהא חייב עליה משום אשת אח? אמר רבי יוסי אילו איפשר לצרה בלא אשת אח יאות. איפשר לאשת אח בלא צרה, איפשר לצרה בלא אשת אח?! =פשיטא דחייב!

...ואשת אח...ואשת אח לא יבמתו היא?! אמר רבי יוסה בי ר' בון תיפתר שהיה לה בנים מאחים:

הלכה ו משנה בית שמאי מתירין את הצרות לאחים, וב"ה אוסרין. חלצו, ב"ש פוסלין מן הכהונה וב"ה מכשירין. נתייבמו, ב"ש מכשירין ובית הלל פוסלין. אע"פ שאלו פוסלין ואלו מכשירין, לא נמנעו בית שמאי מלישא נשים מבית הלל, ולא בית הלל מבית שמאי.
כל הטהרות והטמאות שהיו אילו מטהרין ואילו מטמאין לא נמנעו עושין טהרות אילו על גב אילו:

גמרא רבי סימון בשם ר' יוסי בשם נהוריי: טעמון דבית שמאי (דברים כה) לא תהיה אשת המת החוצה לאיש זר. החיצונה=הצרה לא תהיה לאיש זר.
אתייא דבית שמאי כאילין כותייא. שהן מייבמין את הארוסות, ומוציאין את הנשואות. דאינון דרשין חוצה החיצונה=ארוסה

מה מקיימין כותאי (שם) ובן אין לו. אמר רבי יעקב דרומייא קומי ר' יוסי, ובן אין לו מן הנשואה--- החיצונה, לא תהיה לאיש זר.יש לו ב נשים, אים אין לו בן מן הנשואה, אסור ל"ארוסה"="החיצונה" להיות לאיש זר אמר ליה לא יחסדונן לא יחרפוך כותאי, דאת מקיים דרשיהון!

תני רבי שמעון בן אלעזר נומיתי לסופרי כותים, מי גרם לכם לטעות? דלית אתון דרשין כרבי נחמיה. דתני בשם רבי נחמיה כל דבר שהוא צריך למ"ד מתחילתו ולא ניתן לו, ניתן לו ה"א בסופו. כגון לחוץ חוצה. לשעיר. שעירה. לסוכות סוכותה. מתיבין לרבי נחמיה והא כתיב (תהלים ט) ישובו רשעים לשאולה. אמר רבא בר זבדא לדיוטי התחתונה של שאול.

תני אמר רבי יוחנן בן נורי: ראה היאך הלכה זו רווחת בישראל, אם לקיים דברי בית שמאי, הוולד ממזר מדברי בית הלל. אם לקיים דברי בית הלל, הוולד ממזר מדברי בית שמאי. בואו ונתקן שיהו הצרות חולצות ולא מתייבמות. תני לא הספיקו להתקין עד שנטרפ' השעה. אמר רבן שמעון בן גמליאל ואם כן מה נעשה לצרות הראשונות שנישאו. אמר רבי לעזר אע"פ שנחלקו בית שמאי ובית הלל בצרות, מודין היו שאין הוולד של צרה שניסת לשוק ממזר. שאין ממזר אלא מאשה שהוא אסורה עליו איסור ערוה וחייבין עליה כרת.
אמר רבי טרפון תאב אני שיהא לי צרת הבת, שאשיאה לכהונה.כב"ה שאי"צ חליצה
שאלו את רבי יהושע בני צרות מה הן? אמר להן הרי אתם מכניסין את ראשי בין שני ההרים הגבוהים בין דברי בית שמאי ובין דברי בית הלל, בשביל שירוצו את מוחי! אבל מעיד אני על משפחת בית ענוביי מבית צבועים, ועל משפחת בית נקיפי מבית קושש, שהיו בני צרות, והיו בני בניהם כהנים גדולים עומדין ומקריבין על גבי המזבח.
ר' יעקב בר אידי בשם ר' יהושע בן לוי מעשה שנכנסו זקנים אצל ר' דוסא בן הרכינס לשאול

לו על צרת הבת. אמרו לו את הוא שאת מתיר בצרות? אמר לון מה שמעתון דוסא בן הרכינס? אמרו לו בן הרכינס. אמר לון יונתן אחי הוה בכור שטן, ומתלמידי בית שמאי, הוזהרו ממנו שלש מאות תשובות יש לו על צרת הבת. אזלון לגבי', שלח וכתב לי' היזהר שחכמי ישראל נכנסין אצלך. עלון, ויתיב להו קומוי. הוה מסביר להון, ולא סברין. מיסבר להון, ולא סברין. שריין מתנמנמין. אמר להן מה אתון מתנמנמין? שרי מישדי עליהון צרירין. התחיל לזרוק עליהן צרורות ואית דמרין, בחד תרע עלון ובתלתא נפקין. בשער אחד נכנסו, ובג 3 יצאו... שלח אמר ליה, מה שלחת לי? בני נש בעו מילף, ??שאינן רוצים ללמוד ואמרת לי אינון חכמי ישראל?! אתו לגביה, חזרו ונכנסו אצל ר' ד ו ס א אמרון ליה את מה את אמר? אמר להן על המדוכה הזאת ישב חגי הנביא והעיד שלשה דברים על צרת הבת שתינשא לכהונה. ועל עמון ומואב שהן מעשרין מעשר עני בשביעית. ועל גירי תדמור שהן כשרין לבא בקהל. אמר, תלון שני עיני, דניחמי לחכמי ישראל. ראה את רבי יהושע וקרא עליו (ישעיהו כח) את מי יורה דעה וכו' . זכור אני שהיתה אמו מולכת עריסתו לבית הכנסת בשביל שיתדבקו אזניו בדברי תורה. את ר"ע וקרא עליו (תהלים לד) כפירים רשו ורעבו. מכירו אני שאדם גיבור בתורה הוא. ראה את רבי לעזר בן עזריה וקרא עליו (תהלים לז) נער הייתי גם זקנתי וכו'. מכירו אני שהוא דור עשירי לעזרא. ועינוי דמיין לדידיה. אמר רבי חנינה דציפורין אף ר' טרפון הוה עמהן וקרא עליו כהדא דרבי לעזר בן עזריה.

ר"נ בר יעקב אמר מקבלין גרים מן הקרדויין ומן התדמוריים. ר' אבהו בשם ר"י מתני' אמרה כן: שגירי תדמור כשירין. אינן ממזרים

תמן תנינן כל הכתמין הבאין מרקם טהורין וכו' הא גירי תדמור כשירין. עיין בבלי נדה שם ר' יעקב אמר שמועתא: רבי חנינ' ורבי יהושע בן לוי, חד מכשיר עכו"ם ועבד שבאו על בת ישראל וחד מקבל גרים, ס"ל לא נתערבו בהם ישראל מאן דמכשיר, מקבל פשיטא דמקבל דליכא למיחש למידי. ומאן דמקבל, לא מכשיר. ורק "מקבל" משום דס"ל דל"ן

רבי יוסי בי ר' בון בשם ר' נחמן בר יעקב אבל ליוחסין עד נהר זרוק. רבי יוסי בי רבי בון אמר: רב ושמואל חד אמר עד נהר זרוק. וחורנה אמר עד נהר וואניי. רבי יהודה אמר בין הנהרות, כגולה=פומבדיתא ליוחסין.

ר' חנינה ברוקא בשם רבי יהודה: בני מישא לא חשו להו אלא משם ספק חללות. וכהנים ששם לא הקפידו על הגרושו'. תמן קריין למישא-מתה. למדי- חולה. עילם וגווכאי- גוססות. "חבל ימא" תכילתאהכי-יפה דבבל. שניות, עווניא, וצוצרייה, תכילתא דחביל ימא.

אע"פ שנחלקו בית שמאי ובית הלל בצרות, ובאחיות, ובגט ישן, ובספק אשת איש, ובמקדש בשוה פרוטה, והמגרש את אשתו ולנה עמו בפונדקי, והאשה מתקדשת בדינר ובשוה דינר. לא נמנעו בית שמאי מלישא נשים מבית הלל ולא בית הלל מב"ש אלא נוהגין באמת ובשלום שנא' (זכריה ח) והאמת והשלום אהבו.

ממזרות בנתיים ואת אמר הכין?! היך עבידא? קידש הראשון בשוה פרוטה והשני בדינר, על דעתיה דבית שמאי מקודשת לשני, והוולד ממזר מן הראשון. על דעתי' דבית הלל מקודשת לראשון, והוולד ממזר מן השני! ר' יעקב בר אחא בשם ר' יוחנן מודין ב"ש לבית הלל לחומרין.גם ב"ש "החמירו" כב"ה מעתה בית הלל ישאו נשים מבית שמאי, דאינון מודיי להון. ובית שמאי לא ישאו נשים מבית היילל דלית אינון מודיי להון. רבי הילא בשם ר' יוחנן אילו ואלו כהלכה=כב"ה היו עושין. אם כהלכה היו עושין בדא תנינןמקוואות 4:5 שלחו להן ב"ש ופחתוה, שב"ש אומרים עד שיפחות את רובה. אמר רבי יוסי בי רבי בון עד שלא בא מעשה אצל בית הלל, היו בית שמאי נוגעין בו. משבא מעשה אצל בית הלל, לא היוכ מה שכבר נעשה, ל"ה נוגעין בו להחמיר בית שמאי נוגעין בו. אמר ר' אבמרי יאות! מה תנינן טימאו טהרות למפרע?! לא מיכן ולהבא?!!

רבי יוסי בי רבי בון אמר: רב ושמואל חד אמר אילו ואילו כהלכה היו עושין. וחד אמר אילו כהילכתן ואילו כהילכתן.

ממזרות בנתיים ואת אמר הכין?! המקום משמר ולא אירע מעשה מעולם.

כהדא דתני כל הרוצה להחמיר על עצמו לנהוג כחומרי בית שמאי וכחומרי בית הלל על זה נאמר (קהלת ב) והכסיל בחושך הולך. כקולי אילו ואילו נקרא רשע אלא או כדברי בית שמאי כקוליהם וכחומריהם. או כדברי בית הלל כקוליהם וכחומריהם. הדא דתימר עד שלא יצאת בת קול. אבל משיצאת בת קול לעולם הלכה כדברי ב"ה. וכל העובר על דברי בית הלל חייב מיתה. תני יצאתה בת קול ואמרה אילו ואלו דברי אלהים חיים הם, אבל הלכה כבית הלל לעולם. ואיכן יצאת בת קול? רב ביבי בשם רבי יוחנן אמר ביבנה יצאת ב"ק

מסכת יבמות פרק ב

הלכה א משנה כיצד אשת אחיו שלא היה בעולמו? שני אחין ומת אחד מהן, ונולד להן אח, ואחר כך ייבם השני את אשת אחיו, ומת. ראשונה יוצאה משום אשת אחיו שלא היה בעולמו, והשנייה משום צרתה.

עשה בה מאמר, ומת. שנייה, חולצת ולא מתייבמת:

גמרא (דברים כה) יחדיו- פרט לאשת אחיו שלא היה בעולמו. דלא כן מה אנן אמרין? מת בלא בנים תהא אשתו אסורה להינשא. שמא יוליד אביו בן, ותהא אשתו זקוקה לייבום, מעתה אפילו מתה אמו, תהא אשתו אסורה להינשא שמא ילך אביו וישא לו אשה אחרת ויוליד בן ותהא אשתו זקוקה לייבום! ויאמר קרייה ובן ואב אין לו!! אלא כן אנן קיימין כשמת, והניח את אשתו מעוברת,=חמותה מעוברת שלא תאמר אילו מת ר א ו ב ן והניח את אשתו מעוברת שמא אינה צריכה להמתין לידע אם בן קיימא הוא ואם אינו בן קיימא. אף הכא כשמת י ע ק ב תהא צריכה להמתין ולידע אם בן קיימא הוא ואם אינו כן קיימא, לפום כן צריך מימר יחדיו פרט לאשת אחיו שלא היה בעולמו.

יבמה יבא עליה- זה הביאה.

ולקחה לו לאשה- זה המאמר. יכול כשם

שהביאה גומרת בה כך יהא מאמר גומר בה? תלמוד לומר "ויבמה" עורה he connected את כל הפרשה כולה לייבום. הביאה גומרת בה ואין המאמר גומר בה. אם כן מה הועיל בה מאמר? לאוסרה לאחין.

רבי שמעון אומר: המאמר או קונה או לא קונה. מה טעם דרבי שמעון? יבמה יבא עליה- זו הביאה. ולקחה לו לאשה זה המאמר. וכשם שהביאה גומרת בה כך המאמר גומר בה. או יבמה יבא עליה והרי היא לקוחה לו, והמאמר לא הועיל בה כלום.

רבי לעזר בן ערך אומר: המאמר קונה קניין גמור ביבמה. מה טעם דרבי לעזר בן ערך? ולקחה לו לאשה הרי היא כקידושי אשה. מה קידושי אשה קונין קניין גמור. אף המאמר קונה קניין גמור ביבמה. אי זו היא מאמר ביבמה? הרי את מקודשת לי בכסף ובשוה כסף.

עשה בה מאמר ומת....בין רבנין בין ר' שמעון מודיי בה. כרבנין- צד שקנה בה מאמר, כנגדו אסור בצרה. וצד שלא קנה בה מאמר, כנגדו הותר בצרה. לפיכך חולצת ולא מתייבמת. כרבי שמעון- קנה מאמר, שתיהן אסורות. לא קנה מאמר, הראשונה אסורה והשנייה מותרות. מספק, חולצת ולא מתייבמת.

מה נפיק מן ביניהון? בא על ה ש נ י ה. על דעתין דרבנין, ביאות ערוה וודאי דהו"ל צרת אאשלהב"ע במאמר, ע"ד דר"ש ספק דילמא ל"ק מאמר ומותרת ללוי

מפני שעשה בה מאמר. הא אם לא עשה בה מאמר, ומת. מתיבמת. ולא אסרינן השנייה משום צרת א"א שלהב"ע בזיקה

ואין לו זיקה בה? א"ר חגיי קיימתה כההוא דמר ר' יעקב בר אחא בשם ר' לעזר: שומרת יבם שמתה, מותר באמה. זיקה היתה לו בה, כיון שמתה בטלה זיקתה! והכא, כיון שמת, בטלה זיקתו:

שים לב בכל הסוגיא: ראובן נשא רחל, שמעון נשא שרה, ולוי הוא אח השלישי

הלכה ב משנה שני אחין ומת אחד מהן, וייבם השני את אשת אחיו. ואחר כך נולד להן אח, ומת.="ייבם ואח"כ נולד" הראשונה יוצאה משום אשת אחיו שלא היה בעולמו, והשנייה משום צרתה.
עשה בה מאמר, ומת. שנייה חולצת ולא מתייבמת.

ר' שמעון אומר: מייבם לאיזו שירצה או חולץ לאיזו שירצה:מפרש בגמ'
גמרא ר' שמעון אומר המאמר או קונה או לא קונה, ואת אמר הכין?! מייבם לאיזו... ומייבמין לבעלת מאמר?! וחש לומר שמא לא קנה מאמר, ונמצא מתחייב עליה משם אשת אחיו שלא היה בעולמו! דהו"ל נולד קודם ייבום וחולצין לבעלת מאמר ונפטרת בזה השנייה וחש לומר שמא לא קנה מאמר, ונמצאת השנייה זקוקה לו! הוויי, מה דאמר רבי שמעון על רישיה.כשייבם ממש, פליג ר"ש וס"ל ייבם ואח"כ נולד, שרי

אמר רבי יוחנן: מודה רבי שמעון בראשונה.משנה 1 (נולד ואח"כ ייבם) [אשכח תני עוד היא במחלוקת] מה בין ראשונה ומה בין שנייה? ראשונה בא ומצאה באיסור. והשנייה

בא ומצאה בהיתר.
רבי יוחנן בעי, אשת אביו שמצאה לפני אחד מן השוק,כשנולד הבן, כבר ניסת האשה לאחד מן השוק מה אמר בה רבי שמעון. מפני שמצאה בהיתר מותרת?! לא אמר רבי שמעון אלא על ידי אחין מן האב.

רבי יעקב בר אחא אמר, רבי שמעון בן לקיש בעי, אשת אחיו שמצאה לפני אחד מן השוק, מה אמר בה רבי שמעון. מפני שמצאה בהיתר מותרת?! לא אמר רבי שמעון אלא על ידי אחים מאב.
רבי יודן בעי, אחותו מאמו, מפני שמצאת בהיתר מותרת? עיין בבלי כ כגון כשנולד היבם כבר ניסת אחותו מאמו לאחיו מאביו

רבי אבין בעי, גרושה שחזרה וניסת שנעשית אלמנה?מותר לכהן שנולד אחר שניסת?

את אמר, מה דאמר ר' שמעון על ראשה. מה אמר רבי שמעון בבעלת מאמר? נישמעינה מן הדא: רבי שמעון אומר: ביאתה וחליצה של אחת מהן=של "שנייה" פוטרת צרתה. ואם חלץ לבעלת מאמר, אף השנייה צריכה חליצה.
את אמר ביאתה או חליצתה של אחת מהן=שנייה פוטרת צרתה. מה נפשך? קנה מאמר, שתיהן נשיו. נפטרה בחליצת חבירתה. לא קנה מאמר, אין הראשונה צריכה חליצה. ואם חלץ לבעלת מאמר, אף השנייה צריכה חליצה, שמא לא קנה מאמר, ולא נגעה בה חליצה וייבום. שמא קנה מאמר, ונפטרה בחליצת חבירתה.

מה נפיק מן ביניהון? בא על הר א ש ו נ ה [וחלץ לשנייה] על דעתין דרבנין, ביאת ערוה. על דעתיה דרבי שמעון, אינה ביאת ערוה.

בא על הראשונה רחל [אאשלה"ב] ובא על השנייה שרה [צרת אאשלהב"ע ע"י מאמר] . על דעתין דרבנין, הראשונה ביאת ערוה. והשנייה צריכה גט וחליצה. על דעתיה דרבי שמעון, שתיהן צריכות גט. הראשונה צריכה גט, שמא קנה מאמר. [והו"ל ייבם ולבסוף נולד--ושפיר נופלת רחל-ושפיר מהניא ביאה דידה] והשנייה צריכה גט, שמא קנה ייבום ו ל א מאמר--והרי רחל אאשלהב"ע, ור ק ביאת לאה מהניא. ולא נפטרת מביאת חבירתה

רבי זעורה בשם רבי ששת תני תמן: דברי רבי שמעון שתיהן אסורות.בגוונא דמתניתין[וגרס כן במתני'] וקשיא, קנה מאמר שתיהן מותרות! לא קנה מאמר אלא זיקה. =איירי בגוונא דלא עשה מאמר וקשיא קנה זיקה, שתיהן מותרות, לא קנה זיקה, הראשונה אסורה והשנייה מותרת! שמא זיקת לר' שמעון כמאמר דרבנן. כמה דרבנן אמרו המאמר קנה ומשייר. כן אמר זיקה קונה ומשיירת. צד שקונה זיקה כנגדו אסור בצרה. צד שלא קנה זיקה כנגדו היתר בצרה. מה כדון? כהיא דאמר ר' אחא בשם ר' בון בר חייה כל יבמה שאין כולה לפנים, צד הקנוי שבה נידון לשם ערוה,=הו"ל צרת "אשת -אח-שאינה-זקוקה-כל-כך" וערוה פוטרת צרתה!

הלכה ג משנה כלל אמרו ביבמה: כל שהיא אסורה איסור ערוה, לא חולצת ולא מתייבמת. איסור מצוה ואיסור קדושה, חולצת ולא מתייבמת.

אחותה שהיא יבמתה או חולצת או מתייבמת:יתבאר לקמן

גמרא אמר ר' זעירא עד דאנן תמן, אפקינן ארבע עשרה מן "אחותה שהיא יבמתה מתייבמת" חוץ מבתו. עד דסלקינן להכא, שמעינן הכא דתני ר' חייה. דתני ר' חייה בתו מאנוסתו נשואה לאחיו מאביו, ולה אחות מאם מאיש אחר נשואה לאחיו השני, ומתו בלא בנים, הרי זה אסור בבתו ומותר באחותה. הדא היא אחותה כשהיא יבמתה מתייבמת. בבבלי 9ב נתבאר

פשיטא הדא מילתא. איסור מצוה ואיסור קדושה, חלץ נפטרה צרתה. בא עליה? רבי יוסה אמר, איתפלגון, ר' לעזר אמר לא נפטרה, ור' יוחנן אמר נפטרה צרתה. ר' שמי מחלף שמועה. מסתברא על דרבי שמי. דבכל אתר ר' לעזר סמך לרבי חייה רבה. דתני ר' חייה: איסור מצוה איסור קדושה, חלץ לה ובא עליה, נפטרה צרתה:

הלכה ד משנה איסור מצוה- שניות מדברי סופרים. איסור קדושה- אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט, ממזרת ונתינה לישראל, ובת ישראל לממזר ולנתין:

גמרא איסור מצוה- עריות מדברי סופרים. מצוה מן התורה לשמוע את דברי סופרים. ואיסור קדושה- אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט. (ויקרא כא) וקדשתו כי את לחם אלהיך הוא מקריב. ואית דמחלפין אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט- (ויקרא כו) אלה המצות. וכל שם עריות מיקרי, מצוה, אחת. ואיסור קדושה- עריות מדברי סופרים.

אמר רבי יודה בן פזי ולמה סמך הכתוב פרשת עריות לפרשת קידושין? ללמדך שכל מי שהוא פורש מן העריות נקרא קדוש. שכן שונמית אומרת לאישה (מלכים ב ד) הנה נא ידעתי כי איש אלהים קדוש הוא.

אמר רבי יונה קדוש הוא, ואין תלמידו קדוש.

רבי אבין אמר שלא הביט בה. ורבנן אמרין שלא ראה טיפת קרי מימיו. אמתיה דרבי שמואל בר רב יצחק אמרה מן יומי לא חמית מילה בישא על מנוי דמרי. ש"ז על בגדיו

כתיב (שם) ויגש גיחזי להדפה. מהו להדפה? אמר רבי יוסי בן חנינה שנתן ידו בהוד שביופיה בין דדיה.

מניין לשניות? רבי חונא אמר (ויקרא יח) האל- קשות. מיכן שיש למטה מהן. ואלו הן השניות: אם אביו. אם אמו. אשת אבי אביו. ואשת אבי אמו. אשת בן בנו.כלת בנו ואשת בן בתו.כלת בתו אשת אחי אמו. ואשת אחי אביו מאמו. תני: רבי חנין אומר כולהון אין להן הפסק חוץ מאשת אחי אמו.אשת אחי אם-אמו, מותרת בר קפרא אמר כולהון יש להן הפסק, דבר קפרא מוסיף: אם אבי אמו. ואם אבי אביו.

רב אמר: כלת בנו יש לה הפסק. מה, פליג?על ר' חנין כלת בנו ממקום אחר באת. ע"י נשואין, וע"כ י"ל הפסק

רב אמר: זרע היוצא ממנו אסור. אמר רבי יוסי בי רבי בון טעם דרב, אברהם אסור בכל נשי ישראל בת בן בן בן ... בנו

שרה אסורה בכל אנשי ישראל. אם-אבי-אבי...אביו

רב אמר כל שאילו נקיבה מן התורה אסורה, כיוצא בו זכר, אשתו אסורה. אחות אביו נקיבה אסורה. אחי אביו זכר, אשתו אסורה. אחות

אמו נקיבה אסורה. אחי אמו זכר, אשתו אסורה. בת בנו נקיבה אסורה. בן בנו זכר, אשתו אסורה.היינו כלת בנו בת בתו נקיבה אסורה. בן בתו זכר אשתו אסורה.כלת בתו
אמר ר' יעקב דרומייא קומי ר' יוסי אית לך אף תרתי. "גזירה לגזירה" אמו תורה. אם אמו שנייה לה. אסרו אם אביו מפני אם אמו. אשת בנו תורה. אשת בן בנו שנייה לה. אסרו אשת בן בתו, מפני אשת בן בנו.
א"ר מתנייא אית לך אף תרתי: אשת אביו תורה. אשת אבי אביו שנייה לה. אסרו אשת אבי אמו מפני אשת אבי אביו. אשת אחי אביו מאביו תורה. אשת אחי אביו מאמו שנייה לה. אסרו אשת אחי אמו מאמו מפני אשת אחי אביו מאמו.
רבי חונה שמע כולהון מן הדא קרייא. (ויקרא יח) ערות אשה ובתה לא תגלה את בת בנה ואת בת בתה. זימה זימה לגזירה שוה. מה למטן שלשה דורות. אף למעלן שלשה דורות. מה למטן בלא תעשה אף למעלן בלא תעשה. מה למעלן דרך נישואין אף למטן דרך נישואין. מה למעלן בשריפה. אף למטן בשריפה. מה למטן עשה בת זכר כבת נקיבה בת בנו כבת בתו. אף למעלן עשה אם זכר, כאם נקיבה. מה אית לך למימר? אם חמיו ואם חמותו--לא תהיה אם אביו כאם חמיו! לא תהיה אם אמו כאם חמותו! [אסרו אשת אבי אביו, מפני אם אביו. אסרו אשת אבי אמו, מפני אם אמו]
לא תהיה אשת בן בנוכלת בנו כבת בן אשתו! לא תהי' אשת בן בתו כלת בתו כבת בת אשתו!! [נותן טעם לאסור כל השניות האלו]

התיב רבי חגיי קומי רבי יוסי. והא מתניתא פליגא על רב:כל שאילו... מותר הוא אדם באשת חורגו, [ואסור בבתו]. אלא חורגתו שמא אינו אסור בה?!בת-אשתו! הרי חורגו זכר, ואשתו מותרת!

רבי זריקן בשם רבי חנינה: אשת חמיו אסורה מפני מראית העין. אי תימר תורה. הרי דוד שנשא רצפה בת איה שנאמר (שמואל ב יב) ואתנה לך את בית אדוניך ואת נשי אדוניך בחיקך.

רבי ירמיה בשם רבי לעזר שני חורגים בן-אשתו ובת-אשתו אחרת שגדלו בבית אחד אסורין להינשא מפני מראית העין. אתא עובדא קומי רבי חנינה בריה דרבי אבהו, אמר יסבון באתר דלא חכמין להון.שאין מכירין אותן

תמן תנינןכריתות3:5 רבי יוסי אומר אם עבר הזקן ונשאה. מה עבר? עבר על דברי סופרים.בת בת בנו
ר' יוסי בשם ר' אבהו ר אלעזר שאל לר' יוחנן, הדא אמרה שניות אין להן הפסק? אמר ליה וכי שנייה לשניות שנינו, לא שנייה לדברי תורה?! וכולהון משום כלת בנו.משום "כלת בנו" קאסר
רבי חזקיה בשם יונה רבי אבהו לא אמר כן, אלא רבי לעזר שאל לרבי יוחנן שמנה שניות שנינו, וזה בב"ב הרי תשע! וכולהון משום כלת בנו:

הלכה ה משנה מי שיש לו אח מ"מ, זוקק את אשת אחיו לייבום, ואחיו לו לכל דבר חוץ ממה שיש לו מן השפחה ומן הנכרית:

מי שיש לו בן מכל מקום, פוטר את אשת אביו מן הייבום. וחייב על מכתו ועל קללתו. ובנו לו לכל דבר. חוץ ממי שיש לו מן השפחה ומן הנכרית:

גמרא רבי אבין בעי ובנו לכל דבר אפילו לפריי' ורביי'?!

ולא שנייה בין גוי שבא על בת ישראל וילדה, בין ישראל שבא על גויה וילדה. משבאת לישראל,=נתגיירו וילדו עוד בן.. בכור לנחלה ואינו בכור לכהן.

גוי שבא על גויה וילדה. רבי יוחנן אמר גוים יש להם יחסים. רבי שמעון בן לקיש אמר גוים אין להם יחסין. והא כתיב (מלכים ב כ) בעת ההיא שלח מרודך בלאדן בן בלאדן מלך בבל ספרים ומנחה אל חזקיהו. על ידי שכיבד זקינו זכה להתיחס. והא כתיב (מלכים א טז) וישלח המלך אסא אל בן הדד בן טברימון בן חזיון מלך ארם היושב בדמשק לאמר. קוצץ בן קוצץ. כמה דאת אמר (אסתר ט) כי המן בן המדתא. וכי בן המדתא היה? אלא צורר בן צורר, אוף הכא קוצץ בן קוצץ.

א"ר תנחומא כך משיב רבי שמעון בן לקיש את רבי יוחנן והא כתיב (שמואל ב ט) ולציבא חמשה עשר בנים ועשרים עבדים. ועבדים יש להן ייחוס?! אלמא קרי ליה "בן" אע"פ שאין לו יחס! בא למנות שמשין של מפיבושת

שפחה- (שמות כא) האשה וילדיה תהיה לאדניה.

נכרית- רבי יוחנן אמר בשם רבי שמעון בן יוחי כתיב (דברים ז) לא תתחתן בם. וכתיב (שם) כי יסיר את בנך מאחרי. בנך מישראלית קרוי בנך. ואין בנך מגויה קרוי בנך אלא בנה.

יעקב איש כפר נבוריה אזל לצור, אתון שאלין ליה מהו מיגזר בריה דארמיית' בשובתה?למול בן שנולד מן הנכרית וסבר מישרי לון, מן הדא (במדבר א) ויתילדו על משפחות' לבית אבותם. שמע ר' חגיי אמר ייתי אייתוניה דילקי! אמר לי' מאיכן אתה מלקיני? אמר לי' מן הדא דכתיב (עזרא י) ועתה נכרות ברית לאלהינו.אלמא הנולד מן הנכרית, נכרי. ואיך תחלל שבת עליו! אמר ליה מן הקבלה את מלקיני!דלמא מדרבנן היא אמר ליה (שם) וכתורה יעשה. אמר ליה מן הדא אורייה?מהיכן ילפי'? א"ל מן ההיא דאמר רבי יוחנן בשם ר"ש בן יוחי כתיב (דברים ז) לא תתחתן בם. וכתיב כי יסיר את בנך מאחרי. בנך מישראלית קרוי בנך. ואין בנך מגויה קרוי בנך אלא בנה.
אמר ליה חבוט חבטך, דהוא טבא בקלטא: it is good to receive!

הלכה ז משנה מי שקידש אחת משתי אחיות ואינו יודע אי זו קידש, נותן גט לזו וגט לזו. מת, ולו אח אחד, חולץ את שתיהן.

היו לו שנים, אחד חולץ ואחד מייבם.
קדמו וכנסו אין מוציאין מידו:

גמרא מי שקידש אחת משתי אחיות ואינו יודע לאי זו קידש, נותן גט לזו וגט לזו. מת ולו אח

אחד, חולץ לשתיהן. בכל אתר את אמר אין חליצה אחר חליצה. והכא אמר הכין! כאן בוודאי כאן בספק.

היו לו שנים, אחד חולץ ואחד מייבם: בכל אתר את אמר בכל מקום שאין אומרים לו ייבם, אין אומרים לו חלוץ. והכא את אמר הכין! כאן בוודאי כאן בספק.

הדא דאת אמר, בשחלץ ואחר כך ייבם. אבל אם ייבם בתחילה, אסור =אסור לו לשמעון לייבם בתחלה. שמא ימות אחיו, ונמצא כבא על אחות יבמתו.

קדמו וכנסו אין מוציאין מידם: תני אחד ישראל ואחד כהנים כסדר הזה אף כהנים אים קדמו וכנסו אין מוציאין מידם!

אמר רב חסדא הדא אמרה: הבא על אחות חלוצתו=זקוקתו לא פסלה מן הכהונה. אמר רבי יוסי בר רבי בא תני רבי חייה: הבא על אחות חלוצתו =זקוקתו לא פסלה מן הכהונה

הלכה ח משנה שנים שקידשו שתי אחיות, זה אינו יודע לאי זו שקידש, וזה אינו יודע לאי זו קידש. זה נותן ב' גיטין, וזה נותן ב' גיטין.

מתו, לזה אח ולזה אח. זה חולץ לשתיהן, וזה חולץ לשתיהן.

לזה אחד ולזה שנים, היחידי- חולץ את שתיהן. והשנים, אחד חולץ ואחד מייבם. קדמו וכנסו אין מוציאין מידם

גמרא מתו, לזה אח ולזה אח. זה חולץ לשתיהן, וזה חולץ לשתיהן. בכל אתר את אמר אין חליצה אחר חליצה. והכא אמר אכין! כאן בוודאי כאן בספק.

לזה אחד ולזה שנים, היחידי חולץ לשתיהן. והשנים, א' חולץ ואחד מייבם. בכל אתר את אמר כל מקום שאין אומרים לו ייבם אין אומרים לו חלוץ. והכא את אמר אכין! כאן בוודאי כאן בספק. קדמו וכנסו אין מוציאין מידן:

הלכה ט משנה לזה שנים ולזה שנים, אחיו של זה חולץ לאחת. ואחיו של זה חולץ לאחת. אחיו של זה מייבם חלוצתו של זה ואחיו של זה מייבם חלוצתו של זה

קדמו שנים וחלצו, לא ייבמו השנים. אלא אחד חולץ ואחד מייבם,

קדמו וכנסו אין מוציאין מידן:

גמרא הדא דאת אמר בישראל, אבל בכהנים אסור: אים מתו חנוך ונדב. פלוא חלץ לרחל, וחצרון חלץ ללאה. ועכשיו באות רחל ולאה לבית אהרן, הרי אביהוא חולץ לרחל, ואלעזר מייבם ללאה [או שלאה שיכת לבית אהרן ושפיר קמייבם, או שלאה שיכת לבית ראובן [ורחל לבית אהרן] וכבר נחלצה מחצרון- וגם משום אחות זקוקה ליכא, דכבר נחלצה רחל מאביהוא

קדם אביהוא וכנס רחל, ואלעזר כנס לאה, מוציאין מידם, דח ד מ י נ י י ה ו נשא חלוצה! [משום איסור אחות זקוקה לא אסרי' להו, כדאמרי' לעיל...]

אבל משום ס פ ק חלוצה לא אסרינן---והיינו אחד חולץ ואחד מייבם דמשנה ח וט' דאיירי אפילו בכהנים. דדילמא רחל המתייבמת לו שייך למשפחתו. וחליצה שקיבלה מאחרים לאוו כלום, הגם שאפשר ששיכת למשפחה האחרת, וחלה חליצתה,

ואני נושא חלוצה ! [לא אחות זקוקה שהרי לאה כבר נחלצה ע"י אחי הכהן..]

הלכה י משנה מצוה בגדול לייבם, ואם קדם הקטן זכה

הנטען על השפחה ונשתחררה ועל הנכרית ונתגיירה, הרי זה לא יכנוס, ואם כנס אין מוציאין מידו
הנטען על אשת איש והוציאוה מתחת ידו, אף על פי שכנס יוציא:
גמרא מצוה בגדול לייבם- שנאמר (דברים כה) והיה הבכור אשר תלד. מה אנן קיימין? אם בנולד, יאמר קרייה יקום על שם אחי אביו המת! אלא עד שיהא הנולד בכור.לומר לך שיהא ה"נולד", בן הראשון למשפחה זו מעתה אפילו היה לו בנים ומתו, ואחר כך מת הוא, לא תהיה אשתו זקוקה לייבום?! ויאמר קרייה ובנים לא "היו" לו. אלא אם איננו עניין לנולד, תניהו עניין למייבם. מצוה בגדול לייבם.

הנטען על השפחה ונשתחררה, או על הנכרית ונתגיירה, הרי זה לא יכנוס. קידש, כמי שכנס. אמר אמרו לו שלא לכנוס, וכנס, מוציאו מידו. גירש מהו שיחזיר? אם אומר את כן, לא נמצאת מוציא ליזה על בניה מותר לו להחזיר—אף שגירשה
הנטען על אשת איש. רב אמר בנטען בעדים. רבי יוסי בעי, אם בנטען בעדים, בהא תני והוציאוה מתחת ידו, אף על פי שכנס יוציא. ומתחת ידי אחר אים ניסת לאחר ושוב ניסת ל"נטען" יקיים. אם נטען בעדים, אפילו מתחת ידי אחר יוציא! אלא כן אנן קיימין בנטען שלא בעדים, והוציאוה, מתחת ידי אחר, יקיים:

הלכה יא משנה המבי' גט ממדינת הים ואמר בפני נכתב ובפני נחתם, לא ישא את אשתו. מת, הרגתיו, או הרגנוהו. לא ישא את אשתו. רבי יהודה אומר: "הרגתיו" לא תינשא אשתו. "הרגנוהו" תינשא אשתו:
גמרא קידושין 3:7 מהו נאמן? שמואל אמר נאמן ליתן גט. אבל לא לכנוס אסי אמר נאמן לכנוס. רב הונא אמר בשם רב נאמן לכנוס. רבי יוחנן אמר נאמן לכנוס. ואין למידין הימינו דבר אחר. מהו אין למידין הימינו דבר אחר? "אחת משדות י י" מכרתי, ואיני יודע למי מכרתיה, ובא אחד ואמר אני הוא שלקחתיה! לא כל הימינו. אף בקידושין כן, א ח ת מבנותי קידשתי, ובא א' ואמר אני קידשתי ה, לא כל הימינו! כיון שאין האב יודע איזה בת, אינו פלוני נאמן
מתניתא פליגא על רב: המביא גט ממדינת הים ואמר בפני נכתב ובפני נחתם, לא ישא את אשתו. תמן הוחזקה אשת איש בפני הכל. ברם הכא, לא הוחזקה אשת איש אלא בפני שנים. לכשיבאו שנים, ויאמרו זה הוא שקידש! מאי אמרת דילמא אתו שניים--שמא גם הם יאמרו זהו![לשון מושאל ממק"א]
מתניתא פליגא על שמואל: זה אומר אני קידשתיה. וזה אומר אני קידשתיה, שניהן נותנין גט. ואם רצו אחד נותן גט ואחד כונס! פתר לה, באומר לאחד משני אילו קידשתיה, ואיני יודע אי זה הוא.

רבי זעירא רבי יסא בשם רבי יוחנן: קדם אחד מהן וכנס, מוציאין מידו. הדא דאת אמר, בשזה אומר אני קידשתיה וזה אומר אני קידשתיה, וקדם אחד מהן וכנס. אבל אם אמר

אני קידשתיה וכנסה כשיטת ריו"ח, ובא אחר ואמר אני קידשתיה לא כל הימינו. ותני כן: אם משכנסה, בא אחר ואמר אני קידשתיה, לא כל הימינו. ע"כ שייך לקידושין

הרגתיו לא ת י נ ש א- מה נפשך קטלי', החשוד על הדבר לא דנו ולא מעידו. לא קטליה בחיים הוא.

הרגנוהו- סייעתיה קטליה אחרים הרגוהו—ולא משוי נפשיה רשע תינשא לאחרים ולא לו.

אמרו לפני רבי יודה מעשה בליסטים אחד שנתפס בקיסרין שבקפודקיי'. עם כשהוא יוצא ליהרג, אמר להן צאו ואמרו לאשתו של שמעון בן כהנא, שהרגתיו בכניסתו ללוד. ובא מעשה לפני חכמים וקיימו את דבריו. אמר להן רבי יודה משם ראייה?! והלא לא אמר אלא "הרגנוהו"

הלכה יב משנה החכם שאסר את האשה בנדר על בעלה, הרי זה לא ישאנה. מיאינה או שחלצה בפניו, ישאנה. מפני שהוא ב"ד.

וכולן, שהיו להן נשים ומתו, מותרות להינשא להן.

וכולן, שנישאו לאחרים, ונתאלמנו או נתגרשו, מותרות להינשא להן

וכולם, מותרות לבניהם ולאחיהם:

גמרא החכם שאסר את האשה בנדר על בעלה, הרי זה לא ישאנה. אומר אני לכך מתכוין מתחילה. מיאנה או שחלצה בפניו ישאינה מפני שהוא בית דין. שאין שנים מצויין לחטוא מפני אחד.

תמן תנינן המפקיד פירות אצל חבירו אפילו הן אבודין לא יגע בהן. רשב"ג אומר ימכור בפני בית דין מפני השב אבידה לבעלים. אמר רב אבא בר יעקב בשם רבי יוחנן הלכה כרבן שמעון בן גמליאל. מה יהא בדמים? רב יהודה אמר מחלוקת רבי עקיבה ורבי טרפון. ב"מ2:7

תני: בית דין לא יקחו. ר' חייה בי רבי שבתי מקשי, הכא את אמר מיאנה או שחלצה בפניו, ישאינה מפני שהוא בית דין. והכא את אמר הכין! אמר רבי יוסי תמן המקח דרכו להשתלש. ברם הכא אין שנים מצויין לחטוא מפני אחד.

וכולן שהיו להם נשים ומתו, מותרות להינשא להן. לא אמרה אלא מתו, הא אם נתגרשו לא.

וכולן שנשאו לאחרים ונתאלמנו או נתגרשו, מותרות להינשא להן. שאין אדם מצוי לחטוא לאחר זמן.

וכולן מותרות לבניהן ולאחיהן שאין אדם מצוי לחטוא לא מפני בנו ולא מפני אחיו:

מסכת יבמות פרק ג

הלכה א משנה ארבעה אחין שנים מהן נשואין שתי אחיות, ומתו הנשואין את האחיות, הרי אילו חולצות ולא מתייבמות. ואם קדמו וכנסו, יוציאו.

ר' לעזר אומר: בית שמאי אומרים יקיימו. ובית הלל אומרים יוציאו:

גמרא אילו ארבעה אחין שנים מהן נשואין שתי נכריות, שמא אינן מתייבמות?! שנייה היא הכא שיש בו איסור אחיות. מעתה לא יהו צריכות הימינו חליצה. אמר רבי מתניה על ידי

זיקה ואין בו איסור אחיות ברורות.

תמן תנינן: שומרת יבם שקידש אחיו את אחותה, משום רבי יודה בן בתירה אמרו: אומרים לו המתן עד שיעשה מעשה. חלצו אחים או כנסו, יכנוס. מתה היבמה, יכנוס. מת היבם, מוציא את אשתו בגט ואת אשת אחיו בחליצה. לא אמר אלא מתה יבמתו, מותר באשתו. אבל מתה אשתו אסור ביבמתו. אמר רבי יוחנן זו דברי ר' לעזר. 13:6 כיון שאין אני קורא בה באיזה זמן "יבמה יבא עליה", "נאסרה עליו עולמית" אבל דברי חכמים, מתה יבמתו מותר באשתו, מתה אשתו מותר ביבמתו. דברי חכמים: כל דבר שהוא בא מחמת הגורם, בטל הגורם בטל האיסור. ודרבי לעזר אפילו בטל הגורם האיסור במקומו.

רבי יוסי בי רבי חנינה בעא קומי רבי יוחנן, הכא את אמר מתה יבמתו מותר באשתו, מתה א ש ת ו מ ו ת ר ביבמתו. והכא מתניתין את אמר אכין! ליקום חד מינייהו ולחלוץ לשנייה, והדר מייבם אידך לראשונה (דהויא הותרה ונאסרה, וחזרה והותרה) אמר ליה איני יודע טעם אחיות מהן. אמר רבי זעורה אמר רבי חייא בשם רבי יוחנן איני יודע טעם אחיות מה הן. ר' בא ר' חייא בשם רבי יוחנן איני יודע טעם אחיות יבמות מה הן. רבי הילא רבי יסא בשם רבי יוחנן לא דומה איסור אחיות יבמות. לאיסור אחיות שאינן יבמות. מחמירין טפי (דילמא מייבם והדר חליץ) אמר ר' ירמיה תיפתר שנפל הבית על שניהן כאחת. רבי יוסה בעי, אם בשנפל הבית על שניהן כאחת, בדא אמר רבי יוחנן איני יודע טעם אחיות יבמות מהו?! אלא בשמתו זה אחר זה.

הוון בעיי מימר, מה צריכה לרבי יוחנן, מתה השנייה [או חלץ לשנייה] למה אינו מותר בראשונה. אבל אם מתה הראשונה יהא אסור בשנייה. אמר רבי יודה היא דא היא דא.גם בזו מתיר ריו"ח צריכה ליה. ולית זיקה כלום! ריו"ח ס"ל "אין זיקה" ולא נאסר' מעולם משום אחות זקוקתו אילו שלשה אחין, שנים מאב ולא מאם. שנים מאם ולא מאב, מת בנו של אב תחילה. לא הספיק השני להחליץ ולייבם עד שמת, ונפלה לאוו דווקא לפני אחיו מאמו, שמא אינו מותר בה?! אין תאמר זיקה כלום, יהא אסור בה משום אשת אחיו מאמו! ראובן ושמעון אחים מאב ולא מאם, לוי ושמעון מאם ולא מאב. מת ראובן ואח"כ שמעון, פשיטא דשריא אשת ראובן, ללוי!

מהו שיהא לה צרה?בגוונא דמתניתין רבי הילא בשם רבי אבינא קל וחומר, מה אם אחות חלוצתו כשיהא מדבריהם נתנו לה חכמים צרה.4:7 כאן שיש כאן איסור אחיות לא כל שכן!

כתי פשיטא לך שיהא לה צרה. כד תהא פשיטא...

רבי בון בר חייה בשם רבי אבינא תני תמן: נפלו ב אחיות מב אחין, ולכל אחד צרה חלצו הצרות נפטרו האחיות, חלצו אחיות לא נפטרו הצרות.

וכמה דאת אמר חלצו צרות נפטרו אחיות. ודכוותה אפילו חלצו אחיות יפטרו צרות! אלא כרבי יוחנן בן נורי.שיש זיקה לצרות טפי מאחיות דרבי יוחנן בן נורי אומר בואו ונתקן שיהו צרות חולצות ולא מתייבמות. והתקינו?! לא כן תני לא הספיקו להתקין עד שנטרפה השעה! אלא כבית שמאי דב"ש מתירין את הצרות לאחין. אמר רבי פינחס קומי ר' יוסי אין כבית שמאי, אפילו חלצו אחיות נפטרו צרות!! ותנינן =דהא תנינן רבי לעזר אמר משום בית שמאי אומרים

יקיימו ובית הלל אומרים יוציאו. הוי תרין תנאין אינון על דבית שמאי. חד אמר חלצו אחיות נפטרו צרות. וחרנה אמר חלצו אחיות לא נפטרו צרות.

תני אבא שאול אומר: קל הווי בית הלל בדבר הזה.ב"ה "מקילין" וס"ל "יקיימו" מה לגנאי? לשבח! מליזים, מה איסור יש כאן!

אשכח תני בשם רבי שמעון: אם קדמו וכנסו יקיימו, והן שבעלו שניהן כאחת כדמפרש ואזיל.. על דעתיה דאבא שאול מותר לבעול בתחילה. על דעתיה דרבי שמעון והוא שעבר ובעל. לפי ר"ש..כנס הראשון ובעל, אומר לשני שיבעול.דכבר פקע זיקת לא בעל השני, אסור לראשון לבעול בעילה שנייה, שמא ימות אחד מהן =השני ונמצא כבא על אחות יבמתו =אחות זקוקתו

תני: מת השני, הראשון מוציא את אשתו בגט ואת אשת אחיו בחליצה. אפילו מת השני, לא רבי שמעון היא, דרבי שמעון פוטר את השנייה מן החליצה ומן הייבום?! הלכה ג, וה"ן אין כאן רק אח אחד! אמר רבי זעורה: קיימתי', כל יבמה שנראית לצאת בחליצה אינה מותרת בלא חליצה.

היה לראשונה רחל אשת ראובן צרה, ושמה בלהה חלץ לה לרחל, לא נפטרה צרתה כדלעיל. בא עליה, ביאת איסור היא, ולא נפטרה צרתה. חלץ לה ובא עליה, מה נפשך אם בחליצה היא תתיר, אם בביאה היא תתיר [קשה להבין..] אמר ר' יודן קיימתי' כהדא הכונס את יבמתו ונמצאת מעוברת כמה דתימר תמן צרתה לא תינשא עד שתדע במה היא ניתרת אם בעובר אם בביאה. אף הכא צרתה לא תינשא עד שתדע במה היא ניתרת אם בחליצה אם בביאה. ולא נפטרה צרתה....

היה לשנייה לאה אשת שמעון צרה ושמה זלפה. כונס את הצרה ומקיים את אשתו ראשונה ואסור בשניי'.

הדא היא מותר הוא אדם באחות צרת חלוצתו(ל"ד). ויהא אסור בצרה משום צרת אחות חלוצתו. אמר רבי יודן אילו ביקש לבעול את הצרה עד שלא כנס, שמא אינו מותר בה?! בתחילה הוא מותר בה ובסוף הוא אסור. אם אומר את כן נמצאתה עושה צרה לאחר מיתה ואין צרה לאחר מיתה.

ראובן נשא רחל ובלהה, שמעון נשא לאה וזלפה, ומתו ר וש, כשלוי מייבם את רחל, ושוב את זלפה, מותר לקיים את רחל [אחות צרת "חלוצתו"[ל"ד]]
מותר לקיים את זלפה-אילו ביקש... [לפני שכנס את רחל] וכו'
[למעשה:ביאת רחל ל א פטרה בלהה. דהוי "ביאת איסור,

היו חמשה אחין שלשה מהן נשואין לשלש אחיות ומתו. רב אמר זה חולץ לאחת, וזה חולץ לאחת, והשלישית חולצת מאי זה מהן שירצה. שמואל אמר זה חולץ לאחת וזה חולץ לאחת, והשלישית חולצת משניהן. רב אומר חליצה קניין.וא"א לשני אנשים ל"קנות" אשה אחת! שמואל אמר חליצה פטור. רבי זעירא אמר חליצה קניין. רבי הילא אמר חליצה פטור. מיליהון דרבנין אמרין חליצה פטור: שמעון בר בא בעא קומי ר' יוחנן, מה בין חולץ מה בין מגרש? א"ל את סבור חליצה קניין?! אינה אלא פטור! אין האחין חייבין עליה משום אשתו של חולץ. אבל חייבין עליה משום אשתו של מת.שייך לקמן פרק ד

לוי אמר זיקה קניין="יש זיקה" וכל אחת ואחת מן השלשה צריכה חליצה משניהן.

מתניתא פליגא על שמואל. החולץ ליבמתו הוא אסור בקרובותי' והיא אסורה בקרוביו. שנייה היא הכא שכבר נראה לפטור בה. ע"כ גזרו בו

מתניתא פליגא על רב: החולץ ליבמתו שמעון חלץ לרחל ולוי נשא את לאה [פנוייה] ונשא אחיו את אחותה, ומת,= לוי, חולצת ולא מתייבמת. הדא מסייעא למאן דאמר חליצה פטור, ברם כמאן דאמר חליצ' קניין, ויש אדם מתכוין לקנות שתי אחיות כאחת?! =לימא אחות חלוצה אסור מה"ת! פתר לה לאחר מיתה. החלוצה, מתה אין לאחר מיתה, ייבום! תתיבם! פתר לה כרבי לעזר דרבי לעזר אמר אף על פי שבטל הגורם האיסור במקומו. [כיון שנאסרה שעה אחת וכו']

מתניתא פליגא על רב. שלשה אחין שנים מהן נשואין שתי אחיות ואחד מופנה, מת אחד מבעלי אחיות, ועשה בה המופנה מאמר, ואחר כך מת אחיו השני. בית שמאי אומרים: אשתו עמו והלזו תצא משום אחות אשה. בית הלל אומרים: מוציא את אשתו בגט ואת אשת אחיו בחליצה. הדא מסייעא למאן דאמר חליצה פטור, ברם כמ"ד חליצה קניין, ויש אדם מתכוין לקנות שתי אחיות כאחת?! למה יחלוץ, הא אסור לישא ב' אחיות! פתר לה לאחר מיתה.איירי שאח"כ מתה אשתו ואין לאחר מיתה, ייבום!ייבומי נמי תתיבם! פתר לה כרבי לעזר, דרבי לעזר אמר אף על פי שבטל הגורם האיסור במקומו.כיון שנאסר' , נאסר'

מתניתא פליגא על רב. שומרת יבם שקידש אחיו את אחותה, משום רבי יודה בן בתירה אמרו: אומר לו המתן עד שיעשה מעשה. חלצו אחין או כנסו, יכנוס את אשתו. מתה היבמה, יכניס. מת היבם, מוציא את אשתו בגט ואת אשת אחיו בחליצה. הדא מסייעא למאן דאמר חליצה פטור, ברם כמאן דאמר חליצה קניין, יש אדם מתכוין לקנות שתי אחיות כאחת?! נימא כיון שקידש אחותה, שוב אסור לו לחלוץ . פתר לה לאח"מ וכו'

מתניתא פליגא על רב. כהן גדול שמת אחיו, חולץ ולא מייבם. הדא מסייע למאן דאמר חליצה פטור. ברם כמאן דאמר חליצה קניין, אמר לו עבור על דברי תורה?!תהא פטורה לגמרי! דהא אסור לישא אלמנה

התיב רבי חמא חברין דרבנן, והא מתניתא פליגא על רב: שלשה אחין שנים מהן נשואין שתי אחיות, או אשה ובתה, או אשה ובת בתה, או אשה ובת בנו, הרי אלו חולצות ולא מתייבמות. שנייא היא איסור אשה ובתה בין בחיים בין לאחר מיתה?!ואיך שרי לחלוץ להבת אחר שחלץ להאם (אף שכבר מתה האם)! אילין תרין אחרייתא, פליגי על רב ולית להון קיום אין להם "תירוץ"

הלכה ב משנה היתה אחת מהן אסורה על האחד איסור ערוה, אסור בה ומותר באחותה. והשני אסור בשתיהן. איסור מצוה או איסור קדושה חולצת ולא מתייבמות

היתה אחת מהן אסור על האחד איסור ערוה, והשניה אסורה על זה איסור ערוה, האסור לזה מותר לזה, והאסור לזה מותר לזה. וזו היא שאמרו אחותה שהיא יבמתה או חולצת או מתייבמת:

גמרא אנס אשה וילדה בת, והלכה ונישאת לאחיו, ולה אחות מאם מאיש אחר, נשואה לאחיו השני, ומתו בלא בנים. הרי זה אסור

בבתו, ומותר באחותה. הדא היא בתו, אחותה שהיא יבמתה מתייבמת.
היתה אחת מהן אסורה על זה כו'. אנס אשה וילדה בת, ובא אחיו ואנסה וילדה בת, ונשאו שתיהן לשני אחים [מאב אבל לא מאם ל"ש כאן] זה אסור בבתו ומותר באחותה. וזה אסור בבתו ומותר באחותה הדא היא האסור לזה מותר לזה והאסור לזה מותר לזה:מפורש בבבלי 9ב

הלכה ג משנה שלשה אחין שנים מהן ראובן ושמעון נשואין שתי אחיות או אשה ובתה או אשה ובת בתה או אשה ובת בנה הרי אילו חולצות ולא מתייבמות. ורבי שמעון פוטר.
היתה אחת מהן אסורה על זה איסור ערוה אסור בה ומותר באחותה. איסור מצוה או איסור קדושה חולצות ולא מתייבמות.
גמרא עולא בר ישמעאל אמר כך פירשה רבי הושעיה אבי המשנה: רבי שמעון פוטר את ה"שנייה"אשת שמעון מן החליצה ומן הייבום.
אמר רבי יוחנן חבורה היתה מקשה, "שלא עלת על דעת שיקנה אדם שתי אחיות כאחת" [לפי"ז ש נ י הן פטורין] אמר רבי חנינא קומי רבי מנא, ופליגא. ולמה רבי שמעון פוטר את הש נ י יה מן החליצה ומן הייבום? שלא עלת על דעת שיקנה אדם שתי אחיות כאחת.
תמן אמרין דברי רבי שמעון אין זיקה נופלת למקום זיקה.=זיקה ככנוסה, ואין השניה נופלת רבי בא בשם רבי לעזר והוא שעבר =קדם ובעל.קדם לוי ובעל אשת ראובן, מידחיא אשת שמעון
היך עבידא? קידש אחד מן השוק את השנייה,=אשת שמעון על דעתין דרבנן, קידושין גמורין.שאינה זקוקה כלל (ול"ה כמקדש יבמה לשוק) על דעתיה דרבי לעזר קידושין תלויין, לכשיבעל את הראשונה, קידושין תופסין את השנייה. בא על השנייה, על דעתין דרבנן ביאת ערוה, על דעתיה דרבי לעזר אינה ביאת ערוה.ל"ה כבא על אחות אשתו מתה הראשונה, על דעתין דרבנין אסור בשנייה. ע"ד ר"א, מותר בשנייה

מחלפא שיטתיה דרבי שמעון, תמן הוא אמר 3:10 מייבם לאי זו שירצה וחולץ לשנייה. והכא הוא אמר אכין! פוטר את השנייה מן החליצה ומן הייבום! אמר רבי זעירא עד אנן תמןבבבל שמעית טעמא, תמן זיקת שני יבמין אינה זיקה, וזיקה נופלת למקום זיקה. ברם הכא זיקת יבם אחד, ואין זיקה נופלת למקום זיקה. כ אין איסור "אשת ב מתים". אבל אין זיקה וכו'=זיקה ככנוסה וכו'
אמר רבי מתנייה מה איכפלין אחיות גבי נכריות! למה אתה מדמה אחיות לנכריות! אין את בעי מקשייא קשית' על ההיא דרבי זעורא בשם רב ששת תניי תמן דברי ר' שמעון שתיהן אסורות. מחלפא שיטתיה דרבי שמעון. תמן 2:2בברייתא לעיל הוא אמר שתיהן אסורות. והכא 3:10 את אמר שתיהן מותרות:

הלכה ד משנה שלשה אחין שנים מהן נשואים שתי אחיות, ואחד מופנה, ומת אחד מבעלי אחיות, ועשה בה מופנה מאמר, ואחר כך מת אחיו השני, בית שמאי אומרים: אשתו עמו והלזו תצא משום אחות אשה. ובית הלל אומרים: מוציא את אשתו בגט ואשת אחיו בחליצה. וזו היא שאמרו אוי לו על אשתו. אוי לו על אשת אחיו:
גמרא ב"ש אומרים כר' לעזר בן ערך. דרבי לעזר בן ערך אמר המאמר קונה קניין גמור ביבמה. אין כרבי לעזר בן ערך גירש לבעלת

מאמר לא תהיה צריכה חליצה! ואמר רבי הילא בשם ר' לעזר מודיי בית שמאי שאם גירש לבעלת מאמר ולא באה עליה , שהיא צריכה ממנו חליצה!! אלא כר"ש, דרבי שמעון אמר המאמר או קונה או לא קונה =לא מהני מאמר רק לדחות בצרה בלבד. אין כר"ש, למה לי אשתו עמו והלזו תצא משום אחות אשה.לר"ש 3:4 אף בזיקה, שניהם פטורות! שמא, מאמר דבית שמאי, כזיקת רבי שמעון כמה דר"ש אומר אין זיקה נופלת למקום זיקה.שם 3:4 כן בית שמאי אומרים הכא, אין זיקה נופלת למקום מאמר.

ר' יודן בעי, קידש אשה רגילה מעכשיו לאחר שלשים יום, ונפלה לו אחותה בתוך שלשים יום, אפילו כן, אשתו עמו והלזו תצא משום אחות אשה? וההיא דאמר ר' אבהו בשם רבי יוחנן אפילו קידושין מאה תופשין בה, דלא כבית שמאי?! דלב"ש קניין קלוש העתיק דוחה קניין החדש! אמרי, לא אמרו בית שמאי אלא על ידי זיקה ועל ידי מאמר.

הלכה ה משנה שלשה אחין שנים מהן נשואין שתי אחיות, ואחד נשוי נכרית, מת אחד מבעלי אחיות, וכנס נשוי נכרית את אשתו, ומת. שנייה, יוציא משום אחות אשה, וראשונה משום צרתה.

עשה נשוי נכרית בה מאמר, ומת. נכרית חולצת ולא מתייבמת:דל"ה צרת אחות אשתו ממש

גמרא בין רבנין בין רבי שמעון מודין בה. כרבנין- צד שקנה מאמר, כנגדה אסור בצרה. וצד שלא קנה בה מאמר, כנגדו מותר בצרה. לפיכך חולצת ולא מתייבמת.

כרבי שמעון- קנה מאמר, שתיהן אסורות. לא קנה מאמר, הראשונה אסורה, והשניה מותרת. מספק חולצת ולא מתייבמת:

הלכה ו משנה שלשה אחים שנים מהן נשואין שתי אחיות, ואחד נשוי נכרית, ומת נשוי נכרית, וכנס אחד מבעלי אחיות את אשתו, ומת, ראשונה יוצאה משום אחות אשה, והשנייה משום צרתה

עשה בה מאמר, ומת. נכרית, חולצת ולא מתייבמת:

גמרא בין רבנין בין רבי שמעון מודיי בה:

הלכה ז משנה שלשה אחין, שנים מהן נשואין שתי אחיות, ואחד נשוי נכרית, מת אחד מבעלי אחיות, וכנס נשוי נכרית את אשתו, ומתה אשתו של שני, ואחר כך מת נשוי נכרית, הרי זה אסורה עליו עולמית, הואיל ונאסרה עליו שעה אחת:בנפילה ראשונה

גמרא אמר רבי אבינא הדא דאמר רבי יוסי בשם רבי יוחנן לא דומה איסור אחיות יבמות לאיסור אחיות שאינן יבמות:

הלכה ח משנה שלשה אחין שנים מהן נשואין שתי אחיות, ואחד נשוי נכרית, גירש אחד מבעלי אחיות את אשתו, ומת נשוי נכרית, וכנסה המגרש, ומת. זו היא שאמרו וכולן אם מתו או שמיאנו או נתגרשו או שנמצאו איילוניות צרותיהן מותרות:

גמרא גירש. רבי חגיי בשם רבי זעירא לא סוף דבר בשגירש ואחר כך כנס. אלא אפילו כנס ואח"כ גירש. הדא היא דתנינן שאם מתו או נתגרשו צרותיהן מותרות. אמר רבי יודן אף רבי לעזר דס"ל 13:6 כיון שנאסרה... מודה. אמר רבי יוסה ויאות! אילו מי שהיה לו בנים ומתו, ואח"כ מת הוא שמא אין אשתו זקוקה לייבום?! תמן והוא שהיו לו בנים בשעת מיתה, והכא והוא שתהא צרה לאחר

מיתה:שאינה נעשה צרת ערוה רק בשעת מיתת הבעל

הלכה ט משנה וכולן 15 עריות שפוטרות צרותיהן שהיו להן קידושין או גירושין בספק הרי אלו חולצות ולא מתייבמות.

כיצד ספק קידושין? זרק לה קידושיה ספק קרוב לו ספק קרוב לה, זו ספק קידושין. כיצד ספק גירושין? כתב בכתב ידו ואין עליו עדים. יש עליו עדים ואין עליו זמן. יש בו זמן ואין בו אלא עד אחד. זהו ספק גירושין:

גמרא לית כאן ספק גירושין ממש. כיצד ספק קידושין זרק לה קידושין. והכא זרק לה גיטה ספק קרוב לה ספק קרוב לו זהו ספק גירושין!

ר' יוחנן בשם רבי חלפתא דמן הונה, וכולן ג גיטין פסולין אם נישאת בו לא תצא, שלא להוציא ליזה לעז על בניה. בתו שנישאת לשוק בגט זה לא תצא, כדי לזוק הצרה מזוקק לאביה צרתה לאביה. צרתה שנישאת לשוק בגט זה שכתב בכת"י לבת תצא. דמדאו' גט מעליא ואינה צרת בתו. וייבומי נמי תתיבם! בתו שנישאת לאחיו בגט זה תצא גרושת אחיו צרתה שנישאת לאחיו בגט זה שקיבלה הבת אפילו לאביה לא תצא.דמדאו' גט מעליא ואינה צרת בתו. וייבומי נמי תתיבם!

תני: שלשה שטרות הללו גובה מבני חורין ואינו גובה מן המשועבדין. אמר ר' בא הדא דתימר בשלא הוחזק השטר ביד המלוה, אבל הוחזק השטר ביד המלוה גובה. רבי יוסה בעי, אם שלא הוחזק השטר ביד המלוה אפילו מבני חורין לא יגבה! אלא כן אנן קיימין כשהוחזק השטר ביד המלוה. ולמה אינו גובה? ממשעבדי אמר ר' ביסנא מפני קינונייא.לווה עושה קנוניא על הלקוחות ומקדים שטר ההלווה קודם שטר המכר רבי אבון אמר מפני שהוא פסול. עד כדון בשלוה הזקן, ושיעבד=מכר קרקע הזקן. לוה הזקן ושיעבד הבן, אית לך מימר מפני קינונייא?! וודאי המכירה היתה אחר ההלוואה! לא מפני שהוא פסול?! והכא מפני שהוא פסול!

אמר רבי אבון: והא תני אף בגיטי נשים כן אית לך מימר מפני קינונייא?! לא מפני שהוא פסול, והכא מפני שהוא פסול:

הלכה י משנה שלשה אחין נשואין שלש נשים נכריות, ומת אחד מהן, ועשה בה שני מאמר, ומת. הרי אילו חולצות ולא מתייבמות. שנאמר יבמה יבא עליה- שעליה זיקת יבם אחד ולא שעליה זיקת שני יבמין

רבי שמעון אומר מייבם לאיזו שירצה, וחולץ לשנייה:

גמרא אילו שומרת יבם שנפלה לפני כמה יבמין שמא אינה מתייבמת?! תני רבי חייה ומת אחד מהן, אשת אחד מתייבמת. לא אשת שני מתים.

ניחא חולץ לבעלת מאמר, על שם אשת מת אחד מתייבמת, לא אשת שני מתים. שנייה,the 2nd one למה אינה מתייבמת? אמר ר' לעזר דרבי מאיר היא, דאמר רבי מאיר כל שאין את מייבמנו אין את מייבם צרתו. =צרת אשת שני מתים אמר רבי יוחנן אם אמרה רבי לעזר, מני שמעה ואמרה!שמע ממנו

אמר רבי יוסי מתניתא אמרה כן: בן תשע שנים ויום אחד שבא על יבמתו, ומשהגדיל נשא אשה אחרת, אם לא ידע את הראשונה משהגדיל, השנייה או חולצת או מתייבמת, הראשונה חולצת ולא מתייבמת. הכא את אומר חולצת. והכא את אומר מתייבמת! הא דאת אמר חולצת רבי מאיר . והן דאת אמר מתייבמת

רבי שמעון ורבנן. לא ס"ל "צרת-אשת ב' מתים"

רש"א...ר' אבון ר' ביסנא בשם ר' אחא והוא שייבם ואחר כך יחלץ. אבל אם חלץ בתחילה, אסור. שמא קנה מאמר' ונפטרה בחליצת חבירתה:

הלכה יא משנה שני אחין נשואין שתי אחיות, ומת אחד מהן, ואחר כך מתה אשתו של שני, הרי זו אסורה עליו עולמית הואיל ונאסרה עליו שעה אחת:

גמרא אמר רבי אבינא הדא היא דאמר רבי הילא ר' יסא בשם רבי יוחנן לא דומה איסור אחיות יבמות, לאיסור אחיות שאינן יבמות:שמותר לאחר מיתה

הלכה יב משנה שנים שקידשו שתי נשים, ובשעת כניסתן לחופה החליפו את של זה בזה, ואת של זה לזה. הרי אלו חייבין משום אשת איש. ואם היו אחין חייבין חסר כאן-עיין במשנה אף משום ואשה אל אחותה. ואם היו נידות חייבין אף משום נידות. וכולן מפרישין אותן שלשה חדשים שמא מעוברות הן. ואם היו קטנות שאינן ראויין לילד מחזירין אותן מיד. אם היו כהנות נפסלו מן הכהונה:

גמרא אם בא על השנייה. חייב שתים. משום אשת אח. ומשום אשה אל אחותה.שייך למשנה יא

תני רבי חייה פעמים ארבע, פעמים שמונה, פעמים שתים עשרה, פעמים שש עשרה. הרי אילו חייבין משום אשת איש- ההין תרתיי ההין תרתיי. אם היו אחין משום אשת אח- ההין ארבע וההין ארבע. אם היו אחיות משום אשה אל אחותה- ההין שיתא וההין שיתא. אם היו נידות משם נידה- ההין תמני וההין תמני. וכולן הם קטנים והן גדולות הן גדולין והן קטנות, פטורין, וחייבין שתים משום נידה. ואם השיאן אביהן דהוי קידושי דאו' משום שמונה.אשת-איש, אשת-אח, אחות אשה, נדה. להגברים

היו אחד גדול ואחד קטן.הגברים—והנשים שניהם גדולות. הנבעלת מן הקטן, חייבת, משום אשתו של גדול. הנבעלת מן הגדול, פטורה, משום אשתו של קטן.

רבי בא בשם רבי ירמיה: אנוסה אינה צריכה להמתין שלשה חדשים. של הבחנה-מפני שדרכן להתהפך והא תנן מפרישין אותן שלשה חדשים שמא מעוברות הן.והא אנוסין נינהו! [אם לא היו ראויות לילד מחזירין אותן מיד] שנייא היא הכא מפני תיקון הוולד.כדי לידע אים ממזר [אין אנוסה זו דומה לאנוסה דעלמא]

אם היו כהנות נפסלו מן הכהונה. אמר רבי יוסי זאת אומרת שהאונסין פוסלין בכהונה, כאשת איש:

פרק החולץ

הלכה א משנה החולץ ליבמתו ונמצאת מעוברת וילדה, בזמן שהוולד של קיימא, הוא מותר בקרובותיה והיא מותרת בקרוביו ולא פסלה מן הכהונה. בזמן שאין הוולד של קיימא, הוא אסור בקרובותיה והיא אסורה בקרוביו ופסלה מן הכהונה:

גמרא בשעבר, הא בתחילה לא. דו מתניתא:

היבמה לא תחלוץ ולא תתיבם עד שיהא לה שלשה חדשים.

ותחלוץ מיד מה נפשך! אם בן קיימא הוא, לא נגע בה חליצה. אם אינו בן קיימא הוא, הרי חליצתה בידה. רבי זעירה רבי חייה בשם רבי בון בשם רבי יוחנן: שלא תהא צריכה כרוז לכהונה. רבי בא רבי יעקב בר אידי בשם ר' הושעיה שלא תהא צריכה כרוז לכהונה. תני ר' הושעיה (דברים כה)מאן יבמי. את שאומרין לו ייבם אומרים לו חלוץ. ואת שאין אומרין לו ייבם אין אומרים לו חלוץ. מה נפק מן ביניהון? היתה כשירה ונתחללה, כגון אלמנה לכהן גדול, וגרושה וחלוצה לכהן הדיוט. מאן דאמר שלא תהא צריכה כרוז לכהונה, וזו הואיל ואינה צריכה כרוז לכהונה, חולצת. מאן דאמר את שאומרים לו ייבם אומרים לו חלוץ, אינה חולצת.

חלץ בתוך שלשה חדשים, מהו שתהא צריכה לאחר שלשה חדשים? נישמעינה מן הדא: קטנה שחלצה, תחלוץ משתגדיל, ואם לא חלצה, חליצתה כשירה. [רבי מנא אמר לה סתם. רבי יצחק בריה דרבי חייה מטי בה בשם רבי יוחנן: דרבי מאיר היא. דרבי מאיר אמר אין חולצין ואין מייבמין את הקטנה, שמא תמצא איילונית וכו'] כמה דאת אמר תמן אף על פי שחלצה, חולצת. והכא נמי אף על פי שחלצה, חולצת.

רבי יודן בעי, חלץ לה מעוברת והפילה? =אים מהני חליצת מעוברת עיין בבלי נישמעינה מן הדא: הרי שמת והניח את אשתו מעוברת, יכול תהא זקוקה ליבם? תלמוד לומר (שם) ולא ימחה שמו מישראל את ששמו מחוי, יצא זה שאין שמו מחוי. יכול תהא מותרת להנשא? תלמוד לומר להקים לאחיו שם בישראל. עד שתדע אם בן קיימא הוא אם אינו בן קיימא. [יכול אף אשת סריס תהא צריכה לייבום? תלמוד לומר ולא ימחה שמו מישראל את שאין שמו מחוי. יצא זה ששמו מחוי] הכונס את יבמתו ונמצאת מעוברת, יכול תהא צרתה מותרת להינשא?... כמה דאת אמר צרתה לא תינשא עד שתדע במה היא מותרת אם בעיבור אם בביאה, אף בחלוצה כן. חליצה פטור וביאה פטור. כמה דתימר בביאה כך את מר בחליצה. שתדע אים נפטרת בחליצה או בוולד

שמואל אמר זכין בעוברין מקניין דבר לעובר רבי לעזר אמר אין זכין בעוברין אמר ר' יוסי אף על גב דשמואל אמר זכין לעוברין, מודי והוא שיצא ראשו ורובו בחיים. דו מתניתא: החולץ ליבמתו ונמצאת מעוברת וילדה..כמה דאת אמר כן הוא, למפרע לא נגעה בה חליצה. והכא כן הוא למפרע והוא שיזכה. אמרי תיגלי מילתא למפרע

תמן תנינן האומר אם ילדה אשתי זכר יטול מנה, ילדה זכר נוטל מנה. אם נקבה מאתים, ילדה נקבה נוטלת מאתים. רבי לעזר אמר, לא אמר אלא בנו, הא אחר לא. רבי יוסה אמר אפי' אחר. על דעתיה דרבי לעזר ובלבד שכיב מרע, הא בריא לא. בלבד מטלטלין הא קרקעות לא. מתניתא פליגא על ר' לעזר גר שמת וביזבזו ישראל את נכסיו ונודע שיש לו בן במדינת הים. או שהיתה עיברה, חייבין להחזיר הכל! אלמא עובר קונה!

מה עבד לה ר' לעזר? שנייה היא הכא שהוא בנו.

וסיפא פליגא על שמואל מן הדא דרבי יוסה: החזירו הכל, אח"כ מת הבן או שהפילה. כל הקודם באחרונה זכה, בראשונה לא זכה. אפילו בראשונה יזכה! לא כן אמר רבי יוסה אף על דשמואל אמר זכין לעוברין מודי והוא שיצא ראשו ורובו מחיים. הרי אינו בן קיימא! אמר ר' יצחק בר אלעזר משום ייאוש.

רבנן דקיסרין רבי חייה בר ווא בשם רבי אבא בר נתן: חזר בה ר"א מן מתניתא: אם זכר מנה. אם נקבה מאתים. ונקבה גבי בן לא כאחר הוא?!

תני בר קפרא בן יומו זכין לו:

הלכה ב משנה הכונס את יבמתו ונמצאת מעוברת, וילדה. בזמן שהוולד של קיימא יוציא וחייבין בקרבן. ואם אין הוולד של קיימא יקיים.

ספק בן תשעה לראשון ובן שבעה לאחרון, יוציא והוולד כשר. וחייבין באשם תלוי:

גמרא אמר רבי יוסי כל שאפשר לך לעמוד על ודאו אין חייבין על ספיקו אשם תלוי. היך עבידא? היו לפניו שני זיתים אחד של חלב ואחד של שומן, ואכל אחד מהן וחבירו מונח בתיבה? נאמר, מאחר שאילו אמצא את המפתח יכול אני לעמוד על ודאו, מהו שיהו חייבין על ספיקו אשם תלוי? נישמעינה מן הדא: הכונס את יבמתו ונמצאת מעוברת עד שלא יוודע לו אם בן קיימא הוא אם אינו בן קיימא, אינו מביא. הדא אמר' שאינו מביא.

סברא הפוכה רב אמר כל ש א י אפשר לו לעמוד על וודייו, אין חייבין על ספיקו אשם תלוי. היך עבידא? היו לפניו שני זיתים אחד של חלב ואחד של שומן ואכל אחד מהן, ובא עורב ואכל את השני, מאחר שיכול לעמוד על וודייו, חייבין על ספיקו אשם תלוי. אבל אם אכל עורב תחילה ואחר כך אכל הוא, מאחר שאינו יכול לעמוד על וודייו,אין חייבין על ספיקו אשם תלוי.

[לא כן אמר רב והוא שיוכיח לפניו חלב ברור! אף על גב דרב אמר והוא שיוכיח לפניו חלב ברור. מודה הוא הכא שיכול לעמוד על וודאו.] מכיון דאיתחזק פ ע ם א ח ת איסורא סגי [אע"ג דבא עורב ואכל]

מתניתא פליגא על רב. כוי, רבי לעזר אומר: חייבין על חלבו אשם תלוי. מה עבד רב? פתר לה חלוקין על דברי ר' לעזר.

מתניתא פליגא על רב: חתיכה של חולין וחתיכה של קודש, אכל את אחת מהן ואין ידוע את אי זה מהן אכל, מביא אשם תלוי. אכל את השנייה, מביא אשם וודאי. אכל את הראשונה ובא אחר ואכל את השנייה, זה מביא אשם תלוי, וזה מביא אשם תלוי. ניחא ראשון מביא אשם תלוי. שני למה? אמר רבי יוסה תיפתר שהיתה חתיכה גדולה ואכל חצייה והניח חצייה.

מתניתא פליגא על רב: ספק בן תשעה לראשון בן שבעה לאחרון יוציא והוולד כשר וחייבין אשם תלוי. הרי אי אפשר לך לעמוד על וודייו, וחייבין על ספיקו אשם תלוי! אמר רבי יוסה

קיימה רבי זעירא קומי רבי חייה בר ווא. ר' חזקיהבשם רב חייה בר בא, קיימ' ר' זעורה קמינן, מאחר שהוא יכול להערות במשהו לא לגמור הביאה ולפרוש תכף ולא לגמור הביאה ולידע אם ממנו הוא, אם מאחר הוא, יכול לעמוד על וודייו.

מה אנן קיימין? אם בשבא עליה לאחר מיתת בעלה מיד, הוכר עוברה לאחר שלשה חדשים, ניתני בן ט' לזה ולזה, בן ז' לזה ולזה! אלא כן אנן קיימין בשבא עליה לאחר שלשה חדשים, והוכר עוברה לאחר ג' חדשים. 5 חדשים! אחר מיתת הבעל ניתני היבמה לא תחלוץ ולא תתיבם עד שיהו לה חמשה חדשים! אלא כן אנן קיימין כשבא עליה לאחר שלושים יום, והוכר עוברה לאחר ששים יום.=90 יום =3 חדשים לראשון, או 60 יום =שליש של 6 חדשים הרי יש כאן שלימין לראשון ומקוטעין לשני. שמע מינה שהאשה יולדת לחדשים מקוטעים. את שמע מינה שהן שתי יצירות. יצירה של בן ז' ניכר עוברה מהר, את שמע מינה שאין האשה מעוברת וחוזרת ומתעברת. את שמע מינה שהאשה אינה מתעברת משני בני אדם כאחת. מדלא קתני במשנה דמספקא לן בהני ספיקות

ופליגא על דרבנן דאגדתא. דרבנן דאגדתא אומרים (שמואל א יז) ויצא איש הביניים ממערכות פלשתים. ממאה ערלות פלשתים, שהערו בה מאות ערלות פלשתים.נתעברה מהרבה בנ"א אמר רבי מתנייה ולא פליגין. עד שלא נסרח הזרע האשה מעוברת משני בני אדם כאחת. משנסרח הזרע אין האשה מעוברת משני בני אדם כאחת.

מניין שתי יצירות? רבי זעירא בשם רבי הונא (בראשית יב) "וייצר" יצירה לשבעה ויצירה לתשעה.

נוצר לז' ונולד לשמונה, חיי. כל שכן לתשעה. נוצר לתשעה ונולד לשמונה. אינו חיי. נוצר לתשעה ונולד לשבעה איתא חמי, אם לשמונה אינו חייה, לא כ"ש לשבעה!

בעון קומי ר' אבהו, מניין לבן שבעה שהוא חייה? אמר לון מדידכון אנא יהב לכון! זיטא אפטא. איטא אכטא. מלשונכם יש ללמוד! אתם קורים "קטן-שבעה" יש לו יותר סיכוי מ"קטן שמונה" [אלמא יש בעייה מיוחדת בבן שמונה]

ספק ויבם בנכסי המת בא הספק ליטול את חלקו של אביו, אמרין ליה הני אביך!היבם אביך! בא היבם ליטול חלקו של אחיו א"ל הני בריה! הספק, בנו של המת הא כיצד? עושין שיפיות compromise ביניהן ומחלקין נכסי המת.

איירי, בספק-בן-ראובן-ספק-בכור-בן-שמעון-----ספק-בכור-בן-שמעון[ימואל]------ ימין ----אוהד שבאו לחלוק בנכסי שמעון ולגבות חלק בכורה, יכולים לכתוב הרשאה זל"ז=שיפיות [נמצאת אומר שיפיות לאחין, הפסד לאחין=שאר האחין. תחרותfight באחין, שכר באחין] יתחלק נכסי המת בין כל האחין בשווה.

לדוגמה: מת שמעון והניח 600$ ספק וימואל כותבין הרשאה זל"ז וממנ"פ: אים ס הבכור, מגיע לו 240 ולימואל 120 [סה"כ 360] אם ימואל הבכור מגיע רק לימואל 300 [ולס ולא כלום] נמצא שניהם נוטלין ב י ח ד 300 ממנ"פ [יש עוד בעייה איך לחלוק את ה300 ביניהן...עיין בסוף המאמר]--ושאר האחין [ימין ואוהד] 150 לכל אחד,

אבל בלי האי הרשאה---חולקין ה600 וכל אחד נוטל 200 [ימין ואוהד משתכרין]

ונראה לי לפתור הבעייה: הרי אף הס מודה דמגיע לימואל לכה"פ 120, א"כ נוטל ימואל בראשונה 120, ושאר 180 חולקין [סה"כ נוטל ימואל 210 תחת 200!

מת הזקן, הרי יש בנים בוודאי, ובן בן בספק.ואין ספק מוציא מידי וודאי--ולא יטול הספק כלום

מת הספק, הרי יש כאן אבי אב בוודאי, ואחי אב בספק.אבי אביו יורש הספק [לא ס אב ס אחי-אב]

מת אחד מן האחין, הרי יש כן אח בודאי, ובן אח בספק.ואין ה"ספק" נוטל כלום בנכסי האחין

מתה אמו של ספק, הרי יש כאן בן בודאי, ובעל בספק.ואין הבעל יורש את אשתו מספק(שמא היתה אשת אח שיש לה בן—אין קידושין תופשין)

מת הספק, ואח"כ מתה אמו, הרי יש כאן אחי אם בוודאי, ובעל בספק.כ משפחת האם יורשין נכסי האם

מת הייבם, ובא הספק ליטול חלקו של אביו. אי הוה קדמייא אח שמת ראשון מיסכן עני אמרין ליה, הני אבוך! הוא היה אביך ולא תירש רק מנכסיו אי הוה עתיר, אמרין ליה כולן אחין, בני אחין, בואו ונירש חלקו של אבינו וחלקו של אחי אבינו.נחלוק יחד בנכסי אבינו ואחי אבינו

תני: הראשון ה"ספק" ראוי להיות כהן גדול. והשני ממזר בספק. רבי ליעזר בן יעקב אומר אין ממזר בספק. מודי ר' ליעזר בן יעקב בספק כותים ובספק חללים. כההיא דתנינן תמן עשרה יוחסין עלו מבבל. על דעתיה דר' ליעזר בן יעקב שמונה. על דעתיה דרבן גמליאל ורבי ליעזר תשעה. על דעתיה דרבנן עשרה: עיין שם

הלכה ג משנה שומרת יבם שנפלו לה נכסים, מודין בית שמאי ובית הלל שהיא מוכרת ונותנת וקיים. מתה, מה יעשה בכתובתה ובנכסים הנכנסין והיוצאין עמה? בית שמאי אומרים יחלוקו יורשי הבעל עם יורשי האב. ובית הלל אומרים הנכסי' בחזקן: כתובתה- בחזקת יורשי הבעל. ונכסים הנכנסין והיוצאין עמה- בחזקת יורשי האב:

גמרא הכא את אמר מוכרת ונותנת וקיים, והכא את אמר מתה מה יעשה..ובנכסים הנכנסין...יחלקו יורשי הבעל עם יורשי האב! אמר רבי יוסי בן חנינה: הן דאת אמר מוכרת ונותנת וקיים. כשנפלו לה עד שלא היתה שומרת יבם. והא דאת אמר יחלקו יורשי הבעל עם יורשי האב. כשנפלו לה משנעשית שומרת יבם. נפלו לה עד שלא נעשית שומרת יבם, ועשו פירות משנעשית שומרת יבם, כמי שנפלו לה משנעשית שומרת יבם. ויחלקו הפירות

אמר רבי זעירא ההן יבם דהכא, צריכא דבית שמאי,מיבעי ליה לב"ש כבעל הוא או אינו כבעל. אין כבעל הוא, יורש את הכל. אם אינו כבעל, לא יורש כלום. מספק, יחלוקו יורשי הבעל עם יורשי האב. בית הלל פשיטא ליה כבעל ויורש את הכל. אבל אינו יורש נכסים הנכנסין... שכן אפילו אחיו אין לו אלא אכילת פירות בלבד

תני רבי הושעיה יורשי היורשין את כתובתה יורשי הבעל [לב"ה] חייבין בקבורתה. אמר רבי יוסה אילולי דתניתה רבי הושעיה הוות צריכא לן, מאחר שאין לה כתובה אין לה קבורה?! וקשיא, אילו אשה שאין לה כתובה שמא אין לה קבורה?! אשה אף על פי שאין לה כתובה שמחלה כתובתה יש לה קבורה. ברם הכא שומרת יבם

אם יש לה כתובה יש לה קבורה. אם אין לה כתובה אין לה קבורה קמ"ל ר"ה דאעפ"כ חייב הבעל

הלכה ד משנה כנסה, הרי היא כאשתו לכל דבר. ובלבד שתהא כתובתה על ניכסי בעלה הראשון: וא"י למכור נכסי אחיו

גמרא כיצד הוא עושה? כדיי שיוכל למכור בנכסי אחיו כונס ומגרש ומחזיר. והיא שוברת על כתובתה. כותבת לו "שובר"

אמר רבי יוסה לצדדין היא מתניתא: א ו שוברת לו על כתובתה.

רבי זעירא בשם רב המנונא: כנסה, וגירשה והחזירה, אם ח י ד ש לה כתובה, כתובתה על נכסיו. ואם לאו, כתובתה על ניכסי בעלה הראשון. ר' יוסי אמר בשם רב חסדא מתניתא אמרה כן: דבלא "חידוש" לא הועיל שהמגרש את האשה והחזירה, על מנת כתובה הראשונה החזירה.

סוף דבר עד שיכניס ויגרש ויחזיר?! דווקא בכה"ג כתובתה על בעלה הראשון?! דרובא אתא מימר לך,רבותא השמיענו אפי' כנסה וגירשה והחזירה, אם ח י ד ש לה כתובה, כתובתה על נכסיו, ואם לאו, כתובתה על ניכסי בעלה הראשון.

רבי זעורה בשם רבי המנונא אמר: ארוסה שמתה אין לה כתובה.אין בעל חייב לתת הכתובה לאביה שלא הותרה להינשא לשוק.="לא ניתנה כתובה לגבות מחיים" שלא תאמר יעשה כמי שגירש ארוסה ויהא לה כתובה. לפום כן צריך מימר אין לה כתובה: [נשואה שמתה, פשיטא דאי"ל כתובה, דהא יורשה!!]

הלכה ה משנה מצוה בגדול לייבם. לא רצה מהלכין על כל האחין. לא רצו חוזרין אצל הגדול. ואומרים לו עליך מצוה או חלוץ או ייבם!

תלה בקטן עד שיגדיל, ובגדול עד שיבוא ממדינת הים, ובחרש ובשוטה אין שומעין לו. אלא אומרים לו עליך מצוה או חלוץ או ייבם!

החולץ ליבמתו הרי הוא כאחד מן האחין לנחלה. אם יש שם אב הנכסים של אב.

הכונס את יבמתו זכה בנכסי אחיו

רבי יהודה אומר בין כך ובין כך אם יש שם אב הנכסים של אב:

גמרא שלא תאמר חליצה קניין, וביאה קניין. כמה דתימר הכונס את יבמתו זכה בניכסי אחיו. ודכוותה החולץ ליבמתו זכה בנכסי אחיו. לפום כן צריך מימר הרי הוא כאחד מכל האחין לנחלה.

רב יהודה אמר בשם שמואל העושה מאמר ביבמתו לא זכה בניכסי אחיו. ואף בית שמאי מודיי בה. ואף רבי שמעון מודיי בה. ולא כרבי לעזר בן ערך, דרבי לעזר בן ערך אומר: המאמר קונה קניין גמור ביבמה.

היו שתי יבמות, עשה מאמר בזו ובעל לזו, מה נפשך אם במאמר יזכה, אם בביאה יזכה. אמר רבי יוסה מאחר שאינו יכול לקיים את אחת מהן, לא זכה בניכסי אחיו.

רבי יצחק בר טבליי בשם רבי לעזר טעמא דרבי יהודה (דברים כה) והיה הבכור אשר תלד. מקישו לבכור. מה הבכור אינו יורש בחיי אביו, אף זה אינו יורש בחיי אביו. אי מה בכור יורש לאחר מיתת אביו, אף זה יורש

לאחר מיתת אביו. אמר רבי זעורה מינה, מה הבכור לא יורש בשעה שהוא ראוי לירש, עוד אינו יורש. אף זה אינו יורש בשעה שהוא ראוי לירש. עוד אינו יורש.

רבי אבא בר כהנא רבי חייה בר אשי בשם רב הלכה כרבי יהודה. רבי יהושע בן לוי אמר הלכה כרבי יודה. רבי אבהו רבי לעזר בשם רבי הושעיה הלכה כרבי יודה. אמר רבי יוחנן זימנין סגי יתבית קומי רבי הושעיה ולא שמעית מיניה הדא מילתא! אמר ליה ולית בר נש דו שמע מילה, ולית חבריה שמיע ליה?! "לא שמעתי" אינו ראיה...

הלכה ח משנה החולץ ליבמתו הוא אסור בקרובותיה, והיא אסורה בקרוביו.

הוא אסור באמה ואם אמה ואם אביה. בבתה בבת בתה ובבת בנה ובאחותה בזמן שהיא קיימת. האחין מותרין.

והיא אסורה באביו באבי אביו בבנו ובבן בנו באחיו ובבן אחיו

מותר אדם בקרובת צרת חלוצתו, ואסור בצרת קרובת חלוצתו:

גמרא מפני שחלץ לה. הא לא חלץ לה, ומתה, מותר באמה. אמר רבי אבינא הדא היא דמר ר' יעקב בר אחא בשם רבי לעזר שומרת יבם שמתה מותר באמה. זיקה היתה לו בה כיון שמתה בטלה לו זיקתה. והכא כיון שמתה בטלה זיקתו. רבי אבון שמע לה מן דבתרה ובאחותה בזמן שהיא קיימת והאחין מותרין. ואחותה אצל האחים לא כמתה היא?!

אסורה באביו וב א ב י א ב י ו. הדא אמרה שניתנו שניות אשת-אבי אביו לחולץ..דילמא משום מיתנא!

והיידא אמרה דא? בבנו וב ב ן ב נ ו באחיו ובבן אחיו. הדא אמרה שניתנו שניות לחולץ.

כיני מתניתא: מותר הוא אדם בקרובת צרת חלוצתו. ואסור בצרת קרובת חלוצתו. הדא מסייעא לההיא דאמר רבי הילא בשם ר' אבינא קל וחומר מה אחות חלוצתו שהיא מדבריהן נתנו לה חכמים צרה. וכו' לעיל 3:1

הלכה ט משנה החולץ ליבמתו ונשא אחיו את אחותה, ומת. חולצת ולא מתייבמת.

וכן המגרש את אשתו ונשא אחיו את אחותה ומת, הרי זו פטורה:

גמרא שמעון בר בא בעא קומי רבי יוחנן מה בין חולץ מה בין מגרש? אמר ליה מה את סבור חליצה קניין כאשתו אינה אלא פטור.

[אין האחין חייבין עליה משום אשתו של חולץ. אבל חייבין עליה משום אשתו של מת] של אח הראשון

הלכה י משנה שומרת יבם שקידש אחיו את אחותה, משום ר' יהודה בן בתירה אמרו, אמר לו המתן עד שיעשה אחיך הגדול מעשה. חלצו לה אחין או כנסו, יכנוס את אשתו. מתה היבמה, יכנוס. מת היבם, מוציא את אשתו בגט ואשת אחיו בחליצה:

גמרא לא אמרו אלא מתה יבמתו מותר באשתו. אבל אם מתה אשתו אסור ביבמתו. אמר רבי יוחנן זו דברי רבי לעזר.13:6 אבל דברי חכמים מתה יבמתו מותר באשתו. "מתה אשתו מותר ביבמתו" אמר רבי יוחנן דברי חכמים כל דבר שהוא בא מחמת הגורם בטל

הגורם בטל האיסור. ודברי ר' לעזר אף על פי שבטל הגורם האיסור במקומו:

הלכה יא משנה היבמה לא תחלוץ ולא תתיבם עד שיהא לה שלשה חדשים. וכן שאר כל הנשים לא ינשאו ולא יתארסו עד שיהו להן שלשה חדשים. אחת בתולות ואחת בעולות. אחת אלמנות ואחת גרושות. אחת ארוסות ואחת נשואות.

רבי יהודה אומר: הנשואות יתארסו. והארוסות ינשאו. חוץ מן הארוסה שביהודה לא ינשאו מפני שליבו גס בה וכבר בא עליה

רבי יוסי אומר כל הנשים יתארסו חוץ מן האלמנה מפני האיבול:

גמרא עד כמה הכרת העובר? סומכוס אומר משום רבי מאיר עד שלשה חדשים. אע"פ שאין ראיי' לדבר זכר לדבר. שנא' (בראשית לח) ויהי כמשלש חדשים.

[אמר רבי יודן אפילו מעוברת רוח דיה שעתה (ישעיהו לג) הרינו חלנו כמו ילדנו רוח (שם) תהרו חשש תלדו קש]

רבי זעירא רבי בא בר זוטרא אמר ר' חנינה בשם רבי חייה רבה: אפילו רובו של ראשון ורובו של אחרון והאמצעי שלם.אפשר להכיר העובר ר' אסי אמר תשעים יום שלימין. שמואל אמר הן ועיבוריהן=30 יום*3

אתא עובדא קומי רבנן דתמן-- דלא ידעין אם שלשה עשר מן הראשון ושבעה עשר מן האחרון. או שבעה עשר מן הראשון ושלשה עשר מן האחרון-- וחמשה שלימין באמצע.ילדה אחר הנשואין וביקשו ליגע בוולד משום ספק ממזירות. דהו"ל ארוסה שעיברה אמר לון רב נחמן בר יעקב כההין עובדא אתא קומי רבה בר בא (אבוה דשמואל) ואכשרו. אבא בר ווא=רבה בר בא פליג על שמואל בריה?! אמר רב בא שנייא היא הכרת העובר. שנייה היא לידתו. הכרת העובר לחדשים שלימין. ולידתו לחדשים מקוטעין.

תמן תנינן נדה4:5 וכמה היא קישויה? ר' מאיר אומר אפילו ארבעים חמשים יום. רבי יודה אומר דייה חדשה. רבי יוסי ורבי שמעון אומרים אין קישוי יותר משתי שבתות. ר' יוסה בשם רבי ווא זאת אומרת ר' יודא שהאשה יולדת לחדשים מקוטעין. דלכן דאל"כ ניתני שלשים יום.אלמא יכולה לילד כל חודש התשיעי ר' יוסה בי רבי בון בשם רבי ווא זאת אומרת שהאשה יולדת לחדשים שלימין דתנינן דייה חדש " ה ".חודש ש ל ה והיינו 30 יום!

רבי יודן בעי, סוף דבר עד שתלד?! לא אפילו הפילה!יש דם קושי!

אמר רבי מנא שמעית בשם שמואל היא הכרת העובר היא לידתו. ולית אנא ידע מן מאן שמעת. אמר ר' בא בר כהן קומי רבי יוסי, רבי ירמיה אמרה. אמר ליה רבי חזקיה לא אמרה רבי ירמיה! ואיקפד רבי יוסי לקיבלי' אמר ליה: שכן אפילו יהושע שהיה קשור למשה לא אמר כן, ואת אומרת כן?!איך אפשר לומר "לא אמר....."...בברירות חזר ואמר, אין דאמרה, אלא כאינש דשמע מילה ומקשי עליה."כ אכן כן הוא?!.."

ר' ברכיה בשם שמואל: לעולם אין האשה יולדת או למאתים ושבעים ואחד או למאתים ושבעים ושנים. או למאתים ושבעים ושלשה. או למאתים ושבעים וארבעה. א"ל ר' מנא מנן

שמע רבי הדא מילתה? א"ל מן ר' בא. מחלפה שיטתיה דרבי בא תמן הוא אמר שנייא הוא הכרת העובר שנייא הוא לידתו. והכא אמר הכין!

ר' אבא בר זוטרא בשם שמואל: כל שהוא בה"י רבה באל"ף רבא .כתיב "הרבה [יכול להיות...ארבה] את זרעך"=212 (יולדת לז' אינה יולדת למקוטעין)

רב חייה בר אשי הוה יתיב קומי דרב. חמיתיה מבעת.nervous אמר ליה מהו כן? אמר ליה חמרתי מעברה והיא בעיא מילד, ואנא בעי מרבעתה אני צריך להעלות עליו זכר עד דלא תצנן. א"ל אימתי עלה עליה הזכר? א"ל ביום פלן. וחשב. א"ל בעיא היא עד כדון.יש עוד זמן... ותני כן: חמרתה פוחתת אינה פוחתת מימות הלבנה, והמוספת אינה מוספת על ימות החמה354-365 מילתי' דרבי יהושע בן לוי פליגא: דאמר ריב"ל בקורת משל מלכות עיברה, והרביעו של בית רבי ממנה שוורים,על הרבה פרות ויש מהן שילדו עכשיו, ויש מהן שילדו לאחר זמן! כאן בבהמה טהורה כאן בבהמה טמאה.טמאה, זמנה קצוב והא כתיב (איוב לט) הידעת עת לדת יעלי סלע וגו'. תספור ירחים תמלאנה וידעת עת לדתנה.אלמא יש זמן קצוב לחיה! הידעת עת לדת, חיה טהורה כבהמה טמאה.

רבי מאיר חשש לגיטין ולוולד. כשיש גט מונה 3 חדשים מזמן כתיבת הגט [דחיישינן לגיטין הבאים ממדנה"י דיש זמן ארוך בין כתיבה לנתינה]

רבי יודה חשש לוולד כשיש לחוש לוולד

ר' יוסי חשש לגיטין ולא לוולד. אין תימר דלית רבי יוסי חושש לגיטין, ניתני ארוסות ינשאו מיד! [אבל נשואות שפיר שפיר ייארסו דאיירי כש מ ת הבעל וליכא רק משום איבול]

רבי זעורה בשם רבי: גדולה ממאנת אינה צריכה להמתין שלשה. היוצאת בגט, צריכה להמתין שלשה חדשים. הדא מסייעא לר"מ. דרבי מאיר חשש לגיטין.

ר' בא בשם ר' אבא בר ירמיה אנוסה [יוצאה בלי גט..] אינה צריכה להמתין שלשה חדשים. מסייעא לרבי יוסי. דרבי יוסי חשש לגיטין ולא לוולד

תני הגיורת והשבויה והשפחה שנפדו ושנתגיירו ושנשתחררו, צריכות להמתין ג' חדשים, דברי ר"י. רבי יוסי אומר אינן צריכות להמתין.

ובדמים גיורת שראתה, מטמא מעל"ע רבי יודה אומר מטמא מעת לעת. רבי יוסי אומר דייה שעתה. אמר רבי נראין דברי ר' יוסי בדמים, ודברי רבי יודא בוולד. אמר רבי חנינה בריה דרבי אבהו, אבא הוה ליה עובדא. ושלח שאל לרבי חייה ולרבי יוסי ולרבי אמי, והורין ליה כרבי יוסי בוולד. אינה צריכה להמתין דלא כן מה אנן אמרין, רבי יודה ורבי יוסה אין הלכה כרבי יוסי?! אלא בגין דאמר רבי "נראין" והיה אפשר לפרש:שנראין דברי רבי יהודה לר' יוסי שאף ר' יוסי לא נחלק עליו... לא כן אמר רבי בא בשם רבי זעורה כל מקום ששנה רבי "נראין" עדיין המחלוקת במקומה. חוץ "מעיגול של דבילה" דדין מודי לדין ודין מודה לדין.

תוספתא טבול יום פרק ב [עיגולי דבילה שנפלה משקין על מקצתן, הרי זה נוטל עובי שלש אצבעות על רחב מלא קציעה. דברי ר' יהודה.

וחכמים או'. אין נוטל הימנו אלא מקום משקה בלבד. אמ' רבי נראין דברי ר' יהודה בדבילה שמינה שלא גירסה ודברי חכמים בדבילה שמינה שגירסה.ששברה לרסיסים]

אמר רבי יוסי קשייתה קומי רבי חנינה בריה דרבי אבהו, אפילו דבר בריא שנבעלו? אי"צ "המתנה"? אמר לו וסתם גויות לא כבעולות הן?!

שמעון בר בא אמר, אתא עובדא קומי רבי יוחנן והורי כרבי יוסי של משנתינו. והוה רבי לעזר מצטער, אמר שבקין סתמא ועבדין כיחידייא! אשכח תני לה רבי חייה בשם רבי מאיר, כד שמע לה דתני לה רבי חייה בשם רבי מאיר, אמר, יאות סבא ידע פירקי גרמי.יפה יודע הזקן לתרץ עצמו! שאינו "סתם" משנה

רבי מנא בעא קומי רבי יודן, תמן אמר רבי חזקיה רבי אבהו בשם רבי לעזר כל מקום ששנה רבי מחלוקת וחזר ושנה סתם, הלכה כסתם משנה. והכא את אמר הכין! פסק כר יוסי! אמר ליה: לא רבי, דילמא חורן.שמא אחרים שנו ה"מחלוקת"—לא רבי מה כ ק"ו היא!! הן דשנה רבי מתניתין מחלוקת, וחזר ושנה סתם הלכה כסתם. אתר דלא אשכח רבי מתניתא מחלוקת, אלא אחרים שנו מחלוקת, ור' שנה סתם, לא כל שכן תהא הלכה כסתם! אתא רבי חזקיה ורבי יעקב בר אחא ורבי שמעון בר אבא בשם רבי לעזר ואפילו שנו אחרים מחלוקת, ורבי שנה סתם הלכה כסתם. ולמה הוא מורי ליה כיחידייא? רבי שמואל בר אינייא בשם רבי אחא הדא דתימר כשאין מחלוקת אצל סתם. אבל אם יש מחלוקת אצל סתם, לא בדא הלכה כסתם. וממילא אפשר לפסוק כר"י

רבי יוסי בי רבי בון בשם רבי אחא הדא דתימר ביחיד אצל יחיד. אבל ביחיד אצל חכמים [ר יודא ור יוסי] לא בדא הלכה כסתם

אמר ר' יוחנן: כל מקום ששנה סתם משניות, דרבנן. עד שיפרש לו רובו=רבו יפרש לו אחרת רשב"ל אומר כל סתם משניות, דרבי מאיר. עד שיפרש לו רובו. אמר ר' זעירא קומי רבי יוסי לא דרשב"ל פליג, אלא דו חמי רוב משניות דרבי מאיר. רבי זעירא בעא קומי רבי מנא, הידינו רבה? רבה דמתניתא, רבה דאולפנה?איזה רבו יפרש לו, תנא שבברייתא או רבו המוסר לו תורה?

לית מילתא דרבי לעזר אמרה רבה דמתניתא! אשכח דתני לה רבי חייה בשם רבי מאיר כד שמע, אמר, יאות סבא ידע פירקי גרמיה, נאמר, אולפן קביל מן רבה!! ולמה לא נח דעתו של ר' אלעזר עד ששמע שיש מ ת נ י ת א דתני לה בשם ר"מ

החולצת מונה 3 חדשים משעת מיתה, היוצאה בגט מונה משעת נתינת גיטה. רבי חנינה אמר משעת נתינת גיטה. רבי יוחנן אמר משעת כתיבה. רב ושמואל. רב כרבי חנינה. ושמואל אמר כרבי יוחנן.

מתיב שמואל לרב, על דעתך דאת אמר משעת נתינה. משום מה את חושש? משום שנתייחדה בנתים. וניחוש לה לגט ישן!וניבעי גט אחר!

מתיב רבי חנינה לרבי יוחנן, על דעתך דאת אמר משעת כתיבה, היו שני גיטין, אחד נכתב עכשיו ואחד נכתב לאחר זמן, וניתנו שניהן ביום אחד, לזו את אוסר ולזו את מתיר?! מן דהוה מותבה רב לשמואל, התיב רבי חנינה

לרבי יוחנן. מאן דהוה רבי יוחנן מותבה לרבי חנינה, התיב שמואל לרב.
והלכה: מונה לגט משעת כתיבה אם לא נתייחד עמה.

חוץ מן האלמנה מפני האיבול. וכמה הוא האיבול? שלשים יום. הדא דתימר בנשים, אבל באנשים שלשה רגלים. בשיש לו בנים, אבל אם אין לו בנים מיד. בשיש לו מי שישמשנו, אבל אם אין לו מי שישמשנו, מיד. בשאין לו בניו קטנים, אבל אם היו בניו קטנים, מיד. כהדא מעשה שמתה אשתו של רבי טרפון, עד כשהוא בבית הקברות אמר לאחותה היכנסי וגדלי את בני אחותיך! אעפ"כ כנסה ולא הכירה עד שעברו עליה ל' יום:

הלכה יב משנה ארבעה אחין נשואין לארבעה נשים ומתו, אם רצה הגדול שבהם לייבם את כולן, הרשות בידו.
היה נשוי לשתי נשים ומת, ביאתה או חליצתה של אחת מהן פוטרת צרתה
היתה אחת כשירה ואחת פסולה, אם היה חולץ, חולץ לפסולה. ואם היה מייבם מייבם לכשירה:
גמרא ארבעה מאחין כו'
דלמא=מעשה שהיה.. תלת עשר אחין הויין ומתין תרין עשר דלא בנין, אתיון בעיון מתייבמה קומי רבי.כולן רצו להתייבם אמר ליה רבי איזיל ייבם! אמר ליה לית בחיילי.אין בכוחי! והם אומרות כל חדא וחדא אנא מזיינא ירחי.כל אחת אומרת אני נותן מזונות לכולן, ירח אחד. אמר, ומאן זיין ההוא ירחא דעיבורא? אמר רבי אנא זיינא ירחא דעיבורא! וצלי עליהון, ואזלון להון. בתר תלת שנין אתון טעינין תלתין ושיתא מיינוקין.באו טעונין 36 ילדים אתון וקמנו להן קומי דרתה דרבי.באו ועמדו להם לפני חצר רבי סלקין ואמרין ליה, לרע קרייא דמיינוקין בעיין מישאל בשלמא. מלמטה, קול התינוקת רוצים לשאול בשלום אודיק ר' מן כוותא וחמתון.הביט רבי מן החלון וראה אותם אמר לון מה עיסקיכון? אמרין ליה אנן בעיין תיתין לן ההוא ירחא דעיבורא אנחנו רוצים שתתן לנו חודש העיבור! ויהיב להון ההוא ירחא דעיבורא.
כתיב (שמואל ב ו) וישב ארון יי עם עובד אדום בביתו שלשה חדשים ויברך יי וגו' במה בירכו? בבנים. הדא הוא דכתיב (דברי הימים א כו) כל אלה מבני עובד אדום המה ובניהם ואחיהם איש חיל בכח לעבודה ששים וגו'. דהוות כל חדא מינהן כל אחד משמונה כלותיה ילדה תריי בכל ירחא. הא כיצד? טמאה שבעה וטהרה ז' וילדת. טמאה ז' וטהרה ז' וילדת. שית עשר לכל ירח. לתלתא ירחין הא ארבעין ותמניי'. והוא שתא,אשתו ילדה עוד 6 ילדים ב3 ירחים הא חמשין וארבעה. ותמנותיהון שמונה כלותיה הא אשתין ותריי. הדא היא דכתיב ששים ושנים לעובד אדום
א"ר בא בר זבדא כתיב (דברים כה) ונקרא שמו בישראל בית חלוץ הנעל. בית שהוא ניתר בחליצה אחת. אף בביאה כן. חליצה פוטר וביאה פוטר. כמה דאת אמר בחליצה. כן את אמר בביאה.

מהו להערים?לייבם 12 נשים ע"מ שלא להישאר עמם וכי רבי טרפון אביהן של כל ישראל לא הערים. קידש שלש מאות נשים בימי רעבון, על מנת להאכילן בתרומה. תמן כל אחת ואחת ראויה לוכל בתרומה, ברם הכא אין כל אחד ואחד

ראוי לייבם. ע"כ אסור לייבמם ע"מ שלא לכנסם ר' יודן בי רבי ישמעאל עבדין ליה כן:

הלכה יג משנה המחזיר את גרושתו, והנושא את חלוצתו, והנושא את קרובת חלוצתו, יוציא והוולד ממזר. דברי רבי עקיבה. וחכ"א: אין הוולד ממזר.

ומודים בנושא את קרובת גרושתו, שהוולד ממזר:

גמרא ר' חייה בשם ר' יוחנן: המחזיר את גרושתו משנישאת, פסלה מן הכהונה. בלא כך, אינה פסולה מן הכהונה! גרושה היא! אלא פסולה מלוכל בתרומה.

רבי זעירה ר' חייה בשם ר' יוחנן: המחזיר גרושתו משנישאת, בתה כשירה לכהונה. ומאי טעמא? (דברים כד) כי תועבה היא. היא תועבה ואין הוולד תועבה:

הלכה יד משנה ואי זהו ממזר? כל שאר בשר שהוא בלא יבוא דברי ר"ע. שמעון התימני אומר: כל שחייבים עליו כרת בידי שמים. והלכה כדבריו. ר' יהושע אומר: כל שחייבין עליו מיתת ב"ד:

אמר שמעון בן עזאי: מצאתי מגילת יוחסין בירושלים וכתוב בה: איש פלוני ממזר מאשת איש, לקיים דברי ר' יהושע:

גמרא ר' יוסי בן חנינה אומר וכולהם מאשת אב למדו. (דברים כג) לא יקח איש את אשת אביו ולא יגלה כנף אביו.

ר"ע דורש, מה אשת אביו מיוחדת שהיא בלא יבוא הוולד ממזר, אף כל שהוא בלא יבא הולד ממזר. התיבון הרי אלמנה לכ"ג! שנייא היא שפירש בה חלל.

שמעון התימני דרש, מה אשת אב מיוחדת שחייבין עליה כרת בידי שמים, הוולד ממזר. אף כל שחייבין עליה כרת בידי שמים, הוולד ממזר. התיבון הרי נידה! שנייא היא שאין כתוב בה שאר בשר.

רבי יהושע דרש, מה אשת אב מיוחדת שחייבין עליה מיתת ב"ד והוולד ממזר. אף כל שחייבין עליה מיתת ב"ד הוולד ממזר.

אע"ג דרבי יהושע אמר הבא על אחותו, הוולד כשר. מודה שאם היתה הוולד נקיבה, שהיא פסולה מן הכהונה.

אע"ג דרבי שמעון בן יהודה משום ר' שמעון, גוי ועבד שבאו על בת ישראל הוולד כשר, מודי שאם היתה נקיבה שהיא פסולה מן הכהונה

חדא בר נש אתא לגבה רב. אמר, בגין דילידת אמה דההוא גברא מן ארמאי. אמר ליה כשר. אמר ליה רב חמא בר גוריא הן דעיימך רגליך,??ברח מכאן... עד דלא ייתי שמואל ויפסלינך!

אע"ג דרב אמר גוי ועבד שבאו על בת ישראל הוולד כשר. מודי שאם היתה נקיבה שהיא פסולה מן הכהונה

ומה ראו לומר הלכה כר"ש התימני? אמר ר' יוסי בי רבי חנינא מקום שנכללו כל העריות להיכרת. יצאת אשת אב ללמדך על הממזר. בפרשה של ה"כלל"=אחרי,[מכל התועבות..] נזכר רק "כרת" , לא מיתת בי"ד. על כן ילפי'- מה אשת-אב שחייבין עליה כ ר ת , הוולד ממזר(כדכתיב בתצא) אף כל...

מחלפה שיטתיה דרבי יוסי בי רבי חנינא, תמן=הכא הוא יליף ליה מכללא. והכא=תמן... הוא יליף ליה מפרטה.. דתני (ויקרא ד) מצות ה'.

הייתי אומר אף אוכלי שקצים ורמשים בכלל? להביא חטאת הרי את דן לומר נאמר כאן (שם) מעיני ונאמר להלן (במדבר טו) מעיני. מה עיני שנאמר להלן דבר שחייבין על שגגתו חטאת ועל זדונו כרת, אף מעיני שנאמר כאן חייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת. אי מה עיני שנא' להלן שיש בו מיתת ב"ד? אמר רבי יוסי בי רבי חנינה מקום שיצאת עבודה זרה ללמד על מחוייבין כריתות, לא יצא עמם מיתה, אלא כרת בלבד.בפרשת שלח=פרשה של ה"פרט". לא כתוב "מיתה" גבי ע"ז אבל מיתה ממקום אחר באת. מחלפה שיטתיה דרבי יוסי ברבי חנינה, הכא הוא יליף לה מכללא, ותמן הוא יליף לה מפרטה! תמן נכללו כל המצוות לקרבן, יצאת עבודה זרה ללמד על מחוייבי קרבנות. ובפרט כתוב רק כרת אית לך מימר הכא נכללו כל העריות לממזר, יצאת אשת אב ללמד על הממזר? ! מי כתיב "מלת ממזר" בהכלל, דנימא "יצאת א"א" לעשות ממזר דווקא אמיתת בי"ד?!... ע"כ ילפינן מפרשת ה"כלל" =כללא דכרת

הלכה טז משנה אשתו שמתה, מותר באחותה. גירשה ומתה, מותר באחותה. נישאת לאחר ומתה, מותר באחותה

יבמתו שמתה, מותר באחותה. חלץ לה ומתה, מותר באחותה. נישאת לאחר ומתה, מותר באחותה:

גמרא הא באמה אסור. לא כן א"ר יעקב בר אחא בשם ר' לעזר שומרת יבם שמתה מותר באמה!

אלא בגין דתנינן חלץ לה ומתה מותר באחותה. הא באמה אסור. לפום כן תנא אחותה:

מסכת יבמות פרק ה

הלכה א משנה רבן גמליאל אומר: אין גט אחר גט, ולא מאמר אחר מאמר, ולא בעילה אחר בעילה, ולא חליצה אחר חליצה.

והכ"א: יש גט אחר גט ואחר מאמר. אבל לא לאחר בעילה ולא לאחר חליצה כלום:

גמרא (דברים כה) יבמה יבא עליה-זה הביאה. ולקחה לו לאשה-זה המאמר. יכול כשם שהביאה גומרת בה, כך יהא המאמר? ת"ל יבמה יבא עליה. עורה את כל הפרשה כולה ליבום. ואם כן מה הועיל בה מאמר? לאוסרה לאחין.

רבי שמעון אומר המאמר או קונה או לא קונה. מאי טעמא דרבי שמעון? יבמה יבא עליה- זה הביאה. ולקחה לו- זה המאמר. וכשם שהביאה גומרת בה כך המאמר גומר בה. או יבמה יבא עליה והרי היא לקוחה לו, והמאמר לא הועיל בה כלום.

ר' לעזר בן ערך אומר המאמר קונה קניין גמור ביבמה מה טעמא דרבי לעזר בן ערך? ולקחה לו לאשה הרי היא כקידושי אשה, מה קידושי אשה קונין קניין גמור, אף המאמר קונה קניין גמור.

אי זה מאמר ביבמה? הרי את מקודשת לי בכסף ובשוה כסף. כמה דרבנין אמרין המאמר קונה ומשייר. כן אינון אמרין הגט פוטר ומשייר. ויפטור הגט פטור גמור ביבמה מקל וחומר. מה אם האשה שאין חליצה פוטרת בה, הגט פוטר בה. יבמה שחליצה פוטרת בה, אינו דין שיהא הגט פוטר בה! תלמוד לומר וחלצה,

בחליצה היא ניתרת ואינה ניתרת בגט. ולא תפטור בה כלום. כתיב ולא תהיה לאיש זר. מה אנן קיימין? אם בשבא עליה, אשתו היא. אם בשחלץ לה, תלך ותינשא לאיש זר. אלא כן אנן קיימין, בשנתן לה גט."יבם" קרי ליה "זר" וקאמר רחמנא "לא תהיה" ותני חזקייה כן: מניין לנותן גט ליבמתו שהיא אסורה עליו ועל אחיו? אצלו אני קורא אשר שילח. אצל האחין אני קורא אשר שילח ה

ותתיר חליצה באשה מק"ו, מה אם היבמה שאין הגט פוטר בה, חליצה פוטר בה. אשה שהגט פוטר בה, אינו דין שתהא חליצה פוטרת בה. ת"ל (דברים כד) וכתב לה ספר כריתות וגו'. בגט היא ניתרת ואינה ניתרת בחליצה. ותפטור בה ותשייר! תמן כתיב לא תהיה לאיש זר. הכא מה אית לך?

[קידושי אשה קונין קניין גמור אף המאמר קונה קניין גמור.]

כמה דרבי שמעון אומר המאמר או קונה או לא קונה, כן הוא אומר הגט או פוטר או לא פוטר? נישמעינה מן הדא: רבי שמעון אומר הבעילה בזמן שהיא בתחילה, אין אחריה כלום. הא ביאה שלאחר מאמר, יש אחריה כלום לא קנה מאמר, תקנה הביאה, ולא יהא אחריה כלום.ואי קנה מאמר, אין הביאה כלום! אלא כן אנן קיימין, בבעילה שהיא לאחר הגט. ושוב עשה מאמר הדא אמרה שהגט פוטר ומשייר.דאלת"ה, תיקשי, ממנ"פ, הועיל הגט, אין כאן ביאה. לא הועיל הרי יש כאן ביאה כשירה, ואין אחריה מאמר!

רבן גמליאל כרבי שמעון, המאמר או קונה או לא קונה, ורובא מדר"ש, הגט פוטר או לא פוטר? האים גם ר"ג סובר שמאמר/גט קונין "לגמרי או אפס"? נישמעינה מן הדא: מודה רבן גמליאל לחכמים שיש גט אחר מאמר, ומאמר אחר גט. גט אחר ביאה ומאמר. היך עבידה? היו שלש יבמות עשה מאמר בזו, ובעל לזו, ונתן גט לשלישית. הדא אמרה שהמאמר קונה ומשייר. אי תאמר המאמר או קונה או לא קונה. מה נפשך קנה מאמר אין אחר זו כלום. לא קנה המאמר תקנה הביאה ולא יהא אחריה כלום. הדא אמרה פושט שיטת רבן גמליאל שהמאמר קונה ומשייר.

מאמר אחר ביאה וגט היך עבידה? היו שלש יבמות נתן גט לזו ובעל לזו ועשה מאמר בשלישית. הדא אמרה שהגט פוטר ומשייר. ואם תאמר הגט פוטר או לא פוטר. מה נפשך פטר הגט אין אחריו כלום. לא פטר הגט תפטור הביאה ולא יהא אחריה כלום. הדא אמרה שהגט פוטר ומשייר.

היך רבן גמליאל כרבי שמעון. ואין מאמר אחר מאמר ביבמה כר' שמעון היא. כ להלכה ס"ל כן ולא מטעמיה

אלא דלית טעמא דהן, כטעמא דהן. טעמא דהן דר"ג כל מה שמאמר השני עתיד לקנות כבר קנה הראשון. כל מה שהגט השני עתיד לפטור כבר פטר הראשון. טעמא דרבי שמעון קנה הראשון, קנה השני?! לא קנה הראשון, אף השני לא קנה. פטר הראשון, פטר השני?! לא פטר הראשון, אף השני לא פטר.

על דעתיה דרב"ג מהו שיהא הגט לאחר גיטו של מאמר, ומאמר אחר גיטו של מאמר?

גט לאחר גיטו של מאמר היך עבידא? היו שתי יבמות, עשה מאמר לזו ונתן לה גט, ונתן גט

לשנייה. א"ת הגט פוטר יותר ממה שקנה מאמר, כמי שיש כאן גט, ואין גט לאחר גיטו של מאמר. א"ת אין הגט פוטר יותר ממה שקנה מאמר, כמי שאין כאן גט, ויש גט לאחר גיטו של מאמר.

מאמר אחר גיטו של מאמר היך עבידה? היו שתי יבמות, עשה מאמר לזו ונתן לה גט, עשה מאמר לשנייה. א"ת הגט פוטר כל מה שקנה מאמר, כמין שאין כאן מאמר. ויש מאמר אחר גיטו של מאמר. וא"ת אין הגט פוטר כל מה שקנה מאמר, כמי שיש כאן מאמר, ואין מאמר לאחר גיטו של מאמר

על דעתיה דר"ג, מהו שתהא ביאה פסולה אחר ביאה פסולה? כגון נתן גט ובא עליה, ושוב בא עליה אח שני. ביאת בן תשע אחר ביאת בן תשע? ביאה פסולה לאחר ביאת בן תשע? ביאת בן תשע לאחר ביאת פסולה.

מהו שיודו חכמים לר"ג?ביבם אחד ויבמה אחת שמא מודו דאין מאמר אחר מאמר, היך עבידא? עשה מאמר ביבמתו ונתן לה גט ועשה מאמר. אים תאמר יש מאמר אחר מאמר, לא נפטרה באותו הגט. אם תאמר אין מאמר אחר מאמר, נפטרה באותו הגט

וההוא דמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן קידש אשה לאחר 30, ושוב קידש אשה לאחר 29 וכו' אפי' קידושי מאה תופסין בה, דלא כרבן גמליאל?דדמי למאמר אחר מאמר

אפילו כן אפי' תימא כר"ג.. אין מאמר אחר מאמר. לא אמר רבן גמליאל אלא על ידי גט, על ידי מאמר דווקא בהנך (דהוי רק דרבנן)

[שייך לעיל רבי יודן בעי, קידש אשה מעכשיו לאחר שלשים יום, ונפלה לה אחותה בתוך שלשים יום.מי מידחיא אחותה?!]

הלכה ב משנה כיצד? עשה מאמר ביבמתו ונתן לה גט, צריכה הימינו חליצה
עשה מאמר וחלץ, צריכה הימינו גט
עשה בה מאמר ובעל, הרי זו כמצותה:

גמרא הדא אמרה שהגט פוטר יותר ממה שקנה מאמר. אם תאמר אין הגט פוטר יותר ממה שקנה מאמר, ייבם! ארישא פריך

אמר: לא יפטור גיטי אלא מה שקנה מאמרי? ואפילו מה שקנה מאמרי, לא פטר גיטי. כריתות, אין זו כריתות!

חליצה פסולה אף שעדיין מחוסרת גט (כגון בבבא מציעא) פוטרה. ולהידא מילה? שאם יבא אחר וקידש את הצרה, תפשו בה קידושין. בא אחר וקידשה את "הנחלצת שנתאמרה" מכיון שנעקרה הימינה זיקת המת, תפשו בה קידושין, או מאחר שהיא צריכה גט למאמרו, לא תפשי בה קידושין?

א"ר בא בר ממל הדא אמרה שמצוה אשה דעלמאלקדש ואח"כ לבעול. מה אם שאין כתוב בה קידושין, את אומר הרי זו כמצותה, האשה שכתוב בה קידושין לא כ"ש!

הלכה ג משנה נתן גט ועשה מאמר, צריכה גט וחליצה.
נתן גט ובעל צריכה גט וחליצה
נתן גט וחלץ, אין לאחר חליצה כלום:

גמרא גט למאמרו וחליצה לזיקתו. הדא אמרה ביאה פסולה אינה פוטרת. איתא חמי

חליצה פסולה פוטרת וביאה פסולה אינה פוטרת?! חליצה על ידי שעיקרה פסולה, פוטרת. ביאה על ידי שאין עיקרה פסולה, אינה פוטרת. ולא תפטור בה לקול ותפטור בה לחומר. ולײדה מילה? שאם בא אחד וקידש את הצרה תפשו בה קידושין. [דלחומרא שפיר נימא דנעקר הזיקה ע"י ביאה פסולה] [בכולהו פירקין ס"ל לירוש' כמ"ד אין קי' תופסין ביבמה לשוק] אמר ר' יודן קײמתיה כל יבמה שאין כולה לחוץ לעולם היא בפנים עד שתצא לחוץ:

הלכה ד משנה חלץ ועשה בה מאמר נתן גט ובעל

או בעל ועשה מאמר נתן גט וחלץ

אין אחר חליצה כלום. אחד יבמה אחת וא' שתי יבמות:

גמרא אף על פי שאמרו אין אחר חליצה כלום, אבל ביאה שלאחר חליצה, פוסלתה מן הכהונה. בלא כך אינה פסולה מן הכהונה משום חלוצה! אלא פסולה מלוכל בתרומה.דהוי ביאה אסורה הבא על חלוצתו פסלה מלאכל בתרומה?! אלא כשבאו אחיו עליה. ניחא כמאן דמר הוא אינו חייב על חלוצה, והאחין חייבין על חלוצה, ברם כמאן דמר בין הוא בין אחין אינן חייבין על חלוצה? אלא כשבא על הצרה. ניחא כמאן דמר הכל מודין בצרה שהוא חייב, ברם כמאן דמר הוא אינו חייב לא על חלוצה ולא על הצרה? אלא כשבאו אחין עליה.על הצרה ניחא כמאן דמר בין הוא בין אחין אינן חייבין על החלוצה, אבל חייבין על הצרה. ברם כמאן דמר בין הוא בין אחין אינן חייבין לא על החלוצה ולא על הצרה? אלא כר"ע דר"ע אומר יש ממזר בחלוצה.

א"ר יוסי תיפתר שהיה יבמה כהן, ובא עליה וחיללה משום איסור חלוצה לכהן, ע"כ נפסלה מתרומה

אין אחר חליצה כלום. ולא כבר תנינן אין לאחר חליצה כלום? ניתנינה בגין דבתרא, אחד יבמה ואחד שתי יבמות.

למה אמרו אין אחר חליצה כלום?אילו המקדש חלוצתו שמא לא תפשו בה קידושין?! תיפתר אי כרבי שלא לדעת.בעלמא מהני "מאמר בע"כ" או דברי הכל במתכוין לקנותה לשום מאמר יבמתו, ואינה יבמתו אבל לשם "קידושין" שפיר תפס .

א"ר בא ותני כן: המאמר קונה בין לדעת בין שלא לדעת דברי רבי. וחכמים אומרים אין קונין אלא לדעת. מודה רבי בקדושין שאינן קונין אלא לדעת, ומאי טעמא דרבי? ביאה קונה ומאמר קונה, מה ביאה קונה בין לדעת בין שלא לדעת אף המאמר קונה בין לדעת ובין שלא לדעת. וכמה דר' אומר המאמר קונה בין לדעת בין שלא לדעת, כך הוא אומר הגט פוטר בין לדעת בין שלא לדעת?

ולמה רבי אומר המאמר קונה בין לדעת בין שלא לדעת? שכן ביאה בגדול קונה בין לדעת ובין שלא לדעת. ויפטור הגט שלא לדעת וחליצה אינה פוטרת אלא לדעת!

הלכה ה משנה באי זה צד?

עשה מאמר בזו ומאמר בזו, שני גיטין וחליצה

מאמר בזו ובעל לזו, שני גיטין וחליצה

מאמר בזו וגט לזו, צריכה גט וחליצה

מאמר בזו וחלץ לזו, הראשונה צריכה גט

גט לזו וגט לזו, צריכות הימינו חליצה

גט לזו ובעל לזו, צריכה גט וחליצה

גט לזו ומאמר לזו, צריכה גט וחליצה

גט לזו וחלץ לזו, אין אחר חליצה כלום:

גמרא שייך לעיל על דעתיה דרבי מהו למאמרו? (שיהא מאמר לבן תשע) ביאת גדול גומרתו, מאמרו קונה ומשייר. ביאת קטן גומרת, מאמרו קונה ומשייר?! מה בין ביאתו למאמרו! ואית דבעי מימר מה בין מאמרו של גדול למאמרו של קטן!

שמואל אמר, דברי רבי מאיר: עשו ביאת בן תשע שנים ויום אחד כמאמר בגדול. וכמה דאת אמר עשו ביאת בן תשע שנים ויום אחד, כמאמר בגדול. ודכוותה נעשית חליצת בן תשע שנים ויום אחד, כגט בגדול. ורבנן אמרי אין חליצת בן תשע שנים ויום אחד כלום. ולמה עשו ביאת בן תשע שנים ויום אחד כמאמר בגדול, שכן ביאה בגדול קונה בין לדעת בין שלא לדעת. נעשית חליצה בן תשע שנים ויום אחד כגט בגדול. וחליצה בגדול אינה פוטרת אלא לדעת!!

הלכה ז משנה חלץ וחלץ, חלץ ועשה מאמר, נתן גט ובעל. או בעל ובעל או בעל ועשה מאמר נתן גט וחלץ. אין אחר חליצה כלום. בין יבם אחד לשתי יבמות, ובין שני יבמין ליבמה אחת:

חלץ ועשה מאמר נתן גט ובעל, או בעל ועשה מאמר נתן גט וחלץ, אין אחר חליצה כלום. בין בתחילה בין באמצע בין בסוף.

הבעילה- בזמן שהיא בתחילה, אין אחריה כלום. רבי נחמיה אומר: אחד בעילה ואחד חליצה, בין בתחילה בין באמצע ובין בסוף, אין אחריהן כלום:

גמרא תמן אמרין- דברי רבי נחמיה: ביאה פסולה פוטרת.

אליבא דר' נחמיה...על דעתין דרבנן דתמן, ביאה בין שהיא לאחר המאמר בין שהיא לאחר הגט פוטרת. ועל דעתין דרבנן דהכא, ביאה שהיא לאחר המאמר פוטרת, שהיא לאחר הגט אינה פוטרת, ולא שמע דאמר רבי הילא בשם רבי יוחנן: רבי נחמיה ורבי שמעון ורבי ישמעאל אמרו דבר אחד. דתניא שלש יבמות ליבם אחד, עשה מאמר בזו, ובעל לזו, ונתן מאמר לשלישית. רבי נחמיה אומר: הראשונה צריכה גט, ואין אחר בעילה כלום. קל וחומר מה אם חליצה שהיא פוסלתה מן הכהונה-- אין אחריה כלום. ביאה שאינה פוסלתה מן הכהונה---אינו דין שלא יהא אחריה כלום אלמא דרבנן ד ה כ א [ריו"ח] ס"ל ד רק ביאה אחר מאמר מהני

ורבנן =ת"ק דר"ן- אסור בקרובות שלשתן, וצריכות שלשה גיטין, וחליצה לאחת מהן:

סיימתי בס"ד מ"ה לעומר תשע"א ושוב הוגה ה אדר שני תשעד [ויקרא] וכעת הגהתי עוד הפעם עש"ק ויחי תשפב יג טבת בס"ד ושוב בס"ד ה וארא תשפד ר"ח שבט

מסכת יבמות פרק ו

הלכה א משנה הבא על יבמתו בין בשוגג בין במזיד, בין באונס בין ברצון, אפילו הוא שוגג והיא מזידה, הוא מזיד והיא שוגגת, הוא אנוס והיא לא אנוסה, היא אנוסה והוא לא אנוס. אחד המערה ואחד הגומר, קנה. ולא חלק בין ביאה לביאה:

גמרא אנן תנינן אפילו הוא שוגג והיא מזידה, הוא מזיד והיא שוגגת. תני רבי חייה אפילו שניהן שוגגין. אפילו שניהן מזידין.

הוון בעיי מימר בפיקח שיש בו דעת, שהוא קונה בין לדעת בין שלא לדעת. וחרש שאין בו דעת, לא יקנה אלא לדעת. אשכח תני רבי חייה אחד החרש ואחד השוטה שבעלו קנו ופטרו את הצרות

(דברים כה) יבמה יבא עליה- לדעתו. ולקחה לו לאשה- שלא לדעתו. ויבמה- אפילו על כרחו. יבמה יבא עליה- לדעתה. ולקחה לו לאשה- שלא לדעתה.ויבמה- אפילו על כרחה.

יבמה יבא עליה- כדרכה. ולקחה לו לאשה- שלא כדרכה. ויבמה- אפי' מן הצד???מין ביאה יבמה יבא עליה- ביאה גמורה. ולקחה לו לאשה- ביאה שאינה גמורה. ויבמה- אפילו בהערייה. אי זו היא הערייה? רב יהודה בשם רב שמואל עד כדי שתהא אצבע=אבר נראית בין השפיות.=נשיקה רבי יוחנן אמר עד שתיכנס העטרה.

רבי בא בר חייה בשם רבי יוחנן: נכנסה העטרה זו הוא גמר ביאה!אין קורין לזה "העראה"! מה אנן קיימין?למאי נפק"מ? אם בשאר כל העריות, עשה בהן את המערה כגומר. אם בשפחה חרופה, עד שיפלוט. ואמר רבי ירמיה רבי בא בר ממל בשם רב שכבת זרע עד שיפלוט. אלא כן אנן קיימין באלמנה לכהן גדול, ואמר רבי בא בר ממל הערה בה חייב משום חללה = נעשית חללה נכנסה עטרה חייב =לוקה משום ביאה. גמר את הביאה והפליט זרע חייב משום (ויקרא כא) ולא יחלל זרעו בעמיו.

תמן תנינן כל הנשים מטמאות משום נדה וזיבה בבית החיצון. אי זה בית החיצון? רבי יוחנן אמר עד מקום שהתינוקות יושבות למים להטיל מי רגליים ונראות. # אמר ליה רבי שמעון בן לקיש והלא כל הטמאות שהיא מטמא אינה מטמאה אלא עד בית השיניים! אבל מקום זה אף לעניין ש ר ץ --גלוי היא! נדה מא:

תני רבי זכיי: עד בית השיניים. ובין השיניים כלפנים.. רבי יוסי בר רבי בון בשם שמואל כל בית הבושת קרוי בית החיצון.

קנה ולא חלק בין ביאה לביאה. מה קנה? שמואל אמר לא קנה אלא בדברים האמורים בפרשה, לירש ניכסי המת, ולאסרה לאחיו, ולהתיר צרתה לשוק. רבי יוחנן אמר קנה כל הדברים. אף לתרומה אמר רבי יצחק בר אלעזר מה פליגין? בשהערה בה, אבל אם גמר את הביאה, כל עמא מודיי שקנה בכל הדברים.

אמר ר' מתנייא, מה פליגין? בבא עליה עודה בבית אביה, אבל אם בא עליה עודה בבית בעלה, כל עמא מודיי שקנה בכל הדברים.

אמר ר' יוסי מתניתא אמרה כן: כנסה הרי היא

כאשתו לכל דבר.

מהו שתאכל בתרומה? בביאת חרש רבי בא בשם שמואל נראין הדברים אם היתה אוכלת בתרומה בחיי בעלה, אוכלת. ואם לאו, אינה אוכלת. ר' יוחנן אמר: אפילו לא אכלה, אוכלת. רבי יוסי אומר אפילו נראית לאכול. נכנסה לחופה סגי

מתניתא מסייעא לדין, מתניתא מסייעא לדין. מתניתא מסייעא לשמואל: בת ישראל פיקחת שנישאת לכהן חרש אינה אוכלת בתרומה. מת, ונפלה לפני היבם, חרש אם היה פיקח, אוכלת.כיון שכבר אכלה חרש, אינה אוכלת.

מתניתא מסייעא לרבי יוחנן: בת ישראל פיקחת שנתארסה לכהן פיקח, לא הספיק לכונסה לחופה של נישואין עד שיחרש הוא או עד שנתחרשה היא, אינה אוכלת בתרומה. מת,מן האירוסין ונפלה לפני היבם, אפילו חרש, אוכלת. בזה יפה כח היבם מכח הבעל, שהיבם חרש מאכיל, והבעל חרש אינו מאכיל:

הלכה ב משנה וכן הבא על אחת מכל העריות האמורות בתורה או פסולות, אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט, ממזרת ונתינה לישראל ובת ישראל לממזר ולנתין, פסל. ולא חלק בין ביאה לביאה:

גמרא (ויקרא כא) אלמנה לא יקח, מניין אפילו אנס? תלמוד לומר לא יחלל זרעו בעמיו. מניין אפילו הערה? תלמוד לומר [לא יחול ולא יחלל, אפילו באונסין] לא יחול ולא יחלל, אפילו בהערייה. עד כדון כרבי עקיבה. כרבי ישמעאל. תני רבי ישמעאל נאמר כאן לקיחה ונאמר להלן (ויקרא יח) לקיחה בשאר כל העריות. מה לקיחה שנאמר בשאר כל העריות עשה בהן את המערה כגומר, אף לקיחה שנאמר כאן נעשה בה את המערה כגומר. ר' חגיי בעי, אי מה לקיחה שנאמר בשאר כל העריות עשה בהן את המערה כגומר והוולד ממזר, אף לקיחה שנאמר כאן נעשה בה את המערה כגומר והוולד יהא ממזר! א"ר יוסה ליידא מילה לאיזה דבר איתמר חלל? לא, דממזר רוב מן החלל?! אים לא להשמיענו, שממזר גרע מחלל!

אתא רבי בון בר ביסנא בשם רבי בא בר ממל נאמר כאן לקיחה ונאמר להלן (דברים כה) לקיחה בשומרת יבם. מה לקיחה שנאמר בשומרת יבם עשה בה את המערה כגומר, והוולד כשר ואינו ממזר. אף לקיחה שנאמר כאן באלמנה לכ"ג נעשה את המערה כגומר והוולד כשר.

הלכה ג משנה בת כהן... אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן, הדיוט, מן האירוסין לא יאכלו בתרומה. רבי אלעזר ורבי שמעון מכשירין.

נתאלמנו או נתגרשו, מן הנישואין- פסולות, ומן האירוסין- כשירות:

גמרא מה טעמון דרבנן? נאמר כאן הוייה, ונאמר להלן הוייה (דברים כב) כי יהיה נערה מאורסה לאיש. מה הוייה שנאמר להלן אירוסין אף כאן אירוסין.אירוסין פוסלת!

מה טעמון דרבי לעזר ור' שמעון? נאמר כאן הווייה=כי תהיין לאיש ונאמר להלן (ויקרא כב) ובת כהן כי תהיה לאיש זר. מה הווייה שנאמר להלן נישואין אף כאן נישואין.

אמר רבי יוסה, מנא לרבי לעזר ולרבי שמעון בת כהן שנתארסה לישראל שאינה אוכלת בתרומה, לא מן הדין קרייא ובת כהן כי תהיה לאיש זר! הכא אינון עבדין ליה אירוסין, והכא

אינון עבדין ליה נישואים?!

מה טעמון דרבנן? "לאיש" לאיש המאכיל. =לרבות אלמנה (בת כהן) שנתארסה ל כ ה "ג, שאינה אוכלת והלא דין הוא, מה אם בישראל שאין ביאתו פוסלתה מן הכהונה, אירוסו פוסלתה מן התרומה. כהן גדול שביאתו פוסלתה מן הכהונה, אינו דין שתהא אירוסו פוסלתה מן התרומה! לא אם אמרת בישראל שאינו מאכיל את אחרות. תאמר בכהן גדול שהוא מאכיל את אחרות, הואיל והוא מאכיל את אחרות לא תהא אירוסו פוסלתה מן התרומה. נשבר קל וחומר וחזרת לך למקרא. לפום כן צריך מימר לאיש לאיש המאכיל.

מה טעמא דרבי לעזר ורבי שמעון? לא אמר אלא נ י שו א י ן פוסלין אותה מלוכל בתרומה.

מה עבד לה רבי לעזר ורבי שמעון? משום שהוא ראוי לוכל="כי הוא ע צ מ ו יכול לאכול" או משום שהוא ראוי להאכיל. אים ישא אשה כשירה
נישמעינה מן הדא: אם לא ידעה משעה שנעשה פצוע דכא וכרות שפכה הרי אלו יאכלו. אמר רבי לעזר, דרבי לעזר ורבי שמעון היא. אית לך מימר הכא משום שהוא ראוי להאכיל?! והכא משום שהוא ראוי לאכל.

אמר רבי יוסי בי רבי בון לא סוף דבר מן הנישואין. נבעלו, בין מן האירוסין בין מן הנישואין פסולות. לא נבעלו, בין מן האירוסין בין מן הנישואין כשירות:

הלכה ד משנה כהן גדול לא ישא את האלמנה בין אלמנה מן האירוסין בין אלמנה מן הנישואין.

לא ישא את הבוגרת רבי אלעזר ורבי שמעון מכשירין בבוגרת.

לא ישא את מוכת עץ.

ארס את האלמנה ונתמנה להיות כהן גדול, יכנוס.

מעשה ביהושע בן גמלא שקידש את מרתא בת בייתוס ומינהו המלך להיות כהן גדול, וכנסה

שומרת יבם לכהן הדיוט ונתמנה להיות כ"ג אע"פ שעשה בה מאמר לא יכנוס

כהן גדול שמת אחיו, חולץ ולא מייבם:

גמרא (ויקרא כא) אלמנה לא יקח בין מן האירוסין בין מן הנישואין. גרושה לא יקח בין מן האירוסין בין מן הנישואין.

לא ישא את הבוגרת ר' לעזר ורבי שמעון מכשירין בבוגרת. שוין שלא יקח את מוכת עץ. מה בין בוגרת מה בין מוכת עץ? בוגרת כלו בתוליה במעיה, מוכת עץ יצאו בתוליה לחוץ.

ואית דמחלפין לא ישא את מוכת עץ רבי לעזר ורבי שמעון מכשירין במוכת עץ. ושוין שלא ישא את הבוגרת. מה בין בוגרת מה בין מוכת עץ? בוגרת עברו ימי הנעורים. מוכת עץ לא עברו ימי הנעורים

אחות מוכת עץ כהן שאחותו מוכ"ע ר"מ ור"ש אומר לא יטמא לה. וחכ"א יטמא לה. יאות ר"מ ור"ש על דעתין דאילין תני.דמוכ"ע גרע מבוגרת [כמתניתין]

מחלפתה שיטתין דרבנן, תמן דברים22:23 (סקילת נערה) אינון אמרין נערה לא בוגרת ב ת ו ל ה ל א מ ו כ ת ע ץ. והכא אינון אמרין הכין!(מוכת עץ יטמא לה) א"ר הילא כל מדרש בעניינו, תמן (שם) ולאחותו הבתולה פרט לאנוסה ולמפותה. או יכול שאני מוציא את מוכת עץ? ת"ל (שם)

אשר לא היתה לאיש. את שהיתה בידי איש. לא שהיתה על ידי אחר (שם) הקרובה לרבות את הארוסה. אליו לרבות את הבוגרת.

מחלפה שיטתין דרבנין. תמן אינון אמרין בעניין ירושה אשתו (פינחס) ק ר ו ב ל א א ר ו ס ה. אליו לא גרושה. והכא אינון אמרין הכין!! א"ר הילא כל מדרש בעניינו. אחותה לעולם היא בפנים עד שתצא לחוץ.ע"כ מרבי' אחותו לעניין טומ' (אע"ג שהיא ארוסה) ארוסתו לעולם היא בחוץ עד שתכנס לפנים ע"כ אינו יורשה

אנוסתו ומפותתו לא יכניס, כה"ג ואם כנס אין מוציאין מידו. אנוסת חבירו ומפותת חבירו לא יכנוס, ואם כנס מוציאין מידו. לא ישא את הקטנה. אבל נושא את הממאנת. וממאנת לא כקטנה היא?! ממתינין לה עד שתגדיל.

אירס את האלמנה ונתמנה להיות כהן גדול, יכניס.

ודכוותה אירס את הקטנה, ונתמנה להיות כהן גדול יכניס? קורא אני עליה, אשה לא קטנה. אסור

הערמה עשה, שאל פיריו מהו ייתב לאמה בגויה,שאל couch of bride להושיב אמו בתוכו [כנראה, בנה של מרתא עשה הערמה זו לאמו--כדיי שתתקדש ליושע בו גמלא] שמעת וקיבלת עליה, ותני' יצא שמה בעיר מקודשת הרי זו מקודשת.

סיפא דמתני' (עשה בה מאמר)אף בית שמאי מודה בה. ואף רבי שמעון מודה בה. ולא כרבי לעזר בן ערך. דרבי לעזר בן ערך אומר המאמר קונה קניין גמור ביבמה.

כהן גדול שמת אחיו, חולץ ולא מייבם. הדא מסייעא למאן דאמר חליצה פטור. ברם כמאן דמר חליצה קניין, אומר לו עבור על דברי תורה?!הו"ל כמקדש אלמנה!

הלכה ה משנה כהן הדיוט לא ישא את איילונית אלא אם כן יש לו אשה ובנים

ר' יהודה אומר אף כהן מי שיש לו אשה ובנים לא ישא את איילונית שהיא זונה האמורה בתורה.

וחכמים אומרים אין זונה אלא גיורת ומשוחררת ושנבעלה בעילת זנות:

גמרא הא ישראל שאין לו אשה ובנים מותר בה?! עוד הוא אסור בה!משום פו"ר אלא בגין דתנינן תמן אין זונה האמורה בתורה אלא גיורת ומשוחררת ושנבעלה בעילת זנות וכולהון לכהן, לפום כן לא תנינה=כולהו בכהן קמיירי

אמר רבי יודה בן פזי כתיב (איוב כד) בין שורותם יצהירו (שם) ולא יפנה דרך כרמים. שלא היתה בעילתן לשום בנים. אמר ר' סימון כתיב (הושע ד) אכלו ולא ישבעו, הזנו ולא יפרוצו שלא היתה בעילתן לשם בנים. כתיב (בראשית ד) ויקח לו למך שתי נשים. עדה שהיה מתעדן בגופה. צילה שהיה יושב בצילה של בנים.

מתיבין לרבי יודה הגע עצמך שהיתה זקינה אסורה לכהן?!

תני רבי לעזר אומר: אף הפנוי הבא על הפנויה שלא לשום אישות הרי זו בעילת זנות.

אמר ר' בא בר ממל הדא הא לשם אישות--כשירה אף לכה"ג אמרה: כהן גדול שקידש אשה בבעילה אינו כבא על הבעולה

הלכה ו משנה לא יבטל אדם מפירייה ורביה אלא אם כן יש לו בנים. בית שמאי אומרים שני זכרים ובית הלל אומרים זכר ונקיבה שנאמר (בראשית ה) זכר ונקיבה בראם

נשא אשה ושהתה עמו עשרה שנים ולא ילדה, אינו רשאי לבטל.

גירשה, מותרות לינשא לאחר, רשאי השני לשהות עמה עשר שנים,

ואם הפילה מונה משעה שהפילה

האיש מצווה על פרייה ורבייה אבל לא האשה. רבי יוחנן בן ברוקה אומר על שניהם הוא אומר (בראשית א) ויברך אותם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו וגו':

גמרא בית שמאי אומרים שני זכרים שנאמר במשה (שמות יח) גרשום ואליעזר. בית הלל אומרים זכר ונקבה מברייתו של עולם שנאמר זכר ונקבה בראם. אמר רבי בון לכן צריכה אפילו זכר ונקבה.שני זכרים פשיטא דמהני דלכן דאל"כ היא מתניתא מקולי בית שמאי ומחומרי ב"ה!

בני בנים כבנים. בני בנות אינן כבנים. בן בן, ובת בת עולין. בת בן, ובן בת אינן עולין. איילונית והסריס ושאינן ראויין לוולד אינן עולין. ר' אמי בשם רבי שמעון בן לקיש טעמא דהן תנייא (בראשית טז) מקץ עשר שנים לשבת אברהם בארץ כנען. צא שנים שעשה בחוצה לארץ.

ותני כן חלתה היא או שחלה הוא או שהלך לו למדינת הים אינן עולין

נישאת לראשון ולא ילדה, יש לה כתובה. לשני, יש לה כתובה. לשלישי, יש לה כתובה. לרביעי ולחמישי אין לה כתובה. רבי חנינא בר עגול בשם רבי חזקיה: לשלישי עצמו אין לה כתובה.

נישאת לרביעי ולחמישי ולא ילדה, מה דיחזרון קדמאי עליה?שתחזיר להם הכתובה יכלה היא מימר כדון איתעקרת ההיא איתתא!

נישאת לחמישי וילדה, מהו תחזיר על רביעייא.ותתבע כתובה אומרים לה שתיקותיך יפה מדיבוריך...נמצא בניה ממזרים

נבעלת ורואה דם, נבעלת ורואה דם. אית תניי תני שנייה תיבעל שלישית לא תיבעל. ואית תניי תני שלישית תבעל רביעית לא תיבעל. הוון בעיין מימר מה דמר שנייה תיבעל ושלישית לא תיבעל, כמאן דמר שלישית אין לה כתובה. ברם כמאן דמר שלישית תיבעל רביעית לא תיבעל כמאן דמר שלישית יש לה כתובה

היתה יולדת זכרים והיו נימולים ומתים. אית תניי תני שני ימול, שלישי לא ימול. אית תניי תני שלישי ימול, רביעי לא ימול. הוון בעיין מימר מאן דמר שני ימול שלישי לא ימול, כמאן דמר השלישית אין לה כתובה. מאן דמר השלישי ימול הרביעי לא ימול, כמאן דמר השלישית יש לה כתובה. אפילו כמאן דמר השלישית יש לה כתובה, מודי הוא הכא שלא ימול מפני סכנה

תני אמר רבי נתן מעשה שהלכתי לקיסרין של קפוטקייא והיתה שם אשה אחת והיתה יולדת זכרים והיו נימולים ומתים. ומלת את הראשון ומת, שני ומת, שלישי ומת. רביעי הביאתו לפני נסתכלתי בו ולא ראיתי בו דם ברית. אמרתי להם הניחוהו לאחר זמן. והניחוהו, ומלוהו ונמצא בן קיימא, והיו קורין אותו נתן בשמי.

היו לה בנים ומתו, מונה 10 שנים משעת מיתה.

יכולה היא מימר רוחא חנקת בנים דההיא איתתא, ועקרתא.

ר' לעזר בשם ר' יוסי בר זימרה טעמא דהן תנייא (בראשית א) פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשוה "וכבשה" כתיב מי דרכו לכבוש האיש. לא האשה.

רבי ירמיה רבי אבהו רבי יצחק בר מריון בשם רבי חנינה הלכה כרבי יוחנן בן ברוקה. רבי יעקב בר אחא ורבי יעקב בר אידי רבי יצחק בר חקולה בשם רבי יודן נשייא אם תובעת להינשא עיין בבלי "באה מחמת טענה" הדין עמה. רבי לעזר בשם רבי חנינה הלכה כרבי יוחנן בן ברוקה. אמר ליה רבי בא בר זבדא עמך הייתי ולא איתאמרת! אלא אם היתה תובעת להינשא הדין עמה.

[הדא הוא דתנינן תמן, שבת שחלה תשעה באב להיות בתוכה אסורין מלספר ומלכבס. ובחמישי מותרין מפני כבוד השבת. רבי בא בר זבדא בשם רבי חנינה ביקש רבי לעקור תשעה באב ולא הניחו לו. אמר לו רבי לעזר עמך הייתי ולא איתאמרת! אלא ביקש רבי לעקור תשעה באב שחל להיות בשבת ולא הניחו לו. אמר הואיל ונדחה ידחה. אמרו לו ידחה למחר!! וקרא עליהם (קהלת ד) טובים השנים מן האחד] בבלי מגילה

מסכת יבמות פרק ז

הלכה א משנה אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט, הכניסה לו עבדי מלוג ועבדי צאן ברזל, עבדי מלוג- לא יאכלו בתרומה, ועבדי צאן ברזל- יאכלו בתרומה.

ואילו הן עבדי מלוג: אם מתו מתו לה ואם הותירו הותירו לה. אף על פי שהוא חייב במזונותן לא יאכלו בתרומה. ואילו הן עבדי צאן ברזל: אם מתו מתו לו ואם הותירו הותירו לו, הואיל והוא חייב באחריותן הרי אילו יאכלו בתרומה:

גמרא מניין לכהן שנשא אשה, או וקנה לו עבדים, שיאכלו בתרומה? תלמוד לומר (ויקרא כב) וכהן כי יקנה נפש קניין כספו וגו'. מניין לאשתו שקנתה עבדים, ועבדים עבדים, שיאכלו בתרומה? ת"ל וכהן כי יקנה נפש קניין כספו. אף קנינו שקנה קניין אוכל. ר' יעקב בר אחא רבי הילא בשם רבי לעזר: הם יאכלו והם יאכילו.

בעבד שקנה עבדים על מנת שלא יהיה לרבו רשות בהן היא מתניתא. איצטריך רבוי אבל בעבד שקנה עבדים על מנת שיהיה לרבו רשות בהן, קניינו הוא!

רבי יעקב בר אחא רבי הילא בשם רבי לעזר עבד שקנה עבדים על מנת שלא יהא רשות לרבו בהן, ומת. כל הקודם בהן זכה.

והכא לא קניין קניינו הוא?! למה "עבדי-מלוג" לא יאכלו? רבי הילא בשם רבי לעזר הם יאכלו והם יאכילו. הראוי לוכל מאכיל, ושאינו ראוי לוכל אינו מאכיל. ר' יוחנן אמר משום קנס. מה נפק מן ביניהון? עבד ערל שקנה לו עבדים. אין תימר קנס, אין כאן קנס. ואין תימר הראוי לאכול מאכיל. וזה הואיל ואינו ראוי לאכול אינו מאכיל.

רבי יעקב בר אחא אמר בעבדי צאן ברזל פליגין. אמוראי רבי יוחנן אמר מכרן אינן

מכורין.אין כח ביד הבעל למוכרן אמר ליה רבי לעזר אוכלין בתרומה מכוחו, ואת אמרת אכין?! על כרחך מכרן הרי"ז מכור!! אמר ליה הרי עבדי מלוג הרי הן אוכלין תרומה מכוחו, ואת אמר מכרן אינן מכורין! משלך נתנו לך כ תרומה בזה"ז דרבנן. בדין הוא שלא יאכל בתרומה,דקניין פירות לא מהני והן אמרו שיאכל, והן אמרו מכרן אינן מכורין. ה"ן בעבדי צאן ברזל משלך נתנו לך. בדין הוא שלא יאכל בתרומה, והן אמרו שיאכל. והן אמרו מכרן אינן מכורין.

ר' יעקב בר אחא בשם ר' יאשיה מתניתא מסייעא לדין. ומתניתא מסייעא לדין. מתניתא מסייעא לרבי אלעזר: עבדי מלוג יוצאין בשן ועין לאשה אבל לא לאיש. ועבדי צאן ברזל יוצאין בשן ועין לאיש,אלמא שייכים לאיש! אבל לא לאשה. מה עבד ליה רבי יוחנן? קל הוא בשחרור. כהדא דתני העושה עבדו אפותיקי מכרו אינו מכור. שיחררו משוחרר.
מתניתא מסייעא לרבי יוחנן: אחד עבדי מלוג ואחד עבדי צאן ברזל אינן ביום ויומיים ואינן יוצאין בשן ועין בין לאיש בין לאשה.

מה פליגין, ריו"ח ור"א נכסי צ"ב בשמכרן לעולם או בשמכרן לשעה? אין תימר בשמכרן לעולם, אבל מכרן לשעה דברי הכל מכורין. אין תימר בשמכרן לשעה, אבל מכרן לעולם דברי הכל אינן מכורין. נישמעינה מן הדא: העושה שדהו אפותיקי לאשה בכתובתה ולבעל חובו על חובו, מכרה הרי זו מכורה. הלוקח יחוש לעצמו. רבן שמעון בן גמליאל אומר: לאשה בכתובתה אינה מכורה שלא עלת על דעת שתהא אשה מחזרת על בתי דינים. אמרו, אתייא דרבי לעזר כרבנן. דר' יוחנן כרשב"ג. הוי, בשמכרן לשעה אנן קיימין. אבל אם מכרן לעולם דברי הכל אינן מכורין דהא אף ת"ק מודה "הלוקח יחוש לעצמו"
וולד בהמת מלוג, לבעל. וולד שפחות מלוג, לאשה. דוולדות חשיבי "קרנא" חנניה בן אחי יהושע אמר: וולד שפחת מלוג כוולד בהמת מלוג. רבי לעזר אמר לחברייא: הוון ידעין דו רבי יוחנן כחנניה בן אחי יהושע.
רב ושמואל. רב כרבנן, ושמואל כחנניה בן אחי יהושע. מתיב שמואל לרב, על דעתך דאת אמר משל אשה הן,דולדות חשיבי קרנא [כדבר ח ד ש] מעתה, לא יטול הבכור פי שנים! ב ע ל מ א, היה לאדם שפחה ונולד וולדות לשפחה לאחר מיתת האב ומדחה..הגע עצמך שהכניסתן קטנים וגדלו הרי הן של אשה הן, ואת מודה לי שהבכור נוטל פי שנים שבח ששבחו בגופן לאחר מיתה

[תני: הכניסתן ילדים נוטלתן נערים]

הכניסה לו שני כלים בתור "צאן ברזל" היה אחד יפה בכתובתה=נתייקרה נוטלתו בכתובתה. היה אחד ומחצה יפה ככתובתה, רב הונא ורב נחמן בר יעקב. חד אמר, הוא נותן דמי השני ונוטלו. וחורנה אמר היא נותנת דמי השני ונוטלתו. רבי אבא בר כהנא אמר קומי רבי אמי, רבי יעקב בר אחא בשם רבי יסא: אפילו היה יפה אחד ומחצה בכתובתה, היא נותנת דמי השני ונוטלתו שלא עלת על דעת שישתמשו אחרים בכליה. רבי יעקב בר אחא בשם ר' זעירא מתניתא אמרה כן: הכניסתן בדמים נוטלתן בדמים
רבי חייה בר אדא בעא קומי רבי מנא מהו עבדי

מלוג? אמר ליה כמה דאת אמר מליג מליג "מריטת שערות"

תמן תנינן המקבל צאן ברזל מן הגוי, הוולדות פטורין מבכורה(כ "הנכד" אינו קדוש) ולדי וולדות חייבין. רבי ירמיה בעי, תמן את אמר הוולדות לראשון.ל"נותן" והכא וולדי צ"ב את אמר הוולדות לשני? לבעל="מקבל" אמר רבי יוסה תמן על ידי שעיקרה לראשון הוולדות לראשון. ברם הכא על ידי שעיקרו לשני כשתמות?? הוולדות לשני:

הלכה ב משנה בת ישראל שנישאת לכהן והכניסה לו בין עבדי מלוג בין עבדי צאן ברזל, הרי אילו יאכלו בתרומה

ובת כהן שנישאת לישראל והכניסה לו בין עבדי מלוג בין עבדי צאן ברזל הרי אילו לא יאכלו:

בת ישראל שנישאת לכהן ומת, והניחה מעוברת, לא יאכלו עבדיה=ברזל בתרומה מפני חלקו של עובר.שיורש את העבד והנהו זר! מפני שהעובר פוסל ואינו מאכיל דברי רבי יוסי. א"ל מאחר שהיעדתה בנו על בת ישראל לכהן, ואף בת כהן לכהן ומת, והניחה מעוברת, לא יאכלו עבדיה בתרומה מפני חלקו של עובר!

גמרא א"ר אלעזר כיני מתניתא עבדיה=מלוג יאכלו. עבדיו לא יאכלו. דל כן, היא אוכלת בשביל שאר הבנים ועבדיה אינן אוכלין?! רבי יאשיה בשם רבי יוחנן אם מזו, אפילו היא לא תאכל. אמר רבי חגיי קומי ר' יוסה לא דרבי יוחנן פליג, לא אמר אלא מזו, אפילו היא לא תאכל. כ אין ראי' דש מ א גם היא אסורה

אתא עובדא קומי רבי יהושע בן לוי, אמר צא וראה היאך הציבור נוהג. רבי אבון בשם רבי יהושע בן לוי ולא דבר הלכה זו?! אלא כל הלכה שהיא רופפת בבית דין ואין את יודע מה טיבה צא וראה היאך הציבור נוהג ונהוג. ואנן חמיי ציבורא דלא מיכלון.כשהניחה מעוברת דנהגו כר' יוסי

שייך להלכה ו [אמר רבי יוסה הדא אמרה אין העבד פוסל את מי שהוא ראוי לאכול, ולא מאכיל את מי שאינו ראוי לאכול.]

תני רבי ישמעאל בר יוסף משום אביו: היה בת בת ישראל לכהן ומת, והניחה מעוברת, ויש להאחין בת הניזונת מאכלת.את עבדי צ"ב רבי אימי בשם רבי יוחנן שכן היה ראויה לתופשן את העבד מן המזונות.וא"כ אין העובר "יוצר בעיה" ואשה אינה ראויה לתופשן מן המזונות?! אף כשהניח בן ועובר, הרי האשה תופש את העבד בשביל מזונות! ראוי' היא לתבוע כתובתה ולאבד מזונותיה. [וקשיא, תרומה מדבר תורה, ומזון הבנות מדבריהן, ודבריהן עוקרין דבר תורה?! כמאן דמר מאליהן=תרומה בזה"ז דרבנן קיבלו עליהן את המעשרות]

אשכחת אמר, ר' ישמעאל בר רבי יוסה חלוק על אביו. דאמר רבי סימון בשם חילפיי: רבי, ורבי ישמעאל בי רבי יוסי, ובר הקפר, נמנו על אויר אשקלון וטיהרוהו מפי רבי פינחס בן יאיר [כהן היה]. שאמר יורדין היינו לסירקי של א ש ק ל ו ן, ולוקחין חטים ועולין לעירינו וטובלין [מנהגם לטבול לפני אכילת תרומה] ואוכלים בתרומתינו. אלמא אין בו משום טו' ארץ העמים למחר, ביקשו להימנות עליה לפוטרו מן המעשרות כ רצו להקל גם לאידך גיסא ו"לאחוז החבל בשני ראשים" ומשך רבי ישמעאל בי רבי יוסי את ידיו שהיה מסתמך על

בן הקפר.היה רגיל לסמוך על בן קפרא אמר לו בני, למה לא אמרת לי מפני מה משכת את ידיך, והייתי אומר לך! אתמול אני טמאתי ואני טיהרתי.כ לחומרא בעלמא טימאתי עכשיו אני אומר לך שמא שנתכבשה מדבר תורה, היאך אני פוטרה מדבר תורה!

אשכח תני בשם א ב י ו: מאיליהן קיבלו עליהן את המעשרות. ואמר, יאות מעשרות מדבריהן, ומזון הבנות מדבריהן, ודבריהן עוקרין את דבריהן. ושפיר הבת מאכלת במזונות מועטין...

היו שם זכרים, מאכילין. עבדי צ"ב. (הניחה מעוברת ויש שם זכרים) נקיבות, אין מאכילות. היו שם זכרים, מאכילין- שהן שני ספיקות, ספק זכר ספק נקיבה. ספק בן קיימא ספק לאו בן קיימא, וספק דבריהן להקל. נקיבות, אינן מאכילות- שהוא ספק אחד,שמא אינו בר קיימא וספק מדבר תורה להחמיר . מה נפשך, זכר הוא, כולה דידיה. נקיבה היא, נסבה חולקה עימהן:

הלכה ד משנה העובר והיבם והאירוסין והחרש ובן תשע שנים ויום אחד, פוסלין ולא מאכילין.

ספק שהוא בן תשע שנים יום אחד.לעניין "פוסל" ספק שהביא שתי שערות ספק לא הביא. אים ישראל קידש בת כהן

נפל עליו הבית ועל בת אחיו ואינו ידוע איזה מת ראשון, צרתה חולצת ולא מתייבמת:

גמרא אמר רבי שמעון: בזו, מידת הדין לוקה. שאם מעשה הוא עובר לפסול,בבת כהן יהא מעשה להאכיל. בבת ישראל שניסת לכהן ואם אינו מעשה לפסול, לא יהא מעשה להאכיל. יאות אמר רבי שמעון, ומה טעמון דרבנין? (ויקרא כב) הם יאכלו, והם יאכילו. הראוי לוכל מאכיל. ושאינו ראוי לוכל,כגון עובר אינו מאכיל. התיבון הרי ממזר ה"ה ישראל, איירי בבן בת שמאכיל. עיין משנה הרי אינו ראוי לאכול, ומאכיל. שנייא היא דכתיב (שם) ילד בית. מעתה, הילוד פוסל, ושאינו ילוד א י נ ו פ ו ס ל! שנייא היא דכתיב (שם) ושבה אל בית אביה פרט לשומרת יבם, כנעוריה פרט למעוברת.

אמר רבי יוסי הדא אמרה העובר עשו אותו כממש לפסול, ולא עשו אותו כממש להאכיל.

מיליהון דרבנן פליגין: דמר זעירא תני תמן, ארוסה ושומרת יבם ו מ ע ו ב ר ת שאכלו תרומה בשוגג משלמות את הקרן, ואינן משלמות את החומש. מה אנן קיימין? אם בבת כהן שנישאת לישראל, אפילו יולדת הימינו בנים, אינה זרה לו! ולעולם לא תשלם חומש אלא כן אנן קיימין בבת ישראל שנישאת לכהן,ומת הכהן והניחה מעוברת אם אומר את העובר עשו אותו כממש לפסול, ולא עשו אותו כממש להאכיל. למה משלמות את הקרן ואינן משלמות את החומש. וישלמו קרן וחומש!אלמא ד"עובר" מהני קצת להאכיל

חרש פוסל. לא כן תני ר' חייה אשתו של חרש ושל שוטה טובלת מחיק בעלה ואוכלת! רבי אבא מרי ורבי מתניה חד אמר בחרש פסול. וחורנה אמר בחרש ייבם.

ספק שהוא בן תשע שנים ויום אחד, ספק שאינו כמי שהוא בן תשע שנים ויום אחד, לפסול.

ספק שהביא שתי שערות ספק שלא הביא שתי שערות כמי שלא הביא שתי שערות, להאכיל: נפל הבית עליו ועל בת אחיו ואין ידוע אי זו מהן מת ראשון צרתה חולצת ולא מתייבמת. והכא אתינן מיתני ספיקות?! אלא בגין דתנינן צרות, תנינן ספק צרות: ושייך הך מתניתין לפרק קמא!

הלכה ה משנה האונס והמפתה והשוטה לא פוסלין ולא מאכילין. ואם אינן ראויין לבוא בישראל הרי אילו פוסלין.

באי זה צד? היה ישראל שבא על בת כהן תאכל בתרומה. עברה, לא תאכל. נתחתך העובר במעיה, תאכל. היה כהן שבא על בת ישראל, לא תאכל בתרומה. עיברה, לא תאכל. ילדה, תאכל. נמצא כוחו של בן גדול משל אב:

גמרא הדא אמרה שאין אונסין פוסלין בכהונה בפנייה."פנוי הבא על הפנוייה, לא עשאה "זונה". ודלא כרבי לעזר. דר' לעזר אומר אף הפנוי שבא על הפנויה שלא לשם אישות הרי זו בעילת זנות.

הדא מסייעא לההוא דתני רבי חייה: אשתו של חרש ושל שוטה טובלת מחיק בעלה ואוכלת.

היה ישראל שבא על ב"כ תאכל בתרומה..רבי בא בשם ר' אבא בר ירמיה: אנוסה אינה צריכה להמתין ג' חדשים. שחייבים שאר נשים משום "הבחנה". דלא חיישי' שנתעברה (שמתהפכת) אמר רבי יונה קומי רבי יוסה, אמר ליה, לא תקבל עליו! קל הוא באכילת תרומה. =תרומה דרבנן הקילו אילו בת כהן שנישאת לישראל, והלך בעלה למדינת הים, ושמעה עליו שמת, שמא אינה אוכלת בתרומה מיד. ולעניין העובר צריכה להמתין שלשה חדשים!

אם אינן ראויין לבוא בישראל הרי אילו פסולין. ואלו הן: בן תשע שנים ויום אחד גר עמוני ומואבי ומצרי ועבד וממזר חלל נתין כותי וגוי שבאו על בת ישראל על בת כהן על בת לוי, פסלה מן הכהונה.

רבי יוסי אומר: כל שזרעו פסול, ביאתו פוסלת. כל שאין זרעו פסול, אין ביאתו פוסלת.לאפוקי מצרי שני

רבן שמעון בן גמליאל אומר: כל שאת מותר בבתו מותר באלמנתו. וכל שאין את מותר בבתו אין את מותר באלמנתו.

ומה ביניהון? רבי יוחנן אמר גר עמוני ומואבי ביניהון. מאן דאמר כל שזרעו פסול, ביאתו פוסלת. זה הואיל וזרעו פסול, ביאתו פוסלת. מאן דאמר כל שאת מותר בבתו, את מותר באלמנתו. וזה עמוני הואיל ואת מותר בבתו, את מותר באלמנתו.

דברי חכמים. רבי ירמיה בשם רבי בא תריהון אמרין: בת גר עמוני ומואבי ובת דור שני של מצרי , אע"פ שאת מותר בבתו את אסור באלמנתו.

ר' זכיי ר' אלכסנדריה משלח שאול: בת גר עמוני ובת דור שני של מצרי? אמר ליה רבי יוסה לא שמיע לההוא דמר רבי ירמיה בשם רבנן ורבי בא תריהון אמרין בת גר עמוני ובת דור שני של מצרי אע"פ שאת מ ו ת ר ב ב ת ו, את אסור באלמנתו.

??? לא כן צריכה כך הוא שואל: בשהיתה אמה מישראל, שלא תאמר כשם שנתחללה אמה כך נתחללה בתה. שמא עכ"פ בתו פסולה ל כ ה ו נ ה

ועוד מן הדא: דאמר רבי יעקב בר אחא פליגי ר' יוחנן ורבי שמעון בן לקיש בת גר עמוני, ובת דור השני מצרי, רבי יוחנן אמר כשירות.

ריש לקיש אמר פסולות. [רבי יוסי בי רבי בון אמר בזקינות פליגין. רבי יוחנן אמר כשירות. ריש לקיש אמר פסולות]

הלכה ו משנה העבד פוסל משום ביאה ואינו פוסל משום זרע. באי זה צד? בת ישראל לכהן, בת כהן לישראל, וילדה ממנו בן, הלך הבן ונכבש על השפחה וילדה ממנו בן, הרי זה עבד. היתה אם אביו בת ישראל לכהן, לא תאכל בתרומה, בת כהן לישראל תאכל בתרומה:

גמרא העבד, מניין שביאתו פוסלת? רבי יוחנן אמר בשם רבי ישמעאל (ויקרא כב) ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה. את שיש לה עליו אלמנות וגירושין, חוזרת. את שאין לה עליו אלמנות וגירושין, אינה חוזרת. התיב רבי ירמיה הרי יבמה שזינתה הרי אין לה אלמנות וגירושין,דכתיה "לא תהיה.." וחוזרת!כיון שאינה זר אצלו מעיקרא

רבי יוסי לא אמר כן, אלא מחלפא שיטתיה דר' יוחנן. בקידושין הוא אמר, רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש תריהון אמרין הוולד ממזר! והכא הוא אמר את שיש לו וכו' השתא ממזר הוי, מיפסל בביאה מיבעיא?! ולמה לי קרא דלעיל? הכא אמר ליה משום גרמיה. והכא אמר לה משום רבי ישמעאל. שכן לדברי חכמים הוולד ממזר.

רבי חזקיה לא אמר כן, אלא מחלפה שיטתיה דרבי ישמעאל. בגיטין הוא אמר הכותין משום מה הן פסולין. רבי יוחנן בשם רבי ישמעאל משום גוי ועבד הבא על בת ישראל הוולד ממזר. והכא הוא אמר את שיש לו עליו אלמנות וגירושין חוזרת ואת שאין לה עליו אלמנות וגירושין אינה חוזרת.אלמא ממזר לא הוי! קשיא דרי"ש אדרי"ש!

אמר רבי מתנייא סלקית לסחורה, ושמעית ר' יוחנן ור' ישמעאל [בני יישוע]: ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה. את שיש לה עליו אלמנות וגירושין חוזרת. ואת שאין לה עליו אלמנות וגירושין אינה חוזרת. ואמרת יאות! אין ממזר. כר' יהושע שאין ממזר אלא מאשה שהיא אסורה עליו איסור ערוה וחייבין עליה כרת:

הלכה ז משנה ממזר פוסל ומאכיל. באי זה צד? בת ישראל לכהן, ובת כהן לישראל, וילדה ממנו בת, והלכה הבת ונישאת לעבד או לגוי, וילדה ממנו בן. הרי זה ממזר. היתה אם אמו בת ישראל לכהן תאכל בתרומה. בת כהן לישראל לא תאכל בתרומה:

גמרא לית הדא פליגא על רב דרב אמר גוי ועבד שבא על בת ישראל הוולד כשר!! פתר לה בגוי פסול ובעבד פסול:נתין

הלכה ח משנה כ"ג פעמים שהוא פוסל. כיצד? בת כהן שנישאת לישראל וילדה ממנו בת, הלכה הבת ונישאת לכהן וילדה ממנו בן, הרי זה ראוי להיות כהן גדול ועומד ומשמש על גבי המזבח. מאכיל את אמו, ופוסל את אם אמו! זאת אומרת לא כבני כהן גדול שהוא פוסליני מן התרומה!

גמרא תני בר קפרא: בן יומו פוסל ומאכיל. כיני מתניתא: לא כבן בתי כהן גדול שהיא פוסלתו מן התרומה. הא כיצד? בת כהן שנישאת לישראל וילדה ממנו בת. ובת ישראל שנישאת לכהן וילדה ממנו בן. ונישאו שניהן זה לזה, והולידו בן. [אין כאן ציור חדש, רק היינו ציור

של המשנה בקצת אריכות] הרי זה ראוי להיות כהן גדול עומד ומשמש על גב המזבח. מאכיל את אמו ופוסל את אם אמו. זאת אומרת לא כבן בתי כהן גדול שהוא פוסליני מן התרומה:

מסכת יבמות פרק ח

הלכה א משנה הערל וכל הטמאים לא יאכלו בתרומה. נשיהם ועבדיהם יאכלו.
פצוע דכא וכרות שפכה הן ועבדיהן אוכלים, ונשיהם לא יאכלו. אם לא ידעה משנעשה פצוע דכא וכרות שפכה, הרי אילו יאכלו:
גמרא (ויקרא כב) איש איש לרבות את הערל. או איש איש לרבות את האונן? שאסור בתרומה? אמר רבי יוסי בן חנינה כתיב (שם) כל זר לא יאכל קודש. משום זרות אסרתי לך, ולא אסרתי לך משום אנינה. ר' טיופה סמוקא בעי קומי רבי יוסי, או נאמר זרות אסרתי, ולא אסרתי משום ערלה. א"ל מאחר שכתוב א' מרבה וא' ממעיט, מרבה אני את הערל שהוא מחוסר מעשה מגופו. ומוציא את האונן שאינו מחוסר מעשה מגופו. עד כדון כרבי עקיבה. כרבי ישמעאל?
תני ר' ישמעאל: נאמר (שמות יב) תושב ושכיר בפסח. ונאמר (ויקרא כב) תושב ושכיר בתרומה. מה תושב ושכיר האמורים בפסח, פסל בו את הערל. אף תושב ושכיר האמור בתרומה, פסל בו את הערל. רבי חגיי בעא, אי מה תושב ושכיר האמור בפסח פסל בו את האונן. אף תושב ושכיר האמור בתרומה נפסול בו את האונן. א"ר הילא לא למדו תושב תושב תחת תחת ילפינן תחת תחת מקדשים, לפסול יתום וכו' במעשר בהמה, אבל לא טומטום(וע"כ טומטום נכנס לדיר להתעשר) כיון דלא כתיבא בפרשה, רק "באו ממקום אחר", אלא דברים האמורים בפרשה.ואנינות לא כתיב בפסח (רק למידה ממעשר)

הכל נכנס לדיר להתעשר, חוץ מן הכלאים, והטרפה, ויוצא דפן, ומחסר זמן, ויתום בכורות ט-ד

טומטום ואנדרוגינס ממקום אחר באו

אונן, ממעשר שני בא.

ר' אבון בעי, ותהא תרומה אסורה לאונן מקל וחומר. ומה אם המעשר שהוא מותר לזרים, הרי הוא אסור לאונן. תרומה שהיא אסורה לזרים, אינו דין שתהא אסורה לאונן! לא אם אמרת במעשר שהוא טעון מחיצה. תאמר בתרומה שאינה טעונה מחיצה. הא לפי שיש בזה מה שאין בזה. ובזה מה שאין בזה, לא צרכו=אינם יכולים ללמד זה מזה.
קדשים מהו שיהו אסורים בערל? ללמד מן הפסח אין את יכול, שאין בו שבירת העצם. ולא מן התרומה, שהוא למד מן הלמד. הוי סופך לומר "ממנו וממנו" מה ממנו שנאמר בפסח פוסל בו את הערל. אף (ויקרא ז) ממנו שנאמר בקדשים פוסל בו את הערל.
קדשים מהו שיהו אסורין לאונן? ממנו ממנו. מה (דברים כו) ממנו שנאמר במעשר פוסל בו את האונן. אף ממנו שנאמר בפסח פוסל בו את האונן.

ומופנה הוא?! "תושב ושכיר" דתרומה והלא דרושה היא! כהדא דתני תושב זה קנוי קניין עולם. שכיר זה קנוי קניין שנים [ותרוויהו בע"ע שנמכר לכהן] יאמר תושב מה תלמוד לומר שכיר?

הקנוי קניין עולם אינו אוכל. והקנוי קנין שנים אוכל?! אילו כן הייתי אומר תושב זה הקנויי קניין שנים. וכשהוא אומר שכיר בא השכיר ללמד על התושב שהוא קניין עולם. א"ר מתיה מכיון דכתיב (שמות יב) וכל ערל לא יאכל בו כמי שהוא מופנה מצד אחד. ב פ ס ח לא איצטריך—כיון דלא מלו [דעל כרחין בהכי איירי] (התושב והשכיר) פשיטא שאינם אוכלין

על דעתיה דר"ע לאי זה דבר נאמר תושב ושכיר? כההיא דאמר רבי הילא בשם רבי יסא הלוקח עבדים ערלים מן הגוי על מנת שלא למוהלן וכו'

רבי יסא בשם רבי יוחנן שמעון בר בא בשם ר' יוחנן הלוקח עבדים ערלים מן הגוי על מנת שלא למוהלן, אפילו מלן לא יאכלו בתרומה.
רבי יוסי בשם ר' יוחנן שמעון בר בא בשם ר' יוחנן: הלוקח עבדים מן הגוי ע"מ למוהלן וחזרו בהן, מגלגל עמהן שנים עשר חדש, אם קיבלו עליהן הרי זה יפה, ואם לאו מותר למוכרן לגוי ואינו חייב לכופן ולמולן בעל כרחן. ר' יצחק בר נחמן בשם רבי יהושע בן לוי. מעשה באחד שלקח עיר אחד של עבדים ערלים מן הגוי ע"מ למוהלן, וחזרו בהן. אתא שאל לרבנין, אמר ליה גלגל עמהן שנים עשר חדש. אם קיבלו עליהן הרי יפה, ואם לאו הכל כמנהג המדינה.

ואמר רבי יצחק בר נחמן, רבי יהושע בן לוי היה בלדוקיא, והוה תמן ר' יודן נשייא, בעא מיקרוץ.להשכים בבקר [בעוד חושך] ולילך אמר ליה: המתן ואנו מטבילין את הגיורת הזו למחר. רבי זירא שאל לר' יצחק בר נחמן, למה? לא הטבילה בלילה מפני כבוד הזקן,רצה לכבדו שיישאר בעירו או משום שאין מטבילין את הגיורת בלילה? אמר ליה משום שאין מטבילים את הגיורת בלילה. אתא עובדא קומי דרבי יוסי מהו להטביל את הגרים בלילה ולא הורו.
עבד תושב לעולם מותר להישאר "תושב" כלומר לא להימול [כשקנה מעיקרא ע"מ כן]

גר תושב הרי הוא כגוי לכל דבר.

ר' שמואל בר חייה בר יהודה בשם רבי חנינה גר תושב מגלגלין עמהן שנים עשר חדש, אם חזר בו ומוכן לקיים כ ל המצוות [עיין לקמן] הרי יפה, ואם לאו הרי הוא כגוי לכל דבר. ואסור להשאירו בא"י
רבי שמואל בר חייה בר יהודה רבי חנינה בשם רבי: גר תושב צריך לקבל עליו על מנת שיהא אוכל נבילות. אמר רבי הילא: יאמרו הדברים ככתבן!! מה "יאמרו הדברים ככתבן"? אמר ר' יוסי בר חנינה (דברים יד) לא תאכלו כל נבילה לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה.
אית תניי תני גר תושב אין מקבלין אותו עד שיקבל את כל המצות שכתוב בתורה. אית תניי תני גר תושב אין מקבלין אותו עד שיכפור בע"ז שלו. רבי בא בשם ר' חייה בר אשי גר תושב אין מקבלין אותו עד שיכפור בע"ז--ומבטלה כגוי. א"ר זעירא מדברי כולהון עד שיכפור בע"ז .
גר תושב מבטל ע"ז דל כן מה אנן אמרין הואיל והוא מצוה על ע"ז לא יבטל. וגוים אינן מצויין על ע"ז?! ומבטלין!! אמר רבי יוסה שלא תאמר והוא שוה לישראל בשלשה דברים. בלא תעשוק ולא תונה וגולה כישראל. הוא לא

לבטל. לפום כן צריך מימר מבטל ע"ז כגוי. מאן תנא בלא יעשוק? רבי יוסה בי רבי יודה. דתני גר תושב הרי בלא תעשוק דברי רבי יוסה בי רבי יודה. רבי יודה אומר גר תושב בשבת, כישראל ביום טוב. מה ישראל ביום טוב אופה ומבשל ואסור בכל מלאכה אף גר תושב בשבת כן. רבי יוסי אומר גר תושב בשבת כישראל בחולו של מועד. מה ישראל בחולו של מועד מגבב מעל פני השדה, ואסור בכל מלאכת השדה, אף גר תושב בשבת כן. ר"ש אומר גר תושב בשבת כישראל בשאר ימות השנה. מה ישראל בשאר ימות השנה חורש וזורע וקוצר אף גר תושב בשבת כן. רב אדא רב המנונא רב אדא בר אחוה בשם רב הלכה כרבי שמעון. כתיב (שמות יב) וכל עבד איש מקנת כסף וגומר. עבד איש את מוהלו בעל כורחו. בן איש אין את מוהלו בעל כורחו. רבי יוחנן בעי הא בן קטן את מוהלו על כורחו. אפילו כבנו של אורכניס?איזה שר גדול [שנהרג והניח בן..]

רבי חזקיה בשם רבא הא כיני: מצא בתוכה תינוק מושלך, הטבילו לשום עבד, את מוהלו לשום עבד. לשום בן חורין, את מוהלו לשום בן חורין. רבי יוחנן בעי, לשום עבד הרי הוא כעבד, אפילו כבנו של אורכניס?

רבי אבהו ורבי אלעזר בשם ר' הושעיה לא אמר כן. אלא וכל עבד איש מקנת כסף. עבדך איש את מוהלו על כורחו. בנך איש אין את מוהלו על כורחו. לפעמים יכול למהול עבד ע"כ, ולפעמים לא כההיא דמר רבי הילא בשם ר' יסא הלוקח עבדים ערלים מן הגוים "על מנת למהול" מה נפשך, כעבד איש הוא, את מוהלן על כרחן. "על מנת שלא למוהלן" כבן איש הוא, אין את מוהלו על כרחו.אים קנאם ע"מ למהול—ה"ה כעבד ומותר למהלו ע"כ. אים קנאם שלא ע"מ למהול, ה"ה כבן איש וא"א למהלן ע"כ

המשוך והנולד מהול והמל עד שלא נתגייר לא יאכלו בתרומה. רבי זריקן רבי ינאי בי רבי ישמעאל בשם רבי יוחנן משום קנס.משוך רבי ירמיה רבי שמואל בר רב יצחק בשם רב גזירה גזרו. מה נפק מן ביניהון? משך לו אחר ערלה. או שנמשכה מאיליה. אין תימר קנס אין כאן קנס. אין תימר גזירה גזרו, אפילו כן גזירה גזרו

(בראשית יז) המול ימול גזירה לשתי מילות. אחד למילה ואחד לפריעה. אחת למילה ואחת לציצין. עד כדון כר' עקיבה. דו אמר לשונות ריבוין הן. כרבי ישמעאל דו אמר לשונות כפולין הן התורה דיברה כדרכה. (בראשית לא) הלוך הלכת כי נכסף נכספתה (בראשית מ) גנב גנבתי. מנלן. אמר רבי יודה בר פזי (שמות ד) אז אמרה חתן דמים למולות מיכן לשתי מילות אחת למילה ואחת לפריעה. אחת למילה ואחת לציצין. רב אמר המול ימול מיכן לנולד כשהוא מהול שצריך להטיף ממנו דם ברית. המול ימול מיכן לישראל ערל שלא ימול עד שימול. ואין צריך לומר גוי ערל. אמר ר' לוי כתיב (בראשית יז) ואתה את בריתי תשמור. אתה וכל כיוצא בך

תני ישראל מל את הכותי. והכותי אינו מל את ישראל מפני שהוא מהול לשום הר גריזים דברי רבי יודה. אמר לו רבי יוסי וכי איכן מצינו בתורה שהמילה צריכה כוונה, אלא יהא מל והולך לשם הר גריזים עד שתצא נפשו...

המשוך לא ימול שלא יבא לידי סכנה דברי רבי יודה. אמר לו רבי יוסי הרבה משוכין היה בימי בן כוזבא וכולן מלו וחיו והולידו בנים

ובנות. המשוך והנולד מהול והמל עד שלא נתגייר צריך להטיף ממנו דם ברית. תני רבי שמעון בן אלעזר לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על שנולד מהול שצריך להטיף ממנו דם ברית מפני שהיא ערלה כבושה. על מה נחלקו? על גר שנתגייר מהול שבית שמאי אומרים צריך להטיף ממנו דם ברית ובית הלל אומרים אין צריך להטיף ממנו דם ברית. רבי יצחק בר נחמן בשם רבי הושעיה הלכה כדברי התלמיד.רשב"א אתא עובדא קומי רב ואמר מן הא דתני מפני שהיא ערלה כבושה, הדא אמרה ערל ברור הוא ודוחין עליו את השבת. רבי אבהו אמר אין דוחין עליו את השבת וצריך להטיף ממנו דם ברית. רב אדא בר אחווא אתיליד ליה חד בר נש, מימסמס בה מית. א"ר אבין נעשה כרות שפכה ונתענה עליו שימות. רבנין דקיסרין אמרין נעשה פצוע דכא ונתענה עליו שימות.

(ויקרא יב) ערלתו וודאי דוחה את השבת ואין הספק ספק בן ז ספק בן ח דוחה את השבת. ערלתו-ערלתו ודאי דוחה את השבת. אין אנדרוגינס דוחה את השבת. שהיה רבי יודה אומר אנדרוגינס דוחין עליו את השבת וחייבין עליו כרת. ערלתו ערלתו ודאי דוחה את השבת. ואין בין השמשות דוחה את השבת. ערלתו ערלתו ודאי דוחה את השבת. אין שנולד מהול דוחה את השבת. שבית שמאי אומר צריך להטיף ממנו דם ברית.

תמן תנינן הכל חייבין בראייה חוץ מחרש שוטה וקטן וטומטום ואנדרוגינס. מה אמר בה באנדרוגינוס רבי יודה? נישמעינה מן הדא: רבי יוחנן בן דהבאי אמר משום רבי יודה אף הסומא. לית בר נש אמר "אף" אלא דו מודה על קדמייתא. מחלפא שיטתיה דרבי יודה תמן אמר פרט. והכא אמר לרבות! אנדרוגינוס

רבי יודה ורבנין מקרא אחד הן דורשין. רבנן דורשין (בראשית יז) ערל, מה תלמוד לומר זכר? עד שיהא כולו זכר. רבי יודה דרש זכר מה תלמוד לומר ערל? ואפילו מקצתו ערל. ברם הכא (שמות כג) כל זכורך פרט לאנדרוגינס.

תמן תנינן קטן החולה אין מולין אותו עד שיבריא. שמואל אמר אפילו אחזתו החמה שעה אחת, ממתינין לו עד שלשים יום ואותן שלשים יום מהו להאכילו מחלבה של תרומה? מהו לסוכו שמן של תרומה? נישמעינה מן הדא: הערל וכל הטמאים לא יאכלו בתרומה. ונשיהם ועבדיהם יאכלו.

רבי אחא בשם רבי תנחום בי רבי חייה אין ערלה אלא משמיני והלאה. ותני כן: כל שלשים יום אסור להאכילו חלבה של תרומה ואסור לסוכו בשמן של תרומה.

לילי שמיני מה את עבד לה? מן מה דתני לילי שמיני הנכנס לדיר להתעשר. הדא אמרה לילי שמיני כשמיני הוא. ותני כן כל שבעת ימים מותר להאכילו חלבה של תרומה ומותר לסוכו בשמן של תרומה.

תמן תנינן אילו הן ציצין המעכבין את המילה. ר' אבינא בשם רבי ירמיה בחופה רוב גובהה של עטרה. רבי יוסי בן יוסי אמר בחופה רוב גגה של עטרה. רבי טבי בשם שמואל בודקין אותו בשעה שהוא מקשה

מל ולא פרע את המילה, כילו כאילו לא מל. תני וענוש כרת. אים עושה כן בשבת רבי אחא בשם רבי אבהו הדא דתימר בשאין ביום כדי למרק. אבל

אם יש ביום כדי למרק ממרק ואינו חושש. תני כל שעה שהוא עוסק במילה חוזר בין על ציצין המעכבין את המילה בין על הציצין שאין מעכבין את המילה. פירש, אינו חוזר אלא על ציצין המעכבין את המילה. אמר ר' יוחנן דברי רבי יוסי אפילו פירש חוזר אפילו על ציצין שאין מעכבין את המילה. היידן רבי יוסי? ההיא דתנינן תמן רבי יוסי אומר יום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת שכח והוציא את הלולב ברשות הרבים פטור מפני שהוציאו ברשות. [אף בסכין של מילה כן, אף במצה כן? מן מה דאמר רבי יוחנן דברי ר' יוסה אפילו פירש חוזר אפילו על ציצין שאין מעכבין את המילה, הדא אמרה אף בסכין של מילה כן אף במצה כן]

אם לא ידעה משנעשה פצוע דכא וכרות שפכה הרי אלו יאכלו. אמר רבי לעזר דרבי לעזר ודרבי שמעון היא. דס"ל משתמרת לביאה פסולה, אוכלת אמר רבי יוחנן דברי הכל היא. שנייא היא הכא שלא הוסיף בה קניין אחר לפסול.

הוגה אתיין אילין פלוגוותא כאינון פלוגוותא. דאיתפלגון: שומרת יבם כהנת, נשואה לכהן שנפלה לפני יבם, לא הספיק לכונסה לחופה של נישואין, עד שנעשה פצוע דכא וכרות שפכה. אמר רבי שמעון בן לקיש מכיון שהיא זקוקה לביאה פסולה פוסלת. רבי יוחנן אמר לכשיבעול. כיון שלא הוסיף "קניין אחר" אחר הפסול, אין בעיה

היה אחד מהן יבמים כשר ואחד פסול, כגון אחד מהם חלל אף רבי יוחנן מודה.

רבי חייה בר אדא בעא קומי רבי מנא, עשה בה הכשר מאמר? אמר ליה מחלוקת רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש: [קשה להבין הקשר]

הלכה ב משנה ואי זהו פצוע דכא? כל שנפצעו הבצים שלו אפילו אחת מהן. וכרות שפכה כל שנכרת הגיד ונשתייר בעטרה אפילו כחוט השערה, כשר

פצוע דכא וכרות שפכה, מותרין בגיורת ובמשוחררת ואינן אסורין אלא מלבוא בקהל שנאמר (דברים כג) לא יבוא פצוע דכא וכרות שפכה בקהל ה':

גמרא פצוע, הייתי אומר עינו. תלמוד לומר שפכה. פצוע שבצד שפכה. אם פצוע שבצד שפכה, עינו שבצד חוטמו? תלמוד לומר דכא. שבא בין עקיביו. אמר רבי חגיי קומי רבי יוסי אין לך נמוך באדם בשעה שהוא יושב אלא ביציו בלבד.כשיושב אמר רבי יוסי בי רבי בון ויאות! תדע לך שהוא כן, שבכולן כתיב דורות חוץ מזה שאינו מוליד. ולא סוף דבר נפצעה אלא אפילו נימוקה אפילו יבשה אפילו חסרה תני רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר: שמעתי בכרם ביבנה כל שאין לו אלא ביצה אחת אינו מוליד, והוא סריס חמה. וכשר א"ר יוסי שמעתי הלכה כר"י בר"י בן ברוקה ולית אנא ידע מן מה שמעית. א"ר אימי לא הוה ר"י שמע לה מן בר נש זעיר! שמואל אמר אם יבוא לפני בעל ביצה אחת אני מכשירו. רבי חונה אמר, דו סבר כר' ישמעאל בנו של רבי יוחנן.דביד"ש כשר אמר רבי יודן בר חנין ובלבד של ימין. אתא עובדא קומי רבי אימי אמר לה אין ברתי אפי' היית בתי, את מותרת לו! דאת שרייה ליה, אלא הוי ידעת דלא מוליד. והוה ר' זעירא מקלס לה דו משים מילתא על

ברראֿ.שמברר ההלכה
פצוע, אית תניי תני: בידי אדם פסול בידי שמים, כשר. אית תניי תני: בין בידי אדם בין בידי שמים, פסול. מאן דאמר בידי אדם פסול בידי שמים כשר, יליף לה מממזר (דברים כג) לא יבא ממזר. לא יבוא פצוע דכא. מה ממזר בידי אדם אף פצוע דכא בידי אדם. מאן דאמר בין בידי אדם בין בידי שמים פסול, מנן ליה? אמר רבי מנא מהכא לא יבוא פצוע דכא לעולם. אמר רבי יוסי בי רבי בון עוד הוא יליף לה מממזר, לא יבא ממזר לא יבא פצוע דכא. מה ממזר בידי שמים. אף פצוע דכא בידי שמים. וממזר בידי שמים?! יצירתו בידי שמים! הוון בעיי מימר מאן דאמר בידי אדם פסול בידי שמים כשר, רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה. מאן דאמר בין בידי אדם בין בידי שמים פסול כרבנן. אמר רבי אחא בר פפי קומי ר' זעירא כולה כרישב"בב. הרי שעלת חטטין מי מחכך בה או מסיית, והרי הוא בידי אדם, כמי שהוא בידי שמים.כיון שיש גם מעשה אדם, פסול (אף קרי ליה "שמים")

וכרות שפכה כל שנכרת הגיד ונשתייר בעטרה אפילו כחוט כשר. רבי יוסי בשם רבי חנינה בעטרה העליונה. רבי חייה בשם רבי חנינה בעטרה התחתונה. ריב"ל אמר בעטרה התחתונה.

תמן אמרי, העשוי כמרזב כשר. רבי הילא בשם רבי יוחנן כקולמוס "a" shape הרי זה כשר. כקולמוס הפוך "v" shape ה"ז פסול.

ניקב בו נקב מבפנים, פסול. מבחוץ, כשר. רבי בא בשם רב יהודה: מבפנים- מן העטרה ולפנים. מבחוץ- מן העטרה ולחוץ. ניקב הרי זה פסול. נסתם הרי זה כשר. ניקב הרי זה פסול- מפני שהוא שופך. נסתם הרי זה כשר- מפני שהוא מוליד. וזהו פסול החוזר להכשירו.

תני אין בין פצוע דכא לבין כרות שפכה אלא הלכות רופאין שפצוע דכא חוזר. שבכרות שפכה אינו חוזר. כיצד הוא עושה? רבי יעקב בר אחא בשם רב יהודה מביא נימולין ants ומנשכין וקוצץ.בבלי 76

רבי חלקיה רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי: לא שנו אלא פצוע דכא ישראל, אבל פצוע דכא כהן לא בדא.אסור בגיורת

תמן תנינן כל האסורין לבוא בקהל מותרין לבוא זה בזה. רבי יודה אוסר.

רבי ירמיה אמר: כללא. פצוע דכא ישראל מותר לו לישא ממזרת. אמר רבי יוסי בלבד פסול משפחה. הא פסול גוף לא בדא.

חייליה דרבי יוסי מן הדא: דאמר רבי חלקיה רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי לא שנו אלא פצוע דכא ישראל, אבל פצוע דכא כהן, לא בדא. כמה דאת אמר תמן, אם כהן ברור הוא, =אין לו בעייה "משפחה" פסול לו לישא גיורת. אף הכא ישראל ברור, אסור לישא ממזרת.

ר' יודא אוסר..על דעתיה דרבי יודה ממזר לא ישא ממזרת? נישמעינה מן הדא: דמר רבי אימי תני רבי יעקב גבליא קומי רבי יוחנן, רבי יצחק בר טבליי בשם רבי שמעון בן לקיש: דברי רבי יהודה, ממזר לא ישא ממזרת כדי שיתכלו ממזרין מן העולם.

ודכוותה, עמוני לא ישא עמונית? אמר רבי יוסי בי ר' בון על דרבנין נצרכה.דין זה נשאלה בבית מדרש אף לרבנן. מה יעשה גר עמוני.... דאין יסבור כרבי

יודה דגרין פסולין קהל ה' אינון=קהל גרים איקרי קהל , ואפילו גר פסול!! [מצרית] לישא גיורת אינו יכול שהוא קהל ה' אצלה. לישא מצרית אינו יכול שהוא קהל ה' אצלה. אמר רבי מתניה משחררין לו שפחה!

ודכוותה מצרי לא ישא מצרית? נישמעינה מן הדא: תני רבי אבהו קומי רבי יוחנן אמר ר' י ו ד ה : מנימין גר מצרי היה מתלמידיו של רבי עקיבה, אמר: אני גר מצרי נשוי לגיורת מצרית. בני, בן גר מצרי, ואני משיאו לגיורת מצרית. נמצא בן בני כשר לבוא בקהל. אמר לו רבי עקיבה לא בני! אלא אף אתה השיאו ל"בת" גיורת מצרית כדי שיהו שלשה דורות מיכן, ושלשה דורות מיכן.

רב יהודה בשם רב הלכה כרבי לעזר דאוסר ספק בספק וק"ו ודאי בספק

דברי חכמים, רבי ירמיה בשם רבי שמואל בר רב יצחק כתיב לא יבא ממזר בקהל ה'. בקהל ברור אינו בא. בא הוא בקהל ספק.

תמן תנינן ספק בן תשעה לראשון, בן שבעה לאחרון, יוציא והוולד כשר, וחייבין אשם תלוי. תני: הראשון כשר להיות כהן גדול. והשני ממזר בספק. רבי אליעזר בן יעקב אומר: אין ממזר בספק. ממזר ספק חשוב כוודאי כשר [מודה ר' אליעזר בן יעקב בספק כותים ובספק חללים] שאסורים

כההיא דתנינן תמן עשרה יוחסין עלו מבבל. על דעתיה דרבי ליעזר בן יעקב שמונה.סלק "שתוקי ואסופי" על דעתיה דרבן גמליאל ורבי ליעזר תשעה.סלק שתוקי (שנאמנת לומר לכשר נבעלתי) על דעתין דרבנן עשרה.

אמר רבי חיננה מתניתא שמתיר פ"ד בגייורת דלא כרבי יודה. דרבי יודה אמר ארבעה קהילות אינון קהל. 4 פעמים נזכר "קהל" במקרא קהל כהנים. קהל לווים. קהל ישראלים. קהל גרים.קהל גרים איקרי "קהל"

מתיבין לרבי יודה והכתיב (דברים כג) לא יבא פצוע דכא בקהל ה'! הרי פעם חמישית! פסול גוף אינון. ולא קחשיב ליה והכתיב (שם) בנים אשר יולדו להם דור שלישי יבא להם בקהל ה'! בעשה אינון.

דרבנין אמרין שלשה קהילות אינון. קהל כהנים קהל לווים קהל ישראלים. לא יבא. לא יבא לא יבא.

דלמה מעשה שהיה.. רבי הושעיה רובה ורבי יודה נשייא הוון יתיבין, רהט ר' יוחנן ולחש ליה באודנא דרבי הושעיה רובה: פצוע דכא כהן מהו שישא בת גרים? אמר ליה, ר"י נשיאה לר' הושעיא מה אמר לך? אמר ליה: מילה דנגר בר נגרין לא מפריק ליה! לא אמר לי גיורת, שהיא כזונה אצלו. ולא בת ישראל, שהיא כחללה [כ נעשת חללה ע"י ביאה הראשונה] לא אמר לי אלא בת גרים. ובת גרים לא כישראל היא! פתר לה כרבי יודה דר' יודה אומר בת גר זכר כבת חלל זכר.

כהן שבא על גרושה והוליד בת, ובת בת, מהו?כ ישראל שנשא חללה מהו? רבי חיננא ורבי מנא חד אמר כשירה וחד אמר פסולה. מתיב מאן דאמר כשירה למאן דאמר פסולה. בת חלל זכר, אינה! חללה מכנה =אב ואם חללים אינה! מישראל היא! מה את פוסלת?

ר' יעקב בר אידי בשם ר' יהושע בן לוי מעשה במשפחה אחת ברודוס, שהיו קורין עליה ערער, ושלח רבי את רבי רומנוס לבודקה, ובדק ומצא שנתגיירה זקינתה פחות מבת שלש שנים ויום אחד והכשירה לכהונה. רב הושעיה אמר כרבי שמעון הכשירה. אמר רבי זעירה דברי הכל הוא הכא. דאמר ר' זעירא בשם רב אדא בר אחווא. רבי יודן מטי בה בשם רב. רבי אבהו בשם רבי יוחנן: ולד בוגרת כשר שהיא בלא תעשה שהוא בא מכח עשה. (ויקרא כא) והוא אשה בבתוליה יקח ולא בוגרת. כל לא תעשה שהוא בא מכח עשה עשה הוא. ודכוותה (ויקרא כא) כי אם בתולה מעמיו יקח אשה ולא גיורת. כל לא תעשה שהוא בא מכח עשה עשה הוא.

התיב רבי הושעיה, הרי שני למצרי שהוא בלא תעשה שהוא בא מכח עשה הוא ובתו חללה!!

חזר רב הושעיא ואמר לא דומה עשה שבישראל לעשה שבכהנים. עשה שבישראל אסור בכל. עשה שבכהנים. אסור בכהנים ומותר בלוים ובישראל:

הלכה ג משנה עמוני ומואבי אסורין ואיסורן איסור עולם. אבל נקבותיהן מותרות מיד.

מצרי ואדומי אינן אסורין אלא עד שלשה דורות. אחד זכרים ואחד נקיבות. אמר רבי שמעון קל וחומר הדברים, מה אם במקום שאסר הזכרים איסור עולם התיר את הנקיבות מיד, מקום שלא אסר את הזכרים אלא עד שלשה דורות, אינו דין שנתיר את הנקיבות מיד! אמרו לו: אם הלכה נקבל, ואם לדין יש תשובה. אמר להן לא כי הלכה אני אומר.

ממזרין ונתינין אסורין ואיסורן איסור עולם אחד זכרים ואחד נקבות:

גמרא עמוני ולא עמונית. מואבי ולא מואבית. ודכוותה אדומי ולא אדומית. מצרי ולא מצרית! קשיא לרבנן! אלא ילפינן לה מאידך דרשא כתיב (דברים כג) על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים. היה להם לנשים לקדם?! כתיב (שם) אשר שכר עליך ואשר יעץ. מי דרכו לשכור האיש ולא האשה! מי דרכו ליעץ האיש ולא האשה!

כתיב (דברי הימים א ח) ושחריים הוליד בשדי מואב מן שלחו, אותם, חושים ואת בערא נשיו. שחריים- זה בועז שהיה משוחרר מן העונות. הוליד בשדה מואב- שנשא את רות המואביה. מן שלחו, אותם- שהיה משבטו של יהודה דכתיב ביה (בראשית מו) ואת יהודה שלח לפניו וגו'. חושים ואת בערא נשיו. וכי יש לך אדם שהוא מוליד את נשיו. אלא שחש כנמר וביאר את ההלכה. ויולד מן חודש אשתו- לא צורכה דלא, ויולד מן בערה נשיו! אלא על ידיה נתחדשה הלכה: עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית.

כתוב אחד אומר (שמואל ב יז) אביגיל בת ישי נישא לאיש ושמו יתרא הישראלי. וכתוב אחד אומר (דברי הימים א ב) יתר הישמעאלי. רבי שמואל בר נחמן אומר: ישמעאלי היה, ואת אמרת ישראלי! אלא שנכנס לבית דינו של ישי. ומצאו יושב ודורש, פנו אלי והוושעו כ ל אספי ארץ, ו נ ת ג י י ר ונתן לו את בתו. ורבנין אמרין: ישראלי היה ואת אמרת ישמעאלי. אלא שחגר מתניו כישמעאלי ונעץ את החרב בבית דין או נהרוג, או נהרג, [או נקיים דברי רבי שמואל הרמתי כל מי שהוא עובר

על הלכה זו בחרב זו אני הורגו] עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית.
א"ר שמואל בר נחמן אני אין לי אלא מ"שבה" ילפי' לה ממלת "שבה" דאז נתחדשה ההלכה (רות א) ותשב נעמי ורות המואביה כלתה עמה, השבה משדי מואב- זו היא ששבה משדה מואב תחלה. מואבית הראשונה שנתקבלה אחורי =דבר אחר: אמר לה (רות ב) ותעזבי אביך ואמך וכו'. אמר לה אילו באת אצלינו מאתמול שלשום לא היינו מקבלין אותך.
תנא רבי זכיי קומי רבי יוחנן: בת גר עמוני פסולה.=עמוני שנשא גיורת/ישראלית בת גיורת עמונית כשירה. אמר ליה רבי יוחנן: בבלייא! עברת בידך תלתא נהרין, ואתבדת! ועדיין אתה בטעות אלא היא בת גר עמוני. היא בת גיורת עמונית כשירה.
רבי יוסה בשם ר' יוחנן: לא כן צריכה כשהיתה אמה מישראל. שלא תאמר כשם שנתחללה אמה כך נתחללה בתה.
רבי אבהו בשם רבי יוחנן כשירה בת עמוני אפילו לכהן גדול. מאי טעמא? (ויקרא כא) בתולה בעמיו. עם שהן עשויין שני עממין שבתולה זאת באה מעמוני [דדמי "לשני עמים"] [זכרים אסורין ונקיבות מותרות]
ר' חגיי בשם ר' פדת רבי שמעון בן לקיש לא אמר כן: אלא, בת גר עמוני פסולה, שהיא באה מטיפה פסולה.
אמר רבי יוחנן ותני כן: עממין זה בזה, עד שלא נתגיירו זכרים אסורין איסור עולם. ונקיבותיהן מותרות מיד.גוי עמוני שנשא גויה מצרית, הלך אחר הזכר. נתגיירו כגון גר עמוני שנשא גיורת מצרית, הלך אחר הפגום שבשניהן= זכרים אסורין איסור עולם, ונקיבותיהן מותרות לאחר שלשה דורות.

רבי חזקיה בשם אחא מתניתא אמרה כן: מניין אתה אומר אחד מכל משפחות הארצות שבא על אחת מן הכנענים וילדה ממנו בן, מותר לקנותו עבד. ת"ל (ויקרא כה) וגם מבני התושבים הגרים עמכם. יכול אפילו אחד מן הכנענים שבא על אחת מן האומות? ת"ל אשר הולידו בארצכם. ולא מן הגרים אשר בארץ.
שמואל בר אבא בעי, עבדים מהו שיעלה להם דורות? היך עבידה, גר עבד עמוני שנשא לגיורת שפחה מצרית, לאחר שלשה דורות נתגיירו, אין תימר עבדים עלו להם דורות מותרין מיד.עבד עמוני שנשא שפחה מצרית האים מותרין מיד [כדין עבד/שפחה] ואין תימר לא עלו להם דורות, זכרים אסורין איסור עולם. ונקיבות מותרות לאחר שלשה דורות.
אמרו לו אם הלכה נקבל. אם לדין יש תשובה. מה היה להם להשיב? ר' אבהו בשם רבי יוסי בי רבי חנינה: הרי בת בנו ובת בתו הרי הן אסורין עד שלשה דורות אחד זכרים ואחד נקיבות! רבי אבהו אמר, ר"ש בן לקיש בעי, משיבין דבר שהוא ממזר על דבר שאינו ממזר!! רבי חגיי אמר, ר' אבהו בעי, משיבין דבר שהוא כרת על דבר שאינו כרת!!
אמר להון לא כי הלכה אני אומר ומקרא מסייעיני. (דברים כג) בנים לא בנות.
ר' יעקב בר אחא בשם רבי יאשיה, דור אחד עשר שבממזר כר"ש כשר. ולא דרש עשירי לא יליף עשירי עשירי מעמוני
תני רבי אלעזר בי ר"ש אומר: דור אחד עשר שבממזר, זכרים אסורין נקיבות מותרות.מה להלן בעמוני זכרים אסורים ונקיבות מותרות, אף הכא זכרים אסורין נקיבות מותרות. רבי שמואל בריה דרבי יוסי בי ר' בון אמר אתיא

דרבי לעזר בי רבי שמעון כרבי מאיר. כמה דרבי מאיר אמר גזירה שוה במקום שכתוב.=דון מינה ומינה (מהיכא ילפת דור 11 שבממזר? מעמוני! והתם נקיבות מותרות!) כן רבי לעזר בי ר' שמעון אומר גזירה שוה במקום שכתוב. מה להלן זכרים אסורין ונקיבות מותרות, אף הכא זכרים אסורין ונקיבות מותרות. מעתה אפילו מיד! בלבד מעשירי ולמעלן.

שאלו את רבי אליעזר, דור אחד עשר שבממזר מהו? אמר להן הביאו לי דור שלישי ואני מטהרו. ומה טעמא דרבי אליעזר? דלא הוה. אתייא דרבי ליעזר כר' חנינה. דאמר רבי חנינה אחת לששים ולשבעים שנה הקדוש ברוך הוא מביא דבר בעולם ומכלה ממזיריהן, ונוטל את הכשירין עמהן שלא לפרסם את חטאיהן. ואייתינה כיי דמר רבי לוי בשם רבי שמעון בן לקיש (ויקרא ו) במקום אשר תשחט העולה תשחט החטאת לפני ה'. שלא לפרסם את החטאים. ומה טעם (ישעיהו לא) וגם הוא חכם ויבא רע. לא מסתברא דלא אלא ויבא טוב, מהו ויבא רע? אלא ללמדך שאפי' רעה שמביא הקדוש ברוך הוא בעולם בחכמה הוא מביאה. (שם) ואת דברו לא הסיר. כל כך למה? וקם על בית מריעים ועל עזרת פועלי און

רב הונא אמר אין ממזר חי יותר משלשים יום.

ר' זעירה כד סלק להכא שמע קלין קריין ממזירא וממזרתה. אמר לון מהו כן. הא אזילא ההיא דר"ה, דרב הונא אמר אין ממזר חי יותר מל' יום. אמר ליה רבי יעקב בר אחא עמך היית כד אמר רבי בא רב הונא בשם רב אין ממזר חי יותר משלשים יום. אימתי? בזמן שאינו מפורסם. הא אם היה מפורסם חי הוא.

רבי יסא בשם ר' יוחנן אף לעתיד לבוא אין הקדוש ברוך הוא נזקק אלא לשבטו של לוי מאי טעמא (מלאכי ג) וישב מצרף ומטהר כסף וטהר את בני לוי וזקק אותם כו'. אמר ר' זעורה כאדם שהוא שותה בכוס נקי. אמר רב הושעיה בגין דאנן לויים נפסיד! אמר רבי חנינה בריה דרבי יונה אף לעתיד לבוא הקדוש ברוך הוא עושה עמהן ממזרים לויים צדקה??? ומה טעמא (שם) והיו לה' מגישי מנחה בצדקה.

אמר ר' יוחנן כל משפחה שנשתקע בה פסול אין מדקדקין אחריה. אמר ר' שמעון בן לקיש מתניתא אמרה כן: משפחת בית צריפה היתה בעבר הירדן ריחקה בן ציון בזרוע. ועוד אחרת היתה שם וקרבה בן ציון בזרוע. אף על פי כן לא ביקשו חכמים לפרסמן. אבל חכמים מוסרין אותן לבניהן ותלמידיהן פעמים בשבוע. אמר רבי יוחנן העבודה שאני מכירן ונשתקעו בהן גדולי הדור. אמר רבי יהושע בן לוי חמשת אלפים עבדים היו לו לפשחור בן אמר הכהן וכולן נשתקעו בכהונה גדולה. הן הן עזי פנים שבכהונה. אמר רבי לעזר עיקר טירונייא tyranny שבהן! (הושע ד) ועמך כמריבי כהן. אמר רבי אבהו שלש עשרה עיירות נשתקעו בכותיים בימי השמד. אמרין, הדא עירו דמושהן מישן מיניהון:

הלכה ד משנה א"ר יהושע: שמעתי שהסריס חולץ וחולצין את אשתו. והסריס לא חולץ ולא חולצין את אשתו. ואין לי לפרש.

אמר ר' עקיבה אני אפרש: סריס אדם, חולץ וחולצין את אשתו, שהיתה לו שעת הכושר. סריס חמה לא חולץ ולא חולצין את אשתו שלא היתה לו שעת הכושר

ר"א אומר לא כי, אלא סריס חמה חולץ וחולצין את אשתו שיש לו רפואה. סריס אדם

לא חולץ ולא חולצין את אשתו שאין לו רפואה.

העיד ר' יהושע בן בתירה על בן מגיסת שהיה בירושלים סריס אדם וייבמו את אשתו לקיים דברי רבי עקיבה:

הסריס לא חולץ ולא מייבם. וכן איילונית לא חולצת ולא מתייבמת. הסריס שחלץ ליבמתו, לא פסלה. בעלה, פסלה. מפני שהיא בעילת זנות. וכן איילונית שחלצוה לה אחין לא פסלוה. בעלוה, פסלוה מפני שהיא בעילת זנות:א"א שלב"מ

גמרא אי זהו סריס חמה? רבי חייה בשם רבי יוחנן: כל שלא ראתו החמה בכושר אפילו שעה אחת. הושיט ידו וסירסו מבפנים דברי הכל אסור לבוא בקהל, ואינו לא חולץ ולא מייבם. נותנין עליו חומרי סריס אדם וחומרי סריס חמה.

מחלפה שיטתיה דרבי אליעזר. תמן הוא אומר לא כי אלא סריס חמה חולץ וחולצין לאשתו. ואת אמר הכין!ברייתא אחרת (בבלי 80) אמר רבי איניא לא אמר רבי אליעזר אלא לעונשין.דנעשה גדול

רבי חייה בשם רבי יוחנן: זו דברי רבי ליעזר ורבי יהושע ורבי עקיבה. אבל דברי חכמים אחד סריס אדם ואחד סריס חמה אינו לא חולץ ולא חולצין לאשתו. לא מייבם ולא מייבמין את אשתו.

דו מתניתא: הסריס שחלץ ליבמתו לא פסלה. בעלה, פסלה מפני שהיא בעילת זנות. אנדרוגינס שחלץ ליבמתו, לא פסלה. בעלה, פסלה מפני שהיא בעילת זנות. וכן איילונית שחלצו לה אחים לא פסלוה. בעלוה פסלוהו מפני שהיא בעילת זנות:

הלכה ו משנה סריס חמה כהן שנשא בת ישראל, מאכילה בתרומה. ר' יוסי ורבי שמעון אומר: אנדרוגינס שנשא בת ישראל מאכילה בתרומה.

רבי יהודה אומר: טומטום שנקרע ונמצא זכר לא יחלוץ מפני שהוא כסריס חמה

אנדרוגינס, נושא אבל לא נישא. אסור לזכר לבא עליו רבי לעזר אומר חייבין עליה סקילה כזכר:

גמרא תני: מאכילה אנדרוגינוס בחזה ושוק.

רבי יוחנן אומר אוכלת בתרומה ואינה אוכלת בחזה ושוק. רבי שמעון בן לקיש אמר כמה קולי חומרין בדבר! ק"ו בדבר! רבי יוסי בי רבי חנינה בעא קומי ר' שמעון בן לקיש, מהו כמה קולי חומרין בדבר? אמר ליה פתח חיכך וקבל.פתח פיך ושמע! [אמר ר' מנא מגחך הוה עימיה.לשחוק אמר רבי אבון מילה אמר ליה. דבר של טעם&] מה אם תרומה שאינה ראויה לישראל בכל מקום, הרי היא אוכלת. חזה ושוק שהן ראוין לישראל בכל מקום, קודם חטא העגל אינו דין שתאכל. ראויין היו לישראל וכשנתחייבו, בעגל ניטלו מהן וניתנו לכהנים. [יכול כשם שנתחייבו, וניטלו מהן וניתנו לכהנים, כך אם יזכו יחזירו להן? תלמוד לומר (ויקרא ז) ואתן אותם לאהרן ולבניו לחק עולם. מה מתנה אינה חוזרת אף אילו אינן חוזרין]

ר' יעקב בר אחא אמר שמעתתא, על בת כהן שנישאת לישראל. וחוזרת לבית אביה רבי יוחנן אמר אוכלת בתרומה ואינה אוכלת בחזה ושוק. רבי שמעון בן לקיש אמר: כמה קולי חומרין בדבר! ר' יוסי בי רבי חנינה בעא קומי רבי שמעון בן לקיש מהו "כמה קולי חומרין

בדבר"? א"ל פתח חיכך וקבל! [אמר רבי מנא מגחיך הוה עימיה. אמר ר' אבין מילה הוה אמר ליה] מה אם תרומה שאינה ראויה לישראל בכל מקום הרי היא אוכלת. חזה ושוק שהן ראויין לישראל בכל מקום אינו דין שתאכל. ראויין היו לישראל וכשנתחייבו ניטלו מהן וניתנו לכהנים. יכול כשם שנתחייבו וניטלו מהן וניתנו לכהנים כך אם יזכו יחזרו להם ת"ל ואתן אותם לאהרן הכהן ולבניו לחק עולם מה מתנה אינה חוזרת אף אילו אינן חוזרין.

ואין חלוקין על דברי רבי יודה? מן דאמר רבי יוסי בשם רבי הילא מייבמין את אשתו, אשת טומטום הדא אמרה חלוקין על דברי ר' יודה.דל"ה כסריס

קידש, אנדרוגינוס חוששין לקידושיו. נתקדש, חוששין לקידושיו. נבעל, נפסל מן התרומה כנשים. ר' ניחא ברבי סבא ר' יונה בשם רב המנונה, אפי' מין במינו. וקשיא, אם זכר הוא, אין זכר פוסל זכר. אם נקיבה היא, אין נקיבה פוסלת נקיבה!ואיך ייפסל אנד' מן ביאת אנד' צד זכרותו של זה פוסלת צד נקיבתו של זה.

מאכיל את נשיו ואינו מאכיל את עבדיו. מאכיל את נשיו מכח זכרותו. ואינו מאכיל את עבדיו. מכח זה וזה. נתחלל צד נקיבה שבו.כגון שבא עליו פסול אחר שנשא אשה----אשתו מותרת משום אשת כהן---והם אסורים משום עבדי פסול.כ"ן

ר' יעקב בר זבדי בשם ר' אבהו בשם ר' יוחנן חייבין עליו סקילה ובלבד ממקום זכרות. ר' סימון בשם ריב"ל אפילו ממקום נקיבה. רבי יעקב בר זבדי בשם רבי אבהו חזר בה ריב"ל מן הדין קרייא (ויקרא יח) ואת זכר לא תשכב משכבי אשה. את שיש לו שני משכבות כאשה, ואי זה זה? זה אנדרוגינס.

אמר רבי: ביקשתי ולא מצאתי דברי בן שמוע באנדרוגינס, וחברה עליו חבורה. ולמה? משום שלא לגלע בו, או משום שאינו כדיי? מה נפק מן ביניהון? היה דרכו לגלע. אין תימר משום שלא לגלע בו, הרי גילועו בידו. הוי לית טעמא דלא, משום שאינו כדיי. מה היה לו לגלע בו? יורש. מעיד. מנחתו קריבה כליל. מזמנין עליו כזכר:

תלמידי ראב"ש לא הניחו לרבי לשאול קושיותיו מאת ר"א בן שמוע, ומבעי' ליה משום שרבי לא היה חשוב כ"כ לשאול. או מפני שלא יתחרחר הריב מאת ראב"ש נגד רבינו הקדוש, וקאמר שאים היה דרך רבינו הקדוש ל ה ת ח י ל הריב [כן היה דרכו בלימוד התורה] א"כ הרי גילועו בידו! [הוא הביאו על עצמו...] א"כ למה לא הניחו את רבינו הקדוש. אלא ע"כ של"ה חשוב

מסכת יבמות פרק ט

הלכה א משנה יש מותרות לבעליהן ואסורות ליבמיהן. מותרות ליבמיהן ואסורות לבעליהן. מותרות לאילו ולאילו. ואסורות לאילו ולאילו. אילו מותרות לבעליהן ואסורות ליבמיהן: כהן הדיוט שנשא את האלמנה ויש לו אח כהן גדול. כשר שנשא כשירה ויש לו אח חלל. ישראל שנשא ישראלית ויש לו אח ממזר. ממזר שנשא ממזרת ויש לו אח ישראל. מותרות לבעליהן ואסורות ליבמיהן:

גמרא רבי ניחא בר סבא בעא קומי רבי יונה,כהן הדיוט שנשא את האלמנה

למה לינשא ואפילו קידש? למה לי אלמנה ואפילו בתולה?

ואילין אינון, אית לי חורנין! צרת סוטה מותרת לבעל ואסורה ליבם. אחיו שבא על אחות

חלוצתו, מותרת לבעל ואסורה ליבם! הדא מסייעא לרבי יונה דרבי יונה אמר לית כלליה דרבי כללין. אינם "כללות" שיש עוד!

כשר שנשא כשירה=כהנת ויש לו אח חלל מותרת לבעל ואסורה לייבם. לא כן אמר ר' יוסי בי ר' בון בשם רב גר ועבד משוחרר וחלל מותרין בכהונה!=כהנת

כיני מתניתא: כשר שנשא כשירה ויש לו אח חלל. ר' יוסי בי רבי בון בשם רב גר ועבד משוחרר וחלל מותרין בכהונה. מאי טעמא? כשירין הוזהרו על הפסולות, ופסולות על הכשרים. אבל לא פסולין על הכשירות ולא כשירות על הפסולין. והתני (ויקרא כא) לא יקחו לא יקחו מלמד שהאשה מוזהרת על ידי האיש! סברין מימר, בכשירות על הפסולין. ואינן אלא, בפסולות על הכשירים:שיש לאוו גם על האשה הפסולה שניסת לכהן

הלכה ב משנה אילו מותרות ליבמיהן ואסורות לבעליהן: כהן גדול שקידש את האלמנה ויש לו אח כהן הדיוט. כשר שנשא חללה, ויש לו אח חלל. ישראל שנשא ממזרת, ויש לו אח ממזר. ממזר שנשא ישראלית, ויש לו אח ישראל. מותרות ליבמיהן ואסורות לבעליהן:

גמרא לא אמר אלא קידש, הא אם בעל נפסלה בבעילה.

הדא דתנינן מותרות וכו' אילין אינון? הא אית לך חורניין! המחזיר את גרושתו משנישאת, אסורה לבעל ומותרת ליבם. הוא שבא על אחות חלוצתו, אסורה לבעל ומותרת ליבם. פצוע דכא שנשא כשירה ויש לו אח כשר, אסורה לבעל ומותרת ליבם. הדא מסייעא לרבי יונה דר' יונה אמר לית כללוי דר' כללין:

הלכה ג משנה אסורות לאילו ולאילו: כהן גדול שנשא את האלמנה ויש לו אח כהן גדול או כהן הדיוט. כשר שנשא חללה, ויש לו אח כשר. ישראל שנשא ממזרת, ויש לו אח ישראל. ממזר שנשא ישראלית, ויש לו אח ממזר. אסורות לאילו ולאילו

ושאר כל הנשים מותרות לבעליהן וליבמיהן:

גמרא ואילין אינון הא אית לך חורניין! סוטה אסורה לזה ולזה. חלוצה אסורה לזה ולזה. פצוע דכא שנשא כשירה ויש לו אח פצוע דכא אף אסורה לזה ולזה. הדא מסייע לרבי יונה דאמר לית כללוי דרבי כללין:

הלכה ד משנה שניות מדברי סופרים שנייה לבעל ולא שנייה ליבם, אסורה לבעל ומותרת ליבם. שנייה ליבם ולא שנייה לבעל, אסורה ליבם ומותרת לבעל. שנייה לזה ולזה, אסורה לזה ולזה.

אין לה לא כתובה ולא פירות ולא מזונות ולא בלאות והולד כשר כופין אותו להוציא

אלמנה לכ"ג גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לממזר ולנתין, יש להן כתובה:

גמרא השניות מדברי סופרין שנייה לבעל ולא שנייה ליבם אסורה לבעל ומותרת ליבם. מהו שיהא לה כתובה אצל היבם. מאחר שהיא מותרות לו יש לה כתובה. או מאחר שכתובתה על ניכסי בעלה הראשון והיא אסורה לו, אין לה כתובה?

שנייה ליבם ולא שנייה לבעל אסורה ליבם ומותרת לבעל. מהו שיהא לה כתובה אצל היבם. מאחר שהיא אסורה לו אין לה כתובה. או מאחר שכתובתה על ניכסי בעלה הראשון

והיא מותרת לו יש לה כתובה?
ולא פירות. אמר רבי ירמיה שאין לו עליה אלא אכילת פירות בלבד.מפרש מתני' "ולא פירות"=רק פירות זכאי הבעל! תני רבי יוסי ציידניה קומי ר' ירמיה ופליג על רבי ירמיה: וזכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפרת נדריה ס"ל שזכאי גם בדברים האלו מהו "ולא פירות"? שאינה יכולה להוציא ממנו אכילת פירות שאכל.
א"ר יוסה כל שעה הויא רבי אילה אמר לי, תני מתניתך: יורשה ומיטמא לה. לשנייה ותני כן: מטמא הוא אדם לאשתו הכשירה. ואינו מיטמא באשתו פסולה. והאי איתתא לאוו "פסולה" היא
ר' אבון בעא קומי רבי מנא, עבדי שניות מהו שיאכלו בתרומה? אמר ליה שתוק ויפה לך, היא אוכלת, ועבדיה אינן אוכלין?!
תמן תנינן גט מעושה, בישראל כשר, ובגוים פסול. שמואל אמר: פסול ופוסל לכהונה. ומר שמואל אכרזון בקרויכון פסול ופוסל בכהונה.

שמואל אמר אין מעשין אלא לפסולין. שמואל אמר אין מעשין אלא כגון אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט. והא תנינן שניות! כופין להוציא! לא בגין דא אמר שמואל. והא תנינן המדיר את אשתו מליהנות לו עד שלשים יום יעמיד פרנס, יותר מיכן יוציא ויתן כתובה. שמענו שהוא מוציא, שמענו כופין?!אין מעשין במדיר את אשתו

מה בין אילו לאילו? אלא על ידי שהן דברי תורה ואין דברי תורה צריכין חיזוק, לפיכך יש להן כתובה. ואילו על ידי שהן דברי סופרין ודברי סופרין צריכין חיזוק, לפיכך אין להן כתובה. אית דבעי מימר אילו על ידי שקנסן בידן וביד הוולד היא וולדה פסולין לכהונה ולא קנסו בהן דבר אחר, כגון פירות וכו' לפיכך יש להן כתובה. ואילו שניות על ידי שאין קנסן בידן וביד הוולד, וקנסו בהן דבר אחר, לפיכך אין לה כתובה. מה נפק מן ביניהון? המחזיר את גרושתו משנישאת. מאן דאמר אילו על ידי שהן דברי תורה. וזו הואיל והוא דבר תורה, לפיכך יש להן כתובה. מ"ד אילו על ידי שקנסן בידן וביד הוולד. וזה הואיל ואין קנסה בידה וביד הוולד, לפיכך אין לה כתובה.

רבי יעקב בר אחא אמר רבי זעירה ורבי הילא, תריהון אמרין במזונות פליגין. פליגי ריו"ח ור"א באלמנה לכה"ג ונסתפקו החברים אי בה איירי או בבתה (תנאי כתובה) רבי יוחנן אמר יש לה מזונות. אמר ליה ר' לעזר: אומר לה הוציא, ואת אמר הכין?! הוון בעיין מימר כן: בתניי כתובה פליגין: כל עמא מודיי שאין לה מזונות. מ"ד "אין לבתה", ס"ל... ביורשיה קנסו לא כל שכן בה. מאן דמר במזונות פליגין, הא בתניי כתובה לא. למה? בה קנסו ולא קנסו ביורשיה:
הלכה ה משנה בת ישראל מאורסת לכהן, מעוברת מכהן, שומרת יבם לכהן, וכן בת כהן לישראל, לא תאכל בתרומה.
בת ישראל מאורסת ללוי, מעוברת מלוי, שומרת יבם ללוי, וכן בת לוי לישראל, לא תאכל במעשר
בת לוי מאורסת לכהן, מעוברת מכהן, שומרת יבם לכהן, וכן בת כהן ללוי לא יאכלו לא בתרומה ולא במעשר:
גמרא בת ישראל מאורסת לכהן- (במדבר יח) כל טהור בביתך יאכלנו. ולית היא גו בייתיה. מעוברת מכהן- (ויקרא כב) ויליד בית אין כאן

יליד בית. ושומרת יבם לכהן- כל טהור בביתך יאכלנו. ולית היא גו בייתה. וכן בת כהן לישראל- (שם) ובת כהן כי תהיה לאיש זר. מעוברת מישראל שומרת יבם לישראל- (שם) ושבה אל בית אביה. פרט לשומרת יבם. (שם) כנעוריה. פרט למעוברת

בת ישראל מאורסת ללוי. (במדבר יח) אתם וביתכם מעשר ראשון ולית היא גו בייתה. מעוברת מלוי- יליד בית ואין כאן יליד בית. אמר רבי יוסי כלום כתיב יליד בית אלא בכהן? כמה דתימר תמן הילוד מאכיל ושאינו ילוד אינו מאכיל. הכא נמי הילוד מאכיל ושאינו ילוד אינו מאכיל. שומרת יבם ללוי- אתם וביתכם. ולאו היא גו בייתה. וכן בת לוי- ובת כהן כי תהיה לאיש זר. ולא בת כהן כתיב? אמר רבי יוסי "ו בת" אחת בת כהן, ואחת בת לוי.

בת לוי מאורסת לכהן.אינה אוכלת תרומה כל טהור בביתך יאכלנו. ולית היא גו בייתה. מעוברת מכהן- יליד בית ואין כאן יליד בית. שומרת יבם לכהן- כל טהור בביתך יאכלנו ולית הוא גו בייתא.

וכן בת כהן ללוי לא יאכלו לא בתרומה ולא במעשר. ניחא בתרומה, לא תאכל. במעשר מה נפשך, כהנת היא תאכל. לוייה היא תאכל! רבי הילא בשם רבי יוחנן "כמאן & דאמר" אין נותנין מעשר לכהונה. הוי, הוא ריו"ח עצמו ס"ל "נותנין"(כיון שאמר "כמ"ד") דאמר, נותנין מעשר לכהונה:

הלכה ו משנה בת ישראל שנישאת לכהן, תאכל בתרומה. מת ולה ממנו בן, תאכל בתרומה. נישאת ללוי, תאכל במעשר. מת ולה ממנו בן, תאכל במעשר. נישאת לישראל לא תאכל לא בתרומה ולא במעשר:

מת בנה מישראל, תאכל במעשר. מלוי, תאכל בתרומה. מת בנה מכהן, לא תאכל לא בתרומה ולא במעשר:

הלכה ח משנה בת כהן שנישאת לישראל, לא תאכל בתרומה. מת, ולה ממנו בן, לא תאכל בתרומה. נישאת ללוי, תאכל במעשר. מת ולה ממנו בן, תאכל במעשר. נישאת לכהן, תאכל בתרומה. מת ולה ממנו בן תאכל בתרומה.

מת בנה מכהן, לא תאכל בתרומה. מלוי, לא תאכל במעשר. מת בנה מישראל, חוזרת לבית אביה. על זו נאמר ושבה אל בית אביה כנעוריה:

גמרא רבי ליונטי בעא קומי ר' יונה, ניחא בת כהן שנישאת לישראל, חוזרת ואוכלת. בת ישראל שנישאת לכהן, הואיל והיא ראויה לוכל מחמת הוולד למה אינה אוכלת? אף כשניסת לזר! אמר ליה: כן אמר רבי זעירה רב ענן בשם רב: מהו "בת" כהן? מתלמדתה של כהן.מי "שהורגלה ונתגדלה" בכהונה (גם האוכלת בשביל בנה, כשתהיה לזר, לא תאכל) כמה דתימר (תהלים קלז) בת בבל השדודה. וכי בת בבל היתה? אלא שנעשית כמעשה בבל.

ר' יוסי בי רבי בון בשם רב: שתי בנות אמורות בפרשה, אחת חוזרת ואוכלת, ואחת חוזרת ואינה אוכלת. בת כהן שנישאת לישראל חוזרת ואוכלת. בת ישראל שנישאת לכהן חוזרת ואינה אוכלת. אמור מעתה גם זה דרשי' נישאת בת כהן (או ב"י האוכלת בשביל בנה) לכשר, חוזרת ואוכלת. לפסול, חוזרת ואינה אוכלת.

רב אמר: הלכה, אוכלת "החוזרת" בתרומה, ואינה אוכלת בחזה ושוק. רבי יוחנן אמר: אוכלת בחזה ושוק. תני רבי חייה מסייע לרב: (ויקרא

כב) מלחם לא כל הלחם. תני ר' שמעון בן יוחי מסייע לרבי יוחנן: מלחם אביה תאכל לרבות חלות תודה ורקיקי נזיר:

מוצאי יום מנוחה בהעלותך תשע"א יוני 12 11

מסכת יבמות פרק י

הלכה א משנה האשה שהלך בעלה למדינת הים, באו ואמרו לה מת בעליך, ונישאת. ואחר כך בא בעלה. תצא מזה ומזה, וצריכה גט מזה ומזה, אין לה לא כתובה ולא פירות ולא מזונות ולא בלאות, על זה ועל זה. ואם נטלה מזה ומזה, תחזיר. והוולד ממזר מזה ומזה. לא זה וזה מטמאין לה. ולא זה וזה זכאים לא במציאתה ולא במעשה ידיה ולא בהפרת נדריה. היתה בת ישראל, נפסלה מן הכהונה. ובת לוי מן המעשר. ובת כהן מן התרומה. אין יורשיו של זה ולא יורשיו של זה יורשין כתובתה.כתובת בנין דכרין מתו, אחיו של זה ואחיו של זה, חולצין ולא מייבמין:

גמרא כמה דתימר תמן סוף פרק 3 מפרישין אותן שלשה חדשים שמא מעוברות הן, ואם היו קטנות ולא היו ראויות לוולד מחזירין אותן מיד. ואמר אף הכא כן! למה חשיבא כסוטה? שנייא היא תמן שאחרים הטעו בהן. והכא לא אחרים הטעו בה? קנס קנסו בה שתהא בודקת יפה. ויקנסו בה אצל השני, ולא יקנסו בה אצל הראשון! אמר רבי יוחנן מריח ערוה נגעו בה.כסוטה מעתה לא תהא צריכה ממנו משני גט! שנייא היא שנישאת לו דרך היתר.

להכי צריכה גט משני..שמואל אמר: אומר אני שמא שילח לה הראשון גיטה ממדינת הים. התיב רבי חגיי קומי רבי זעירא: והתנינן אמרו לה מת בעליך, ונתקדשה, ואח"כ בא בעלה, מותרת לחזור לו. אם אומר את שמא שילח לה גיטה ממדינת הים, תהא אסורה לחזור לו! כמחזיר גרושתו אלא כרבי יוסי בן כיפר, דרבי יוסי בן כיפר אמר מן האירוסין אים רק נתארסה לשני מותרת. ולא מודי רבי יוסי בן כיפר שאם נתן לה האחרון גט פסלה מן הכהונה. והתנינן אף על פי שנתן לה האחרון גט לא פסלה מן הכהונה!

רבנין דקיסרין בשם רבי הילא: כדי לברר איסורו של ראשון.להכי הצריכו גט משני—כדי שתיאסר על הראשון (משום מח"ג)

עד כדון ביודעת שהיא אשת איש. לא היתה יודעת שהיא אשת איש? כגון קטנה שקידשה אביה, ומעולם לא נודע לה—גם בזה קנסו? נישמעינה מן הדא: [קטנה שהשיאה אביה, והלכה והשיאה את עצמה] א"ר אילא תני תמן: כל העריות אינן צריכות הימינו גט חוץ מ א ש ת א י ש בלבד. [רבי עקיבה אומר אף אחות אשתו ואשת אחיו] שנייא היא תמן כל העריות א י נ ן ... בין שהיא יודעת בין שאינה יודעת?! והכא, חוץ מא"א... לא שנייא בין שהיא יודעת בין שאינה יודעת:

ולא פירות. ואמר ר' אבינא שאינה יכולה להוציא ממנו אכילת פירות שאכל. הדא דתימר בשאכל עד שלא בא הראשון. אבל אם אכל משבא הראשון, מוציאה:

ואם נטלה מזה ומזה, תחזור. הדא דתימר בשנטלה משבא הראשון. אבל אם נטלה עד שלא בא הראשון כמה דלא מפקא מיניה, כן לא מפקא מינה מזונות שנטלה משני

והוולד ממזר מזה ומזה. ניחא דוולד ממזר מן השני. הוולד ממזר מן הראשון?! רבי בא בשם רבי זעירא אמר, דרבי עקיבה היא. דרבי עקיבה אמר הבא על סוטתו- הוולד ממזר.=יש ממזר מחיי"ל (להחזיר סוטתו) ה"ן... המחזיר גרושתו משנישאת- הוולד ממזר.

ר' יוסי בשם רבי הילא: דברי הכל הוולד כשר. כגיטה כן ממזירה.=כיון שנותן לה גט אין זו מחזיר סוטה...רק מח"ג מה נפק מן ביניהון? נתן לה השני גט ואחר כך בא עליה הראשון. על דעתיה דרבי בא בשם רבי זעירא הוולד ממזר כרבי עקיבה. על דעתיה דרבי יוסי בשם רבי הילא דברי הכל הוולד כשר:

לא זה וזה מיטמא לה. הדא היא דתני רבי חייה: מטמא הוא אדם לאשתו כשירה. ואינו מיטמא לאשתו פסולה.

אית תניי תני: תצא בשלשה עשר דבר. ואית תניי תני: תצא בארבעה עשר דבר. מאן דמר תצא בשלשה עשר דבר. עבד במציאתה ובמעשה ידיה חדא. ומאן דמר בארבעה עשר דבר. עבד כל חדא וחדא מינהון, חדא.

אמר רבי ירמיה לוייה שזינת, אוכלת במעשר. ותני כן: לוייה שנשבית או שבא עליה אחד מן הפסולין לה, לא כל הימנה לפוסלה. לויים המזוהמין מאימן לוי בא על הפסולה לא חשו להם משום ריח פסול. והתנינן בת לוי מן המעשר! אלמא לוויה שזינתה, נפסלה אמר ר' יוסי תיפתר שבא עליה על הלוויה ישראל, וילדה ממנו בן.כגון שילדה בן מן השני

רבי ביסנא בשם רבי יהושע בן לוי: כהנת שזינת, אוכלת במעשר. ולא מתניתא היא בת כהן מן התרומה. הא במעשר אוכלת! כמאן דאמר אין נותנין מעשר לכהונה.ולא איירי ביה

שייך למס' בכורות דבדיעבד יכול לפדות בתוך 30 [אמר רבי נסא מיליהון דרבנן פליגין: דאמר ר' הילא ר' שמעון בן יוסינא בשם רב הושעיה: כהן שבא על גרושה והוליד בן, ומת האב בתוך שלשים, הבן חייב לפדות את עצמו. לאחר שלשים יום, חזקה שפדייו אביו, אם לאחרים הוא פודה, לא כל שכן בנו] אמרינן כאילו פדהו, "ונותן המעות לעצמו" [אלמא רק ל א ח ר 30 אמרי' כן]

ולא כבר תנינתה אין לה כתובה. אמר רבי יוסי בן יעקב שלא תאמר בה קנסו ולא קנסו ביורשיה. לפום כן צריך מימר אין לה כתובה. =בנין דכרין

סוטה- כשם שהיא אסורה לבעל, כך היא אסורה לבועל. כשם שהיא אסורה לאחיו של בעל, כך היא אסורה לאחיו של בועל. [דהוי כאילו נעשית אשתו של בועל!] יכול כשם שצרת סוטה אסורה לאחיו של בעל,=ליבם כך תהא אסורה לאחיו של בועל?

נישמעינה מן הדא: האשה [רחל ורחב אשת ראובן] שהלך בעלה למדינת הים, ואמרו לה מת בעליך ראובן והיה לה יבם שמעון ייבם את רחל כאן ויבמה, ומת, שמעון ואחר כך בא בעלה, ראובן אסור ראובן ברחל ומותר ברחב בה, ומותר בצרתה. אסור בה, ומותר באשת אחיו. שרה אשת שמעון ואשת אחיו לא כצרת סוטה היא?! הדא אמרה שצרת סוטה מותרת לאחיו של בועל.("בועל"=שמעון)

מותר באשת אחיו..אמר רבי יודה אתייא כרבנן דתמן: דאמר ר' הילא ותניי ת מ ן : כל העריות אינן צריכות ממנו גט, חוץ מאשת איש בלבד. [ר' עקיבה אומר אף אחות אשתו. ואשת

אחיו]. ברם כרבנן דהכא, משום הלכות & אשת איש, קנה בה ערוה, הרי גזרו חז"ל שאין רחל יוצאת בלי גט! וערוה פוטרת צרתה! איך אמרת דמותר בשרה צרת רחל? אמר רבי חנניה אפילו כרבנן דהכא אתייא היא. בה קנסו ולא קנסו ביורשיה ה"ן לא קנסו בצרה

[רבי אחייא אמר בשם רבי יוחנן: הכל מודין אפי' ת"ק דרע"ק באשת אחיו שהיא צריכה הימינו גט]

אמר רבי חנניה בריה דר' הילל אם כרבנן דתמן, יהא מותר ראובן אף בה! ברחל

ר' זעירא בשם ר' יוחנן: צרת סוטה אסורה, וצרת מחזיר גרושה מותרת. ר"י בר אחא בשם רבי יוחנן: כל הצרות מותרות חוץ מצרת סוטה. שמואל אמר גרושה =מחזיר גרושתו עצמה מותרת לביתה.מותרת לייבמה מה, פליג? בגין דהוון עסקין בצרות לא אדכרין גרושות.אה"ן שאף היא עצמה מותרת
צרת סוטה למה היא אסורה? רבי יוחנן אמר: מריח ערוה נגעו בה. רב אמר: מפני שכתוב בה טומאה כעריות:

הלכה ב משנה רבי יוסי אומר כתובתה על ניכסי בעלה הראשון.
רבי לעזר אומר הראשון זכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפר נדריה
רבי שמעון אומר ביאתה וחליצתה מאחיו הראשון, פוטרות צרותיהן ואין הוולד ממנו ממזר

נישאת שלא ברשות, מותרת לחזור לו. נישאת על פי בית דין תצא ופטורה מן הקרבן. ושלא על פי בית דין רק ע"פ עדים תצא וחייבת בקרבן. ייפה כח של בית דין שפטורה מן הקרבן. הורוה בית דין להינשא וקילקלה, חייבת בקרבן. שלא התירוה אלא להינשא:
גמרא מה אמר רבי יוסי בשאר כל הדברים? נישמעינה מן הדא: ר' יוסי אומר: כל שהוא פוסל על ידי אחרים פוסל על ידי עצמו, וכל שאינו פוסל על ידי אחרים אינו פוסל על ידי עצמו. ואמר רבי בא רב המנונא ור' זעירא תריהון אמרין זהו ראשו של פרק. [מימרת ר' יוסי קאי אריש הפרק] הדא אמרה לא חלוק רבי יוסי בשאר כל הדברים.
מה א"ר לעזר בכתובה? מה אם דברים שנפלו דרך איסור מציאתה (אחר שנמצאת סוטה) את אומר זכאי. כתובה שנפלה לה דרך היתר, לא כל שכן!
מסתברא דר' לעזר יודי לרבי יוסי. ר' יוסי לא יודי לרבי לעזר. רבי יוסי ור' לעזר יודון לר' שמעון.ק"ו דלאחר מיתה לא קנסו ר' שמעון לא יודי לרבי יוסי ור' לעזר. עיין בבלי

הדא אמרה על דרבי שמעון, ביאה פסולה פוטרת.

לא מסתברא דלא=אלא ניסת ברשות מותרת, שלא ברשות אסורה!ומתני' איפכא קתני! אמר רבי יוחנן: דברי ר' שמעון, עשו בית דין הורייתן, כזדון איש ואשה.ואסורה לבעלה נישאת שלא ברשות,רק ע"פ עדים כשגגת איש ואשה.ומותרת אמר ר' יוחנן לית כאן פטורה אף כשניסת ע"פ בי"ד אלא חייבת.

התיב ר' חגיי קומי ר' יוסי ס"ל ע"פ בי"ד פטורה ויהא כן בהורייה בשהורו מותר לבוא על אשת איש, ולא עקירת גוף הוא?! איך משכחת לה פר העלם [וממילא יחיד נפטר כשעשה על פיהן] בהוריית אשת איש? בשהורו עד חמש שנים אסורה. מיכן ואילך מותרת. הורו: מכיון שלא בא בעלך זה 5 שנים, את מותרת (הוי כקיום מקצת)

ויהא כן בקילקול?&& תיפטר מקרבן! הקילקול דומה לאכילת חלב ודם בשהורו מותר לאכול חלב א ו דם:עשתה "יותר" ממה שהתירו לה

הלכה ג משנה האשה שהלך בעלה ובנה למדינת הים, ובאו ואמרו מת בעליך ואח"כ מת בנך ונישאת.לשוק ואח"כ אמרו לה חילוף היו הדברים. תצא. והוולד הראשון והאחרון ממזר: **גמרא** מה את עבד, כעידי מיתה או כעידי גירושין? אין תעבדינה כעידי גירושין, פליגא על רבנן דתמן.תרי ותרי מותר! אין תעבדינה כעידי מיתה, פליגא בין על רבנין דהכא, בין על רבנין דתמן.בעידי מיתה, לכו"ע תו"ת שרי! אמר ר' יוחנן, ותני כן: שנים אומרים מת, ושנים אומרים לא מת, לא תינשא ואם נישאת לא תצא. שנים אומרים נתגרשה ושנים אומרים לא נתגרשה לא תינשא ואם נישאת תצא!

{תמן אמר: לא שנייא היא מיתה היא גירושין, לא תינשא ואם נישאת לא תצא. על דעתיה דרבנין דתמן ניחא היא מיתה היא גירושין. על דעתיה דרבנן דהכא, מה בין מיתה מה בין גירושין?למה יש להקל במיתה? ר' זעירה אמר לה סתם, רבי חייה בשם רבי יוחנן אמר: הדעת מכרעת בעידי מיתה, מאחר שאילו יבוא הוא מכחיש.ע"כ דייקא האשה יותר }

אמר רבי חזקיה רבנן דתמן כ ד ע ת י ן. כמו דרבנן דתמן אומר בשעה שיצאת, בעידות ברורה יצאת בו. שדה בחזקת ראובן ובאו עדים שהוא בחזקת שמעון והורידו שמעון לתוכה, שוב הביא ראובן חזקת אבהתא, אין מוציאין מיד שמעון כן רבנין דתמן אמרין בשעה שניסית כלומר הרי יש לה עדים לסייעה... בעידות ברורה ניסית. אמר רבי יוסי לא מסתברא דלא=אלא מ ח ל פ א שיטתין דרבנן דתמן. לא מודיי רבנן דתמן שאילו משעה ראשונה שנים אומרים מת אביו מתוכה, ושנים אומרים לא מת אביו מתוכה, שהשדה בחזקת של ראובן!! אילו אמרו שנים נתגרשה ונישאת, ושנים אומרים לא נתגרשה לא תצא, יאות.אבל תרי ותרי, וודאי לא תנשא, ותצא!!

מתניתא פליגא על ר' יוחנן: שנים אומרים נתגרשה ושנים אומרים לא נתגרשה, לא תינשא, ואם נישאת לא תצא! אמר רבי הושעיה: פתר לה רבי יוחנן, שנים אומרים נתקדשה ונתגרשה, ושנים אומרים לא נתגרשה, לא תינשא ואם נישאת לא תצא.

מה בינא לקדמיתא? תמן הוחזקה אשת איש בפני הכל, ברם הכא לא הוחזקה אשת איש אלא בפני שנים [לכשיבואו שנים ויאמרו זהו שקידש אם יבאו שניים א ח ר י ם ויאמרו שראו קידושין ברורים, אה"ן דאסורה]

מתניתא פליגא על רבי יוחנן: שנים אומרים נשבית והיא טהורה. ושנים אומרים נשבית והיא טמיאה. לא תינשא ואם נישאת לא תצא. אמר רבי יוסי מאחר שאילו אומרים טהורה, ואילו אומרים טמיאה, כמי שאילו אומרים נשבית ואילו אומרים לא נשבית. ואנו כחיין מפיה. כיון שאומרים "טהורה" כאילו אמרו "לא נשבית" ואין כאן חזקת טומ'

שנים אומרים נתקדשה ושנים אומרים לא נתקדשה. רבי יונה מדמי לה לחלבין. אילו שנים אומרים פלוני אכל חלב ושנים אומרים לא אכל חלב, שמא אינו מביא אשם תלוי מספק?! והכא יתן גט מספק! אמר ליה רבי יוסה לא תדמינה לחלבין, שכן אפילו אמר ליבי נוקריני מביא אשם תלוי.

מתניתא פליגא על רבי יוסה. שנים אומרים נתקדשה ושנים אומרים לא נתקדשה, לא תינשא. וסיפא פליג על רבי יונה אם נישאת לא תצא. אמר ר' מנא: לא דרבי יוסה אמר תינשא. ולא דר' יונה אמר אם נישאת תצא! רק שניהם ס"ל :לא תינשא, ואים ניסת ל"ת לא אמר לה אלא "לא תדמינה לחלבים שאפילו אמר ליבי נוקריני מביא אשם תלוי" משא"כ הכא, ע"כ לא תצא

הלכה ד משנה אמרו לה מת בנך ואחר כך מת בעליך, ונתייבמה, ואחר כך אמרו לה חילוף היו הדברים. תצא והוולד הראשון והאחרון ממזר:

גמרא מה את מקיים לה, בעד אחד או בשני עדים? אין תקיימינה בעד אחד, נמצאת אומר עד אחד מתירה ליבם. אין תקיימינה בשני עדים, הוה פליגא על רב. דאמר רב נחמן בשם רבי יעקב בשם רב: נישאת על פי שנים, אפילו דהוא אתי, אמר לה: ליתני.אינך אישי! [וה"ה תו"ת לישתרי עכ"פ כשנתייבמה קודם ביאת שניים האחרונים!]

לא היתה צריכה להינשא אלא להתייבם.=יבמה שקידשה אחד מן השוק והוא יבמה שנישאת בלא חליצה. רבי ירמיה אמר זה חולץ וזה מקיים. רבי יודה בר פזי בשם ר' יוחנן: תצא. רבי יוסי בשם ר' הילא: תצא. רבי יוסי שאיל לר' פינחס היך סבר רבי? אמר ליה כרבי ירמיה. אמר ליה חזור בך. דלא כן אני כותב עליך זקן ממרא.

אמר רבי זבידא מתניתא על משנה ג מסייע לרבי יוחנן תצא מזה ומזה ושלשה עשר דברים בו כדברי רבי מאיר שאמר משום רבי עקיבה רבו. וחכמים אומרים אין ממזר ביבמה. לא אמר אלא אין ממזר ביבמה.לשוק הא לצאת תצא.ולא אמרי' שיחלוץ לה ותותר בבעלה והתנינן תצא. ואמר רבי יוחנן תצא:

הלכה ה משנה אמרו לה מת בעלך ונישאת, ואחר כך אמרו לה קיים היה, ומת. הוולד הראשון ממזר, והאחרון אינו ממזר

אמרו לה מת בעליך ונתקדשה, ואחר כך בא בעלה, מותרת לחזור לו. אף על פי שנתן לה האחרון גט, לא פסלה מן הכהונה כי גט זה שנתן אין לו שום צורך. זה מדרש דרש רבי לעזר בן מתיה (ויקרא כא) אשה גרושה מאישה. לא מאיש שאינו אישה:

גמרא רבי יוחנן בשם רבי ינאי אין לה אלא משום זיהום כהונה. ואין ב י ת ד י ן מזהמין אותה.

ומניין שאין קידושין תופסין באשת איש? רבי אימי בשם רבי ינאי (דברים כד) ויצאה מביתו והלכה והיתה לאיש אחר כשתצא מביתו יהא לה הויה אצל אחר. ומניין שאין קידושין תופסין בכל העריות? רבי תנחומא בשם רב הונא ויצאה מביתו והלכה והיתה לאיש אחר. ומה תלמוד לומר אחר. פרט לפרשת עריות:

הלכה ו משנה מי שהלכה אשתו למדינת הים, באו ואמרה לו מתה אשתך, ונשא את אחותה,

ואחר כך באת אשתו, מותרת לחזור לו. הוא מותר בקרובות שנייה והשנייה מותרת בקרוביו. ואם מתה הראשונה, מותר בשנייה. אמרו לו מתה אשתך ונשא את אחותה, ואחר כך אמרו לו קיימת היתה, ומתה. הוולד הראשון ממזר, והאחרון שנולד אחר שמתה אשתו אינו ממזר.

[רבי יוסי אומר: כל שהוא פוסל על ידי אחרים, פוסל על ידי עצמו. וכל שאינו פוסל על ידי אחרים, אינו פוסל על ידי עצמו] כ אין האשה נאסרת על "הבועל" רק במקום שאוסרה על "הבעל"

אמרו לו מתה אשתך ונשא את אחותה מאביה, מתה ונשא את אחותה מאמה, מתה ונשא את אחותה מאביה, מתה ונשא את אחותה מאמה. מותר בראשונה ובשלישית וחמישית ופוטרות צרותיהן אים מת הבעל, ובא היבם על אחת מהן ואסור בשניה וברביעי' ואין ביאת אחת מהן פוטרת צרתה

ואם בא על השנייה לאחר מיתת הראשונהכ אמת נכון הדבר שמתה אשתו מותר בשנייה וברביעית ופוטרות צרותיהן ואסור בשלישית ובחמישית ואין אחת מהן פוטרת צרתה:

גמרא כתיב (במדבר ה) ושכב איש אותה. שכיבתה אוסרתה. ואין שכיבת אחרת אוסרתה. ואמר אף הכא (שם) תחת אישך פרט לאונסין! אמר רבי מתנייה גזרו על דבר שהוא מצוי. ולא גזרו על דבר שאינו מצוי. דרך האיש לצאת למדינת הים. אין דרכה של אשה לצאת למדינת הים.

תני אמר רבי יודה מודין בית שמאי ובית הלל בבא על חמותו שפסל את אשתו. ועל מה נחלקו? בבא על אחות אשתו שב"ש אומרים פסל. ובית הלל אמרו לא פסל.

חברייא בשם רבי יוחנן טעמא דרבי יודה (ויקרא כ) באש ישרפו אותו ואתהן. מה אנן קיימין? אם לענין שריפה אין נשרפת אלא אחת!המותו! אלא אם אינו עניין לשריפה תניהו ענין לאיסור.שאוסרת אשתו עליו [עד כדון כרבי עקיבה. כרבי ישמעאל? תני ר' ישמעאל באש ישרפו אותו ואתהן. הוא, ואת שנייה] הוא ואת השנייה [-הן=אחת מהם]

והיו בית שמאי דנין, מה במקום שבא איסור הקל על איסורה הקלה, אסר את אוסריו,בועל א"א, אוסרה על הבעל כאן שבא איסור החמור על איסורה החמורה, אינו דין שנאסור את אוסריו.בא על חמותו וודאי "נאסר האוסר"=אשתו והיידין איסור קל? אמר רבי יוחנן ראשה דפירקא. שניסת ע"פ ע"א שאומר מת בעלה וההן נוקל, אינו אלא חומר! שנייא היא שנישאת לו דרך היתר. [ע"י הוראת בי"ד]

רבי הושעיה רבה אמר: במחזיר את גרושתו משנישאת, היא מתניתא. כיון שניסת ליחצאל, ושוב בא עליה הראשון (באיסור) אסר את "אוסרה"= יחצאל (שאסרה על ראובן) [למה לי משנישאת? אפילו משנתארסה! אים רק נתארס' לשני בגין דרבי יוסי בן כיפר דר"י בן כיפר אמר מן האירוסין מותרת]

רבי ליעזר אומר ביבמה שנפלה לפני שני יבמין היא מתניתא. עשה בה אחד מהן מאמר. ואח"כ בא עליה השני.ביאת השני "אוסר את האוסר"=הראשון [למה לי עשה בה מאמר, אפילו לא עשה בה מאמר?אוסרה על הראשון למה לי בא עליה. אפי' לא בא עליה.רק עשה גם השני מאמר, אוסרה על הראשון! בגין רבי שמעון] ס"ל שאין מאמר

תני אמר רבי שמעון לא נחלקו בית שמאי ובית הלל בבא על אחות אשתו שלא פסל את אשתו. ועל מה נחלקו? בבא על חמותו, שבית שמאי אומרים פסל. ובית הלל אומרים לא פסל. והיו בית הלל דנין: האיש מותר בכל הנשים, והאשה מותרת בכל האנשים. קידשה, הוא אסרה, והיא אסרתו. מרובה איסור שאסרה, מאיסור שהיא אוסרתו. שהוא אוסרה לילך להינשא לאיש זר. והיא לא אסרתו אלא על קרובותיה בלבד. והרי הדברים קל וחומר, מה אם היא שאיסורה איסור מרובה, ושגגה עליו באיסורה ניסת ע"פ ב' עדים דחשיבא "אונס" ולא נאסרה למותר לה. הוא שאיסורו איסור ממועט ושגג באיסורו, אינו דין שלא יהא אסור למותר לו. הדין דין בשוגג. במזיד מניין? תלמוד לומר אותה. אותה שכיבתה אוסרתה אין שכיבת אחרת אוסרתה.

אימי אבוי דשמואל בר אימי בשם רב יהודה הלכה כר"ש.א"כ אף בחמותו מתירין ב"ה

אתא עובדא קומי ר' מנא איש שבא על חמותו ואפיק לה [אסרו על אשתו] לא דהוא סבר כר"י, אלא שהיתה מתרגלת לבוא אצלו.

ר' בא ורב המנונא ורבי זעירא תרויהון אמרין זהו דברי ר"י כאן "כל שפוסל..."קאי על ראשו של פרק.

ר' הילא בשם רבי שמעון בן לקיש: אחות אשתו נשואה, הואיל והוא פוסל על ידי אחרים,על בעלה פוסל על ידי עצמו.והוא אסור באשתו ואחות אשתו פנויה הואיל ואינו פוסל על ידי אחרים אינו פוסל על ידי עצמו. דמר רבי הילא

בשם ר' שמעון בן לקיש צריכה הימנו גט.היכא שבא על אחות אשתו אשת איש

מפרש היאך אדם נושא אשה ואחות אחותה וכו' (גוונא דמתני')

והיך עבידא? גבר ראובן אית ליה ברתא D וחורגא E. ואינתו רחל אית לה ברתהB וחורגתהA. ואסבון דין לדיןראובן נשא רחל ואולידון ברתאC. משריי מתחיל... מן חורגתא דאיתתא:A

כזה: ציפורה--שמעון---רחל---ראובן---שרה---לוי.

ציפורה נשא שמעון, וילדו את A .שמעון נשא את רחל, וילדו את B...שרה ולוי ילדו את E.

גד נושא את A B C D E כמבואר במשנה

הלכה ז משנה בן תשע שנים ויום אחד הוא פוסל על ידי אחים ואחים פוסלין על ידו. אלא שהוא פוסל תחילה. ואחין פוסלין תחילה וסוף. כיצד? בן תשע שנים ויום אחד שבא על יבמתו, פסל על ידי אחים. בא עליה אחים עשו בה מאמר נתנו גט או חלצו, פסלו על ידיו:

גמרא הא בסוף אינו פוסל?! אלא לאחר ביאתו, אבל לאחר מאמרו פוסל.=ביאתו פוסל אחר מאמר גדול אלא שהוא פוסל בדבר אחד והן פוסלין בארבעה דברים. כיצד בן תשע שנים ויום אחד...

(שמות כא) ואם לבנו ייעדנה. לבנו הוא מייעדה, אינו מייעדה לאחין. וייעדנה לאחין מקל וחומר, מה אם הבן שאינו קם תחתיו לחליצה ולייבום, הרי הוא מייעדה לו. אחיו שהוא קם תחתיו לחליצה ולייבום אינו דין שייעדנה לו! לא אם אמרת בבן שהוא קם תחתיו בשדה אחוזה. תאמר באחיו שאינו קם תחתיו בשדה אחוזה. [וייכנס תחתיו לשדה אחוזה, מה אים הבן שאינו נכנס תחתיו לייבום,

נכנס תחתיו לשדה אחוזה, אחיו שנכנס תחתיו לייבום, אינו דין שייכנס תחתיו לשדה אחוזה!] .... תלמוד לומר ואם לבנו ייעדנה. לבנו הוא מייעדה ואינו מייעדה לאחיו. ואם לבנו ייעדנה לבנו הוא מייעדה ואינו מייעדה לבן בנו

שמואל בר אבא בעא קומי רבי זעירא, בפרשת נחלות את עבד בן בן, כבן. והכא לית עבד בן בן, כבן!! אמר ר' זעירא מאן דמר לי הדא מילתא אנא משקי ליה קונדיטון. יין מתוק התיב ר' תנחום השיב [לקבל הקונדיטון] הרי פרשת נחלות הרי עשיתה=מכיון שאת עושה... אח כבן, ושאר כל הקרובים כבן, את עושה בן בן, כבן! התיבון [השיבו על ר' תנחום] רבנן דקיסרין, הרי פרשת טמאות הרי עשיתה אח כבן ושאר כל הקרובים כבן, ואין את עושה בן בן כבן! אמר ר תנחום הא אזיל קונדיטון...

ואם לבנו ייעדנה- לדעת. בעי' דעת בן-האדון אמר רבי יוחנן לית כאן לדעת. אמר רבי יעקב בר אחא כן אית כאן, כרבי יוסי בי רבי יהודה. ס"ל מעות הראשונות לאוו לקי' ניתנו וע"כ בעינן דעת אבי-הבת, וה"ן בעי' דעת הבן אמר רבי שמואל בר אבודמא אפילו תימר כר' יוסי בי רבי יהודה, לא קטן הוא?! ומה מהני דעת קטן? [ועל כרחך צ"ל דחדוש היא שחידשה תורה...]

אם לבנו ייעדנה לדעת. רבי יוחנן אמר מייעדנה בין לבנו הגדול בין לבנו הקטן בין לדעת בין שלא לדעת. ר' שמעון בן לקיש אמר אינו מייעדנה אלא לבנו הגדול, בלבד לדעת.

ברייתא בן תשע שנים ויום אחד עושה אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט.

על דעתיה דרבי יוחנן דהוא פתר לה בייעודין, ניחא ייעודין שיש לו קניין בה, כגון שייעדה לבנו קטן, ומת עושה אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט. על דעתיה דרבי שמעון בן לקיש דהוא פתר לה בנישואין, =אינו מייעדה אלא לבנו גדול והתנינן נשא בן ט' אשה ומתה הרי זו פטורה! איך מוקי לברייתא?

אמר ר' אבין אתיא דרבי שמעון בן לקיש כרבי יוסי בי ר' יהודה. משכחת קטן "עושה" אלמנה לכה"ג ותני כן בן תשע שנים ויום אחד עד בן שתים עשרה ויום אחד שהביא שתי שערות הרי זו שומא. רבי יוסי בי רבי יהודה אומר הרי אילו סימנין.

רבי יעקב בי רבי בון בשם רבי יוסי בן חנינה והן שעמדו בו בשעת סימנין. ר' יוסה בעי עמדו בו בשעת סימנין, למפריעו הוא נעשה איש. או מיכן ולבא. רבי אבון פשיטא ליה למפריעו הוא נעשה איש כל שכן לבא. די פתר הדא דרבי שמעון בן לקיש כרבי יוסי בי רבי יהודה.אלמא ס"ל שנעשה גדול משנת 9! ולמה לית רבי יוסי פתר הדא דרבי שמעון בן לקיש כרבי יוסה בי רבי יהודה? אמר רבי מנא דהיא צריכה ליה רבי יוסי בעי עמדו בו בשעת סימנין למפריעו נעשה איש. או מיכן ולהבא.

לריו"ח ניחא אלמנה, וגרושה? תיפתר שבא עליה משהגדיל נתן לה גיטו. חליצה? תיפתר שבא עליה ומת, וחלצו לה אחין, ועל ידיו מחמתו היא נעשית חלוצה.

מעתה לריו"ח פריך אפילו פחות מתשע דלאוו משום ביאה. אמר רבי שמואל בר אבודמא וכיני! אלא

בגין דתנא כולהון תשע, תנא אף הוא עמהון.

רבי יודה בר פזי בשם רבי יהושע בן לוי מאחז למד רבי יוסי ברבי יודה. דתני אחז הוליד בן תשע, והרן בן שש, וכלב בן עשר, כמ"ד הוא כלב בן חצרון, הוא כלב בן יפונה:

הלכה ח משנה בן תשע שנים ויום אחד שבא על יבמתו, ואח"כ בא אחיו שהוא בן תשע שנים ויום אחד עליה, פסל על ידיו. ר' שמעון אומר לא פסל

בן תשע שנים ויום אחד שבא על יבמתו ואחר כך בא על צרתה פסל על ידי עצמו רבי שמעון אומר לא פסל

בן תשע שנים ויום אחד שבא על יבמתו, ומת, חולצת ולא מתייבמת.

נשא אשה ומת הרי זו פטורה.

בן תשע שנים ויום אחד שבא על יבמתו, משהגדיל נשא אשה אחרת, אם לא ידע את הראשונה משהגדיל, השנייה, או חולצת או מתייבמת, והראשונה, חולצת ולא מתייבמת.

רבי שמעון אומר מייבם לאי זו שירצה, וחולץ לשנייה

אחד שהוא בן תשע שנים ויום אחד, ואחד בן עשרים שנה שלא הביא שתי שערות:

גמרא שמואל אמר דברי רבי מאיר, עשו ביאת בן תשע שנים ויום אחד, כמאמר בגדול. וכמה דאת אמר עשו ביאת בן תשע שנים ויום אחד כמאמר בגדול. ודכוותה נעשה חליצת בן תשע שנים ויום אחד כגט בגדול. ורבנין אמרין אין חליצת בן תשע שנים ויום אחד כלום. ולמה עשו ביאת בן תשע שנים ויום אחד כמאמר בגדול? שכן ביאה בגדול קונה בין לדעת בין שלא לדעת. נעשה חליצת בן תשע שנים ויום אחד כגט בגדול, וחליצה בגדול אינה פוטרת אלא לדעת.

מקשה על בבא 3 אילו שומרת יבם שנפלה לפני כמה יבמין שמא אינה מתייבמת?! תני ר' חייא אשת מת אחד מתייבמת, ולא אשת שני מתים.

עיין בבלי כאן. צרת בעלת המאמר (משנה בריש מסכתין) שניה למה אינה מתייבמת? אמר רבי לעזר דר"מ היא דאמר ר' מאיר כל שאינו מייבמני,משום אשת 2 מתים אין מייבם צרתו. אמר רבי יוחנן מיני שמעה רבי אלעזר, ואמרה!

אמר רבי יוסי מתניתא אמרה כן. בן תשע שנים ויום אחד שבא על יבמתו, משהגדיל נשא אשה אחרת, אם לא ידע הראשונה משהגדיל, השנייה או חולצת או מתייבמת. הראשונה חולצת ולא מתייבמת. הכא איתמר חולצת והכא איתמר מתייבמת. הן דתימר חולצת, רבי מאיר. והן דתימר מתייבמת, רבי שמעון ורבנן.

פשיטא הדא מילתא. פחות מבן עשרים שהביא שתי שערות, מיכאן ולהבא הוא נעשה איש. ויותר מבן עשרים שהביא שתי שערות, למפרע הוא איש נעשה סריס למפרע. מה פליגין בבן עשרים. שמואל אמר למפריעו הוא נעשה איש. רב אמר מיכן והילך הוא איש.

#מתניתא פליגא בין על דין בין על דין.[תרוויהו מודו דיותר מבן כ', נעשה גדול למפרע] הסריס אינו נעשה בן סורר ומורה, שאין בו הקפת זקן כ שתי שערות בתוך שלשה חדשים. ויתיר בו שמא יביא שתי שערות לאחר כ' יתרו בו כשהוא בן 13 שמא יביא שתי שערות אחר כ ויעשה גדול למפרע! [חיובו, היא רק בתוך 3 חדשים סמוך ל13] #י

כמאן דמר אין מקבלין התרייה על הספק.

מתניתא פליגא על שמואל. אחד בן תשע שנים ויום אחד שהביא. ואחד בן עשרים שנה שלא הביא שתי שערות. כמה דתימר בן תשע שנים ויום אחד ועד בן שתים עשרה שנה ויום אחד שהביא שתי שערות, מיכאן ולהבא הוא נעשה איש. ודכוותה בן עשרים שנה שלא הביא שתי שערות, מיכן והילך הוא נעשה איש! מה עבד לה שמואל? פתר לה סמוך לעשרים שנה:כגון בן 19

פרק יא

הלכה א משנה נושאין על האנוסה ועל המפותה

האונס והמפתה על הנשואה, חייב

נושא אדם אנוסת אביו, ומפותת אביו, אנוסת בנו, ומפותת בנו

רבי יהודה אוסר באנוסת אביו ובמפותת אביו:

גמרא כיני מתני' נושאין אחר האנוסה ואחר המפות'. אנס אשה מותר באמה. פיתה אשה מותר בבתה. האונס והמפתה על הנשואה, חייב. אמר רבי יוחנן דרך נישואין שנו. נשא אשה ואחר כך אנס את אמה, חייב. נשא אשה ואחר כך פיתה את בתה, חייב.

תמן תנינן חולין8:3 שחטה ואת בת בתה, ואחר כך שחט את בתה סופג את הארבעים. סומכוס אמר משום ר' מאיר סופג שמונים. אמר רבי לעזר סומכוס ורבי יוחנן בן נורי שניהן אמרו דבר אחד.חייב 2 על גוף אחת דהא תנינן תמן רבי יוחנן בן נורי אומר הבא על חמותו חייב עליה משום חמותו ואם חמותו ואם חמיו אמרו לו שלשתן שם אחד הן.

ר' יודה בר פזי בשם ר' יוחנן מודה סומכוס בראשונה.שחט שני בניה ואח"כ שחטה אשכח תני: עוד היא מחלוקת.

ערוות אשה ובתה לא תגלה, את בת בנה ואת בת בתה לא תקח לגלות ערותה, שארה הנה , זמה היא

מ"ט דר' יוחנן בן נורי? מה אשה ובתה, ובת בתה בב' לאוין, אף אשה ובת בנה, ובת בתה בב' לאוין.

מה טעמון דרבנן? מה בת בנה ובת בתה בלאו אחד, אף אשה ובתה, ובת בתה בלאו אחד.

כתיב (ויקרא כ) ואיש אשר יקח את אשה ואת אמה זימה היא. בכולהון כתיב שכיבה וכאן כתיב לקיחה, ללמדך לעולם אינו מתחייב על השנייה, עד שתהא הראשונה זקוקה לו. או אינו אלא דרך נישואין כבר אמרנו שאין קידושין בעריות!

והכתיב (דברים כג) לא יקח איש את אשת אביו ולא יגלה כנף אביו. בא להודיעך שהיה מותר בה עד שלא נישאת לאביו.?לשון קיחה שייך קודם שניסת...

והכתיב (ויקרא כ) ואיש אשר יקח את אשת אחיו נדה היא. בא להודיעך שהיה מותר בה עד שלא נישאת לאחיו. ותני כן: על ידי ייבום.

והכתיב (ויקרא יח) ואשה אל אחותה לא תקח לצרור. בא להודיעך שהיה מותר בה עד שלא נשא את אחותה. ותני כן: לאחר מיתת אחותה.

והכתיב (ויקרא כ) ואיש אשר יקח את אחותו בת אביו או בת אמו וראה את ערותה והיא תראה את ערותו חסד הוא. אמר רבי אבין שלא תאמר קין נשא את אחותו, הבל נשא את אחותו חסד הוא. חסד עשיתי עם הראשונים שייבנה העולם מהן. (תהלים פט) אמרתי עולם חסד יבנה.

והכתיב (ויקרא כא) אלמנה וגרושה וחללה זונה את אלה לא יקח. בא להודיעך שאם קידשה שתופסין בה קידושין.

רבי חונה שמע כולהין מן הדין קרייא (ויקרא יח) ערות אשה ובתה לא תגלה וגו'. זמה זמה לגזירה שוה מה למטן שלשה דורות. אף למעלן שלשה דורות. מה למטה בלא תעשה. אף למעלן בלא תעשה. מה למעלן דרך נישואין. אף למטן דרך נישואין. מה למעלן בשריפה אף למטן בשריפה. מה למטן עשה בת זכר כבת נקיבה, אף למעלן נעשה אום זכר כאום נקיבה. וכדרבי מאיר דר' מאיר אומר גזירה שוה במקום שבאת.=דון מינה ואוקי באתרא

וכרבנן דאינון אמרין גזירה שוה כאמור בה.=דון מינה ומינה דור שלישי שהיא שלמעלן מניין שהיא בשריפה? בין כרבי מאיר בין כרבנן דור שלישי שלמעלן מניין שהיא בלא תעשה? מכיון דכתיב זמה זמה לגזירה שוה, כמי שכולהן כן =כאן, דכולהן כן.

עד כדון בת בתו מן הנישואין. בת בתו מן האונסין? (ויקרא יח) ערות בת בנך או בת בתך. מה אנן קיימין? אם מן הנישואין כבר הוא אמר, אלא אם אינו עניין לנישואין תניהו עניין לאונסין. עד כדון לאזהרה לעונש מניין? אמר רבי שמואל בר רב יצחק (שם) הנה מהנה. זמה מזמה.

עד כדון כר' עקיבה. כר' ישמעאל? תני ר' ישמעאל "הנה" מאת-"הן".

עד כדון בת בתו. בתו מניין. רב אמר אם על בת בתו הוא מוזהר. לא כל שכן על בתו. אם על בת בתו הוא ענוש לא כל שכן על בתו!

בעון קומי רבי אבהו בת בתו מן הנישואין, שהיא גם בת בתו מן האונסין? החייב שתים אמר לון כל שם בת בת, אחת.

בעון קומי רבי אבהו, הבא על אשה וילדה בת, ואח"כ בא עליה וילדה בת, ובא עליה חייב עליה משום בתו ובת בתו? אמר לון (שם) שארה הנה זמה היא. בכולהון משום זמה.רק "שם" אחת רבי חגיי בעא קומי רבי יוסי, למה לית אנן אמרין בתך לא תגלה. בת בתך לא תגלה. אמר ליה אילו הוה כתיב ערות אשה ובתה ובת בתה לא תגלה הוינן אמרין בתך לא תגלה. בת בתך לא תגלה. השתא דכתיב ערוות אשה ובתה וכו' הכתוב כללן כולו בשם "בת"

ר' אבהו רבי לעזר בשם רבי הושעיה: שני לאוין וכרת אחד, לאוין חולקין כריתות. חייב ב' חטאות מה טעמא? כגון (שמות ל) על בשר אדם לא ייסך ובמתכונתו לא תעשו כמוהו. וכתיב (שם) איש אשר ירקח כמוהו הרי כאן שני לאוין וכרת אחד, לאוין חולקין כריתות.

וכרבי ישמעאל, דרבי ישמעאל אמר למידין מקל וחומר. ואין עונשין מקל וחומר. מנן ליה? אתייא כההיא דתני חזקיה (ויקרא כא) ובת כהן כי תחל לזנות מה תלמוד לומר "איש"? להביא את הבא על בתו מן האונסין שתהא בשריפה. אמר רבי יוסי בי ר' בון אפילו לאזהרה את ש"מ. (ויקרא יט) אל תחלל את בתך

ומ"ט דר' יודה? (דברים כג) לא יקח איש את אשת אביו. זו אשת אביו. ולא יגלה כנף אביו זו אנוסתו. מה מקיימין רבנן כנף אביו? תמן אמרין, ולא ידעין מן מה שמועה,ממי שמעו זו כנף הסמוכה לאביו. שומ"י לאביו בלא כך אינו חייב עליה משום אשת אחי אב? אמר רבי הילא להתרייא. שאם התרו בה משום אשת אחי אב לוקה. משום כנף אב לוקה. מודה רבי יהודה שאם קידשה שתפסו בה קידושין. רבי חגיי בעא קומי רבי יוסי, מהו שיהא הוולד ממזר כר' יודה? א"ל (שם) לא יבא פצוע דכא וכרות שפכה הפסיק העניין. הפסיק העניין לעניין אשת אב.

א"ל אשת אב בכלל כל העריות הייתה, ויצאה מכללה ללמד על כל העריות לממזר. ותצא אנוסה ותלמד על כל האונסין לאיסור! אמר ליה אשת אב בכלל כל העריות הייתה, ויצאת מכללה ללמד על כל העריות לממזר. אית לך למימר הכא אנוסה בכלל כל האונסין הייתה, ויצאת מכללה ללמד על כל האנוסין לאיסור?! ותצא אשת אב ותלמד על אנוסתה. עכ"פ אנוסת אב יהא ממזר! אמר ליה אם אשת אב היא אינה אנוסה. ואם אנוסה היא אינה אשת אב!!

הלכה ב משנה גיורת שנתגיירו בניה עמה, לא חולצין ולא מייבמין. אפי' הורתו של ראשון שלא בקדושה ולידתו בקדושה, והשני הורתו ולידתו בקדושה

וכן שפחה שנשתחררו בניה עמה:

גמרא והלא הגר שקילל חייב על אמו ואינו חייב על אביו כדברי רבי יוסי הגלילי. רבי עקיבה אומר (ויקרא כ) אביו ואמו קלל את שהוא חייב על אביו חייב על אמו. ואת שאינו חייב על אביו אינו חייב על אמו. מודה ר' עקיבה בשתוקי שהוא חייב על אמו אף על פי שאינו חייב על אביו.

רבי יעקב בר אחא ר' יסא בשם ר' יוחנן: מה פליגין? בגר שהיתה הורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה, אבל בגר שהיתה הורתו ולידתו שלא בקדושה אף ר"י הגלילי מודה.

רבי יסא אזל לחמץ אתון ושאלון ליה, אילין דבר עשתין שם משפחה גירין מהו שייבמו? את אשת אחיהם אמר לון כן אמר רבי יוחנן אסור. הוון בעיין מימר באשה שיש לה בנים. אבל באשה שאין לה בנים. מה נפשך אשת אחיו ייבם. ואם אינה אשת אחיו יהא כנושא אשה מן השוק. אתא ר' יעקב בר אחא בשם רבי יצחק בן נחמן אפילו כן אסור. שלא יהו אומרין מצות ייבום ראינו בגירים. במה דברים אמורים בזמן שהכירה משנתגייר אבל אם לא הכירה משנתגייר כל עמא מודיי שהוא כנושא אשה מן השוק. ושריא

גר שנתגייר והיה נשוי אשה ובתה, ונתגיירו כולם או אשה ואחותה, כונס אחת ומוציא אחת. במה דברים אמורים? שלא הכיר אחת מהן משנתגייר אבל הכיר אחת מהן משנתגייר אותה שהכיר אשתו. ואם הכיר את שתיהן כיון שהכיר הכיר.ואין מחייבין אותו להוציא

גר, אחותו בין מאב בין מאם יוציא דברי ר' מאיר. ר' יודה אומר אחותו מאם יוציא, מאב יקיים. אחות אמו יוציא, אחות אביו יקיים.

דברי ר"מ. ר' יודה אומר אחות אמו מאמה יוציא, אחות אמו מאביה יקיים. שאר כל העריות, כנס אין מוציאין מידו. לא אמר אלא כנס, הא בתחילה אסור.

גוי, אחותו בין מאב בין מאם יוציא דברי רבי מאיר. רבי יודה אומר אחותו מאם יוציא. אחותו מאב יקיים. אמר ר' חנין פשט הוא לן על דברי רבי מאיר (בראשית ב) על כן יעזב איש את אביו ואת אמו. בסמוך לו מאביו, בסמוך לו מאמו=אחותו בין מאביו בין מאמו

ר' ביבי מעתה אחות אביו אסורה שהיא סמוכה לאביו! אחות אמו תהא אסורה מפני שהיא סמוכה לאמו? התיב ר"ש בריה דרבי אייבו. והכתיב (שמות ו) ויקח עמרם את יוכבד דודתו אחות אביו לו לאשה. מעתה אפי' כבני נח לא היו ישראל נוהגין?! אמר ר' הילא בסמוך לו מאביו בסמוך לו מאמו.דווקא אחותו ממש אסור

מתיבין לר' מאיר והכתיב (בראשית כ) וגם אמנה אחותי בת אבי היא אלמא ה"ק: בת אבי שריא לי! אך לא בת אמי. אמר להן ר' מאיר משם ראייה?! לא ותהי לי לאשה?! אדרבה קאמר בלשון תמייה!

מאי כדון? אמר רבי יוסה כל ערוה שבית דין של ישראל ממיתין עליה, בני נח מוזהרין עליה. וכל ערוה שאין ב"ד ממיתין עליה, אין בני נח מוזהרין עליה. התיבון הרי אחותו הרי אין בית דין של ישראל ממיתין עליה, ובני נח מוזהרין עליה!

רבי הילא בשם רבי שמעון בן לקיש (דברים יח) ובגלל התועבות האלה יי' אלהיך מוריש אותם מפניך. מלמד שאין הקדוש ברוך הוא עונש אלא אם כן הזהיר.

רבי אידי אמר קומי ר' יוסי בשם רב חסדא עבד [כשנשתחררו כולם] מותר באחותו. אמר ליה שמעת אפילו מאם? אמר ליה אין! אמר ליה והתנינן וכן שפחה שנשתחררו בניה עמה! קס"ד דמדמי ליה לרישא לכל דבר--ומדחה לחליצה ולייבום.פטורים מחליצה וכו' אבל אינו דומה לגיורת וכו' לגמרי

רבי פינחס פליג אר' אידי אמר קומי רבי יוסי בשם ר' יוסי עבד שבא על אמו, [שניהם משוחררין] חייב חטאת. (ויקרא א) ואמרת אלהם לרבות עבדים. או נאמר לחלבין איתאמרה! מה מצינו [בזיקת אם] נתגייר, אכתי אסור בקרובת האם (כב"ן עכ"פ) שעשה בה צד שנתגיירה כצד שלא נתגיירה. אף שפחה נעשה בה צד שנשתחררה כצד שלא נשתחררה:וכמו דפשיטא דאסירי בגיותן--ה"ן אסירי בשחררותן

הלכה ג משנה חמש נשים שנתערבו וולדותיהן, הגדילו התערובות ונשאו נשים ומתו, ארבעה חולצין לאחת, ואחד מייבם, הוא ושלשה חולצין לאחת, ואחד מייבם.

נמצאו ארבע חליצות וייבום לכל אחת ואחת.

גמרא בכל אתר את אמר אין חליצה אחר חליצה והכא את אמר הכין?! כאן בודאי כאן בספק.

בכל אתר את אמר בכל מקום שאין אמר ייבם אין אומר חלוץ, כל מי שאינו עולה לייבום אינו עולה לחליצה והכא את אמר אכין?! כאן בודאי כאן

בספק:

הלכה ד משנה האשה שנתערב וולדה בוולד כלתה הגדילו התערובות ונשאו נשים ומתו. בני הכלה חולצין ולא מייבמין, שהוא ספק אשת אחיו ואשת אחי אביו. ובני הזקינה או חולצין או מייבמין, שהוא ספק אשת אחיו ואשת בן אחיו

מתו כשירין, התערובות לבני הזקינה- חולצין ולא מייבמין, שהיא ספק אשת אחיו ואשת אחי אביו. ובני הכלה, אחד חולץ ואחד מייבם:

גמרא אמר רבי יוחנן כיני מתניתא: לנשי בני הכלה לנשי בני הזקינה.

אמר רבי חגיי זאת אומרת שמותר אדם לישא את אשת בן אחיו:

הלכה ה משנה כהנת שנתערב וולדה בוולד שפחתה, הרי אילו אוכלין בתרומה וחולקין חלק אחד בגורן. ואין מטמאין למתים ואין נושאין בין נשים כשירות בין פסולות:

גמרא הרי אילו אוכלין בתרומה שכן עבדי כהנים אוכלין בתרומה.

וחולקין חלק אחד על הגורן. הדא היא דתני רבי חייה נשים ועבדים אינן חולקין על הגורן אבל נותנין להן מתנות כהונה ולויה מתוך הבית.

ואין נושאין נשים לא כשירות ולא פסולות. לא כשירות מפני הפסול. ולא פסולות מפני הכשר.

מהו שיביאו מנחה אחת ותהא קריבה בכליל?

תני מביאין מנחה אחת ומתנין עליה ותהא קריבה בכליל.

מהו שיביאו שתי מנחות אחת קריבה בכליל ואחת נקמצת ונאכלת? תני מביאין שתי מנחות אחת קריבה בכליל ואחת נקמצת ונאכלת.

מהו שיעידו עדות אחת ותעלה להם עדות אחת או ייבא כההיא דמר רבי זעירא רב יצחק בשם רב אסי מאחר שאילו ימצאו העדים זוממין אין נהרגין ואין ההורג נהרג-- אף הכא כן:הוי עדות שאאי"ל (בלתי ידוע מי העד...)

הלכה ו משנה הגדילו התערובות ושיחררו זה את זה, נושאין נשים ראויין לכהונה ואינן מיטמאין למתים, ואם ניטמאו אין סופגין את הארבעים. ואינן אוכלין בתרומה ואם אכלו אינן משלמין קרן וחומש. ואינן חולקין על הגורן ומוכרין את התרומה והדמים שלהן. ואינן חולקין בקדשי המקדש ואין נותנין להן קדשים ואין מוציאין את שלהן מידיהן. ופטורין מן הזרוע והלחיים והקיבה. ובכורן יהא רועה עד שיסתאב ונותנין עליהן חומרי ישראל וחומרי כהנים:

גמרא לשעבר, הא לכתחילה לא? כיני מתניתא מותר לשחרר בתחילה. אף ר' יוסי הגלילי אמר אסור לשחרר מודה הוא הכא שהוא מותר מפני תיקון הוולד.

מהו ראויות? לא פסולות

מניין לכהן שהוא מקריב קרבנותיו בכל משמר שירצה? תלמוד לומר (דברים יח) ובא בכל אות נפשו ושרת. היה זקן או חולה נותנו לכל

משמר שירצה ועורן ובשרן שלו. היה טמא ובעל מום נותנין לאנשי המשמר ועורן ובשרן שלהן. אילין בני התערובות מה את עבד להון כזקן וכחולה, או כטמא ובעל מום. מסתברא מיעבדינון כטמא ובעל מום. ומתניתא עבדא לון כזקן וכחולה דתנינן אין מוציאין את שלו מידו:

הלכה ז משנה מי שלא שהת אחר בעלה שלשה חדשים ונישאת וילדה ואין ידוע אם בן תשעה לראשון אם בן שבעה לאחרון. היו לה בנים מן הראשון, ובנים מן השני: חולצין ולא מייבמין. וכן הוא להן חולץ ולא מייבם

היו לו אחין מן הראשון ואחין מן השני שלא מאותה האם, הוא חולץ ומייבם, והן אחד חולץ ואחד מייבם

היה אחד ישראל ואחד כהן נושא אשה הראויה לכהן ואינו מיטמא למתים ואם ניטמא אינו סופג את הארבעים ואינו אוכל בתרומה ואם אכל אינו משלם קרן וחומש ואינו חולק על הגורן ומוכר את התרומה והדמין שלו ואינו חולק בקדשי המקדש ואין נותנין לו קדשים ואין מוציאין את שלו מידו ופטור מן הזרוע והלחיים והקיבה ובכורו יהא רועה עד שיסתאב ונותנין עליו חומרי ישראל וחומרי כהנים.

היו שניהן כהנים הוא אונן עליהן והן אוננין עליו הוא אינו מיטמא להן והן אינן מיטמאין לו. הוא לא יורש אותן אבל הן יורשין אותו. ופטור על מכתו ועל קללתו של זה ושל זה. ועולה במשמרו של זה ושל זה ואינו חולק ואם היו שניהן במשמר אחד נוטל חלק אחד:

גמרא מה נן קיימין, אם לאחר מיתה לית יכיל, דתנינן הוא אונן עליהן והן אוננין עליו. אלא בשגירש, ניחא לשני אינו מטמא, שאני אומר בנו של ראשון הוא. לראשון למה אינו מטמא. מה נפשך בנו הוא יטמא לו! אם אינו בנו חלל הוא, ומה בכך שיטמא! אלא בשאנס. לא כן אמר רבי בא בשם אבא בר ירמיה אנוסה אינה צריכה להמתין שלשה חדשים, וסברנן מימר כר"י, והכא כרבנן אנן קיימין.

תני רבי חייה: אוננין ומיטמאין על הספק =נפל. אמר רבי יוסי מתני' אמרה כן: הוא אונן עליהן והן אוננין עליו. רבי אשייאן בר יקום הוה ליה עובדא מת בתוך ל' לעניין אבילות שאול לרבי יסא אמר ליה לית צריך. אמר ליה רבי אושיין לר' יסא והתנינן אמר רבי חייה אוננין ומיטמאין על הספק! סימנין היו ניכרין. דווקא בכה"ג אוננין על הספק כשיש סימנין בהוולד לא כן אמרין חברייא בשם רבי יוחנן סימנין בן שמונה אין עושין מעשה! להחזיקו כוודאי בן קיימא, ואכתי מידי ספק לא נפקא! סימן היה לו שבעל ופירש .דווקא כשיש "סימן כזה" דבעל ופרש---אוננין עליו

בן שמונה הרי הוא כאבן ואין מטלטלין אותו בשבת. אבל אמו שוחה עליו ומיניקתו. רבי יוסי בעי, אילין תינוקות ספיקות מהו לחלל עליהן את השבת? אמר ר' יוסי בי רבי בון ויאות?! מה נפשך בן תשעה הוא ימול. בן שמונה נעשה כמחתך בשר שלא לצורך! רבנן דקיסרין אמרי רבי יעקב בר דסיי שאל מי אמר שמותר לחתוך בשר שלא לצורך!

תני רבן שמעון בן גמליאל אמר: כל המתקיים באדם שלשים יום אינו נפל (במדבר יח) ופדויו מבן חודש תפדה. ובהמה שמונה ימים אין זה נפל (ויקרא כב) ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה לי"י. תמן אמרי בשם שמואל הלכה כרבן שמעון בן גמליאל. אמר רבי בא מה פליגין? בשלא נולד לחדשיו,בן ח' אבל אם נולד לחדשיו אף רבן שמעון בן גמליאל מודה.

הכה את זה וחזר והכה את זה. קילל את זה וחזר וקילל את זה פטור. רבי חנניא בעי, לית הדא פליגי על רבי יוחנן דאיתפלגון בשני ימים טובים של גליות. רבי יוחנן אמר מקבלין התרייה על הספק. רבי שמעון בן לקיש אמר אין מקבלין התרייה על הספק. אמר רבי חנינא אמר רבי לית היא פליגא, תמן יו"ט שני של גליות איפשר לך לעמוד עליו. ברם הכא אי איפשר לך לעמוד עליו.ופטור לכו"ע

הכה שניהן כאחת קילל שניהן כאחת, חייב. רבי יודה פוטר. רבי יוחנן בעי, מחלפה שיטתיה דרבי יודה, דתנן תמן אכל מזה כזית ומזה כזית סופג שמונים. רבי יודה אמר אינו סופג אלא ארבעים. אמר רבי קרוספי אינה מוחלפת תמן עיקר לאוין ספק היה, אי בירך של ימין או של שמאל וע"כ לוקה ברם הכא, ודאי היה ונסתפק לו.

רבי יודה בעי, מעתה נבילה שביטלה =שנתערבה בשחוטה מאחר שודאי היה ונסתפק לו, אכל ממנה יהא פטור?

אמרי בי יוסי מודה רבי יודה בשאר כל הספיקות שהוא חייב. ברם הכא, קריי דרש רבי יודה, (ויקרא כ) אביו וודאי לא הספק. אמו וודאי לא הספק.

ועולה במשמרו של זה ושל זה. לא יעלה! ר' אחא ר' חיננא בשם ר' יסא מפני פגם המשפחה.

תני והן שנוטלין חלק אחד שיהו שניהן בית אב אחד:

מסכת יבמות פרק יב

הלכה א משנה מצות חליצה בשלשה דיינין אפילו שלשתן הדיוטות

חלצה במנעל חליצתה כשרה. באמפיליא חליצתה פסולה. בסנדל שיש לו עקב, כשר. ושאין לו עקב, פסול

מן הארכובה ולמטה, חליצתה כשירה. מן הארכובה ולמעלה, חליצתה פסולה:

גמרא כתיב (דברים כה) זקנים ואת אמר הדיוטות?! מצוה בזקנים. מניין אפילו הדיוטות? ת"ל (שם) חלוץ הנעל מכל מקום.

אית תניי תני חליצה בגרים כשירה. ואית תניי תני חליצה בגרים פסולה. מאן דאמר חליצה בגרים כשירה כמאן דאמר (שם) בישראל לרבות את הגרים. מאן דאמר חליצה בגרים פסולה כמ"ד בישראל פרט לגרים.

הכא את אומר פרט לגרים, והכא בנסכים את אמר לרבות את הגרים. תמן (ויקרא כג)

האזרח פרט לגרים, בישראל פרט לגרים. מיעוט אחר מיעוט לרבות את הגרים. ברם הכא בישראל לא גרים.

אית תניי תני חליצה בשנים פסולה. ואית תניי תני חליצה בשנים כשירה. מאן דאמר חליצה בשנים פסולה, כמאן דאמר חליצה בגרים פסולה. מאן דאמר חליצה בשנים כשירה, כמאן דמר חליצה בגרים כשירה. אפילו כמאן דמר חליצה בגרים כשירה, מודיי בשנים שהיא פסולה. שהרי דיני ממונות כשירה בגרים ופסולין בשנים.

אית תניי תני חליצה בלילה כשירה, אית תניי תני חליצה בלילה פסולה. מאן דאמר חליצה בלילה כשירה כמאן דמר חליצה בגרים כשירה. מ"ד חליצה בלילה פסולה כמאן דמר חליצה בגרים פסולה. אפילו כמאן דאמר חליצה בגרים כשירה, מודה בלילה שהיא פסולה. שהרי דיני ממונות כשירים בגרים ופסולין בלילה.

אית תניי תני והן שיהו הדיינים יודעין לקרות. אית תניי תני אפילו אין הדיינין יודעין לקרות. מאן דאמר והן שיהו הדיינים יודעין לקרות, משסמכוהו למקרא מצאו אסמכתא שחייבים "להקרות" ומאן דאמר אפילו אין הדיינין יודעין לקרות, עד שלא סמכוהו למקרא. [(דברים כה) וענתה ואמרה- אין עונה אלא מפי אחר.חייבת לענות אחר "קורא" אמר רבי יוסי ובלבד מפי הדיין. ולא עבדון כן:אין נוהגין כן--רק איש אחר מקריא]

חלצה במנעל חליצתה כשירה. למי נצרכה? לרבי מאיר. דרבי מאיר אמר אין חולצין במנעל. לכתחילה

תני אמר רבי יוסי: מעשה שהלכתי לנציבין וראיתי שם זקן אחד ונמתי לו: בקי לך ר' יהודה בן בתירה מימיך? ונומה לי: רבי! שולחני הייתי בעירי, ועל שולחני היה תדיר. ונמתי לו ראית חולץ בימיך, במה היה חולץ במנעל או בסנדל? אמר לי רבי! וכי יש סנדל במקומינו?! וודאי במנעל! ואמרתי אני ר' יוסי מה ראה ר"מ לומר אין חולצין במנעל!

ר' בא רב יהודה בשם רב: אם יבא אליהו ויאמר שחולצין במנעל, שומעין שלו. שאין חולצין בסנדל, אין שומעין לו. שהרי הרבים נהגו לחלוץ בסנדל. והמנהג מבטל את ההלכה.

רבי זעירה רבי ירמיה בשם רב: אם יבוא אליהו ויאמר שאין חולצין במנעל שומעין לו. שאין חולצין בסנדל אין שומעין לו שהרי הרבים נהגו להיות חולצין בסנדל. והמנהג מבטל את ההלכה.

שייך בסוף פירקין [רבי זעירא מחוי לרבי בא בר יצחק כפף. אמר ליה ועבדין כן?! אמר ליה: הא רבן כפף!] יכולים לכוף את היבם לחלוץ

כיצד הוא עושה? קושרו כדי שיהא יכול להלך בו מאליו.

כיצד הוא עושה? אמר רבי חנניה ברי' דרבי הילל: עונבו כדי שיכול להתירו באחת מידיו. כיצד היא עושה? מתרתן בימין, ותופסתן בשמאל, ושומטת עקב בימין, וגוררתן בימין, כדי שתהא חליצה והתרה בימין.

רב אמר: עיקר חליצה התרת הרצועה. לא כן אמר רבי בא בשם רב יהודה. רבי זריקן מטי בה בשם רב: דברי חכמים, חלצה ולא רקקה. רקקה ולא חלצה, לא עשה כלום עד שתחלוץ ותרוק. אע"ג דרב אמר עד שתחלוץ ותרוק, מודה רב ע י ק ר חליצה התרת הרצועות.

רב אמר: עיקר חזקה הכנסת פירות. לא כן אמר רב והן שראו אותו מנכש ומעדר! אע"ג דאמר רב והן שראו אותו מנכש ומעדר. מודה רב עיקר חזקה הכנסת פירות.

אמר רבי ינאי: חלץ הוא והתירה היא. חלצה היא והתיר הוא, חליצתה פסולה. אם רצה להחזיר וליייבם לא יחזיר.

למה? חליצתה פסולה משום שאין שתיהן בה. או משום שאינן על סדר? מה נפק מן ביניהון? חזרה והתירה.כשחלצה ולא התירה אין תאמר משום שאין שתיהן בה, הרי שתיהן בה. הרי לית טעמא דלא, משום שאינן על הסדר.רק צריכה לחזור ולהתיר וגם לחלוץ

אמר רבי לעזר יש מהן שאמרו חליצתה פסולה ואם רצה להחזיר וליייבם יחזיר. ויש מהן שאמרו חליצתה פסולה. ואם רצה להחזיר לא יחזיר. באמפילייא והחולצה לקטן, חליצתה פסולה, ואם רצה להחזיר יחזיר.

חלצה באמפילייא, אית תניי תני חליצתה כשירה. אית תניי תני חליצה פסולה. מאן דאמר חליצתה כשירה, באמפילייא של עור. מאן דאמר חליצתה פסולה באמפילייא של בגד.

במנעל באמפילייא, אית תניי תני חליצתה כשירה, אית תניי תני חליצתה פסולה. מאן דאמר חליצתה כשירה, כשהיה באמפילייא של בגד ומנעל של עור. מאן דאמר חליצתה פסולה, כשהיתה אנפילייא של עור ומנעל של עור.הוי "מ"על דמ"על"

אית תניי תני יוצאין באמפילייא ביום הכיפורים. ואית תניי תני אין יוצאין באמפילייא. אמר רב חסדא מאן דאמר יוצאין באמפילייא של בגד. ומאן דאמר אין יוצאין באמפילייא של עור.

בסנדל שיש לו עקב כשר. תמן אמרין כגון אילין קנסורס.high heels ורבנן דהכא אמרי כגון אילין דידן. אמר רב: אילולא דחמיי רבי חייה רובא חביבי חלץ בהדין שורציפא דשנצוי a shoe with plaited straps לא הוה לבן רב עליהן, למיעבד כן.

אחוי דאימיה דרב כהנא חלץ בלילה ביחיד בלילי שבת בסנדל של שעם ומעומד. א"ר זריקה, ולא רקקה. שמע רב ואמר מאן יעבד דא אלא אחוי דאימיה דרב כהנא!

כיני מתניתא: בקושר מן הארכובה ולמטן כשירה. מן הארכובה ולמעלן פסולה.

כתיב (שמות ל) ורחצו אהרן ובניו ממנו את ידיהם ואת רגליהם. ותני עלה: ביד עד הפרק. וברגל עד הסובב. והכא את אמר הכין! שנייא היא דכתיב (דברים כה) מ"על" רגלו. מעתה אפילו מן הארכובה ולמעלן תהא כשירה? שנייא היא דכתיב מעל רגלו. מעל רגלו ולא ממעל דמעל רגלו. התיב כהנא והא כתיב

(דברים כח) ובשלייתה היוצאת מבין רגליה! ומדחה.. וכי מבין רגליה היא יוצאת. אלא נראית כמבין רגליה.

כההיא דתני תמן: כיור היה בין האולם ולמזבח ומשוך כלפי דרום. וכי מבין האולם ולמזבח היה נתון? אלא נראה כבין האולם ולמזבח:

הלכה ב משנה חלצה בסנדל שאינו שלו, בסנדל של עץ, או בשל שמאל בימין, חליצתה כשרה.

חלצה בגדול שהוא יכול להלוך בו, או בקטן שהוא חופה רוב רגלו, חליצה כשרה

חלצה בלילה- חליצתה כשירה. ר' ליעזר פוסל

ובשמאל- חליצתה פסולה, ור' ליעזר מכשיר:

גמרא שופר של ע"ז ושל עיר הנדחת, ר' לעזר אומר כשר. תני ר' חייה כשר. תני ר' הושעיה פסול. הכל מודין בלולב שהוא פסול. מה בין שופר מה בין לולב? אמר רבי יוסי בלולב כתיב (ויקרא כג) ולקחתם לכם משלכם לא משל איסורי הנייה (במדבר כט) יום תרועה יהיה לכם מכל מקום. אמר רבי לעזר תמן בגופו היה יוצא ברם הכא בקולו הוא יוצא ויש קול אסור בהנאה?!

הכל מודים בסנדל של עיר הנדחת שהוא כשר דכתיב (דברים כה) חלוץ הנעל מכל מקום. אמר רבי מנא כמא דאת אמר תמן יום תרועה יהיה לכם מכל מקום. כן את אומר הכא חלוץ הנעל מכל מקום.

סנדל של עץ חברייא בשם רב. והן דווקא שיהו חובטין thongs of a sandal של עור. רבי בא בשם רב והן שהיו מעמידין של עור. תמן אמרין בשם רב והן שיהו תרסיותיו strapping's של

עור.

רבי הילא בשם רבי יוחנן אפילו כולו של עץ כשר. מתני' מסייעא לר' יוחנן סנדל של קש טמא מדרס והאשה חולצת בו דברי ר' עקיבה. אבל חכמים לא הודו למדרס. סנדל שנפסקו אזניו נפסקו חבטיו נפסקו תרסיותיו או שפירשה כפיו טהור. נפסקה אחת מאזניוhandles אחת מחבטיו, אחת מתרסיותיו, או שפירשה רוב כפיו sole טמא. רבי יודה אומר: נפסקה תרסית הפנימית תרסית=מקום הכנסת הרצועות טמאה, והחיצונה טהורה.שגנאי לצאת בו רבי יעקב בר אחא ר' טבליי חנין בר בא בשם

רב: הלכה כר' יודה לענין שבת. רבי שמואל בר רב יצחק הוה ליה עובדא שלח שאל לר' יעקב בר אחא לגבי רבי חייה בר בא. אמר ליה כשם שהן חולקין בטומאה, כן הן חולקין בשבת. והורי ליה כרבנן. דחזי להפוכי מימין לשמאל ואכתי מנא הוי לעניין טו' ולעניין שבת ר' שמואל בר רב יצחק בעי, ושמע מימר הלכה כר' יודה, והוא מורי ליה כרבנן?!

רבי אחא בר יצחק הוה ליה עובדא, שלח שאל לר' זעירה ושאל ר' זעירה לרבי אימי, א"ל אם כדברי מי שהוא מטמא מותר לצאת בו. ואם כדברי מי שהוא מטהר אסור לצאת בו. ולא אפיק גביה כלום...

תני: אבל מטייל הוא בו עד שהוא מגיע לפתח חצירו. מפני כבוד הבריות ל"ג מוקצה

רבי אחא ורבי זעירא הוון מטיילין באיסרטןstreet אפיק סנדלא דר' אחא.נפסקה אחת מתרסיות the gate of the town,מן דמטון פילי, entranceאמר ליה רבי זעירא ההן פתח חצירך!

רבי אחא כרך סבנה. a clothing רבי אבהו כרך אגוד מלבניקי.pomegranate leaf סבר ר' אבהו אגוד מלבניקי מן המוכן הוא. רבי יונא טלקא לחנותה דחליטרהthrew it into a bakers shop ויקר אף ציבחר הוה and it was expensive

סדרה יקר של ר' לעזר, מסלק לה. היה זורקו לתוך בית המדרש--אף שהיא מקום הפקר קצת, ולא רצה לעבור על אסור טלטול)

ר' ירמיה בעא קומי ר' זעירא, מהו להחליף? כדיי שיהא החיצון, פנימי א"ל שרי. אפילו כך, א"ל, פוק חמי חד סב, וסמך עלוי. נפק ואשכח רבי בא בר ממל ושאל ליה, ושרא. אמר ר' יוסי מתניתא אמרה שהוא מין מלבוש. דתנינן או בשל שמאל בימין חליצתה כשירה.

רוב רגלו...הדא דתימר לרוחב, אבל לאורך, צריך שיהא חופה את כל הרגל.

מה טעמא דרבי ליעזר? בלילה פסול (דברים כה) לעיני הזקנים. מה מקיימין רבנן לעיני הזקנים? פרט לבית דין הסומא.

ר' יוחנן בעי, מחלפא שיטתיה דר' ליעזר. תמן דם האשם על בהן מצורע הוא אמר הימנית מעכבת. והכא הוא אמר אין הימנית מעכבת! א"ר יוסי תמן דכתיב (ויקרא יד) ימנית. הימנית מעכבת. ברם הכא דלית כתיב ימנית, אין הימנית מעכבת.

תני רבי יוסי ציידנייה קומי רבי ירמיה (שמות כא) אזנו (ויקרא יד) אזנו. מה אזנו שנאמר להלן הימנית אף כאן ברציעה הימנית.

אמר (ויקרא יד) רגלו רגלו! מאן דאית ליה אזנו אזנו, לית ליה רגלו רגלו.אפי' מאן דאית ליה "אזנו" לית ליה "רגלו" [תירוץ של רבא]

והא תניי בשם ר' ליעזר רגלו רגלו! הוי,=על כרחך& תרתי מתניין אינון על דברי ר' ליעזר.תנאי נינהו אליבא דר"א מאן דאית ליה אזנו אזנו אית ליה רגלו רגלו,ואה"ן דמעכב תרוויהו לר"א מאן דלית ליה אזנו אזנו לית ליה רגלו רגלו. והדא מתני' לית ליה אזנו אזנו, ולא רגלו רגלו:[ריו"ח]

הלכה ג משנה חלצה ורקקה אבל לא קראתה, חליצתה כשירה. קראתה ורקקה אבל לא חלצה, חליצתה פסולה. חלצה וקראתה אבל לא רקקה, רבי ליעזר אומר חליצה פסולה. ורבי עקיבה אומר חליצתה כשירה.

אמר רבי ליעזר (דברים כה) ככה "יעשה" דבר שהיא מעשה מעכב. אמר לו ר' עקיבה: משם ראייה?! ככה יעשה ל"איש" דבר שהוא מעשה האיש:

גמרא שמואל אמר: חלצה ולא רקקה, תרוק. ואתיא כרבי ליעזר. שאומר רקיקה מעכבת ר' הילא בשם ר' ליעזר: חלצה אבל לא קראתה ולא רקקה, חליצתה פסולה. עוד היא דרבי ליעזר.

דברי חכמים: ר' בא בשם רב יהודה, ר' זריקן מטי בה בשם רב: חלצה ולא רקקה, רקקה ולא חלצה לא עשה כלום עד שתחלוץ ותרוק.

ר' בא בעא קומי ר' אימי, הקדימה רקיקה לחליצה? א"ל כמי שהן על סדר.

קידש בגופו של ??סיפין? =סימפון [כן נקרא "שטר קידושין"] אמר ליה בתניין שבו קידש. המקדש בשטר אף שי"ב שו"פ- דעתו על "תנאי" [ואם לא קויים--אין כאן קידושין]

מהו לפתוח חלון מצרית לחצר השותפין למעלה מארבע אמות? אמר ליה כן אנן אמרין: לסתום אוירה בעלמא באפוי?! אמר ר' נסא כן אמר: מאן דבעי מיעבד ביתא כמין שובך,שי"ל חלונות למע' מ4 לא שמעין ליה?!

הלכה ד משנה החרש שנחלץ, והחרשת שחלצה, והחולצת לקטן, חליצתה פסולה. קטנה שחלצה, תחלוץ משתגדיל. ואם לא חלצה, חליצתה כשירה:

גמרא אמר רבי יוחנן שאינן יכולין לומר. (דברים כה) ואמר ואמרה. וקרייה מעכבת? אמר רבי שמואל בר ר' יצחק הראוי לקרייה אין קרייה מעכבת, ושאינו ראוי לקרייה קרייה מעכבת.

תמן תנינן:חגיגה 1 הכל חייבין בראייה חוץ מחרש שוטה וקטן. חברייה בשם רבי לעזר (דברים לא) למען י ש מ ע ו ן ולמען ילמדון. עד כדון במדבר ואינו ש ו מ ע. שומע ואינו מדבר? רבי הילא בשם ר' לעזר למען ילמדון למען ילמידון. א"ר יונה הדא אמרה לית כללין דר' כללין. שאומר "חרש שדברו חכמים בכ"מ "אינו שומע ואינו מדבר" דתנינן תמן חרש המדבר ואינו שומע לא יתרום. וסברנן מימר, מדבר ואינו שומע-חרש. בתרומות. שומע ואינו מדבר-חרש.בחגיגה ותנינן חרש שנחלץ, והחרשת שחלצה, והחולצת לקטן, חליצתה פסולה. ואמר ר' יוחנן שאין יכולין לומר ואמר ואמרה. ותנינן חרש שדיברו בו חכמים בכל מקום שאינו לא שומע ולא מדבר. הדא מסייעא לרבי יונה דרבי יונה אמר לית כללין דרבי כללין.

ר' ישמעאל בי ר' יוסי בעא קומי רבי, מה בין קטן מה בין קטנה? שחולצת אמר ליה (דברים כה) איש כתיב בפרשה. ברם הכא (שם) ונגשה יבמתו אליו מכל מקום.

רבי מנא אמר לה סתם, ר' יצחק בריה דר' חייה

מטי בה בשם ר' יונה: דרבי מאיר היא [ברייתא לא מובא כאן] דאמר אין חולצין ולא מייבמין את הקטנה שמא תימצא איילונית:

הלכה ה משנה חלצה בשנים או בשלשה, ונמצא אחד מהן קרוב או פסול, חליצתה פסולה. ר' שמעון ור' יוחנן הסנדלר מכשירין.

מעשה שחלצה בינו לבינה, ולבית האסורין, ובא מעשה לפני ר' עקיבה והכשיר:

גמרא בבית האסורים היה מעשה. ולבית האסורים בא המעשה.

רבי יוחנן הסנדלר עבד גרמיה רוכל, יומא עבר קומי בית חבישה דר' עקיבה בית האסורין והוה מכריז ואמר: מאן בעי מחטין מאן בעי צינורין? חלצה בינו לבינה מהו? אודיק ליה ר"ע מן כוותא.חלון אמר ליה אית לך כושין spindles אית לך כשר:

הלכה ו משנה מצות חליצה: בא הוא ויבמתו לפני בית דין והן נותנין לו את עצה ההגון לו שנאמר (דברים כה) וקראו לו זקני עירו ודברו אליו. והיא אומרת מאן יבמי להקים לאחיו שם בישראל לא אבה יבמי. והוא אומר לא חפצתי לקחתה

בלשון הקודש היו אומרין (דברים כה) ונגשה יבמתו אליו לעיני הזקנים וחלצה נעלו מעל רגלו וירקה בפניו רוק שהוא נראה לדיינים (שם) וענתה ואמרה ככה יעשה לאיש אשר לא יבנה את בית אחיו עד כאן היו מקרין וכשהקרא רבי הורקנוס תחת האלה בכפר אבוס וגמר את כל הפרשה והוחזקו להיות מקרין את כל הפרשה (שם)

ונקרא שמו בישראל בית חלוץ הנעל. מצוה בדיינים לא מצוה בתלמידים

רבי יודה אומר מצוה על כל העומדים שם לומר חלוץ הנעל חלוץ הנעל:

גמרא והן נותנין לו עצה את ההוגן לו. מהו את ההוגן לו? אין הוה סב, אומר לה. ההין סב לאן ליך. אין הות סבתא אומר ליה הדא סבתא לאן ליך? היא טליתא והוא סב, אמרין ליה טליתא היא, והיא מכלמה עלך. הוא טלייא והיא סבתא, אמרין לה טלייא הוא, והוא מכלמה עלך.יבזה אותך שאתה זקינה הוא רוצה והיא אינה רוצה שומעין לה. היא רוצה והוא אינו רוצה שומעין לו. כללו של דבר כל המעכב שומעין לו. היו שניהן רוצין, אתא עובדא קומי רבי יוסי אמר אפיק לבר...צאו החוצה

ר' יוחנן בעי, ביבמה מי מרדף אחר מי? התיב רבי לעזר והכתיב (דברים כה) ועלתה יבמתו השערה. כד שמעה רבי יוחנן אמר יפה לימדנו רבי לעזר.

[ל"ש כאןוקרייה מעכבת? אמר רבי שמואל בר רב יצחק הראוי לקרייה אין קרייה מעכבת ושאינו ראוי לקרייה קרייה מעכבת]

אמר ר' מנא אף על גב דרבי שמואל בר רב יצחק אמר אין קרייה מעכבת, מודה שאם בא לאומרן שהוא אומר על הסדר, בלחוד דלא תימר מאן יבמי-- להקים, לא אבה-- יבמי. לא חפצתי-- לקחתה. אלא לא חפצתי לקחתה, מאן יבמי להקים לאחיו שם בישראל לא אבה

יבמי.

תמן אמרין: קרבת קדמנא ושלפת סיניה חלצה נעלו מעילוי ריגליה דימינא, ורקת קדמנא רוק דמיתחזי על ארעא, ואמרה ככה יעשה לאיש אשר לא יבנה את בית אחיו.

אמר ר' אבהו מכיון שנראה הרוק שהוא יוצא מתוך פיה, אפילו הפריחתו הרוח כשר.

רקה דם, ר' בא בשם ר' יהודה ר' זריקן רבי ירמיה מטי בה בשם אבא בר אבא, רבי זעירא מטי בה בשם שמואל: אם יש בו צחצוחית של רוק כשר.

הגידמת במה חולצת? בשיניה.

בני סימונייא אתון לגבי רבי, אמרין ליה בעא תתן לן חד בר נש דריש דיין וחזן ספר מתניין מלמד משנה ועבד לן כל צורכינן. ויהב לון לוי בר סיסי. עשו לו בימה גדולה והשיבוהו עליה. אתון ושאלון ליה, הגידמת במה היא חולצת? ולא אגיבון. לא השיב רקה דם? ולא אגיבון. אמרין דילמה דלית הוא מרי אולפן. נישאול ליה שאלון דאגדה. אתון ושאלון ליה מהו הדין דכתיב (דניאל י) אבל אגיד לך את הרשום בכתב אמת. אם אמת למה רשום? ואם רשום למה אמת? ולא אגיבון. אתון לגבי דרבי, אמרון ליה הדין פייסונא דפייסנתך?! וכי זה שאלנו ממך?! אמר לון חייכון בר נש דכוותי יהבית לכון! שלח אייתיתיה ושאל ליה. אמר ליה רקה דם מהו? א"ל אם יש בו צחצוחית של רוק כשר. הגידמת במה היא חולצת? א"ל בשיניה. א"ל מהו הדין דכתיב אבל אגיד לך את הרשום בכתב אמת. אם אמת למה רשום ואם רשום למה אמת? א"ל עד שלא נתחתם גזר דין רשום. משנתחתם גזר דין אמת. אמר ליה ולמה לא אגיבתינון? אמר ליה עשו לי בימה גדולה והושיבו אותי עליה וטפח רוחי עלי וקרא עליו (משלי ל) אם נבלת בהתנשא ואם זמות יד לפה. מי גרם לך להתנבל בדברי תורה על שנישאת' בהן עצמך.

תני חליצה מוטעת כשירה. אי זו היא חליצה מוטעת? אמר רבי שמעון בן לקיש כל שאומרים לו חלוץ והיא ניתרת לך לאחר זמן. אמר ר' יוחנן אמש הייתי יושב ושונה הוא מתכוין והיא אינה מתכוונת, היא מתכוונת והוא אינו מתכוין לעולם חליצתה פסולה עד שיהו שניהן מתכוונין!! א"כ חליצה כזו פסולה! אי זו חליצה מוטעת על דעתו דר' יוחנן? כל שאומרים לו חלוץ והיא נותנת לך מאה מנה. [אמר ר' מנא אם אמר "על מנת" נותנת] אתא עובדא קומי רבי הונא ועבד כרבי שמעון בן לקיש. כד שמע רבי יוחנן פלג,שאינו חליצה כשרה חזר וכפה, וחלץ לה זמן תניינות.

אתא עובדא קומי ר' חייה בר ווא ואמר לו בני! האשה הזאת אינה רוצה להינשא לך דרך ייבום אלא חלוץ לה, עקור זיקתך ממנה והיא נישאת לך דרך נישואין. מן דחלץ לה, א"ל אין אתי משה ושמואל לא שריי לה! וקרא עלוי ריו"ח על ר"ח בר אבא (ירמיהו ז) חכמים המה להרע ולהיטיב לא ידעו.

אית תניי תני חליצה גנאי. אית תניי תני חליצה שבח. אמר רב חסדא מאן דאמר חליצה גנאי, כמשנה הראשונה. מאן דאמר חליצה שבח,

כמשנה האחרונה. אמר רבי יוסי אפי' תימר כאן וכאן כמשנה ראשונה. כאן וכאן כמשנה אחרונה. מאן דאמר חליצה גנאי, על ידי שפגם דבר אחד מן התורה יבוא ויטול פגמו (דברים כה) ונקרא שמו בישראל בית חלוץ הנעל. ומאן דאמר חליצה שבח נאמר כאן קרייה ונאמר להלן (בראשית מח) ויקרא בהם שמי. מה קרייה שנאמר להלן שבח אף כאן שבח:

מסכת יבמות פרק יג

הלכה א משנה בית שמאי אומרים אין ממאנין אלא ארוסות בית הלל אומרים ארוסות ונשואות

בית שמאי אומרים בבעל. ובית הלל אומרי' בבעל וביבם

בית שמאי אומרים בפניו. ובית הלל אומרי' בפניו ושלא בפניו

בית שמאי אומרים בבית דין. ובית הלל אומרים בבית דין ושלא בבית דין

אמרו בית הלל לבית שמאי ממאנת היא קטנה אפילו ארבעה וחמשה פעמים. אמרו להן בית שמאי אין בנות ישראל הבקר! אלא ממאנת, וממתנת עד שתגדיל ותמאן, ותינשא:

גמרא תמן תנינן: ר' יודה בר בבא העיד חמשה דברים: שממאנין את הקטנות. ועל עדות חולקין?! איך אפשר לחלוק על "על עדות"? על עיקר עדות חולקין. כך היתה עיקר עדותן. בית שמאי אומרים אין ממאנין אלא ארוסות. ובית הלל אומרים ארוסות ונשואות.

וקשיא על דבית הלל, נישואין תורה, וזכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפרת נדריה, כאשתו לכל דבר ואת אמר הכין! משלך נתנו לך. בדין היה שלא היו נישואיה נישואין, והן אמרו שיהו נישואיה נשואין, והן אמרו שתמאן בו ותצא.

מה טעמא דבית שמאי?שאין ממאנין נשואות אם אומר את כן נמצאתה עושה כל הבעילות שבעל בעילת זנות. אמר רבי אבין אתיא דבית שמאי כר' לעזר. דתני ר' לעזר אמר אף הפנוי הבא על הפנויה שלא לשם אישות הרי זו בעילת זנות. הדא אמרה עברה ומיאנה מן הנישואין על דבית שמאי, מיאוניה מיאונין.

נכנסה לחופה ולא נבעלה מה את עבד לה כארוסה כנשואה? ארוסה שביהודה שלבו גס בה מה את עבד לה כארוסה כנשואה? נראית שלא למאן, כגון קטנה נשואה שנתגרשה וחזרה ונתארסה אפילו כן חוזרת וממאנת? נישמעינה מן הדא: קטנה שהשיאה אביה ונתגרשה והלכה היא והשיאה את עצמה אפי' כן חוזרת וממאנת.

מה טעמון דבית שמאי? בבעל ולא ביבם בעלה שנישאת לו לרצונה, ממאנת. יבמה שנפלה לו על כרחה, אינה ממאנת. מה טעמון דבית הלל? אם בעיקר היא ממאנת. לא כל שכן ביבם!

רבי יוחנן אמר ממאנת היא ביבם לעקור זיקת המת להתיר צרה לאביה, וכלה לחמיה.כ בת ממאנת לאביה וכלה לחמיה כדיי להתיר הצרה רב ורבי שמעון בן לקיש [פליגי על ריו"ח] כבית שמאי דבית

שמאי אומרים בבעל?! מה אנן קיימין? אם באומרת אי אפשי לא בנישואיך ולא בנישואי אחיך, כל עמה מודיי שהיא עוקרת. אלא כן אנן קיימין באומרת אי אפשי בנישואין. רבי יוחנן אמר, כאומרת אי אפשי בנישואיך ולא בנישואי אחיך.ומהני רב ורבי שמעון בן לקיש תריהון אמרין, כאומרת אי אפשי בנישואיך, אבל בנישואי אחיך רוצה אני.ולא מהני מיאון כה"ג

מתניתין פליגין על ר' יוחנן: וכולם אם מתו או מאנו או נתגרשו או שנמצאו איילונית, צרותיהן מותרות. נתגרשו לא הימנו? ודכוותה מאנו הימנו!אלמא מיאון ביבם ל"מ

תני ר' חזקיה כן: אם מאנו בחיי הבעל צרותיהן מותרות. לאחר מיתת הבעל, צרותיהן חולצת ולא מתייבמת!! אמר ר' יודן אבוי דר' מתנייה, תפתר, שמתו אותן הערות שרצו למאן ולא מאנו דמתניתא אמרה כל היכולה למאן ולא מאנו, ומתה, צרתה חולצת ולא מתייבמת.

אמר רבי אבודימי אפילו תימר בקיימת, תיפתר שאין שם יבם אחר אלא אביה.אסורה הצרה אף לאחר מיאון (דנראית כצרת ערווה)

[שייך לפ"ק ר' יונה אומר מן האירוסין "נמצאו איילונית" איירי מן האירוסין ר' יוסה אומר אפי' מן הנישואין. במחזירה תניינה חזר ביה ר' יוסה. אמר ליה ר' פינחס ולא כן אלפן ר' אפילו מן הנישואין?! אמר ליה והא קביעא גבך במיסמרה! דווקא מן האירוסין אמר ר' זעירא קומי ר' מנא,וכי יאות אמר ר' יוסה עוד לא יחזור?! קודם חזרה מה אילו בתו מן הנישואין בלא איילונית, צרתה אסורה! מפני שניתוסף לאיילונית, צרותיהן מותרת?! [וצ"ע הרי יש לשאול כזאת גם מן האירוסין?] אמר ליה איילונית כמי שאינה בעולם. אים יודע שהיא איילונית ונשאה, הוי לה "צרת ערווה שלא במקום מצווה" בבלי12ב אילו שתי יבמות, אחת איילונית ואחת שאינה איילונית, ובא היבם וחלץ לה, ובא עליה שמא פטור בחבירתה כלום?! הוה איילונית כמי שאינה בעולם.

בתה ממאנת? ולא נשואי תורה הן (דברים כב) את בתי נתתי לאיש הזה! ר' הונא בשם ר' שמעון בן לקיש תיפתר בקטנה שהשיאה אביה ונתגרשה, שהיא כיתומה בחיי אביה]

ר' אחא בר חיננא בשם ר"ל זאת שא"א לומר בחמותו "שמיאנה" אומרת שאין קטנה יולדת. דלכן, תמאן מבעלה. ותתיר צרתה לחתנה. אים תאמר קטנה יולדת, שפיר משכחת חמותו שהיא קטנה ויכולה למאן!

[כלתו של רבי ישמעאל מיאינה ובנה על כתיפה]

ממאנת ביבם....במאי עסקי' ומאה דינה? רב המנונא בשם אסי: ביבמה שנפלה לפני שני יבמין היא מתניתא. ועשה בה אחת מהן מאמר, תמאן במאמרו ותינשא לשוק. ותמאן במאמרו ותינשא לאחיו! תיפתר באומרת אי אפשי בך ולא באחיך. נמצא עקרה זיקה

ר' הילא בשם ר' שמעון בן יוסינא בשם ר' הושעיה: ביבמה שנפלה לפני שני יבמין היא מתניתא. עשה בה אחד מהן מאמר, תמאן למאמרו ותינשא לאחיו. ותמאן במאמרו ותינשא לשוק! תיפתר בשהשיאה אביה. והן

נישואי תורה והמיאון מהניא רק כלפי המאמר, ולא כלפי הזיקה

אמרו בית הלל לבית שמאי: מעשה באשתו של פישון הגמל שמיאנו לה חכמים שלא בפניה. אמרו להן בית שמאי משם ראייה?! לפי שמדד בכפישה.he measured with a “two-compartment” bowl) (dealt unfair) לפיכך מדדו לו חכמים בכפישה. וקשיא אילו העושה דבר שלא כשורה שמא מתירין ערוה שלו? אמר רב חסדא הדא אמרה עברה ומיאנה מן הנישואין על דבית שמאי מיאוניה מיאונין.

ר' בא בשם ר' חייה בר אשי מעשה בתינוקת שירדה לכבס בנהר אמרו לה הא ארוסיך איעבר!הנה ארוס שלך עובר אמר תלך אמה ותינשא לו! איני חפץ בו! ובא מעשה לפני חכמים ואמרו אין מיאון גדול מזה. אמר רבי חנינה מעשה בתינוקת שנכנסה ליטול פשתן מן הפשתני אמרין לה ארוסיך איעבר! אמרה תלך אמה ותינשא לו. ובא מעשה לפני חכמים ואמרו אין מיאון גדול מזה. תני בשם רבי יודה אפי' לא נכנסה אלא ליטול חפץ מן החנווני ואמרה אי איפשי בפלוני בעלי אין מיאון גדול מזה.

בפני בי"ד וכו' ובית דין יושבין במיאונין? לא כן תני ברח מן שלש והידבק בשלש. הידבק בחליצה, ובהיתר נדרים, ובהבאת שלום. וברח מן המיאונין, ומלהיות ערב, ומלהיות בעל פיקדון. אמר רבי שמעון בר בא לית שמה פיקדון אלא פוק דין! אמר רבי ברכיה (משלי ז) בני אם ערבת לרעך. ובית דין יושבין במיאונין. תיפתר דהויין עסוקין במילה חורי.

ואתא עובדא קומיהון.

כיני מתניתא ותמאן בו ותינשא, הא תתארס לא. הדא אמרה עברה ומיאנה מן הנישואין על דבית שמאי אין מיאוניה מיאונין. ע"כ מתירין לה להינשא---כי לא תוכל שוב למאן רבי אחא בשם ר' תנחום בר חייה קול יוצא לנשואה ואין קול יוצא לארוסה. יכולה היא אשה להטמין עצמה ולומר לא נתארסתי, ואינה יכולה להטמין עצמה ולומר לא נשאתי:וכולם ידעו שהיא כבר נשואה, ולא יזדקקו לה למיאון

הלכה ב משנה אי זו היא קטנה שהיא צריכה למאן? כל שהשיאתה אמה או אחיה לדעתה. השיאוה שלא מדעתה, אינה צריכה למאן

ר' חנניה בן אנטיגנס אומר: כל תינוקת שאינה יכולה לשמור את קידושיה אינה צריכה למאן

רבי אליעזר אומר: אין מעשה קטנה אלא כמפותה. בת ישראל לכהן לא תאכל בתרומה. בת כהן לישראל תאכל בתרומה:

גמרא אי זהו לדעתה? עבד לה גנון חופה ומלבשין לה קוזמירין jewelry ומדכרין לה גבר.

מה, חלוקין על רבי חנניה בן אנטיגנס? מן מה דמר ר' יוחנן אי זו היא קטנה שהיא צריכה להתגרש? כל שנותנין לה גיטה ודבר אחר עמו, והיא מוציאה אותו לאחר זמן. כגון שכורכין הגט סביב לשוקלד [והיא שומרת הגט ר ק מחמת השוקלד!] הדא אמרה: חלוקין על ר' חנניה בן אנטיגנס

ר' לעזר אומר: אין מעשה קטנה כלום. אינו זכאי לא במציאתה ולא במעשה ידיה ולא בהפר נדריה, כילו שאינה אשתו לכל דבר, אלא שהיא צריכה ממנו מיאונין. ר' יהושע אומר זכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפר נדריה כילו היא אשתו לכל דבר, אלא שהיא יוצאה הימנו במיאון. אמר ר' ישמעאל חיזרתי על כל מידות חכמים ולא מצאתי אדם שמידתו שוה בקטנה חוץ ממידות ר' אליעזר אלא שהוא אמר שהיא צריכה ממנו מיאונין.

אמר ר' אבהו מעשה באמו של ר' ליעזר שהיתה דוחקת בו לשאת את בת אחותו, והיה אומר לה בתי לכי הינשאי, בתי לכי הינשאי! עד שאמרה לו הרי אני שפחה לך לרחוץ רגלי עבדי אדוני! אעפ"כ כנסה ולא הכירה עד שהביאה שתי שערות.

על דעתיה דר' ליעזר, מהו שתמאן בו ותיטול קנס ממנו? כאילו אנסה! על דעתיה דר' יהושע מהו שתמאן בו ותיטול קנס מאחר? מי הוי כאילו לא נשאה אדם מעולם מהו שתמאן בו ותעקור גיטה? ר' יצחק שאל, מהו שתמאן בו ותחזיר למזונות בעלה? הראשון (שמת והיא אוכלת מזונות) פשיטא שאינה חוזרת למזונות בעלה, שכן הוא כותב לה ואת תהויין יתבא בביתי ומיתזנת מן ניכסי. ולית היא ביתה. לא צורכה דלא. מהו שתמאן בו, ותחזור למזונות אביה.כבת הניזונת מן האחין

תמן תנינן, קטן שלא הביא שתי שערות, רבי יהודה אומר: תרומתו תרומה. תני בשם ר' מאיר לעולם אין תרומתו תרומה עד שהביא שתי שערות. רבי אבין כהנא בשם ר' הילא. (במדבר יח) ולא תשאו עליו חטא, את שהוא בנשיאת עון, תורם. את שאינו בנשיאת עון, אינו תורם. התיבון עכו"ם הרי אינו בנשיאת עון, ותורם!

ר' יוסי בשם ר' הילא (שם) ונחשב לכם (שם) והרמותם. את שכתוב בו מחשבה תורם. ואת שאין כתוב בו מחשבה אינו תורם. התיבון הרי גוים הרי אין כתוב בהן מחשבה לעניין הכשר זרעים ותורם! תני ר' הושעיה גוים אין להן מחשבה בין להכשיר בין לתרומה.

רבי אחא בר חיננא בשם כהנא: כדברי מי שהוא אומר אינו תורם, אינו מקדיש. ולמה לא אמר כדברי מי שהוא תורם, מקדיש? בגין דר' יודה דאמר תורם, ו א י נ ו מקדיש.

אמר ר' יוחנן אפילו כמאן דאמר קטן אינו תורם, מקדיש! מהו מקדיש? עולה ושלמים.

להביא חטאת חלב אינו יכול, שאין לו חטאת חלב. חטאת דם אינו יכול, שאין לו חטאת דם. מהו שיביא קרבן זיבה וקרבן צרעת? מאחר שהיא חובה אינו מביא, או מאחר שהוא מטמא בהן מביא? כתי כד תהא.. פשיטא לך שהוא מביא.קרבן זיבה מהו שיעשה בהן שליח? מאחר שהוא מטמא בהן, נעשה =עושה בהן שליח. או מאחר שאינו נעשה שליח לכל הדברים, כגון תרומה אינו נעשה בהן שליח.

[התיב ר' יודן הרי יש לו טבל דבר תורה, פוטר טיבלו דבר תורה?! והכא, אע"פ שהוא מטמא בהן, אינו מביא]

לריו"ח......קטן מהו שיביא ביכורין? כר' יודה בכורים 3 דר' יודה אמר הוקשו לקדשי הגבול, אינו מביא. כרבנן דאינון אמרין הקשו לקדשי המקדש, מביא. מהו שיביא חגיגה? מאחר שהוא חובה אינו מביא, או מאחר שהוא משנה לשם שלמים, מביא. מהו שיביא פסח? מאחר שהיא חובה אין מביא, או מאחר דאמר רבי שמעון בן לקיש בשם רבי הושעיה מביא הוא אדם פסח בשאר ימות השנה ומשנהו לשם שלמים, מביא. מהו שיביא מעשר בהמה? אין יסבר כר' מאיר דר"מ אמר (במדבר יח) מכל מעשרותיכם, הוקשו מעשרות זה לזה. כשם שאינו מביא מעשר דגן כך אינו מביא מעשר בהמה.

מהו שיעשה תמורה? אין יסבור כר' שמעון דאמר מעשר בהמה לימד על כל הקדשים לתמורה, כשם שאינו מביא מעשר דגן כך אינו מביא מעשר בהמה. כשם שאינו מביא מעשר בהמה כך אינו עושה תמורה. כשם שאינו מימר בו, כך אינו מימר בכל הקדשים.

מהו שיהו חייבין על קדשיו שהקדיש קטן בחוץ? כהנא אמר [ס"ל לעיל דלכו"ע "אינו מקדש"] אין חייבין על קדשיו בחוץ. רבי יוחנן ר' שמעון בן לקיש תריהון אמרין חייבין על קדשיו בחוץ.

וקשיא דרבי כהנא על דרבי יודה. דר' יודה פוטר טיבלו דבר תורה קטן יכול לתרום טבל דאורייתא ואת אמר הכין?! שאין הקדישו הקדש! כמאן דאמר מאיליהן קיבלו עליהן את המעשרות. =תרומה בזה"ז דרבנן

וקשיא דרבי יוחנן על דרבי יהושע. נישואיה דרבנן. הפר נדריה תורה, ואת אמר הכין! איך בעל מפר נדרי הקדש שחלין מה"ת? אמר רבי זעירא לית כאן הפר נדרים. מן הדא דרבי יוחנן על הדא דרבי יהושע, רבי ניסא שאל, ויהי כן באסורות! שמא איירי ב"איסר" שאסרה על נפשה-דאסור רק מדרבנן רבי יוחנן אמר א י ן לוקין על האסורות!

הוי, ההיא דתנינן תמן קודם לזמן הזה- אף על פי שאמרו יודעין אנו לשם מי נדרנו ולשם מי הקדשנו, אין נדריהן נדרים ואין הקדישן הקדש. לאחר הזמן הזה- אף על פי שאמרו אין אנו יודעין לשם מי נדרנו ולשם מי הקדשנו נדריהן נדרים והקדישן הקדש. והדא מתניתא מהו? על דעתיה דכהנא בריש הסוגיא דס"ל למ"ד אינו תורם--אינו מקדיש במחלוקת. על דעתיה דרבי יוחנן ור' שמעון בן לקיש, דברי הכל:

הלכה ג משנה ר' ליעזר בן יעקב אומר: כל עכבה שהיא מן האיש, כאילו היא אשתו. וכל עכבה שאינה מן האיש, כאילו אינה אשתו:

גמרא תני ר' ליעזר בן יעקב אומר כל עכבה שהיא מן האיש כאלו שהיא אשתו- בגט. ושאינו מן האיש כאילו שאינה אשתו- במיאונים [פירוש על המשנה]

הלכה ד משנה הממאנת באיש, הוא מותר בקרובותיה. והיא מותרת בקרוביו ולא פסלה מן הכהונה.

נתן לה גט, הוא אסור בקרובותיה, והיא אסורה

בקרוביו, ופסלה מן הכהונה

נתן לה גט והחזירה, מיאנה בו, ונישאת לאחר, ונתאלמנה או נתגרשה, מותרת לחזור לו. מיאנה בו, והחזירה ונתן לה גט, ונישאת לאחר, ונתאלמנה או נתגרשה, אסורה לחזור לו.

זה הכלל: גט אחר מיאון, אסורה לחזור לו. מיאון אחר גט, מותרת לחזור לו:

גמרא רבי יוחנן בשם רבי ינאי אין בה אלא משום זיהום כהונה. ואין בית דין מזהמין אותה:ממאנת מותרת לכהן

הלכה ה משנה הממאנת באיש, ונישאת לאחר, וגירשה. לאחר, ומיאנה בו, לאחר, וגירשה. לאחר, ומיאנה בו. כל שיצאת ממנו בגט, אסורה לחזור לו. במיאון, מותרת לחזור לו:

גמרא אמר ר' יוסי בי ר' בון והוא דאסורה לחזור לראובן המגרש שיהא הגט בסוף:אבל יצאת מיהודה ע"י מיאון, שפיר חוזרת לראובן

הלכה ו משנה המגרש את האשה והחזירה, מותרת ליבם. רבי ליעזר אוסר.

וכן המגרש את היתומה, והחזירה, מותרת ליבם. רבי לעזר אוסר

קטנה שהשיאה אביה ונתגרשה, כיתומה בחיי האב, החזירה, אסורה ליבם

ומודין חכמים לר' לעזר בזמן שגירשה קטנה והחזירה קטנה מפני שהיו גירושיה גירושין גמורין ולא היתה חזרתה גמורה. אבל אם גירשה קטנה והחזירה גדולה, או שגידלה תחתיו מותרת ליבם:

גמרא מאי טעמא דר' לעזר? מפני שעמדה עליו באיסור שעה אחת.באיסור גרושת אחיו

מודין חכמים לר' לעזר בקטנה שהשיאה אביה ונתגרשה שהיא כיתומה בחיי אביה קידושיה וגירושיה תורה. חזרתה אינה תורה. צרתה מהו? רב אמר צרתה אסורה. רבי יוחנן אמר צרתה אסורה. ר' שמעון בן לקיש אמר צרתה מותרת. אמר ר' לעזר חוזרתי בין על רבנן דהכא, בין על רבנן דתמן, לא אשכחית בר נש דכוותי אלא ר' שמעון בן לקיש דו אמר צרתה מותרת.

רב המנונא הוה יתיב קומי רב אדא בר אחוה אמר צרתה מהו? אמר ליה מותר.

אמר רבא בר ממל מסתברא כמאן דאמר צרתה מותרת. ברם כמאן דאמר צרתה אסורה. מה נפשך, צד שקנה בה כנגדו התיר בצרתה. וצד שלא קנה בה, כנגדו התיר בצרה!! אים חזרת הקטנה מועיל, הרי שניהם זקוקים. ואי לא מועיל, אין זו צרתה! אמר ר' שמי וכי יש מה נפשך בעריות! מהו כדון? כל יבמה שאין כולה לחוץ, צד הקנוי שבה נידון משום ערוה, וערוה פוטרת צרתה!

ר' יודן בעי, כמה דאת אמר תמן לעיל 10:9 ויחלוץ צד הקנוי שבה, ויפטור=ויכניס צרתה. אף הכא ויחלוץ צד כ נעשה תקנה שתמאן ביבם כדיי להתיר הצרה הקנוי שבקטנה, ויכניס צרתה! עד דאת מקשי ליה על דרבנן קשייתה על דרבי ליעזר. לית אני יכול למיקשי לה על דר'

אליעזר, דר' אליעזר שמתי. בית שמאי אומרים אין ממאנין אלא ארוסות:א"א להקשות על ר"א דהא ס"ל כב"ש דאין ממאנין כלל ביבם, ע"כ מקשה רק לרבנן!

הלכה ז משנה שני אחים נשואין לשתי יתומות קטנות, מת בעלה של אחת מהן, תצא משום אחות אשה. וכן שתי חרשות.

גדולה וקטנה, מת בעלה של קטנה, תצא משום אחות אשה. מת בעלה של גדולה, ר' ליעזר אומר: מלמדין את הקטנה שתמאן בו. רבן גמליאל אומר: אם מיאנה מיאנה, ואם לאו תמתין עד שתגדיל, ותצא הלזו משום אחות אשה. ר' יהושע אומר: אי לו על אשתו, ואי לו על אשת אחיו! מוציא את אשתו בגט, ואת אשת אחיו בחליצה:

גמרא כקינייינה של זו כן קניינה של זו. וכקניינה של זו כן קניינה של זו.

ולא כן תנינן קטנה וחרשת. אחיות נשואין לב' אחין תני ר' חייה קטנה וחרשת. מת בעל הקטנה, בעל החרשת מוציאה בגט,שמא זיקת קטנה עדיף והקטנה תמתין עד שתגדיל ותחלוץ. ותחלוץ מיד! לית יכיל בגין דרבי מאיר. דר' מאיר אמר אין חולצין ואין מייבמין את הקטנה שמא תמצא איילונית. מת בעל החרשת, בעל הקטנה מוציאה בגט, והחרשת אסורה איסור עולם.א"א לחלוץ עבר ובא על החרשת, יוציא בגט והותרה. כההיא דאמר ר' הילא מפני תקנתה. מתירין לה בדיעבד שתצא בגט לחודה

ר"ג אומר..כיני מתניתא: והקטנה תמתין עד שתגדיל ותגיע לפרק ותינשא. אמר ר' לעזר לית כאן תינשא, אלא תתארס. אמר ר' יוחנן זו דברי רבן גמליאל.באירוסין סגי להפקיע זיקה המקדש אחות יבמתו, נפטרה יבמתו מן החליצה ומן היבום. הוי ההיא דתנינן תמן שומרת יבם שקידש אחיו את אחותה..., דלא כרבן גמליאל.

רבי חגיי אמר קומי ר' זעירה מנחם בשם ר' יוחנן הלכה כר' אליעזר. אם מיאנה מיאנה...ואת אמר הכין?!

ר' זעירה ר' חייה בשם ר' יוחנן הלכה כר' יהושע. אם מיאנה מיאנה וכו' ואת אמר הכין?!

ר' הילא ר' יוסי בשם ר' יוחנן הלכה כרבן גמליאל.

ומתרץ.. מודה ר' יהושע לרבן גמליאל, אם מיאנה מיאנה ואם לאו תמתין עד שתגדיל. ואם לאו, שאינה רוצה להמתין מוציא את אשתו בגט ואת אשת אחיו בחליצה:

הלכה ח משנה מי שהיה נשוי לשתי יתומות קטנות, ומת. ביאתה או חליצתה של אחת מהן פוטרת צרתה

וכן שתי חרשות

קטנה וחרשת, אין ביאת אחת מהן פוטרת צרתה:

גמרא כקניינה של זו כן קניינה של זו, וכקניינה של זו כן קניינה של זו.

כיצד הוא עושה? רב חייה בר אשי בשם רב: כונס את החרשת ומוציאה בגט. והקטנה, תמתין עד שתגדיל ותחלוץ. ותחלוץ מיד. לית יכיל בגין דרבי מאיר דר' מאיר אמר אין חולצין ולא מייבמין את הקטנה שמא תימצא איילונית. ואם בא על הקטנה, מוציאה בגט. והחרשת אסורה איסור עולם. עבר ובא על החרשת מוציאה בגט והותרה. אמר ר' הילא מפני תקנתה. סגי בגט [אע"ג דמן הדין היא ביאה פסולה, ובעי חליצה]

ר' בון בר חייא בעי קומי ר' הילא, מהו מפני תקנתה? למה אין תקנה פשוטה להכניס את החרשת...

כמה דתימר תמן 10:9 יחלוץ צד הקנוי שבו ויכניס צרתה, אמר אוף הכא יחלוץ צד הקנוי שבקטנה, ויכניס את החרשת! אמר ליה כן אמר ר' שמעון בן לקיש לא מצינו שתי יבמות אחת חולצת ואחת מתייבמת! ומצינו שתי יבמות אחת חולצת ואחת יוצאת בגט?! עצת ר"ח בר אשי אמר ליה, הוי ההיא דתנינן תמן מאמר לזה וחלץ לזה הראשונה צריכה גט:הרי מצינו!

הלכה ט משנה פיקחת וחרשת, ביאת הפיקחת פוטרת את החרשת, אין ביאת החרשת פוטרת את הפיקחת:

גמרא פיקחת וחרשת, ביאת הפיקחת פוטרת את החרשת, אין ביאת החרשת פוטרת את הפיקחת, אלא פוסלת את הפיקחת:

הלכה י משנה גדולה וקטנה, ביאת הגדולה פוטרת את הקטנה, ואין ביאת הקטנה פוטרת את הגדולה:

גמרא גדולה וקטנה, ביאת גדולה פוטרת את הקטנה. אין ביאת הקטנה פוטרת את הגדולה, אלא פוסלת את הגדול':

הלכה יא משנה מי שהיה נשוי לשתי יתומות קטנות, ומת. בא היבם על הראשונה, וחזר ובא על השנייה, או שבא אחיו על השנייה, לא פסל את הראשונה

וכן שתי חרשות, קטנה וחרשת, בא היבם על הקטנה וחזר ובא על החרשת, או שבא אחיו על החרשת, לא פסל את הקטנה.

בא היבם על החרשת, וחזר ובא על הקטנה, או שבא אחיו על הקטנה, פסל את החרשת:

[חרשת קנוייה במקצת אבל קטנה קנוייה לגמרי או לא קנוייה כלל]

גמרא אפילו לא בא על הקטנה פוסל את החרשת! זיקת הקטנה אוסרת אותה עליו! ומתרץ..שאילו לא בא על הקטנה ומתה, הקטנה היה מותר בחרשת. ועכשיו שבא עליה, אפילו מתה פסל את החרשת:

הלכה יב משנה פיקחת וחרשת, בא היבם על הפיקחת, וחזר ובא על החרשת, או שבא אחיו על החרשת, לא פסל את הפיקחת. בא היבם על החרשת, וחזר ובא על הפיקחת או שבא אחיו על הפיקחת, פסל את החרשת:

גמרא אפילו לא בא על הפיקחת פוסל את החרשת! שאילו לא בא על הפיקחת, ומתה, היה מותר בחרשת. ועכשיו שבא עליה, אפי'

מתה פסל את החרשת:

הלכה יג משנה גדולה וקטנה, בא היבם על הגדולה, וחזר ובא על הקטנה, או שבא אחיו על הקטנה, לא פסל את הגדולה. בא היבם על הקטנה, וחזר ובא על הגדולה, או שבא אחיו על הגדולה, פסל את הקטנה

ר' לעזר אומר מלמדין את הקטנה שתמאן בו:

גמרא אפילו לא בא על הגדולה, פסל את הקטנה! שאילו לא בא על הגדולה, ומתה, היה מותר בקטנה. ועכשיו שבא עליה, אפילו מתה, פסל את הקטנה.

הלכה יד משנה יבם קטן שבא על יבמה קטנה, יגדלו זה עם זה. בא על יבמה גדולה, תגדלנו.

רוצה להוציאה בגט היבמה שאמרה בתוך שלשים יום לא נבעלתי, כופין אותו שיחלוץ לה. לאחר שלשים יום, מבקשין ממנו שיחלוץ לה. בזמן שהוא מודה, אפילו לאחר שנים עשר חדש כופין אותו שיחלוץ לה.

הנודרת הנייה מיבמה בחיי בעלה, כופין אותו עד שיחלוץ לה. לאחר מיתת בעלה, מבקשין ממנו שיחלוץ לה. אם נתכוונה לכך, אפילו בחיי בעלה, מבקשין ממנו שיחלוץ לה:

גמרא לשעבר =בדיעבד, הא בתחילה לא. אין מייבמין את הקטנה רבי מנא אמר לה סתם, ר' יצחק בריה דרבי חייה כתובה בשם דרבי יוחנן: דר' מאיר היא. דר' מאיר אמר אין חולצין ולא מייבמין את הקטנה שמא תימצא איילונית:

טענת בתולים עד שלשים יום דברי ר' מאיר. וחכמים אומרים מיד. מה נן קיימין? אם בשבעל, מיד. אים לא טען מיד, חזקה שמשקר! ואם בשלא בעל, אפילו לאחר כמה! אלא כן אנן קיימין בסתם. ר' מאיר אמר חזקה אדם מעמיד עצמו שלשים יום. ורבנין אמרין אין אדם מעמיד אפילו יום אחד.

ר' ירמיה בעי, מהו שיהא נאמן לומר על דר' מאיר העמדתי עצמי שלשים יום, בשביל לעשות הוולד שתוקי? שמא לעניין כשרות הוולד, אף לר"מ מחזקי' שבעל תוך 30? נישמעינה מן הדא: היבמה שאמרה בתוך שלשים יום לא נבעלתי, כופין אותו שיחלוץ לה. לאחר שלושים יום, מבקשין ממנו לחלוץ לה. ואמר ר' לעזר דר' מאיר היא. ואמר ר' לעזר לא שנו אלא אצלה הא אצל צרתה לא. מותרת לשוק בלי חליצה (אפי' כשהיא אומרת תוך 30 לא נבעלתי עדיין) כמה דתימר תמן לא הכל ממנה לחוב לצרתה. אף הכא לא הכל ממנו לחוב לבנו.

כהדא: הוא אומר בעלתי והיא אומרת לא נבעלתי, אף על פי שחזר ואמר לא בעלתי, לא הכל ממנו. וחייב לתת גם גט שכבר משעה הראשונה אמר בעלתי. אבל אם אמר משעה הראשונה לא בעלתי שניהן יכולין לעקור חזקה.ומספיק חליצה [אפילו לאחר ל']

חברייא בעיי, מה נן קיימין? הא דכופין לחלוץ אם כמשנה הראשונה שמענו שמותר ליבם, אם

כמשנה אחרונה שמענו שמותר לחלוץ. שמענו שכופין?! רב הונא בשם רב: והוא שיהא הגט יוצא מתחת ידו לתוך ידה. הוא אמר גט אשה, כבר בעלתי והנני מגרשה והיא אומרת גט יבמה. לא בעלת רק נתת לי גט יבמה, וחלוץ! בתוך ל', חזקה לא בעל, כופין אותו שיחלוץ לה. לאחר ל', יום מבקשין ממנו שיחלוץ.

ר' יוסי בעי, לאחר שלשים יום חזקה בעל, ואת אמר מבקשין?! אלא כיני: רב הונא בשם רב: והוא שיהא הגט יוצא מתוך ידו לתוך ידה. הוא אמר גט אשה, והיא אומרת גט יבמה, בתוך שלשים, חזקה לא בעל, כופין אותו שיחלוץ לה. לאחר שלשים יום מבקשין ממנו שיחלוץ לה.

כהדא: יבם ויבמה הוא אמר בעלתי, והיא אומרת לא נבעלתי, פשיטא דהוא מעלה לה מזונות.דהא מודה שחייב לה פשיטא שאינו יורשה. לא צריכא דלא, מהו שיירש ניכסי אחיו?

היא אומרת נבעלתי, והוא אומר לא בעלתי, פשיטא שאינו מעלה לה מזונות. פשיטא שאינו יורש ניכסי אחיו. לא צריכא דלא, מהו שיירשנה

מסכת יבמות פרק יד

הלכה א משנה חרש שנשא פיקחת, פיקח שנשא חרשת. אם רצה להוציא יוציא. אם רצה לקיים יקיים. כשם שהוא כונס ברמיזה כך הוא מוציא ברמיזה

פיקח שנשא פיקחת ונתחרשה, אם רצה יוציא, ואם רצה יקיים.

נשטתתה, לא יוציא

נתחרש או נשתטה ה ב ע ל לא יוציא עולמית:

גמרא כיצד הוא עושה? רומז והוא נותן לה גיטה. כשם שהוא רומז כך הוא נרמז.

מתניתא בשקידשה בכסף אבל אם קידשה בבעילה קידושיו מעשה, וגירושיו אינו מעשה.

ר' לעזר שאל לר' יוחנן, אשתו של חרש ושל שוטה? אמר ליה אפי' אשם תלוי אין בה. ר' יעקב בר אחא בשם רבי יוחנן ר' הילא בשם ר' לעזר אפילו אשם תלוי אין בה. מכיון דאת אמר אפילו אשם תלוי אין בה, ובא אחר וקידשה נתפשו בה קידושין.

גירש, החרש [שמעון] מותרת להינשא לראשון.[ראובן] ואין בה משום מח"ג הדא היא דתני ר' חייה: אשתו של חרש שגירשה חרש, והלכה ונישאת לחרש או לפיקח, קורא אני עליה (דברים כד) לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה . אשתו של פיקח שגירשה, והלכה ונישאת לחרש, קורא אני עליה לשוב לקחתה.

אשתו של חרש שהלך לו בעלה למדינת הים, ובאו ואמרה לה מת בעליך, והלכה ונישאת לחרש או לפיקח, ואחר כך בא בעלה, תצא מזה ומזה. אשתו של פיקח שהלך בעלה למדינת הים באו ואמרו לה מת בעליך, והלכה ונישאת לחרש, ואחר כך בא הפיקח. הוינן סברין מימר יוציא החרש ויקיים הפיקח. עוד היא באילין

נשתטתה לא יוציא. דבית ר' ינאי אמרי, מפני גרירה. שלא תיגרר לזנות ר' זעירא ור' אילא תריהון אמרין, שאינה יכולה לשמור את גיטה. ר' נחמיה בר מר עוקבן בריה דרבי יוסי אמר תלתא. עבר וגירש. מאן דאמר מפני גרירה, גירש. מאן דאמר שאינה יכולה לשמור את גיטה, אסור. יש לה בן ואב ואח, מאן דאמר מפני גרירה, מותר. מאן דאמר שאינה יכולה לשמור את גיטה, אסור. פעמים שוטה פעמים חלומה, מאן דאמר מפני גרירה אסור, מאן דאמר שאינה יכולה לשמור את גיטה יש לה עיתים ויכולה היא לשמור את גיטה:

הלכה ב משנה א"ר יוחנן בן נורי: וכי מפני מה האשה שנתחרשה יוצאת, והאיש המתחרש אינו מוציא? אמרו לו: לא דומה האיש המגרש לאשה המתגרשת, שהאשה יוצאת לרצונה ושלא לרצונה, והאיש אינו מוציא אלא לרצונו

העיד ר' יוחנן בן גודגדא על החרשת שהשיאה אביה שקידושיה גמורין שהיא יוצאה בגט. אמרו לו חכמים לריב"ן אף זו פקחת שנתחרשה כיוצא בה!

גמרא [מקשה על "אמרו לו"] ר' חנניה בעא קומי רבי הילא, נראין הדברים בפיקחת שיש בה דעת, שהיא יוצאה בין לדעת בין שלא לדעת. וחרשת שאין בה דעת, לא תצא אלא לדעת!

אף זו כיוצא בה: ולא עידות היא?! ומוסיפין על העדות?! אמרו לו סבר מימר, כפיקחת ונתחרשה שלא שמענו מעולם דיכול לגרש. ר' יוחנן ב"ן סבר מימר, כקטנה שהשיאה אביה ונתחרשה דהא ב ק ט נ ה --פשיטא דחרשת מעיקרא וחרשת דעכשיו שווין

[תוספתא השייך כאן [לפי שערי תורת א"י] שני אחין חרשין נשואין שתי אחיות פקחות או שתי אחיות חרשות, או שתי אחיות אחת פקחת ואחת חרשת. וכן שתי אחיות חרשות נשואות לשני אחין פקחין, או לשני אחין חרשין או לשני אחין אחד פקח ואחד חרש.

וכן שני אחין אחד פקח ואחד חרש נשואין שתי אחיות אחת חרשת ואחת פקחת, [חרשת לפקח ופקחת לחרש] אין כאן לא חליצה ולא יבום אלא אשתו עמו, והלזו תצא משם אחות אשה

אמר ר' יוחנן לית כן על ראשה =לא איירי כשראשון בא על הראשונה [פקח על פקחת] אית כן על סופה. מהו לית כן על ראשה? כשהיה חרש בעל הפיקחת פיקח בעל חרשת. אבל אם היה חרש בעל החרשת, פיקח פעל הפיקחת. הדא היא דתנינן דבתר דבתר דבתרה לקמן הלכה ה

הלכה ג משנה שני אחים חרשים נשואים לשתי אחיות חרשות, או לשתי אחיות אחת חרשת ואחת פיקחת

או שתי אחיות חרשות נשואות לשני אחין פקחין, לשני אחין חרשין, לשני אחין אחד חרש ואחד פיקח, הרי אילו פטורין מן החליצה ומן הייבום. אם היו נכריות יכנוסו. אם רצו להוציא יוציאו

שני אחין אחד חרש ואחד פיקח, נשואין לשתי אחיות פיקחות. מת חרש בעל פיקחת, מה יעשה פיקח בעל פיקחת? תצא משום אחות

אשה

מת פיקח בעל פיקחת, מה יעשה חרש בעל פיקחת? מוציא את אשתו בגט, ואשת אחיו אסורה לעולם:

גמרא שני אחין אחד חרש ואחד פקח...תצא משום אחות אשה צרתה מהו? נישמעינה מן הדא: בתו פיקחת נשואה לאחיו חרש, צרתה פטורה מן החליצה ומן הייבום:

הלכה ד משנה שני אחים פקחין נשואין לשתי אחיות אחת חרשת ואחת פיקחת, מת פיקח בעל חרשת מה יעשה פקח בעל פיקחת? תצא משום אחות אשה

מת פיקח בעל פיקחת, מה יעשה פיקח בעל חרשת? מוציא את אשתו בגט ואת אשת אחיו בחליצה:

גמרא צרתה מהו? נישמעינה מן הדא בתו חרשת נשואה לאחיו פיקח, צרתה חולצת ולא מתייבמת:

הלכה ה משנה שני אחים אחד חרש ואחד פיקח נשואין לשתי אחיות אחת חרשת ואחת פיקחת, מת חרש בעל חרשת מה יעשה פיקח בעל פיקחת? תצא משום אחות אשה

מת פיקח בעל פיקחת, מה יעשה חרש בעל חרשת? מוציא את אשתו בגט ואשת אחיו אסורה לעולם:

גמרא צרתה מהו? נישמעינה מן הדא בתו חרשת נשואה לאחיו חרש, צרתה פטורה מן החליצה ומן הייבום:

הלכה ו משנה שני אחין אחד חרש ואחד פיקח, נשואין לשתי נכריות פקחות, מת חרש בעל פיקחת, מה יעשה פיקח בעל פיקחת? או חולץ או מייבם

מת פיקח בעל פיקחת, מה יעשה חרש בעל פיקחת? כונס ואינו מוציא לעולם:

גמרא מהו שתאכל בתרומה? פקחת שניסת לחרש שנפלה לפני פקח נישמעינה מן הדא: בת ישראל פיקחת שנישאת לכהן חרש, אינה אוכלת בתרומה. מת ונפלה לפני היבם. אם היה פיקח, אוכלת. חרש, אינה אוכלת:

מהו שתאכל בתרומה? פקחת שנפלה לפני חרש נישמעינה מן הדא: בת ישראל פיקחת שנתארסה לכהן פיקח, לא הספיק לכונסה לחופה של נישואין עד שנתחרש הוא או עד שנתחרשה היא, אינה אוכלת בתרומה. מת, ונפלה לפני היבם, ואפילו חרש, אוכלת. בזה ייפה כח היבם מכח הבעל. שהיבם חרש ומאכיל והבעל חרש ואינו מאכיל:

הלכה ז משנה שני אחין פקחין, נשואין לשתי נכריות, אחת חרשת ואחת פיקחת, מת פיקח בעל חרשת, מה יעשה פיקח בעל פיקחת? כונס, אם רצה להוציא יוציא

מת פיקח בעל פיקחת, מה יעשה פיקח בעל חרשת? או חולץ או מייבם

שני אחין אחד חרש ואחד פיקח, נשואין לשתי נכריות אחת חרשת ואחת פיקחת, מת חרש

בעל חרשת מה יעשה פיקח בעל פיקחת? כונס, אם רצה להוציא יוציא

מת פיקח בעל פיקחת, מה יעשה חרש בעל חרשת? כונס ואינו מוציא לעולם:

מסכת יבמות פרק טו

הלכה א משנה האשה שהלכה היא ובעלה למדינת הים, שלום בינו ובינה ושלום בעולם, באה ואמרה מת בעלה, תינשא. מת בעלה, תתיבם.

שלום בינו לבינה ומלחמה בעולם, אין שלום בינו לבינה ושלום בעולם. באת ואמרה מת בעלי, אינה נאמנת

רבי יודה אומר: לעולם אינה נאמנת אלא אם כן באת בוכה ובגדיה קרועים. אמרו לו: אחת זו ואחת זו תינשא:

גמרא כמה דאת אמר אם יש עדים שהיא אשת איש והיא אומרת גרושה אני אינה נאמנת ואמר אף הכא כן! שנייא היא בעידי מיתה מאחר שאם יבוא הוא מכחיש.ע"כ דייקא ומינסבא

ותהא נאמנת לומר מת יבמי! לית יכיל, דתנינן שאין האשה נאמנת לומר מת יבמי, שתינשא. ולא מתה אחותי שתיכנס לביתה. אמר רבי בא: בעלה שנישאת לו לרצונה, נאמנת. יבמה שנפלה לו על כרחה, אינה נאמנת. זימנין דסניא ליה ר' הושעיה בעי הגע עצמך שנישאת לו על כרחה כגון שהשיאה אביה מעתה לא תהא נאמנת!

לא סוף דבר כמשנה האחרונה שעד אחד מתירה. ואפילו כמשנה הראשונה שאין עד אחד מתירה, היא מותרת עצמה. מה בינה לעד אחד? עד אחד חשוד לקלקלה, והיא אינה חשודה לקלקל את עצמה.

עד אחד מהו שיהא נאמן בשעת מלחמה? מי עדיף מינה? נישמעינה מן הדא: חד בר נש ביומוי דרבי, אמר ליה הן ההוא פלן? איפה ההוא פלוני? אמר לון מית. הן ההוא פלן? אמר לון מית. אמר ליה וכולהון מתים?! אמר לון ואילו הויין בחיין לא הוון מיתי! אילו היו חיים לא היו באים!! וודאי שמתו! רבי ירמיה בשם ר' חנינה מעשה בא לפני רבי ואמר מאן דנישאת נישאת, מאן דלא נישאת לא נישאת. רבי אייבו בר נגרי בשעת מלחמה הוות. הדא אמרה שעד אחד אין נאמן בשעת מלחמה.

מה בין שלום לעולם, לבין מלחמה לעולם? מלחמה בעולם סבורה בו שמת, ולא מת. עד כדון כשהיתה מלחמה בצפון ובאת מן הצפון. בדרום ובאת מן הדרום. היתה מלחמה בדרום , והיא אומרת מן הצפון באתי, אני אומר מן הדרום באת, והיא אומרת מן הצפון באתי סבורה להתיר את עצמה.שמא אינה נאמנת כשהוחזק מלחמה בעולם

היא אמרה על מיטתו מת, ואני אומר למלחמה הלך. היא אומרת על מיטתו מת , סבורה להתיר את עצמה.

אי זו היא קטטה? רבי בא בשם רב חייה בר אשי לא קידשתני ולא גרשתני ולא הייתי אשתך מימיי אין זה קטטה. קידשתני וגירשתני

אלא שלא נתתה לי כתובתי הרי זה קטטה. אמרה רבי בא קומי ר' חייה בר אבא אמר ליה לא בני, אלא אפילו היא תובעת בודאי להתגרש. ג"כ הוי "קטטה"

רבי יהודה אומר לעולם אינה נאמנת אלא אם כן באה בוכה ובגדיה קרועים. מתיבין לרבי יהודה, הגע עצמך שהיתה אחת בוכה ואחת שאינה בוכה, לזו את אוסר ולזו את מתיר! התיב ר' חנניה חברון דרבנין, הגע עצמך שיצא בנה למדינת הים ומת שם, אני אומר שמא היא מזכרת ובוכה!

הלכה ב משנה בית הלל אומרים: לא שמענו אלא בבואה מן הקציר בלבד. אמרו להן בית שמאי: אחד הבאה מן הקציר ואחד הבאה מן הזיתים ואחד הבאה ממדינת הים, לא דיברו בקציר אלא בהווה. חזרו בית הלל להורות כדברי בית שמאי:

גמרא אמרו להן בית שמאי: והלא כל השנה כולה קציר! הא כאי זה צד? יצא קציר שעורים ונכנס קציר חטים, יצא קציר ונכנס בציר, יצא בציר ונכנס מסיק. נמצאת כל השנה כולה קציר! וקיימו את דבריהן.

ולמה קציר? שכיח מיתה אמר ר' מנא דאונסה שכיח. שאין החמה קופחת על ראשו של אדם אלא בשעת הקציר. הדא היא דכתיב (מלכים ב ד) ויגדל הילד ויהי היום ויצא אל אביו אל הקוצרים ויאמר אל אביו ראשי ראשי! ויאמר אל הנער שאהו אל אמו. וישאהו ויביאהו אל אמו וישב על ברכיה עד הצהרים וימת. ורבנן אמרי דריחשא נחשים מצויין שכיח.

אמר רבי יוסי בי רבי בון (תהלים קח) סכותה לראשי ביום נשק. ביום שהקיץ נושק את החורף. אותו היום חם מאד דבר אחר ביום נשק. זה נשקו של גוג. דבר אחר ביום ששני עולמות נושקין זה את זה העולם הזה יוציא, והעולם הבא נכנס:

הלכה ג משנה בית שמאי אומרים: תינשא ותיטול כתובה. ובית הלל אומרים: תינשא ולא תיטול כתובה

אמרו להו בית שמאי: היתרתם את הערוה החמורה, ולא תתירו את הממון הקל! אמרו להן בית הלל: מצינו שאין האחין נכנסין לנחלה על פיה!

אמרו להן בית שמאי: והלא מספר כתובתה נלמוד, שהוא כותב לה "שאם תינשאי לאחר תיטלי מה שכתוב ליך" חזרו בית הלל להורות כדברי בית שמאי:

גמרא בנות מהו שייכנסו למזונות על פיה?

בית שמאי עבדין כתובה מדרש, דבית שמאי דרשין מספר כתובתה נלמוד שהוא כותב לה שאם תינשאי לאחר תיטלי מה שכתוב ליך. חזרו ב"ה להורות כדברי ב"ש.

בית הלל עבדין כתובה מדרש, דרש הלל הזקן לשון הדיוט, היו כותבין באלכסנדריאה שהיה אחד מהן מקדש אשה וחבירו חוטפה מן השוק וכשבא מעשה לפני חכמים ביקשו לעשותן ממזרים. אמר להן היילל הזקן הוציאו כתובת

אימותיהן. והוציאו כתובת אימותיהן ומצאו כתוב בהן לכשתכנסי לביתי תהויין לי לאנתו כדת משה ויהודאי.

רבי לעזר בן עזריה עבד כתובה מדרש, דרש רבי לעזר בן עזריה הבנים יירשו והבנות יזונו. מה הבנים אינן יורשין אלא לאחר מיתת אביהן. אף הבנות אינן ניזונות אלא לאחר מיתת אביהן.

ר' מאיר עבד כתובה מדרש, דאמר רבי מאיר המקבל שדה מחבירו שמין אותה כמה היא ראויה לעשות ונותנין לו. שהוא כותב לו אם אוביר ולא אעביד אשלם במיטבא.

רבי יודה עבד כתובה מדרש. תני בשם רבי יודה מביא הוא אדם על ידי אשתו כל קרבן שהיא חייבת אפילו אכלה חלב אפילו חיללה את השבת. וכן היה רבי יודה אומר פוטרה, אינו חייב בה, שכן היא כותבת לו ואוחרן די אתיין לך מן קדמת דנא. כשכותבת שובר על פרעון הכתובה "אני פוטרת אותך מאחריות שבא לך מלפנים" (אלמא חייב בקרבנותיה) דדריש לשון הדיוט

ר' יוסי עבד כתובה מדרש. דרש רבי יוסי מקום שנהגו לעשות כתובה מלוה, גובה את הכל. לכפול, אינה גובה אלא מחצה.

[דרך לכתוב ש"הכניסה לו 200"--בשעה שלא הכניסה רק 100]

[רבי לעזר אמר אין אדם רשאי ליקח לו בהמה חיה ועוף אלא אם כן התקין להן מזונות]

ר' יהושע בן קרחה עבד כתובה מדרש, דאמר רבי יהושע בן קרחה המלוה את חבירו לא ימשכננו יותר על חובו. שהוא כותב לו תשלמתה מן ניכסיי די אתיין לידי, דאקנה לקבל דנה.כל מה שאקנה נגד שווי זה המשכון, אני חייב לו (כך כותב הלווה,)

רב חונה עבד כתובה מדרש. דרש רב חונה הבנים יירשו והבנות ייזונו. מה הבנים יורשין מן המטלטלין אף הבנות ניזונות מן המטלטלין. שמואל אמר אין הבנות ניזונות מן המטלטלין. מתניתא מסייעא לשמואל בנן נוקבן דיהוון ליכי מינאי יהוויין יתבן בביתי ומיתזנן מניכסיי. ותני עלה ממקרקעי ולא ממטלטלי. אמר רבי בא בר זבדא אתיא דרב הונא כרבי, ושמואל כרבי שמעון בן לעזר. דתני אחד נכסים שיש להן אחריות ואחד נכסים שאין להן אחריות נפרעין מהן למזון האשה והבנות דברי רבי. ר' שמעון בן לעזר אומר: נכסים שיש להן אחריות, הבנים מוציאין מן הבנים, והבנות מן הבנות, והבנים מן הבנות, והבנות מן הבנים. ושאין להן אחריות, הבנים מוציאין מן הבנות, ואין הבנות מוציאין מן הבנים.

אמרין, חזר בה רב הונא. אמרין, יאות! שפיר עבד שחזר! ירושה דבר תורה, ומזון הבנות מדבריהן, ודבריהן למידין מד"ת?! אלא בכסף כתובת אמן פליגין. וכסף כתובת אמן, לא קרקע הוא?! מקיש מזונות לירושת כתובת בנין דכרין. ומקשה, והלא גם כב"ד מן הקרקע דווקא!!

היורד לניכסי אשתו ונתן עיניו בה לגרשה וקפץ ותלש מן הקרקע, הרי זה זריז ונשכר.

היורד לניכסי שבויין, ושמע עליהן שהן ממשמשין ובאין, וקפץ ותלש מן הקרקע הרי זה זריז ונשכר. ואילו הן ניכסי שבויים: כל שהלך אביו או אחיו או אחד מכל המורישין אותו למדינת הים, ושמע עליהן שמת וירד לו לנחלה. אבל ניכסי נטושין מוציאין אותה מידו. ואילו הן ניכסי נטושין: כל שהלך אביו או אחיו או אחד מכל המורישין אותו למדינת הים ולא שמע עליהן שמתו, וירד לו לנחלה. אמר רבן שמעון בן גמליאל שמעתי הוא שבויין הוא נטושין. אין מוציאין מידו אבל ניכסי רטושין מוציאין מידו. ואילו הן ניכסי רטושין: כל (שהלך אביו או אחיו או אחד מכל המורישין אותו למדינת הים) ואין ידוע איכן הוא=לא הודיעם

שמואל אמר שבוי זה שיצא שלא לדעת, שאילו יצא לדעת היה מצויהו. נטוש זה שיצא לדעת, תדע לך שעילה היה רוצה להבריחו מנכסיו, רצונו מוכחת שאינו רוצה שירדו לנכסיו הרי לדעת יצא ולא ציוהו!

ר' אחא ר' בא רב יהודה בשם שמואל המטלטלים אין בהן משום ניכסי רטושין. אין מניחין קרוב לאכול הפירות, רק בי"ד מעמידין שומר רבי יעקב בר אחא בשם רב יהודה קמה עומדת להיקצר וגפנים עומדות להיבצר כמטלטלין הן.וקוצרין ומוכרין ומעמידים שומר על המעות רב ששת שאל, אילין דיקליא דבבל דלא צריכין מרכבא,אינם צריכין טיפול של "הרכבת דקלים" לא מסתברא מיעבדינן כקמה עומדת להיקצר וגפנים עומדות להיבצר?

הלכה ד משנה הכל נאמנין להעידה, חוץ מחמותה, ובת חמותה, וצרתה, ויבמתה, ובת בעלה.

מה בין גט למיתה? שהכתב מוכיח.

עד אחד אמר מת, ונישאת, ובא אחר ואמר לא מת, הרי זה לא תצא

עד אמר מת ושנים אומרים לא מת, אף על פי שנישאת, תצא

שנים אומרים מת ועד אחד אמר לא מת, אף על פי שלא נישאת תינשא:

גמרא תני: כשם שאינן נאמנות עליה, כך אינה נאמנת עליהן.כגון כלה אינה נאמנת להעיד לחמותה

בן חמותה כבת חמותה. בן בעלה כבת בעלה.ואינן נאמנים צרתה- אפילו נשואה.אפי' היא הולכת וניסת לאחר, חיישינן ל"תמות נפשי וכו'" יבמתו- אפילו אחותה.

אמר רבי יוסי מתניתא אמרה כן שלא עשו זכרים כנקיבות. דתנינן תמן שאין האשה נאמנת לומר מת יבמי שתינשא, ולא מתה אחותי שתיכנס לביתה. וכו'... מפני שאין לה בנים. אבל אם יש לה בנים נאמן.לומר מת אחי שתינשא לשוק. אלמא בן חמותה נאמן. עיין לקמן ה'10

והכתוב מוכיח, ולא מפיה מאמינין אותה?! שאילו לא אמר בפניי נכתב ובפניי נחתם אף את שמא מתירה להינשא?! אמר רבי יוסי בי רבי בון כההיא דאמר רבי בון אינו חשוד לקללה בידי שמים. בבית דין חשוד לקללה. רק אים בי"ד אכן יאמינו להערעור ותתקלקל (תצא מזה ומזה וכו')——אבל אינה חשודה לקלקלה "כלפי שמיא" שמתוך

שהוא יודע שאם בא ועירער עיררו בטל, אף הוא מחתמו בעדים כשירים. והכא מתוך שהיא יודעת שלא עשו בה דבריה אצל חבירתה כלום, אף היא אומרת אמת:שייך לק' גבי אחת אומרת מת וכו'

פיסקא: עד א' אומר כו'. עד א' אמר מת ונישאת, ובא אחר ואמר לא מת, הרי זו לא תצא. מפני שאמר משנישאת. הא אם עד שלא נישאת, ונישאת, תצא. אמר ר' יוחנן זו דברי רבי מנחם בי רבי יוסי. אבל דברי חכמים בין אמר משנישאת בין שאמר עד שלא נישאת, לא תינשא. ואם נישאת, לא תצא.

רב נחמן בר יעקב בשם רב: נישאת על פי עדים שנים, אפילו אתון, אמרין ליה, לית אתנו =את ההנו. אין אנו מכירין אותך! אתה איש אחר! רבי שמואל בר רב יצחק בעי, הגע עצמך שהוא אדם מסויים כגון אימי. אמר רבי יוסי בי ר' בון ולית כמן בר נש דמיי לרבי אמי?! אתא עובדא קומי דרבנן דתמן, אמרין ליה לית אתנו. קם אבא בר בא אבוה דשמואל ולחש ליה גוי אודניה, אמר ליה, בחייך! הב לה גט מספק. קמו תלמידוי דרב ומחוניה הכו את אבא בר אבא (שחלק על רב,) אמר, ערקתא יקד וספסלה יקד.the strap & the stool that he was hit, went up in flames מן השמיים מפני כבוד אבא בר אבא שמואל אמר תמן הוינא ולא ערקתא יקדת ולא ספסלה יקדת, אלא אבא הוא דלקה, וקם לה. והריב נעצרה...

אתא עובדא קומי רבי אימי, א"ל אין, בריא דהיא שריא לך, אלא תהא יודע דבניה דההוא גברא ממזירא קומי שמייא. והוה רבי זעירא מקלס ליה דו מקיים מילתא על בררא:

הלכה ה משנה אחת אומרת מת, ואחת אומרת לא מת. זו שאמרה מת, תינשא ותיטול כתובה. וזו שאמרה לא מת, לא תינשא ולא תיטול כתובה.

אחת אומרת מת, ואחת אומרת נהרג. ר' מאיר אומר: הואיל והן מכחישות זו את זו, הרי אילו לא ינשאו. ר' יודה ור' שמעון אמר: זו וזו מודות שאינו קיים הרי אילו ינשאו:

גמרא רבי יעקב בר אחא בשם רבי יוחנן, רבי הילא בשם רבי לעזר מודה רבי מאיר בראשונה.ברישא מודה ר"מ שתינשא אשכח תני עוד הוא במחלוקת.

מה בין שנייה מה בין ראשונה? ראשונה לא עשו בה דבר זה אצל חבירתה כלום.הכחשת "לא מת" דחבירתה אינו כלום

א"ר לעזר מודה ר' יודה ור' שמעון בעדים.שמכחישות, שלא תינשא מה בין עדים. מה בין צרה? לא עשו דברי צרה אצל חבירתה כלום. אמר ר' יוחנן אילו אמרה רבי לעזר, מני שמעה ואמרה!

תמן תנינן מי שהיו שתי כיתי עדים מעידות אותו, אלו מעידין אותו שנזר שתים, ואלו מעידין אותו שנזר חמש... רב אמר בכלל נחלקו, אבל בפרט כל עמא מודיי שיש בכלל חמש שתים, שיהא נזיר שתים. אמר רבי יוחנן במונה נחלקו, אבל בכלל, כל עמא מודיי נחלקת העדות, אין כאן נזירות.

והידינו כלל והידינו מונה? כלל- ההן אמר תרתיי, וההן אמר חמש. מונה- ההן אמר חדא תרתי. וההן אמר תלת ארבע וחמש.

רב אמר: הכחיש [קרי בסגול תחת ההא] עדות בתוך עדות, לא בטלה העדות. ר' יוחנן אמר הכחיש עדות בתוך עדות, בטלה העדות. דברי הכל הכחיש עדות לאחר עדות, לא בטלה העדות.

רבי יוחנן כדעתיה: דמר ר' בא ר' חייה בשם ר' יוחנן: הוחזק המונה. זה אמר מן הכיס מונה, וזה אומר מן הצרור מונה. הכחיש עדות בתוך עדות =כת אחת שהוכחשה ואף רב מודה שבטלה העדות. מה פליגין? כשהיו שתי כיתי עדים, אילו אומרים מן הכיס מונה, ואילו אומרים מן הצרור מונה, הכחיש עדות בתוך עדות בטל העדות דריו"ח ס"ל, דאף ב"ה מודו בהכחשת תו"ת דבטלה, וכרב לא בטלה העדות.

אילו אומרים בתוך חיקו מנה, אחר ההלוואה נתנו בחיקו ("הכחיש עדות לאחר עדות") ואילו אומרים בתוך פונדתו מנה, דברי הכל הכחיש העדות לאחר עדות, לא בטלה עדות.

זה אמר במקל הרגו, וזה אמר בסייף הרגו. הכחיש עדות בתוך עדות, בטלה העדות. ואף רב מודה שבטלה עדות. מה פליגין? כשהיו שתי כתי עדים, אלו אומרים במקל הרגו, ואילו אומרים בסייף הרגו, הכחיש עדות בתוך עדות בטלה העדות. וכרב לא בטלה העדות. ס"ל בב' כתות, לעולם העדות קיימת

אילו אומרים בדרום פנה, ואילו אומרים בצפון פנה, ד"ה הכחיש עדות לאחר עדות, לא בטלה העדות.

חייליה דרב מן הדא: רבי שמעון ורבי יודה אומרים הואיל וזו וזו מודות שאינו קיים, ינשאו. אלמא לא בטלה ולא שמיע דמר רבי לעזר מודה ר' יודה ור' שמעון בעדים?!

[מה בין עדים מה בין צרה? לא עשו דברי צרה אצל חבירתה כלום]

מתניתא פליגא על רב: אחד חקירות ואחד בדיקות בזמן שהן מכחישין זה את זה עדותן בטילה. אמר רבי מנא פתר לה רב עד בעד. א"ר אבון ואפילו תימר כת בכת, שנייא היא בדיני נפשות (דברים טו) צדק צדק תרדוף:כדיי להציל, מבטלינן אפי' כת בכת

הלכה ו משנה עד אמר מת ועד אמר לא מת. אשה אמרה מת ואשה אומרת לא מת. הרי זו לא תינשא:

גמרא גידל בר בנימין בשם רב: בכל מקום שהכשירו עדות אשה כאיש, האשה מכחיש את האיש. ניתני עד אומר מת ואשה אומרת לא מת, אשה אומרת מת ועד אומר לא מת! תני דבית רבי כן.

תני בשם ר' נחמיה: הולכין אחר רוב העדות. היך עבידה? שתי נשים ואשה אחת, עשו אותן כשני עדים ועד אחד. הדא את אמר באשה ונשים. אבל אם היו מאה נשים ועד אחד, כעד בעד אינון:והוי הכחשה

הלכה ז משנה האשה שהלכה היא ובעלה למדינת הים, באת ואמרה מת בעלי, תינשא

ותיטול כתובה, וצרתה אסורה. היתה בת ישראל לכהן תאכל בתרומה דברי ר' טרפון. ר' עקיבה אומר אי זה דרך מוציאתה מידי עבירה, עד שתהא אסורה להינשא ואסורה מלוכל בתרומה:

גמרא חשודה היא לקלקל עצמה, כדי לקלקל צרתה. מעתה אפילו על עצמה לא תהא נאמנת! מתוך שהיא יודעת שלא עשו דבריה אצל חבירתה כלום, אף היא אומרת אמת. מעתה אפילו על צרתה תהא נאמנת! אמר רבי הילא חוזר לקילקול הראשון, חשודה היא לקלקל עצמה כדי לקלקל צרתה!

הלכה ח משנה אמרה מת בעלי ואחר כך מת חמי, תינשא ותיטול כתובה, וחמותה אסורה. היתה בת ישראל לכהן תאכל בתרומה דברי ר' טרפון. רבי עקיבה אומר אי זו דרך מוציאתה מידי עבירה עד שתהא אסורה להינשא, ואסורה מלוכל בתרומה:

גמרא ותהא נאמנת לומר מת חמי! לא כן סברינן מימר כשם שאינן נאמנות עליה כך היא אינה נאמנת עליהן?!

אמר רבי חנינה תיפתר שהיה חמיה כן וסיימה???שהיה חמיה בעיר הזאת ואנחנו מכירים אותו (שאים יחזור, תיאסר חמותה---וחשודה לקלקל)

הלכה ט משנה קידש אחת מחמש נשים ואין ידוע אי זו קידש, כל אחת ואחת אומרת אותי קידש! נותן גט לכל אחת ואחת וכתובה ביניהן ומסתלק דברי רבי טרפון. ר' עקיבה אומר: אי זו דרך מוציאתו מידי עבירה, עד שיתן גט וכתובה לכל אחת ואחת

גזל אחד מחמשה ואין ידוע אי זה מהן גזל, וכל אחד ואחד אומר אותי גזל! מניח את הגזילה ביניהן ומסתלק דברי ר' טרפון. רבי עקיבה אומר: אי זו דרך מוציאתו מידי עבירה, עד שישלם גזילה לכל אחד ואחד:

גמרא אמר רבי אסי מתניתין ב"מ 3 דר' עקיבה דלא כרבי טרפון. דתנינן תמן ב"מ 3 אמר לשנים גזלתי את אחד מכם מנה, ואיני יודע איזה מכם הוא. אביו של אחד מכם הפקיד אצלי מנה, ואיני יודע איזה מכם הוא. נותן לזה מנה ולזה מנה, שהודה מפי עצמו. רבי יעקב בר אחא בשם רבי יוחנן: דברי הכל היא, אומר צא ידי שמים. רבי בא בשם רב יהודה כאן שיש עדים יודעים ראו שגזל אחד מהם, אינו משלם רק לאחד [שהרי אינו מעוניין לצאת יד"ש] כאן שאין עדים יודעים. רבי הילא בשם ר' אלעזר: כאן ביבמות בשותקין. כאן ב"מ 3 במדברים.שמודה שחייב רבי ירמיה בשם רב כאן ב"מ 3 בנשבע, כאן בשלא נשבע.

רבי יוחנן בעי, אם בשנשבע, היה לו לעשות שליח בית דין ולמסור! סגי בכך! [למה ישלם לכל אחד?]

[ר' יוחנן סבר מימר שליח בית דין שעשאו ג ו ז ל לא שעשאו נגזל. רב אמר שליח בית דין שעשאו נגזל ולא שעשאו גוזל. חיליה דרב מן הדא: דמר רבי שמעון בן לעזר שליח בית דין שעשאו נגזל, ולא בית דין שעשאו גוזל] פליגי בפירוש משנה בב"ק

תוספתא בבא מציעא : האומר מנה אני חייב ואיני יודע אם

לפלוני ואם לפלוני, נותן לזה מנה ולזה מנה שהודה מפי עצמו

אמר לב' גזלתי את א' מכם מנה ואת אחד מכם מאתים ואיני יודע איזה מכם, נותן לזה מאתים ולזה מאתים, ואם לאו, הי ה ל ו ל ש תו ק

רבי ירמיה בעי, אם בשנשבע [כדברי רב], בדא תני "היה לו לשתוק"?! אין לשון התוספתא מתאים..

[ר' ירמיה סבר מימר: היה לו לשתוק ולא להודות.=שלא להיות מן יוצאין יד"ש רבי יוסה סבר מימר היה לו לשתוק ולא להשבע.כיון שנשבע, קנסי' ליה]

אמר רבי יודן ואפילו תימר דאנן אמרין, היא שותקין והיא מדברים ב ג ז י ל ה, מודי בפקדון דשתק מתגר, ודמשתעי מפסד. דשתק מתגר- מן הדה: שנים שהפקידו אצל אחד, זה מנה וזה מאתים זה אומר מאתים שלי וזה אומר מאתים שלי. נותן לזה מנה ולזה מנה, והשאר יהא מונח עד שיבא אליהו. דמשתעי מפסד- מי הכא: אמר גזלתי את אחד מכם ואיני יודע איזה מכם כו' וכן פקדון כשהודה = משתעי

כלומר לר ב י ע ק י ב א דחייב אפי' בשותק כדתנן במתניתין-----מודה בפיקדון דפטור

הלכה י משנה האשה שהלכה היא ובעלה ובנה למדינת הים באה ואמרה

1) מת בעלי ואח"כ מת בני, נאמנת. 2) מת בני ואח"כ מת בעלי, אינה נאמנת. וחוששין לדבריה וחולצת ולא מתייבמת

3)נתן לי בן במדינת הים, אמרה מת בני ואחר כך בעלי נאמנת.

4)מת בעלי ואחר כך מת בני, אינה נאמנת.וזקוקה לייבום וחוששין לדבריה וחולצת ולא מתייבמת

נתן לי יבם במדינת הים, אמרה מת בעלי ואחר כך מת יבמי, יבמי ואחר כך מת בעלי נאמנת

הלכה היא ובעלה ויבמה למדינת הים, אמרה מת בעלי ואחר כך מת יבמי, יבמי ואחר כך מת בעלי, אינה נאמנת. שאין האשה נאמנת לומר מת יבמי שתינשא, ולא מתה אחותי שתיכנס לביתה

ואין האיש נאמן לומר מת אחי שייבם את אשתו, ולא מתה אשתו שישא אחותה:

גמרא רבי חנניה בעא קומי רבי אילא, מן תנא 2) חוששין לדבריה חולצת הא צרתה מותרת לשוק רבי טרפון דלא כרבי עקיבה. א"ל דברי הכל הוא הכא אוף ר' עקיבה מודה בה. דא"י לאסור צרתה [ואיירי שיש עדי מיתה]

מה בינה לקדמייתא? 1 ל 4 הכא תימר אינה נאמנת, וכה תימר נאמנת! הן דתימר נאמנת, כשיצתה מכלל היתר ליבם, שהוחזק שיש לה בן והן דתימר אינה נאמנת, כשלא יצתה מכלל היתר ליבם.לא הוחזקה בבנים והוחזקה באחי

אמר ר' יוסה מתניתא אמרה כן שלא עשו זכרים כנקיבות. דתנינן שאינה נאמנת לומר מת

יבמי שתינשא, ולא מתה אחותי שתכנס לביתה. ולא מת אחי שייבם את אשתו. מפני שאין לה בנים, הא אם יש לה בנים נאמן:להתיר את אשת אחיו (אע"פ שאשתו אינה נאמנת---דהיינו יבמתה)שייך לעיל הלכה 4

מסכת יבמות פרק טז

הלכה א משנה האשה שהלך בעלה וצרתה למדינת הים, באו ואמרה לה מת בעליך, לא תינשא ולא תתייבם עד שתדע שמא מעוברת צרתה.

היתה לה חמות, אינה חוששת. יצאת מליאה, חוששת. רבי יהושע אמר: אינה חוששת:

גמרא רב שאיל לרבי חייה רובה, ותמתין שלשה ותחלוץ מיד! אמר ליה לא שנו שלשה חדשים אלא אצלה, הא אצל צרתה לא. ותמתין ט' חדשים, ותחלוץ מיד! מה נפשך אם בן קיימא הוא לא נגע בה חליצה,ואינה זקוקה כלל אם אין בן קיימא הוא הרי חליצה בידה! אתא רבי יהודה בשם רבי אלעזר בשם רבי חייא רובא שלא תהא צריכה כרוז לכהונה.שמא ילדה צרתה, ונמצא אין כאן חליצה וכשירה לכהונה

חבריא בשם רבי יוחנן: טעמון דרבנן היתה לה חמות וכו' כי ישבו בודאי ולא בספק.

יצאת מליאה חוששת. שהוא ספק אחד. ספק זכר ספק נקיבה מדבר תורה להחמיר.

רבי יהושע אומר אינה חוששת. שהן שני ספיקות, ספק זכר ספק נקיבה, ספק בן קיימא ספק אינו בן קיימא. שתי ספיקות מדברי תורה להקל:

הלכה ב משנה שתי יבמות, זו אומרת מת בעלי וזו אומרת מת בעלי. זו אסורה מפני בעלה של זו, וזו אסורה מפני בעלה של זו.

לזו עדים ולזו אין עדים, את שיש לה עדים אסורה, ואת שאין לה עדים מותרת לשוק. על בעלה, היא נאמנת-----על יבמה, הרי יש עדים

לזו בנים ולזו אין בנים, את שיש לה בנים מותרת, ואת שאין לה בנים אסורה

נתייבמו, מתו יבמין, אסורות להינשא.

רבי לעזר אמר: הואיל והותרו ליבמין הותרו לכל אדם:

גמרא שתי יבמות לזו בנים ועדים, ולזו אין כלום. זו ניתרת בבניה וזו ניתרת בעדיה.

מה טעמא דרבי לעזר? משום שאינה חשודה לקלקל צרתה כל עיקר? או משום שאינה חשודה לקלקל עצמה כדיי לקלקל צרתה?

נישמעינה מן הדא: הכל נאמנין להעידה, חוץ מחמותה, ובת חמותה, וצרתה, ויבמתה, ובת בעלה. ולית ר' אליעזר פליג!

והא תנינן: האשה שהלכה היא ובעלה למדינת הים ובאתה ואמרה מת בעלי תינשא ותיטול כתובה, וצרתה אסורה. וסברין מימר חשודה היא לקלקל את עצמה כדי שתקלקל צרתה, ולית ר' לעזר פליג?! על כרחך ר"א חולק על זה וס"ל נאמנת! ה"ן שמא פליג על משנת "הכל נאמנין" הוי, לית טעמא אלא שאינה חשודה לקלקל צרתה כל

עיקר!

חסר כאן ויש להשלים ...לעולם אינה חשודה לקלקל עצמה וצרתה, ושאני ב"האשה שהלכה" וכו' דמודה ר"א לאסור שאפשר ששלח לה בעלה גט ממדנ"י..... הגע עצמך שהיה כהן? אמר ר' בא בר זימנא חשודה היא לעשות כמה חללים. כדי לעשות בני צרתה ממזרין:

הלכה ג משנה אין מעידין אלא על פרצוף פנים עם החוטם. אף על פי שיש סימנין בגופו ובכליו.=בגדיו

אין מעידים אלא לאחר עד שלשה ימים.

אפילו מגוייד וצלוב על הצליב והחיה אוכלת בו אין מעידין אלא עד שתצא נפשו.

ר' יודה בר בבא לא כל האדם ולא כל המקומות ולא כל השעות שוות:

גמרא רב יהודה אמר החוטם עם הלסתות. ואתיא כההיא דמר רבי ירמיה בשם רב (ישעיהו ג) הכרת פניהם ענתה בם זה החוטם. אמר רב חייא בר בא מאן דבעי דלא מתחכמא מי שרוצה שלא יכירוהו יהיב איספלני bandage על נחיריה nostrils ולא מתחכם. כהדא ביומי דארסקינס מלכא, הויין ציפוראי מתבעין, והוון יהבין איספלני על נחיריהון, ואינון לא מתחכמין. ובסיפא איתמר עליהון לישן ביש, ואיתצידון כולהון מן בידו.because of a lie

כתיב (דברי הימים ב יג) ויכו בהם אביה ועמו מכה גדולה מאד. אמר רבי אבא בר כהנא שהעביר הכרת פניהם של ישראל. הדא הוא דכתיב הכרת פניהם ענתה בם וגו' זה החוטם.

רבי אמי אמר שהושיב עליהם משמרות שלשה ימים עד שנתקלקל צורתן. הה"ד (ירמיהו טו) עצמו לי אלמנותיך מחול ימים.שא"א לאלמנות לינשא ותנינן: אין מעידין אלא על פרצוף פנים עם החוטם וכו'

כתיב (דברי הימים ב יג) ולא עצר כח ירבעם עוד בימי אביה ויגפהו י"י וימות. אמר רבי שמואל את סבור שהוא ירבעם, אינה אלא אביה! ולמה ניגף? רבי יוחנן אמר על שחישד חרפו ובייישו את ירבעם ברבים הה"ד (שם) ואתם המון רב ועמכם עגלי הזהב אשר עשה לכם ירבעם לאלהים.

ריש לקיש אמר על שביזה את אחיה השילוני רביה. הדא הוא דכתיב (שם) ויקבצו אליו אנשים בני בליעל על דצווח לאחיה השילוני. =שקרא לאחיה "בן בליעל"

ורבנין אמרין על ידי שבאת ע"ז לידו ולא ביערה הה"ד (שם) וירדוף אביה אחרי ירבעם וילכד ממנו ערים את בית אל ואת בנותיה וכתיב (מלכים א יב) וישם את האחד בבית אל ואת האחד נתן בדן.

אף על פי שיש בגופו ובכליו. ולא כן תני מנין לאחיך שטעה וכו'... אתה מחזירו בין בגופו בין בכליו! חמור מחזירין בסימנין בגופו או בבגדיו! שנייא היא שהסימנין דרכן להשתנות.גופו משתנה לאחר מיתה

כיני מתניתא: אין מעידין אלא עד לאחר שלשה ימים. ר' בא בריה דרב פפי רבי יהושע דסיכנין בשם רבי לוי: כל תלתא יומין נפשא טייסא על גופה, סברה דהיא חזרה לגווה, כיון

דהיא חמית ליה דאישתני זיווהון דאפוי, היא שבקא ליה ואזלא ליה. ומן תלתא יומין ולהלן הכרס נבקעת על פניו, ואומרת לו: הילך מה שגזלת וחמסת. רבי חגי בשם רבי יאשיה מייתי לה מהדא קרא (מלאכי ב) וזריתי פרש על פניכם ואפי' פרש חגיכם באותה שעה (איוב יד) אך בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל:

פיסקא: אפילו ראוהו מגוייד: אני אומר בחרב מלובנת נכווה וחיה.

וצלוב על הצלוב אומר אני מטרונא עברה עליו ופדאתו.

והחיה אוכלת בו אני אומר נתרחמו עליו מן השמים.

נפל לבור אריות אין מעידין עליו אומר אני נעשה לו ניסים כדניאל.

נפל לכבשן האש אין מעידין עליו אומר אני נעשה לו ניסים כחנניה מישאל ועזריה.

נפל לבור מלא נחשים ועקרבים אין מעידין עליו. רבי יהודה בן בבא אומר אומר אני חבר היה.

נפל ליורה בין של מים ובין של שמן אין מעידין עליו. רבי אחא אמר: של שמן מעידין עליו. של מים אין מעידין עליו.

ר' יודה בן בבא וכו' רבי זעירא רבי חננאל בשם רב הלכה כרבי יהודה בן בבא.

מיליהון דרבנין פליגין וס"ל אפי' אחר 3 יום דמר רבי ירמיה מעשה באחד שנפל לירדן ועלה לאחר שבעה עשר יום והכירו שצרפתו הצינה והשיאו את אשתו:

משנה נפל במים בין שיש להם סוף בין שאין להם סוף הרי אשתו אסורה. אמר ר' מאיר מעשה באדם אחד שנפל לבור הגדול ועלה לאחר שלשה ימים.

אמר רבי יוסה מעשה בסומא שירד לטבול במערה וירד מושכו אחריו, ושהו כדי שתצא נפשם והשיאו את נשותיהן אלמא מים שי"ל סוף, מותרת

ושוב מעשה בעסיה באחד ששילשלוהו לים מים שאי"ל סוף ולא עלה בידן אלא רגלו. אמרו חכמים מן הארכובה ולמעלן, תינשא.שאין טריפה חי מן הארכובה ולמטה לא תינשא:

גמרא נפל למים בין שיש להם סוף בין שאין להם סוף אשתו אסורה דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים מים שאין להם סוף אשתו אסורה, שיש להם סוף אשתו מותרת. א"ר מאיר מעשה שנפל לבור הגדול ועלה לאחר שלשה ימים. אמר לו אין מזכירין מעשה ניסין.

אמר רבי: מעשה בשנים שירדו לכמור מכמורת לירדן לעיתותי ערב, ראה אחד מחילה של דגים ונכנס לתוכה וביקש לצאת לא היה מוצא פיתחה של מערה, ובא חבירו ועמד על פיתחה של מערה ושהא כדי שתצא נפשו, ובא והגיד בתוך ביתו, ובשחרית זרחה החמה והכיר פתחה של מערה, ויצא ובא ומצא הספד קשור בתוך ביתו....

אמר ר' עקיבה מעשה שעשיתי מפרש בים

הגדול וראיתי ספינה אחת ששקעה בים והייתי מצטער על תלמיד חכם אחד שהיה בתוכה וכשבאתי למגיזה של קפודקיא והתחיל מקדמיני ושואל לי שאלות, נומתי לו בני היאך פלטתה? נומה לי, רבי! טרפני גל לחבירו וחבירו לחבירו עד שהקיאני ליבשה. באותה שעה אמרתי גדולים דברי חכמים שאמרו מים שאין להם סוף אשתו אסורה. מים שיש לה סוף אשתו מותרת.

אמר רבי אבהו אם הים גליני calm waters והביט לארבע רוחותיו וראה שאין שם ברייה משיאין את אשתו.

ושוב מעשה באסיא באחד ששלשלתו לים ולא עלת בידם אלא רגלו [מן הארכובה ולמטן] תני רצו לחתוך ספוגים they dived to cut sponges and they found his foot ובאו לאחר כמה זמן ומצאו אותו שולחני בעכו....

רבי חגי בעא קומי רבי יוסי לא מסתברא נותנין לו שהות כדי טריפה 12 חודש אסורה להינשא אמר ליה אף אנא סבור כן:

הלכה ה משנה אפילו שמע מן הנשים אומרים מת איש פלוני דיים. רבי יודה אמר אפילו שמע מן התינוקות אומרים הרי אנו הולכים לספוד ולקבור את איש פלוני

בין מתכוין בין שאינו מתכוין. רבי יודה בן בבא אומר בישראל עד שיהא מתכוין. ובגוי, אם מתכוין אין עדותו עדות:

גמרא שמע קול המקוננת מיבבתו בין המתים אין עדות גדול מזו. מקמנטריסי המלך,ממונים להרוג מת פלוני, נהרג פלוני, אין משיאין את אשתו. מבית דין שלישי של שלשה מת פלוני, נהרג פלוני משיאין את אשתו. אבד פלוני. נהרג פלוני. אינו בעולם. "אבד פלוני" אני אומר רבך he lied down from the world מן עלמא. "נתרי פלוני" אנה אומר אתרין פלוני מאכל. נפל ממנו אוכל...נעשה עני "פלוני אינו בעולם" טיפח רוחיה עליה.נתגאה רוחו! "שקעה ספינתו בים" אתיא כהדא דתמר רבא בר זבדא בשם רב מעשה באבא סימי ששקעה ספינתו בים, והוא לא היה בתוכה, והכא כן.

איזו היא מתכוין? דלא מהני בגוי רבי יוחנן אומר כל שמזכירין לו אשה. דווקא כשאומרים לו איה איש פלוני שזאת אשתו (אז מתכוין להתיר) רבי שמעון בן לקיש אמר כל ששואלין אותו והוא משיב. גם שאלה איה פלוני, אסור

אמר ר' חגי לרבי יהושע בן לוי, זכור רבי בשלושים וכמה זקנים, כל שהיו מתריסין כנגד רבי הושעיה בריבי, למעבד כהדה דר' שמעון בר לקיש והוא לא מקבל עליו.רצו להחמיר כר"ל נגד רצון רבי הושעיא

רב יהודה בשם רב אין הלכה כרבי יהודה בן בבא בישראל

ומילהון דרבנין אמרין כן. דמר ר' שמואל רבי אבהו רבי עקיבה בר אחא בשם רבי יסא אין בודקין עידי מיתה בדרישה וחקירה.

עיין בבלי קצת שינוי מעשה באחד גד שבא להעיד לפני רבי טרפון על האשה שנשאת. אמר לו ר"ט לגד בני, היאך אתה מעיד על האשה שתנשא?

אמר לו, ר'! עמנו היה בשיירה, וירד הגייס עלינו, ונתלה ביחור של זית ופשחו ורדף הגייס, וחזר נומתי לו בני משבחך אני בארי! נומה לי, יפה כיוונת לשמי אני נקרא בעירי יוחנן בן יונתן ארי מכפר שיחלה. [כל מאמר הזה היא דברי ר"ט לגד כדי לבלבלו..אמרתי לו בני יפה אמרת יונתן בן יוחנן ארי' מכפר שיחלה. אמר לי לא כך אמרתי! אלא יוחנן בן יונתן אריה מכפר שיחלה. אמרתי לו והלא כך אמרת יונתן בן יוחנן ארי מכפר שיחלה. אמר לי לא כך אמרתי אלא יוחנן בן יונתן אריה מכפר שיחלה] המשך "עדות" גד.. לאחר הימים חלה ומת, ובדק רבי טרפון את עדותו והשיאו את אשתו

או נימר משום מה בכך.כך היה מעשה אבל אי"צ דו"ח אשכח תני אין בודקין עידי מיתה בדרישה וחקירה דלא כרבי טרפון דרבי טרפון אומר בודקין עידי מיתה בדרישה וחקירה:

הלכה ו משנה מעידין לאור הנר ולאור הלבנה. ומשיאין על בת קול.

מעשה באחד שעמד על ראש ההר ואמר איש פלוני בן איש פלוני ממקום פלוני מת. הלכו על ראש ההר ולא מצאו שם אדם, והשיאו את אשתו

שוב מעשה בצלמון, באחד שאמר אני איש פלוני בן פלוני נשכני נחש והרי אני מת, הלכו ולא הכירוהו, והשיאו את אשתו:

גמרא אמר רבי חנינא לימדני רבי יונתן והן שראו בוביה של אדם.צל של אדם בצד ההר

רב אחא בשם רבי חננא תמן תנינן מי שהיה מושלך בבור ואמר כל השומע את קולי יכתוב גט לאשתו הרי אלו יכתבו ויתנו ומר רבי יונתן והן שראו בוביה של אדם.

רבי אחא בשם רבי חננא בשם רבי חנינא הדא דתימר בשדה אבל בעיר אפילו לא בוביה של אדם.

והן תנינן מי שהיה מושלך בבור ואמר כל מי ששומע את קולי יכתוב גט לאשתו הרי זה יכתבו ויתנו ומר רבי יונתן והוא שראו בוביה של אדם. אמר רבי אבון המזיקן מצויין בבורות, כדרך שהן מצויין בשדות.

תמן תנינן סנהדרין המסית זה הדיוט, והניסית זה ההדיוט. הא חכם לא?! מי שהוא חכם אינו בכלל פרשת "מסית"?! מכיון שהוא ניסית אין זה חכם! מכיון שהוא מסית אין זה חכם!

כיצד עושין לו להערים עליו? מכמינים עליו ב' עדים בני אדם בבית הפנימית, ומושיבין אותו בבית החיצון, ומדליקין נר על גביו כדי שיהו רואין אותו ושומעין את קולו. שכן עשו לבן סטדא בלוד שהכמינו לו שני תלמידי חכמים והביאוהו לבית דין וסקלוהו. וכה תאמר אכן. למה לי הכמנה, בשמיעת קולו סגי! שנייא היא דמר "אני" שאומר "אני איש פלוני..." אף הכא "אני"! שלא יברח וילך לו וילך ויסית את אחרים עמו. ע"כ צריך שיתפשו אותו ויבאוהו לבי"ד

תמן תנינן המביא גט ואבד ממנו, אם מצאו על אתר כשר, ואם לאו פסול. איזהו על אתר? ר' יוחנן אמר כל שלא עברו שם שלשה בני אדם. עבר גוי מהו? נישמעינה מן הדא: אדא בר בר חנה אייתי גיטא ואבד מיניה אשכחיה חד

סרקאי ישמעאלי אתא עובדא קומי רבנן ואכשרון. הדא אמרה עבר גוי כשר.

נימר, סימן הוי ליה בה"א! ולא כן תני אין סימן לגיטין. בההוא דו אמר תרתי שורין, ברם הכא ה"א שבו היה נקוד. רבי עזרא בעי קומי רבי מנא, הכא למה הוא פסול? אני אומר אחד היה שם והיה שמו כשמו, הגע עצמך שבדקו כל אותו מקום ולא מצאו שם אחד כשמו? אלא משום חומר היה בעריות, והא תנינן הלכו ולא מצאו שם אדם והשיאו את אשתו. הלכו ולא הכירוהו והשיאו את אשתו. אלמא ל א מחמרינן בעריות! אמר ליה רבי מנא כן אמר ליה ר' שמי רבי אחא בשם רבי בון בר חייא: האיש הזה בידו ב' גיטין ובידו א' כשר וא' פסול אבד את הכשר והשליך את הפסול, בשעה שמצא אני אומר את הפסול מצא:

הלכה ז משנה אמר רבי עקיבה כשירדתי לנהרדעא לעיבור השנה, מצאני נחמיה איש בדלא אמר לי: שמעתי שאין משיאין את האשה בארץ ישראל על פי עד אחד אלא יהודה בן בבא. נימיתי לו וכן הדברים. אמר לי: אמור להם משמי: אתם יודעים שהמדינה הזאת משובשת בגייסות, מקובל אני מרבן גמליאל הזקן שמשיאין האשה על פי עד אחד. וכשבאתי והרציתי הדברים לפני רבן גמליאל, שמח לדברי ואמר מצינו חבר ליהודה בן בבא! מתוך דברים נזכר רבן גמליאל שנהרגו הרוגים בתל ארזא והשיא רבן גמליאל את נשותיהן על פי עד אחד. והוחזקו להיות משיאין עד מפי עד ומפי אשה ומפי שפחה:

גמרא מצאו כתוב בשטר מת פלוני, נהרג פלוני. רבי ירמיה אמר משיאין את אשתו. ר' בון בר כהנא אמר אין משיאין את אשתו. מתניתא מסייעא לדין ומתניתא מסייעא לדין. מתניתא מסייעא לר' ירמיה ע"פ עדים. לא על פי כתבן ולא ע"פ מתורגמן ולא עד מפי עד. ועכשיו אין משיאין עד מפי עד?! ודכוותה על פי כתבן ועל פי מתורגמין משיאין!

ומתניתא מסייעא לרבי בון בר כהנא. יפה כח העדים מכח השטר, וכח השטר מכח העדים. שהעדים שאמרו מת פלוני נהרג פלוני משיאין את אשתו. מצאו כתוב בשטר מת פלוני נהרג פלוני אין משיאין את אשתו. יפה כח השטר מכח העדים שהמלוה את חבירו בעדים גובה מנכסיו בני חורין בשטר גובה מנכסין משועבדין:

הלכה ח משנה ר' לעזר ור' יהושע אומר אין משיאין את האשה על פי עד אחד. רבי עקיבה אומר לא על פי אשה ולא על פי קרובים:

גמרא תנינן הוחזקו להיות משיאין עד מפי עד מפי אשה ואשה מפי אשה ומפי עבד ומפי שפחה ומפי קרובים ואת אמר הכין?! מתניתין כמשנה הראשונה:

הלכה ט משנה אמרו לו: מעשה בבני לוי שהלכו לצוער עיר התמרים וחלה אחד מהם בדרך והניחוהו בפונדק, ובחזירתן אמרו לפונדקית, איו חבירינו? נומת להם מת וקברתיו, והשיאו את אשתו. אמרו לו לא תהא כהנת כפונדקית?! אמר להם כשתהא הפונדקית נאמנת!! הפונדקית הוציאה להן מקלו ומנעלו

ותרמילו וספר תורה שהיה בידו!!

גמרא הפונדקית הוציאה להן מקלו ומנעלו ואפונדתו וספר תורה שהיה בידו. רבי אחא בשם רבי חנינא עשו אותה כחיה שהוא נאמנת על אתר.

אמר ר' שמואל בר סוסרטא עשו אותה כגוי מסיח לתומו.

חד אריסטון בעא קומי ר' מנא, לית הדא פליג על רבי שמעון בן לקיש, דרבי שמעון בן לקיש אמר כל ששואלין אותו והוא משיב.כיון ששאלו אותה "איו חבירנו" אין זה "מסל"ת"! לית כן כההיא דא"ר שמואל בר סוסרטא. אית כן כההוא דמר רבי חנינא עשו אותה כחיה שהוא נאמנת על אתר:

תם ונשלם שבח לקל בורא עולם יום ד חקת התורה תשע"א כ"ז סיון

חזרתי והגהתיו ונשלם בס"ד ליל ה בשלח תשעג

חזר והוגה ונשלם בס"ד עש"ק זכור תשעד יב אדר שני

ועוד פעם הוגה ונשלם בס"ד ב תבא תשעח טו אלול ובס"ד הוגה עוד הפעם ונשלם ב יתרו יט שבט תשפד והרבה מאד הגהתי ע"פ גליונות ירושלמי של

הגר"ש ליברמן זצ"ל יצא לאור ע"י הרב משה עסיס שליט"א

בס"ד חלוקת ממון לפי דרך המשנה

במאמר הזה נבאר איך חולקין ממון כשיש הרבה בע"ח ואין בקופה ממון מספקת ל כ ל בעלי החוב. נשתמש במשל של המשנה שיש ג' בע"ח ונקרא להם שמות: ראובן חייבים לו 300, שמעון 200, לוי 100

בס"ד ניתן דוגמאות הר ב ה כדיי שיובן הדבר היטב. וניתן דוגמאות שיש בקופה:
40--70--100--130---180---220--250--300--350--410--440--480--530--570

הרי לפניך 14 דוגמאות ונעבור עליהן אחת אחת

40 מכיוון שיד כולן שווה ב40-- שהרי כולן נושין יותר מ40-- ע"כ חולקין בשווה ולכל אחד 13.333
70 כמש"כ ב40 --יד כולן שולטת בכל ה70 וממילא חולקין בשווה ולכל אחד מגיע 20.333
100 עדיין יד כולן שולטת ב כ ל הקופה--נמצא חולקין בשווה, ולכל אחד 33.333
130 . ראובן אינו נושה רק 100 נמצא אין ידו שולטת רק ב100 על כן יש לבצע החלוקה בשני שלבים: תחילה ב100 --שיד כולן שולטת---ושוב ב30 [שרק יד שמעון ולוי שולטין] ומדת "שליטת היד" נמדד כ ש מ ת ח י ל י ן חלוקת הקופה. כלומר ל פ נ י שנוטל אחד משהו, תכף יש לשאול עד כמה יד כל אחד שולטת. וע"ז התשובה: יד ראובן ב100 הראשונים, ויד שמעון ולוי בכל 130 [ולהלן נסביר מה באנו לאפוקי בזה..] נמצא ר=33.33 ש=33.33 ל=33.33----ושוב נוטל כל אחד [ש ל] עוד 15 מ30 . הרי ר 33.33 ש ל 48.33

180 קודם נוטל כל אחד 33.33 אח"כ חולקין 80 הנשארין בין ש ל
נמצא ר=33 ש ל = 73

220 חולקין 100 שוב חולקין את 100 השניים בין ש ל [שהרי יד שמעון שולט ב200 כ ש ה ת ח י ל ו החלוקה [ולא אכפת לן שעתה כבר נטל 33] ל נוטל את 20 היתירים על 200 סה"כ ר=33 ש=83 ל=103

250 עיין לעיל גבי 220 ר=33 ש=83 ל= 133
300 עיין לעיל גבי 220 ר=33 ש=83 ל=183
350 כאן יש עניין חדש: מכיוון שאף יד לוי אינו שולט ביתר על 300, על כן לוקחים את 50 הנשארים, ו מ ת ח י ל י ם שוב! כלומר כאילו יש כאן "נפילה חדשה" של 50 וכל אחד עושה ח ש ב ו ן ח ד ש כמה מגיע לו [אחר ש כ ב ר קיבל את קצת המגיעו] נמצא לוקחים את 50 היתירים ומכיוון שלכל אחד יש תביעה על לכה"פ 50---הרי כולן חולקין בו בשווה [ביתר ביאור: ר תובע עוד 66 ש תובע עוד 116 ל עוד 116 הרי לכל אחד יש תביעה על אותן 50 היתירים]
סה"כ ר16+33 ש 16+83 ל 16+183

410 יש כאן 110 יתירים--כלומר לאחר שכבר חילקו את 300 כמש"ב גבי 300---יש כאן ע ו ד 110---אך ר אינו תובע רק 66 על כן צריך "לחלק" את החלוקות לשני שלבים: תחלה לוקחין 66, וכל אחד נוטל 22---שוב לוקחין 43 הנשארין וחולקין בין ש ל ולכל אחד 21.6 [דוק ש תובע את כ ל 110 שהרי כתבנו [גבי 350] ש תובע עוד 116
סה"כ ר=55 ש=83+22+21.6 ל=183+22+21.6

440 יש כאן 140 יתירים [300 הראשונים כבר כתבנו גבי 300]

מתחלה לוקחין 66 שיד כולן שווין בו וכ"א נוטל 22-- ש ל ידן שולטין ב116 על כן יש לחלק את היתר על 66 עד 116 [כלומר 50] בין ש ל ומ116 עד 140 [כלומר 23 הנותרים] שוב חולקין בשווה
כלומר "מתחילין שוב מחדש" והרי ראובן עדיין נושה 45 שמעון עדיין נושה 200 מינוס 83+22+25 דהיינו 70 ולוי 300 מינוס 183+22+25 דהיינו 70
נמצא יד כולן שווין באותן 23 הנותרין
סה"כ ר= 23/3 +22+33 ש= 23/3+ 83+22+25
ל=183+22+25+23/3

480 300 הראשונים כאשר נתבאר גבי 300
מ300 עד 366 יד כולן שווין
מ366 עד 416 יד ש ל שווין
מתחילין "עוד הפעם" אך מ ת ח ל ה נראה כמה יש ביד כל אחד!
סה"כ יש ביד ר 55 [עדיין חיי"ל 45] ביד ש 130 [עדיין חיי"ל 70] ביד ל 230 [עדיין חיי"ל 70]

מ416 עד 480 יש 64
45 יד כולן שווין מ45 עד 64 יד ש ל שווין
נמצא ר נוטל מאותן 64 45/3 ש ל נוטלין 45/3 + 9/2

530 300 הראשונים כבר נתבאר גבי 300
הכל כאשר נתבאר גבי 480 אך כאן
מ416 עד 486 יש 70
45 יד כולן שווה מ45 עד 70 ש ל חולקין
[עכשיו צ ר י ך לעשות "סה"כ"] ל פ נ י שחולקין את הנשאר

ביד ר 70 [עדיין חיי"ל 30] ביד ש 157.5=145+12.5 [עדיין חיי"ל 42.5] ביד לוי 257.5 [עדיין חיי"ל 42.5]

יש כאן "נשאר" של 44=530-486
30 מהם יד כולן שווה, עוד 12.5 יד ש ל שווין
ל פ נ י שנחלוק הנשאר [1.5] נעשה סה"כ

ביד ר 80 [עדיין חיי"ל 20] ביד ש 173.75=167.5+6.25 [עדיין חיי"ל 26.25] ביד ל 273.75=267.5+6.25 [עדיין חיי"ל 26.25]

יד כולן שווה ב1.5 הנשאר [שהרי כל אחד הושה לכה"פ סך הנ"ל]

570 יש לעשות הכל כאמור אצל 530 אך יש כאן "נשאר" של 41.5 [תחת 1.5 דלעיל]

לוקחים 20 וחולקין אותו לכולן   עוד 6.25 וחולקין בו ש ל
[נשאר 15 מ26.5 עד 41.5]
אך צריך לעשות סה"כ

ביד ר 86.666 [עדיין חיי"ל 13.33] ביד ש
183.54166=173.75+6.66+3.125 [עדיין חיי"ל 16.45834] וכן ל

לוקחין 13.3333 וכולן שווין בו
עד 15 יש 1.6666 ובזה חולקין רק ש ל
נמצא ביד ר 91.1111 ביד ש 184.819442333 ביד ל 284.819442333

כלוב

פירוש קצר על תלמוד ירושלמי כתובות

1)הפירוש מיועד ללומד והוגה בבבלי כמה זמן ובקי במונחיה ומושגיה

2) כל מקום שאפשר לשתוק שתקתי והנחתי העבודה על המעיין—ואף במקום שפרשתי היא בתכלית הקיצור

3)שניתי כמה מן הנדפס אים ראיתיה "כמעט מוכרח", אך במקום שאף אחר ההגה, הסוגיא סתום, לא הגהתי והנחתי מלפרשה

4)הטלתי "מתגים" כפי הצורך בעין יפה...Paragraphs & punctuation marks

בחמלת ה' עלי יהושע יהודה גליק, נגמר

ח' באב (אוג 8) ב' ואתחנן תשע"א בעזרת קל חי

וחזר והוגה חורף תשע"ה ופעם שלשית חורף תשעט [והרבה ע"פ שערי תורת א"י] ושוב שילהי שבט תשפד

יז תמוז תשפה

ברוך הנותן ליעף כח ה

חקת יוני 30 תשע"א

מסכת כתובות פרק א

הלכה א משנה בתולה נישאת ביום הרביעי ואלמנה ביום החמישי. שפעמיים בשבת בתי דינין יושבין בעיירות ביום השני וביום

החמישי, שאם היה לו טענת בתולים היה משכים לבית דין:

גמרא בר קפרא אמר מפני שכתוב בם ברכה. והלא אין כתיב ברכה אלא בחמישי ובששי בלבד! בחמישי בעופות ובדגים, בששי באדם וחוה. אמר רבי יוסי טעמא דבר קפרא, רביעי= אור חמישי, חמישי= אור ששי. והלא כתיב ברכה בשביעי! ונימא דניסת גם בששי אור שביעי! אין כתיב ברכה בבריות אלא ביום.כתיב ויברך את "י ו ם השביעי" (לא בריות) מפני שאין כתיב ברכה בבריות, הא אילו הוה כתיב ברכה בבריות, היתה נישאת בשבת, לא כן תני לא יבעול אדם בעילה בתחילה בשבת מפני שהוא עושה חבורה! ממילא אסור!! אלא כאחרים מפני שאחרים מתירין. כלום אחרים מתירין אלא בשכנס, עשה חופה מבעו"י שעד שלא כנס, אינו זכאי לא במציאתה ולא במעשה ידיה ולא בהפר נדריה. משכנס, זכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפר נדריה. אם אומר את כן נמצאתה כקונה קניין בשבת!! (מלבד איסור "חבורה" יש איסור "קניין" וזה אסור לכו"ע!!)

[אמר ר' מנא הדא אמרה: אילין דכנסין אמרלן אלמנות (דרכן לכנסן בששי) צריך לכונסה מבעוד יום שלא יהא כקונה קניין בשבת]

רבי לעזר מייתי לה טעם דמתני' דניסת לרביעי שאם היה לו טענת בתולים היה משכים לבית דין. בחמישי מתניתא מסייעא לרבי לעזר: מן הסכנה שאמרו הגמון יבעול תחילה והילך נהגו לשאת בשלישי, ולא מיחו בידן חכמים. בשני, אין שומעין לו. [ואם מפני האונס מותר. מהו מפני האונס? מפני הכשפים] מה בין שני לשלישי? לא דומה משתהא יום אחד, למשתהא שני ימים. וישתהא שני ימים!! שלא יערב עליו המקח. ויערב עליו המקח! לית יכול דאמר רבי אילא בשם ר' אלעזר מצא הפתח פתוח אסור לקיימה משום ספק סוטה. וחש לומר שמא אנוסה היא! ומספק יש להתיר! קול יוצא לאנוסה. ואפי' תחוש לה משום אנוסה, לא ספק אחד?! ספק אנוסה ספק פתותה מדבר תורה להחמיר. אמר רבי יוסי ואפילו תחוש לה משום פתותה, שתי ספיקות ספק אנוסה ספק פתותה, ספק משנתארסה ספק עד שלא תארס שתי ספיקות מדבר תורה להקל.הוי ס"ס כשמצא פ"פ, ומותר. קידשה בחופה קידשה סמוך לחופה (כמו שאנו עושין) ומצא פ"פ מותר לית ליה באילין קנסייא.

אמרין, רבי מתניה עבד לברתיה כן.

על דעתיה דר' לעזר, במקום שבתי דינין יושבין בכל יום, תינשא בכל יום. ובמקום שאין בתי דינין יושבין בכל יום, לא תינשא כל עיקר! שלא לעקור זמנו של רביעי. ויעקור זמנו של רביעי! אף הוא אית לה כהדא דתני בר קפרא, בר קפרא אמר מפני שכתוב בהן ברכה.

ותינשא בראשון וישכים לבית דין בשני! אית דבעי מימר שלא לעקור זמנו של רביעי. ???כבר נהגו כן... ואית דבעי מימר כהדא דתני בר קפרא דבר קפרא אמר מפני שכתוב בהן ברכה. שוין שאינה נישאת לא בערב שבת ולא במוצאי שבת. לא בערב שבת מפני כבוד שבת. ולא במוצאי שבת חברייא אמרין מפני הטורח צריך להטריח 3 יום, ואסור להטריח בשבת רבי יוסי אומר מפני כבוד שבת ???יימנע מלהכין סעודת שבת

מתניתא מסייעא לחברייא. מפני מה אמרו בתולה נישאת ביום הרביעי? כדי שיהא אדם מתקין צרכיו ג' ימים זה אחר זה.

ר' בא בר כהן אמר קומי רבי יוסי רבי אחא בשם רבי יעקב בר אידי אסור לאדם לישא אשה בערב שבת. הדא דאת אמר לעשות סעודת אירוסין, הא לארוס יארס. שמואל אמר אפילו בתשעה באב יארס, שלא יקדמנו אחר. מחלפא שיטתא דשמואל תמן הוא אמר (תהלים

סח) אלהים מושיב יחידים ביתה וגו' (תהלים סג) במאזנים לעלות המה מהבל יחד. ובההוא אמר אכין! איך שייך "יקדמנו"! אלוקים הוא המושיב אלא שלא יקדמנו אחר בתפילה. ע"י תפילה ואף על פי כן לא קיימה אין זה תירוץ טוב [ואסור לארס בט"ב]

רבי חזקיה רבי חייה בשם רבי אבהו אמר אסור לדון דיני ממונות בערב שבת. והא מתניתא פליגא! לפיכך אין דנין לא בערב שבת ולא בערב יום טוב דיני נפשות. הא דיני ממונות דנין. ותני רבי חייה כן: דנין דיני ממונות בערב שבת אבל לא דיני נפשות! כאן להלכה מדרבנן אין דנין כאן לדבר תורה

רבי יונה בשם רבי קריספא: בוגרת כחבית פתוחה היא. אין לה טענת בתולים הדא דאת אמר שלא להפסידה מכתובתה. אבל לקיימה אינו רשאי משום ספק סוטה. ואתייא כיי דרבי חנינא. דרבי חנינא אמר מעשה באשה אחת שלא נמצאו לה בתולים ובא מעשה לפני רבי אמר לה איכן הן? אמרה ליה מעלותיו של בית אבא היו גבוהין ונשרו. והאמינה רבי הדא דתימר שלא להפסידה מכתובתה אבל לקיימה אינו רשאי משום ספק סוטה

ואתייא כיי דתנינן תמן בתולה אלמנה גרושה וחלוצה מן האירוסין כתובתן מאתים ויש להן טענת בתולים. בתולה אלמנה גרושה חלוצה מן הנשואין כתובתן מנה ואין להן טענת בתולים. הדא דאת אמר בכתובת מנה מאתים, אבל לקיימה אינו רשאי משום ספק סוטה שמא תחתיו זינתה

ואתייא כיי דתנינן תמן האוכל אצל חמיו ביהודה שלא בעדים אינו יכול לטעון טענת בתולים מפני שהוא מתייחד עמה. ושמא בא עליה הדא דמר לכתובת מנה מאתים, אבל לקיימה אינו רשאי מפני ספק סוטה

ואתייא כיי דתנינן הנושא את האשה ולא מצא לה בתולים היא אומרת משאירסתני נאנסתי ונסתחפה שדך, והוא אומר לא כי אלא עד שלא אירסתיך והיה מקחי מקח טעות. הדא דמר לכתובת מנה מאתים אבל לקיימה אינו רשאי משום ספק סוטה

ואתייא כיי דתנינן תמן היא אומרת מוכת עץ אני והוא אומר לא כי אלא דרוסת איש את. הדא דתימר בכתובת מנה מאתים אבל לקיימה אינו רשאי משום ספק סוטה

וכולהן מן ההיא דא"ר הילא בשם ר' אלעזר מצא הפתח פתוח אסור לקיימה משום ספק סוטה

על דעתיה דרבי לעזר, בוגרת אימתי היא נישאת? בתולה מן הנישואין אימתי היא נישאת? מוכת עץ כרבי מאיר אימתי היא נישאת? אין להם טענת בתולים נישמעינה מן הדא: אם יש עדים שיצאת בהינומא ולא אידכר רביעי, הדא אמרה דלית רביעי כלום אף שניסת ברביעי, שמא בוגרת וכו' היא

ואלמנה ביום החמישי. שאם אומר את לו באחד מכל ימות השבת אף הוא משכים ויוצא למלאכתו. מתוך שאת אומר לו בחמישי בשבת, אף הוא שמח עמה חמישי ששי ושביעי

משה התקין שבעת ימי המשתה ושבעת ימי האבל. ולא התקין לאלמנה כלום. אף על גב דתימר לא התקין לאלמנה כלום, טעונה ברכה, מבועז, דכתיב (רות ד) ויקח בועז עשרה אנשים מזקני העיר ויאמר שבו פה וישבו. אמר רבי אלכסנדרי מיכן שאין קטן רשאי לישב עד שיאמר לו הגדול שב. אמר רבי פינחס מיכן

לבית דין שהן ממנין זקנים בבתי משתיות שלהן.לפקוח שלא יבאו לידי עבירה אמר רבי לעזר בי רבי יוסי מיכן לברכת חתנים שהיא בעשרה. אמר ר' יודה בר פזי ולא סוף דבר בחור לבתולה, אלא אפילו אלמון לאלמנה מבועז שהיה אלמון ורות היתה אלמנה

וכתיב (רות א) ותהום כל העיר עליהם. ואיפשר כן?! כל קרתא מתבהלה בגין נעמי, על עליבתא?!ענייה זו... אלא אשתו של בועז מתה באותו היום, עד כל עמא גמל חסדא, הלכו ללוותה נכנסה רות עם נעמי,בשער העיר, כשיצאו לקבור ונמצא זו יוצאת וזו נכנסת

תני: אומרים ברכת חתנים כל שבעה. רבי ירמיה סבר מימר, מפקין כלתא כל שבעה.???דווקא כשהכלה יושבת עים החתן אמר ליה רבי יוסי, והא תני רבי חייה אומרים ברכת אבלים כל שבעה. אית לך מימר מפקין מיתא כל שבעה?! מאי כדון? מה כאן מנחם ע מ ו, אף כאן משמח ע מ ו, ואי"צ הכלה דווקא מה כאן מזכירין אף כאן מזכירין.

תני א"ר יודה: ביהודה, בראשונה היו מעמידין אותן שני שושבינין, אחד משל כלה ואחד משל חתן. אף על פי כן לא היו מעמידין אותן אלא בשעת נישואין. ובגליל לא היו עושין כן

ביהודה בראשונה היו מייחדין החתן אצל הכלה שעה, כדי שיהא לבו גס בה ובגליל לא היו עושין כן

ביהודה בראשונה היו השושבינין מפשפשין במקום החתן ובמקום הכלה שלא יטמין חתן את המפה ויביא אחר—והכלה לא תזייף דם צפור ובגליל לא היו עושין כן

ביהודה בראשונה היו השושבינין ישינין במקום חתן ובמקום כלה כדלעיל ובגליל לא היו עושין כן

כל שלא נהג כמנהג זה כיהודה אינו יכול לטעון טענת בתולים

תמן תנינן ר' יודא אומר: כל גפן יש בה יין, ושאין בה יין טרוקטי.dessert grapes=yielding no …wine

ר' ירמיה בעי, מעתה אין טענת בתולים כר' יודה! שמא טרוקטי היא אמר רבי יוסה כל גרמא אמרה שיש טענת בתולים כרבי יודה דתני אמר רבי יודה ביהודה בראשונה היו מעמידין שני שושבינין א' משל חתן וא' משל כלה אף על פי כן לא היו מעמידין אלא לנישואין ובגליל לא היו עושין כן וכו' עד ישינין במקום חתן ובמקום כלה ובגליל לא היו עושין כן. מאי כדון? עליה להביא ראייה שהיא ממשפחת טרוקטי

רבי ירמיה סבר מימר, מנהג יהודה בגליל, אים אנשי גליל לא נהגו כיהודה, א"י... אמר ליה רבי יוסי וכי מנהג יהודה (בגליל) עדות תורה היא?!אינו רק מנהג! ואף בפשפשו את החתן, ועכשיו אין לפנינו אלא מפה חלק--אין כאן עדות מ ן ה ת ו ר ה שזנתה אלא מנהג יהודה ביהודה. [ומנהג גליל בגליל כ בגליל ל ע ו ל ם יכול לטעון]

מכיון דתימר אינה עדות תורה, לא יעמוד! למה נהגו ביהודה להעמיד? אלא שלא יפרצו בנות ישראל בזימה.כיון שיש "עדים" שזינתה, מתביישת ולא תזנה עליו קודם הנישואין אם בשביל שלא יפרצו בנות ישראל בזימה אפילו מעמיד לא יהא נאמן!נימא "חזקה" שלא זינתה! רבי יוסי בשם רבי אילא אין אדם עשוי להוציא יציאותיו ולהוציא שם רע על אשתו=חזקה א"א טורח בסעודה ומפסידה אם משום שאין אדם עשוי להוציא יציאותיו ולהוציא שם רע על אשתו, אפילו אינו מעמיד יהא נאמן! אמרי בי הילא מפני חשוד אחד, מפני פרוץ אחד.שטורח ומפסיד!!-- ע"כ צריך "גם העמדה"

מה אנן קיימין? שכל שלא נהג.... אם בשפישפש ומצא, בדק חדר הביאה לוודא שאין בו מפות אחרות, ולבסוף בא עליה ומצא דם על המפה, הרי מצא! ומה טענתו... הרי מצא! אם בשלא פשפש ולא מצא, היא פישפש, היא לא פישפש???מה נפק"מ כיון שאף לדבריה אין כאן בתולים, ובוודאי מפסדת כתובתה אלא הכין אנן קיימין בשלא פישפש= לא בדק חדר הביאה ומצא. היא אומרת דם בתולים היא, והוא אומר לא כי אלא דם צפור היא, הורע כוחו שלא נהג כמנהג זה לבדוק החדר

הדא דתימר שלא להפסידה מכתובתה אבל לקיימה אינו רשאי משום ספק סוטה. ותייא כיי דתנינן תמן בתולה ואלמנה וכו' וכולהן מן ההין דאמר רבי הילא בשם רבי לעזר מצא פתח פתוח אסור לקיימה משום ספק סוטה

תני: טענת בתולים כל שהן. מעשה באשה אחת שלא נמצא לה בתולים אלא כעין החרדל ובאת לפני רבי ישמעאל בי רבי יוסי אמר לה כמותך ירבו בישראל...

רבי זכריה חתניה דרבי לוי מקללה רצה לומר:"לא" ירבו כמותך.... כאינשי קריין לסמייה, סגי נהורא.

חברייא אמר: מקנתר לה, כל אשה שדמיה מעוטין וולדיה מעוטין.

רבי יוסי אמר: מקלס לה כל אשה שדמיה מעוטין אינה מצויה לטמא מטהרות:

הלכה ב משנה בתולה כתובתה מאתיים, ואלמנה מנה

בתולה, אלמנה גרושה וחלוצה מן האירוסין, כתובתן מאתים ויש להן טענת בתולים

הגיורת והשבויה והשפחה שנפדו שנשתחררו ושנתגיירו פחותות מבנות שלש שנים ויום אחד כתובתן מאתים ויש להן טענת בתולים:

גמרא רב חונה בשם שמואל בשקל הקודש.צריך לשלם כתובה 200 זוז צורי (יקרים) רבי בא בר בינא אמר מטבע יוצא.באותה מדינה

מתניתא מסייעה לר' בא בר בינא: וחמש סלעים של בן במנה צורי, שלשים של עבד חמשים של אונס ושל מפתה מאה של מוציא שם רע כולן בשקל הקודש במנה צורי. ולא תנא כתובת אשה עמהן. אמר ר' אבין כלום למדו מכתובת אשה לא מאונס וממפתה! מכיון דתנינן האונס והמפתה, כמאן דתנא כתובת אשה עמהן.

עד כדון בתולה, אלמנה מנלן שנוטלת 100 צורי? מאי? אמר רבי חיננא דייה לאלמנה שתיטול מחצית בתולה

אמר רבי חייה בר אדא אפילו ניתני כתובת אשה עמהן, לית כל אילין רבנין פליגין?! רבי חנניה ורבי יונתן תריהון אמרין: מטבע יוצא! רבי יהושע בן לוי אמר: מטבע יוצא! ר' יעקב בר אחא רבי אימי רבי שמעון בן לקיש בשם ר' יודן נשייא: מטבע יוצא! כולהו ס"ל "מטבע יוצא" וכן הלכה!

אמר רבי יוחנן: סלעים סבירינויות, מהגינות, ירושלמיות=מטבע שונות אילין אמרין אכן ואילין אמרין הכן. יש אומרים כך וי"א כך ולית כל מילייא אכן, אילין אמרין אכן, ואילין אמרין אכן?! מה רצה ריו"ח להשמיענו [הרי יודעין אנו דפליגי!] הא, אף הוא חזר ואמר דכוותהון.שחזר והודה ריו"ח שנוטלת מטבע היוצא [דלא כמתניתין] וזה רימז ריו"ח בלשונו "י"א וי"א"

אתא עובדא קומי דרבי הונה באשה שהיתה כתובתה פחותה ממאתים זוז צורי ואמר תטול מה שכתב לה! אמר לרבי מנא שב וחתום. אמר ליה ר"מ לר"ה אשוי שיטתך ונא חתום תקן שיטתך

ואח"כ אחתום!!לא רבי חייא דאמר בשם שמואל בשקל הקודש?!ולמה תיטול פחות מזה? רבי אבודמא דציפורי בשם רבי חונה: משום ויתור.הוי כאילו ויתרה

מעתה, אשה שהיתה כתובתה פחותה ממאתים, תטמין כתובתה. כדי שתיטול בשקל הקודש. אמר בשם ר' חונה במקום שאין כותבין כתובה, אבל במקום שכותבין כתובה, מה דו מפקא היא גובה! מה שמוציאה, גובה

אמר ר' יוחנן ותני כן: חרש שנשא פיקחת, אין לה עליו מזונות ולא כתובה, ואם מתה, הוא יורשה. שהיא רצתה לזוק לו נכסיה, והוא לא רוצה לזוק לה בנכסיו

פיקח שנשא חרשת, יש לה עליו מזונות וכתובה, ואם מתה, אינו יורשה. שהוא רוצה לזוק לה נכסיו, והיא לא רצתה לזוק לו נכסיה.

וחרשת יש לה קניין ויש לה כתובה?! רבי ירמיה בשם רבי לעזר תיפתר כשכנסה. פיקחת, ונתחרשה. מכל מקום לא פיקחת כנסה?! למה אינו יורשה?! רבי יעקב בר אחא בשם רבי לעזר: תיפתר שהיתה חרשת ונתפקחה, ונתחרשה. שלא תאמר הואיל והיתה חרשת תחילה אין לה כתובה, לפום כן צריך למימר יש לה

רבי יוסי לא אמר כן, אלא אילו מי שבא על החרשת שמא אין לה קנס?! וכל שיש לה קנס יש לה כתובה. א"ר יודן וכי בקנס הדבר תלוי?! הרי בוגרת אין לה קנס, וכתובתה מאתים! הרי בתולה מן הנישואין יש לה קנס, וכתובתה מנה!

חרש או שוטה שכנסו פיקחת, אע"פ שחזר החרש ונתפקח, שוטה ונשתפה, אין לה כתובה. רצה לקיימה, כתובתה מנה. רבי לעזר בשם ר' חנינה והוא שבא עליה משנתפקח ומשנשתפה. אבל אם לא בא עליה משנתפקח ומשנשתפה, אפילו כתובת מנה אין לה.

פחותות מבנות שלש שנים ויום אחד. רבי יוסי בשם ר' חייה בר אשי רבי יונה רב חייה בר אשי בשם רב למה זו דומה? לעושה גומא בבשר וחוזר ומתמלא. תני רבי חייה: לעוכר את העין וחוזרת וצוללת. א"ר יוסי מתניתא אמרה כן פחותות מיכן כנותן אצבע בעין. אמר רבי אבין (תהלים נז) אקרא לאלהים עליון לאל גומר עלי. בת שלש שנים ויום אחד ונמלכין ב"ד לעוברו, לעבר השנה הבתולין חוזרין. ואם לאו, אין הבתולין חוזרין:

הלכה ג משנה הגדול שבא על הקטנה, והקטן שבא על הגדולה, ומוכת עץ כתובתן מאתים דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים מוכת עץ כתובתה מנה:

גמרא אי זהו קטן ואי זו היא קטנה? משום רבי יהודה בן חגרא אמרו: קטן פחות מבן תשע שנים ויום אחד. וקטנה פחותה מבת שלשה שנים ויום אחד. ניחא גדול שבא על הקטנה הבתולין חוזרין, קטן שבא על הגדולה אין הבתולין חוזרין! אמר רבי אבין תיפתר שבא עליה שלא כדרכה. אמר רבי יוסי ברבי אבין ואפילו תימא בכדרכה, קטן ביאתו ביאה אבל אין בו כח ליגע בסימנין. ותני כן: מעשה שעיברה ובתוליה קיימין

מתיבין לרבי מאיר, בתולין אין כאן במוכת עץ ותימר כתובתה מאתים?! אמר לון וכי בבתולין הדבר תלוי?! הרי בוגרת אין לה בתולים, וכתובתה מאתים. הרי בתולה מן הנישואין יש לה בתולים, וכתובתה מנה. מאי כדון? בוגרת לא בטל חינה. בתולה מן הנישואין בטל חינה.

מה פליגין? במוכת עץ. דר"מ אמר לא בטל חינה. ורבנין אמרין בטל חינה

בתולה הנבעלת מן הקטן וממי שאינו איש בהמה כשירה לכהונה. תני ר' חלפתא בר שאול כשירה אפי' לכ"ג דאכתי בתולה היא

ר' יוסה ור' אמי מקשי, מה בינה לבין הנבעלת באצבע? אילו הנבעלת באצבע שמא אינה פסולה לכהונה! אמר ר' חגי תיפתר שבא עליה שלא כדרכה. וס"ל ד כ ל שלכ"ד אכתי מיקרי בתולה בעא רבי חגי מיהדר ביה ורצה לפסול אף שלכ"ד א"ל רבי אבא לא תהדור בך! ולמה בעא רבי חגיי מיהדר ביה? מן הדין דכתיב (בראשית כד) בתולה ואיש לא ידעה. בתולה מכדרכה, ואיש לא ידעה שלא כדרכה. ודכוותה (ויקרא כא) והוא אשה בבתוליה יקח עד שתהא בתולה משני צדדיה.

[אמר רבי יצחק בן אלעזר אפילו בירייה לא תבע בה, שנאמר (תהלים קכה) כי לא ינוח שבט הרשע על גורל הצדיקים.]

מה עבד לה רבי חגיי לפני שאמר לו ר' אבא "לא תחזור" עד שלא יחזור בו? פתר לה ברייתא שמכשיר ביאת בהמה בהערייה. ולמה לית רב יוסי פתר ליה בערייה? אמר רבי מנא דהיא צריכה ליה. רבי יוסי בעא, הערייה בזכור מהו? הערייה בבהמה מהו? [כד שמע רבי ירמיה הדא דרבי חגיי דפתר לה בהערייה. אמר, לא על הדא הוה רבי אמי מקשי?! וכי לא על זה הקשה ר' אמי?!]

הלכה ד משנה בתולה אלמנה גרושה וחלוצה מן הנישואין,=נכנסו לחופה כתובתן מנה ואין להן טענת בתולים

הגיורת והשבויה והשפחה שנפדו או שנתגיירו או שנשתחררו יתירות על שלש שנים ויום אחד, כתובתן מנה ואין להן טענת בתולים:

גמרא איזו היא בתולה מן הנשואין? אמר רבי יוחנן כל שנכנסה לחופה, ועידיה מעידין אותה שלא נבעלה. אמר רבי יוסי הדא אמרה נשא אשה בחזקת בתולה ונמצאת בעולה אין זה מקח טעות להפסידה מכתובת מנה. אף שעדים מעידין שלא נבעלה והרי כנסה בחזק' בתול' ונמצ' בעו' --י"ל מנה! נשא אשה בחזקת שלא זינתה ונמצאת שזינתה אין זה מקח טעות להפסידה מכתובת מנה.

רבי לעזר שאל, הבא על שפחה משוחררתבתולה מהו?לעניין קנס? נישמעינה מן הדא: יכול הבא על שפחה ארמית יהא חייב?קנס תלמוד לומר (שמות כב) מהר ימהרנה לו לאשה. את שיש לו הוייה בה יצא שפחה או מי שאין לו הוייה בה. מפני שאין לו בה הוייה, הא אם יש לו הוייה =נשתחררה בה יש לה קנס.

וכל שיש לה קנס יש לה כתובה!ובמתני' קתני דאין לה!

אמר רבי יודן וכי בקנס הדבר תלוי?! הרי בוגרת אין לה קנס וכתובתה מאתים. הרי בתולה מן הנישואין יש לה קנס, וכתובתה מנה!

אמר רבי זעירא קומי רבי מנא תיפתר בשנתגיירו או שנשתחררו פחותות מבנות שלש שנים ויום אחד. א"ל אם בשנתגיירו או שנשתחררו פחותות מבנות ג' שנים ויום א' כישראל הן!!ופשיטא!

סומה ואיילונית יש להן טענת בתולין. סומכוס אומר משם רבי מאיר סומה אין לה טענת בתולים. ומה טעמא דרבי מאיר? אני אומר מצא ואיבד.הבעל איבד המפה בלי ראיית אשתו מה טעמא דרבנן? יכולה היא לתופשו!מיד הבעל מה עבד לה רבי מאיר? יכול הוא לדחותן ברוקמכהה מראית דם ברוקו ונותנה לה...

תני: טענת בתולים עד שלשים יום דברי ר' מאיר. וחכמים אומרים מיד. מה אנן קיימין? אם בשבעל, מיד. אם בשלא בעל, אפילו לאחר מיכן עד כמה! אלא כן אנן קיימין בסתם, רבי מאיר אומר חזקה אדם מעמיד עצמו שלשים יום.ונאמן לומר שלא בעל עד הנה ורבנין אמר אפילו יום אחד אין אדם מעמיד את עצמו.

רבי ירמיה בעא, מהו שיהא נאמן לומר על=אליבא דר' מאיר העמדתי עצמי שלשים יום כדי לעשות את הוולד שתוקי? שאומר בתוך 30 יום, לא בעלתי! (נמצא הוולד שתוקי) והיא אומרת בעלת נישמעינ' מן הדא: היבמה שאמרה בתוך שלשים יום לא נבעלתי כופין אותו שיחלוץ לה.כר"מ שאדם מעמיד עצמו 30 יום לאחר שלשים יום, רק מבקשין ממנו שיחלוץ לה. ואמר רבי לעזר דרבי מאיר היא. ואמר רבי לעזר לא שנו אלא אצלה, הא אצל צרתה לא צרתה מותרת לשוק אפי' תוך 30 יום ואינה נאמנת כלל לגבי הצרה. אפי' אמרה לא נבעלתי כמה דתימר תמן לא הכל ממנה לחוב לצרתה, וכא, לא הכל ממנו לחוב לבנו:

הלכה ה משנה האוכל אצל חמיו ביהודה שלא בעדים אינו יכול לטעון טענת בתולים מפני שהוא מתייחד עמה

אחד אלמנת ישראל ואחד אלמנת כהנים כתובתן מנה.

בית דין של כהנים היו גובין לבתולה ארבע מאות זוז ולא מיחו בידם חכמים:

גמרא בראשונה גזרו שמד ביהודה שכן מסורת להם מאבותם שיהודה הרג את עשו דכתיב (בראשית מט) ידך בעורף אויביך. והיו הולכין ומשעבדין בהן ואונסין את בנותיהן וגזרו שיהא איסטרטיוס בועל תחילה. התקינו שיהא בעלה בא עליה עודה בבית אביה, שמתוך שהיא יודעת שאימת בעלה עליה, עוד היא נגדרת.אינה נמשכת לזנות מכל מקום אין סופה להיבעל מאיסטרטיוס?! אנוסה היא, ואנוסה מותרת לביתה. כהנות מה היו עושות? מטמינות היו. ויטמינו אף בנות ישראל! קול יוצא ומלכותא שמעה, ואילין ואילין מתערבבין. מה סימן היה להן? קול מגרוס בעיר, משתה שם משתה שם. אור הנר בברור חיל, שבוע בן שבוע בן, אע"פ שבטל השמד המנהג לא בטל.

כלתו של רבי הושעיה נכנסה לחופה, כשהיתה מעוברת כבר

בי"ד של כהנים גובים..תני: ולאלמנה מאתים.

תני: אחד אלמנת ישראל ואחד אלמנת כהנים כסדר הזה דלא כבי"ד של כהנים

אמר רבי יוסי מסתברא בת כהן לישראל תגבה ששבטה גובה. בת ישראל לכהן, לא תגבה. לא מסתייה דסליקא לכהונתא,it is not enough that …she ascended to Kehunah אלא דתימר תגבה?! אמר רבי מנא לא מסתברא דלא חליפין,להיפך.. בת ישראל לכהן תגבה, דסליקא לכהונתא, ובת כהן לא תגבה דנחיתא מן כהונתא! אמר ר' יוסי בי ר' בון אחת זו ואחת זו קנס קנסו בהן שלא יגבו רק 200 כדי שיהא אדם מידבק בשבטו ובמשפחתו:

הלכה ו משנה הנושא את האשה ולא מצא לה בתולים. היא אומרת משאירסתני נאנסתי, ונסתחפה שדהו, והוא אומר לא כי אלא עד שלא אירסתיך והיה מקחי מקח טעות. רבן גמליאל ורבי אליעזר אומרי' נאמנת. רבי יהושע אומר לא מפיה אנו חיין, אלא הרי היא בחזקת בעולה עד שלא תתארס והטעתו עד שתביא ראייה לדבריה:

גמרא רבי ירמיה בעי, מעתה אין טענת בתולים לא כרבן גמליאל וכרבי אליעזר, אלא כרבי יהושע?! וחזר ואמר יש טענת בתולים

כרבן גמליאל וכר' אליעזר בשותקת ואינה אומרת "לא כי..." ואפילו תימא במדברת, באומרת מצא ואיבד. ואינה נאמנת רק באומרת "משארסתני..."

ותהא נאמנת? מה הדין לר"ג לעניין איסור? לית יכיל! דאמר ר' אילא בשם ר' לעזר מצא פתח פתוח אסור לקיימה משום ספק סוטה

[הכא איתמר נאמנת. משארסתני נאנסתי והכא טענת בתולים דעלמא איתמר אינה נאמנת. תמן שניהן מודין בשהפתח פתוח על כן היא נאמנת לומר שנפתחה ע"י אונס דתחתיו]

תמן תנינן היו בה מומין ועודה בבית אביה האב צריך להביא ראייה. רבי לעזר שאל לר' יוחנן, מתניתא דר' יהושע ודלא כרבן גמליאל ור' אליעזר. אמר ליה דברי הכל היא, שנייא היא מומין שדרכן להוולד ע"כ לכו"ע חיישינן שנולדה בהם

אמר רבי יוסי: מקמא דנן חמיי רבנן, משום שאנחנו רואים מדמו מומין לבתולין. אילין ילפין מן אילין, ואילין ילפין מן אילין. בתולים ממומין, שאם בא עליה עודה בבית אביה ולא המתין עד שתיכנס לחופה צריך האב להביא ראייה דמסתמא, מחזקינן לה בבעולה ק ו דם אירוסין

מומין מבתולים, שאם נולדו לה מומין ספק משנכנסה לרשותו ספק עד שלא תיכנס לרשותו, =א ח ר נ ש ו א י ן, נולד הספק מתי נולדו מומין אלו [קודם או אחר א י רו ס י ן] הבעל צריך להביא ראייה, מן אילין בתולין. ובתולין וכי בטלו לא בבית אביה בטלו?!"ביטול" הבתולין נעשה בבית אביה ממנ"פ, ואפ"ה כיון ש ע ת ה היא ברשות הבעל, עליו להביא ראיה ואת אמר הבעל צריך להביא ראייה. וכא הבעל צריך להביא ראייה:

הלכה ז משנה היא אומרת מוכת עץ אני, והוא אומר לא כי אלא דרוסת איש את! רבן גמליאל ורבי אליעזר אומרים: נאמנת. ר' יהושע אומר: לא מפיה אנו חיים, אלא הרי זו בחזקת דרוסת איש עד שתביא ראייה לדבריה:

גמרא אמר רבי לעזר דרבי מאיר היא. דרבי מאיר אמר מוכת עץ כתובתה מאתים.

אמר רבי יוסי והוינן סברין מימר מה פליגין ר' מאיר ואילין רבנן, בשכנסה בחזקת מוכת עץ, אבל אם כנסה בחזקת בתולה ונמצאת מוכת עץ, אף רבי מאיר מודי.דלית לה כלום מן מה דתנינן היא אומרת מוכת עץ אני והוא אומר לא כי אלא דרוסת איש את.ועל כרחך בנודע אח"כ מיירי [עיין פיסקה הבאה] הדא אמרה אפילו כנסה בחזקת בתולה ונמצאת מוכת עץ היא המחלוקת. מוכ"ע לר"מ, ל ע ו ל ם י"ל 200

רבי ירמיה בשם רבי זעירא לא אמר כן, אלא היא אומרת מוכת עץ אני וכתובתה מנה, והוא אומר לא כי אלא דרוסת איש את ואין לך עלי כלום. פליגי במנה ולא כלום--לדידה יש לה מנה עכ"פ [נמ צ א ת מוכ"ע י"ל מנה] ולדידיה לא כלום [כנסה בחזקת ב ונמצאת ב אין לה כלום] מה אנן קיימין? אם בשכנסה בחזקת בתולה ונמצאת מוכת עץ אף רבי מאיר מודה, דיש לה רק 100 [והבכי איירי מתניתין] אם בשכנסה בחזקת מוכת עץ ונמצאת מוכת עץ, ניכר הוא בפתח פתוח בין בעץ בין באדם?!איך יאמר הבעל "לא כי אלא דרוסת..."?!

רבי הונא בשם רבי זעירא לא אמר כן, לעולם מודה ר"מ ב נ מ צ א ת דאין לה כלום--והב"ע כשאמרה היא שהתנה אלא היא אומרת מוכת עץ אני כן אתניתי עמך התניתי עמך כן, וי"ל 200 לר"מ והוא אומר לא כי אלא דרוסת איש את, לא אתניתי עמך כלום: ובין אי מוכת עץ או דרוסת איש את אין לך כלום

הלכה ח משנה ראוה מדברת עם אחד, מה טיבו של זה? איש פלוני וכהן הוא. רבן גמליאל ור' אליעזר אומרים: נאמנת. רבי יהושע אומר: לא מפיה אנו חיין אלא הרי זו בחזקת בעולה לנתין ולממזר עד שתביא ראייה לדבריה:

גמרא מהו מדברת? נבעלת. ולמה תנינן מדברת? לשון נקי רבי אומר

רבי יעקב בר אחא בשם ר' יאשיה הלכה כרבן גמליאל וכרבי אליעזר. משום שנים שרבו על אחד יחיד נגד רבים רבי יוסי בעי אם הלכה למה שנים, ואם שנים למה הלכה? מעתה אין יסבור רבי יוחנן בן נורי כרבי יהושע, אין הלכה כרבן גמליאל וכר' אליעזר, אלא כרבי יהושע?!

מאי כדון? משום עדות שהאשה כשירה לה

הוון בעיי מימר, מה פליגין רבי יהושע ואילין רבנין במקום שרוב פסולין, אבל במקום שרוב כשירין, אף רבי יהושע מודי. אתא רבי יעקב בר אחא בשם רבי יוחנן ור' אילא בשם רבי לעזר אפילו במקום שרוב כשירין היא המחלוקת.לר' יהושע אינה נאמנת סבר רבי יהושע, הזנות רצה אחר הפסולים.

אמר רבי זעירא מתניתא אמרה אפילו כשירין מזנין. דתני אפילו חסיד שבחסידים אין ממנין אותו אפיטרופוס על עריות:

הלכה ט משנה היתה מעוברת, אמרו לה מה טיבו של עובר זה? מאיש פלוני וכהן הוא! רבן גמליאל ורבי אליעזר אומרי' נאמנת. ור' יהושע אומר לא מפיה אנו חיין אלא הרי זו בחזקת מעוברת מנתין וממזר, עד שתביא ראייה לדבריה:

גמרא אמר רבי לעזר הכל מודיןאפי' ר"א בוולד, שהוא שתוקי. ותני כן: במה דברים אמורים? בעידות אשה גופהשכשירה לכהן אבל בוולד הכל מודין שהוא ש ת ו ק י [פסול]

אמר ליה ר' יוחנןלריו"ח אף הוולד כשר, ובריתא דקרי ליה "שתוקי", לעניין כהונה שתוקי סתם מצינו, שתוקי כהן גדול היך עבידא? סיעה של כהנים עוברת ופירש אחד מהן ובעלה, הרי מצינו שתוקי כהן גדול.

אמר ליה רבי לעזר הרי אלמנת עיסה, אשה שניסת ל"עיסה" (מין משפחה בלתי-מיוחסת) היא כשירה, ובתה פסולה! אמר ליה ריו"ח לר"א כדברי שהוא מכשיר בה, מכשיר בבתה. [אמר רבי יעקב בר אחא לא אמר אלא "כדברי מי שהוא מכשיר" הא מכלל דאית חורן פוסל, מני מכשיר? רבי מאיר מני פוסל? רבנן. פליגי ר"מ וחכמים בכשרות "אלמנת עיסה" אים שייך גם לבת

דתני אי זו היא עיסה כשירה?שהעידו עליו (במסכת עדיות??)שאלמנתה כשירה כל שאין בה לא נתערבה במשפחה זו לא חלל ולא ממזר ולא נתין. רבי מאיר אומר כל שאין בה אחת מכל אילו, א ף ב ת ה כשירה לכהונה! אבל משפחה שנשתקע בה פסול,הנלי"ם רבי מאיר אומר בודק עד ארבע אימהות ומשיא. וחכמים אומרים בודק לעולם.

רבי ירמיה בשם רבי זעירא לא אמר כן, אלא רבי לעזר שאל לרבי יוחנן, אלמנת עיסה מה היא? אמר ליה כשירה. בתה מה היא? א"ל כדברי מי שהוא מכשיר בה מכשיר בבתה

הוון בעי מימר, על דעתיה דרבי לעזר "שתוקי" =פסול. על דעתיה דרבי יוחנן "שתוקי"= כשר. אף רבי יוחנן אית ליה שתוקי פסול,ומכשירין רק בה בשיטתו השיבו,כ מוסיף על דבריו ששייך גם "שתוקי כה"ג" בשיטתך שאת אומר אף שתוקי סתם מצינו, שתוקי כהן גדול היך עבידא? סיעה של כהנים עוברת ופירש אחד מהן ובעל, הרי מצינו שתוקי כהן גדול

מילתא דרבי זעירא אמר שתוקי=פסול. ר' זעירא בעא קומי רבי יוסי, אף לעניין משפחה כן? אמר ליה כן אמר רבי שמעון בן לקיש תמן תנינןפרק 10 יוחסין לעניין משפחה ליוחסין החמירו

ברם שאינה נאמנת לומר לכשר נבעלתי להכשיר בתה לכהן הכא לענין קדשי הגבול=תרומה. נאמנת לכשר נבעלתי

מילתא דרבי שמואל בר יצחק, שתוקי= כשר. רבי שמואל בר רב יצחק בעא מעתה אין שתוקי כרבן גמליאל וכרבי אליעזר, אלא כרבי יהושע? חזר ואמר יש שתוקי כרבן גמליאל וכרבי אליעזר בשותקת, ואפילו תימר במדברת, באומרת איני יודעת באומרת ברי לכשר נבעלתי, מכשירים גם הוולד

הלכה י משנה אמר ר' יוסי מעשה בתינוקת שירדה למלאות מים מן העין ונאנסה אמר רבי יוחנן בן נורי אם רוב העיר משיאין לכהונה הרי זו תינשא לכהונה:

**************סוגיא זו עמומה ברובה*************

גמרא רב יהודה בשם רב: בההן קרונה של ציפורין הוה עובדה. במקום חניית העגלות היה הספור [של המשנה--היה שם מעיין]

ר' ירמיה ר' חמא בר עוקבא תריהון אמרי בשם רבי חנינה בשם רבי יניי: מודה רבי יהושע באנוסה.להתירה, כריב"ן ר' חזקיה רבי אבהו בשם ר' יוחנן מודה רבי יהושע באנוסה. רב חייה בר אשי אמר בשם רב הלכה כרבי יוסי שאמר משם רבי יוחנן בן נורי.

רבי זעירא בעא קומי רבי יסא, היך עבדין עובדא? אמר ליה כרבי יוסי שאמר בשם רבי יוחנן בן נורי.

אמר רבי אילא בשם רבי ינאי תוכה מקום היריד שבציפורין בעל. ודווקא בכה"ג מכשירין

ר' בא בשם רבי ינאי ראו אותו פורש מציפורין ובועל, חזקה שפסול ששם בעל. יש להתיר רק כשפירש מן מקום הקרונות [שיש גם אנשים משאר עיירות] הא לא"ה, אסור

פלטיא מהו? אים פירש מפלטיא של ציפורי [לא ממקום העגלות] רבי ירמיה אומר כרוב, =שרי רבי יוסה אומר אינו כרוב. =אסור דהו"ל קבוע

חייליה "תקפו" דרבי ירמיה מן הדא, דמר רבי חייה בשם רבי יוחנן: מבוי שכולה גוים, וישראל אחד דר בתוכו, ונפל לתוכו מפולת, מפקחין עליו בשביל ישראל ששם.דכל קבוע כמע"מ ופלטיא שנפל שם גל הולכין אחר הרוב. ל"ש ביה דין "קבוע", כיון דניידי

ומהו דאמר רבי בא בשם רבי ינאי ראו אותו פורש מציפורין=רוב כשירין ובועל, חזקה שפסול ששם בעל? על דעתיה דרבי ירמיה, והן שראוהו פורש מן הבתים. דווקא אסרי' משום "קבוע" ועל דעתיה דרבי יוסה, אפילו בפלטיא.אסרינן משום "קבוע"סה

???היתה ציפורין נעולה, בשעה שאנסה בקרונות, רבי יוסי אומר עד שיוכיח ?? אפע"כ שרי דס"ס לא א ק ב ע איסורא וכא בפירש מן הפלטיא רבי יוסי אומר אינה כרוב? וא"כ למה מתיר בדלתותיה נעולות? אינו מתרץ

חייליה דר' יוסה מן הדא: דמר רבי זעירא רבי יוסי בשם ר' יוחנן: נתחלפה קופתו אצל הטוחן, אם הוחזק עם הארץ להיות טוחן שם אותו היום, חושש, ואם לאו, אינו חושש. מה בינה ולסירקי? desert dwellers that sell wheat לא כן תני סירקית שהיא מסתפקת יום אחד מן האיסור, נעשה אותו היום הוכיח לכל הימים! סירקית אפשר לה שלא להסתפק?! וכא אני אומר לא הוחזק עם הארץ להיות טוחן שם באותו היום. וכא אני אומר, לא ירד הפסול למלאות שם באותו היום ועל כן מתיר ר יוסה אפילו בדלתות ציפורי נעולה

והא רבי אילא רבי ינאי אומר: תוכה שבציפורין בעל. והא ר' בא בשם ר' ינאי אומר: ראו אותו "פורש" מציפורין ובועל, חזקה פסול ששם בעל

תשע חנויות ......אסור. ובנמצא בשר, ואינו ידוע אים נבילה או כשירה הולכין אחר הרוב.

מן קושיי מחמת קושיא כ יש קושיא מדמו לה רבנין לשרצים. והקשו כדלקמן

דתני: תשע צפרדעים שרץ אחד ברשות היחיד, ונגע באחד מהן ואין ידוע באיזו נגע, ספיקו טמא. פירש לרשות הרבים ונגע, ספיקו טהור. חזר לרשות היחיד ונגע, ספיקו טמא.

אמר רב חסדא ולא מצאו כל אנשי חיל ידיהם.

אמר רבי אימי ברוך שבחר בהם ובדבריהם!

עד דאת מדמי לה לרשות היחיד, דמיתה לרשות הרבים! ולישתרי תשע חנויות..דתני ט' שרצים וצפרדע אחד ביניהן ברשות הרבים, ונגע באחד מהן, ואין ידוע באי זה מהן נגע, ספיקו טהור. פירש הרהש לרשות היחיד ונגע בו, ספיקו טמא. חזר לרשות הרבים ונגע בו, ספיקו טהור.

קרונה של ציפורין a station for wagons לאו רשות הרבים הוא?!ולמה לי "רוב כשירים"? אמר ר' יוסי מכיון ששניהן יכולין להתייחד כמאן דהוא רשות היחיד

מעשה בתינוקת שראו אותה מושלכת לאישפה. אתא עובדא קומי ר' ישמעאל בי ר' יוסי ואמר תיטפל לעיסה.families suspected of "mixtures" רבי ירמיה סבר מימר לעיסה כשירה,"מכשירין" אותה, דאלת"ה, הרי רי"ש יחלוק על ר"י דמתני' רבי ישמעאל בי רבי יוסי חלוק על אביו?! אמר רבי יוסה ואפי' תימא לעיסה פסולה. לית רבי ישמעאל בי רבי יוסי חלוק על אביו. למה? כשירים מזנין ופסולין משליכין:כיון שנמצאה מושלכת, מסתמא לפסול נבעלה

מסכת כתובות פרק ב

הלכה א משנה האשה שנתארמלה או שנתגרשה, היא אומרת בתולה נישאתי, והוא אומר לא כי אלא אלמנה נשאתיך! אם יש עדים שיצאת בהינומא וראשה פרוע, כתובתה מאתים.

רבי יוחנן בן ברוקה אומר: אף חילוק קליות ראייה:

גמרא ניחא שנתגרשה, נתאלמנה מי עורר? היורשים.אומרים שמא אלמנה נשאך אבא והלך אחר הרוב, ורוב הנישאות בתולות נישאות, אמור מעתה בתולה נישאת! זאת אומרת שלא הילכו למידת הדין אחר הרוב.=אין הולכין בממון אחר הרוב

תמן תנינן שור שנגח את הפרה ונמצא עוברה בצידה וכו' וכי רוב הפרות מפילות?! אמור מחמת נגיחה הפילה! אמר רבי אבהו זאת אומרת שלא הילכו למידת הדין אחר הרוב

אמר רבי אבון ובדבר אחד הלכו במידת הדין אחר הרוב. כהדא דתני רבי אחא גמל שהיה אוחר בין הגמלים ונמצא שם אחד מהן מת, חייב. אני אומר אותו שהיה אוחר נשכו

טענו מנה וכפר בו, והביא עדים שחייב לו חמשים. רבי חייה רבא אומר: נשבע על השאר. רבי יוחנן: אומר אינו נשבע על השאר. משנים

אוחזין בטלית למד רבי חייה רבא, דתנינן תמן שנים אוחזין בטלית זה אומר אני מצאתיה וזה אומר אני מצאתיה, זה שתופס בחציה כמביא עדים שחציה שלו, והלה אומר כולה שלי. וזה שהוא תופס בחציה כמביא עדים שחציה שלו, והלה אומר כולה שלי. נשבע שאין כולה שלו

ולא שמיע דמר רבי אילא בשם רבי יוחנן תקנת שבועה היא שלא יהא אדם רואה את חבירו בשוק ואומר לו טלית שעליך שלי הוא בוא וחלק עמי טליתך!

רבי אבין בשם רב מודה חביבי=ר' חייא בשטר. היך עבידה? טענו מנה וכפר בו, והוציא שטר שהוא חייב לו חמשין, אין לו אלא חמשין.ואין צריך לישבע (דשטר הו"ל כהילך)

ואמר רבי יוסי בי ר' בון נשמעינה מן הדא: "כסף סילעין די אינון..." ונמחקו, אין פחות משנים. מיכן ואילך המלוה אומר חמש והלוה אומר שלש, בן עזאי אומר הואיל והודה מן הטענה ישבע. וחכמים אומרים אין הודאה מן הטענה.הואיל ומשיב אבידה הוא מפני שאין הודאה מן הטענה, הא אם הודייה מן הטענה חייב!!אלמא הילך חייב!

#וכא מתניתין לא כמי שהודייה מן הטענה היא?! =אע"פ דמודה דחייב עכ"פ 100, כיון דה"ל ה י ל ך פטור. ודלא כר"י בי ר' בון--- ומתרץ..כל עמא מודיי שהוא חייב לה מנה, והיא כתובעת בידו מנה אחר, והוא אינו מודה לה. המוציא מחבירו עליו הראייה. גר"א חו"מ פז

בהינומה. רבנן דתמן נמנומה.sleeping couch רבנין דהכא אמרין פיריומא.כסא שנושאין בו את הכלה

יוצאה וראשה פרוע. רבי חייה בשם רבי יוחנן כגון אילו שיצאו וראשה פרוע, ועידיה מעידין אותה שלא נבעלה.

וחש לומר שמא בתולה מן הנישואין היא? זאת אומרת בתולה מן הנישואין אינה יוצאת וראשה פרוע. וחש לומר שמא מוכת עץ היא? אלא כר' מאיר דר' מאיר אומר מוכת עץ כתובתה מאתים. א"ר יוחנן לא חשו על דבר שאינו מצוי.

ר' יוחנן בן ברוקה אומר אף חילוק קליות ראייה. וחש לומר שמא בתולה מן הנישואין היא? זאת אומרת בתולה מן הנישואין אין לה חילוק קליות.

תני אבא שאול אומר אף מי שהוליכו לפניה חבית של בסורות. וחש לומר שמא מן הנישואין היא? זאת אומרת בתולה מן הנישואין אין לה חבית של בסורות:חבית של יין "שמבשר" שהיא בתולה

הלכה ב משנה מודה ר' יהושע באומר לחבירו שדה זו של אביך היתה ולקחתיה ממנו, נאמן. שהפה שאסר הוא הפה שהתיר.

אם יש עדים שהיא של אביו, והוא אומר לקחתיה ממנו, אינו נאמן:

גמרא מודי רבי יהושע. ואין =ואיפה פליג? בקדמיתא חולק בפרק הקודם

אינו נאמן, בשלא אכלה שני חזקה. אבל אם אכלה שני חזקה, נאמן.

בשלא מת אביו מתוכה, אבל אם מת אביו מתוכה, אפילו לא אכלה שני חזקה נאמן.משום חזקת אבהתא

כהדא: ראובן אוכל שדה בחזקת שהיא שלו, והביא שמעון עדים שמת אביו מתוכה,=חזקת אבהתא מפקין לה מראובן ומחזירין ליה לשמעון. חזר ראובן והביא עדים שלא מת אביו מתוכה, א"ר נחמן בר יעקב אנא אפיקתיה מראובן אנא מחזיר ליה לראובן. רבנין דהכא סברין כן. רבנין דתמן אמרין, משעה שיצאת, עדות ברורה יצאת ואין מחזירין אותו לראובן

א"ר יוסי מודו רבנין דתמן, שאילו משעה ראשונה שנים אומרים מת אביו מתוכה ושנים אומרים לא מת מתוכה, שהשדה בחזקת ראובן.

א"ר יוחנן ותני כן: שנים אומרים מת ושנים אומרים לא מת, לא תינשא ואם נישאת לא תצא. שנים אומרים נתגרשה ושנים אומרים לא נתגרשה, לא תינשא, ואם נישאת תצא

תמן אמרין, לא שנייה היא מיתה היא גירושין, לא תינשא ואם נישאת לא תצא. על דעתיהון דרבנין דתמן ניחא, היא מיתה היא גירושין. על דעתיהון דרבנין דהכא, מה בין מיתה מה בין גירושין? ר' זעירא אמר לה סתם ר' חייה בשם ר' יוחנן: הדעת מכרעת לעידי מיתה שאילו יבוא הוא מכחיש ע"כ דייקא ומינסבא

א"ר חזקיה רבנין דתמן כדעתין. כמה דרבנין דתמן אמרין משעה שיצאת, בעדות ברורה יצאת, כן רבנין דתמן אמרין משעה שנישאת, בעדות ברורה נישאת. הואיל וכבר "התירוה לינשא" ע"פ הראשונים אמר רבי יוסי לא מסתברא דלא מחלפא שיטתין דרבנין דתמן, לא מודו רבנין דתמן שאילו משעה ראשונה שנים אומרים מת אביו מתוכה ושנים אומרים לא מת אביו מתוכה שהשדה בחזקת ראובן!! אילו שנים אומרים נתגרשה, ונ י ש א ת, ושנים אומרים לא נתגרשה לא תצא, יאות!! =הא לא נ י ס ת דמי לתו"ת דאתו בב"א

מתנית' פליגא על רבי יוחנן: שנים אומרים נתגרשה ושנים אומרים לא נתגרשה, לא תינשא ואם נישאת לא תצא. אלמא לעולם לא תצא! א"ר הושעיה פתר לה רבי יוחנן: שנים אומרים נתקדשה ונתגרשה, ושנים אומרים לא נתגרשה, לא תינשא ואם נישאת לא תצא. מה בינה לקדמיתא? תמן הוחזקה אשת איש בפני הכל, ברם הכא לא הוחזקה אשת איש אלא בפני שנים, לכשיבואו שנים ויאמרו זה הוא שקידש יש לה "חזקת א"א" אבל השתא אין לה שום חזקת איסור

מתניתא פליגא על ר' יוחנן. שנים אומרים נשבית והיא טהורה. ושנים אומרים נשבית והיא טמאה. לא תינשא ואם נישאת לא תצא! אלמא לא תצא בתו"ת! א"ר יוסי מאחר שאילו אומרים טהורה ואילו אומרים טמאה, כמי שאילו אומרים נשבית ואילו אומרים לא נשבית, וסלקינן להו ואנן חיים מפיה.

שנים אומרים נתקדשה ושנים אומרים לא נתקדשה. רבי יונה מדמי לה לחלבים. אילו שנים אומרים פלוני אכל חלב ושנים אומרים לא אכל חלב, שמא אינו מביא אשם תלוי מספק?! וכא יתן גט מספק! א"ל ר' יוסה לא תדמינה לחלבים שכן אפילו אמר לבי נוקדיני מביא אשם תלוי

מתניתא פליגא על ר' יוסה שנים אומרים נתקדשה ושנים אומרים לא נתקדשה לא תינשא. וסיפא פליגא על ר' יונה אם נישאת לא תצא. א"ר מנא לא דר' יוסי אומר תינשא, ולא ר' יונה אומר אם נישאת תצא. כ שניהם מודים לדברי

הברייתא לא אמר לה אלא לא תדמינה לחלבים, שכן אפילו אמר לבי נוקדיני מביא אשם תלוי:

הלכה ג משנה העדים שאמרו כתב ידינו זה, אבל אנוסים היינו קטנים היינו פסולי עדות היינו, הרי אילו נאמנין. אם יש עדים שהוא כתב ידן, או שהיה כתב ידן יוצא ממקום אחר אינן נאמנין:

גמרא תני: וכן העדים שהעידו בין לטמא בין לטהר בין לרחק בין לקרב בין לאסור בין להתיר בין לזכות בין לחובה, עד שלא נחקרה עדותן בבית דין, אמרו מבדין היינו we were joking הרי אילו נאמנין. משנחקרה עדותן בבית דין, אמרו מבדין היינו, אינן נאמנין

רשב"ל אמר: עשו העדים החתומין על השטר כמי שנחקרה עדותן בבית דין. הן אומרים כתב ידינו הוא אבל אנוסים היינו, ואחרים אומרים כתב ידן הוא. תני ר' חייה לא מעלין ולא מורידין.אין החתומים נאמנים לומר אנוסים וכו' א"ר יוסי מתניתא אמרה כן: אם יש עדים שהוא כתב ידן או שהיה כתב ידן יוצא ממקום אחר אינן נאמנין

הן אומרים כתב ידינו הוא, ואחרים אומרים אינו כתב ידם. אמר ר' מנא נעשה כשטר שנקרא עליו ערער.הו"ל תרי ותרי

א"ר אסי הא דמהני קיום משטר אחר ובלבד בשטר שנקרא עליו ערער ונתקיים בב"ד. רבי לעזר אמר, לא נתקיים בבית דין. אמר רבי אילא טעמא דר' לעזר, כיון שהוחזקו העדים להיות חתומין בשטר כמי שנחקרה עדותן בבית דין.

[רב חנא אמר למידין מספר מוגה. שהגיה פלוני וחותם שמו, [לראות אים אכן כתב יד פלוני הוא] כגון אילין דאמרין ספרוי דאסי.

ובאילין איגראתא צריכין.מאגרת של פלוני, מיבעיא לן]

אמר רבי יוסי בי ר' בון: ובלבד שלשה שטרות של שלשה בני אדם.

רב חונה בשם רב: נאמנין העדים לומר שטר אמנה ושטר פוסיטים a feigned sale הוא. דרב אמר אסור לחתום בשטר אמנה ובשטר פוסיטים. מה ופליג? אמרי בשם רב נאמנין העדים לומר שטר אמנה ושטר פוסיטים הוא. מילתא דרב פליגא על מילתא דרב? אמר רבי חגי, לא דרב אמר אסור "לחתום" אלא אסור "לקיים" כהדא (איוב יא) אם און בידך הרחיקהו זה שטר אמנה ושטר פוסיטים. ואל תשכן באהליך עולה זה שטר פרוע:

הלכה ד משנה זה אומר זה כתב ידי וזה כתב ידו של חבירי. וזה אומר זה כתב ידי וזה כתב ידו של חבירי. הרי אילו נאמנים.

זה אומר זה כתב ידי וזה אומר זה כתב ידי, צריכין שיצטרף עמהן אחר, דברי רבי.

וחכמים אומרים אינן צריכין שיצטרף עמהן אחר, אלא נאמן אדם לומר זה כתב ידי:

גמרא למה נצרכה רישא דמתניתין לרבי. אף על גב דרבי אומר צריכין שיצטרף אחר עמהן מודה הוא הכא שהן נאמנין

אמר רבי זעירא תני בכתובות דבית רב: דברי רבי, על השטר. ודברי חכמים, כמעיד על המלוה. לרבי מעיד על השטר ולרבנן על המנה

תני: כותב אדם עדותו ומעידה אפילו לאחר כמה שנים. רב חונה אמר: והוא שיהא זכור עדותו. רבי יוחנן אמר אף על פי שאינו זכור עדותו. ותייא ואתייא דרב חונה כרבנן. ור' יוחנן כרבי.

רבי זעירא רב חונה בשם רב: אין הוא ואחר מצטרפין על חתימת העד השני. היך עבידא? היה אחד ראובן מכיר כתב ידו וכתב ידו של חבירו =שמעון ואחד שמעון אין אדם מכירו, וחבירו =ראובן מכירו. חבירו=ראובן מה הוא שיצטרף עם אחד מן השוק להעיד עליו? הדא הוא דמר רבי זעירא רבי הונא בשם רב: אין הוא ואחר מצטרפין על חתימת העד השני

לא צורכה דלא,ל"צ לשאול אלא בכה"ג כשהיו שנים. אחד ראובן הכל מכירין כתב ידו. ואחד שמעון אין אדם מכירו, וחבירו מכירו. חבירו מהו שיעשה כאחד מן השוק להעיד עליו? אם אתה אומר כן נמצאת כל העדות מתקיימת בעד! שמא גם בכה"ג פסול [משום דנפיק נכי ריבעא דממונא ע"פ אחד]

א"ר יודן ויאות?! אלו שנים שיצאו מעיר שרובה גוים כגון הדא סוסיתא, אחד הכל מכירין אותו שהוא ישראל, ואחד אין אדם מכירו, חבירו מכירו. מהו שיעשה כאחד מן השוק להעיד עליו שחבירו ישראל—ויוכשר לעדות אם אומר את כן, לא נמצאת כל העדות מתקיימת בעד אחד, וכא נמצאת כל העדות מתקיימת בעד אחד!

רבי חגיי אמר, ר' זעירא בעא, עד אחד בפה ועד אחד בשטר מהו שיצטרפו? עד אחד בכתב כלום הוא?! לכן צריכה, כשהיו שנים. חתונין בו...אבל מצאו לקיים כתב ידו של ראשון, ולא מצאו לקיים כתב ידו של שני.

רבי מנא בעא, עד אחד בכתב מהו לזוקקו לשבועה? עד אחד בכתב כלום הוא?! לכן צריכה, כשהיו שנים, מצאו לקיים כתב ידו של ראשון, ולא מצאו לקיים כתב ידו של שני.

כהדא: אין מקבלין מן העדים אלא אם כן ראו שניהן כאחת. רבי יהושע בן קרחה אומר אפילו ראו זה אחר זה.כגון הודאה אחר הודאה רבי ירמיה רבי שמואל בר רב יצחק בשם רב מודין חכמים לר' יהושע בן קרחה בעידי בכורה להעיד ששמעו מפי אב "בני זה בכור" ובעידי חזקה לא ראו כאחת

רבי בא בשם רבי ירמיה אף בעדי סימנים כן.

מה דא פשיטא? כשזה אומר ראיתי שתי שערות בגבו, וזה אומר ראיתי שתי שערות בגבו.

אחד אומר ראיתי שערה אחת בגבו, ואחד אומר ראיתי שערה אחת בכריסו, לא כלום. כל שכן גבו וגבו.

שנים אומרים ראינו שערה אחת בגבו, ושנים אומרים ראינו שערה אחת בכריסו. רבי יוסי בר בון ורבי הושעיא בריה דר' שמאי: חד אמר פסול. וחורנא אמר כשר. מאן דמר פסול, כמעיד על חצי סימנין. ומאן דמר כשר, שמא נשרו.

אחד אומר ראיתי שתי שערות בגבו, ואחד אומר ראיתי שתי שערות בכרסו. רבי בא אומר דברי הכל כשר. רבי חגי אומר דברי הכל פסול. רבי יוסה אמר במחלוקת. אמר רבי בא לרבי חגי, והא ר' יודן סבר דכוותי! אמר, על דרביה [ר' יוסה היה רבו של ר' יודן כנראה] אנא פליג, לא כל שכן עלויה!! אמר רבי מנא יאות אמר רבי חגי, אלו שטר שהוא מחותם בארבע חותמות וקרא עליו ערער, זה מעיד על שנים, וזה מעיד על שנים, שמא כלום הוא?! ואין כל חתימה וחתימה צריכה שני עדים, וכה כל סימן וסימן צריך שני עדים. ר' חנינא יליף לה משני חזקה, אלו אחד מעידה שאכלה שנה ראשונה

שניי' ושלישית, ואחד מעידה שאכלה שנה רביעית חמשית וששית שמא כלום הוא?! ואין כל חזקה וחזקה צריכה שני עדים, וכה כל סימן וסימן צריך שני עדים:

הלכה ה משנה האשה שאמרה אשת איש הייתי וגרושה אני, נאמנת. שהפה שאסר הוא הפה שהתיר

אם יש עדים שהיא אשת איש, והיא אומרת גרושה אני. אינה נאמנת:

גמרא תני: אם משנישאת באו עדים, הרי זו לא תצא. רב חונה ור' חנינה תריהון אמרין לא סוף דבר משניסת, אלא אפילו התירוה ב"ד להינשא. כהדא חדא איתא אשה אתת לגבי ר' יוחנן אמרה ליה אשת איש הייתי וגרושה אני, והתירוה. מן דנפקת, אמרין ליה, רבי! הרי עידיה בלוד, אמר כך אני אומר: אפילו עדיה בקסוסנון מדינה רחוקה Spain תמתין?! א"ר יוסן בר בון תרין עובדין הוון, אחד אמרין ליה הרי עדיה בלוד! וא' אמרין לו הרי עדיה בקסרין! וכן הוה אמר לון כך אומר אני אפילו בקסוסנון תמתין?! Sagunto a town in spain

ר' יודן בעא, אשת איש הייתי ונתגרשתי במקום פלוני, ובאו שנים ואמרו לא נתגרשה אשה במקום פלוני. מכחישין הן אותה?

רבי יוסי בעא, אמרה אשת איש הייתי ונתגרשתי במקום פלוני באותו היום. ובאו ואמרו נתגרשה אשה במקום פלוני, ובאו שנים ואמרו לא נתגרשה אשה במקום פלוני ומדברים על "אותו היום" כהכחיש עדות בתוך עדות.תרי ותרי כמאן דליתנהו אנו כחיין מפיה? וממילא נאמנת

היום אמרה אשת איש [הייתי] ולמחר אמרה גרושה אני. אמרינן לה אתמול אמרת אכין ויום דין אכין?! אמרה לון, מפני כת של פריצים שהיו באין להזדוג לי.

רבי אבין בשם רבי אילא מכיון שהביאה מתלא לדבריה נאמנת. כהדא שמואל בעא אזדיקוקי לאיתתיה, אמרה ליה טמאה אני. למחר אמרה ליה טהורה אני. אמר לה אתמול אמרת טמאה יומא דין טהורה?! אמרה ליה לא הווה בחיילי לא היה בכחי לתשמיש היי שעתא, אתא שאל לרב, א"ל מכיון שהביאה מתלא לדבריה נאמנת:

הלכה ו משנה האשה שאמרה נשביתי וטהורה אני, נאמנת. שהפה שאסור הוא הפה שהתיר

אם יש עדים שנשבית והיא אומרת טהורה אני, אינה נאמנת. אם משנישאת באו עדים הרי זו לא תצא:

גמרא רב חונה אמר לא סוף דבר שנישאת אלא אפילו התירוה בית דין לינשא

נשים נשבו לשם בבבל אתא עובדא קומי אבא בר בא ולוי ושמואל, אמרו אבא בר בא ולוי מסרו להן עדים, ניסקון לארעא דישראל. אמר ליה שמואל ל... ומה נעשה לימים הראשונים שנתייחדו? אמר ליה אבא בר בא אילו הוינן בנתך כן הייתה אומר!!! ואישתביין בנתיה דשמואל כשגגה שיוצא מלפני השליט. כד סלקון להכא, סלקון שביין עמהון, עלין קומי רבי חנינה, אוקימן שביין מלבר,הבנות העמידו השבאין מבחוץ אמרו ליה נשבינו וטהורות אנו! והתירן. מן דנפקן אחר שיצאו שרון שביין עלין, אמר, ניכרות אילו שבנות חכם הן!שלא יהו עדים רק לאחר הגדתם מן דאיתודעין מאן הויין בנות שמואל אמרין לשמעון בר בא איטפל בקריבתך, נסב לקדמיתא ומיתת, לתניינא ומיתת, למה? בגין דשקרון?לא הוי טהורות חס ושלום לא שקרון! אלא מן חטאת דחנניה בן אחי רבי יהושע שעיבר את השנה בחוצה לארץ:ושמואל מבני בניו

הלכה ז משנה שתי נשים שנשבו זאת אומרת טהורה אני וזאת אומרת טהורה אני אינן נאמנות

בזמן שהן מעידות זו על זו, הרי אילו נאמנות

וכן שני אנשים זה אומר כהן אני וזה אומר כהן אני, אינן נאמנין

בזמן שהן מעידין זה את זה, הרי אילו נאמנין:

גמרא רבי חייה בשם ר' יוחנן מתניתא לעניין קדשי הגבול ע"א נאמן לכהן אבל לעניין משפחה ולקדשי המזבח צריך שני עדים. והא תני: מעלין לכהונה, ללויה, לישראל, עפ"י עד אחד. ניחא לכהונה, ללויה לישראל ולא לעניין משפחה?! ליתן לו מעשר עני.ומע"ר

שתי חזקות לכהונה בארץ ישראל, נשיאות כפים וחילוק גרנות. ובסוריא נשיאות כפים, אבל לא חילוק גרנות. עד מקום ששלוחי החדש מגיעין עד נמרין. ובבל כסוריא. רבי שמעון בן אלעזר אומר אף באלכסנדריאה בשעה שבתי דינין יושבין שם שמדקדקין שלא ישא כפיו מי שאינו מיוחס

תני רבן שמעון בן גמליאל: כשם שהתרומה חזקה לכהונה, כך מעשר ראשון חזקה לכהונה. והחולק שירשו פירות על פי ב"ד אינה חזקה לכהונה. אני אומר תרומה נפלה לו מאבי אמו כהן.

אמר ר' ישמעאל בי רבי יוסי מימיי לא העדתי עדות, ופעם אחת העדתי והעליתי עבד לכהונה שראהו חולק על הגרנות

ר' יצחק בן חקולה, ור"ש ברבי. חד העלה אח מפי אחיו, וחרנה העלה בן מפי אביו. חד לכהונה וחד ללויה.

חד בר נש אתא לגבי דרבי, אמר ליה בני הוא זה וכהן הוא! אמר ליה: בנך הוא לעניין ירושה ואינו כהן! אמר ליה ר' חייה רובה אם מאמינו את שהוא בנו האמינו שהוא כהן, ואם אין את מאמינו שהוא כהן אל תאמינו שהוא בנו! א"ל בנו הוא אלא אני אומר בן גרושה הוא או בן חלוצה הוא.

א"ר אבין: אכין א"ל כך אמר ר"ח: אם מאמינו את שהוא בנו האמינו שהוא כהן, ואם אין את מאמינו שהוא כהן אל תאמינו שהוא בנו, ויעשה כהרחק עדות ויהא נאמן עליו!ממנ"פ אים אינו בנו הרי כשר להעיד עליו שהוא כהן.... אמר לו בנו הוא אלא אני אומר בן גרושה וחלוצה הוא

לא כן אמר, רבי יצחק בן חקולה ור' שמעון ברבי, חד העלה אח ע"פ אחיו, וחרנה העלה בן מפני אביו. נימא משהעלה רבי אח מפני אחיו.דהא רבי פוסל אב להעיד על בנו אפילו תימר בן מפי אביו, ללוייה: נאמן לעניין מעשר

הלכה ח משנה ר' יהודה אומר אין מעלין לכהונה על פי עד אחד. א"ר אלעזר: אימתי? במקום שיש עוררין, אבל במקום שאין עוררין, מעלין לכהונה על פי עד אחד.

רבן שמעון בן גמליאל אומר משום ר' שמעון בן הסגן: מעלין לכהונה על פי עד אחד:

גמרא ר' חייה בשם רבי יוחנן: אין ערער פחות משנים. רבי בון בר חייה בעא, מה אנן קיימין? הא דאין ערער פחות מ2 אם בשהעלו אותו באחד, יורידו אותו באחד. ואם בשהעלו אותו בשנים, אפילו כמה לא יורידו אותו! אמר רבי הונא אתיין כרבנין דתמן, ברם רבנין דהכא וכרב נחמן בר יעקב, כשם שמעלים אותו בשנים כך מ ו ר י ד י ן אותו ב ש נ י ם: עיין ריש פירקין

הלכה ט משנה האשה שנחבשה ע"י עכו"ם על ידי ממון, מותרת לבעלה. על ידי נפשות, אסורה לבעלה.

עיר שכבשה כרקום siege כל הכהונות שבתוכה פסולות. ואם יש עדים אפילו עבד אפילו שפחה הרי אילו נאמנין.

שאין =ואין אדם נאמן ע"י עצמו

אמר רבי זכריה בן הקצב: המעון הזה לא זזה ידו מתוך ידי משעה שנכנסו עכו"ם לירושלים עד שיצאו! אמרו לו: אין אדם מעיד על ידי עצמו:

גמרא תמן תנינן העיד ר' יוסי הכהן ור' זכריה בן הקצב על תינוקת שהורהנה באשקלון וריחקוה בני משפחה. ועידיה מעידין אותה שלא נסתרה ולא נטמאה.וקיבלוה לפי שהעדים מעידין אותה שלא נסתרה ושלא נטמאה, הא אם אין עידיה מעידין אותה שלא נסתרה ושלא נטמאה לא! אמר רבי לעזר שנייה היא בהירהון she was placed as a pledge שהרבים נוהגין לו בהתר:

על ידי נפשות אסורה: ר' יודן בריה דרב חמא דכפר תחמין בשם חזקיה: והוא שנגמר דינה להריגה. רבי יוחנן אמר אפי' לא נגמר דינה להריגה. אמרין בשם רבי יוחנן: אשת לסטים כלסטים.

אי זהו כרקום? רבי בא בשם רב חייה בר אשי: כגון זוגין bells ושלשליות וכבלים ואווזים ותרנגולין ואפרטוטות military engines מקיפין את העיר. ומר רבי בא בשם רב חמא בר אשי: מעשה היה וברחה משם סומה אחת. היה שם פירצה אחת, מצלת את הכל. היו שם מחבויים, צריכה.איבעי' לן

ר' זעירה ר' בא בר זבדא רבי יצחק בר חקולה בשם ר' יודן נשיאה: ובלבד כרקום של אותה מלכות. אבל כרקום של מלכות אחרת כליסטים הן. ומותרות

ואפילו קטן? ר' אימי בשם ר' יהושע בן לוי: אפילו קטן אפילו קרוב. אפילו קטן וקרוב? נשמעינה מן הדא: חנניה קרתיסיה אישתבאי הוא ובניה ואיתתיה, אתון לגבי רבי חנינא ולא קבלון, אתון לגבי רבי יהושע בן לוי וקבלון. הדא אמרה אפילו קטן וקרוב

רבי חייה בר יוסף שלח בתר אתתיה שנשבית אמר, יסקון עימה תלתא תלמידין, שאם יפנה אחד מהן לצורכו תתייחד עם שנים. והא תנינן מוסרין לו לבעל שהולך להשקות אשתו סוטה שני תלמידי חכמים שמא יבוא עליה בדרך! אמר רבי אבין: ובעלה, הרי שלשה.

ר"ז בן הקצב ..אף הוא שכר לה את הבית והוא מעלה לה מזונות ולא היה מתייחד עמה אלא בפני בניה. וקרא על עצמו הפסוק הזה (ירמיהו מה) יגעתי באנחתי, ומנוחה לא מצאתי:

הלכה י משנה ואילו נאמנין להעיד בגודלן מה שראו בקוטנן: נאמן אדם לומר זה כתב ידו של אבא, וזה כתב ידו של רבי, וזה כתב ידו של אחי.

זכור אני באשת פלוני שיצתה בהינומה וראשה פרוע. ושהיה איש פלוני יוצא מבית הספר לטבול לתרומתו. ושהיה חולק עמנו בגורן. ושהמקום הזה בית הפרס הוא. ועד כאן היינו באין בשבת.

אבל אינו נאמן אדם לומר דרך היה לאיש פלוני במקום הזה. מעמד ומספד היה לאיש פלוני במקום הזה:

גמרא תני ובלבד דברים שהן רגילין בהן.

תני: ובלבד שיצטרף עם אחרים.

וחש לומר שמא עבד הוא?התינוק שיצא מבית הספר הדא מסייעא לההיא דמר רב חמא בר עוקבה בשם רבי יוסי בר חנינה: אסור לאדם ללמד את עבדו תורה

לא כן א"ר זעירא בשם רב ירמיה: העבד עולה משבעה קרייות. וידבר עולה מג' פסוקים. תיפתר, שלמד מאיליו או שלמדו רבו כטבי.

וחש לומר שמא עבד הוא? בחולק על הגורן מסייעא לההיא דתני ר' חייה נשים ועבדים אינן חולקין על הגורן אבל נותנין לו מתנות כהונה ולוייה מתוך הבית

מהו להוציא ממון מתוך עדותן? היך עבידא, היו הכל יודעין עד שדה ראובן תחום שבת. ובאו ואמרו עד כאן היינו באין בשבת. ונמצאת השדה של שמעון, מהו מפיקתה מן שמעון ומחזרתה לראובן?

מהו שיהו נאמנין לומר יוצאין היו ללקט בפגי שביעית ונפסל פלוני לעדות (שאסור לאכול פגי שביעית) ושמענו פלוני ממלל על פלונית אשתו.שזינתה תחתיו אשה פלנית ממללת על בניה שהם ממזרים וכו'

[באופן שמוציאין ממון לא-ישיר [ברייתא שלפנינו]] ר' אחא ר' שמואל בעי הוזמו מהו שישלמו? או ייבא כיי דא"ר בא רב יהודה בשם שמואל אין לומדין דבר מדבר בעדים זוממין.עד זומם חידוש הוא ואין מדמין דבר לדבר וכא כן

תני: שאכלנו בקציצת פלוני ופלוני. מהו ב"קציצת"? בשעה שהיה אדם מוכר את שדה אחוזתו היו קרובין ממלין חביות קליות ואגוזים ושוברין לפני התינוקות והתינוקות מלקטין ואומרים נקצץ פלוני מאחוזתו. ובשעה שהיתה חוזרת לו היו עושין לו כן ואומרים חזר פלוני לאחוזתו

אמר רבי יוסי בי רבי בון אף מי שהיה נושא אשה שאינה הוגנת לו קרוביו ממלין חביות קליות ואגוזים ושוברין לפני התינוקות והתינוקות מלקטין ואומרים נקצץ פלוני ממשפחתו, ובשעה שהיה מגרשה היו עושין לו כן ואומרים חזר פלוני למשפחתו:

בגודלן מה שראו בקוטנן כו'. אין נאמנין אלא בגודלן מה שראו בקוטנן. הא בקוטנן לא. תמן תנינן נאמנת אשה או קטן לומר מיכן יצא נחיל מהלך לתוך שדהו ונוטל את נחילו, ובההוא אמר כן!אלמא אף "מעידין" בקטנן! רבי אחא רבי חנניה בשם ר' יוחנן לא אמר ר' יוחנן בן ברוקה אלא על נחיל של דבורים שאין גזילו דבר תורה.

תני רבי אושעיה ובלבד במפריח כשעדיין לא נחו הדבורים על הענף אבל בשוכו לא. שהרי אסור לקוץ עץ פלוני

רבי זעירא בעא קומי ר' מנא, לא מסתברא על אתר, הא לאחר זמן לא. אמר ליה אף אנא סבור כן ותנינן במה דברים אמורים? שהעידו על מעמדן. אבל יצאו [התינוקות] וחזרו, אני אומר מפני יראה ופיתוי אמרו:

מסכת כתובות פרק ג

הלכה א משנה אילו נערות שיש להן קנס: הבא על הממזרת ועל הנתינה ועל הכותית. והבא על הגיורת ועל השפחה ועל השבויה שנפדו או שנתגיירו או שנשתחררו פחותות מבנות שלש שנים ויום אחד. הבא על אחותו ועל אחות אביו ועל אחות אמו ועל אחות אשתו

ועל אשת אחיו ועל אשת אחי אביו ועל הנידה יש להן קנס. אף על פי שהן בהיכרת אין בהן מיתת בית דין:

גמרא כתיב (דברים כב) ולו תהיה לאשה- אשה שהיא ראויה לו. וממזרת היא ראויה לו?! רבי שמעון בן לקיש אמר (שמות כב) כסף ישקול כמוהר הבתולות, ריבה כאן בתולות הרבה. אמר רבי זעירא אילו היה כתיב בתולות כמוהר, יאות. לית כתיב אלא כ"מוהר" הבתולות לא ריבה אותן הכתוב אלא למוהר בלבד! [שיש כ ת ו ב ה לממזרת] ויידא אמרה הדא: דתני חזקיה (שם) אם מאן ימאן אביה אין לי אלא שמיאן אביה, מניין שאם ימאנו אפילו מהשמים? תלמוד לומר מאן ימאן מ"מ.

מעתה, הבא על השפחה יהא לה קנס! לית יכיל. דתני יכול הבא על השפחה ארמית יהא חייב? תלמוד לומר (שם) מהר ימהרנה לו לאשה. את שיש לו הוייה בה, יצאת שפחה ארמית שאין לו הוייה בה. התיבון הרי אחותו אין לו הוייה בה והוא משלם קנס! שנייא היא שיש לה הוייה אצל אחר. הרי בתו יש לה הוייה אצל אחר, ואינו משלם קנס! שנייא היא שהוא מתחייב בנפשו שכל המתחייב בנפשו אינו משלם ממון.

נתינה. אמר רבי יוסי נתינים לא חשו להם אלא משום פסולי משפחה=ממזרות אין תימר משום פסולי עבדות, מעתה הבא על הנתינה לא יהיה לה קנס, ותנינן הבא על הנתינה יש לה קנס.

כותית. אתיא כמאן דאמר כותי כישראל לכל דבר, ברם כמאן דמר כותי כגוי לא בדא. אינו משלם קנס

דאיתפלגון: כותי כגוי דברי רבי, רבן שמעון בן גמליאל אומר כותי כישראל לכל דבר. אפילו תימא כותי כגוי, כותי משום מה הן פסולין? לא משום גוי ועבד?! גוי ועבד הבא על בת ישראל הוולד ממזר, וממזרת יש לה קנס! ומתרץ...לחומרין. לעניין משפחה, את עבד ליה גוי ועבד הבא על בת ישראל הוולד ממזר. לענין קנס, את עביד ליה כישראל הבא על הגויה הוולד גוי ואין לה קנס

א"ר יוסי בי ר' חנינא: האונס והמפתה את היתומה, פטור. אמר רבי בא בר ממל מחלוקת. כר' יוסי הגלילי, ברם כר' עקיבה יש לה קנס וקנסה של עצמה. אמר רבי יוסי מתניתא אמרה דיש לה קנס ...פחותות מבנות שלש שנים ויום אחד, ולא כיתומה היא?!

והתני (דברים כב) תחת אשר עינה, לרבות את היתומה לקנס דברי רבי יוסי הגלילי. אמר ר' אחי תיפתר שבא עליה עד שלא מת אביה ומת אביה, כבר נראה ליתן לאביה אבל מת אביה עד שלא בא עליה, פטור

תמן תנינן אילו הן הלוקין...הבא על אחותו הכא את אמר לוקה וכא את אמר משלם!כשיש ממון ומלקות א"ר יוחנן לצדדין היא מתניתה אם התרו בו לוקה, לא התרו בו משלם. סבר ר' יוחנן למימר במקום מכות ותשלומים, לוקה ואינו משלם. וילקה וישלם! (דברים כה) כדי רשעתו משום רשעה אחת אתה מחייבו, ואי אתה מחייבו משום שתי רשעיות. וישלם ולא ילקה! במי שיש בו שתי רשעיות הכתוב מדבר (שם) והפילו השופט והכהו לפניו כדי רשעתו במספר

ר' שמעון בן לקיש אמר: ואפילו לא התרו אינו משלם. מאחר שאילו מתרין בו לוקה.

מתניתא פליגא על דרבי שמעון בן לקיש. דתנינן אילו נערות שיש להן קנס. אילו התרו

בו אינו לוקה?! פתר לה כרבי מאיר דרבי מאיר אמר לוקה ומשלם.

רבי אבהו בשם רבי שמעון בן לקיש מן המוציא שם רע למד רבי מאיר (דברים כב) ויסרו אותו- מכות. וענשו אותו- ממון. רבנין אמרין לחידושו יצא המוציא שם רע, ובדבר שהוא יוצא לחידושו אין לומדין ממנו. לפי שבכל מקום אין אדם מתחייב מדיבורו וכאן אדם מתחייב מדיבורו, הואיל וכן אי את למד ממנו דבר אחר, כאן, אין את למד ממנו עונשין ומכות

[לא כן אמר ר' אבהו בשם רבי יוחנן: מזיד בחלב, שוגג בקרבן, מתרין בו, לוקה ומביא קרבן. וכא לוקה ומשלם! ר' בון בר חייה בשם רבי שמואל בר רב יצחק אמר: "כדי רשעתו" שני דברים מסורין לבית דין, את תופס אחד מהן, יצא דבר שמסור לש מ י ם כגון ק ר ב ן ומלקות שפיר דמי]

הכל מודין שאין ממון אצל מיתה "חייבי מ י ת ו ת שוגגין" לכו"ע פטורין מממון מן הדא (ויקרא כד) מכה בהמה ישלמנה ומכה אדם יומת. מה מכה בהמה לא חלקתה בו בין שוגג למזיד לחייבו ממון. אף מכה אדם לא תחלוק בו בין שוגג למזיד לפוטרו ממון. מה פליגין? בממון אצל מכות, רבי יוחנן אמר אין ממון אצל מיתה, ויש ממון אצל מכות, רבי שמעון בן לקיש אומר כשם שאין ממון אצל מיתה כך אין ממון אצל מכות."חייבי מלקות שוגגין" ג"כ פטורין

רבי אמי בבלייה בשם רבנין דתמן: טעמא דרבי שמעון בן לקיש, רשע רשע, נאמר רשע במחוייבי מיתה, ונאמר רשע במחוייבי מכות, מה רשע שנאמר במחוייבי מיתות ב"ד, אין ממון אצל מיתה, אף רשע שנאמר במחוייבי מכות, אין ממון אצל מכות

נתן בר הושעיה אמר: כאן בנערה וכאן בבוגרת. נערה יש לה קנס ואין לה מכות, [ס"ל כל היכי דאיכא תרוויהו, ממונא משלם, מילקא ל א לקי!] בוגרת יש לה מכות ואין לה קנס.כיון דליכא ממון, על כרחו לקי ואין לה בושת ופגם?! רבנין דקסרין אמרין תיפתר שהפיתתו או שמחלה לו. וסבר נתן בר הושעיה במקום מכות ותשלומין משלם ואינו לוקה. וילקה וישלם? כדי רשעתו משום רשעה אחת אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום שתי רשעיות. וילקה ולא ישלם? כעדים זוממין. כמה דתימר תמן בעדים זוממין משלמין ואין לוקין, וכא משלם ואינו לוקה. אמר רבי יונה טעמא דרבי נתן בר הושעיה כדי רשעתו את שמכותיו יוצאות כדי רשעתו, יצא זה שאומרים לו עמוד ושלם.

מתניתא פליגא על רבי שמעון בן לקיש. האוכל תרומה מזיד משלם את הקרן ואינו משלם את החומש. על דעתיה דנתן בר הושעיה דאמר משלם, ניחא. על דעתיה דרבי יוחנן דאמר התרו בו לוקה ואם לא התרו בו משלם, פתר לה מזיד בלא בהתראה. על דעתיה דרבי שמעון בן לקיש לא שנייא היא שוגג היא מזיד היא התרו בו היא לא התרו בו. פתר לה כרבי מאיר דאמר לוקה ומשלם. אמר רבי חנינה קומי רבי מנא ואפילו יסבור רבי שמעון בן לקיש כל מתניתא דרבי מאיר, קרייה דרבי מאיר?!! והכתיב (ויקרא כב) ואיש כי יאכל קודש בשגגה! אלא מיסבר סבר ר' שמעון בן לקיש חומש קרבן תשלומי חומש הוי כקרבן, וקרבן ומלקות שפיר דמי ואפילו תימר חומש קרבן, קרן קרבן?! א"ר יודן בר שלום מתניתא אמרה שהקרן קנס, דתנינן תמן אינו משלם תרומה, אלא חולין מתוקנין והן נעשין תרומה. אילו ממה שאכל היה משלם ניחא. ועוד מהדא דתני אכל תרומה טמאה משלם חולין טהורין, ואם שילם חולין טמאין יצא. ולא דמי עצים הוא חייב לו?! הדא אמרה שהקרן קנס, כמה דאת אמר קרן קנס ודכוותה חומש קנס! והדרא קושיין לדוכתיה אלא

רשב"ל כדעתיה כמה דו אמר תמן הכל היה בכלל (שמות כ) לא תענה ברעך עד שקר יצא (דברים יט) ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו, לא שישלם ממון?! וכא הכל היה בכלל (ויקרא כב) וכל זר לא יאכל קודש, יצא ואיש כי יאכל קודש בשגגה שישלם ממון.

והתני: מודין חכמים לר"מ בגונב תרומת חבירו ואכלה, שהוא לוקה ומשלם. שכן האוכל תרומתו כגון ירש מאבי אמו כהן לוקה. גנב תרומת הקדש ואכלה, שהוא לוקה ומשלם, שכן האוכל תרומתו לוקה. והתני: מודין חכמים לרבי מאיר בגונב חלב חבירו ואכלו, שלוקה ומשלם! שכן האוכל "חלבו" לוקה. והתני החוסם את הפרה משלם ששת קבין לפרה וארבעת קבין לחמור ולוקה! שכן החוסם "פרתו" לוקה.

[אי שייך גוונא שיהא ר ק המלקות, שפיר לקי, אפילו יש ממון איתה]

.

אמר רבי מנא קומי רבי יוסי, מעתה הבא על אחותו קטנה=נערה ילקה וישלם שכן הבא על אחותו בוגרת לוקה! חזר ומר, גבי אחותו חל עליו תשלומין ומיתה כאחת, ברם הכא מכיון שחסם נתחייב מכות, ומיכן ואילך בתשלומין

התיב רבי זעירא קומי רבי מנא, הרי המצית גדישו של חבירו בשבת, על שיבולת הראשון חייב מיתה, מיכן ואילך בתשלומין! ולית אמר כן, על כל שיבולת ושיבולת יש בה התריית מיתה, וכא על כל חסימה וחסימה יש בה התריית מכות.

רבי יוסי בי רבי בון אמר, תרין אמוראין: חד אמר בחוסם בתרומה ובקדשים כיון דליכא לאוו דחסימה—משלם וחרנה אמר בחוסם על ידי שליח, שליח לוקה והוא פטור. (ויקרא יז) דם יחשב לאיש ההוא ולא לשולחיו

שוגג בתרומה ומזיד בחמץ, שוגג בתרומה ומזיד בנזיר, שוגג בתרומה ומזיד ביום הכיפורים, אין תפתרינה בדבר אחד, ניחא, שאינו לוקה ומשלם [ולקי ולא משלם לריו"ח ולרשב"ל] ואין תיפתר בשני דברים, מחלוקת רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש עיין סוגיא שלפנינו [דלריו"ח שייך שני עונשין כשיש שני דברים]

תמן תנינן אין בין שבת ליום הכיפורים אלא שזה זדונו בידי אדם וזה זדונו בהיכרת. הא בתשלומין שניהן שוין שאינו משלם מתניתא דרבי נחונייא בן הקנה. דרבי נחונייא בן הקנה אומר: יום הכיפורים כשבת לתשלומין. רבי שמעון בן מנסיא אומר מחוייבי כריתות כמחוייבי מיתות בית דין. מה ביניהון? רבי אחא בשם ר' אבינה: נערה נידה ביניהון. רבי מנא אומר אף אחות אשתו ביניהון. על דעתיה דר' נחונייא בן הקנה מה שבת אין לו היתר אחר איסורה, אף יום הכיפורים אין לו היתר אחר איסורו, ואילו, הואיל ויש להן היתר אחר איסורן, משלם. על דעתיה דרבי שמעון בן מנסיא מה שבת יש בה כרת, אף יום הכיפורים יש בה כרת ואילו הואיל ויש בהן כרת אינו משלם.

רבי יודה בר פזי בעא, מכות וכרת מה אמרין בה אילין תניי? אמר רבי יוסי צריכה לרבנין. רבי יונה בעא, למה לא שמע לה מן הדא דתני רבי שמעון בן יוחי. דתני רבי שמעון בן יוחי רבי טרפון אומר נאמר כרת בשבת ונאמר כרת ביום הכיפורים, מה כרת שנאמר בשבת אין מכות אצל כרת,דאין אדם לוקה על לאוו שיש בה מיתת בי"ד אף כרת שנאמר ביום הכיפורים אין מכות אצל כרת.

אמר ר' מנא קומי רבי יוסי מה צריכה ליה, כרשב"ל.דס"ל שאין לוקה במקום מיתה, ומיבעי לן אי לוקה ונכרת ברם כרבי יוחנן, מה מכות אצל מיתה יש לו, כל שכן מכות אצל כרת.

דאיתפלגון, השוחט אותו ואת בנו לשם ע"ז, רבי יוחנן אמר התרו בו משם אותו ואת בנו לוקה, משם ע"ז היה נסקל. רשב"ל אמר אפי' התרו משם אותו ואת בנו אינו לוקה, מאחר שאילו התרו בו משם ע"ז היה נסקל. אמר ליה אפילו כרבי יוחנן צריכה ליה, תמן שני דברים, וכא דבר אחד

על דעתיה דרשב"ל, מה איכא בין אילין תנאי רנב"ה ורשב"מ לאילין רבנן? ת נ א ק מ א דידהו לאוין, לא כריתות. רבי יודן אמר הבא על הממזרת ביניהון, ר' חנניה אמר המצית גדיש חבירו ביום טוב בשוגג ביניהון, על דעתיה דאילין תנאי הואיל ואין בהן כרת משלם. על דעתיה דרבנין דאילין תנאי, הואיל ויש בהן מכות אינו משלם

מעתה אילו נערות שיש להן קנס דלא כרבנין?!דהא פטרי חיי"מל ממון אמר רבי מתניה תיפתר דברי הכל בממזר שבא על הממזרת.אין כאן מלקות, לפיכך משלם (סיפא ,בא על אחותו וכו' וודאי כר"מ)

ואשת אחיו לאו יבמתו היא?! מה קנס שייך! אמר רבי מתניה תיפתר שהיו לאחיו בנים כבר מאשה אחרת. ואירס אשה, ומת ועדיין היא בתולה ובא אחיו ואנסה:ואין כאן מצוות ייבום כיון שי"ל בנים

הלכה ב משנה ואילו שאין להן קנס: הבא על הגיורת ועל השבויה ועל השפחה שנפדו או שנתגיירו או שנשתחררו יתרות על שלש שנים ויום אחד

רבי יהודה אומר: שבויה שנפדית הרי היא בקדושתה אף על פי שהיא גדולה:

גמרא אמר רבי יוחנן לא ריבה אותה שבוייה רבי יהודה אלא לקנס. תני רבי חייה אף לכתובת מנה מאתים. רבי שמעון בן לקיש אמר אף להאכילה תרומה. על דעתיה דרבי שמעון בן לקיש רבי יודה ורבי דוסא שניהן אומרים דבר אחד. דתנינן תמן השבויה אוכלת בתרומה דברי רבי דוסא. אתא רבי חנינה בשם רבי שמעון בן לקיש הלכה כרבי דוסא:

הלכה ג משנה הבא על בתו ועל בת בתו ועל בת בנו ועל בת אשתו ועל בת בתה ועל בת בנה אין להן קנס מפני שהוא מתחייב בנפשו שמיתתו בידי בית דין שכל המתחייב בנפשו אינו משלם ממון שנאמר (שמות כב) ולא יהיה אסון ענוש יענש:

גמרא אילו אחר בא עליה, קנסה לאו לאביה הוא?!אבתו קפריך תיפתר שבא עליה עד שלא מת אביה, ומת אביה. איירי שבא עליה אביה, ומת. לולא דין של קלב"מ, היו היורשין משלמין לה [אף לריה"ג-עיין לעיל ריש פירקין]

כרבי יוסי הגלילי, ברם כר' עקיבה יש לה קנס וקנסה של עצמה איירי שבא עליה אביה, אחר שנתארסה ונתגרשה--ואיצטריך לפטור מחמת קלב"מ

רבי ירמיה בשם רבי לעזר ממשמע שנאמר ולא יהיה אסון, איני יודע אם יהיה אסון ונתת נפש תחת נפש? ומה תלמוד לומר אם יהיה אסון? לרבות את השוגג כמזיד בהתרייה. אמר רבי יוסי ולאו מתניתא היא שכל המתחייב בנפשו אינו משלם ממון, דלא אתיא "כל" לרבות אלא בשוגג

אמר חזקיה עוד תני מתניתא (ויקרא כד) מכה בהמה ישלמנה ומכה אדם יומת מה מכה בהמה

לא חלקתה בו בין בשוגג בין במזיד לחייב ממון, אף מכה אדם לא תחלוק בו בין שוגג למזיד לפטור ממון:

הלכה ד משנה נערה שנתארסה ונתגרשה, רבי יוסי הגלילי אומר: אין לה קנס

רבי עקיבה אומר: יש לה קנס וקנסה של עצמה:

גמרא מאי טעמא דרבי יוסי הגלילי? (דברים כב) אשר לא אורשה. ורבי עקיבה? אשר לא אורשה- עד שלא נתארסה נותן לאביה. נתארסה- נותן לעצמה.

על דעתיה דר"ע, נערה נותן לאביה, בוגרת נותן לעצמה?! בתולה נותן לאביה, מוכת עץ נותן לעצמה?! שנייא היא דכתיב נערה נערה ולא בוגרת. בתולה בתולה ולא מוכת עץ. לית כתיב אשר לא אורסה?! אשר לא אורסה מלמד הימינה לגזירה שוה מה תמן אונס חמשין אף הכא מפתה חמשין. ולית ליה לרבי יוסי חמשין?! אית ליה כסף כסף, מה כסף שנאמר להלן חמשין אף כאן חמשין

בא עליה עד שלא נתארסה, ונתארסה? האים משלם קנס לאביה? [לכו"ע קמיבעי] לית מילתא דרבי אחי אמרה שהוא נותן! והתני לעיל... (שם) תחת אשר עינה לרבות את היתומה לקנס דברי ר"י הגלילי. א"ר אחי תיפתר שבא עליה עד שלא מת אביה, ומת אביה, כבר נראה ליתן לאביה. הוא בא עליה עד שלא מת אביה ומת אביה, והוא בא עליה עד שלא נתארסה, ונתארסה נותן לאביה [רואין משם דאזלינן בתר שעת מעשה האונס]

רבי זעירא אמר, רב חסדא בעא, בא עליה אנס נערה עד שלא נישאת, למי משלם, לבעלה? לאביה? [לעצמה וודאי לא!!] ונישאת? כמה דתימר תמן במוצש"ר תחת בעלה היא, הוא נותן לאביה. וכא תחת בעלה היא, הוא נותן לאביה:

הלכה ה משנה המפתה נותן שלשה דברים, והאונס ארבעה.

המפתה נותן בושת ופגם וקנס, מוסיף עליו האונס שהוא נותן את הצער, והמפתה אינו נותן את הצער.

האונס נותן מיד, והמפתה לכשיוציא

האונס שותה בעציצו, והמפתה אם רצה להוציא יוציא:

גמרא ודלא כרבי שמעון דרבי שמעון פטר את האונס מן הצער. למה זה דומה? לחותך יבלת חבירו ועתיד לחתכה.כיון שממילא עומדת להיבעל, ולחתוך הבתולים למה זה דומה? לקוצץ נטיעות חבירו ועתיד לחתכן. אמרו לו: אינו דומה נבעלת באונס לנבעלת ברצון. לא דומה נבעלת באשפה לנבעלת בחופה

מה מקיים רבי שמעון תחת אשר עינה? אמרו בשם רב חסדא תיפתר בשבא עליה על הקוצים: כשיש צער אחרת

והמפתה לכשיוציא= אמר רב חסדא בשלא רצה האב או הבעל לקיים, אבל אם רצה לקיים, אינו נותן כלום. תני רבי ישמעאל (שמות כב) כסף ישקול כמוהר הבתולות מגיד שהוא עושה אותן עליו מוהר. ואין מוהר אלא כתובה. כמה דאת אמר (בראשית לא) הרבו עלי מאד מוהר ומתן

ר' אלעזר שאל, בנות אנוסה, מהו שיהא להן בתנאי כתובתה? פשיטא לי באנוסה דלית לה בנין דיכרין. דהא אין לה שום כתובה (שיירשו בניה הזכרים) רק משלם 50 שקל לאביה תיכף ומיד—ומיבעי לן רק מזון הבנות במפותה, דאית לה בנן נוקבן כיון שחייב

בכתובה ובכל תנאיה (אבל בנין דכרין שמא ל"ש רק כשמשיא האב באופן רגיל) אין תימר תריהון צריכה לה, נשאול בנות אנוסה ובנות מפותה מהו שיש להן בתנאי כתובה. #

[הן דצריכה ליה, כרבנין. הן דפשיטא ליה, כרבי יוסי בי רבי יהודה. דתני רבי יוסי בי רבי יהודה אומר האונס נותן כתובת מנה] [לריב"י אונס כותב לה כתובה ח ד ש ה כבעולה]

הלכה ו משנה כיצד הוא שותה בעציצו? אפי' היא חיגרת אפי' היא סומא אפילו היא מוכת שחין

נמצא בה דבר זימה או שאינה ראויה לבוא בישראל אינו רשאי לקיימה. שנאמר (דברים כב) ולו תהיה לאשה. אשה שהיא ראויה לו:

גמרא רבי ירמיה רבי חייה בשם רבי שמעון בן לקיש לא יאמר ולו תהיה לאשה זה המוציא שם רע, שאינו צריך, כבר היא תחת ידו! ומה תלמוד לומר ולו תהיה לאשה? תלמד הימינה לגזירה שוה. מה את דרש? ולו תהיה לאשה ולו תהיה, מה לו תהיה שנאמר להלן במוצש"ר אשה שראויה לו, אף לו תהיה שנאמר כאן אשה הראויה לו, אי מה להלן אשה הראויה לו ומשלם קנס אף לו תהיה לאשה שנאמר כאן אשה הראויה לו ומשלם ק נ ס ?והא קיימ"ל ד י ש קנס לחיי"ל וכריתות!

רבי זעירא עולא בשם רבי ישמעאל בשם רבי אלעזר לא יאמר ולו תהיה במוציא שם רע שאינו צריך כבר היא תחת ידו מה ת"ל ולו תהיה לאשה מלמד הימינה לגזירה שוה מה את דרשה ולו תהיה ולו תהיה מה לו תהיה שנאמר להלן גירש אומר לו שיחזיר אף לו תהיה האמור כאן גירש אומר לו שיחזיר

תני ר' חייה אחד האונס ואחד המוציא שם רע שגירשו כופין אותן להחזיר. אם היו כהנים סופגין את הארבעים.

כהדא דתני (דברים כב) בעולת בעל להביא את המקבלת בעלה בבית אביה, והיא ארוסה, הבא אחריו בחנק. ולא סוף דבר מכדרכה, אלא אפילו שלא כדרכה? רבי אבהו בשם ר' יוחנן לכן צריכה שלא כדרכה!כל עיקר החידוש הוא בגוונא שבא עליה ארוס בבית חמיו, ש"לא" כדרכה, דהויא "בעולת בעל" ובחנק אין תימא מכדרכה למה לי בעלה?אפי' אחר נמי! כבר נעשית "בעולה"! כיי דתנינן תמן, באו עליה שנים, הראשון בסקילה והשני בחנק. [נערה מאורסה באו עליה עשרה שלא כדרכה ואחד כדרכה, כולן בסקילה. כולהון כדרכה, הראשון בסקילה והשאר בחנק. הערו בה עשרה בני אדם ואחד גמר את הביאה, כולהון בסקילה. כולהון גמרו את הביאה הראשון בסקילה, והשאר בחנק]

ובפנויה, באו עליה עשרה שלא כדרכה ואחד כדרכה, כולם בקנס. כולהון בכדרכה, הראשון בקנס והשאר פטור. בירירה לה אחד מהן, נפטרו כולן מלא תעשה לא יוכל שלחה אמרה אי איפשי, בוררת וחוזרת ובוררת.

היה נשוי את אחותה, כבר נפטר דאינה "ראוייה לו" מתה, אשתו, ונעשית "ראוייה" כבר נפטר.

מת המאנס אין כופין את היבם:

הלכה ז משנה יתומה או שנתארסה ונתגרשה, רבי לעזר אומר: האונס חייב, והמפתה פטור:

גמרא א"ר יוחנן אתייא דר' אלעזר בשיטת רבי עקיבה רבו. כמה דרבי עקיבה אמר יש לה קנס וקנסה לעצמה. כן אמר רבי אלעזר יש לה קנס וקנסה של עצמה.

ומדחה--אפילו תימא רבנן---חייב=לאביה מעתה אפי' במפותה? שנת' ונת' נימא דיש לאביה בשת ופגם! רבי ירמיה בשם רבי אלעזר: תיפתר שמחלה לו. ויש אדם מוחל דבר שאינו שלו?כיון דאכתי ברשות אביה היא... פתר לה ביתומה. ממש

ותני דבית רבי כן: היתומה, רבי אלעזר אמר האונס חייב והמפתה פטור

ויש אדם [אפילו יתומה ממש] מוחל על דבר שאינו ברשותו?כיון שאין חיוב קנס עד גמר דין, איך אפשר למחול על דבר שאינו ברשותו? [וכל מפותה יתומה יתחייב לשלם ק נ ס!] נישמעינה מן הדא: דמר רבי בון בר חייה בשם ר' זעירה קנס אין בו משעה הראשונה.ל"ש זכייה גביה, עד שיגמר דינו דתנינן תמן עמדה בדין עד שלא מת אביה, הרי הן של אב. מת האב, הרי הן של אחין. אם אומר את כן, קנס הוא משעה הראשונה, הרי הן של אחין משעה הראשונה!!ונימא אף כשלא נגמר הדין, ומת, שזכו בו האחין! (אלא אין בו שום זכות, עד גמר דין)

רבא בשם רב חסדא בבושת ופגם היא מתניתא ששיך ביה מחילה

רבי מנא אמר, מהו האונס חייב? בכל. והמפתה פטור מן ה כ ל

רבי אבין אמר, שמי בעי, מהו "האונס חייב והמפתה פטור" האונס חייב בכל, והמפתה פטור מן הבושת ומן הפגם, וחייב בקנס? האונס חייב בכל, והמפתה פטור מן הבושת ומן הפגם ו ק נ ס

והא רבי עקיבה אומר האונס חייב בבשת ופגם והמפתה פטור מן ה כ ל! אפי' מן הקנס! ההיא דרבי יוסי הגלילי היא: לא רע"ק רק ריה"ג קתני לה, דס"ל שאין שום פרשת קנס ביתומה

הלכה ח משנה ואי זהו הבושת? הכל לפי המבייש והמתבייש.

פגם, רואין אותה כאילו היא שפחה נמכרת בשוק כמה היתה יפה כשהיא בתולה וכמה היא יפה.

קנס, שוה בכל אדם

וכל שיש לו קיצבה מן התורה שוה בכל אדם:

גמרא לא דומה המבייש את הגדול למבייש את הקטן. לא דומה מתבייש מן הגדול למתבייש מן הקטן. בושת הגדול=גדול המתבייש מרובה, ונזקו=גדול המבייש ממועט. בושת הקטן ממועט, ונזקו מרובה:

הלכה ט משנה כל מקום שיש מכר אין קנס, וכל מקום שיש קנס אין מכר. קטנה יש לה מכר ואין לה קנס. נערה יש לה קנס ואין לה מכר. הבוגרת לא קנס ולא מכר:

גמרא רבי חייה בשם רבי יוחנן: דרבי מאיר היא. ברם כרבנין יש מכר וקנס

כר"מ- מבת יומא עד שתביא ב"ש, יש לה מכר ואין לה קנס. בוגרת, לא מכר ולא קנס

כרבנין- מבת יומה ועד ג' שנים ויום אחד יש לה מכר ואין לה קנס. מבת שלשה שנים ויום אחד עד שתביא שתי שערות מכר וקנס כאחת. משתביא שתי שערות ועד שתבגור יש לה קנס ואין לה מכר. בוגרת לא מכר ולא קנס

תמן תנינן הבא על נערה מאורסה, אינו חייב עד שתהא נערה, בתולה, מאורסה, בבית אביה. באו עליה שנים, הראשון בסקילה והשני בחנק.

רבי יסא בשם רבי יוחנן רבי חייה בשם לעזר דרבי מאיר היא.סובר רק נערה ו"לא" קטנה ברם כרבנין אפילו קטנה.

מאי טעמא דרבנן? נער חסר כתיב בפרשה.לרבות קטנה לקנס מה מקיימין ר"מ נער? רבי אבהו אמר בשם ר"ש בן לקיש נערה אחת שלימה כתיב בפרשה, לימדה על כל הפרשה שהיא גדולה.

מתיב ר' מאיר לרבנין, הרי המוציא שם רע הרי כתיב בו נער והיא גדולה, דאין הקטנה נסקלת! מה עבדין לה רבנן? אמר רבי אבין תיפתר שבא עליה דרך זכרות להכי כתיב "נער" לרבות ביאה שלכ"ד (דרך זכרות) בנערה המאורסה, שחייב המוציא ש"ר

יעקב בר בא בעא קומי רב, הבא על הקטנה מהו? אמר ליה בסקילה. הבא על הבוגרת מהו? א"ל אקרא אני נערה ולא בוגרת. ואקרא נערה ולא קטנה? אמר ליה ולית את מודה לי שהיא בקנס! שיש קנס לבא על הקטנה כרבנן תחת אשר עינה לרבות את הקטנה לקנס. ואקרא תחת אשר עינה, לרבות את הבוגרת לקנס!! אמר רב אע"ג דנצחייה יעקב בדינה, הלכה, הבא על הקטנה בסקילה והיא פטורה.

ר' אבין בשם שמואל ולמה לא שמע לה מן הדא, (דברים כב) ומת האיש אשר שכב עמה לבדו. וכי אין אנו יודעין שאין לנערה חטא מות?! מה תלמוד לומר ולנערה לא תעשה דבר כי אין לנערה חטא מות? להביא הבא על הקטנה מאורסה בסקילה והיא פטורה:

הלכה י משנה האומר פיתיתי את בתו של פלוני משלם בושת ופגם על פי עצמו ואינו משלם קנס

האומר גנבתי משלם את הקרן על פי עצמו ואינו משלם לא תשלומי כפל ולא תשלומי ארבעה וחמשה

המית שורי את פלוני או שורו של פלוני הרי זה משלם על פי עצמו

המית שורי עבדו של פלוני אינו משלם על פי עצמו

זה הכלל כל המשלם יותר על מה שהזיק אינו משלם על פי עצמו:

גמרא רבי יצחק שאל, מהו שישלם דמי העבד מפי עצמו? מה צריכה ליה, כל שלשים קנס? או יותר מדמיו קנס? אין תימר כל שלשים קנס, אינו משלם. אין תימר יותר מדמיו קנס, משלם כגון אים העבד שווה 17, הרי רק 13 קנס—ומשלם לכה"פ 17

תמן תנינן המית שורך את עבדי. והוא אומר לא המית. משביעך אני. ואמר אמן, פטור.אלמא הכל קנס! אמר רבי חגיי קומי רבי יוסי תיפתר שהמית עבד מוכה שחין שאינו שווה כלום אמר לו אמור דבתרה! "אימא סיפא"! המית שורך את בני, והוא אומר לא המית, משביעך אני, ואמר אמן, חייב.דממון של "כופר", כפריה ופתרה במוכה שחין ויהא פטור! אמר רבי חגיי קומי ר' יוסי תיפתר כמאן דאמר ונתן פדיון נפשו של מזיק. אמר ליה ואין כמאן דמר ונתן פדיון נפשו של מזיק, כולו קנס!!וע"כ מתניתין דחייב קרבן שבועה, כמ"ד "של ניזק"

מהו שיאמרו לו צא ידי שמים? לשלם קנס ע"פ עצמו נישמעינה מן הדא: מעשה ברבן גמליאל שהפיל שן טבי עבדו, אתא גבי דרבי יהושע, אמר ליה, טבי עבדי מצאתי עילה לשחררו! אמר ליה ומה בידך? ואין קנסות אלא בבית דין ובעדים!!

ויאמרו לו צא ידי שמים! הדא אמרה אין אומרים לו צא ידי שמים.

רבי גמליאל בי רבי אבינה בעא קומי ר' מנא, רבן גמליאל כמאן דמר מותר אין איסור לשחרר ע"כ לשחררו? שהיה מבקש "עילה" לשחררו אמר ליה כל גרמה כל עצמו אמרה שאסור לשחררו, די לא כן, היו לו לשחרר משעה ראשונה!

מסכת כתובות פרק ד

הלכה א משנה נערה שנתפתתה, בושתה ופגמה וקנסה לאביה. והצער בתפוסה=אנוסה

עמדה בבית דין עד שלא מת האב, הרי הן של אב. מת האב, הרי הן של אחין.

לא הספיקה לעמוד בבית דין עד שמת האב, הרי הן של עצמה:

גמרא מאן תנא נערה? ר"מ. ברם כרבנין, אפילו קטנה.

והצער בתפוסה=באנוסה. ודלא כר"ש דר"ש פוטר את האונס מן הצער.

עד כדון דברים הבאים מחמת הביאה, חבל בה, סימה את עינה, קטע את ידה, שיבר את רגלה, למי הוא משלם, לה או לאביה? רבי יוחנן אמר נותן לאביה, רבי שמעון בן לקיש אמר נותן לעצמה. מיסבר סבר רבי שמעון בן לקיש שחבליה שלה עד שתבגור. רבי יוחנן אמר מבוגרת ואילך. רבי אבין בשם רבי הילא עד שעת בוגרת פליגין, אבל מבוגרה ואילך כל עמא מודיי שהן של עצמה

מתניתא מסייעא לדין, ומתניתא מסייעא לדין. מתניתא מסייעא לר' יוחנן החובל בבתו ובנו של חבירו, של בתו יתן מיד לאביה, ושל בנו יעשה בהן סגולה. בבניו ובנותיו שלו, פטור

אמר ר' יודן אבוי דרבי יודה אבוי דרבי מתניה אית מתני רישא, וסיפא מסייעא לרבי שמעון בן לקיש: החובל בבתו קטנה ניזקה שלה, ופטור מן הבושת ומן הפגם. אחרים שחבלו בה, נזקה שלה, [והשאר] ויעשה בהן סגולה. ובושתה ופגמה של אביה.עכ"פ נזקה שלה

ואתיא אילין פלוגוותא כהלין פלוגוותא. עיין בבלי קידושין דפליגי ריו"ח ורשב"ל אים נערה מקבלת קידושין לעצמה

...ברם הכא בקידושין כל עמא מודו שהן של אביה, לא צורכה דלא למי הוא נותן לעצמה נותן לאביה: אים יכול "למסור" הכסף להנערה [אם יש לה "יד"]

מה חמית מימר כן? תני רבי שמעון בן יוחי ונתן לנערה. (דברים כב) ונתן לאבי הנערה. הא כיצד? עמדה בדין עד שלא מת אביה, אשכחת אמר ונתן לאבי הנערה. מת אביה, אשכחת אמר ונתן לעצמה. עמדה בדין עד שלא בגרה, אשכחת אמר ונתן לאבי הנערה. משבגרה, אשכחת אמר ונתן לעצמה.

מנן אילין מיליא? רבי אבהו בשם רבי יוחנן (ויקרא כה) והתנחלתם אותם לבניכם לרשת אחוזה. אותם לבניכם, אין בנותיכם לבניכם בקנס הכתוב מדבר שאין הבן יורש (כשלא עמדה בדין לפני מיתת האב)

תני רבי חייה: אין להן לבנים לא בקנסי הבת, לא בפתוייה, ולא בחבליה.

קנס אימתי הוא מתחייב? רבי יונה אומר משעה ראשונה משעת ביאה רבי יוסי אמר בסוף=העמדה בדין מתיב רבי יוסי לרבי יונה, על דעתך דתימר משעה ראשונה, והא תנינן עמדה בדין עד שלא מת האב הרי הן של אב, מת האב הרי הן של אחין וכו' מסיפא קפריך. אמר ליה מטינתה you have reached... לההיא דתני רבי שמעון בן יוחי ונתן לנערה, ונתן לאבי הנערה.ריבה הכתוב שיש קנס לנערה עצמה

מתיב רבי יונה לרבי יוסי, על דעתך דתימר בסוף, והא תנינן עמדה בדין עד שלא בגרה, הרי הן של האב. משבגרה, הרי הן של עצמה. ובוגרת יש לה קנס?! אמר ליה מטינתא לההיא דתני רבי חייה דתני רבי חייה (דברים כב) תחת אשר עינה לרבות שהיתה נערה ובגרה

דתנינן תמן: גנב משל אביו, טבח ומכר, ואחר כך מת, משלם תשלומי ארבעה וחמשה.לאחין (כפי חלקם) כיון שבעת הטביחה היה כולו בחיוב מתיב רבי חגיי לר' יוסי, על דעתך דתימר בעמידת בית דין הדבר תלוי, ניתני גנב משל אביו טבח ומכר בחיי אביו, לא הספיק לעמוד בדין עד שמת אביו, משלם תשלומי כפל ו א י נ ו מ ש ל ם דו"ה! דבעינן טבחה כולו באיסורא, ומעשה הטביחה לא נגמרה עד העמדה בדין!

הלכה ב משנה עמדה בבית דין עד שלא בגרה, הרי הן של אב. מת האב הרי הן של אחין.

לא הספיקה לעמוד בבית דין עד שבגרה, הרי הן של עצמה

רבי שמעון אומר: אם לא הספיקה "לגבות" עד שמת האב, הרי הן של עצמה [פליג גם אהלכה א]

מעשה ידיה ומציאתה, אף על פי שלא גבתה, מת האב הרי הן של אחין:

גמרא תני רבי שמעון בן יוחי (דברים כה) ונתן האיש השוכב עמה לאבי הנערה חמשים כסף. מלמד שאין האב זוכה אלא בנתינה. רבי שמעון אומר במגבה הדבר תלוי. ורבי אומר בעמידת בית דין הדבר תלוי. ר' שמעון עבד לה כמעשה בית דין.בשעת "גבייה" חל החוב ורבנין עבדין לה כמלוה.

על דעתיה דרבי שמעון, גובה בעידית. על דעתיה דרבנין גובה בבינונית. על דעתיה דרבי שמעון אין השביעית משמטתה. על דעתון דרבנין השביעית משמטתה. [על דעתיה דרבי שמעון הבכור נוטל פי שנים דעל כרחך איירי שכבר גבה.. על דעתיה דרבנין אין הבכור נוטל פי שנים]

ר' זעירא שלח לרב נחמן בר יעקב ולרבי אימי בר פפי מעשה ידי הבת של מי? אמר ליה "שוקד" אמר לעצמה. מני שוקד? שמואל. אמר רבי מתנה בשם רבי אמרוה, ומדרש אמרוה, (ויקרא כה) והתנחלתם אותם לבניכם אחריכם לרשת אחוזה, אותם לבניכם לא בנותיכם לבניכם במעשה ידי הבת הכתוב מדבר שאין לבנים בהם

א"ר יודן מתניתא אמרה כן: מעשה ידיה ומציאתה אע"פ שלא גבת ומת האב הרי הן של אחין. מעשה שעשת בחיי האב, אבל עשת לאחר מיתת האב, כל עמא מודו שהן של עצמה:

הלכה ג משנה המארס את בתו וגירשה. אירסה ונתאלמנה. כתובתה שלו.

השיאה וגירשה. השיאה ונתאלמנה, שלה. ר' יהודה אומר: הראשונה, של אב.

אמרו לו: משהשיאה אין לאביה רשות בה:

גמרא א"ר בון בר חייה טעמא דרבי יודה כדי שיהא אדם מצוי ליתן לבתו בעין יפה.

רבי יעקב בר אחא בשם רבי יצחק ממוציא שם רע למד ר"י אף שכבר ניסת, נותן 100 כסף להאב—וה"ה לכתובת ניסת ונתגרשה

[והתני רבי חייה: זינתה ועודה בבית אביה, משבגרה הוציא עליה שם רע, הוא אינו לוקה, ואינו נותן מאה סלע, אלא או היא או זוממיה מקדימין לבית הסקילה. רבי מנא בעא קומי רבי יוסי, הגע עצמך הוציא עליה שם רע עודה נערה, ובגרה בשעת גמר דין (כשנמצא שקרן) שמענו שנותן לאביה?!וודאי שייך לה!! אלמא אזלינן בתר השתא! וה"ן בכתובה ליזל בתר השתא]

אמר רבי ירמיה קומי רבי זעירא ותמיה אני היך רבנין =רב יצחק אליבא דרבי יהודה מדמו כתובה לקנס? ולא דמי, דו כתובה משעה הראשונה, וקנס בסוף, ואת אמר אכן?! אמר ליה ומי אמר לך? ואפי' קנס משעה הראשונה הוא!

ואתייא דרבי מנא כרבי ירמיה, ור' יוסי דס"ל דאפילו בגרה--נותן קנס לאביה כרבי זעירא:

הלכה ד משנה הגיורת שנתגיירה בתה עמה, וזינתה. הרי זו בחנק, ואין לה לא פתח בית אב ולא מאה סלע

היתה הורתה שלא בקדושה ולידתה בקדושה, הרי זו בסקילה. ואין לה לא פתח בית אב ולא מאה סלע

היתה הורתה ולידתה בקדושה הרי היא כבת ישראל לכל דבריה

יש לה אב ואין לה פתח בית האב. יש לה פתח בית האב ואין לה אב. הרי זו בסקילה. לא נאמר פתח בית האב אלא למצוה:

גמרא כתיב (דברים כב) כי הוציא שם רע על בתולת ישראל יצתה זו רישא שאינה מישראל. כי הוציא שם רע על בתולה- לרבות את הגיורת שהיתה הורתה שלא בקדושה ולידתה בקדושה תהא בסקילה. ורבה אותה לקנס? לית יכיל, ותני חזקיה כן: ממשמע שנאמר וסקלוה, אין אנו יודעין שהיא מתה? מה תלמוד לומר מתה? אלא יש לך אחרת שהיא בסקילה והוא פטור. ממאה כסף ואי זו זו? זו גיורת שהיתה הורתה שלא בקדושה ולידתה בקדושה שתהא בסקילה

כתיב (שם) כי יקח איש אשה ובא עליה ושנאה. לעולם אינו חייב מוצש"ר אינו חייב עד שיכנוס ויבעול ויטעון טענת בתולים. (שם) ושם לה עלילות דברים. יכול אפילו הקדיחה לו את התבשיל? נאמר כאן עלילות דברים ולמטן נאמר עלילות דברים מה עלילות דברים למטן זנות, אף למעלן זנות. אי מה עלילות דברים שלמטן ממקום בתולין, אף כאן, מניין אפילו בא עליה ביאה אחרת?אף בא עליה שלכ"ד (אים הוציא שם "כדרכה") ת"ל (שם) והוציא עליה שם רע מ"מ. (שם) ואמר את האשה הזאת לקחתי ואקרב אליה- פרט לייעודין. לקחתי- פרט לשומרת יבם. לקחתי- פרט לארוסה.

לקחתי פרט ליעודין, מייעד אמה ומוציא ש"ר עליה אמר רבי יונה אפילו כמאן דמר משעה ראשונה יתן כסף לייעודין [אפי' למ"ד מעות הראשונות לקידושין ניתנו, נתמעט]

לקחתי פרט לשומרת יבם, הוציא ש"ר, שזינתה בשעה שהיא שומרת יבם, אינה כאשתו ולא חשיבא "זינתה" תחתיו לא סוף דבר כמשנה אחרונה שמצות חליצה קודמת

למצות ייבום, אלא אפילו כמשנה הראשונה שמצות יבום קודמת למצות חליצה

לקחתי פרט לארוסה

ואקרב אליה ולא מצאתי לה בתולים- וחש לומר שמא מצא ואיבד? שהביא הבעל עדים שזינת עודה בבית אביה.

ואלה בתולי בתי- וחש לומר שמא דם צפור הוא? שהביא האב עדים להזים עידי הבעל.

אמר רב יוסי בי ר' בון: הפרשה הזו, יש בה עדים, וזוממיהן, וזוממי זוממיהן. הבעל אומר- הרי עדים שזנתה בבית אביה. והביא האב עדים להזים עידי הבעל. וענשו אותו 100 כסף והביא הבעל עדים להזים עידי האב. וסקלוה

אית תניי תני: אם אמת היה הדבר הזה- בשלא מצא האב עדים להזים עידי הבעל א"כ מאמינים כתא ופרשו השמלה- הכל משל מחוורין הדבר כשמלה

תני רבי ישמעאל זה אחד משלשה מקריות שנאמרו בתורה במשל (שמות כא) אם יקום והתהלך בחוץ על משענתו ונקה המכה. וכי עלת על דעתך שיהא זה מהלך בשוק והלה נהרג על ידיו? אלא מהו על משענתו? על ב ו ר י ו.

(שמות כב) אם זרחה השמש עליו דמים לו. וכי עליו לבדו החמה זורחת?! אלא מה זריחת השמש מיוחדת שהיא שלום לכל באי העולם, אף זה בזמן שהוא יודע שהוא שלום ממנו והרגו, הרי זה חייב.

תני ר' אליעזר בן יעקב אומר: ייאמרו הדברים ככתבן. מהו ייאמרו הדברים ככתבן? אמר רבי יוסי בי רבי בון לעולם אינו חייב עד שיכנוס ויבעול ויטעון טענת בתולים והיינו "לא מצאתי לבתך בתולים" ולא סגי בעדים ופרשו השמלה- לא סוף דבר ופרשו השמלה. אלא עד שיתחוורו הדברים כשמלה. רבי אסי אמר ופרשו השמלה לעולם אין העדים שהביא הבעל נסקלין, ולא הבעל לוקה ולא נותן מאה סלע, עד שיאמרו "עמנו היה הכת במקום פלוני, ביום ש"לכאורה" זנתה והבעל שכרן להעיד עדות שקר" אמרו עמנו היה במקום פלוני, ולא אמרו הבעל שכרן להעיד עדות שקר, רבי יוסי בי ר' בון רבי יוחנן בשם ר"ש בן יוחי נאמר כאן שומה ונאמר להלן שומה מה שומה שנאמר להלן ממון אף כאן ממון

והתני לא אמר הבעל לעדים "בואו והעידוני" אלא הן באו מאיליהן, הוא אינו לוקה ואינו נותן מאה סלע. אלא או היא או זוממיה מקדימין לבית הסקילה. מפני שלא אמר, הא אם אמר, אפילו לא שכרן כמי ששכרן.

הביא האב שני כיתי עדים, אחת אומרת עמנו הייתם במקום פלוני, ואחת אומרת הבעל שכרן להעיד עדות שקר. ושוב הביא הבעל עדים והזים את שני הכתות הללו.. פשיטא אותן שאמרו עמנו היה במקום פלוני, נסקלין. אותן שאמרו הבעל שכרן להעיד עדות שקר, לוקין ונותנין מאה סלע? א"ר יוסי בי ר' בון ולא ע"י אילו וע"י אילו לוקה ונותן מאה סלע?! נמצא לא נגמרה חיוב הבעל לתת 100. בדבורים ל ח ו ד. אלא לוקין משום לא תענה ברעך עד שקר

ר' בון בר חייה בעא קומי ר' זעירא, הביא האב עדים להזים עידי הבעל, הוזמו עידי האב, ע"י כת שלישית לוקה ונותן מאה סלע עדי האב בשלשה, והעדים עדי האב שרצו להרוג עדי הבעל נסקלין בעשרים ושלשה? אמר ליה אילו לא הוזמו עידי האב, לא נמצא הבעל לוקה ונותן מאה סלע בשלשה, ועדים נסקלין בעשרים ושלשה?!

סבר רבי זעירא שני דינין הן.

ר' ירמיה בשם רבי אבהו כולו דין אחד הוא. ובעי' 23

מתניתא פליגא על רבי אבהו (דברים כב) אל זקני העיר- זה בית דין של שלש. השערה- זה בית דין של עשרים ושלשה. פתר לה כרבי מאיר מבואר לפנינו

תמן תנינן האונס והמפתה והמוציא שם רע בשלשה. דברי רבי מאיר, וחכמים אומרים מוציא שם רע בשלשה ועשרים. שיש בו דיני נפש.

רבי מנא אמר, בנערה מאורסה פליגין, שיש עדים שזינתה תחתיו רבי מאיר אומר מפסדת כתובתה בשלשה, ונסקלת בשלשה ועשרים. וחכמים אומרים מקום שנסקלת שם היא מפסדת כתובתה.בכ"ג אבל במוציא שם רע כשהוזמו עדי הבעל כל עמא מודו לוקה ונותן מאה סלע בשלשה, והעדים נסקלין בשלשה ועשרים

אמר ליה רבי יוסי בי רבי בון, אין דלא תניתה פליגא?! הכי על מה שלא שנינו, נחלקו?! (דהא מתניתין קתני "מוצש"ר"!) אלא במוציא שם רע פליגין.כשהוזמו עדי הבעל ר' מאיר אומר לוקה ונותן מאה סלע בשלשה, והעדים נסקלין בשלשה ועשרים. ורבנין אמרין מקום שהעדים נסקלין שם הבעל לוקה ונותן מאה סלע.הכל צריך 23 אבל בנערה מאורסה, כל עמא מודו מקום שנסקלת שם מפסדת כתובתה.בי"ד של 23 ואתיא רבי מנא, כרבי זעירא=שני דינים הם ודרבי יוסי בי רבי בון, כרבי אבהו=דין אחד היא

לעולם אין הבעל לוקה ולא נותן מאה סלע, עד שיסקלו העדים

קנס אימתי הוא מתחייב? רבי יונה אמר בסוף.משעה שהוזמו רבי יוסה אומר משעה ראשונה.משעת הגדת העדים מתיב רבי יוסה לרבי יונה, על דעתך דתימר בסוף, לוקה ונותן מאה סלע בג', ועדים נסקלין בכ"ג?!כיון שהכל נגמר בב"א הו"לל דבעי' 23 לכל! א"ר מנא אפי' על רבי יוסי הכי אתייא מקשייה =גם על ר' יוסה יש להקשות כזה:, כמאן דמר עדים זוממין צריכין התרייה, ולא התרה בהן?!קודם שבאו להעיד [האב מתרה בעדי הבעל] לוקה ונותן מאה סלע בשלשה והעדים נסקלין בשלשה ועשרים?!הרי משעה ר א ש ו נ ה חיילא עלייהו שם הזמה! אמר רבי אבמרי מאן דמר דו כן?מי אומר שע"ז צריכין התראה?

[רבי יוסי בי רבי חנינה האונס והמפתה את היתומה פטור. אמר רבי בא בר ממל מחלוקת כרבי יוסי הגלילי, ברם כרבי עקיבה יש לה קנס וקנסה של עצמה]

מוצש"ר על היתומה פטור..אמר רבי יוסי מתניתא אמרה כן. מציעתא אין לה פתח בית אב ולא מאה סלע. ולא כיתומה היא?!

ר' אימי ורבי יהושע בן לוי תריהון אמרין, המוציא שם רע על הקטנה פטור. אמר רבי הושעיה ויאות. אילו גדולה שלא התרו בה שמא כלום היא?! וקטנה שהתרו בה כגדולה שלא התרו בה.כיון שאף לדברי הבעל אינה חייבת מיתה, אין עליו דין מוצש"ר

רבי זעירא רב המנונא בשם רב אדא בר אחוה: לעולם אינה מקדמת לבית הסקילה עד שתהא נערה בשעת הוצאה. מאי טעמא? (דברים כב) והוציאו הנערה אל פתח בית אביה. והא תני רבי חייה: זינת עודה בבית אביה, ומשבגרה הוציא עליה שם רע, הוא אינו לוקה ואינו נותן

מאה סלע. אלא או היא או זוממיה מקדימין לבית הסקילה.

מתניתא פליגא על רב אדא בר אחוה: מי שנגמר דינו וברח ואחר כך הקיף זקן התחתון נידון כבן סורר ומורה! ומתרץ... תמן את יכיל מימר והוציאו את הנערה שזינת, אית לך מימר הכא והוציאו אותו. את ה ב ן?! ע"כ חייב בבן סורר, אף שהקיף ואינו "בן" עכשיו

תני: נערה מאורסה שזינת, סוקלין אותה על פתח בית אביה. אין לה פתח בית אביה, סוקלין אותה במקום שזינת. אם היתה עיר של גוים סוקלין אותה על פתח ב"ד. והעובד ע"ז סוקלין אותו במקום שעבד. ואם היתה עיר של גוים סוקלין אותו על פתח ב"ד

והתני רבי חייה (ויקרא כד) הוצא את המקלל מחוץ למחנה מלמד שבית דין מבפנים ובית הסקילה מבחוץ! אמר רבי יוסי שנייא היא, בנערה וע"ז הוא שער שקילקל בו, הוא שער שנמצא בו, הוא שער שנידון בו, הוא שער שנסקל בו

(דברים כב) כי עשתה נבלה בישראל. נבלה זו שבא על כל ישראל

(דברים כב) לזנות בית אביה- יבואו גידולים רעים שגדלו, יתנבלו הן וגידולין:

הלכה ה-ו משנה האב זכאי בבתו בקידושיה בכסף ובשטר ובביאה. זכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפר נדריה, ומקבל גיטה, ואינו אוכל פירות בחייה

ניסית, יתר עליו הבעל שהוא אוכל פירות בחייה, וחייב במזונותיה ובפרקונה ובקבורתה

רבי יהודה אומר: אפילו עני שבישראל לא יפחות לה משני חלילים ומקוננת:

גמרא ניחא בכסף ובשטר, האב זכאי בביאה?! תיפתר שאמר לו לכשתקנה לי בתך בביאה יהיה לך כסף זה

זכאי במציאתה. רבי זכאי דאלכסנדריאה משאל שאל, מציאה שנפלה לו מחמת שדה כגון שנמצא מטמון בשדה מה את עבד לה? כמציאה או כאוכלת פירות . אין תעבדינה כאוכלת פירות, שלה..

נישאת, יותר עליו הבעל שאוכל פירות בחייה. תקנה תיקנו שיהא מפקח על ניכסי אשתו, ואוכל. ואומר אף באב כן? בלא כך האב מפקח על ניכסי בתו.

חייב במזונותיה ובפרקונה. תני: הבעל שאמר אי איפשי לא לוכל ולא לפקח אין שומעין לו. האב שאמר אני אוכל ומפקח שומעין לו.

ובקבורת'. תני: לא רצה הבעל לקוברה, האב קוברה ומוציא ממנו בדין. אמר רבי חגיי לא אמרו אלא האב, הא אחר אינו גובה. ר' יוסי אומר בין אב ובין אחר ג ו ב ה. ותייאן ואתיין אילין פלוגתא כהלין פלוגתא. דתנינן תמן מי שהלך למדה"י ועמד אחד ופירנס אשתו, הניח מעותיו על קרן הצבי. אמר רבי חגיי לא אמרו אלא אחר, הא האב גובה. ר' יוסי אומר בין אב בין אחר א י נ ו ג ו ב ה. על דעתיה דרבי חגי, בין לקבורה בין למזוני האב גובה, אחר אינו גובה. על דעתיה דרבי יוסי, לקבורה בין אב בין אחר גובה, שלא עלת על דעת שתהא אשתו מושלכת לכלבים ולמזונות אין שום אחד גובה

תני: כל מקום שנהגו להספיד מספידין:

הלכה ז משנה לעולם היא ברשות האב עד שתיכנס לרשות הבעל לנישואין

מסר האב לשלוחי הבעל, הרי היא ברשות הבעל. הלך האב עם שלוחי הבעל, או הלכו שלוחי האב עם שלוחי הבעל, הרי היא ברשות האב. מסרו שלוחי האב לשלוחי הבעל הרי היא ברשות הבעל:

גמרא לא סוף דבר לחופה, אלא לבית שיש לו חופה. בעיא דא מילתא: טרקילין וקיטון חופה,a reception room and a marriage chamber וקיטון נכנסה לטריקלין אם סגי בכניסה לטרקלין

להדא מילא? יצאת מרשות אב? רבי לעזר אמר ליורשה. רבי שמעון בן לקיש אמר להפר נדריה.שאין האב מפר משהיא ברשות שלוחי הבעל

[אמר רבי זעירא אף על גב דר' שמעון בן לקיש אמר להפר נדריה, מודה שאינו מיפר לה בעל עד שתיכנס לחופה]

אמר רבי הונה מתניתא מסייע לרבי שמעון בן לקיש דלא מיקרי "בית אביה" לזנות בית אביה גבי נערה המאורסה פרט שמסרו שלוחי האב לשלוחי הבעל שלא תהא בסקילה אלא בחנק:

הלכה ח משנה האב אינו חייב במזונות בתו. זו מדרש דרש רבי אלעזר בן עזריה בכרם ביבנה: הבנים יירשו והבנות ייזונו. מה הבנים אינן יורשין אלא לאחר מיתת אביהן, אף הבנות אינן ניזונות אלא לאחר מיתת אביהן:

גמרא מצוה לזון את הבנות, אין צריך לומר את הבנים. ר' יוחנן בן ברוקה אומר חייב לזון את הבנות. אית תניי תני הבנים עיקר ואית תניי תני הבנות עיקר. מאן דמר הבנים עיקר- לתלמוד תורה. מאן דמר הבנות עיקר- שלא יצאו לתרבות רעה. רבי שמעון בן לקיש בשם רבי יהודה בן חנניה נמנו באושא שיהא אדם זן את בניו קטנים. אמר ר' יוחנן יודעין אנו מי היה במיניין.

עוקבא אתא לגבי רבי יוחנן אמר ליה, עוקבא זון בניך! אמר ליה מנן מרי.למה אני, אדוני! אמר ליה עוקבא רשיעא זון בניך.

אמר רבי עולא מתניתא אמרה כן שיהא אדם זן את בניו קטנים דתנינן תמן אם היתה מניקה פוחתין לה ממעשה ידיה ומוסיפין לה על מזונותיה

רבי שמעון בן לקיש בשם רבי יודה בר חנניה נמנו באושא בכותב נכסיו לבניו, הוא ואשתו ניזונין מהן. בניו קטנים מה הן? רבי אבהו בשם רבי יוסי בי רבי חנינה ואית דאמרי לה בשם רבי יודה בן חנינה הוא ואשתו ובניו קטנים ניזונין מהן

אלמנתו מהו? אמר רבי זעירא אתתבת ולא אפרשת. אמר רבי בא בר ממל אתתבת ואפרשת: נראין דברים אם היתה אוכלת בחיי בעלה, אוכלת. ואם לאו אינה אוכלת

לא אמר אלא "כותב" דווקא ב"כותב" נכסיו לבניו תיקנו הא מוכר לא. כתב לבניו, והלך הבן.. ומכר לאחרים מה הן?

אמר רבי חנינה אנא לית מתת ליה איתתא מי שכותב נכסיו לבנין, אין מוציאין ממון להשיאו אשה (רק למזונות וכו')

רבי מנא לא מסתברא אגרין ליה שמשא?! ומסבין ליה איתא כמה דו דהיא שמשא! משיאין לו אשה כמו ששוכרין לו שמש!

[ל"ש כאן בני בנים מהן הן? אים אין הבנים חיים, היש להם כתובב"ד של אבוהון? רבי מנא אמר בני בנים שכאן הוא בנים של הלן. רבי יוסי בי רבי בון ורבי מתניה הוון יתבין, סברין מימר הוא בני בנים שכאן הוא בנים של הלן.כמו שמצינו לעניין פו"ר דב"ב הרי הם כבנים אמר ליה רבי יוסי בי ר' בון

בני בנים, קפסה=קפצה עליהן ירושת תורה ובטלה כב"ד]

ר' שמעון בן לקיש בשם רבי יודה בר חנינה נמנו באושא במקפידמחרף את הזקן והכהו יינתן לו בושתו משלם. מעשה באחד שהקפיד את הזקן והכהו ונתן לו בשתו משלם. אמרין, רבי יודה בן חנינה הוה

רבי שמעון בן לקיש בשם ר' יודה בן חנינה נמנו באושא שיהא אדם מפריש חומש מנכסיו למצות.

עד איכן? מה ה מ י נ ו מום? ר' ירמיה ורבי אבא בר כהנא חד אמר כדי תרומה ותרומת מעשר=שלש אחוזים וחרנה אמר (משלי ג) כבד את ה' מהונך, כמראשית כל תבואתך.??תרומה רבי גמליאל בר אניא בעא קומי ר' מנא מה חומש בכל שנה וכו' שייך במס' פיאה

בית שמאי עבדין כתובה מדרש, דבית שמאי דרשין מספר כתובתה נלמוד שהוא כותב לה שאם תינשאי לאחר תיטלי מה שכתוב ליך. חזרו ב"ה להורות כדברי ב"ש.

בית הלל עבדין כתובה מדרש, דרש הלל הזקן לשון הדיוט. היו כותבין באלכסנדריאה שהיה אחד מהן מקדש אשה וחבירו חוטפה מן השוק, וכשבא מעשה לפני חכמים ביקשו לעשותן ממזרים, אמר להן הילל הזקן הוציאו כתובת אימותיהן. והוציאו כתובת אימותיהן ומצאו כתוב בהן "לכשתכנסי לביתי תהויין לי לאנתו כדת משה ויהודאי"

רבי לעזר בן עזריה עבד כתובה מדרש, דרש רבי לעזר בן עזריה הבנים יירשו והבנות יזונו. מה הבנים אינן יורשין אלא לאחר מיתת אביהן. אף הבנות אינן ניזונות אלא לאחר מיתת אביהן.

ר' מאיר עבד כתובה מדרש, דאמר רבי מאיר המקבל שדה מחבירו שמין אותה כמה היא ראויה לעשות ונותנין לו. שהוא כותב לו אם אוביר ולא אעביד אשלם במיטבא.

רבי יודה עבד כתובה מדרש. תני בשם רבי יודה מביא הוא אדם על ידי אשתו כל קרבן שהיא חייבת אפילו אכלה חלב אפילו חיללה את השבת. וכן היה רבי יודה אומר: פוטרה, אינו חייב בה, שכן היא כותבת לו "ואוחרן די אתיין לך מן קדמת דנא" כשכותבת שובר על פרעון הכתובה "אני פוטרת אותך מאחריות שבא לך מלפנים" (אלמא חייב בקרבנותיה) דדריש לשון הדיוט

ר' יוסי עבד כתובה מדרש. דרש רבי יוסי מקום שנהגו לעשות כתובה מלוה, גובה את הכל. לכפול אינה גובה אלא מחצה.

[רבי לעזר אמר אין אדם רשאי ליקח לו בהמה חיה ועוף אלא אם כן התקין להן מזונות.????]

ר' יהושע בן קרחה עבד כתובה מדרש, דאמר רבי יהושע בן קרחה המלוה את חבירו לא ימשכננו יותר על חובו. שהוא כותב לו "תשלמתה מן ניכסיי די אתיין לידי, דאקנה לקבל דנה" כל מה שאקנה נגד שווי זה המשכון, אני חייב לו (כך כותב הלווה, כשמחזיר לו המלווה משכונו)

רב חונה עבד כתובה מדרש. דרש רב חונה הבנים יירשו והבנות ייזונו. מה הבנים יורשין מן המטלטלין אף הבנות ניזונות מן המטלטלין. שמואל אמר אין הבנות ניזונות מן המטלטלין. מתניתא מסייעא לשמואל בנן נוקבן דיהוון ליכי מינאי יהווין יתבן בביתי ומיתזנן מניכסיי. ותני עלה ממקרקעי ולא ממטלטלי. אמר רבי בא בר זבדא אתיא דרב הונא כרבי, ורבי שמואל כרבי שמעון בן לעזר. דתני אחד נכסים שיש להן אחריות ואחד נכסים שאין להן אחריות נפרעין מהן למזון האשה והבנות דברי רבי. ר' שמעון בן לעזר אומר: נכסים שיש להן

אחריות הבנים מוציאין מן הבנים, והבנות מן הבנות, והבנים מן הבנות, והבנות מן הבנים. ושאין להן אחריות, הבנים מוציאין מן הבנות, ואין הבנות מוציאין מן הבנים. אמרין, חזר בה רב הונא. אמרין, יאות, ירושה דבר תורה ומזון הבנות מדבריהן. ודבריהן למידין דבר תורה?! אלא בכסף כתובת אמן פליגין. אי למידין כתובת ב"ן מב"ד --וחוזר ומקשה.. וכסף כתובת אמן, לא קרקע הוא?! ואיך סובר ר"ה מטלטלי?

היורד לניכסי אשתו ונתן עיניו בה לגרשה, וקפץ ותלש מן הקרקע, הרי זה זריז ונשכר. היורד לניכסי שבויין, ושמע עליהן שהן ממשמשין ובאין, וקפץ ותלש מן הקרקע הרי זה זריז ונשכר. ואילו הן ניכסי שבויים: כל שהלך אביו או אחיו או אחד מכל המורישן אותו למדינת הים, ושמע עליהן שמת, וירד לו לנחלה. אבל ניכסי נטושין מוציאין אותה מידו. ואילו הן ניכסי נטושין: כל שהלך מחמת שבי אביו או אחיו או אחד מכל המורישין אותו למדינת הים ולא שמע עליהן שמתו, וירד לו לנחלה. אמר רבן שמעון בן גמליאל שמעתי הוא שבויין הוא נטושין.אין מוציאין מידו אבל ניכסי רטושין מוציאין מידו. ואילו הן ניכסי רטושין: כל שהלך אביו או אחיו או אחד מכל המורישין אותו למדינת הים, ואין ידוע איכן הוא=עזב מדעת

שמואל אמר שבוי זה שיצא שלא לדעת, שאילו יצא לדעת היה מצויהו. נטוש זה שיצא לדעת, תדע לך שעילה היה רוצה להבריחו מנכסיו,רצונו מוכחת שאינו רוצה שירדו לנכסיו הרי לדעת יצא ולא ציוהו!

ר' אחא ר' בא רב יהודה בשם שמואל המטלטלים אין בהן משום ניכסי רטושין. רק בי"ד מעמידין שומר רבי יעקב בר אחא בשם רב יהודה קמה עומדת להיקצר וגפנים עומדות להיבצר כמטלטלין הן.וקוצרין ומוכרין ומעמידים שומר

על המעות רב ששת שאל אילין דיקליא דבבל דלא צריכין מרכבא, אינם צריכין טיפול של "הרכבת דקלים" לא מסתברא מיעבדינן כקמה עומדת להיקצר וגפנים עומדות להיבצר?

הלכה ט משנה לא כתב לה כתובה, בתולה גובה מאתים ואלמנה מנה שהוא תנאי בית דין

כתב לה שוה מנה תחת מאתים זוז

או ולא כתב לה כל נכסין דאית לי, אחראין לכתובתיך, חייב. שהוא תנאי בית דין:

גמרא מתניתא בבא שנייה דרבי מאיר. דרבי מאיר אמר כל הפוחת לבתולה ממאתים, ולאלמנה ממנה, הרי זו בעילת זנות

למי נצרכה בבא שלישית לרבי מאיר, אע"ג דרבי מאיר אומר שטר שאין בו אחריות נכסין אינו גובה מודה הוא הכא שהיא גובה:

הלכה י משנה לא כתב לה אם תשתביין אפרקיניך ואיתיביניך לי לאינתו, ובכוהנות אהדרינן למדינתיך, חייב. שהוא תנאי בית דין

נשבית, חייב לפדותה. אמר הרי גיטה וכתובתה תפדה את עצמה אינו רשאי

לקתה, חייב לרפותה. אמר הרי גיטה וכתובתה, תרפא את עצמה רשאי:

גמרא תני: יבמה שנשבית אין היורשין חייבים לפדותה. רבי חייה בר אשי בשם רב: לא סוף דבר שנשבית בחיי בעלה אלא אפילו שנשבית לאחר מיתת הבעל, אין היורשין חייבין לפדותה רבי חייה בר אחא מתני' מסייע לרב ואתיבינך לי לאינתו אין כאן אינתו

ובכהונות אהדריניך למדינתך. מה למדינתך ממש? ליישוב?

תני רשב"ג כל מכה שיש לה קיצה מתרפ' מכתובתה דאין זה בכלל "מזונות" ושאין לה קיצה מתרפא' מן הנכסין. כהדא חדא איתא אתת לגבי רבי יוחנן. אמר לה: קצץ הוא אסייך! היש קציצה לרפואתך (וא"כ צריך לנכותה מן הכתובה) אמרה ליה, לא. לא קצצו לי, וממילא לא ינוכה לא כן אמר רבי חגי בשם רבי יהושע בן לוי אל תעשה עצמך כעורכי הדיינין שלא לגלות ליחיד את דינו! יודע היה בה שהיא כשירה:ואומרת האמת

הלכה יא משנה לא כתב לה "בנין דיכרין דיהון ליכי מינאי אינון ירתון כסף כתובתיך יתר על חולקהון דעם אחוהון" חייב. שהוא תניי בית דין:

גמרא הדא דאמר ר' אמי כדי שיהא אדם מצוי ליתן לבתו בעין יפה בבלי

תמן תנינן רבי יוחנן בן ברוקא אומר אם אמר על שראוי ליורשו, דבריו קיימין. ועל מי שאין ראוי ליורשו, אין דבריו קיימין. אמר רבי יוחנן לא אמר בן ברוקא אלא על בן בין הבנים ועל בת בין הבנות. בת בין הבנים לא. אח בין הבנות לא. רבי יסא בשם ר' יוחנן מעשה היה והורה רבי, כר' יוחנן בן ברוקה

ורבי זעירא בשם רבי יוחנן, רבי שאל את נתן הבבלי, מה טעמא אמרו הלכה כרבי יוחנן בן ברוקה? [נוסח אחר רבי בא רבי חייה בשם רבי יוחנן, מה ראו חכמים לומר הלכה כרבי יוחנן בן ברוקה] לא את רבי בעצמו הוא ששניתה לנו כן "ירתון"?!אלמא יכול להוריש, לבן בין הבנים! אמר ליה: רבי לר"ן יטלון תנית גירסא שלי במשנה "יטלון" אתא רבי הלך לבנו [ר"ש] לגביה בריה, אמר ליה לית כאן ירתון אלא יטלון! אתא רבי לגבי אבוי רשב"ג אמר ליה קפחתה את נתן הבבלי?! לית כאן יטלון אלא ירתון!הוא צודק ולא אתה! אמר רבי יוסי בי רבי בון אכין אמר ליה רשב"ג לרבי טעיתי טעות ששניתי לכם, לית כאן יטלון אלא "ירתון"

אמר ר' זעירא קל הוא בתנאי כתובה =אפי' תימא דלא כריב"ב--הקילו בתנאי כתובה דמהני לפי שבכל מקום אין אדם מזכה אלא בכתיבה, וכאן אפילו בדברים. לפי שבכל מקום אין אדם מזכה אלא למי שהוא בעולם וכאן למי שאינו בעולם

אמר ר' ירמיה קומי רבי זעירא, ותמיה אנא איך רבניך מדמו כתובה לירושה. לא דמי, דירושה מדבר תורה. כתובה מדבריהן ותימר אכן?! אפילו תימר כתובה מד"ת לא מודו בתניי כתובה שהוא מדבריהן?!

הלכה יב משנה לא כתב לה בנן נוקבן דיהוין ליכי מינאי אינון תהויין יתבן בביתי ומיתזנן מנכסי עד דתינסבן לגוברין, חייב. שהוא תניי ב"ד:

גמרא רב חסדא אמר בגרו איבדו מזונות. נישאו איבדו פרנסתן. תני ר' חייה בגרו לא נישאו, נישאו לא בגרו, איבדו מזונותן ולא איבדו פרנסתן=הלבשת בגדים

ר' אבין בשם הילא ומורין כהך, כהדא אלמנה שהיא תובעת מן היורשים, היא אומרת לא נתקבלתי מכתובתי, והיורשין אומרים לה נתקבלת כתובתך. עד שלא נישאת, היורשין צריכין להביא ראייה שנתקבלה כתובתה. נישאת, עליה להביא הראייה שלא נתקבלה כתובתה. אלמא ניסת לא אבדה כתובתה [וה"ה פרנסה]

והא תנינן יתומה שהשיאה אמה או אחיה וכתבו לה מאה וחמשים זוז יכולה היא משתגדיל להוציא מידם.שיעור "פרנסה" טעמא דקטנה, הא גדולה וויתירה! משניסת אע"פ שלא בגרה! תיפתר שנטלה מקצת. אמרי' שוויתרה על השאר לא כן א"ר

אבינא בשם רבי אסי בכור שחלק כפשוט, חזקה וויתר! עוד היא שנטל המקצת. אמר רבי יוסי בי רבי בון לא נטל זה מבכורתו כלום! כיון שנטל רק חלק פשוט, איך תאמר "שנטל מקצת וממילא וויתר"!

אתא עובדא קומי רבי מנא, ובעא מיעבד כהדא דרב חסדא נישאו, אבדו פרנסתן. אמר ליה ר' חנניה והא תני ר' חייה בגרו ולא נישאו נישאו ולא בגרו אבדו מזונותן ולא אבדו פרנסתן. אמר ליה אנא אמרי שמועה ואת אמרת מתניתא, תבטל שמועה מיקמי מתניתא

רבין בר חייה בעי קומי רבי זעירא, בא עליה עודה בבית אביה, מעכשיו נתקיימו בה תנאי כתובה, וחייב במזונות הבנות וכתובת בנ"ד או אינה אלא דרך נישואין?

ר' בון בר חייה בעא קומי רבי זעירא, מחלה לו על כתובתה מהו? זכותה אבדה, זכות בניה לא אבדה?

הלכה יג משנה לא כתב לה... ואת תהא יתבא בביתי ומיתזנא מניכסיי כל יומי מיגד ארמלותיך בביתי, חייב. שהוא תנאי בית דין:

גמרא רבי זעירא שאל שאיל לרב נחמן בר יעקב ולר' אבימי בר פפי לא היה שם בית? אמר ליה היורשין שוכרין לה בית.

מיכן והילך כשבאה לגבות כתובתה היא אומרת קרקע והן אומרים מעות הדין עם היתומים. כהדא חדא איתא הוה פורנה כתובתה עשרין דינר, והוה תמן חד בית בטב עשרה דינר. אתא עובדא קומי ר' חנינה אמר או ייבנין לה ביתא יתנו לה בית או יבון לה כ' דינריסלקו לה מעות 20 דינר א"ר מנא מכיון דלית ביתא טב אלא י' כמאן דלית לה פורנה אלא עשר מיכן והילך היא אומרת קרקע והן אומרים מעות, הדין עם היתומין:ויכולין לסלקה במעות 10 דינר

הלכה יד משנה כך היו אנשי ירושלם כותבין. אנשי גליל היו כותבין כאנשי ירושלם. אנשי יהודה כותבין עד שירצו היורשין ליתן לה כתובתה. לפיכך אם רצו היורשין נותנין לה כתובתה ופוטרין אותה:

גמרא אנשי הגליל חסו על כבודן ולא חסו על ממונן, אנשי יהודה חסו על ממונן ולא חסו על כבודן

רבי חנניה בריה דרבי אבהו ואית דאמרי לה בשם ר' אבהו: קיסרין כיהודה ושאר כל הארצות כירושלם

חד בר נש מי דמך כשנפטר אמר, ייבון לאיתתא דההוא גברא פרנא יתנו לאשתי כתובתה אתא עובדא קומי רבי מנא אמר יתקיימון דברי המת. אמר ליה ר' חנינה ויש אדם מבטל תנאי כתובה בפה?! היא רוצה מזונות!! אמר ליה ר"מ לר"ח & אנת אמרת, את מנא לך? אמר ליה ר"ח לר"מ ולא בגליל אנן קיימין וסברנן מימר אנשי הגליל חסו על כבודן לא על ממונן:

מסכת כתובות פרק ה

הלכה א משנה אף על פי שאמרו בתולה גובה מאתים ואלמנה מנה, אם רצה להוסיף אפילו מאה מנה יוסיף

נתארמלה או נתגרשה בין מן האירוסין בין מן הנשואין, גובה את הכל.

רבי אלעזר בן עזריה אומר: מן הנישואין- גובה את הכל. מן האירוסין- בתולה גובה מאתים

ואלמנה מנה. שלא כתב לה אלא על מנת לכונסה:

גמרא אם רצה להוסיף...במה הוא מתחייב לה? לא כן רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש תריהון אמרין הכותב שטר חוב על חבירו בחזקת שהוא חייב לו ונמצא שאינו חייב, אינו חייב ליתן לו! רוצה הוא ליתן כמה וליקרות חתנו של פלוני."בההיא הנאה שנקרא חתנו של פלוני, גמר ומשעבד נפשיה"

עד כדון בשפסק מן האירוסין, פסק מן הנשואין? רוצה הוא ליתן כמה, שתשמישה שהוא ערב.

עד כדון כשבעל, לא בעל? רק עשה חופה רוצה הוא ליתן כמה, על קניינו שהוסיף.

פסק מן האירוסין פסק מן הנישואין ולקרות חתנו של פלוני, כבר הוא קראוי

מאי כדון? אין בו קניין לא הוסיף?אים לא הוסיף קניין, למה נתחייב? רוצה הוא ליתן כמה, ולא תחזור בה. ויכולה היא?! לא כן תני האיש אינו מוציא אלא לרצונו! אמר רבי אבין מעיקא she היא ליה, הוא משבק לה oppresses him until he divorces her

תני: כשם שהבעל פוסק כך האב פוסק, אלא שהבעל מזכה בכתב. והאב אינו מזכה אלא בדברים. ובלבד דברים שהן נקנין באמירה. היך עבידא? גידול בשם רב: "כמה אתה נותן לבנך כך וכך, כמה אתה נותן לבתך כך וכך" כיון שקידשה זכת הבת בין הבנות. אמר ר' חייה בר יוסף אשכה גידול רביתא, ומר זעירתא! אין זו חידוש! אלא כיני: "כמה אתה נותן לבנך כך וכך, וכמה אתה נותן לבתך כך וכך" כיון שקידשה, זכתה הבת בין הבנות, והבן בין הבנים

אמר ר' זעירא והדא היא זעירתא?!אף שזכתה הבת, דהיינו שקנה הבעל מה שהבטיח האב, זה חידוש גדול! לא נמצא קונה אשה ומטלטלין בשוה פרוטה?! ואין אדם קונה שתי נשים בשוה פרוטה. ומה בין אדם קונה קרקע וכמה מטלטלין בשוה פרוטה? שכן אדם קונה שתי קרקעות בשוה פרוטה, ואין אדם קונה שתי נשים בשוה פרוטה וה"ה אשה ומטלטלין

ר' בא בר חייה בשם ר' יוחנן: כמה אתה נותן לבנך כך וכך. כמה אתה נותן לבתך כך וכך. כיון שקידשה, זכת הבת בין הבנות, והבן בין הבנים. ובלבד מן הנישואין הראשונים.רק כשבנו נושא אשה בפעם ראשונה דחביב ליה ותייא כיי דמר רבי חנניא המשיא את בנו בבית זכה בבית. ובלבד מן הנישואין הראשונים.

תני רבי הושעיה: זכה במטלטלין כלים שייחד לצורך החתונה ולא זכה בבית. מה, ופליג? ר' ירמיה בשם ר' אבהו תיפתר שהיה אוצרו של אביו נתון שם. בבית, גילה דעתו שאינו מקנה לו את הבית [רק כלים המצויין שם] ר' חזקיה בשם רבי יהושע בן לוי לכן צריכה אפילו שאולין מן השוק אף אם הכלים שהניח שם הם שאולין מן אחר, מעכבין את הבן מלזכות בבית

אמר ר' אבהו אם אמר לו האב לבן "אני משאיל לך מטלטלי" לשאילה, לא זכה בהן. אתא עובדא קומי ר' יעקב בי ר' בון והורי כרבי אבהו

אמר ר' זעירא, עיקרא שזכה הבן בבית לית לה תימליוסים foundation ורבנין בנין וסלקון עלה?!איך אפשר לבנות ולהוסיף עוד דברים

את אמר, האב פוסק על ידי בתו, אפילו בוגרת? נישמעינה מן הדא: האב פוסק על ידי בתו, ולא אשה על ידי בתה, ולא אח על ידי אחותו. שנייא היא אחותו בין שהיא נערה בין

שהיא בוגרת?!שאינו פוסק וכא לא שנייא בין שהיא נערה בין שהיא בוגרת! שפוסק

רבי בא קרטיגנא בעא, אפילו אחר?שאמר אים תשאנה, אני אתן כך וכך אמרין, אפילו בוגרת. אחר, נישמעינה מן הדא: האב פוסק על ידי בתו. לא אשה על ידי בתה לא אח ע"י אחותו. כל שכן אחר.

[ל"ש כאן אף למדת הדין כן=דיני ממונות תן בתך לפלוני ואני אתן לך כך וכך. קח שדה פלוני ואני נותן לך כך וכך חייב ליתן מדין ערב ליתן ל א ב י ה ב ת]

כיני מתניתא: שלא הוסיף לה אלא בשביל חיבת לילה הראשון שבעל. בעל, גירשה והחזירה, ואחר האירוסין, מת עדיין חיבת לילה הראשון קיימת. בעל, מת ונפלה לפני יבם. עדיין חיבת לילה הראשון קיימת ומשלמ היבם הכל כשמגרשה

רבי יעקב בר אחא ר' אלכסא בשם חזקיה: הלכה כר' אלעזר בן עזריה שאמר נתאלמנו או נתגרשו מן האירוסין, גובה מאתים, מן הנישואין גובה את הכל. ר' חנניה אמר הלכה כרבי אלעזר בן עזריה. אמר ר' ינייי אמרו לר' חנניה, צא וקרא! =א י ן הלכה כראב"ע! רבי יונה ר' זעירא בשם רבי יונתן אמר, אין הלכה כר' אלעזר בן עזריה. ר' יוסא ר' זעירא בשם ר' יונתן אמר הלכה כרבי אלעזר בן עזריה. אמר רבי יוסא: סימן היה לן! דחזקיה ורבי יונתן שניהן אמרו דבר אחד. דאזלי' בתר אומדנא

תני: מי שהלך בנו למדינת הים ושמע עליו שמת ועמד וכתב כל נכסיו לאחר, ואחר כך בא בנו, מתנתו קיימת. ר' שמעון בן מנסיא אומר אין מתנתו קיימת. שאילו היה יודע שבנו קיים לא היה כותבן. ומר רבי יעקב בר אחא בשם חזקי' הלכה כרבי אלעזר בן עזריה, והיא דראב"ע והיא דר"ש בן מנסיא. ומר רבי ינאי אמר לרבי חנינה צאי קרא.=אין הלכה כראב"ע וא"ר יוסא ר' זעירא בשם ר' יונתן הלכה כר"א בן עזריה. וכן נפק עובדא כרבי לעזר בן עזריה:

הלכה ב משנה רבי יהודה אומר: רצה כותב לבתולה שטר של מאתים, והיא כותבת לו התקבלתי ממך מנה. ולאלמנה מנה, והיא כותבת לו התקבלתי ממך חמשים זוז.

ר' מאיר אומר: כל הפוחת לבתולה ממאתים, ולאלמנה ממנה הרי זו בעילת זנות:

גמרא מיסבר סבר רבי יהודה אין פוחתין לבתולה ממנה ולאלמנה מחמשים זוז.

ויכתוב כן משעה ראשונה! למה התיר ר"י דווקא ע"י "שובר"? אלא בפוחת והולך. איירי שבאמת הבעל פורע מעות הכתובה לאט לאט. ויכתוב שנתקבלתי ממך כ ך וכ ך! אשכח תני בר קפרא שנתקבלתי ממך כך וכך

אמר רבי יוחנן לא אמר ר' יודה אלא בסוף, אבל בתחילה אף רבי יודה מודה.אסור לכתוב שובר, רק "בסוף"

אין הוא בתחילה, ואין הוא בסוף? חברייא בשם רבי יוחנן: עד שלא בעל, ומשבעל. ר' זעירא בשם רבי יוחנן: עד שלא כנס, ומשכנס.

בעל, וגירשה והחזירה. היא בתחלה היא בסוף ויכולה לכתוב

ואי זו היא אשה, ואי זו היא פילגש? ר' מאיר אומר אשה יש לה כתובה. פילגש, אין לה כתובה. רבי יודה אומר אחת זו ואחת זו יש לה

כתובה, אשה יש לה כתובה ותנאי כתובה. פילגש יש לה כתובה ואין לה תנאי כתובה

רבי יודה בשם רב: זו דברי רבי מאיר ורבי יהודה שא"א לעקור כתובה אבל דברי חכמים נושא אדם אשה ומתנה עמה על מנת שלא לזונה ולפרנסה. ולא עוד אלא שתהא זונתו ומפרנסתו ומלמדתו תורה. מעשה ברבי יהושע בנו של ר"ע שנשא אשה והתנה על מנת שלא לזון ושלא לפרנס, ולא עוד אלא שתהא זונתו ומפרנסתו ומלמדתו תורה וכיון שבא שני רעבון וחלקו הנכסים ביניהן, התחילה קובלת צועקת עליו לחכמי ישראל. אמר להן היא נאמנת עלי יותר מן הכל! מה שהיה התנאי אמרה להן בודאי כך התניתי עמו, אין אחר קניין כלום:

הלכה ג משנה נותנין לבתולה שנים עשר חדש, משתבעה הבעל, לפרנס את עצמה. וכשם שנותנין לאשה כך נותנין לאיש לפרנס את עצמו. ולאלמנה שלשים יום.

הגיע זמן ולא נישאו, אוכלות משלו ואוכלות בתרומה. [רבי טרפון אומר: נותנין לה הכל תרומה. רבי עקיבה אומר: מחצה חולין ומחצה תרומה]

גמרא תני: הבגר כתביעה, נותנים לה י"ב חדש.

אמר רבי הילא תני תמן: נותנין לבגר שנים עשר חדש, ונותנין לה קידושין,קס"ד ש"נותנין לבגר 12 חודש משעת הקיד"' [קידושין כתביעה]

ולאלמנה שלשים יום.

תנינן נותנין לב ת ו ל ה שנים עשר חדש, ואת אמר הכין?! רבי אבין בשם רבי הילא: לאחר בוגרה שנים עשר חדש, נותנין לה קידושין

שלשים יום אים היא כבר בוגרת 12 חדשים, נותנין לה רק 30 יום משעת קידו'

עשת שנים עשר חדש לפני הראשון, ואח"כ בא השני מת הראשון אמר לה לא כבר הימתנת! יכולה היא לומר חביתו עלי מן הראשון!אתה חביב ואני רוצה עוד 12 חודש! הוא אלמון והיא בתולה, והוא בעא מיסב, האלמון "מוכן" ולא היא יכולה היא לומר חיבתו עלי מן הבחור! הוא בחור והיא אלמנה והיא בעיא מיסב, יכול הוא מימר חיבתה עלי יותר מבתולה! ונותנין לו

היא קטנה ורוצה להגדיל, שומעין לה.

הגיע זמן אחר 12 חודש ולא נישאו אוכלות משלו ואוכלות בתרומה. מתו בעליהן,וזקוקה לייבום אוכלות משלו ואוכלות בתרומה.

אמר שמואל אחוי דרבי ברכיה והוא ששלם הזמן בד'.יום רביעי (בתולה ניסת) שלם הזמן בג' בה'?מה הדין? ר' חמא בר עוקבא בשם רבי יסוי בי רבי חנינה ולוי תריהון אמרין נעשה כמי שחבשוהו סופרים כיון שאסור לישא עד שיבא יום ד' (ואינו חייב במזונות עד שיבא יום ד)

אמר רבי יהושע בן לוי אם היתה עיכובה מחמתו ניזונת משלו.

תני רבי טרפון אומר: נותנין לה הכל תרומה שהתרומה מצויה בכל מקום. רבי עקיבה אומר: מחצה חולין ומחצה תרומה שהנשים מצויות לטמא טהרות. תני רבן שמעון בן גמליאל אומר: כל מקום שהזכיר תרומה, נותנין לה כפליים בחולין:

הלכה ד משנה היבם אינו מאכיל בתרומה, עשתה ששה חדשים בפני הבעל, וששה חדשים בפני היבם, ואפילו כולם בפני הבעל, חסר יום אחד בפני היבם, אינה אוכלת בתרומה

זו משנה ראשונה. ב"ד של אחריהן אמרו, אין האשה אוכלת בתרומה עד שתיכנס לחופה:

גמרא אמר רבי ירמיה תני תמן היבמה כל שלשה חדשים ניזונת משל בעלה. עמד יבמה בדין ונתחייב להלוץ/לייבם וברח, ניזונת משלו. חלה, כמי שברח דמי. והלך לו למדינת הים, כמי שברח.

אלמנה שאמרה הרי אני מיגדת ממשיכה אלמנותי בבית בעלי, שומעין לה.

רבי יוסי בשם ר' הילא האומר איני חולץ, כאילו אומר איני מגרש.וחייב במזונות אמר ר' זבדא הורי ר' יצחק האומר איני חולץ כאומר איני מגרש

עשת ששה חדשים לפני הבעל וששה חדשים בפני היבם, אינה אוכלת בתרומה. ולא סוף דבר ששה חדשים לפני היבם, אלא אפילו כולם בפני היבם, חסר יום אחד, אינה אוכלת בתרומה.???הא 12 חדשים לפני היבם, שפ"ד [והא דקתני "היבם אינו מאכיל" היינו כדמפרש בסיפא דמתני']

מתניתי' לא כמשנה הראשונה ולא כמשנה האחרונה אלא כמשנה האמצעית. דתני בראשונה היו אומרים ארוסה בת ישראל אוכלת בתרומה דהוון דרשין (ויקרא כב) וכהן כי יקנה נפש קניין כספו. דלא כן, מה בין קונה אשה ובין קונה שפחה? חזרו לומר לאחר שנים עשר חדש לכשיתחייב במזונותיה. בית דין של אחרון אמרו לעולם אין האשה אוכלת בתרומה עד שתיכנס לחופה

וכבר שלח ר' יוחנן בן בג בג אצל רבי יהודה בן בתירה לנציבין: אמרו משמך שארוסה בת ישראל אוכלת בתרומה? שלח אצלו ואמר לו ריב"ב לר"י בן בגבג מוחזק הייתי בך שאתה בקי בסיתרי תורה אפילו לדרוש בקל וחומר אין אתה יודע! מה אם שפחה כנענית שאין הביאה קונה אותה להאכילה בתרומה, הכסף קונה אותה להאכילה בתרומה. אשה שהביאה קונה אותה להאכילה בתרומה, אינו דין שיהא הכסף קונה אותה להאכילה בתרומה!! ומה אעשה ו ה ן אמרו לעולם אין האשה אוכלת בתרומה עד שתיכנס לחופה וסמכו להן מקרא כמה שנאמר (במדבר יח) כל טהור בביתך יאכלנו

אמר רבי יודן הרי זה קל וחומר שיש עליו תשובה. דו יכיל מימר ליה לא אם אמרת בשפחה כנענית שהיא נקנית בחזקה, תאמר בזו שאינה נקנית בחזקה. וכל ק"ו שיש עליו תשובה בטל ק"ו:

הלכה ה משנה המקדיש מעשה ידי אשתו, הרי זו עושה ואוכלת.

המותר, רבי מאיר אומר הקדש. ר"י הסנדלר אומר חולין:

גמרא ר' מאיר אומר הקדש- כשלו. ורבי יוחנן הסנדלר אומר חולין- כשלה.

ר' שמעון בן לקיש אומר: במותר מה' סלעים פליגין. דו פתר לה: במעלה לה מזונות ואינו נותן לה מעה כסף לצרכיה, ותנינן אם אין נותנין לה מעה כסף לצרכיה, מעשה ידיה שלה.על כן "עושה ואוכלת". אבל ה"מותר" שפיר יכול להקדיש, כיון שמעלה לה מזונות יש לו זכות ב"מותר מע"י". ולריו"ח הסנדלר לעולם א"א להקדיש "מע"י" [עיין בהמשך]

רבי יוחנן אמר: במותר= "אחר מיתה" =פליגי אים מותר=מה שיורש ממנה----פליגי אי שייך להקדיש **פליגין.** **דו אמר, בשאינו מעלה לה מזונות,.** ותיקנו מזונות תחת מע"י--וממילא מע"י שלה [וק"ו שאינו מעלה לה מעה כסף! ועל כן אין לו ש ו ם זכות] **אבל אם מעלה לה מזונות, דברי הכל קדשו** דס"ל מע"י תחת מזונות והרי נותן לה מזונות נמצא מע"י ש ל ו --והרי הקדישו

אמר רבי זעירא תני תמן מסייע ליה לרבי יוחנן: במה דברים אמורים בשאינו מעלה לה

מזונות, אבל אם היה מעלה לה מזונות דברי הכל קדשו

תוכן הקושיא שלפנינו: לר"ל: מ"ט דריו"ח הסנדלר? ואין כל מה שיש לאשה משועבד לאיש לאכילת פירות?! רבי שמואל בר רב יצחק אמר מעשה ידים ביניהון. ר' מאיר אומר מעשה ידים ראויין לקדש משעה ראשונה, ר' יוחנן הסנדלר אומר אין מעשה ידים ראוים לקדש משעה ראשונה.=אין אדם מקדיש דבר שאין בו ממש

"מה שאירש מאבא היום מכור לך" "מה שאעלה במצודתי היום מכור לך" דבריו קיימין. ר' אבהו בשם רבי יוחנן בלוה לתכריכי אביו. והוא שיהא אביו חולה או מסוכן.ברישא רבי אבהו בשם רבי יוחנן והוא שתהא מצודה פרושה בפניו בסיפא

ומר רבי אבהו בשם רבי יוחנן אף לקודש לא קדשו "מה שאירש מאבא יהא קודש". למה? מה כוונת ריו"ח? מפני המחלוקת ר' מאיר ור' יוחנן הסנדלר?= אין אדם מקדיש לאחר מיתת פלוני או, שנייא היא הקדש מצודה שאינה מצויה =וה"ק ריו"ח אף מצודה פרוסה ל"מ בהקדש משום דל"ש תקנתא

א"ר יוסי לרבי יעקב בר אחא: נהיר האתה זוכר דהויתון אמרין את ורבי ירמיה בשם רבי שמעון בן לקיש, מאן תני הקדש? דלא מהני מה שאירש מחלוקת רבי מאיר ור' יוחנן הסנדלר. הוי דעיון דעיון אית ליה לר"ש בן לקיש???דעות דיעות אליבא דר"ל. דלעיל קאמר ר"ל דלא איירי ר"מ כלל בלאחר מי ת ה, רק בעצם הקדשת מ ע ש ה י ד י י ם אי מהני

רבי ירמיה בעא, המקדיש עבדו והיה צייד, מהו? נישמעינה מן הדא: המקדיש את "עבדו" הוא קודש, ומעשה ידיו חולין. "מעשה ידי עבדו" הוא חולין, ומעשה ידיו הקדש

א"ר יוחנן: הקוטע ידי עבדו של חבירו, רבו נוטל נזקו צערו בושתו ופגמו, והלה העבד יצא ויתפרנס בצדקה. והא תני המקדיש את עבדו, יוצא הוא לפרנסה מתוכן=עושה ואוכל והשאר קודש ולא אמרי' ייזון מצדקה אמר רבי בא בר ממל, לא עלתה על דעתו שימות! ומתרץ רבנין דקסרין בשם רבי אחא מצווין ישראל לפרנס קיטעין אפילו עבדים אבל אינם מצווין לפרנס עבד ברי, להכי עושה ואוכל

ר' יוחנן מן כל מה דהוה אכיל, יהיב לעבדיה, והוה קרי עלוהי (איוב לא) הלא בבטן עושני עשהו ויכוננו ברחם אחד:

הלכה ו משנה אילו מלאכות שהאשה עושה לבעלה: טוחנת ואופה ומכבסת ומבשלת ומיניקה את בנה ומצעת המיטה ועושה בצמר

הכניסה לו שפחה אחת, לא טוחנת ולא אופה ולא מכבסת

שתים אינה מבשלת ולא מיניקה את בנה

שלש אינה מצעת את המטה

ארבע יושבת בקתידרא

רבי אליעזר אומר אפילו הכניסה לו מאה שפחות כופה לעשות בצמר שהבטלה מביאה לידי זימה רבן שמעון בן גמליאל אומר אף המדיר את אשתו מלעשות מלאכה יוציא ויתן כתובה שהבטלה מביאה לידי שיעמום:

גמרא תני שבעה גופי מלאכות מנו והשאר לא צרכו חכמים למנותן.

מניקה את בנה. אמר רבי חגיי לא אמר אלא בנה, הא תאומים לא?! ולמה אמר בנה? שלא תיניק בן חבירתה. כהדין דתני אין האיש כופף את אשתו שתניק בנו של חבירו. ולא האשה כופה את בעלה שתניק בן חבירתה. נדרה שלא להניק את בנה, ב"ש אומרים שומטין את הדד

מתוך פיו. וב"ה אומרים כופין אותה. נתגרשה אין כופין אותה. במה דברים אמורים? בזמן שאינו מכירה,התינוק אינו מכיר האם אבל אם היה מכירה כופין אותה ונותנין לה שכרה שתניק את בנה. כמה יהא לו ויהא מכירה? ר' ירמיה בשם רב: שלשה חדשים, והוה רבי זעירא מסתכל ביה, אמר ליה מה את מסתכל בי? נימר לך מן ההיא דשמואל, דאמר שמואל שלשה ימים? שמואל כדעתיה שמואל אמר חכים אנא לחייתא דילדין לי.אני זוכר מיילדת שלי ר' יהושע בן לוי אמר חכים אנא לגזורה דגזרין המוהל לי. ר' יוחנן אמר חכים אנא לנשייא דצבתין עם אימא נשים שנתחברו לאמי בעת הלידה

תני: יונק התינוק והולך עד עשרים וארבעה חדשים. מיכן והילך כיונק שקץ דברי ר' אליעזר. ורבי יהושע אומר יונק והולך אפילו ארבע וחמש שנים. פירש, אין מחזירין אותו. עד איכן? ר' יעקב בר אחא רבי ירמיה בשם רב מעת לעת. רבי חזקיה ר' אבהו בשם רב מעת לעת. רבי חזקיה ר' אבהו בשם רבי יהושע בן לוי שלשה ימים מעת לעת. תני מעת לעת. במה דברים אמורים? בזמן שפירש מתוך בוריו, אבל אם פירש מתוך חולייו מחזירין אותו מיד. בשאינו של סכנה אבל אם היה של סכנה אפי' לאחר כמה ימים מחזירין אותו.

הכניסה. אמר רבי שמואל בר רב יצחק לא סוף דבר הכניסה, אלא אפילו היא ראויה להכניס. אשה עשירה כהדא דתני אשתו עולה עמו אבל לא יורדת עמו. אלמנה ובניה יורדין אבל לא עולין. הפועלין עולין אבל לא יורדין. הבת [מקבל לזון בת-אשתו] לא עולה ולא יורדת.

ותכניס שפחה לכל הדברים? אמר רבי חייה בר יודה מפני חיים של שפחה. א"א שתעשה כ"כ

אמר רבי בון על ידי שהדברים הללו טוחנת וכו' של ביזיון, לפיכך תלו אותן בשפחה

אמר רבי יודה בי ר' בון שאין דרך האשה להיות יושבת בטילה בתוך ביתו

רב הונא אמר אפילו הכניסה לו מאה שפחות כופה לעשות לו דברים של יחיד. מהו דברים של יחיד? סכת לו את גופו ומרחצת לו את רגליו ומוזגת לו את הכוס. למה משום שהיא חייבת לעשות לו, או משום שאינן ראויין להשתמש בשפחה?משום צניעות מה נפק מן ביניהון? הכניסה לו עבדים. אין תימר משום שאין ראויין להשתמש בשפחה, הרי הכניסה לו עבדים! הוי לית טעמא אלא משום שהיא חייבת לו

ר' אבודימא בצפרין בעי קומי ר' מנא, לא מסתברא משום שהיא חייבת לו?! אמר לו אוף אנא סבר כן.

ותני כן: כופה לעשות בצמר אבל לא בפשתן מפני שהיא מסרחת את הפה ומשלבקת את השפיות:makes the mouth sore, & blisters the lips

הלכה ז משנה המדיר את אשתו מתשמיש המיטה בית שמאי אומרים שתי שבתות. ובית הלל אומרים שבת אחת.

התלמידים יוצאין ללמוד תורה שלא ברשות שלושים יום. הפועלים שבת אחת.

העונה האמורה בתורה: הטיילין בכל יום. הפועלים שתים בשבת. החמרים אחד בשבת. הגמלין אחד לשלשים יום. הספנין אחד לששה חדשים דברי רבי אליעזר:

גמרא בית שמאי אומרים שתי שבתות כימי לידת נקיבה. ובית הלל אומרים שבת אחד כימי לידת זכר או כימי נדתה:

התלמידים יוצאין לתלמוד תורה שלא ברשות בתיהן שלשים יום. הא ברשות בתיהן אפילו כמה.

רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן (מלכים א ה) וישלחם לבנונה עשרת אלפים בחדש. אמר רבי אבין חיבב הקב"ה פרייה ורביה יותר מבית המקדש מאי טעמא חדש יהיו בלבנון ושנים חדשים בביתו

רב אמר (דברי הימים א כז) הבאה והיוצאת חדש בחדש לכל חדשי השנה

הכא במדיר את אשתו את אמר שבת אחד, וכא עונת פועלים את אמר פעמיים בשבת?! תני בר קפרא הפועלין יוצאין למלאכתן שלא ברשות בתיהן שבת אחת.

העונה האמורה בתורה. אית תניי תני שאר- זה דרך ארץ. עונה- זה המזון. אית תניי תני עונה- זה דרך ארץ, שאר- זה המזון. מאן דמר שאר זה דרך ארץ (ויקרא יח) איש איש אל כל שאר בשרו. עונה זה המזון (דברים ח) ויענך וירעיבך. מאן דמר שאר זה המזון (תהלים עח) וימטר עליהם כעפר שאר. עונה זה דרך ארץ (בראשית לא) אם תענה את בנותי זה דרך ארץ.

ר' ליעזר בן יעקב פתר קרייה שארה כסותה, שתהא הכסות לפי השאר.הבשר שלא יתן לה את הילדה לזקינה, ולא את הזקינה לילדה. כסותה ועונתה שתהא הכסות לפי העונה. שלא יתן של קייץ בימות הגשמים ולא של גשמים בקייץ. מנא לה מזון? מה אם דברים שאין בהן קיום נפש כגון כסות אינו רשאי לימנע ממנה, דברים שהן קיום נפש, לא כל שכן!! מנא לה עונה? תשמיש מה אם דברים עד שלא נישאת לכאן משעה ראשונה, אינו רשאי לימנע ממנה, דברים שנישאת לכאן משעה ראשונה, לא כל שכן!!

ממנחה ששלח יעקב אבינו לעשו אחיו, למד רבי אליעזר. ששילח לו כדרך הארץ (בראשית לב) עזים מאתים ותיישים עשרים- חד לעשרה. רחלים מאתים ואילים עשרים- חד לעשרה. גמלים מיניקות ובניהם שלשים אמר ר' ברכיה הן על ידי שהוא צנוע בתשמישו לפיכך לא פירסמו הכתוב. פרות ארבעים ופרים עשרה- חד לארבע, דאינון לעיי. אתונות עשרים ועיירים עשרה- חד לתרי, דאינון לעיי.שהן עובדות הרבה

רבי ירמיה בעא, אילין תלמידי חכמים לא מסתברא דלא כאספון עונת ת"ח כספנים שהן יגיעין יותר שהם עמלים בתורה

[רב אמר אוכלת עמו מלילי שבת ללילי שבת בלשון נקייה]

הלכה ח משנה המורדת על בעלה, פוחתין לה מכתובתה שבעה דינרין בשבת=לכל שבוע רבי יהודה אומר: שבעה טרפעיקין=חצי דינר. עד מתי הוא פוחת? עד כנגד כתובתה. רבי יוסי אומר: לעולם הוא פוחת והולך, שאם תפול לה ירושה ממקום אחר, יגבה אותה ממנה

וכן המורד על אשתו מוסיף לה על כתובתה שלשה דינרין בשבת רבי יהודה אומר שלשה טרפעיקין:

גמרא הכא את מר שבעה, והכא את מר שלשה?! אמר רבי יוסי בר חנינה היא על ידי שהיא חייבת לו שבע הוא פוחת ממנה שבע. והוא על ידי שהוא חייב לה שלשה שאר כסות ועונה הוא מוסיף לה שלשה. הגע עצמך שהכניסה לו עבדים הרי אינה חייבת לו כלום. הגע עצמך שהתנה עמה לא שאר ולא כסות ולא עונה הרי אינו חייב לה כלום. מאי כדון? כיי דמר רבי

יוחנן צערו של איש מרובה יותר מן האשה. הדא הוא דכתיב (שופטים טז) ויהי כי הציקה לו בדבריה כל הימים ותאלצהו. מהו ותאלצהו? אמר רבי יצחק בר לעזר שהיתה שומטת עצמה מתחתיו. ותקצר נפשו למות הוא קצרה נפשו למות. היא לא קצרה נפשה למות. ויש אומרים שהיתה עושה צורכה באחרים. ע"כ לא קצרה נ פ ש ה...ומקשה כ"ש דתבעה!! דאמר רב נחמן בשם רב האבר הזה שבאדם הרעיבתו השביעתו. השביעתו הרעיבתו!

וכרבי אליעזר דס"ל שיעור עונות ארוכות עד כמה הוא פוחת? נשמעינה מן הדא: תני רבי חייה, ארוסה וחולה נדה ושומרת יבם, כותבין לה איגרת מרד על כתובתה. מה אנן קיימין? אם בשמרדה עליו והיא נדה, התורה המרדתה עליו! אלא כן אנן קיימין, שמרדה עליו עד שלא באת נידה, ובאת לנידה, הרי אינה ראויה למרוד ואת אמר כותבין, וכא פוחת כיון שאין לו פת בסלו

מה מיפחות מפרא פרנון נדוניא שהכניסה דידה? נישמעינה מן הדא: רבי יוסי אומר לעולם הוא פוחת והולך שמא תפול לה ירושה ממקום אחר ויחזור ויגבה ממנה. לא אמר =לא נחלקו על ר"י אלא ירושה דבר שאינו מצוי, הדא אמרה אפילו לפחות מפרא פרנון דידה פוחת.

ר"ז בשם שמואל כותבין איגרת מרד על הארוסה, ואין כותבין איגרת מרד על שומרת יבם. והתני רבי חייה נידה וחולה ארוסה ושומרת יבם כותבין לה איגרת מרד על כתובתה! כאן כמשנה הראשונה כאן כמשנה האחרונה.משנה ראשונה מצוות ייבום קודמת למצוות חליצה, כותבין.

אמר רבי יוסי בר בון אפילו תימר כן וכן כמשנה אחרונה. בית דין שאחריהן מתרין בה ארבע שבתות והיא שוברת כתובתה ויוצאה ולפי

בי"ד של אחריהן אי"צ לכתוב אגרת מרד--שהרי אובדת הכל בבת אחת [וצ"ע מאי שנא שומ"י מאשה דעלמא?]

רבי חנינה בשם רבי ישמעאל בי רבי יסא: היוצאה משם שם רע אין לה בליות. מורדת יש לה.

רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי: המורדת והיוצאת משם שם רע אין לה לא מזונות ולא בליות. [משנה דלקמן]

אמר רבי יוסה: אילין דכתבין "אין שנא אין שנאת" תניי ממון, ותניין קיים:???אים יתגרשו מחמת שנאה אין לאחד תביעה על חבירו.

הלכה ט משנה המשרה את אשתו על ידי שליש לא יפחות לה מקביים חטים או מארבעת קבין שעורין

אמר רבי יוסי: לא פסק שעורים אלא רבי ישמעאל שהיה סמוך לאדום:

גמרא מהו סמוך לאדום? לדרומה:

הלכה י משנה ונותן לה חצי קב קיטנית, וחצי לוג שמן, וקב גרוגרות, או מנה דבילה. ואם אין לו פוסק לעומתן פירות ממקום אחר. ונותנין לה מיטה ומפץ. ואם אין לו מיטה, מפץ מחצלת. ונותנין לה כפה לראשה וחגור למתניה ומנעל ממועד למועד וכלים של חמשים זוז משנה לשנה. ואין נותנין לה לא חדשים בימות החמה ולא שחקים בימות הגשמים, אבל נותנין לה כלים של חמשים זוז בימות הגשמים והיא מתכסה בלאותיהן בימות החמה והשחקין שלה:

גמרא אמר רבי מנא: מנה וארבע ריטלין מנה= 4 ליטרין

נותן לה כר נר ופתילה כוס וחבית וקדירה

רבי יוסי אמר כר אין לה שאין נשי העניים ישנות על הכר

רבי חייה בשם רבי יוחנן הותירה מזונות, שלו. הותירה בליות, שלה. הדא דתימר באשת איש. אבל באלמנה בין שהותירה מזונות בין שהותירה בליות, שלה:

הלכה יא משנה נותנין לה מעה כסף לצרכיה, ואוכלת עמו לילי שבת.

ואם אין נותן לה מעה כסף לצרכיה, מעשה ידיה שלה.

ומה היא עושה לו? משקל חמש סלעים שתי ביהודה שהן י סלעים בגליל. או משקל עשר סלעים ערב ביהודה שהן עשרים סלעים בגליל

ואם היתה מניקה פוחתין לה ממעשה ידיה ומוסיפין לה על מזונותיה

במה דברים אמורים? בעני שבישראל אבל במכובד שבישראל הכל לפי כבודו:

גמרא דברים אמורים לשון נקי
אוכלת=תשמיש—דברי רב

שמעון בר בא בשם ר' יוחנן אכילה ממש. על דעתיה דרב אוכלת משלה. בליל שבת, והוא חייב רק בעונה על דעתיה דרבי יוחנן אוכלת משלו

יין אין לה, שאין עניות ישראל שותות יין. ועשירות שותות?! והתני מעשה במרתא בת בייתוס שפסקו לה חכמים סאתים יין בכל יום! אלמא עשירות שותות ובית דין פוסקין יין?! א"ר חייה בר אדא על שום (הושע ד) זנות יין ותירוש יקח לב. והא תנינן אם היתה מניקה, פוחתין לה ממעשה ידיה ומוסיפין לה על מזונותיה. מהו מוסיף? רבי יהושע בן לוי אמר יין שהוא מרבה את החלב. רבי חזקיה רבי אבהו בשם רבי יוחנן אף לתבשילה פסקו. אף על פי כן קיללה אותן ואמרה להן כך תתנו לבנותיכם. אמר ר' אחא ועניני אחריה אמן

א"ר אלעזר בר צדוק אראה בנחמה אם לא ראיתיה מלקטת שעורים מבין טלפי סוסים בעכו וקראתי עליה הפסוק הזה (דברים כח) הרכה בך והענוגה וגו' (שיר השירים א) אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן וגו'

והתני מעשה במרים בתו של שמעון בן גוריון שפסקו לה חכמים בחמש מאות דינר קופה בשמים בכל יום, ולא היתה אלא שומרת יבם אע"פ כן קיללה אותן ואמרה להן ככה תתנו לבנותיכם. א"ר אחא ועניני אחריה אמן

א"ר אלעזר בר צדוק אראה בנחמה אם לא ראיתיה קשורה בשערה בזנב הסוס בעכו וקראתי עליה הפסוק הזה (דברים כח) הרכה בך והענוגה כו':

מסכת כתובות פרק ו

הלכה א משנה מציאה האשה ומעשה ידיה, של בעלה. וירושתה, הוא אוכל פירות בחייה.

בושתה ופגמה שלה.

רבי יהודה בן בתירה אומר: בזמן שהן בסתר, לה שני חלקים ולו אחד. ובזמן שהן בגלוי, לו שני חלקים ולה אחד. שלו- נותנין לו מיד. ושלה- ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות:

גמרא ## רבי חזקיה בשם רבי אימי: איתפלגון רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש, חד אמר דברי הכל, וחרנא אמר במחלוקת, ולא ידענא מאן

אמר דא, ומאן אמר דא. מסתברא דרבי שמעון בן לקיש הוא דו אמר במחלוקת. דו פתר לה במעלה לה מזונות ואינו נותן לה מעה כסף לצרכיה ותנינן ואם אינו נותן לה מעה כסף לצרכיה מעשה ידיה שלה, מעשה ידיים שהן כמציאה . אתא רבי יעקב בר אימי בשם רבי שמעון בן לקיש דברי הכל היא. הוויי דעוון דעוון=דעות דעות אית לרבי שמעון בן לקיש לעיל 5:4 פליגי תנאי, ור"ל מוקי לה במעלה מזונות, ולא מעה כסף---לריו"ח הסנדלר אין לו זכות למותר מעש"י, וה"ה למציאה== בשום פנים! [דהא מעלה לה מזונות ואפ"ה אין לו..] לריו"ח שם, אים מעלה לה מזונות, וודאי אף המותר והמציאה שלו—כיון שמספק דבר העיקרי, (ומוקי פלוגתייהו במילתא אחריתי עיי"ש) כבר יש לו "הכל" , ולפי זה אתיא מתניתין כדברי הכל (כר"מ וכריו"ח הסנדלר)

ומסיק שיש לפרש דברי ר"ל בהסבר ריוחה"ס כדמסיק שם [עיי"ש טעמו דריוחה"ס אליבא דר"ל]

למי נצרכה?מילתא דירושה לרבי מאיר. אף על גב דלרבי מאיר עביד יד העבד כיד רבו. זכתה האשה זכה בעלה. מודה שאין עליה אלא אכילת פירות בלבד

תמן תנינן מציאת בנו ובתו הקטנים ועבדו ושפחתו הכנענים ומציאת אשתו הרי אילו שלו, שהוא יכול לשנותן למלאכה אחרת. מה טעמא אמרין מציאת בנו ובתו הגדולים ועבדו ושפחתו העברים הרי אילו שלהן? שאינו יכול לשנותן למלאכה אחרת. ואת אמר מציאתה שלו?! הרי א"י לשנותה למלאכה אחרת! אמר רבי יוחנן טעם אחר יש באשה. מהו טעם אחר באשה? אמר רבי חגיי מפני קטטה. ר' יוסי לא אמר כן, אלא שלא תהא מברחת משל בעלה ואומרת מציאה מצאתי. הגע עצמך שנתן לה אחר מתנה הרי יכולה להבריח באופן זה! קול יוצא למתנה ויראה לשקר ואין קול יוצא למציאה. הגע עצמך שמצאה בעדים, נימא שיהא שלה! זו מפני זו גזרו

אמר רבי יוחנן בשאין טפולין לאביהן,גדול הסמוך, ה"ה כקטן אבל אם היו טפולין לאביהן מציאתן שלו

הורי ר' יצחק בהן דמשביק אינתתיה ולא ממרק לה פורנא,מי שמגרש אשתו ולא פרע כתובתה שהוא מעלה לה מזונות עד שעה שהוא ממרקה

ריב"ב אומר.. ר' רדיפה ר' אחא בשם ר' בון בר כהנא דלא מחסד לה מפני שאינו מביישה

בסתר למה נוטל? מפני צערו שמצטער עמה:

הלכה ב משנה הפוסק מעות לחתנו נדוניא לצורך בתו ומת חתנו. אמרו חכמים יכול הוא שיאמר: לאחיך הייתי רוצה ליתן ולך אי אפשי ליתן!

גמרא ולא דברים שהן קונין באמירה הן?!וכבר זכה חתנו, והיבם יורש! תני בר קפרא פוסק לשם כתובה על מנת לכנוס???כיון שלא כנס, לא נתחייב

[ותני: הפוסק מעות לבתו קטנה, כופין אותו ליתן. בבלי 109

הא לגדולה, לא.תשב עד שתלבין..

כופין אותו ליתן=..אמר רבי אבון כופין אותו ליתן גט]

הלכה ג משנה פסקה להכניס לו אלף דינר, הוא פוסק כנגדו בחמשה עשר מנה. כנגד השום, אים הכניסה בגדים וכו' הוא פוסק פחות חומש.

"שום מנה ושוה מנה",אים נכתב בזה הלשון "הבעל מתחייב לתת מנה, בשביל חפצי האשה ששוים ""רק"" מנה" אין לו אלא מנה. אין האשה מתחייבת להכניס יותר מחפצים השווים בדיוק מנה. אבל נכתב סתם... "שום במנה", היא נותנת חפצים שלשים וא' סלע ודינר.

בארבע מאות, היא נותנת חמש מאות. וכשהחתן פוסק הוא פוסק פחות חומש:

גמרא מה ראו לומר בכספים אחד ומחצה, ובשום פחות חומש? אמר רבי יוסי בן חנינה: שמין דעתה של אשה שהיא רוצה לכלות את כליה ולפחות אותן חומש. שמין דעתו של איש רוצה לישא וליתן בהן ולעשותן באחד ומחצה.

אמר רבי יוסה זאת אומרת שאין אדם רשאי למכור כלי אשתו.וע"כ נפחתין חומש

דלמא מעשה שהיה רבי חייה ורבי יסא ר' אימי סלקון לשומא דברתה דרבי יוסי בן חנינה, אמרין ליה פחות חומש, וכופל [היה מנהג כזה]. אמר לון פוחת חומש, ואינו כופל.

שמעון בר אבא בשם רבי יוחנן הכניסה לו זהב, בשוייו. ותני כן: תקשיטין לעשותן דינר, בא' ומחצה. דינר לעשותן תקשיטין, בשוייהן.

רבי אחא בר פפא בעא קומי רבי אימי, הכניסה לו בהמה? אמר ליה בשוייה. הכניסה לו קרקע אמר ליה בשוייה. ואינו משתכר? (וגובה קרקע) אין לו אלא אכילת פירות:

הלכה ד משנה פסקה להכניס לו כספים, סלעה נעשית ששה דינר.החתן מתחייב 6 דינרים לכל סלע

והחתן מקבל עליו עשרה דינר לקופה של בשמים לכל מנה ומנה שהיא מכניסה

רשב"ג אומר הכל כמנהג המדינה:

גמרא פסקה להכניס לו בחמש מאות דינר שום, עשה אותו ארבע מאות.הבעל מתחייב רק ב400 לא עשה כן, אלא עשה אותו אלף, הבעל מבטיח לתת לה 1000 דינר [הרי שרצה להוסיף לה 600 מ ר צ ו נו] אם עשת קיצותא, קיימה דבריה גובה האשה את הכל. ואם לאו, מיגרע סלע לכל חמשה דינר, ואינו נוגע בתוספת אינו נותן רק סלע, לכל 5 דינרין שהכניסה [או "מגרע סלע לכל חמשה דינ ש ל א הכניסה"] [ואם לא הכניסה כ ל ו ם, מגרע 400 דינר, אך עדיין משלם 600 דהיינו "תוספת"]

פסקה להכניס לו חמש מאות דינר כספים, עושה אותן שבע מאות וחמשים. לא עשה כן אלא עשה אותן אלף, אם עשת קיצותא גובה את הכל. ואם לאו, מיגרע ששה דינר לכל סלע, ואינו נוגע בתוספת. [אם לא הכניסה כלום, נותן לה רק 250]

פסקה להכניס לו אלף זוז, צריך לעשותן חמשה עשר מנה, לא עשה כן אלא כתב לה שדה שוה בשנים עשר מנה תחת אלף זוז, אם עשתה קיצותא, גובה את הכל, 1200 [דהו"ל כמחלה את היתרון של אחד ומחצה, וע"כ גובה 1000 + 200 לכתובתה] ואם לאו =לא הכניסה כ ל ו ם, אין פוחתין לבתולה ממאתים ולאלמנה ממנה אכתי צריך ליתן לכה"פ 200 מתוך שדה זו

הכא את מר מיגרע, והכא את מר אינו מיגרע, כשפסקה להכניס 500 והוא עשה אותן 400 אך לא עשת דבריה, [לא הכניסה כלום] לא קתני "מגרע" כאן בנטלה מקצת כאן בשלא נטלה מקצת = אם לא הכניסה כלום---ויגרע כנגד הכל [ש ל א הכניסה] הרי לא יישאר לה כתובה של 200! [ועל כן לא תני "מגרע"]

הכא את מר נוגע בתוס' והכא את מר אינו נוגע בתוספת, תמן הוסיף ולא פיחת, ברם הכא פיחת ולא הוסיף אים אינו מוסיף ---אדרבה מפחית [בבא שלישית] ל"ש לומר "אינו נוגע בתוספת"!

קופה של בשמים עשרה דינר למנה..תניא בין בשום בין בכספים. מה? באיזה מנה משערין לפי מה שהוא פוחת, לפי מה שהוא מוסיף, לפי מה שהיא מכנסת?

כיני מתניתא: וקופת בשמים לכל מנה.

אמר רבי יוחנן עשו הניית בשמים אם מכניסה ה י א בשמים כהניית כספים.שחייב הבעל להוסיף על שווים אמר רבי אבין עשו הניית פריה ורביה שבאה ע"י קישוט בשמים כהניית כספים

כהדא: תלמידוי דרבי יוסי סלקון לקדשין אשכחינון ערירין מתקוטטים אמרון לון אתניתון ביניכון? אם התניתם ביניכם הרי יפה, ואם לאו הכל כמנהג המדינה:

הלכה ה משנה המשיא את בתו סתם לא יפחות האב לה מחמשים זוז.

פסק האב להכניסה ערומה,וחיוב הכסות על הבעל לא יאמר הבעל כשתבוא לביתי אכסנה בכסותי, אלא מכסה ועודה בבית אביה.

וכן המשיאין את היתומה לא יפחתו לה מחמשים זוז ואם יש בכיס מפרנסין אותה לפי כבודה:

גמרא רבי אבא מרי אחוי דרבי יוסי בעי, לא כן תני מניין אפילו אמר הריני עומד ערום ומכסה מפיק ה"א, אין אומרים לו שיעמוד ערום ויכסה, אלא מכסה בראוי לה.אינו מחוייב "לעמוד ערום" כדיי לקיים דברו, ה"ן למה מהני תנאי האב להכניסה ערומה מ מ ש!! תמן אורחא דבר נשא מימר, אהני לי מיקום ערטיליי ומכסייא איתתי!! ברם הכא, לכן התנה עמה מתחילה.

כיני מתניתא וכן המפרנסין את היתומה. אמר רבי חיננא זאת אומרת שאומרים לפרנסיןלגבאי צדקה ללוות.מן העשירים דו פתר לה, בשאין בכיס, לווין עד חמשים. אבל אם יש בכיס, מוסיף. אמר רבי יוסי זאת אומרת שאין אומרים לפרנסין ללוות. דו פתר לה, בשיש בכיס, אבל אם אין בכיס, פוחת.

כהדא ילדה אתת ביומוי דרבי אמי ביקשה מעות לנשואין אמר ישתבוק למועדא. נעזוב המעות לצורך המועד אמר ליה רבי זעירא גרמית יפסוד?!היא עצמה תפסיד?! אלא יתכול! דמריה דמועדיא קיים"מי שעשה המועדים, קיים"!!!

ותייא דרבי חנינא, כרבי זעירה. ודרבי יוסי, כרבי אימי:

הלכה ו משנה יתומה שהשיאתה אמה ואחיה, וכתבו לה במאה או בחמשים זוז,שתכניס לבית בעלה יכולה היא משתגדיל להוציא מידם מה שראוי להינתן לה.

רבי יהודה אומר: אם השיא האב עצמו בחייו הבת הראשונה, יינתן לשנייה כדרך שנתן לראשונה. וחכמים אומרים פעמים שאדם עני והעשיר, או עשיר והעני. אלא שמין את הנכסין ונותנין לה:

גמרא כיני מתניתא אם השיא את הבת הראשונה יינתן וכו'.

דברי חכמים- שפעמים שאדם משיא את בתו ונותן עליה מעות. ופעמים שאדם משיא את בתו ונוטל עליה מעות

רבי זעירה שאל לרב נחמן בר יעקב ולרב אמי בר פפי מאן תנא עישור נכסים? שלעולם נוטלת הבת עישור (כשניסת) אמר לו רבי זעירה בשם רב ירמיה עישור נכסים, כרבי.

בעון קומי רבי, הרי שהיו עשר נקיבות ובן, אם נטלה הראשונה עישור נכסים והשנייה עישור נכסין והשלישית והרביעית והחמישית וכן עד לעשירית אין כן לא נשתייר לבן כלום?! אמר להן הראשונה נוטלת עישור נכסין ויוצאה והשנייה נוטלת עישור נכסים מן המשתייר

והשלישית מן המשתייר והרביעית מן המשתייר עד עשירית מן המשתייר. נמצאו הבנות נוטלות תרין חולקין פרא ציבחר. והבן נוטל חד חולק ואוף ציבחר starting with 100, each time one gets married, the new balance is .9 of the previous one, so we have 100x.9^10=348.67..for the sons

הרי שהיו שתי נקיבות ובן אחד, ונטלה הראשונה עישור נכסים, לא הספיקה השנייה ליטול עישור נכסים עד שמת הבן.ובאים שתי הבנות ליטול בתורת ירושה רבי חנינה סבר מימר השנייה נוטלת עישור נכסים, והשאר חולקות אותו בשוה. אמר ליה רבי יוחנן תמן בשלא היה להתפרנס, ברם הכא תמכור את השאר ותתפרנס ממנו.כיון שעכשיו תיטול בתורת ירושה, שוב בטלה "תקנה" ר' טבי בשם רבי יאשיה טעמא דרבי חנינה, אין=אים מן המשועבדין היא גובה, לא כל שכן ממה שלפניה!!ע"כ יי"ל זכות ליטול תחילה, עישור, ושוב תחלוק רבי יוחנן כדעתיה. דמר רבי זעירא, רבי יוחנן לא גבי. מאן גבי? רבי חנינה גבי.

רבי יסא איתפקד גביה מדל belongings דיתמין, והוה תמן יתמיין יתומות בעיין מפרנסא, אעול עובדא קומי רבי אלעזר וקומי רבי שמעון בר יקים, אמר רבי שמעון בר יקים לא מוטב שיתפרנסו משל אביהן ולא מן הצדקה! אמר ליה רבי אלעזר דבר שאילו יבוא לפני רבותינו ואין רבותינו נוגעין, ואנו עושין אותו מעשה? אמר רבי יוסי אנא יהיב לון, ואין קמון יתמי וערון, אנא יהיב לון.אים הבנים יערערו, אפרע להם משלי! [אפילו כן, חמון ולא עירון ראו ולא עיררו!]

רבי זעירא בעא קומי רבי יוסי היך עבדין עובדא? אמר ליה כרבי חנינה. וכן נפק עובדא כרבי חנינה.

רבי אבון בשם רבי הילא כששמין 1/10 רואין את הנכסין כאילו חריבין:desolate

הלכה ז משנה המשליש מעות לבתו,שיקח השליש לה שדה לכשתינשא והיא אומרת נאמן עלי בעלי, תן המעות לבעלי! יעשה שליש מה שהושלש בידו, דברי ר"מ

אמר רבי יוסי וכי אינה אלא שדה אחת, והיא רוצה למוכרה, והרי היא מוכרה מעכשיו!

במה דברים אמורים? בגדולה אבל בקטנה אין מעשה קטנה כלום:

גמרא מתניתא בפסק מן האירוסין, אבל אם פסק מן הנישואין אף רבי מאיר מודי. שיינתנו לבעל. פסק מן הנשואין

פסק מן האירוסין...והשליש מן הנישואין היא המחלוקת ולר"מ לא יינתן

האומר תנו לבניי שקל בשבת, והן ראויין ליטול סלע. נותנין להן סלע. "אל תתנו להן אלא שקל" נותנין להן שקל. ולמזון האשה והבנות, בין שאמר "תנו" בין שאמר "אל תתנו" נותנין להן שקל.

[תני רבן שמעון בן גמליאל אומר: מאיר היה אומר, האומר תנו לבניי שקל בשבת, והן ראויין ליטול סלע, נותנין להן שקל, והשאר מתפרנס מן הצדקה. וחכמים אומרים גובין והולכין עד שיכלו הנכסים, והשאר יתפרנסו מן הצדקה.]

ואים אמר "אים מתו, יירשו אחרים תחתיהם", בין אמר תנו בין אמר "אל תתנו" אין נותנין אלא שקל

אמר רבי יוסי הדא פשטה שאילתא, דחילפי אמר, אייתיבון על גיף נהרא, דלא אפיקת מתנייה דרבי חייה רבא מן מתניתא, וירקוני לנהרא. מה הוה מימר? יעשה שליש מה

שהושלש בידו. ברייתא דלעיל—אל תתנו...--- כר"מ דמתניתין

מתו, יירשו אחרים. לא כן אמר רבי אבהו בשם ר' יוחנן כל הלשונות אדם מזכה חוץ מלשון ירושה?! לית כאן ירתון אלא יטלון

רבי זעירא בעא קומי רבי מנא, כאן במתנה כיון שהתחיל בלשון מתנה, שפיר דמי

דאיתפלגון, כתב כל נכסיו לשני בני אדם כאחת, כתב לזה בלשון מתנה ולזה בלשון ירושה. אמר רבי אלעזר מכיון שזכה בו בלשון מתנה, זכה זה בלשון ירושה. אמר רבי יוחנן נראין דברים: בלשון מתנה, זכה. בלשון ירושה, לא זכה.

אמר רבי פינחס אתא עובדין קומי רבי ירמיה, מכיון דרבי אלעזר אמר אולפן, מפי השמועה ורבי יוחנן אמר "נראין", הלכה כרבי אלעזר.

אמר רבי שמואל לא רבי מאיר אמרה?! ו"אינן נראות" שמא כלום היא?! איך ריו"ח פליג על ר"מ?

לא כן אמר רבי יסא בשם ר' יוחנן צמר הבכור שטרפו בטל ברוב. ואייתי רבי חייה ציפורייא קומי רבי אימי, ליטרא מעורבת בשמונה ליטרין ולא הורי ליה.להתיר דמר רבי יסא, לא מתניתא היא?!שאינו בטל ברוב! האורג מלא הסיט מצמר הבכור בבגד, ידלק הבגד. משער הנזיר ומפטר חמור בשק, ידלק השק

הדא מתניתא פליגא על רבי יוחנן: כתב בין בתחילה בין באמצע בין בסוף בל' מתנה דבריו קיימין!אלמא מהני! תמן לזה בל' מתנה, ולזה בל' ירושה. ברם הכא כתב בין... כל אחד ואחד בלשון מתנה, כל אחד ואחד בלשון ירושה.

כשצריכים לסלע, נותנין להם סלע ר' חגיי בעא קומי רבי יוסי, ואינו חב לאחרים?! אמר ליה בשאין שם אחין. ואינו חב לאחי אביו?! רבי חנניה בריה דרבי הילל רוצה הוא בתקנת ביתו, יותר מקרוביו:

מסכת כתובות פרק ז

הלכה א משנה המדיר את אשתו מליהנות לו, עד שלשים יום יעמיד לה פרנס, יותר מיכן יוציא ויתן כתובה

רבי יהודה אומר: בישראל, חדש אחד יקיים שנים יוציא ויתן כתובה

בכהנת, שנים יקיים, שלשה יוציא ויתן כתובה:

גמרא תמן תנינן המדיר את אשתו מתשמיש המיטה שבוע אחד וכא את מר הכין 30 יום! תמן במדירה מגופו, ברם הכא במדירה מנכסיו.

ויש אדם נודר שלא לפרוע את חובו?! איך חל הנדר הא משועבד לזונה! א"ר יוסי בן חנינה מכיון שהוא עתיד לגרשה וליתן לה כתובה ולמעט ממזונותיה, כמי שאין בו חוב. וחוזר ומקשה.. ותהא יושבת וממתנת, ואם גירש הרי יפה, ואם לאו יעלה לה מזונות! כמאן דמר אין מזונות האשה מדבר תורה. להכי חייל נדר

[כהדא דתני: אין בית דין פוסקין לאשה מזונות מדמי שביעית,דאסור לפרוע חוב מדמי שביעית [בתורת פ י ס ו ק פרעון חוב] אבל ניזונת היא אצל בעלה בשביעית. ויעשו אותה כפועל שאינו שוה פרוטה?שמותר לפרוע לו מדמי שביעית פחות מש"פ הדא אמרה שאין עושין אותה כפועל שאינו שוה פרוטה]

ויעמיד פרנס? כהדא איש פלוני מודר ממני הנייה ואיני יודע מה אעשה, יעמיד פרנס! רשות ביד האשה לומר אי איפשי להתפרנס מאחר אלא מבעלי. והתנינן המשרה את אשתו על ידי שליש! כאן בשקיבלה עליה וכאן בשלא קיבלה עליה. אי בשלא קיבלה עליה אפילו יום אחד לא יעמיד! מגלגלת עמו שלשים יום שמא ימצא פתח לנדרו

שמואל אמר: במדירה שלשים יום, אבל במדירה לעולם, מיד יוציא ויתן כתובה. רבי זעירא רבי אבינא בשם רב: ואפילו במדירה לעולם, מגלגלת עמו ל' יום שמא ימצא פתח לנדרו

אית תניי תני "ל' יום" ואית תניי תני "עד ל'" מאן דמר שלשים, מסייע לשמואל. ומאן דמר עד שלשים, מסייע לרב

רבי יוסה אומר בכוהנות פליגין. ת"ק ורב' יודא [עיין משנה]

בישראל..יותר מיכן יוציא ויתן כתובה, בסוף שנים. רבי יהודה אומר: בישראל חדש אחד יקיים, ושנים יוציא ויתן כתובה. בסוף שנים. ובכהנת שנים יקיים שלשה יוציא ויתן כתובתה. בתחילת שלש. ותני פליג: בסוף שלשה דברי רבי מאיר לר"מ אינו חייב להוציא כהנת בכתובה, רק "בסוף" שלשה

אמר ליה רבי מנא לר' יוסה, הן דלא תניתה פליגא את עבד ליה פליגא?! מה שלא הוזכר מח' אתה עושה מחלו'?! אלא בישראל פליגין. יותר מיכן יוציא ויתן כתובה, בסוף שנים. ר' יודה אומר בישראל חדש אחד יקיים ושנים יוציא ויתן כתובה, בתחילת שנים. ובכוהנות, שנים יקיים, שלשה יוציא ויתן כתובה, בסוף שלשה. ותני כן: בסוף שלשה דברי הכל בכהן כו"ע מודו

הלכה ב משנה המדיר את אשתו שלא תאכל באחד מכל מיני פירות, יוציא ויתן כתובה. ר"י אומר: בישראל, חודש א' יקיים, שנים יוציא ויתן כתובה. ובכוהנת, שנים יקיים שלשה יוציא ויתן כתובה:

גמרא ויש אדם שמדיר את חבירו מחיים?! can a person avow his fellow from life?! אמר לה אם תאכלי מחפץ פלוני תהא אסורה מנכסיו, אכלה מאותו החפץ ותהא אסורה מנכסיו והני ראשון דפירקא! משנה א (יעמיד פרנס 30 יום!) אלא בשנדרה אשתו ושמע בעלה ולא היפר לה, וכמאן דמר הוא נתן אצבעו בין שיניה יוציא ויתן כתובה. אמר רבי חונה אפילו כמאן דמר היא נתנה אצבעו בין שיניה תצא שלא בכתובה, מודי במקניטה ונדרה:הכא מיירי שהבעל הקניטה, וע"כ נדרה

הלכה ג משנה המדיר את אשתו שלא תתקשט באחד מכל המינים, יוציא ויתן כתובה.

רבי יוסי אומר: בעניות שלא נתן קיצבה, אבל בעשירות שלשים יום:

גמרא רב הונא אמר כיני מתניתא בעניות שלא נתן קיצבה

עולא בר ישמעאל אמר בעניות שלא נתן קיצבה אבל אם נתן קיצבה אפילו עד עשר שנים מותר שאין שועל עפרפרין???מין שועל מת

נתן בר הושעיה אמר רבי יוחנן חוץ מן הרגל:

הלכה ד משנה המדיר את אשתו שלא תלך לבית אביה, בזמן שהן עמה בעיר, חדש אחד יקיים שנים יוציא ויתן כתובה. בזמן שהן בעיר אחרת, רגל אחד יקיים, שנים יוציא ויתן כתובה:

גמרא אמר רבי זעירא תני תמן: הדירה שלא תרחצי במרחץ, בכרכים- שבת אחת, ובכפרים-

שתי שבתות. שלא תנעלי מנעל, בכפרים שלשה חדשים, ובכרכים מעת לעת.

ר' יוחנן אמר: ברגל רדופין שנו. אי זהו רגל הרדופין? אמר ר' יוסי בי רבי בון זה רגל הראשון שאביה רודפה לבית בעלה: ע"כ "רגל אחד יקיים"???

הלכה ה משנה המדיר את אשתו שלא תלך לבית אבל או לבית המשתה יוציא ויתן כתובה. מפני שנועל בפניה. ואם היה טוען משום דבר אחר, רשאי. אם א"ל שתאמרי לפלוני מה שאמרתי לך או שתהיי ממלאה ומערה לאשפות. יוציא ויתן כתובה:

גמרא הדירה שלא להשאיל נפה וכברה יוציא ויתן כתובה מפני שהוא משיאה שם רע בשכינותיה. וכן היא שנדרה שלא להשאיל נפה וכברה תצא שלא בכתובה מפני שהיא משיאתו שם רע על שכיניו. הדירה לא תלך לבית האבל או לבית המשתה יוציא ויתן כתובה שלמחר מתה מוטל לפניה ואין ברייה משגחת עליה. וכן היא שנדרה שלא תלך לבית האבל או לבית המשתה תצא שלא בכתובה שלמחר מתו מוטל לפניו =למחר הבעל מת..ואין ברייה משגחת עליו. רבי מאיר אומר משום רבי עקיבה רבו (קהלת ז) טוב ללכת אל בית אבל מלכת אל בית משתה באשר הוא סוף כל האדם והחי יתן אל לבו. מה תלמוד לומר והחי יתן אל לבו? אלא עבד דיעבדון עשה לאחרים כדיי שיעשו עמך.. ספוד דיספדון. קבור דיקברון. לוויי דילוון .

אם היה טוען משום דבר אחר רשאי. משום שם רע. אמר לה על מנת שתאמרי לאיש פלוני מה שאמרת לי ביחיד או מה שאמרתי לך ביחיד או שתהא ממלא ומערה לאשפות יוציא ויתן כתובה. תמן אמרין כגון מעשה ער. ורבנין דהכא אמרין דברים של בטלה:שתעשה דברים שתיראה כשוטה

הלכה ו משנה אילו יוצאות שלא בכתובה: העוברת על דת משה ויהודית. ואי זו היא דת משה? מאכילתו שאינו מעושר ומשמשתו נידה ולא קוצה לו חלה ונודרת ואינה מקיימת

ואי זו היא דת יהודית? יוצאה וראשה פרוע וטווה בשוק ומדברת עם כל אדם. אבא שאול אומר אף המקללת יולדיו בפניו. רבי טרפון אומר אף הקולנית. אי זו היא הקולנית? כל שהיא מדברת בתוך ביתה ושכיניה שומעין את קולה:

גמרא וכולהון בעדים. פלוני עישר, פלוני ראה כיתמן, פלוני קצה חלתה, פלוני התיר את נדרה, בדקו כולהון ולא אשכחון. מאכילתו שאינו מעושר ומשמשתו נידה ואינה קוצה לו חלה ונודרת ואינה מקיימת. ניחא כולהון דאית לה בהון, נודרת ואינה מקיימת מה אית לה בהדיה? יכיל מימר אי איפשי אשה נדרית שהיא קוברת את בניה. תני בשם רבי יודן בעון נדרים הבנים מתים דכתיב (ירמיהו ב) לשוא הכיתי את בניכם

וראשה פרוע- לחצר אמרו, ק"ו למבוי. רבי חייה בשם רבי יוחנן היוצאה בקפלטין wig שלה אין בה משום ראשה פרוע. הדא דתימא לחצר אבל למבוי יש בה משום יוצאה וראשה פרוע. יש חצר שהוא כמבוי ויש מבוי שהוא כחצר חצר שהרבים בוקעין בתוכה הרי הוא כמבוי ומבוי שאין הרבים בוקעין בתוכו הרי הוא כחצר

אבא שאול אומר אף המקללת את וולדיו בפני יולדיו

ר"ט אומר אף הקולנית איזו היא הקולנית? שמואל אומר כל שהיא מדברת ושכינותיה שומעות אותה. רב אמר כל שקולה הולך ממיטה למיטה בשעת תשמיש צועקת

תני רבי חנין בשם רבי שמואל: נשים שאמרו "אין להן כתובה" כגון היתומה והשנייה והאיילונית לא שנו אלא כתובת מנה מאתים אבל תוספת יש להם. ונשים שאמרו "יוצאות שלא בכתובה" אפילו היתה כתובה של אלף דינר מאבדת. ונוטלת בליות ממה שיש לפניה. בליות=בגדים שקיבלה מהבעל בכל שנה, ובלו

והיוצאה משום שם רע אין לה בליות. מהו נסב מן הפראפרנון דידה? נדוניא שהכניסה רבי זעירא אמר נסבה. ר' הילא אמר לא נסבה. רבי הילא עבד לה כמיתה.כמו שמתה האשה שהבעל יורש הכל

רבי הילא ר' יסא רבי בא בר כהן מטי בה בשם ר' חנינה בן גמליאל: נשים שאמרו יוצאות שלא בכתובה, לא שנו אלא כתובת מנה מאתים וכו' אלא אפילו היתה כתובתה של אלף דינר מאבדת. ר' סימון אמר רבי יוחנן כל המשניות מחוורות כמשנה זו. עוברות על דת נמצאו לה נדרים וכו' אמר רבי מנא קומי ר' יסא, כהיידא מתניתא? כר' חנין דשמואל? אמר ליה דברי הכל היא.

ותני רבי חייה כן: נשים המעברות על הדת מאבדות את הכל

רבי לעזר בשם רבי חנינה: ראו אותה חוגרה בסינר, רוכל יוצא מתוך ביתה, כאור הדבר, תצא. רוק על גבי מיטתה, כאור הדבר, תצא. רוק על גבי מטתו, כאור הדבר, תצא. סנדלו לפני מיטתה, כאור הדבר, תצא. סנדלה לפני מיטתו, כאור הדבר, תצא. שניהם יוצאין ממקום אפל, כאור הדבר, תצא. מעלין זה את זה מן הבור, כאור הדבר, תצא. שניהם טופחות על יריכה במרחץ, כאור הדבר, תצא

חנינה בר איקא בשם רבי יהודה: וכולהן אם הביאה ראייה לדבריה שלא זינתה נאמנת.

רב אדא בר אחוה בשם רב מעשה בא לפני רבי, ומר, מה בכך?

בעיין קומוי, אפילו ראו אותו נותן פיו על פיה שלה? אמר, כזה כעור הדבר, ותצא. באת מעשה באחד שראו אותו נותן את פיו על פיה שלה אתא עובדא קומי רבי יוסי אמר תיסוב פלגות פרן כתובה והויין קריביה עררין מריבין ואמרין אין שוטה סוטה היא תיפוק בלא פרן, ואין לית שוטה היא, תיסב פרן שלים! אמר לון רבי מנא אייתון פרנה נקריניה.הבא כתובה ונקראנה אייתון פרנה ואשכחון כתוב בגווה: אין הדא פלנית תסני להדין פלוני בעלה, ולא תיצבי בשור פותיה,if she will marry this husband and she (will not choose the wide open road (proper conduct תהוי נסבה פלגות פרן. אמר רבי אבין מכיון שקיבלה עליה, שיתן את פיו על פיה שלה, כמאן דשנאת, ולית לה אלא פלגות פרן.

היא גו חובה והוא גו חובהlap bosom סוטה. מגפפיןhug סוטה. מנשקין סוטה. תרעה טרידפתח נעול סוטה. מוגףdoor is closed צריכה: ,תיבעי לך

הלכה ז משנה המקדש את האשה על מנת שאין עליה נדרים ונמצאו עליה נדרים אינה מקודשת. כנסה סתם ונמצאו עליה נדרים תצא שלא בכתובה

על מנת שאין בה מומין ונמצאו בה מומין אינה מקודשת. כנסה סתם ונמצאו בה מומין תצא שלא בכתובה

שכל המומין שפוסלין בכהנים פוסלין בנשים

היו בה מומין ועודה בבית אביה, האב צריך להביא ראייה שמשנתארסה נולדו בה מומין אילו ונסתחפה שדהו.

נכנסה לרשות הבעל הבעל צריך להביא ראייה שעד שלא נתארסה היו בה מומין אילו, והיה מקחו מקח טעות דברי רבי מאיר

וחכמים אומרים: במה דברים אמורים?שיכול לטעון טענת מומין במומין שבסתר, אבל במומין שבגלוי אינו יכול לטעון. אם יש מרחץ עמו באותה העיר, אף מומין שבסתר אינו יכול לטעון מפני שהוא בודקה על יד קרובותיו:

גמרא תנינא מומין, באילו נדרים? אמר רבי יוחנן בשם רבי שמעון בן יוצדק: נדרה שלא לוכל בשר ושלא לשתות יין ושלא ללבוש בגדי צבעונין. אמר רבי זעירא כלי פשתן הדקין הבאים מבית שן ככלי צבעונין הן.

אמר רבי יוסי מתניתא בשאמר לה על מנת שאין עליך נדרים אבל אם אמר על מנת שאין עליך "כל נדר" אפילו נדרה שלא לוכל חרובין נדר הוא

הלכה אצל הזקן והתיר לה, הרי זו מקודשת. אצל הרופא וריפאה, אינה מקודשת. מה בין זקן ומה בין רופא? זקן עוקר את הנדר מעיקרו, רופא אינו מרפא אלא מיכן ולהבא. אית תניי תני אפילו הלכה אצל הזקן והתיר לה, אינה מקודשת. מתניתא דרבי אליעזר: דתני תמן גיטין 4:7 אמר רבי לעזר לא אסרו זה אלא מפני זה. מה טעמא דרבי לעזר? בדין היה נדר שהוא צריך חקירת חכם יחזיר, מפני מה אסרו? מפני נדר שאינו צריך חקירת חכם עיין בבלי

אית תניי תני מותרת מי שקידש ע"מ שאין עליה נדרים, אי"צ גט להינשא בלא גט, אית תניי תני אסורה להינשא בלא גט. הוון בעיי מימר, מאן דמר מותרת להינשא בלא גט, רבי לעזר.שהרי לא יועיל לה להתיר נדרה ולהחיל הקי' למפרע [שהרי א"א רוצה שתתבזה..] ומאן דמר אסורה להינשא בלא גט, רבנין. ומדחה..כולה דרבנין. ומאן דמר מותרת להינשא בלא גט, שמתוך שהיא יודעת שאם הולכת היא אצל הזקן והוא מתיר לה את נדרה, והיא אינה הולכת=אנן סהדי שלא תלך לפום כן מותרת להינשא בלא גט. ומאן דמר אסורה להינשא בלא גט שלא תלך אצל הזקן ויתיר לה את נדרה, וקידושין חלין עליה למפרע ונמצאו בנים באין לידי ממזרות לפום כן אסורה להינשא בלא גט.

ר' שמעון בן לקיש אמר: מתניתא אמרה שאין לה כתובה בשקידשה על תנאי וכנסה סתם. אבל אם קידשה סתם וכנסה סתם, יש לה כתובה. ר' יוחנן אמר אפילו קידשה סתם וכנסה סתם אין לה כתובה. [אמר רבי חייה בשם רבי יוחנן וצריכה ממנו גט אפילו קידשה על תניי וכנסה סתם]

ר' זעירא בעא קומי רבי מנא, קידשה סתם וגירשה מן האירוסין, מה אמר בה רבי שמעון בן לקיש?היש לה כתובה? נישמעינה מן הדא: היו בה מומין ועודה בבית אביה, האב צריך להביא ראייה. הא אם לא הביא האב ראייה, אין לה כתובה! מה חמית למימר בשקידשה סתם וגירשה מן האירוסין?שמא איירי מתניתין בקידשה ע"ת? מה אנן קיימין, מן דבתרה, במה דברים אמורים במומין שבסתר אבל במומין שבגלוי אינו יכול לטעון, ואין כשהתנה בפירוש אף במומין שבגלוי טוען!תפשוט דקידשה סתם וגירשה מן האירוסין, אין לה כתובה

הא אמרין חברייא קומי רבי יוסי אמור דבתרה ותהא פליגא על רבי שמעון בן לקיש! נכנסה לרשות הבעל, הבעל צריך להביא ראייה. הא אם הביא ראייה, אין לה כתובה. והיך רבי שמעון בן לקיש אמר יש לה כתובה! הא לר"ל "קידשה סתם וכנסה סתם, "יש לה""!

ומתרץ רבי כהן בשם רבנין דקיסרין: מתניתא בשכנס ולא בעל. מאן דמר רבי שמעון בן לקיש בשכנס ובעל. אני אומר נתרצה לה בבעילה:

שכל המומין הפוסלין בכהנין פוסלין בנשים

הוסיפו עליהן באשה: ריח הפה, ריח הזיעה, שומא שאין בה שיער. רבי אמי בר עוקבה בשם רבי יוסי בר חנינה: בעור הפנים שנו. פוסל שומא אף בלי שיער והא תנינן במה דברים אמורים במומין שבסתר אבל במומין שבגלוי אינו יכול לטעון וזה מן המומין שבגלוי הוא! תיפתר היא דמטמרא לה תחת קלסתיה דראשה

תני שומא שיש לה שיער, בין בגדולה בין בקטנה, בין בגוף בין בפנים הרי זה מום. שאין בה שיער, בפנים מום, בגוף אינו מום, במה דברים אמורים? בקטנה, אבל בגדולה בין בגוף בין בפנים הרי זה מום. עד כמה גדולה? רבן שמעון בן גמליאל אומר עד כאיסר האטלקי. רבי אלעזר בשם ר' חנינה אמר כגון הדין דינרא קורדיינא.

[שיערו בחצי זהב כל שהוא]

ר' רדיפה רבי יונה רבי ירמיה שאיל, אשה קרחה, ושיטה של שיער מקפת מאוזן לאוזן? בעיי משמע מן הדא: הוסיפו עליהן באשה ריח הפה וריח הזיעה שומא שאין בה שיער. ולא אדכרון קרחה, סברין מימר שאינה מום! אתא ר' שמואל בריה דרבי יוסי בי רבי בון אמר רבי נסה, מום הוא! לא מתני אלא דבר שהוא כאור בזה ובזה, מום בזה ואינו מום בזה, אבל דבר שהוא נוי בזה, בגבר ומום בזה באשה כגון הדא קרחת, אף על גב דהוא מום לא תניתא. תדע לך שהוא כן הרי זקן הרי נוי באיש ומום באשה ולא תנינן יתר עליהן באשה זקן! הרי דדים הרי נוי באשה ומום באיש ולא תנינן יותר עליהם באיש דדים!

מתני' במומין שאין דרכן להיוולד, רק נהיים אחר הלידה אבל במומין שדרכן להיוולד, אפילו משנכנסה לרשות הבעל, צריך האב להביא ראייה, ולומר התניתי עמו:

הלכה ח משנה האיש שנולדו בו מומין, אין כופין אותו להוציא

אמר רבן שמעון בן גמליאל: בד"א? במומין הקטנים אבל במומין הגדולים כופין אותו להוציא:

גמרא רבי יהודה בשם רב כיני מתניתא בש"היו בו". אבל "נולדו בו" כופין אותו להוציא

רבי בא בר כהנא בשם רבי יוחנן הלכה כרבן שמעון בן גמליאל אתא עובדא קומי רבי ירמיה בכופיח a humped back וכפפו and he forced him to give a get

ואתייא פסק דר' ירמי' כרבנן בשנולדו בו. וכרבן שמעון בן גמליאל בהיו בו

אמר ר' זעירא אתייא דרבן שמעון בן גמליאל כרבי מאיר. היי דין רבי מאיר? כקדמייא?הלכה ז שמחמיר ר"מ במומין [דאף שבגלוי יי"ל טענה] או ט כאחרייא? אין בקדמייא, עד שיתנה.כ אים התנה עימו, מודה ר"מ אין כאחרייא, אפילו התנה לא כלום.כשיטת ר"מ לקמן

אלא, סלקת מתניתין כרבן שמעון בן גמליאל, "ואילו הן כופין אותו להוציא" כרבנן? =האים יש להשים "נקודה" period אחר מלת "להוציא"? נשמעינה מן הדא: רשב"ג אומר: אם היה מום גדול, כגון סומא באחת מעיניו, קיטע בא' מידיו, חיגר בא' מרגליו, מיד יוציא ויתן כתובה. הדא אמרה סלקת מתניתא כרבן שמעון בן גמליאל, ואילו שכופין אותן להוציא כרבנין:כ משנה ט אפילו כרבנן אתייא

הלכה ט משנה ואילו שכופין אותן להוציא: מוכי שחין ובעל פוליפוס a growth (polyp) on the nose והמקמץ והמצרף נחושת והבורסי. בין שהיו עד שלא נשאו בין משנשאו נולדו. ובכולן אמר רבי מאיר אף על פי שהתנה עמה יכולה היא שתאמר סבורה הייתי שאני יכולה לקבל עכשיו איני יכולה לקבל. וחכמים אומרים: מקבלת היא על כרחה

חוץ ממוכי שחין מפני שממיקתו she causes him to decay

[מעשה בצידן בבורסי שמת והיה לו אח בורסי אמרו חכמים יכולה היא שתאמר לאחיך הייתי יכולה לקבל ולך איני יכולה לקבל]

גמרא המקמץ זה המקמץ צואה ויש אומרים זה הבורסי tanner א"ר זעירא מתניתא אמרה כן זה המקמץ צואה. דתנינן והמקמץ והבורסי

וצורף נחושת- שמואל אמר מתיך נחושת מעיקרו

תני אמר רבן שמעון בן גמליאל פגע בי זקן אחד מוכה שחין מציפורין אמר ליה כ"ד מיני שחין הן ואין לך קשה מכולם ושהאשה רעה לו אלא ראתן בלבד. רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן ובו לקה פרעה הרשע הדא הוא דכתיב (בראשית יב) וינגע יי' את פרעה נגעים גדולים ואת ביתו וגו' אמר ר' ברכיה על דטלמסן למגע בסמה דמטרונא because he dared to touch the body of the matron

ארבעה ועשרים מיני ארזים הן ומכולן לא פירש הכתוב אלא שבע בלבד הדא הוא דכתיב (ישעיהו מא) אתן במדבר ארז שיטה והדס ועץ שמן, אשים בערבה ברוש תדהר ותאשור יחדיו. ברוש- ברתא. תדהר- אדרא. ותאשור- פיקסינה. הוסיפו עליהן אלונים ערמונים אלמוגים. אלונים- בלוטים. ערמונים- דולבי. אלמוגים- אלוים:

מסכת כתובות פרק ח

הלכה א משנה האשה שנפלו לה נכסים עד שלא תתארס, מודין בית שמאי ובית הלל שמוכרת אחר שנתארסה ונותנת וקיים.

נפלו לה משנתארסה, ורוצה למכור קודם נשואין בית שמאי אומרים תמכור, ובית הלל אומרים לא תמכור. אילו ואילו מודין שאם מכרה ונתנה קיים

אמר רבי יהודה, אמרו לרבן גמליאל: הואיל וזכה באשה לא יזכה בנכסים?! אמר להן על החדשים אנו בושים, אלא שאתם מגלגלין עלינו את הישנים:

גמרא כיני מתניתא: עד שלא נתארסה, ונתארסה.

מה בין עד שלא נתארסה, מה בין משנתארסה? עד שלא נתארסה, לזכותה נפלו. משנתארסה, לזכותה ולזכותו נפלו.

ר' פינחס בעא קומי ר' יוסי, ולמה לא תניתה מקולי בית שמאי ומחומרי בית הלל? ב"ה אומרים לא תמכור אמר ליה לא אתינן מיתני אלא דבר חמור משני צדדין וקל משני צדדין, ברם הכא חומר הוא מצד אחד וקל מצד אחד קולא לבעל! והא תנינן בית שמאי אומרים הבקר לעניים הפקר, וקתני ליה גבי מקולי ב"ש! הרי הוא קל לעניים וחומר הוא לבעל הבית, ותניתה! א"ל קל הוא לעניים ואינו חומר לבעל הבית, שמדעתו הבקירו! אמר ליה והא תנינן העומר שהוא סמוך לגפה ולגדיש ולבקר ולכלים ושכחו,בש"א אינו שכחה—וקתני לה גבי מקולי ב"ש הרי הוא קל לבעל הבית וחומר הוא לעניים! אמר ליה קל הוא

לבעל הבית ואינו חומר לעניים, שאדיין לא זכו בו! ואמור אוף הכא קל הוא לאשה ואינו חומר לבעל, שאדיין לא זכה בה!וא"כ הוי ב"ש רק "קולא" וליתניניהו! אמר ליה מכיון שקידשה לזכותה ולזכותו נפלו ומיקרי "זכה בה"

אמר רבי יודא: אמרו לפני רבן גמליאל: הואיל והארוסה אשתו היא, והנשואה אשתו היא. מה זה מכרה בטל, אף זה נפלו לה משנת' מכרה בטל. אמר להן בחדשים אנו בושים אלא שאתם מגלגלין חדשים על הישנים!

[אילו הן חדשים: משנישאת. ואילו הן ישנים: עד שלא נישאת ונישאת]

הלכה ב משנה נפלו לה נכסים משנישאת, אילו ואילו מודין שאם מכרה ונתנה, הבעל מוציא מיד הלקוחות. עד שלא נישאת ונשאת, רבן גמליאל אומר: אם מכרה ונתנה קיים. אמר ר' חנינא בן עקיבה אמרו לפני רבן גמליאל הואיל וזכה באשה לא זכה בנכסים?! אמר להן: על החדשים אנו בושים אלא שאתם מגלגלין עלינו את הישנים:

גמרא עד שלא ניסת, וניסת..אנן תנינן ...שיטת ר ב ן ג מ ל י א ל מוכרת ונותנת. תני רבי חייה לא תמכור ולא תתן ואם מכרה ונתנה קיים.

אמר ר' חנינה בן עקיבה לא כן השיבן ר"ג אלא כן השיבן: לא אם אמרת בנשואה שהוא זכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפר נדריה. תאמר בארוסה שאינו זכאי לא במציאתה ולא במעשה ידיה ולא בהפר נדריה. אמרו לו: הרי עד שלא נשאת ונשאת תוכיח שהוא זכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפר נדריה ואי את מודה לנו הוגה הרבה

אתא עובדא קומי רבי אמי אמר לא ר"ג יחיד הוא?! לא סמכון עלוי אין לסמוך עליו כיון דרבנן פליגי עליה

מתניתא מסייעא ליה לר' אמי ופליג עלוי. רבותינו חזרו נמנו והורו בנכסים שנפלו לה עד שלא נישאת ונישאת שלא תמכור ושלא תתן ואם מכרה ונתנה מכרה בטל. מסייעא ליה- מכרה בטל. פליגא עלוי- "רבותינו חזרו הורו ונמנו" שעד שלא נמנו, לא היו חולקין עלוי:

הלכה ג משנה ר' שמעון חולק בין נכסים לנכסים. נכסים הידועים לבעל, לא תמכור ואם מכרה ונתנה בטל. ושאינן ידועין לבעל, לא תמכור ואם מכרה ונתנה קיים:

גמרא אמר ר' יוחנן נכסים הידועין לבעל- אילו הקרקעות. ושאינן ידועין לבעל- אלו מטלטלין. רבי יוסי בן חנינה אמר נכסים הידועין לבעל- אלו שנפלו לה ברשות הבעל. ושאינם ידועים לבעל- אילו שנפלו לה ובעלה נתון במדינת הים.

מתניתא מסייעא לר' יוסי בן חנינה. אילו הן נכסים שאינן ידועין לבעל אילו שנפלו לה ובעלה נתון במדינת הים:

הלכה ד משנה נפלו לה כספים, ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות. פירות תלושין מן הקרקע, ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות. פירות המחוברין, אמר רבי מאיר שמין אותן כמה הן יפין בפירות וכמה הן יפין בלא פירות, ומותר ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות. וחכמים אומרים פירות המחוברין בקרקע שלו. והתלושין מן הקרקע שלה, ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות:

גמרא אמר ר' ירמיה דרבי מאיר היא. דר' מאיר עבד מחוברין כתלושין שבועות6:6. אמר רבי יוסי ולא שמיע דמר רבי יוסי בן חנינה לא

אמר ר' מאיר אלא בקמה העומדת להיקצר וגפנים עומדות להיבצר הא שחת לא. ברם הכא אפילו שחת!

רבי ירמיה בעא, מחלפא שיטתיה דר' מאיר תמן שבועות6:6 לא עבד מחוברין כגון שחת כתלושין, והכא עבד מחוברין כתלושין! אמר רבי יוחנן, לא דרבי מאיר עבד מחוברין כתלושין, אלא אם אתה רואה קמה קצורה, את מייפה כוחו של אישה. מספק, שמין אותה כמה היתה יפה עד שלא נזרעה, וכמה היא יפה משנזרעה, עד שלא נזרעה היא טבה חד דינר משנזרעה היא יפה תרין דינרין אותו הדינר ילקח בו קרקע והוא אוכל פירות:

הלכה ה משנה ר' שמעון אומר: מקום שייפה כוחו בכניסתה הורע כוחו ביציאתה. מקום שהורע כוחו בכניסתה ייפה כוחו ביציאתה. המחוברין לקרקע- בכניסתה שלו ביציאתה שלה. והתלושין מן הקרקע- בכניסתה שלה וביציאתה שלו:

גמרא את אמר בכניסתה שלו,מחוברין לקרקע מכרה אותן אינן מכורין. נתנתן לאריס הוא משדפה ממנו. עשת אותן ביכורים לא קדשו. את אמר ביציאתה שלה, מכר אותן אינן מכורין. נתנן לאריס היא משתפה ממנו. עשה אותן ביכורים כשהיו מחוברין, ואח"כ גירשה

תפלוגתא דר' יוחנן ור"ש בן לקיש. דאתפלגון (דברים כו) ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך י"י אלהיך ולביתך מלמד שאדם מביא בכורים מנכסי אשתו. ר' שמעון בן לקיש אמר לאחר מיתה הא בחיים לא. אמר רבי יוחנן לא שנייה היא בחיים היא לאחר מיתה.קניין פירות כקה"ג ר' שמעון בן לקיש כדעתיה דאמר אדם יורש את אשתו מדבר תורה.

על דעתיה דרבי שמעון בן לקיש לא קידשו. על דעתיה דר' יוחנן קידשו, ופקעת מינייהו קדושתן:כשמגרשה

הלכה ו משנה נפלו לה עבדים ושפחות. זקנים ימכרו וילקח בהם קרקע והוא אוכל פירות. רשב"ג אומר לא תמכור מפני שבח בית אביה:

גמרא מתניתא בשאינן עושין כדי טפילתן, אבל אם היו עושין כדי טפילתן לא תמכור שעדיין כבוד בית אביה קיים:

הלכה ז משנה נפלו לה זתים וגפנים זקנים, יימכרו לעצים וילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות. רבי יהודה אומר: לא תמכור מפני שהן שבח בית אביה אף שמפיק פירות מועטין, אסור לבעל למוכרן

גמרא רבי אבון בשם רבנין דתמן: מתניתא בשנפלו לה זתים ולא קרקע. גפנים ולא קרקען. אבל אם נפלו לה זתים וקרקען גפנים וקרקען, תקוץ, שעדיין שבח בית אביה קיים. ורבנין דהכא אמרין, אפילו נפלו לה זתים וקרקען גפנים וקרקען, לא דמי בית זיתא דנפלו, ולא דמי בית כרמא דנפלו. ועל כן אסור לקצוץ לר' יודא'

מתניתא מסייעא לרבנין דתמן: כרמא אני מוכר לך אף על פי שאין בו גפנים הרי זה מכור, שלא מכר לו אלא שמו. פרדיסא אני מוכר לך אף על פי שאין בו אילנות הרי זה מכור שלא מכר לו אלא שמן:אלמא אין נפק"מ כ"כ אים חסרים הגפנים

הלכה ח משנה המוציא יציאות על ניכסי אשתו, הוציא הרבה ואכל קימעא. קימעא ואכל הרבה. מה שהוציא הוציא ומה שאכל אכל

הוציא ולא אכל, ישבע כמה הוציא ויטול:

גמרא רבי בא בשם רבי חייה בר אשי אפילו לא אכל אלא מלא חותלה.a bag of dates.

הוציא ולא אכל...אסי אמר והוא שתהא הוצאה יתירה על השבח, אבל אם השבח יתר על ההוצאה נותן לו את השבח. מתניתא פליגא על אסי: וכולהם שמין לה כאריס אלמא אינו נוטל כל השבח! מתניתא בנטיעה. מאן דמר אסי בבניין.

מתניתא בנטיעה?! לא כן א"ר בא בשם רב חייה בר אשי אפי' לא אכל אלא מלא חותלה! אמר לי' כאן בשאכל כאן בשלא אכל:

הלכה ט משנה שומרת יבם שנפלו לה נכסים, מודין ב"ש ובית הלל שאם מוכרת ונותנת קיים.

מתה, מה יעשה בכתובתה, ובנכסים הנכנסין והיוצאין עמה נכסי מלוג? בית שמאי אומרים: יחלקו יורשי האב עם יורשי הבעל. וב"ה אומרים: נכסים בחזקתן. וכתובה בחזקת יורשי הבעל ונכסים הנכנסין והיוצאין עמה בחזקת יורשי האב:

גמרא הכא את מר מוכרת ונותנת וקיים, והכא את מר יחלקו יורשי הבעל עם יורשי האב?! אמר רבי יוסי בן חנינה הן דאת אמר מוכרת ונותנת וקיים, בשנפלו לה עד שלא נעשית שומרת יבם =נפלו לה קודם שנתארסה והן דאת אמר יחלקו יורשי הבעל עם יורשי האב בשנפלו לה משנעשית שומרת יבם

ונפלו לה עד שלא נעשית שומרת יבם, ועשו פירות משנעשית שומרת יבם כמו שנפלו לה משנעשית שומרת יבם.ויחלוקו בפירות

אמר רבי זעירא ההן יבם דהכא צריך לעניין כסף כ ת ו ב ה מספקא ליה לבית שמאי כבעל הוא או אינו כבעל? אם הוא כבעל, יורש את הכל. אם אינו כבעל, לא יורש כלום. מספק, יחלקו יורשי הבעל עם יורשי האב. דבית הלל פשיטא לון שהוא כבעל ויורש את הכל.

נכסים הנכנסין וכו' שכן אפילו אח המת אין לו עליה אלא אכילת פירות בלבד וע"כ א"א ליבם לזכות יותר מזה...

תני ר' הושעיה: יורשיה היורשין כתובתה=יורשי הבעל חייבין בקבורתה. אמר רבי יוסי אי לאו דתנינתה רבי הושעיה הוות צריכא לן, הוי אמינא.. מאחר שאין לה כתובה אין לה קבורה. וקשיא אילו אשה שאין לה כתובה כגון מחלה כתובתה שמא אין לה קבורה?! אשה אף על פי שאין לה כתובתה, יש לה קבורה. ברם הכא שומרת יבם אם יש לה כתובה יש לה קבורה. ואם אין לה כתובה אין לה קבורה:

הלכה י משנה הניח לו אחיו מעות, ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות. פירות התלושין מן הקרקע, ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות. פירות המחוברין בקרקע אמר ר"מ שמין אותן כמה הן יפין בפירות וכמה הן יפין בלא פירות והמותר ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות. וחכ"א פירות המחוברין לקרקע שלו. והתלושין מן הקרקע כל הקודם זכה. קדם הוא, זכה. קדמה היא, ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות

כנסה, הרי היא כאשתו לכל דבר. ובלבד שתהא כתובתה על ניכסי בעלה הראשון:

גמרא ר' אבהו בשם רבי יוחנן לכן צריכא הניח לו אחיו מעות... במופקדים אצלו.אצל היבם שלא תאמר הואיל ואני הוא היורש שלי הן.

ר' אבהו בשם רבי יוחנן לית כאן שלו אלא שלה יש לגרוס "שלה" להיידא מילה? לא מיקרי שלו

שאם קדם היורש היבם ותפס תלש את המחובר מוציאין מידו

אף בבעל חוב כן? אים מהני תפיסת יורש להפקיע מבעל חוב ן?

לא כן תני יורש ובעל חוב שקדם אחד מהן ותפס, א י ן מוציאין מידו!

א"ר אחא בר עולא נישמעינה מן הדא: הקדיש תשעים מנה והיה חובו מאה מנה. מוסיף עוד דינר, ופודה נכסים הללו.כל הנכסים פודה על דינר ולא סוף דבר דינר, אלא אפילו כל שהוא. שלא יהא הקדש נראה יוצא בלא פדיון. רבי אבהו בשם רבי יוחנן מועלין מעילה גמורה קודם הפדיון וקשיא אם מועלין בה מעילה גמורה יהא נפדה בשוה! אם אינו נפדה בשוה,כיון דמשעבד ליה, לא חיילא הקדש לא ימעלו בו מעילה גמורה! [מה אנן קיימין? אם במחובר לקרקע, וכי יש מעילה בקרקע? =וכי תימא לעולם הקדש מפקיע מידי שעבוד אך משום אין אונאה לקרקעות, סגי בפדיון כל שהוא....וכי יש מעילה....] אלא כן אנן קיימין בקמה. מאחר שאלו עבר הגיזבר ותפס אין מוציאין מידו ע"כ מועלין בו מעילה גמורה (שאפשר להבריחו מיד בע"ח) אך לעניין פדיון, סגי בכל שהוא. שהרי אכתי לא תפס הגזבר הוא גיזבר הוא יורש. מה גיזבר עבר הגיזבר ותפס אין מוציאין מידו, אף יורש עבר היורש ותפס אין מוציאין מידו.

[רבי שמואל רבי אבהו בשם רבי יוחנן אף בשור כן.דין זה (מוסיף עוד דינר...) אית לך מימר שור קרקע?! רבי תנחום בר מרי בשם רבי יוסי שור, עשו אותו כהקדש שהזיל] כאילו אינו שווה רק דינר [שהרי כולו משועבד לבע"ח] ויכול לפדותו עליו

הכא את אמר מוציאין מידו, אים תלש יבם פירי, מוציאין מידו דהרי משועבד לחוב הכתובה וכא את אמר אין מוציאין מידו! לפי שהירעתה כחה של אשה שלא תהא כתובתה אלא על ניכסי בעלה הראשון, ייפיתה כוחה בדבר הזה שאם קדם היורש ותפש מוציאין מידו.

ותני כן: אילנות וקצוצים, זקינים ונערים בין שהיו אילנות זקינים בין נערים מוציאין מידן:

הלכה יא משנה לא יאמר לה הרי כתובתיך מונחת ליך על השלחן. אלא כל נכסיי אחראין לכתובתיך

גירשה היבמה אין לה אלא כתובה. החזירה, הרי היא ככל הנשים ויש לה כתובה:

גמרא כיצד הוא עושה? אים רוצה למכור בנכסי אחיו כונס ומגרש ומחזיר והיא שוברת לה כתובתה.

אמר רבי יוסה לצדדין היא מתניתא: או שוברת לו כתובתה.כותבת שובר, ומותר למכור

ר' זעירא בשם רב המנונא: כנסה וגירשה והחזירה, אם חידש לה כתובה, כתובתה על נכסיו, ואם לאו כתובתה על ניכסי בעלה הראשון. רבי יוסי בי רבי בון בשם רב חסדא מתניתא אמרה כן: המגרש את האשה והחזירה על מנת כתובתה הראשונה החזירה. סוף דבר עד שיכנוס ויגרש ויחזיר?!הרי יכול לחדש לה כתובה בלי לגרשה [תרוויהו ל"ל?]! דרבא אתא מימר לך רבותא בא לומר לך אפילו כנסה וגירשה והחזירה, אם חידש לה כתובה כתובתה על נכסיו, ואם לאוכש"לא" חידש, אפי' כנסה וגרשה.... כתובתה על ניכסי בעלה הראשון

רבי זעירא בשם רב המנונא: ארוסה שמתה אין לה כתובה =לאביה (אבל נשואה שחייב בקבורתה, פשיטא דאין לה כתובה) שלא הותרה להינשא לשוק שלא תאמר יעשה כמי שגירש ויהא לה כתובה לפום כן צריך מימר אין לה כתובה

בראשונה היתה מונחת כתובתה אצל אבותיה, והיתה קלה בעיניו לגרשה. וחזרו והתקינו

שתהא כתובתה אצל בעלה, אף על פי כן היתה קלה בעיניו לגרשה. וחזרו והתקינו שיהא אדם לוקח בכתובת אשתו כוסות וקערות ותמחויים. הדא דתנינן לא יאמר לה הרי כתובתיך מונחת על השולחן, אלא כל נכסיו אחראין לכתובתה. חזרו והתקינו שהיא אדם נושא ונותן בכתובת אשתו שמתוך שאדם נושא ונותן בכתובת אשתו והוא מאבדה, היא קשה בעיניו לגרשה. התקין שמעון בן שטח שלשה דברים שיהא אדם נושא ונותן בכתובת אשתו ושיהו התינוקות הולכין לבית הספר והוא התקין טומאה לכלי זכוכית

לא כן אמר רבי זעירא ר' אבונא בשם ר' ירמיה יוסי בן יועזר איש צרידה ויוסי בן יוחנן איש ירושלם גזרו טומאה על ארץ העמים ועל כלי זכוכית. רבי יוסי אמר: יהודה בר טבי, רבי יונה אמר יהודה בר טבי ושמעון בן שטח גזרו על כלי מתכות והלל ושמאי גזרו על טהרת ידיים. רבי יוסי בי רבי בון בשם רבי לוי כך היתה הלכה בידם ושכחוה, ועמדו השניים יוסי ויוסי והסכימו על דעת הראשונים שב"ש ללמדך כל דבר שבית דין נותנין את נפשם עליו סוף שהוא מתקיים בידם. כמה שנאמר למשה מסיני ואתייא כמאן דמר רבי מנא (דברים לב) כי לא דבר רק הוא מכם כי הוא חייכם. ואם רק הוא מכם למה? שאין אתם יגיעין בו. כי הוא חייכם, אימתי הוא חייכם? בשעה שאתם יגיעין בו:

פרק ט'

הלכה א הכותב לאשתו "דין ודברים אין לי בנכסיך" הרי זה אוכל פירות בחייה, ואם מתה יורשה. אם כן למה כתב לה דין ודברים אין לי בנכסיך? שאם מכרה ונתנה קיים

כתב לה "דין ודברים אין לי בנכסיך ובפירותיהן" הרי זה אינו אוכל פירות בחייה, ואם מתה יורשה. רבי יהודה אומר: לעולם אוכל פירי פירות, עד שיכתוב לה "דין ודברים אין לי בנכסיך ובפירותיהן ובפירי פירותיהן עד עולם"

כתב לה "דין ודברים אין לי בנכסיך ובפירותיהן ובפירי פירותיהן בחייך ובמותך" אינו אוכל פירות בחייה ואם מתה אינו יורשה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אם מתה יירשנה, מפני שהתנה על מה שכתוב בתורה וכל המתנה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל:

רבי יוחנן בשם רבי ינייּ: בשלא כנס, דווקא כשהתנה בעודה ארוסה אבל אם כנס, אין אדם מאבד את זכותו בלשון הזה.

אמר רבי יוסי בי רבי בון מילתיה דרבי חייה, האומר ידיי מסולקות מן השדה הזו, ורגליי מסולקות מן השדה הזו, לא אמר ולא כלום.כיון שכבר דר בתוכה

אמר רבי אבון בר חייה קומי רבי זעירא מתניתא אמרה כן שאדם מאבד את זכותו בלשון הזה. דתנינן תמן מי שהיה נשוי שתי נשים, ומכר את שדהו וכתבה הראשונה ללקוח, דין ודברים אין לי עמך, השנייה מוציאה מיד הלוקח .... הא הראשונה לא! אמר ליה כל גרמה אמרה שאין אדם מאבד את זכותו בלשון הזה. אלא כאן, אפילו הראשונה לא תוציא מיד השנייה!אים באמת הוי "סילוק גמור" ולמה אין הראשונה מוציאה מיד הלוקח? שכן היא כותבת לו כל ערר שיש לי בשדה זו אל יהי לי עמך כלום כ שא"ה שבאה ל"ערער" ולהוציא, מהני לישנא

כתב לה וכתבתה לו, כשם שאינו מאבד זכותו,ואוכל פירות שדה שלה כך אשה אינה מאבדת זכותה.וגובה כתובתה מן שדהו

כתב לה מן האירוסין, וניסת, פלוגתא דבית שמאי ובית הלל: על דעתון דבית שמאי תמכור. אף ל כ ת ח ל ה [דכתיבה מהניא לעלות חד דרגא] על דעתון דבית הלל לא תמכור ומהניא רק שתהא "מכרה קיים"

רבי ירמיה בעא קומי רבי זעירא, כתב לה דין ודברים אין לי בנכסייך, ונפלו לה לאחר מיכן, מהו? מי אמרי' דכוונת ד ב ו רו לא היה רק על נכסים שיש לה עכשיו? ויש אדם מתנה על דבר שאינו? אמר רבי בון בר חייה קומי רבי זעירא מזכותו את למד חייוב, אילו לא הוסיף ..ובפירותיהן שמא אין לו אכילת פירות?! הוי, מזכותו את למד חייובו [אלמא סתמא דאינשי דעתו רק על ה הו ו ה]

רבי לוי בר חייתא בעא, כתב לה דין ודברי' אין לי "בנכסייך העתידין ליפול ליך", מה הן? ויש אדם מתנה על דבר שאינו בעולם?

מכרה פירות מחוברין לקרקע, רבי אחא אמר כמוכרת פירות תלושין. אמר רבי יוסי כמוכרת אחד מעשרה בקרקע דמהני

רבי זעירא רב יהודה בשם רב: הכותב שדה מתנה לאשתו אין לו אכילת פירות

ר' אימי בעא, אילו אחר כותב לה, יש לו אכילת פירות, הוא שכתב לה לא כל שכן?!

[לא אמר אלא כותב, אבל מוכר "מכר" קרקע לאשתו, לא קנתה כלל לא. מה בין כותב מה בין מוכר? עילה עלילה היה רוצה להבריח ממון מן האשה =לגלויי זוזי]

ניחא על דעתיה דרבי יודה בשכתב דין ודברים אין לי בנכסייך ובפירות, יש לו אכילת פירי פירות. אפילו כתב דין ודברים אין לי בשדה ז ו ובפירותיה, יש לו אכילת פירי פירות? על דעתיה דרבנין, בשכתב דין ודברים אין לי בנכסיך, יש לו אכילת פירות. אפי' כתב דין ודברי' אין לי בשדה ז ו יש לו אכילת פירות?שמא בכה"ג סילק עצמו לגמרי?

נישמעינה מן הדא:
דמר רב זעירא רבי יהודה בשם רב: הכותב שדה מתנה לאשתו אין לו אכילת פירות
אמר רבי זעורא מתניתא אמרה כן. ואילו הן פירי פירות: מוכר פירות, ולוקח קרקע ואוכל פירות, מכיון שכתב דין ודברים אין לי בנכסייך ובפירותיהן, לא ככות' שדה מתנה לאשתו הוא?! את אמר לא פירות ולא פירי פירות אלמא הדין עם רב. דל ר ב נ ן כותב מתנה לאשתו, אין הבעל אוכל פירות

הוי, מדברי ר"ז שמענו...דלר' י ו ד א קנתה והבעל א ו כ ל פירות. אלמא ז ו ל א ע ד י ף מדו"ד וכו'. מה התם י"ל פ"פ--אף הכא י"ל פירות לא שנייא על דעתיה דר' יודה בשכתב דין ודברים אין לי בנכסייך ובפירותיהן, בשכתב דין ודברים אין לי על שדה זו ובפירותיהן, יש לו אכילת פירי פירות. ודכוותיה לרבנן, לא שנייא בין שכתב דין ודברים אין לי בנכסייך , בין שכתב דין ודברים אין לי בשדה זו, יש לו אכילת פירות

ר' ירמיה בשם רב הלכה כרבן שמעון בן גמליאל, אבל לא לעניין דברים. הלכה כרבן שמעון בן גמליאל דאמר אם מתה יורשה. אבל לא לעניין דברים- שהתנה על מה שכתוב בתורה וכל המתנה על הכתוב בתורה תנאו בטל, בתנאי גוף, אבל בתנאי ממון תנאו קיים. וזה תנאי ממון הוא, ולמה אמרו תנאו בטל? שבסוף הוא זכה בהן וא"א להתנות על דבר שאינו ברשותו

[אשה שמכרה נ"מ מכרה בטל.. רבי אימי בשם רבי יוחנן: בדין היה שאם מכרה ונתנה, שיהא מכרה קיים. שבסוף אחר מיתתה הוא זוכה בהן, ולמה אמרו בטל? שלא תהא אשה מוכרת נכסים משל בעלה ואומרת שלי הן]

רבי יוסטתה הוה ליה עובדא שכתב "בחייך ובמותך" ושאיל לרבנין, אמרין ליה פוק מנכסיך.דמהני תנאה שאל לרבי שמעון בן לקיש אמר ליה עול בנכסיך.כרשב"ג רבי ירמיה בעא קומי רבי זעירא היי לון רבנין? איזו רבנן שאל? הא רב, הא רבי יוחנן ,הא רבי שמעון בן לקיש. אמר ליה רבנין דרבי יוסטינה!לא ידוע שמם! וס"ל תנאו קיים

בעון קומי רבי יוחנן, דברי חכמים מתה מי יורשה? אמר לון: אחיה יורשין אותה!

[רבי ירמיה בעא קומי רבי זעורא, האחין שחלקו, אלמנה ניזונת משלהן שלא תאמר יעשו כמו שמכרו ולא תהא ניזונת משלהן. פשיטא, מכרו, שלהן מכרו...]

רבי ירמיה בעא קומי רבי אבהו, כתיב אם יהיה היובל לבני ישראל וכו' והרי בשעה שהיובל נוהג, הנחלות חוזרות, ובשעה שאין היובל נוהג, אין הנחלות חוזרות! ומתרץ.. דרובה אתא מימר לך! א פ י ל ו בשעה שהיובל נוהג והנחלות חוזרות, ירושת תורה אינה חוזרת

רבי הלל בר פזי בעא קומי רבי יוסי, מכר הוא,נכסי מלוג ומתה היא? אמר לו מכרו בטל. לאב שמכר בחיי הבן ומת הבן כיון שיש לו רק קניין פירות, אינו יכול למכור לעניין שיהא של לוקח כשיגיע לו הגוף

מכרה היא ומת הוא? אמר ליה מכרה קיים. לבן שמכר בחיי האב ומת האב עיין ב"ב 159

תני: האומר יינתנו נכסיי לפלוני, ואחריו לפלוני ואחריו לפלוני. מת הראשון יינתנו לשני, מת השני יינתנו לשלישי. מת השני בחיי הראשון, מכיון שלא זכה בהן השיני, לא זכה בהן השלישי ויינתנו ליורשי ראשון. א"ל ריו"ח לרשב"ל: לית הדא אמרא קניין פירות כקניין הגוף הוא!! אמר ליה רשב"ל לריו"ח כך פירש רבי הושעיה אבי המשנה: "אחריו" לפלוני ו"אחריו" לפלוני. אחריך שאני אילו אמר מת [בלי תיבת "אחריך"] פלוני לפלוני, מת פלוני לפלוני, וכו', יאות. שפיר יש להוכיח כדבריך [דקניין פירות כקה"ג]

אשכחת תני: ואם מת יחזור ליורשי נ ו ת ן! [כרשב"ל--עיין בבלי ב"ב]

תני: הראשון מוכר קרקע ולוקח פירות,יכול למכור השדה לגמרי כדיי ליקח מזון, ואין לשני כלום דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר אין לו אלא אכילת פירות בלבד.

חזקיה אמר הלכה כרבי. אמר ר' ינאי מודה רבי שאינו נותנה במתנת ש"מ. ר' חייה בר מרייא בעא קומי רבי יונה, מכרה לבעלה מהו? =הכניסה קרקע של אחריך לבעלה [ואח"כ מתה היא] אמר ליה מדאמר חזקיה הלכה כרבי הדא אמרה מכרה מכר. אמר רבי מנא קומי רבי יוסי, והדא אשה מכיון שמזונותיה על בעלה, לא כמתנת שכיב מרע היא?! הרי אין שום צורך [של מזונות] במכירת קרקע, ולמה מכירתה קיים? אמר ליה מזונותיה על בעלה כראוי לה, מאכל משח ומלח, והיא בעייא מזבנה ומיכל תרנגולין!!.... הדא אמרה: שאם ביקש הראשון מזבנה ומיכל תרנגולין יזבן

אמר רבי יעקב בר אחא תני תמן: קבורה כמזונות. כמה דאת אמר תמן מוכר קרקע ולוקח מזונות, אף הכא מוכר קרקע ולוקח קבורה אים מת לו מת ואין מעות לצורך קבורה, יכול למכור הקרקע (שניתן במתנת "אחריך")

[אמר רבי יוסי: ואילין דכתבין "אין מיתת בלא בנין, יהא מדלה her estate חזר לבית אביה" תנאי ממון הוא, ותנאו קיים]

הלכה ב' מי שמת והניח אשה ובעל חוב ויורשין, והיה לו פקדון או מלוה ביד אחרים, רבי טרפון אומר: ינתנו לכושל שבהן. רבי עקיבא אומר: אין מרחמין בדין אלא ינתנו

ליורשין, שכולן צריכין שבועה ואין היורשין צריכין שבועה:

גמ' רבי יוסי בר חנינה אמר לכושל שבראיותיו. כגון מלוה בעדים ומלוה בשטר, יינתנו למלוה בעדים. רבי יוחנן אמר לכושל בגופו.physically weak. הגע עצמך הוה עתירhe was rich albeit weak כגון אילין דבר אנדראי? אמר רבי אחא לכושל בגופו ועני.
כהדא קריבתיה דרבי שמעון בר אבא יהבו לה משם כושל. אייתי רבי שמעון בן לקיש, עבדוי דרבי יודן נשייא, ואפיק מינה דס"ל כרע"ק

רבי יוחנן הוה מיסתמיך על רבי שמעון בר אבא. אמר ליה ריו"ח לרשב"ב מה נעשה באותה הענייה? אמר ליה: אייתי רבי שמעון בן לקיש עבדוי דרבי יודן נשייא ואפיק מינה, אמר ליה..ויפה נעשה?!

אמר רבי ירמיה קומי רבי זעירא, או נאמר רבי יוחנן כדעתיה, ור' שמעון כדעתיה. דאיתפלגון הכל מודין שאם טעו בשיקול הדעת שאין מחזירין, מדברי תורה מחזירין. מה פליגין? בטעות משנה, שרבי יוחנן אמר בטעות משנה שיקול הדעת. רבי שמעון בן לקיש אמר טעות משנה דבר תורה. היא טעות משנה היא טעות זקינים העושה כר"ט נגד רע"ק, הוי כטעה בד"מ, וחוזר

הגע עצמך שפטורין מן השבועה! מקשה על רע"ק..ומתרץ זו תורה וזו אינה תורה.ירושה, מה"ת. כתובה מדבריהם

הלכה ג' הניח פירות תלושין מן הקרקע, כל הקודם זכה בהן. זכתה אשה יותר מכתובתה ובעל חוב יותר על חובו, המותר- רבי טרפון אומר: ינתנו לכושל שבהן. רבי עקיבא אומר: אין מרחמין בדין, אלא ינתנו ליורשים. שכולם צריכין שבועה ואין היורשים צריכין שבועה:

רב ורבי שמעון בן לקיש תריהון אמרין, בצבורין בסורקי,סימטא אבל אם צברן בביתו זכה לו ביתו.=יתומים רבי יוחנן אמר ואפילו צבורין בתוך ביתו, לא זכה לו ביתו דהוה סבר דאינון דידה, ולית אינון דידה,כ לא היה דעתם לזכות

ואימתי בעל הבית זכה בפירותיו בשביעית? רבי ירמיה סבר מימר משיתנם לתוך כליו. אמר רבי יוסי אפילו נתנן לתוך כליו לא זכה בהן. דהוה סבר מימר דאינון דידיה ולית אינון דידה כסברא דלעיל

ההיא ארמלתא תפסת אמהתא, אתא עובדא קומי רבי יצחק אמר תפסת תפסת. כדין פירות התלושין ר' אימי מפיק מינה. דהיא סברה דידה ולית אינון דידה כ לא תפשן לשם קניין

כהדא: אילין בני שמי, דדמך אבוהון נפטר אביהן שבק להון אבוהון עז, אתא מרי חובה ונסתה באו בע"ח ותפסו העזים אתא עובדא קומי ר' אבהו ואמר דידיה נסב! לא כן תני יורש ובעל חוב שקדם אחד מהן ותפס, אין מוציאין מידו

אמר רבי יעקב בר זבדי מודה ר' אבהו שאם מכרוה או משכנוה או טילטלוה ממקום למקום, ואחר כך בא בעל חוב ותפס, מוציאין מידו דכבר זכו בהם יורשין

הגע עצמך שפטורין מן השבועה? זו תורה וזו אינה תורה כדלעיל

הלכה ד' המושיב את אשתו חנונית או שמינה אפוטרופא, הרי זה משביעה כל זמן שירצה. רבי אליעזר אומר: אפילו על פלכה ועל עיסתה:

גמ' המושיב את אשתו חנוונית כו' יאות אמר רבי ליעזר, מה טעמון דרבנין? אם אומר את כן אין שלום בתוך ביתו לעולם!!

שיברה את הכלים מה את עבד לה כשומרת חנם או כשומרת שכר? מסתברא מיעבדינה כשומרת שכר,וחייבת לשלם לבעלה אמרין, אפילו כשומרת חנם אינה!ופטורה אפי' מפשיעה אם אומר את כן אין שלום בתוך ביתו לעולם

הלכה ה' כתב לה "נדר ושבועה אין לי עליך" אין יכול להשביעה, אבל משביע הוא את יורשיה ואת הבאים ברשותה. "נדר ושבועה אין לי עליך ועל יורשיך ועל הבאים ברשותיך" אינו יכול להשביעה לא היא ולא יורשיה ולא את הבאים ברשותה, אבל יורשיו משביעין אותה ואת יורשיה ואת הבאים ברשותה. "נדר ושבועה אין לי ולא ליורשי ולא לבאים ברשותי, עליך ועל יורשיך ועל הבאים ברשותיך" אינו יכול להשביעה לא הוא ולא יורשיו ולא הבאים ברשותו, לא אותה ולא יורשיה ולא הבאין ברשותה:

גמ' כתב לה נדר ושבועה אין לי עלייך כו' ר' יונה ורבי יוסה תריהון אמרין: לא סוף דבר בנכסים שנשתלטה בהן בחיי בעלה, אלא אפילו בנכסין שנשתלטה בהן לאחר מיתת הבעל אין היורשין משביעין אותה.

תמן תנינן:בבא מציעא 3:2 השוכר פרה מחבירו והשאילה לאחר ומתה כדרכה, ישבע השוכר שמתה כדרכה, והשואל ישלם לשוכר. רבי הילא בשם ר' ינאי והוא שנתן לו רשות להשאיל לאחרים. ותני רבי חייה כן: אין השואל רשאי להשאיל, ולא השוכר רשאי להשכיר, ולא השואל רשאי להשכיר, ולא השוכר רשאי להשאיל, ולא מי שהופקד אצלו רשאי להפקיד אצל אחר, אלא אם כן נטלו רשות מהבעלים. וכלם ששינו את שמירותיהן שלא מדעת הבעלים, חייבין. [והשואל לא אפילו לא שינה חייב? אלא בגין דתנינן מתנה שומר חנם להיות פטור מן השבועה והשואל להיות פטור מלשלם, ואתא מימר לך שאף על פי שהיתנה עמו שהוא פטור, שהוא חייב]

השוכר פרה לחבירו וחזר והשאילה, היכול בעל הפרה להשביע לשואל שמתה כדרכה [או אמר ליה לאוו בע"ד דידי את] ביקש להשביע את השואל, נישמעינה מן הדא: כתב לה נדר ושבועה אין לי עלייך, אינו יכול להשביעה אבל משביע הוא את יורשיה ואת הבאים ברשותה. הדא אמרה שאם ביקשו להשביע את השואל, הוא משביעו. הדא ילפה מן ההיא, וההיא ילפה מן הדא. ההיא ילפה מן הדא- שאם ביקש להשביע את השואל משביעו. והדא ילפה מן ההיא, שאם ביקש הוא להשביע את האשה שהוא משביעה אפילו בגוונא שנתן לה רשות ליתנו לאחרים [כשלא פטרה]

אמר ר' חנינה לא צורכת מילף ההיא מן הדא, ומה צורכה תילף, הדא מן ההיא. כיי דמר רבי הילא בשם רבי ינאי: והוא שנתן לו רשות להשאיל, והכא, והוא שנתן לה רשות שיהו בניה אפיטרופים הא לאוו הכי, הו"ל גזלן וחייבת בכל

[אמר רבי יוסי צריך להעלות לו פרה כל זמן שהיא שכורה אצלו בעל הפרה חייב להעמיד פרה לשוכר כל 30 יום רבי זעורא שאל לרבי אבונא, שאלוה הבעלים ומתה? חזרו ב ע ל י ם ושאלוה מן השוכר, החייב ב ע ל י ם! לשלם פרה בתורת "שואל שחייב באונסין"? אמר ליה כן אנן אמרין אכלוה! אפילו בכה"ג. א"ר יוסי בר אבון: אכלו, שלהן אכלו!]

[רבי זעורא בעא קומי ר' יסא, היך עבדין עובדא?לעניין שומר שמסר לשומר [ירושלמי קי' פרק א] אמר ליה תריי כל קבל ארבעה ולא עבדין עובדא כסוגייא?! אמ' ליה תריי כל קבל תריי אינון, רבי לעזר תלמידיה דרבי חייה רובה, רבי יוחנן תלמידיה דרבי ינאי]

נדר ושבועה אין לי וליורשיי כו' אמר ר' יונה והיא שעשת אפיטרופא בחיי בעלה, אבל אם

עשת אפיטרופא לאחר מיתת הבעל, היורשין משביעין אותה. דו מתניתא: לא עשת אפיטרופא לאחר מיתה אין היורשין משביעין אותה. אם עשת אפיטרופא,לאחר מיתה היורשין משביעין אותה לעתיד לבוא, ואין משביעין אותה לשעבר.כשפטרה מן היורשים [איזהו לשעבר? משעת מיתה עד שעת קבורה]

ר' יוסה אמר, אפי' עשת אפטרפוס לאחר מיתת בעלה אין היורשין משביעין אותה. והא תנינן לא עשתה אפטרפ' אין היורשין משביעין אותה, אם עשת אפטרפ' היורשין משביעין אותה לעתיד לבא, ואין משביעין אותה לשעבר! פתר לה על ראשה דווקא כשלא פטרה מיורשיו—אבל פטרה מן היורשין, מהני גם אים היא אפוט' לאחר מיתה ואין על ראשה, בהדא רבי יונה ורבי יוסי תריהון אמרין לא סוף דבר בנכסים שנשתלטה בהן בחיי בעלה, אלא אפי' נכסים שנשתלטה בהן לאחר מיתת הבעל אין היורשין משביעין אותה. למה אין משביעין אותה על נכסים שנשתלטה לאחר מיתת הבעל? פתר לה משעת מיתה עד שעת קבורה. דמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן משעת מיתה עד שעת קבורה אין היורשין משביעין אותה. תני בר קפרא שלא תהא מניחתו והולכת לבית אביה.

הלכה ז' הלכה מקבר בעלה לבית אביה, או שחזרה לבית חמיה, ולא נעשית אפוטרופא, אין היורשין משביעין אותה. ואם נעשית אפוטרופא, היורשין משביעין אותה על העתיד לבא, ואין משביעין אותה על מה שעבר:

הפוגמת כתובתה לא תפרע אלא בשבועה. עד אחד מעידה שהיא פרועה לא תפרע אלא בשבועה. מנכסי יתומים ומנכסים משועבדין ושלא בפניו לא תפרע אלא בשבועה:

גמ' אמר רבי זעורא כעין שבועת תורה ירדה להן. כתובה הוחזקה בידה לגבות כמי שגבה, ודמי לנשבע "ונפטר" והוא כתובעה שטר של מאתים פרוע והיא אומרת מנה, לא תיפרע אלא בשבועה

תני: הפוגמת לא הפוחתת כתובת'. כיצד? היתה כתובתה מאתים והיא אומרת מנה, נפרעת שלא בשבועה. מה בין פוגמת מה בין פוחתת? אמר ר' חנינה פוגמת בא משא ומתן בנתיים, פוחתת לא בא משא ומתן בנתיים. רבי ירמיה בעא, כמה דאת אמר תמן עד אחד מעידה שהיא פרועה לא תיפרע אלא בשבועה, ודכוותה ועד אחד מעידה שהיא פחותה לא תפרע אלא בשבועה? אמר רבי יוסי בשעה שעד אחד מעידה שהיא פחותה כעד אחד מכחיש את שנים, ואין עד אחד מכחיש את שנים

תני: יורש שפגם אביו שטר חובו, הבן גובה שלא בשבועה. בזה יפה כח הבן מכח האב. שהבן גובה שלא בשבועה, ואב אינו גובה אלא בשבועה. אמר רבי אלעזר ונשבע שבועת יורש שלא פיקדנו אבא, שלא אמר לנו אבא, שלא מצינו שטר בין שטרותיו של אבא ששטר זה פרוע.

רבי הושעיה בעא, מתניתא דפוטר יורש דבית שמאי? דס"ל "שטר העומד לגבות, כגבוי" דבית שמאי אומרי' נוטלת כתובתה ולא שותה. אמר רבי יוסי תמן טעמא דבית שמאי הביאו בעלי ואני שותה! ברם הכא בדין היה אפילו אביו לא ישבע, תקנה תיקנו בו שישבע, בו תיקנו, בבנו לא תיקנו. כיון שמת העמדתה את בנו על דין תורה.

נתחייב אביו שבועה בבית דין, ומת, אין בנו גובה. דל כן מה אנן אמרין ויש אדם מוריש שבועתו לבנו?!

אמר רבי אבין הכין אתאמרת: פגם אביו שטרו ב ב י ת דין אין בנו גובה דהו"ל כאילו "שכבר נתחייב" שבועה בבי"ד רב חסדא בעא, בגין דהלך אילין תרתי פסיעתא הוא מפסיד?! אילו פגמו חוץ

לבית דין את אמר גובה, מפני שפגמו בבית דין את אמר אינו גובה?!

הפוגמת כתובתה לא תפרע אלא בשבועה כו' אמ' רבי יוחנן בשם רבי ינאי אין פורעין מניכסי יתומים קטנים אלא בשטר שהריבית אוכלת בו, ויש אומרי' אף לכתובת אשה. א"ר ינאי מפני מזונות.כיון שכל זמן שלא נפרעת כתובתה יש לה מזונות א"ר מתניה מאן חש למזונות? ר' שמעון. דרבי שמעון אומר במזונות הדבר תלוי 11:2 כל אשה שיש לה מזונות, מקילין לה-עיי"ש מאי כדון? מפני חינה. מפני שיהו הכל קופצין עליה לישאנה. ויש אומרי' אף לגזילה ולנזיקין נפרעין מנכסי יתומים אמר רבי יוסי אף אנן נמי תנינן תרתיהון. לגזילה- מן הדא אם היה דבר שיש לו אחריות חייב לשלם. לנזיקין- מן הדא אין נפרעין מניכסי יתומין אלא מן הזיבורית. כיני מתניתא אין נפרעין מניכסי יתומין לנזיקין, אלא מן הזיבורית. והא תני עמד הבן תחת האב הניזקין שמין בעדית ובעלי החוב בבינונית וכתובת אשה בזיבורית! אמר רבי יוסי בי רבי בון כאן בגדול כאן ביתום קטון.

משנה ח הפוגמת כתובתה כיצד? היתה כתובתה אלף זוז ואמר לה התקבלת כתובתיך, והיא אומרת לא התקבלתי אלא מנה, לא תפרע אלא בשבועה.

עד אחד מעידה שהיא פרועה כיצד? היתה כתובתה אלף זוז ואמר לה התקבלת כתובתיך, והיא אומרת לא התקבלתי, ועד אחד מעידה שהיא פרועה, לא תפרע אלא בשבועה.

מנכסים משועבדים כיצד? מכר נכסיו לאחרים והיא נפרעת מן הלקוחות לא תפרע אלא בשבועה

מנכסי יתומים כיצד? מת והניח נכסיו ליתומים והיא נפרעת מן היתומים לא תפרע אלא בשבועה.

ושלא בפניו כיצד? הלך לו למדינת הים והיא נפרעת שלא בפניו, אינה נפרעת אלא בשבועה. רבי שמעון אומר: כל זמן שהיא תובעת כתובתה, היורשין משביעין אותה. ואם אינה תובעת כתובתה, אין היורשין משביעין אותה:

כיני מתניתא: והנפרעת שלא בפניו לא איירי בכתובה לא תפרע אלא בשבועה. ונפרעין מאדם שלא בפניו?! אמר רבי ירמיה תיפתר בשטר שהריבית אוכלת בו. ובית דין גובין רבית?! תיפתר שערב לו מן הגוי.עכו"ם הלווה לראובן ברבית, ושמעון ערב—ושמעון בא ליפרע מנכסי ראובן כדיי לפרוע לגוי

כהדא אלכסא שם גוי אמר לו הגוי ל רבי מנא אנו עבדין טבות סגיא מינכון! אנן כתבין דיאטגמא edict אין אתא, טבאות, ואין לא אנן מחלטין ניכסייא. אמר ליה ר' מנא אף אנן עבדין כן, אנן משלחין בתריה תלת איגרין, חדא גו תלתין וחדא גו תלתין וחדא גו תלתין אין אתא הא טבאות, הרי טוב ואי לא אנן מחלטין ניכסייא. אמר ליה הגוי הגע עצמך דהוה באתר רחיק?

אמר רבי מתניה: והוא שעמד בדין וברח, אבל אם לא עמד בדין וברח, לית אנן מחלטין אלא מכרזין.

אשכחת אמר: חנן ורבי שמעון אמרו דבר אחד. כמה דמר חנן לא תשבע אלא בסוף. כן רבי שמעון אמר לא תשבע אלא בסוף. כמה דאת אמר הלכה כחנן והכא הלכה כרבי שמעון

הלכה ט' הוציאה גט ואין עמו כתובה גובה כתובתה. כתובה ואין עמה גט, היא אומרת אבד גטי, והוא אומר אבד שוברי, וכן בעל חוב שהוציא שטר חוב ואין עמו פרוזבול הרי אלו

לא יפרעו. רבן שמעון בן גמליאל אומר מן הסכנה ואילך, אשה גובה כתובתה שלא בגט, ובעל חוב גובה שלא בפרוזבול.

גמרא רבי חייה בשם רבי יוחנן: הקורא ערר על מעשה בית דין, לא הכל הימינו. אמר ליה רבי חייה בר אבא לא מתניתא היא הוציאה גט ואין עמו כתובה, גובה כתובתה! אמר ליה רבי יוחנן, בבלייא! מן דגלית לך חספא מן מרגליתא, את אמר לי ולא מתניתא היא?!

רב אמר במקום שאין כותבין שטר כתובה, אבל במקום שכותבין שטר כתובה, מה דהיא מפקה, היא גובה. חזר ואמר אפילו במקום שכותבין כתובה, גובה היא.בגט לחוד מן רב חיילה, מתבה יתיב! מי שכחו רב, יבא וישיב עלי!

התיב רבי יוסי ותהא גובה בגיטה, ומטמנת כתובתה, וחוזרת וגובה! הרי יש לחשוש שתעשה כן! אין שם בית דין?! בי"ד ידעו שכבר גבתה באינון דמתון. כפרים קטנים ואין שם עדים?! הרי שהלכו להם למדינת הים. אין שם אומולוגייה?!שובר—וממילא א"א לה לגבות שנית לית ליה לרב אולמולוגייא! הא רב ס"ל א י ן כותבין שובר! לית ליה לרב אומולוגייא, בהן דמר אבד כרטיסן שטרי עבד חורן ובכה"ג פוטרין הלווה מלפרוע. אית ליה, בהן דאמרא אבד פרונא עבד חורן כ בשטר לית ליה---בכתובה אית ליה!

התיב רבי בא (דהא תני) גובה בגיטה, ומטמנת כתובתה, וממתנת עד שימות, וחוזרת וגובה. אמר ליה רבי יוסה בי רבי בון ולא עליה להביא ראייה שהיתה משמשתו עד שמת?!

רבי זעירא רבי אבונה בשם רב: במקום שכותבין שטר כתובה, הוא אומר כתבתי והיא אומרת לא כתבת.ורוצה לגבות בגט לחודיה עליה להביא ראייה שלא כתב. ובמקום שאין כותבין שטר כתובה והוא אומר כתבתי והיא אומרת לא כתבת, עליו להביא ראייה שכתב ואי לא מייתי ראייה, גובה בגט לחודיה

רבי חייה בר אבא אשכח פרוזבולא דרבי יונתן, והוה פרי מיתן ליה. רץ אחריו ליתן לו אמר ליה: לית אנא צריך ליה. ותני כן: נאמן המלוה לומר שטר זה פרוזבול היה לי וקרעתיו. רבי ירמיה בשם רבי חייה מתניתא אמרה כן: מן הסכנה ואילך האשה גובה ש ל א בג ט, ובעל חוב גובה שלא בפרוזבול. ואיפשר כ ן?! אלא קבלתיו וקרעתיו?! והכא, כתבתיו וקרעתיו

הלכה י שני גיטין ושתי כתובות, גובה שתי כתובות.

שתי כתובות וגט אחד, או כתובה ושני גטין, או כתובה וגט ומיתה, אינה גובה אלא כתובה אחת,

כתובה ושני גיטין..שהמגרש את אשתו והחזירה, על מנת כתובה הראשונה מחזירה

קטן שהשיאו אביו,וכתב לה אביו, כתובה כתובתה קיימת, שעל מנת כן קיימה. גר שנתגייר ואשתו עמו כתובתה קיימת שעל מנת כן קיימה:

גמרא שני גיטין ושתי כתובות כו' והוא שיהא הגט יוצא מכתובה לכתובה.בין זמן גט א לזמן גט ב

ב כתובות וגט אחד אינו גובה אלא אחד עד כדון בשוות, היה בזו מנה ובזו מאתים? רב הונא ורב ירמיה ורב חסדא: חד אמר גובה בראשונה, והתוספת גובה מן זמנה של שנייה. וחרנה אמר גובה בשנייה.

אמר רבי חנניה קומי רבי מנא לית הדא אמרה ההן דיזיף מן חבריה, וחזר ויזיף מיניה, צריך מימר, לבד מן כרטוסה קדמייא besides the first document דאית לי גבך. אורחא דאיתתא מימר

אבד פורנה עביד חורן, אלא כי אורחא דבר נשא מימר אבד כרטיסו עבד חורן?! אלא כי איפשר יודי ליה דרך אשה לומר לבעלה, אבד כתובתי, כתוב לי אחר. אבל אין דרך מלווה כשנאבד לו השטר, לומר ללוה כתוב לי אחר, על כן בכתובה, חיישינן דהיינו הך, אבל לווה א י נ ו כותב עוד שטר למלווה--כשטוען "נאבד" רק מודה לו כשיתבענו—ע"כ כשיש לו ב שטרות, גובה שניהם.

רבי יודן בר שיקלי אעיל עובדא קומי רבי יוסי כתובה ושני גיטין לא כן אמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן שטר שלווה בו ופרעו אל ילוה בו באותו היום! ה"ן נימא דנמחל שעבוד הכתובה אמר ליה כאן בשפרעו כאן בשלא פרעו

לעניין קטן וגר תני רבי חנן קומי רבי הילא, תרין אמורין, חד אמר לכתובה אבל לא לתנאין. וחרנה אמר בין בכתובה בין לתנאין

ניחא גר, קטן, וקטן מגרש?! א"ר חגיי קיימתיה כיי דמר רבי לעזר בשם רבי חנינה והוא שבא עליה משנתפקח ומשנשתפה, וכא הוא שבא עליה משהגדיל ושפיר חייב לגרש

מסכת כתובות פרק י

הלכה א משנה מי שהיה נשוי לשתי נשים ומת, הראשונה קודמת לשנייה. יורשי הראשונה קודמין ליורשי השנייה.

נשא את הראשונה ומתה, נשא שנייה ומת הוא, שנייה ויורשיה קודמין ליורשי הראשונה:

גמרא מתניתא לענין כתובה, אבל לענין מזונות שתיהן שוות

[כתובה וקבורה מי קודם? כתובה ומלוה בעדים מי קודם? כתובה ופרנסת בנות מי קודם? מאן דאמר גובין פרנסה מן משועבדין, פרנסת בנות קודמת, ומאן דמר אין גובין פרנסה מן משועבדין אין פרנסת בנות קודמת]

לא אמר אלא מתה, הא נתגרשה כבעלת חוב היא. כהדא דתני: נשא אשה וכתב לה כתובה, גירשה ולא נתן לה כתובה. נשא אחרת וכתב לה כתובה. החזיר את הראשונה וכתב לה כתובה על כתובתה. הראשונה, של ראשונה, קודמת לשנייה ויורשיה. והשנייה ויורשיה, קודמין לשנייה של ראשונה

השנייה ויורשיה קודמין ליורשי הראשונה. אים מתה רחל בעוד הבעל חי, מת הבעל, מתה לאה. אין חייב ליורשי רחל רק מצד כב"ד אמר בן ננס יורשי הראשונה אומרים ליורשי השנייה, אם כבעל חוב אתם טלו את שלכם וצאו,אף אים יש נכסים הרבה...אלא באתם ליטול בתורת ירושה...א"כ נחלוק בשווה! ואם לאו אנו ואתם נחלוק בשוה. אמר לו ר"ע: בני שנייה קפצה עליהן ירושת תורה. ונוטלין כתובת אמן, וחוזרין וחולקין.בני שנייה אומרין: אנו מעוניינין ר ק בי ר ו שת ה תו ר ה ניטול כתובת אמנו בתור פריעת חוב אבינו..., ושוב נחלוק בשווה!

רבי מנא אמר, בשיש שם דינר יתר על כתובות רחל ולאה נחלקו, אבל אם אין שם דינר יתר, אף בן ננס יודי לרבי עקיבה בני השנייה קפצה עליהן ירושת תורה, ונוטלין כתובת אמן, וחוזרין וחולקין =בטלה דין כב"ד כיון שאין מותר דינר ליטול בתורת ירושה

אמר ליה רבי יוסי בי ר' בון הך דלא תניתא פליגא את עבד ליה פליגא! אלא בשאין שם יתר דינר נחלקו אי כתובה נחשב "מותר", אבל אם יש שם יתר דינר, אף רבי עקיבה יודה לבן ננס שאילו ואילו חולקין בשוה דלכו"ע אחת בחייו ואחת במותו יש כב"ד

והחוב ממעט, ודכוותה והחוב מרבה.

היך עבידא? היה שם שדה והיא עתידה לחזור ביובל, את רואה אותן כאילו מוחזרת.

היך עבידא? קידש רחל ולא כנסה, וכנס לאה, וחזר וכנס רחל. על דעתון דרבנין, רחל קודמת. לגבות כתובתה ועל דעתיה דר' אלעזר בן עזריה,5:1 לאה קודמת. אימר, אף רבי לעזר מודי, מאחר שחזר וכנס רחל, רחל קודמת. למה זה דומה? לאחד שלווה מחבירו ואמר לו אם לא החזרתי לך מיכן עד י"ב חדש, יהיו כל נכסי משועבדין לך. הגיע י"ב חדש ולא החזיר, נשתעבדו הנכסים למפרע. אבל אם אמר לו: לא יהו נכסי משועבדין לך אלא לאחר י"ב חדש...

שייך לקמן 11:2 לפני "אתא ר' אבהו" ימים שבנתיים כתב שטר ולא נתן מעות תכף תפלוגתא דרבי מאיר ורבנין.??? על דעתיה דרבי מאיר, בשטר נתחייבו הנכסים. על דעתיה דרבנן בכסף נתחייבו:

הלכה ב משנה מי שהיה נשוי לשתי נשים ומתו, ואחר כך מת הוא. והיתומין מבקשין כתובות אמותיהן ואין שם אלא כדי שתי כתובות, חולקין בשוה. דירושת תורה דוחה ירושת בנ"ד היה שם מותר דינר אחר נטילת כתובת אמן אילו נוטלין כתובת אימן, ואילו נוטלין כתובת אימן.

ואם אמרו היתומין הרי אנו מעלין על ניכסי אבינו יפה דינר כדי שיטלו כתובת אימן, אין שומעין להן. אלא שמין את הנכסים בבית דין:

גמרא הדא היא דמר רבי אימי כדי שיהא אדם מצוי ליתן לבתו בעין יפה להכי תיקנו כתובת בנ"ד מעתה אפילו אין שם יתר דינר? אמר רבי אבון בשעה שאת יכול לקיים דבריהן ולקיים דברי תורה את מקיים דבריהן ודברי תורה. בשעה שאת אין יכול לקיים דבריהן ולקיים דברי תורה, את מבטל דבריהן ומקיים דברי תורה

רבי יודה בר פזי בשם רבי יוסי בן חנינה: מת אחד מן האחין,אחר שמת האב כולהן חולקין בשוה. אמר ר' מנא לכן צריכא, בשלא חלקו. שלא תאמר יעשה כמי שאינו כן, [כאן] ותירשנו כתו כגון ראובן ושמעון ולוי בני לאה, ויוסף בן רחל. מתו לאה ורחל, ושוב מת יעקב ושוב מת ראובן, אין שמעון ולוי נוטלין "כל" כתובת אמן—רק חלק ראובן ייחלק בין שמעון ולוי ויוסף

היה שם בכור, את אמר הבכור נוטל פי שנים. מהו "נוטל פי שנים"? נוטל פי שנים בכתו,מה שמגיע לחלק לאה חולקין לארבע חלקים והוא נוטל שנים, או מה שמגיע לחלק רחל ולאה חולקין לn+1 (when n=the amount of children)חלקים וראובן נוטל שניים או פי שנים בכל האחים?

תני רבי הושעיה: היו שם שתי כיתי בנות, כולהן חולקות בשוה.

היה שם בכור, את אמר הבכור נוטל פי שנים. מהו נוטל פי שנים נוטל פי שנים בכתו, או פי שנים בכל כתובתה לעולם נוטל 2/3 מכל כתובת אמו

מאימתי שמין להן?לראות אים יש מותר דינר תלמידוי דרבי מנא אמרין בסוף.כשבאו לחלוק אמר לון רבי יוסי בי רבי בון לא אתון דאמרין בשם רבכון לכן צריכא בשלא חלקו! אלא משעה ראשונה שמין להן:מוכח מזה שמיד כשמת יעקב זכו כולם בכב"ד, וע"כ כשמת ראובן חולקין כולם

הלכה ג משנה היו שם נכסין בראוי, אינן כבמוחזק. להחשיבם "כיש שם מותר דינר" רבי שמעון אומר: אע"פ שיש שם נכסים שאין להן אחריות אינו כלום. עד שיהיו שם נכסים שיש להן אחריות יותר על שתי כתובות דינר:

גמרא רבי מנא אמר: בעיקר שתי כתובות פליגין. ר"ש אומר קרקע. ורבנין אמרין מטלטלין. לר"ש אין כתובת בנ"ד (וה"ה כתובה) נגבית אלא מן הקרקע אבל באותו הדינר כל עמא מודיי שהוא מטלטלין.אף שאין "קרקע" מותר דינר—רק מטל'—שפיר גובין כב"ד רבי יוסי בי רבי בון אמר כל עמא

מודיי בעיקר שתי כתובות שהן קרקע, מה פליגין? באותו הדינר, רבי שמעון אומר קרקע ורבנין אמרין מטלטלין

רבי בא בר זבדא בשם רב: ברם נהגו בסוריא להיות גובין כתובה מן הנחושת ומן הצוועות banquet plates רבי אבהו בשם רבי יוחנן: ובלבד מן הצוועות שבאותו הלילה ליל החתונה רב שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן: נהגו העם בערבייא להיות גובה מן הבושם ומן הגמלים. ודכוותה בלבד מן הבושם שבאותו הלילה. ארמלתא דר' חונה גבי לה מן המטלטלין כמנהג מקומה:

הלכה ד משנה מי שהיה נשוי לשלש נשים ומת, כתובתה של זו מנה ושל זו מאתים ושל זו שלש מאות, ואין שם אלא מנה, חולקות בשוה

היו שם מאתים, של מנה נוטלת חמשים, ושל מאתים ושל שלש מאות, שלשה שלשה של זהב

היו שם שלש מאות, של מנה נוטלת חמשים, ושל מאתים מנה, ושל שלש מאות ששה של זהב

וכן שלשה שהטילו לכיס פחתו או הותירו, כך הן חולקין:

גמרא שמואל אמר שוחדא דדייני.כשיש הרבה בע"ח, ומנה אחת, בי"ד מחליטין ופורעין לאחד מהם. לשני שטרות שטרי מכר שיצאו על שדה אחת. אי זה מהן שירצו ב"ד להחליט מחליטין.

מתניתא פליגא על שמואל: אין שם אלא מנה, חולקות בשוה. לא שוחדא דדייני אתאמרת?! והא תני היורשין שירשו שטר חוב, הבכור נוטל פי שנים. יצא עליהן שטר חוב, הבכור נותן פי שנים. עוד היא לשוחדא דדייני אתאמרת?! אלמא לא אמרי' שוחדא דדיני, רק כ"א פורע חלקו! וקשיא לשמואל!

רבי אבין בשם שמואל: לא שנייא בין שני שטרות שיצאו על שדה אחת, בין שטר אחד שיצא על שני שדות כגון בבא לגבות מן היורשים אי זה מהן שירצו בית דין מחליטין

שמואל אמר במרשות זו את זו. בשהרשת השלישית את השנייה לדון עם הראשונה.ע"כ ראשונה נוטלת 50 אמרה לה לא מנה אית לך?! סב חמשין ואיזל לך!

וכן שלשה שהטילו לכיס והותירו או פחתו כך היו חולקין. אמר רבי אלעזר הדא דאת אמר בשהיתה הסלע חסירה או יתירה, אבל לשכר ולהפסד כולהן חולקין בשוה. וקשיא, ההן יהיב מאה דינרין וההן יהיב עשרה ואת אמר אכן?! חברייא אמרין, יכול הוא מימר ליה: על ידי מניי, סלקת פרגמטיא!מחמת מעותיי, נתאפשר לקנות הסחורה עד כדון דהוות פרגמטיא זעירה,כגון קנו מרגלית הוות פרגמטיא רובה?כגון חטים אמר רבי אבין בר חייה יכול הוא מימר ליה עד דאת מזבין חד זמן, אנא מזבין עשרה זמנים. עד כדון במקום קרוב, במקום רחוק? אמר רבי הילא יכול הוא מימר לי' עד דאת אזיל ואתי חד זמן, אנא אזיל ואתי עשרה זמנים

תמן תנינן חזר ונגח שור אחד שוה מאתים האחרון נוטל מנה ושלפניו חמשים זוז ושנים הראשונים דינר זהב. ר' שמואל בשם ר' זעירא וכן לשכר שותפין חולקין לפי המעות שהטילו א"ר יוסי דר' זעירא פליגא על דר' אלעזר.

ר' מנא אמר קומי רבי יודן, לא מודי רבי לעזר שאם התנו ביניהון שזה נוטל לפי כיסו וזה נוטל לפי כיסו?! שוורים כמותנים הן! חזר ואמרה קומי רבי יוסי אמר ליה בפירוש פליגין: רבי לעזר אמר סתמן חולקין בשוה. רבי זירא

אמר סתמן זה נוטל לפי כיסו וזה נוטל לפי כיסו:

הלכה ה משנה מי שהיה נשוי ארבע נשים, ומת. הראשונה קודמת לשנייה, ושנייה לשלישית, ושלישית לרביעית. הראשונה נשבעת לשנייה, ושנייה לשלישית, ושלישית לרביעית, והרביעית נפרעת שלא בשבועה. אמר בן ננס וכי מפני שהיא אחרונה נשכרת?! אף היא לא תפרע אלא בשבועה

היו כולם יוצאות ביום אחד, כל הקודמת לחבירתה אפילו שעה אחת, זכתה. וכך היו כותבין בירושלם שעות

היו כולן יוצאות בשעה אחת ואין שם אלא מנה, חולקות בשוה:

גמרא רבי אבונא בשם רבי שמואל כדברי בן ננס לשטר אחד שיצא על שלש לקוחות, כולן חולקות בשווה לב"ן אף שלקחו זה אחר זה, ---טורף המלווה מן כ ו ל ם בשווה [לא מן האחרון]. ולהכי במתניתין אף האחרונה תישבע, שמא יצא שט"ח [מוקדם לנשואי כולם] ונמצא גובה מן כ ו ל ן [ואם לא היו נותנין לה השדה הרביעית, הרי היה גובה רק מן שדה הלזו]

אמר ר' עזריה קומי רבי מנא לית הדא פליגא על שמואל? דשמואל אמר שוחדא דדייני, לשני שטרות שיצאו על שדה אחת לאי זה מהן שירצה להחליט מחליטין, וכא הוא אמר אכין?! אמר ליה לא בשני שטרות?! דילמא בשטר אחד?! וכא בשטר אחד אנן קיימין! בשטר אחד על ג לקוחות ס"ל לשמואל: כולן נותנין בשווה

ולא שמיע דמר רבי אבון בשם שמואל לא שנייה בין שטר אחד שיצא על שני שדות, ובין שני שטרות שיצאו על שדה אחת, אי זה מהן שירצו ב"ד להחליט מחליטין?!

הנהיג רבי בארנונא ובגולגולת ובאנפרות, כשבאים לגבות מראובן ולא מוצאים, וטורפים מן הלקוחות, חולקין בשווה כהדא דבן ננס אף שלקחו בזה אחר זה, גובה מן כולן

דבר חדש כהדא קריבין דרבי יוסי זבנין חקלוון מן אילין דבר תפקן, אזלון אילין דבר תפקן ונסבין להון נשין, אעלון להון שקיעין, אתון בעיי מתגרייא בקריביה דרבי יוסי, אמר לון רבי מנא אנא ידע כד זבנתון אילין חקלוותא לא הוו אילין שקיעיא קדמיכון! א לקח שדות מן ב בכסף מלא. כשנשא ב אשה, "מצאו" הנשים איזה title שהשדה היה שייך למשפחתם מימות קדם—ונטלוה המלכות—ולפי דין חייב א לשלם ¼ לבעה"ב הראשונה(עי' גיטין 5). השיב להם ר' מנא : אני יודע.....

הלכה ו משנה מי שהיה נשוי שתי נשים ומכר את שדהו וכתבה הראשונה ללוקח דין ודברים אין לי עמך. השנייה מוציאה מיד הלוקח, והראשונה מן השנייה, והלוקח מיד הראשונה וחוזרות חלילה עד שיעשו פשרה ביניהן. וכן בעל חוב. וכן אשה בעלת חוב:

גמרא אמר רבי יוסי הדא אמרה: ההן דיזיף מן תרין בני נש, 100 מכל אחד--ויש לו שדה בת 100 אתא תניינא אמר ליה קומי, פושרין! אמר לו מתחילה, תן לי 50 ואמחול לך החוב אמר ליה ולית סופיה דקדמייא משמע ומיתי מיטרוף!ולמה אתן לך כלום יכיל מימר ליה, פושרין, ואין טרף טרף!קודם תן לי, ואים יטרוף הראשון ממני, יטרוף...

פישר מן השני,נתן 50 לשני חזקה שהראשון בא וטורף,הכל... פישר מן הראשון...ולא נתן לו רק 50 [וראשון מחל לו השאר] מי אמרי' דשני גובה 50 הנשארים? א"ר פינחס אתא עובדא קומי רבי ירמיה אמר פישר פישר. אמר רבי יוסי ולא כתב דאיקני?! אלו ה50 הוי כחזר וקנה מאת הראשון! ולישתעבד לא אתייא אלא ביורש כבר מת הלווה, ובא לפשר עים היורש, והו"ל "נכסי דקני יורש" שאינו משתעבד אמר רבי חנינה אפילו בלווה אתייא היא, בההיא דלא כתיב כל דאיקני. או שאמר לו לשני אל יהא לך פירעון

אלא מזה ופשיטא דלא משתעבד בכה"ג לשני, דהוי כלקחה הראשון, וחזר ומכרה ללוה

שייך ל12:2 ?? אמר רבי מתנייה אתייא כמאן דמר לעיל 9:9 לכתובה אבל לא לתניין, ברם כמאן דמר בין לכתובתה בין לתניין, הא חזירה

מסכת כתובות פרק יא

הלכה א משנה אלמנה ניזונת מנכסי יתומין ומעשה ידיה שלהן ואינן חייבין בקבורתה.

יורשיה היורשים כתובתה, חייבין בקבורתה:

גמרא רב יהודה בשם שמואל, רבי אבהו בשם רבי יוחנן מציאתה- שלה. הותירה מזונות- אשת איש שמציאתה שלו, הותירה מזונות שלו. אלמנה שמציאתה שלה, הותירה מזונות שלה. הותירה בליות- שלה. מה אם אשת איש שהותירה מזונות שלו, הותירה בליות שלה. אלמנה שהותירה מזונות שלה, הותירה בליות לא כל שכן! תמן צריכה לון לנידתה! אף הכא צריכא לון לנידתה?!

רבי אימי בשם רבי יוסי בן חנינה: אף היא אינה עושה אותן דברים של ייחוד.אלמנה אינה עושה ליתומים מה הן דברים של ייחוד? סכה להון את גופן, ומרחצת להון את פניהן, ומוזגת להון את הכוס.

ומוסיפין לה על מזונותיה.מינקת אשת איש אין לה יין. אלמנה יש לה יין. אשת איש שאמרה יצאו מעשה ידיי למזונותיי, שומעין לה.

רב אמר: המת אמר "אל תקברוני" [וה"ה כשלא אמר כלום] נקבר בצדקה. ר' אימי בעא, וכי עלת על דעתך שיהו אחרים מתפרנסים משלו והוא נקבר בצדקה?!

מתניתא פליגא על רב: יורשיה היורשין כתובתה חייבין בקבורתה! אלמא אינו נקבר מן הצדקה! פתר לה בשירשו קרקע הקרקע משועבד לקבורה

כהדא דתני: הניח עבדים ושפחות ושטרות ומטלטלין כל הקודם בהן זכה, יאשה או בע"ח והלה נקבר בצדקה.

מפני שקדם ותפס, הא אם לא קדם ותפס, מוציאין מידו!וקשיא לרב דאמר "נקבר מן הצדקה"! פתר ליה באומר קברוני אים צווה בפירוש, קוברין אותו אפי' ממטלטלי שהניח (כשלא תפשו)

כהדא דאמר ר' יוסי בשם רבנין: נקבר המת, [אע"פ שלא אמר קברוני] אע"פ שקדמו אחרים ותפשו, מוציאין מידן. בשתפסו קרקע, שהרי משועבד הקרקע לקבורה אבל בשתפסו מטלטלין אין מוציאין מידן. [ס"ל דלעולם בעי' תפיסה דווקא. הל"ה קוברין ממטלטלי--ודלא כרב]

והא דאת אמר "מוציאין מידן בשתפסו קרקע", במלוה בעדים. אבל במלוה בשטר בין שתפשו קרקע בין שתפשו מטלטלין אין מוציאין מידן.

דאמר רבי אבא בר רב הונא עשו דברי שכיב מרע כבריא שכתב ונתן. והוא שמת מאותו החולי, הא הבריא לא. ובמסיים ואומר תנו שדה פלוני לפלוני.

אמר תנו שדה פלוני, לפלוני ולפלוני, כמי שסיים, או עד שיאמר חצייה בצפון וחצייה בדרום?

ר' יודן בעי, אמר שרפוני מנהג לשרוף כל כלי תשמיש של מת ועבדו בו עבודהcelebration ותנו חצי שדה פלוני, לפלוני. אם אין שורפין אין נותנין?

רבי חגיי בעא, שכיב מרע שאמר יזונו בנותיי? בלא כך אין בנותיו ניזונות! לא צורכא דלא, מהו שיזונו מן המשועבדין, ומהו שיזונו מן המטלטלין?

ר' יודן ברח לנוי, אתא עובדא קומי ר' יוסי, שכיב מרע שאמר יינתנו אותיותיו לפלוני. אמר ליה אין שכיב מרע מזכה אלא בדברים שהן נקנין או בשטר או במשיכה. ואלו=אותיות נקנין במשיכה ובשטר. כהדא דתני ספינה נקנית במשיכה דברי רבי. רבי נתן אומר ספינה ואותיות נקנין במשיכה ובשטר, כתב ולא משך, משך ולא כתב לא עשה כלום, עד שיכתוב וימשוך:

הלכה ב משנה אלמנה בין מן האירוסין בין מן הנישואין מוכרת שלא בבית דין. ר"ש אומר: מן הנישואין מוכרת שלא בבית דין. מן האירוסין לא תמכור אלא בבית דין, מפני שאין לה מזונות וכל שאין להן מזונות לא תמכור אלא בבית דין:

גמרא מיסבר סבר רבי שמעון במזונות הדבר תלוי. פסק לזון מן האירוסין מוכרת שלא בב"ד. פסק שלא לזון מן הנישואין לא תמכור אלא בב"ד.

דברי חכמים, ר' אחא ר' חיננא בשם רבי יוחנן חס הוא אדם על כבוד אלמנתו בין מן האירוסין בין מן הנישואין ולעולם מוכרת שלא בבי"ד

רב יהודה בשם שמואל: המוחלת כתובתה ליתומים, ניזונת משלהן. וקשיא, אילו אשה שאין לה כתובה כגון עוברת על דת שמא יש לה מזונות? אשה שאין לה כתובה אין לה מזונות, ברם הכא לא דייך שמחלה ליתומין כתובתה אלא שאתה מבקש להבריחה ממזונותיה!

רב יהודה בשם רב התובעת כתובתה בבית דין איבדה מזונותיה. אמר רבי יוסי ובלבד מן השופי מרצון הא מאונס, לא. כהדא ארמלתא דרבי אבדימס רמו בה עשו בה מרמה אמרו לה: רבי בא בר כהן בעי ליך רוצה לישא אותך תבעת פרנה תבעה כתובתה, ואבדה מזונותיה **אובדת מזונותיה**. מן דאיתידעין מילייא, כשנודע הדבר אעלון עובדא קומי רבי יוסי וחזרה למזונה

רבי אלעזר בשם רבי יוסי בן זימרא: אלמנה שעשת שנים שלשה חדשים שלא לתבוע מזונותיה, אבדה מזונותיה. דאינון תלתי ירחייא בשלא ללות לא לוותה מאחרים לצורך מזונות אבל אם לותה, גובה. בשאין בידיה משכון שתפשה מחיים אבל אם יש בידיה משכון, אפילו לא לותה, גובה

רבי יסא בשם ר' יוחנן זו היא שאמרו: בתחילה מוכרין מזון ששה חדשים, ונותנין לה מזון ל' יום.

בסוף שלשים יום הן אומרים נתנו, והיא אומרת לא נטלתי. ייבא כהדא דמר ר' אבהו בשם ר' יוחנן קידשה בי"ב דינר לשנה להיות מעלה לה מדינר זהב לחדש. פשיטא חדש הראשון נתן.על הראשון, וודאי נאמן לומר פרעתי וחדש האחרון לא נתן.אים אומר "פרעתי על חודש האחרון" אינו נאמן (דאאפתו"ז) **ימים שבנתיים, צריכא** [ה"ן ...נאמנים היתומים על העבר--לא על העתיד]

אתא ר' אבהו בשם רבי יוחנן בתחילה מוכרין מזון י"ב חדש, ונותנין לה מזון שלשים יום, וימכרו מזון שלשים יום? שלא להורע כחה של

אשה. ויתנו לה מזון י"ב חדש? אם אומר את כן נמצאתה חב ליתומים.

עניין חדש כהדא דתני: אלמנה שתפסה אפילו אלף זוז למזונותיה אין מוציאין מידה.יכולה לומר שתאכל הכל

מהו מימר לה חוי מה בידיך! אים תפשה הרבה ורוצים לראות כמה תפשה תלמידוי דרבי מנא אמרין לה חוי מה בידיך. אמר לון רבי יוסי בי רבי בון מכיון שהיא עתידה להישבע בסוף, אפילו מה בידיך לא אמרין לה חוי

הלכה ג משנה מכרה קרקע לצורך כתובתה או מקצתה, מישכנתה או מקצתה, נתנתה לאחר או מקצתה. לא תמכור את השאר אלא בבית דין. וחכמים אומרים: מוכרת היא אפילו ארבעה או חמשה פעמים

ומוכרת למזונותיה שלא בבית דין. וכותבת למזונותיי מכרתי

וגרושה לא תמכור לכתובה אלא בבית דין:

גמרא תני מוכרת וכותבת אילו לכתובתה. ואילו למזונות. ד"ר יהודה. ר' יוסי אומר מוכרת וכותבת סתם ובזו כחה מיופה. באת מלוה בעדים, אומרים למזונות מכרתי.ואינה צריכה "לפגום" כתובתה באת מלוה בשטר,ורוצה לטרוף השדה שמכרה אומרת לכתובה מכרתי.

ואפילו מוכרת למזונות, וחוזרת וטורפת לשם כתובה היא עצמה חוזרת וטורפת מה שכבר מכרה ולא אמרין לה חוי זבניך?שכתוב שכבר קיבלת מעות על שדה זו! תיפתר שהוקיר המקח

רבי יעקב בר אחא בשם ר' יוחנן ר' הילא בשם ר' לעזר כשם שאדם חס על כבוד אלמנתו כך חס על כבוד גרשתו. דאמר ר' יעקב בר אחא בשם ר' לעזר (ישעיהו נח) מבשרך לא תתעלם זו גרושתו

איתתיה דר' יוסי הגלילי הוות מעיקה ליה סגיןמצערת לו הרבה סליק ר' לעזר בן עזריה לגביה, א"ל רבי! שיבקה דלית היא דאיקרךגרשה! שאינה מכבדך א"ל פורנה רב עליכתובתה מרובה א"ל אנא יהיב לך פרנה, ושבקה. יהב ליה פרנה ושבקה. אזלת ונסיבת לטפסורא דקרתא,שר העיר איתנחת מן ניכסוי, ואיתעביד בסגיא נהורא,ירד מנכסיו ונעשה סומא והוות מחזרא ליה על כל קרתא ומדברא ליה.היא סיבבה איתו לחזור על הפתחים חד זמן חזרתיה על כל קרתא ולא איתיהב ליה כלום, אמר לה לית הכא שכונה חורין?! אמרה ליה אית הכא שכונה דמשבקי,יש כאן שכונת בעלי שגרשני ואיני יכול ליכנס שם ולית בחיילי עייל לה לתמן. שרי חביט לה התחיל בעלה הסומא להכותה עבר ר' יוסי הגלילי ושמע קלון=קלהון מתבזיי בשוקא, נסבון ויהבון בגו חד ביתא מן דידיה, לקחם ונתנם בתוך בית אחד משלו והוה מסיק לון מזונין כל יומין דהוון בחיין, על שם ומבשרך לא תתעלם- זו גרושתו.

אפילו כן, אציתון קלוי בליליא, ושמעין קלה אמרה: לא הוה טב דייה =די יהא צערה לבר מן גופה, ולא לגו גופה: לא היה טוב הצער "חוץ מן הגוף" (לחזר עה"פ) מן צער "בתוך הגוף" (שהגרוש יפרנסוני!!)

הלכה ד משנה אלמנה שהיתה כתובתה מאתים ומכרה שוה מנה במאתים, או שוה מאתים במנה, נתקבלה כתובתה

היתה כתובתה מנה ומכרה שוה מנה ודינר, במנה. מכרה בטל. ואפילו היא אומרת אני אחזיר את הדינר ליורשין מכרה בטל:

גמרא ניחא שוה מנה במאתים, או שוה מאתים במנה. מכל מקום הרי מפסידה את היתומין במנה!

ושוה מנה במאתים אין סופו לחזור משם מקח טעות! תיפתר שהוקיר המקח נתייקרה ומסתמא לא יחזור בו הלוקח

א"ר אבין לתרץ שני הקושיות הדא מסייעא לר' שמעון בן לקיש. דר"ש בן לקיש אמר אין למקח הונייה לעולם. אמר ר' יוחנן אם היה המקח מופלג יש לו הונייה

מתניתא פליגא על רבי יוחנן אילו דברים שאין להן הונייה העבדים והשטרות והקרקעות וההקדישות. פתר לה ובלבד דבר שאינו מופלג

פדה שוה מאתיים במנה, ר' יוחנן אמר אינו פדוי ורבי שמעון בן לקיש אמר פדוי. מתניתא פליגא על רבי יוחנן: אמר טלית זה תחת חמור זה, יצא לחולין. וסיפא פליגא על רבי שמעון בן לקיש, צריך להיעשות דמים. אמר ר' יוסה כל עמה אמרה שהוא צריך להיעשות דמים! מה פליגין? להביא מעילה. ר' יוחנן אמר מביא קרבן מעילה, רבי שמעון בן לקיש אמר אינו מביא קרבן מעילה:

הלכה ה משנה רבן שמעון בן גמליאל אומר: לעולם מכרה קיים [ומחזרת דינר ליורשים], עד דווקא כשיש שיור...מכרה בטל שתהא שם כדי שתשייר בשדה בית תשעת קבין. ובגינה כבית חצי קב, וכדברי ר' עקיבה בית רובע.

היתה כתובתה ארבע מאות זוז. מכרה לזה במנה, ולזה במנה, ולזה במנה, ולאחרון יפה מנה ודינר במנה, של אחרון בטל ושל כולן מכרן קיים:

גמרא עד כדון במשכרוה להן בארבע שטרות, מכרה להם בשטר אחד? תפלוגתא דרבי יוחנן ור' שמעון בן לקיש. דאיתפלגון: כתב כל נכסיו לשני בני אדם כאחת, והיו העדים כשירין לזה ופסולין לזה, ר' הילא בשם ר' יסא איתפלגון ר' יוחנן ורבי שמעון בן לקיש, חד אמר מאחר שהן פסולין לזה פסולין לזה. וחרנה אמר כשירין לזה ופסולין לזה. רבי מנא לא מפרש, ר' אבין מפרש: ר' יוחנן אמר: מאחר שהן פסולין לזה פסולין לזה, ור' שמעון בן לקיש אמר: כשרין לזה ופסולין לזה

אמר ר' לעזר מתניתא מסייע לרבי יוחנן: מה השנים נמצא אחד מהן קרוב או פסול עידותן בטילה, אף השלשה נמצא אחד מהן קרוב או פסול עדותן בטילה. מניין אפי' מאה? תלמוד לומר עידים.

ר' יעקב בר אחא אמר: איתפלגון ר' חנניה חברין דרבנין, ורבנין. חד אמר יאות אמר ר' לעזר, וחרנה אמר לא אמר ר' לעזר יאות. מאן דמר יאות אמר ר' לעזר, נעשית עדות אחד מאיש אחד. ומאן דאמר לא א"ר אלעזר יאות, נעשית כשתי כיתי עדות. כשירין לזה ופסולין לזה:שטר שעדים קרובים לזו, ורחוקים לזו, דומה לב' כתי עדות

הלכה ו משנה שום הדיינין שפחתו שתות או הותירו שתות, מכרן בטל. רבן שמעון גמליאל אומר: מכרן קיים. אם כן מה כח בית דין יפה! אבל אם עשו איגרת ביקורת a deed of inspection אפילו מכרו שוה מנה במאתים, או שוה מאתים במנה מכרן קיים:

גמרא תמן תנינן: שום היתומים שלשים יום, שום הקדש ששים יום ומכריזין בבקר ובערב. ולמה שלשים? כדי לייפות כחן של יתומין. ויכריזו יותר? עד שלשים את מייפה כחן מיכן ואילך את מריע כחן.יתחילו בנ"א לזלזל ואמור אף בהקדש כן? שנייא היא הקדש שאת תופס ראשון ראשון.ומי שכבר אמר מחיר גבוה, א"י לחזור בו ויכריזו לעולם? דייו להקדש שיהא כפליים בהדיוט.

[לרשב"ג..כמה דאת אמר בהדיוט בקרקע עד שליש במטלטלין עד שתות, ודכוותא בהקדש בקרקע עד שתות ובמטלטלין עד י"ב]

א"ר יודן מן מה דאת אמר שנייא היא הקדש שאת תופס ראשון ראשון, הדא אמרה שאם ימצאו שומן אים מצאו מי שאומר מחיר ששמו אותה, הרי תיכף קנהו—וא"י הגזבר לחזור בו שאין מחזירין. ומחליטין

ומכריזין בבקר ובערב ביציאת פועלים ובהכנסת פועלים ואומר שדה וסימניה. אמר ר' יוסי בשלא מצאו שומן,הא דבעי' הכרזה 30 ביתמי, כשלא מצאו כדיי שומן הא מצאו שומן, מחליטין. דו מתניתא: שום הדיינים שפחת שתות או הותיר שתות מכרן בטל. מפני שפחתו או הותירו, אבל מצאו שומן, מחליטין.אף כשלא עשו הכרזה אמר ר' חנניה קומי ר' מנא מן מה חמית מימר בשלא הוכרזו אנן קיימין? מן דבתרה, אלא אם כן עשו איגרת ביקורת. מהו איגרת ביקורת? ר' יהודה בר פזי אמר אכרזה

עולא בר ישמעאל אמר עבדים שלא יברחו ושטרות ומטלטלין שלא יגנבו. ר' בא בר כהן בעא קומי ר' יוסי לית הדא אמרה שהעבד נפדה בשלשה?כדיי שלא יברח אמר ליה אין! אמר ליה והתנינן ובקרקעות תשעה וכהן ואדם כיוצא בהן! אמר ליה אדם שכן, =שכאן בן חורין הוא! איירי באומר "דמיי עליי"

חנניה בר שילמיה בשם רב: אתא עובדא קומי רבי בעא מיעבד כרבנן,מכרם בטל בטעו אמר לו רבי אלעזר בן פרטא בן בנו של ר' אלעזר בן פרטא לא כן לימדתנו בשם זקינך א"כ מה כח בי"ד יפה. וקיבלה וחזר ביה ועבד כרבן שמעון בן גמליאל:

הלכה ז משנה היתומה והשנייה והאיילונית אין להן לא כתובה ולא פירות ולא מזונות ולא בליות. אם מתחילה נשאה לשום אילונית, יש לה כתובה.

אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לממזר ולנתין יש להן כתובה:

גמרא ניחא שנייה, איילונית, יתומה?! ויתומה אין לה כתובה? ר' חזקיה ר' אבהו בשם ר' יוחנן תיפתר ביתומה שמיאינה.יתומה שהשיאוה אחיו, ומיאנה

ר' אייבו בר נגרי ר' אימי כשם שקנסו בה, בשנייה כך קנסו בו. ליידא מילה? שאם קידשה בליטרא של זהב שהוא מאבד את הכל.

ולא פירות. אמר ר' ירמיה שאין לו עליה [לא=אלא] אלא אכילת פירות בלבד.ולא מציאתה ומע"י

תני ר' יוסי צידונייא קומי ר' ירמיה ופליג על ר' ירמיה: וזכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפר נדריה. מהו "לא פירות"? שאינה יכולה להוציא ממנו אכילת פירות שאכל

אמר רבי יוסי בכל שעה הוה ר' הילא אמר לי, תני מתניתא יורשה ומיטמא לה.

ותני ר' חייה כן: מטמא הוא אדם לאשתו כשירה ואינו מיטמא לאשתו פסולה.

ר' אבון בעא קומי ר' מנא, עבדי שנייות מהו שיאכלו בתרומה? א"ל שתוק ויפה לך! היא אוכלת, ועבדיה אינן אוכלין?!

תמן תנינן גט המעושה, בישראל כשר, ובגויים פסול. שמואל אמר פסול, ופוסל בכהונה.

שמואל אמר אין מעשין אלא כגון אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט. והא תנינן שניות! ג"כ מעשין לא בגין דא אמר שמואל לא כיון

שמואל להוציא שניות והא תנינן המדיר את אשתו מליהנות לו עד שלשים יום יעמיד פרנס, יותר מיכן יוציא ויתן כתובה.אלמא כופין! שמענו שהוא מוציא, שמענו שכופין?!

מה בין אילו לאילו?שניות ואלמנה לכה"ג אילו ע"י שהן דברי תורה ואין ד"ת צריכין חיזוק, לפיכך יש לה כתובה. ואילו ע"י שהן דברי סופרין ודברי סופרין צריכין חיזוק, לפיכך אין לה כתובה. אית דבעי מימר אילו ע"י שקנסן בידן וביד הוולד, ולא קנסו בהן דבר אחר,כגון פירות וכו' לפיכך יש לה כתובה. ואילו על ידי שאין קנסן בידן וביד הוולד,=הוולד כשר וקנסו בהן דבר אחר, לפיכך אין לה כתובה. מה נפיק מן ביניהון? המחזיר גרושתו משניסית. מאן דמר אילו על ידי שהן דברי תורה וזו הואיל והוא דבר תורה לפיכך יש לה כתובה. ומאן דמר אילו על ידי שקנסן בידן וביד הוולד וזו הואיל ואין קנסה בידה וביד הוולד, לפיכך אין לה כתובה

ר' יעקב בר אחא אמר, ר' זעירא ורבי הילא תריהון אמרין במזונות פליגין. פליגי ריו"ח ור"א באלמנה לכה"ג ונסתפקו אי בה איירי או בבתה (תנאי כתובה) ר' יוחנן אמר יש לה מזונות. א"ל ר' אלעזר: אומר לו הוציא ואת אמר אכן?! הוה בעי מימר בתנאי כתובה פליגין. ר' יוחנן אמר יש לה תנאי כתובה, אמר ליה ר' אלעזר ביורשיה קנסו, כל שכן בה!

מאן דמר בתנאי כתובה פליגין, כל עמא מודיי שאין לה מזונות.. מאן דמר פליגין במזונות. הא בתנאי כתובה לא, בה קנסו לא קנסו ביורשיה:

מסכת כתובות פרק יב

הלכה א משנה הנושא את האשה, ופסקה עמו שיזון את בתה חמש שנים חייב לזונה ה' שנים נישאת לאחר ופסקה עמו כדי שיזון את בתה חמש שנים חייב לזונה ה' שנים. לא יאמר הראשון לכשתבא אצלי אזונה, אלא מוליך מזונותיה למקום שהיא. וכן לא יאמרו שניהן הרי אנו זונין אותה כאחד אלא אחד זנה ואחד נותן לה דמי מזונות:

גמרא במה הוא מתחייב לה? לא כן ר' יוחנן ור"ש בן לקיש תריהון אמרין: הכותב שטר חוב על חבירו בחזקת שהוא חייב לו ונמצא שאינו חייב לו אינו חייב ליתן לו! א"א להתחייב בשטר! ר' שמעון בן לקיש אמר עשו אותה כתוספת כתובה. ויתן בסוף! כשמגרשה ישלם לה בעד החמש שנים! עשו אותה כקידושי אשה. ויתן משעה הראשונה! עשו אותה כמקדש את האשה על מנת ליתן לה שנים עשר דינר זהב בשנה, להיות מעלה לה מדינר זהב לחדש

תני זנה חמש שנים הראשונים בין ביוקר בין בזול. היו ביוקר בחמש שנים הראשונות -ושוב הוזלו מזונות בעולם , והזילו. אם הוא גרים הוא עיכב המזונות נותן ביוקר. ואם היא גרמה נותן בזול. היו בזול והוקירו, בין שהוא גרם בין שהיא גרמה נותנין בזול.

הדא היא: הבת לא עולה ולא יורדת

[שייך לקמן 12:2 תמן תנינן בנן נוקבן דיהוון ליכי מינאי יהון יתבן בביתי ומיתזנן מניכסיי. ותני עלה ומתכסיין בכסותי]

פסק לזון בת אשתו..מעשה ידי הבת של מי? נישמעינה מן הדא: נישאת, הבעל חייב במזונותיה, והן נותנין לה דמי מזונות. הדא אמרה זנה, ומעשה ידיה של בעלה.וה"ה שנותן מזונות לבת אשתו, ומע"י "שלה" אמר ר' יוסי הדא אמרה פסק לזון כלתו, זנה, ומעשה ידיה של בנו.

הוא רוצה שתבוא אצלו והיא אינה רוצה, כגון שגירשה הדין עמה. דתנינן לקמן והן נותנין לה דמי מזונות

חלת,הבת שחייב ליתן לה כמי שנישאת. ונותן לה דמי מזונות מתה, כמי שנישאת?ויעלה מעות ליורשיה? מתה, כבר מתה....ופטור

הלכה ב משנה ניסת הבת, הבעל חייב במזונותיה. והן, נותנין לה דמי מזונות.

מתו,שני "הבעלים" שהבטיחו לה מזונות בנותיהן, ניזונות מנכסים בני חורין, והיא ניזונת מנכסים משועבדין מפני שהיא כבעלת חוב

הפיקחין היו כותבין "על מנת שאזון את בתך ה' שנים כל זמן שאת עמי"

גמרא תניי כתובה שכתבו בשטר כגון מזון הבנות ר' יעקב בר אחא אמר, איתפלגון ר' יוחנן ור"ש בן לקיש ר' יוחנן אמר לחיזוק כתבן ורבי שמעון בן לקיש אמר לגבות ממשעובדים כתבן

ר' ירמיה מחליף שמועתה

אמר ר' יודן מתניתא מסייעה למאן דמר לחיזוק כתבן. דתנינן תמן: אין מוציאין לאכילת פירות ולשבח קרקעות ולמזון האשה והבנות מנכסים המשועבדין מפני תיקון העולם. לא בשטר?! לאכילת פירות אין מוציאין אפי' כתבן בשטר אף הכא בשטר! אמר ר' חנניה "מפני היא כבעלת חוב", לא בשטר?! אף הכא בשטר.

כתב "כ"ז שאת עמי" מתה, אינה עמו.ואינה מחוייב לזון את בתה עוד נתגרשה, אינה עמו. החזירה, מאן דאמר לכתובה אבל לא לתנאין, תניי.הרי פשיטא דאינו חייב (שאין "חזרה" מועיל לגבי ה"תנאים") מאן דאמר בין לכתובה בין לתנאין מה?

תני: הפיקחין היו כותבין על מנת שאני זן את בתך חמש שנים כל זמן שאת עמי, ומקשה: ליסגי באמירה [כדמשמע במתניתין] תני עלה ובלבד מן הנישואין הראשונים. מהני אמירה בעלמא ואתייא כיי דמר ר' חנינא המשיא את בנו בבית זכה בבית. ובלבד מן הנישואין הראשונים:

הלכה ג משנה אלמנה שאמרה אי אפשי לזוז מבית בעלי אין היורשין יכולין לומר לה לכי לבית אביך ואנו זנין אותך שם, אלא זנין אותה ונותנין לה מדור לפי כבודה:

גמרא כתיב (תהלים פח) במתים חפשי כיון שמת אדם נעשה חפשי מן המצות

רבי ציוה שלשה דברים בשעת פטירתו: אל תזוז אלמנתי מביתי, ואל תספידוני בעיירות, ומי שניטפל בי בחיי יטפל בי במותי. אל תזוז אלמנתי מביתי- ולא מתניתא היא?! אלמנה שאמרה אי אפשי לזוז מבית בעלי! אמר ר' דוסא דלא יימרון לה בייתא דנשוותא הוא, משתעבד לנשוותא בית הנשיא היא ומשועבד רק לנשיא

אמר ר' לעזר בן יוסי כהדא דתני: דרה בבית כשם שהיתה דרה ובעלה נתון במדינת הים, ומשתמשת בכלי כסף ובכלי זהב כשם שהיתה משתמשת ובעלה נתון במדינת הים, וניזונת כשם שהיתה ניזונת ובעלה נתון במדינת הים.כ אין למנוע ממנה דבר

ואל תספידוני בעיירות- מפני המחלוקת.

ומי שניטפל בי בחיי יטפל בי במותי- אמר ר' חנינה דציפורין כגון יוסף אפרתי יוסה חפני. ר' חזקיה מוסיף אל תרבו עלי תכריכין, ותהא ארוני נקובה לארץ. מילתא אמרה בסדין אחד הוא נקבר רבי. דרבי אמר לא כמה דבר נש אזיל, הוא אתי.כשיחיה, יתרבו מלבושיו ורבנין אמרין כמו דבר נש אזיל הוא אתי. תני בשם ר' נתן כסות היורדת עם אדם לשאול היא באה עמו

מאי טעמא? (איוב לח) תתהפך כחומר חותם ויתיצבו כמו לבוש. אנטולינוס שאל לרבי מהו הדין דכתיב תתהפך כחומר חותם? אמר ליה מי שהוא מביא את הדור, הוא מלבישו.מביא את מנהיג הדור...

ר' יוחנן מפקד אלבשוני בורדיקא scarlet-dyed dress לא חיורין ולא אוכמין not white or black אין קמית ביני צדיקיא לא נבהית לא אתבייש ואין קמית ביני רשיעייא לא נבהית. ר' יאשיה פקיד אלבשוני חיוורין חפותין.with a hem. אמרו ליה מה את טב מן רבך? אמר לון ומה? אנא בהית בעובדיי?! ר' ירמיה מפקד אלבשוני חיורין חפותין, אלבשוני דדרסיי, והבון מסנאיי ברגליי, וחוטרא בידי, ויהבוני על סיטרא. אין אתי משיחא ואנא מעתד clothe me my socks, put my sandals on my feet, and a staff in my hand, and put me in the side of the road, so if Moshiach comes, I am ready

ציפורייא אמרין, מאן דמר לן דמית רבי, אנן קטלין ליה!מי שאומר "רבי מת" אנחנו נהרוג אדיק להון בר קפרא, רישיה מכוסיי, מאנוי מבזעין,הציץ להם בר קפרא ראשו מכוסה, מלבושיו קרועים. אמר לון יצוקים ואראלים בנ"א ומלאכים תפשון בלוחות, וגברה ידן של אראלים וחטפו את הלוחות! אמרו ליה דמך רבי?רבי נפטר? אמר לון, אתון אמרתון!! וקרעון ואזיל קלה דקרעין לגופפתה שם עיר מהלך תלתא מילין

ר' נחמן בשם ר' מנא מעשה נסים נעשו באותו היום. ערב שבת היה, ונכנסו כל העיירות להספידו, ואישרוניה תמני עשרה כנישן,הניחוהו ב18 כנסיות ואחתוניה לבית שריי.והורידוהו לבית שערים ותלת לון יומא "נתלה" להם היום עד שהיה כל אחד ואחד מגיע לביתו, וממלא לו חבית של מים ומדליק את הנר כיון ששקעה החמה, קרא הגבר! שריין מציקין התחילו מצירים אמרין, דילמא דחללינן שובתא? ואתת בת קול ואמרה להון כל מי שלא נתעצל בהספידו של רבי יהא מבושר לחיי העולם הבא, בר מן קצרה כובס שלא הגיע בזמן.. כיון דשמע כן סליק לאיגרא, וטליק גרמיה השליך עצמו ומית. נפקת ברת קלא ואמרת ואפילו קצרה!

רבי הוה יתיב ליה בציפורין שבעה עשר שנין וקרא על גרמיה (בראשית מז) ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה. ויחי יהודה בציפורין שבע עשרה שנין. ומן גוביהן עבד תלת עשרה שנין חשיש שינוי. אמר ר' יוסי בי רבי בון כל אותן שלש עשרה שנה לא מתה חיה בארץ ישראל, ולא הפילה עוברה בארץ ישראל. ולמה חשיש שינוי? חד זמן הוה עבר, חמא חד עיגל מיתנכיס עגל אחת הולכת לשחיטה געה ואמר ליה רבי, שיזבי!רבי, הצילני! אמר ליה לכך נוצרתה! ובסופא היך אינשמת?איך התרפא? חמתון הין קטלון חדא קן דעכברין ראה שהורגין קן של עכברים אמר לון ארפונון הרף מהם! (תהלים קמד) ורחמיו על כל מעשיו כתיב!

רבי הוה עינוון סגיןעניו גדול והוה אמר כל מה דיימר לי בר נשא אנא עביד, חוץ ממה שעשו זקני בתירה לזקני. דשרון גרמון ומנוניה.שנסתלקו מאת הנשיאות ומינו להלל אין סליק רב הונא ריש גלותא להכא אנא מותיב לעיל מיני! דהוא מן יהודה ואנא מן בנימן. דהוא מן דכרייא, ואנא מן נוקבתא.אני מזרע דוד מן הנקיבות

חד זמן עאל ר' חייה רבה לגביה, אמר ליה הא רב הונא לכאן! נתכרכמו פניו של רבי, א"ל ארונו הוא! אמר ליה פוק חמי מה בעי לכאן צא החוצה וראה מי רוצה ליכנס (ובאמת רצה לנדותו, כי התחצף נגדו) נפק ולא אשכח בר נש וידע דהוא כעיס עלוי, עבד דלא עליל לגביה תלתין יומין. אמר ר' יוסי בי ר' בון כל אינון תליתיתי יומיא יליף רב מיניה מר' חייא שלא נכנס אצל רבי כל כללא דאוריתא.

בסוף תלת עשרה שנייא ותלתיתי יומיא עאל אליהו לגביה בדמות ר' חייה רבה. אמר ליה

ר"ח=אליהו לרבי מה מרי עביד? אמר ליה חד שינא מעיקרא לי צריך לעוקרו אמר ליה חמי לי! וחמי ליה, ויהב אצבעית עלוי ואינשמת ונתרפא למחר עאל רבי חייה רבה לגביה, אמר ליה מה מרי עביד? היי שיניך מה היא עבידא? אמר ליה מן ההיא שעתא דיהבת אצבעך עלוי אינשמת! באותה שעה אמר ר"ח אי לכם חיות שבארץ ישראל! אי לכם עוברות שבארץ ישראל! אמר ר"ח לרבי לא הוינא אנא! לא אני נכנסתי אתמול... מן ההיא שעתא שראה רבי כי נגלה אליו אליהו במראה ר"ח שרי רבי עביד ליה יקר התחיל רבי לחלוק לו כבוד כד הוה עליל לבית וועדא, הוה אמר ייכנס ר' חייה רבה לפנים ממני. אמר ליה רבי' ישמעאל בר יוסי לפנים ממני? אמר ליה חס ושלום! אלא ר' חייה רבה לפנים ור' ישמעאל בר יוסי לפני ולפנים!

רבי הוה מתני שבחיה דר' חייה רבה קומי ר' ישמעאל בי ר' יוסי. חד זמן חמתיה גו בני בבית המרחץ ולא איתכנע מן קומוי ר"ח לא קם מפני ר"יש אמר ליה אהנו =ההן הוא דאת מתני שבחיה?! אמר ליה רבי לר"י מה עבד לך? א"ל חמתי גו בני ולא איתכנע מן קומי! אמר ליה רבי לר"ח למה עבדת כן? אמר ליה ייתי עלי דאין סחית כשרחצתי לא ידעית! בההיא שעתא אשגרית עינוי בכל ספר תילים אגדה. מן ההיא שעתא מסר ליה תרין תלמידין די יהלכון עימיה, בגין סכנתא

ר' יסא צם תמניי צומין לחמיי ר' חייה רבה, ובסופא חמה,ראהו ורגזון ידיה וכהן עינוי. ואין תימר הוה ר' יסא בר נש זעירא, חד גדליי אתא לקמיה דר' יוחנן אמר ליה חמית בחילמי, דרקיעא נפל, וחד מן תלמידך סמיך ליה. אמר ליה חכים אתה מכיר מי זה? את ליה? אמר ליה מן אנא חמי ליה, אנא חכם ליה.כשראה כל תלמידך, אכיר אותו ועבר כל תלמידוי קומוי, וחכם לר' יסא

ר' שמעון בן לקיש צם תלת מאתן צומין למיחמי ר' חייה רובה ולא חמתיה, ובסופא שרי מצטער. אמר מה הוה לעי באוריתא סגין מיניי? אמרין ליה ריבץ תורה בישראל יותר ממך, ולא עוד אלא דהוה גלי. אמר לון ואנא לא הוינן גלי? אמרין ליה את הויתא גלי מילף ללמוד והוא הוה גלי מלפא ללמד

כד דמך רב הונא ריש גלותא, אסקוניה להכא, אמרין, אין אנן יהבין ליה? ניהביה גבי ר' חייה דהוא מן דידהון מבבל אמרין, מאן עליל יהב ליה תמן? אמר ר' חגיי אנא עליל יהב ליה תמן. אמרי ליה, עילא את בעי. דאת גבר סב, ואת בעי מיעול לך מיתב לתמן! אתה מבקש עלילה (רוצה שגם הוא ייקבר שם) אמר לון יבון משיחא בריגלוי, ואין עניית אתון, גרשין לי יתנו חבל ברגלי, ואים אשתהה, תוכלו למשוך אותי עאל ואשכח תלת דנין כוכין. שמע קול שאומר... יהודה בני אחריך ואין עוד, חזקיה בני אחריך ואין עוד, אחריך יוסף בן ישראל ואין עוד. תלה עינוי מסתכלא הגביה עיניו להסתכל אמר ליה אמיך אפיך השפל פניך אמר ר' חייה רבה ליהודה בריה נפיש לרב הונא הרווח מקום לר' הונא לשבת יתיב ליה, ולא קביל עלוי לא רצה ר"ה לשבת מתיב ליה, אמרין,השיב בת קול ואמרה.. כמא דלא קביל עלוי מתיב ליה, כן זרעייתא לא פסקה לעולם.

ויצא משם ר' חגיי בן שמונים שנה ונכפלו לו שניו

כתיב (בראשית מז) ונשאתני ממצרים וקברתני בקבורתם. יעקב כל הן דהוא מהו מנכי?כל מקום שהוא מה חסר לו? ר' לעזר אמר דברים בגב. ר' יהושע בן לוי אמר דברים בגב. ר' חנינא אמר דברים בגב. מהו דברים בגב? רשב"ל אמר (תהלים קטז) אתהלך לפני ה' בארצות החיים. והלא אין ארצות החיים אלא צור וקיסרין וחברותיה! תמן זולה, תמן שבע, רשב"ל בשם בר קפרא ארץ שמתיה חיים תחילה, לימות

המשיח. מה טעמא? (ישעיהו מב) נותן נשמה לעם עליה. מעתה רבותינו שבבל הפסידו?ה"ו לא יקומו? אמר ר' סימאי הקדוש ברוך הוא מחליד לפניהן את הארץ, והן מתגלגלין כנודות וכיון שמגיעין לארץ ישראל נפשותיהן עמהן. מה טעמא? (יחזקאל לז) והבאתי אתכם אל אדמתכם ונתתי רוחי בכם וחייתם

ר' ברכי' שאל לר' חלבו ר' חלבו שאל לר' אימי ר' אימי שאל לר' אלעזר ר"א לר' חנינה ואית דאמרין ר' חנינה שאל לר' יהושע בן לוי, ואפילו כגון ירבעם וחביריו? אמר ליה (דברים כט) גפרית ומלח שריפה כל ארצה. אמר ר' ברכיה מה הין דשאיל להון אף אחר ששאלו כל אחד לא שמעינן מינה כלום אין שום משמעות מהו כדון? כיון שנשרפה ארץ ישראל נעשה בהן מידת הדין!

תני בשם רבי יודה שבע שנים עשתה ארץ ישראל נשרפה הדא הוא דכתיב (דניאל ט) והגביר ברית לרבים שבוע אחד. כותים שבה מה היו עושין?איך גרו בה? מטליות מטליות ערוגות ערוגות היתה נשרפת ולא הכל בב"א

כתיב (ירמיהו כ) ואתה פשחור וכל יושבי ביתך תלכו בשבי ובבל תבוא שם תמות ושמה תיקבר. ר' אבא אמר ר' חלבו ור' חמא בר חנינה חד אמר מת שם ונקבר שם יש בידו שתים.עונשין מת שם ונקבר כאן יש בידו אחת. וחרנה אמר קבורה מכפרת על מיתה שלהן.

רבי יונה בשם רבי חמא בר חנינה: ריגליי דבר נשא ערבתיה למיקמתיה, כל הן דהוא מתבע. כתיב (מלכים א כב) ויאמר מי יפתה את אחאב ויעל ויפול ברמות גלעד. וימות בתוך ביתו ולא תמן. אליחורף ואחיה תרין איסבטירריי סופרים דשלמה חמא מלאך מותא מסתכל בון וחריק בשינוי. אמר שלמה מלה ויהבון בחללא. אזל, ונסתון תמן.הלך מה"מ ולקחם משם ..למיתה אתא קאים ליה גחיך לקבליה. א"ל ההיא שעתא הויתא איחרוק בשינייך, וכדון את גחיך לן? א"ל רחמנא אמר דינסב לאליחורף ואחיה מן חללא, ואמרית מאן יהיב לי אזל ואיטפל בון מן תמן!

תרין ברויי דרבי ראובן בר איסטרובילוס תלמידוי דרבי חמא, מלאכה דמותא מסתכל בון וחרק בשינוי, ואמר נגלינון לדרומה, שמא הגלות מכפרת. אזל, ונסתון מן תמן. עולא נחותא, הוה אידמך תמן, שרי בכי. היה בבבל כשמת, ובכה שלא זכה למות בא"י אמרין ליה מה לך בכי אנן מסקין לך לארעא דישראל! אמר לון ומה הנייה לי, אנא מובד מרגליתי גו ארעא מסאבתא! לא דומה הפולטה בחיק אמו, לפולטה בחיק נכריה!

רבי מאיר הוה אידמך ליה באסייא, אמר, אימורין לבני ארעא דישראל, הא משיחכון דידכון! אמרו לבני א"י: מה שהוצרכתי לנוס לאסיא, בא מחמת מלשינות שלכם! אפילו כן אמר לון יהבי ערסי על גיף ימא כתיב (תהילים כד) כי הוא על ימים יסדה ועל נהרות יכוננה. שבעה ימים סובבין את א"י. ימא רבא. ימא דטיבריא. ימא דסמכו. ימא דמילחא. ימא דחולתא. ימא דשליית. ימא דאפמיא. והא איכא ימא דחמץ? דיקלטינוס מלך רומי הקוה נהרות, ועשאו.

כתי' (במדבר כא) הנשקפה על פני הישימון. אמר רבי חייא בר אבא כל מי שהוא עולה להר ישימון ומצא כמין כברה בים טיבריא זו היא בורה של מרים. אמר רבי יוחנן שערונה רבנין והא היא מכוונא כל קבילת תרעא מציעיא שער האמצעי דכנישתא עתיקתא דסרונגין.

רבי בר קיריא ורבי לעזר הוון מטיילין באיסטרין streets ראו ארונות שהיו באין מחוצה לארץ לארץ. אמר רבי בר קיריא לרבי לעזר מה הועילו! אילו אני קורא עליהם (ירמיהו ב) ונחלתי שמתם לתועבה בחייכם, ותבואו

ותטמאו את ארצי במיתתכם! אמר ליה כיון שהן מגיעין לארץ ישראל הן נוטלין גוש עפר ומניחין על ארונן, ומתכפר להם דכתיב (דברים ל) וכפר אדמתו עמו:

הלכה ד משנה אמרה אי אפשי לזוז מבית אבא! יכולים היורשין לומר לה אם את אצלינו יש לך מזונות ואם אין את אצלינו אין לך מזונות

ואם היתה טוענת ואומרת מפני שהיא ילדה והן ילדים נותנין לה מזונות והיא בבית אביה:

גמרא אם היתה טוענת מפני שהיא ילדה והן ילדים משום שם רע:

הלכה ה משנה כל זמן שהיא בבית אביה גובה כתובתה לעולם. כל זמן שהיא בבית בעלה, גובה כתובתה עד עשרים וחמש שנים, שיש בכ"ה שנים שתעשה טובה כנגד כתובתה דברי ר"מ שאמר משום ר"ג

וחכמים אומרים כל זמן שהיא בבית בעלה גובה כתובתה לעולם. שמחמת בושה (שאוכלת מזונות) לא תבעה כל זמן שהיא בבית אביה, גובה כתובתה עד עשרים וחמש שנה

מתה, יורשיה מזכירין כתובתה עד עשרים וחמש שנים:

גמרא מפרש דברי ר"ג בטובה שעשו לה שנשלטה ניכסיה בחיי בעלה, כיון שמשתמשת בהן כמו בחיי בעלה.. עד עשרים וחמש שנה, מחלה כתובתה

לדברי חכמים..רב חייה בר אשי בשם רב, ר' חייה בעי קומי רבי, לא מסתברא באשה שאין לה כתובה, וגובה רק מכח תקנה אבל באשה שיש לה כתובה גובה לעולם. אמר ליה אפי' אשה שיש לה כתובה, אינה גובה אלא עד עשרים וחמש שנה.

מילתא דר' אלעזר אמרה כן. בעל חוב גובה לעולם. לא אמר אלא בעל חוב, אבל אשה אפילו יש לה כתובה אינה גובה אלא עד עשרים וחמש שנה.

לדברי חכמים....א"ר אבין לא מסתברא אלא באשה שאין לה מזונות, אבל באשה שיש לה מזונות אני אומר מפני מזונותיה לא תבעה.מפני הבושה

א"ר יוסי בי ר' בון לא סוף דבר שתתבע אלא אפילו הזכירה. דתנינן תמן מתה, יורשיה "מזכירין" כתובתה עד כ"ה שנה. דרובה אתא מימר לך, אפילו עשת כ"ה שנים חסר יום אחד ולא תבעה חדוש אחר בא להשמיענו כאן: נותנין משעת התביעה עוד 25 שנה ש ל י מ ו ת! ואחר כך תבעה, נותנין לה עוד כ"ה שנה.

ר' סימון בשם ר' יהושע בן לוי לא שנו אלא כתובת מנה מאתים אבל כתובת אלף דינר גובה לעולם. אתא ר' אבהו בשם ר' יוחנן אפילו כתובתה אלף דינר

אתיין אילין פלוגוותא כהלין פלוגוותא. דתנינן תמן הניזקין שמין להן בעידית וב"ח בבינונית וכתבת אשה בזיבורית. א"ל ר' ירמיה לא שנו אלא מנה מאתים אבל כתובה של אלף דינר גובה בבינונית. וא"ר יוסי ואפילו כתובתה אלף דינר אינה גובה אלא מן הזיבורית.

ואתייא דרבי יוסי כרבי יוחנן. ור' ירמיה כר' יהושע בן לוי.

תנינן תמן: הכותב נכסיו לבניו וכתב לאשתו קרקע כל שהוא איבד כתובתה [דרב אמר במזכה על ידיה ושמואל אמר במחלק לפניה] ר'

יוסי בן חנינה אמר מקולי כתובה שנו כאן. אמר ר' בא טעמא דר' יוסי בן חנינה, לא סוף דבר כתובת מנה מאתים אלא אפילו כתובתה אלף דינר מקולי כתובה שנו:

מסכת כתובות פרק יג

הלכה א משנה שני דייני גזילות היו בירושלם: אדמון וחנן בן אבשלום. חנן אומר שני דברים, ואדמון אומר שבעה: מי שהלך לו למדינת הים ואשתו תובעת מזונות, חנן אומר תישבע בסוף עיין גמרא ולא תישבע בתחילה.

נחלקו עליו בני כהנים גדולים ואמרו תישבע בתחילה ובסוף.

אמר ר' דוסא בן ארכינס כדבריהם

אמר רבן יוחנן בן זכאי יפה אמר חנן לא תישבע אלא לבסוף:

גמרא לא כן אמר ר' פינחס בשם ר' הושעיה ארבע מאות ושישים בתי כניסיות היו בירושלם וכל אחת ואחת היה לה בית ספר ובית תלמוד, בית ספר למקרא, ובית תלמוד למשנה ואילו הם ממונין על הגזל?! והלא כולם צדיקים היו ולמה נותן להם שם גנאי! ללמדך שכל מי שהוא ספיקה בידו למחות ואינו ממחה קלקלה תלויה בו לפיכך נקראו "דייני גזילות" כיון שהיה בידם למחות ולא מיחו כל הצורך

תני בשם ר' נתן: אף נחום המדי היה עמהן. על דעתיה דר' נתן שלשה דייני גזילות היו בירושלם

ר' חזקיה בשם ר' אחא: רבי היה דורש שלשה מקרייות לשבח (בראשית לח) ותשב בפתח עינים. ואיפשר כן? אפילו זונה שבזונות אינה עושה כן! אלא שתלת עיניה לפתח שכל עינים מצפות לו. אמרה לפניו, רבש"ע אל אצא ריקם מבית זה. דבר אחר ותשב בפתח עינים שפתחה לו העינים ואמרה לו פנויה אני וטהורה אני

(שמואל א ב) ועלי זקן מאד וגו' את אשר ישכבון. ישכיבון כתיב. אמר רבי שהיו הנשים מביאות קינין ליטהר לבעליהן והיו משהין אותן ומעלה עליהן הכתוב כאלו הן שוכבין עמן. א"ר תנחומא הדא היא דו מקנתר לון (שם) למה תבעט בזבחי ובמנחתי, אין תימר עבירה חמורה יש כאן, מבריחן מן החמורה ומקנתרן בקלה?! (שם) ולא הלכו בניו בדרכיו שהיו נוטלין מעשר ודנין. אמר ר' ברכיה: מברכתה שיירא היתה עוברת והיו מניחין צורכי ישראל ועוסקין בפרגמטירא מסחר

מעשה בר' ישמעאל בר' יוסי שפסק מזונות לאשה בשוקי בציפורי. מה בשוקי כשהיה בשוק שמע רבי שמע רבי ומר, ואמר מאן אמר ליה שלא שילח לה! מאן אמר ליה שלא הניח לה? עבדין, ותהין?! עושין מעשה ואח"כ חוזרין בו?!

ר' הילא אמר, רב בעי, מסביר סבר רבי דלית מתניתא באשת איש, אין פוסקין מזונות לא"א אלא באלמנה. שמואל ור' שמעון בן לקיש תריהון אמרין באלמנה היא מתניתא. אמר ר' אבין תני דבית רבי כן: מי שיצא למדינת הים ומת וא ש ת ו תובעת מזונות

הוון בעי מימר, מאן דמר באשת איש היא מתניתא, בתחילה- שלא שילח לה. בסוף כש ח ו ז ר הבעל ממדנה"י- שלא הטמינה ושלא הערימה. מאן דמר באלמנה היא מתניתא, בתחילה- שלא הניח לה. בסוף- שלא הטמינה ושלא הערימה?! אמר שמואל אחוה דר' ברכיה בשלא מחלה ליתומים על כתובתה ולבסוף=שבאת לגבות כתובה

הרי שיצא הוא ואשתו למדינת הים ובאת ואמרה "מת בעלי" תזון ותטול כתובתה. "גירשני בעלי" תזון מכתובתה. מה נפשך, אם

היא אשת איש משל בעלה היא ניזונת, אם אינה אשת איש מכתובתה היא ניזונת

הרי משבא ממדינת הים ואשתו תובעת מזונות, ואמר יצאו מעשה ידיה במזונותיה! שומעין לו. ואם פסקו בית דין, הקדימו לפסוק לה לפני אמירתו "צאי..." מה שפסקו פסקו.

ר' ירמיה אמר: ברייתא איירי בשאין מעשה ידיה כדי מזונה.ואמר יצאו... בהדא שומעין לו?! כמאן דמר אין מזונות לאשה מדבר תורה.

[כהדא דתני אין בית דין פוסקין לאשה מזונות מדמי שביעית שאסור לפרוע "חוב" בשביעית (ואתיא כמ"ד מזונות דאורייתא) אבל ניזונת היא עם בעלה בשביעית]

ר' יוסי אומר: בשיש מעשה ידיה כדי מזונות. בהדא מה שפסקו פסקו?! לימא לה צאי מע"י במזונותייך תיפתר בשפסקו יתר פסקו לה מעות יתירים חוץ ממזונות

הרי שהיה נתון במדינת הים ואמר יינתנו אילו לבניו, בנותיו בכלל. אם בשעת מיתה אמר יינתנו אילו לבניו, אין בנותיו בכלל

ר' זעירא רב חננאל בשם רב ר' זעירא בשם אבא בר ירמיה שני דברים אמר חנן הלכה כיוצא בו =כמותו. שבעה דברים אמר אדמון אין הלכה כיוצא בו. ר' בא בר זבדא בשם רב יצחק בר חקולא בכל מקום ששנינו אמר רבן גמליאל רואה אני את דברי אדמון הלכה כיוצא בו:

הלכה ב משנה מי שהלך למדינת הים ועמד אחד ופירנס את אשתו, חנן אומר איבד את מעותיו.

נחלקו עליו בני כהנים גדולים ואמרו ישבע כמה הוציא ויטול. אמר ר' דוסא בן הרכינס כדבריהם

אמר רבן יוחנן בן זכאי יפה אמר חנן הניח מעותיו על קרן הצבי:

גמרא ר' בא בר ממל בעי, הפורע שטר חובו של חבירו שלא מדעתו, תפלוגתא דחנן ובני כהנים גדולים. א"ר יוסי טעמון דבני כהנים גדולים, תמן לא עלתה על דעתו שתמות אשתו ברעב, ברם הכא מפייס הוינא ליה, הוא מחיל לי.ע"כ לא עשה לו שום טובה

הגע עצמך דהוה גביה משכון! מפייס הוינא ליה והוא יהיב לי משכוני. עד כדון בבעל חוב שאינו דוחק, ואפילו בבעל חוב שהוא דוחק? שייך לומר שלא נהנה כלום? שמעינן מן הדא:מודר הנאה מחבירו ושוקל את שקלו. ולא שקל, אין ממשכנין אותו?!והוי כ"דוחק" הדא אמרה ואפילו בבעל חוב שהוא דוחק. תדע לך שהוא כן דתנינן ומקריב עליו קיני זבין וקיני זבות, קיני יולדות חטאות ואשמות. לא, כשלא נתן לתוך ידו כלום, וכא כשלא נכנס לידיו כלום כל "פורע חוב", נחשב "כלא נתן בידיו כלום" [אף דשייך בקנים וכו' "דוחק" גמור]

ר' יהושע ב"ל אמר: אין לך נתפס על חבירו וחייב ליתן לו, אלא בארנון ובגולגולת.מיני מסים רב אמר כל הנתפס על חבירו חייב ליתן לו. חייליה דרב מן הדא: הגוזל שדה ונטלוה מציקין.חייב הגזלן להעמיד לו אחר—הרי אף שתפסו אנסין את השדה מאת הגזלן בעלילות ש ו א [שהעלילו עליו]----חייב לפרוע. ה"ן כשתפסו מעות ראובן מחמת שהעלילו עלילות ש ו א על שמעון---חייב שמעון לפרוע! ולא שמע מה דאמר ר"י קנס קנסו בגזלן!

ר' אבון בעי, וההן דהבה קרבה שנטלו ממנו מעות הרבה בשביל "כתר זהב שמקריבין למלך" , רבי יוסי בי רבי בון, ורבי חייה בר לוליינו תריהון בשם

שמואל אמרי חד אמר כארנון וכגולגולת, וחרנה אמר אינה כארנון וכגולגולת

[שייך לנדרים] תמן תנינן מודר הנאה מחבירו מרפאהו ריפוי נפש גופו אבל לא ריפוי ממון בהמתו .וקשיא הא קתני לעיל מיניה, מחזיר לו אבידתו! ר' יהודה ור' יוסי: חד אמר כאן במדירו מגופו כאן במדירו מנכסיו.אים הדירו רק "מנכסיו", מותר להחזיר לו אבידתו/ריפוי בהמה וחרנה אמר כאן בשיש לו מי ירפאנו מרפאהו רק רפואת גופו וכאן בשאין לו מי ירפאנו. אם שיש לו מי ירפאנו אפילו רפואת נפש לא ירפאנו!ומתרץ שלא מן הכל אדם זוכה להתרפאות

ולא ניכסי המחזיר הן שהן אסורין לבעל הפרה?!ולמה תיפול הנייה להקדש במקום שנותנין שכר להמחזיר, יטלנו המחזיר? עולא בר ישמעאל בשם ר' יצחק בשהיו נכסיו של זה אסורין לזה, ונכסיו של זה אסורין לזה

מאן תנא תפול הנייה להקדש? ר' מאיר. דרבי מאיר אומר מועלין באסורות."איסר"

ר' אבון בר חייה בעי, נדר מן הככר מהו לחמם בו את ידיו? נישמעינה מן הדא: אמר הככר הזה הקדש, א כ ל ו בין הוא בין אחר מעל, לפיכך יש לו פדיון. אם אמר הרי זה עלי, אכלו מעל בו, נתנו לאחר מעל בטובת הנאה דברי ר' מאיר. אחרים לא מעלו. לפיכך אין לו פדיון.

לא אמר אלא אכלו, הא לחמם בו את ידיו מותר

תלמידוי דר' יונה בשם ר' בון בר חייה כיני באומר לא אוכלינו ולא אטעמינו, לא אסרו עליו אלא לאכילה, עד כדון צריכה אכתי מיבעי לן נדר מן הככר מהו לחמם בו את ידיו?

דתני: מי שהלך למדינת הים ועמד אחר ופירנס את אשתו א"ר חגיי לא אמר אלא אחר, הא האב אים האב פירנס בתו גובה. ר' יוסי אומר בין אב בין אחר אינו גובה. ואתיין אילין פלוגוותא כהילין פלוגוותא: דתנינן תמן וזכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפר נדריה ומקבל גיטה ואינו אוכל פירות בחייה, וחייב במזונותיה ובפירקונה ובקבורתה.

אמר ר' חגיי לא אמר אלא האב,אים קברה האב, גובה דמי קבורה מבעל הא אחר אינו גובה. ר' יוסי אומר בין אב בין אחר גובה. על דעתיה דר' חגיי, בין לקבורה בין למזונות, האב גובה, אחר אינו גובה. על דעתיה דר' יוסי, לקבורה בין אב בין אחר גובה, שלא עלת על דעת שתהא אשתו מושלכת לכלבים. ובמזונות בין אב בין אחר אינו גובה:

הלכה ג משנה אדמון אומר שבעה. מי שמת והניח בנים ובנות בזמן שהנכסים מרובין, הבנים יירשו והבנות יזונו. נכסים מועטים הבנות יזונו והבנים ישאלו על הפתחים. אדמון אומר בשביל שאני זכר הפסדתי?! אמר רבן גמליאל רואה אני את דברי אדמון:

גמרא כמה הן נכסים מרובין? ר' זעירא רב יהודה בשם רב כדי שיהא שם מזון י"ב חודש לאילו ולאילו. שמע שמואל ומר זו דברי רבן גמליאל בר', אבל חכמים אומרים עד שיבגורו או עד שינשאו. בעון קומי ר' יוסי, את מה שמעת מן ר' יוחנן? אמר לון נפרש מיליהון דרבנין מן מיליהון: נתן בר הושעיה בעא קומי ר' יוחנן היה שם י"ב חדש ונתמעטו הנכסים? אמר ליה מכיון שהתחילו היתומין להיות אוכלין בהיתר, אוכלין והולכין עד שתיכלה פרוטה האחרונה אלמא יב"ח, ס"ל לריו"ח

מאימתי שמין להן? אים הם מרובין, משעת מיתה או משעת חלוקה? ר' מנא אמר שמין להן בסוף. אמר ליה ר' חנינה מיליהון דרבנין לא שמעין לך?! דנתן בר הושעיה בעא קומי דר' יוחנן היה שם מזון שנים עשר חדש, ונתמעטו הנכסים. אמר

ליה מכיון שהתחילו היתומין להיות אוכלין בהיתר, אוכלין והולכין עד שתיכלה פרוטה האחרונה! אלא משעה ראשונה שמין להן. רב חסדאי בעי לא היה שם מזון י"ב חדש והוקירו הנכסים? נישמעינה מן הדא דאמר ר' חנינה ר' יסא בשם ר' יוחנן עמדו היתומין ומכרו שלהן מכרו,אלמא נכסי ברשות יתמי קיימי וכא הוקירו שלהן הוקירו והו"ל נכסים מרובין

לא היה שם מזון י"ב חדש, מהו שיאמרו בנים לבנות טלו את שלכם וצאו!???אנחנו נותנין מעות כפי שווי יב"ח לאלו ולאלו וממילא יש "נכסים מרובין" אמר ר' אבמרי מתניתא אמרה, שאין אומר להן, דתנינן תמן אם אמרו היתומין הרי אנו מעלין על ניכסי אבינו יותר דינר כדי שיטלו כתובת אימן, אין שומעין להן, אלא שמין את הנכסים בב"ד

הדא דאת אמר כשמשערין "נכסים מרובין" חוץ מכתובתה, חוץ מקבורתה, חוץ ממלוה בעדים, חוץ ממלוה בשטר, חוץ מפרנסת בנות. אף מזונותיה כן? =האים מזונות האלמנה ממעטין?

נישמעינה מן הדא: אלמנה ובנים שניהן שוין ניזונין כאחד אלמנה ובנות שתיהן שוות. אין אלמנה דוחה את הבנים. ואין אלמנה דוחה את הבנות. היך עבידא? היה שם מזון י"ב חדש, ואלמנה לזון.נמצא יש כאן "מיעוט" הדא היא פעמים שאלמנה דוחה את הבנים על ידי הבנות.ודוחין הבנים לגמרי, וייזונו האל' והבנות...אלמא מזונות אלמנה ממעטת כשם שהיא דוחה את הבנים על ידי הבנות, כך תדחה הבנים!נימא גם ברישא כן! ראויה היא לתבוע כתובתה ולאבד מזונותיה....

והבנים ישאלו על הפתחים. אית תניי תני ישענו. מ"ד ישענו (בראשית יח) והשענו תחת העץ. מ"ד ישאלו על הפתחים (תהלים קט) ונוע ינועו בניו ושאלו ודרשו מחרבותיהם

רב זעירא רב חננאל בשם רב זעירה בשם אבא בר ירמיה שני דברים אמר חנן הלכה כיוצא בו שבעה דברים אמר אדמון אין הלכה כיוצא בו. ר' אדא בר זבדא בשם ר' יצחק בר חקולה בכל מקום ששנינו אמר רבן גמליאל רואה אני את דברי אדמון הלכה כיוצא בו:

הלכה ד משנה הטוען את חבירו כדי שמן והודה לו בקנקנים אדמון אומר: הואיל והודה מקצת הטענה ישבע. וחכמים אומרים: אין הודייה מקצת הטענה. אמר רבן גמליאל רואה אני את דברי אדמון:

גמרא שייך בשבועות ר"ח בר אבא בשם ריו"ח: מתנית' בשטענו חטים והודה לו בשעורים, אבל אם טענו שני מינין והודה לו באחד מהן, דברי הכל חייב. רבי אימי בשם ר' יוחנן לא סוף דבר מתניתא בשטענו חטים והודה לו בשעורים, אלא אפילו טענו שני מינין והודה לו באחד מהן, דברי חכמים פטור! ולמה תנינן טענו בחטים והוד"ל בשעורים, רבן גמליאל מחייב? בא להודיעך כח רבן גמליאל עד היכן הוא מחייב אבל לחכמים, פטור אף בטענו שניהם וכו' ר' אבהו כהדא דר' אימי.

ר' שמעון בן לקיש אמר מתניתא בשטענו חטים והודה לו בשעורים, אבל טענו שני מינין והודה לו באחד מהן דברי הכל חייב. רב כר' שמעון בן לקיש. [חד בר נש אזיל בעי מידון עם חבריה קומי רב, שרי מיטען עימיה שערין חטין כוסמין, אמר ליה רב כל מה דאת יכיל מגלגלה עלוי גלגל, ובסופא הוא מישתבע לך חדא על כולהן] אמר ר' אבהו כך משיב ר' שמעון בן לקיש את ר' יוחנן, על דעתך דאת אמר טענו שני מינין והודה לו באחד מהן דברי חכמים פטור, והא תנינן טענו כלים וקרקעות הודה בכלים וכפר בקרקעות, בקרקעות וכפר בכלים. אם כלים וכלים הוא פטור,הא לדידך, שני מינים פטור אף כלים וכלים! כלים וקרקעות לא כל שכן?! מה

עבד לה? דו פתר ליה לזוקקו שבועה בא להשמיענו דהודאה של מקצת כלים, זוקק גם קרקע

והתנינן הטוען את חבירו כדי שמן והודה לו בקנקנים. מה אנן קיימין? אם בשטענו קנקנים ושמן והודה לו באחת מהן, כל עמא מודיי שהוא מין הטענה. ואם בשטענו שמן, והודה לו בקנקנים כל עמא מודיי שאין הודייה מין הטענה. דאמר ר' זעירא ר' אבונה בשם רב בשטענו "ק נ ק י נ י שמן" היא מתני'. ההין התובע אמר מליין, וההן נתבע אמר ריקנין. ניחא קנקנים ושמן, שמן ולא קנקנים?!וכי דרך להפקיד שמן בלי קנקנים?! ובוודאי כוונתו קנקנים+שמן ר' אלעזר בשם ר' אבון מפיק לישנה "מחצין דמשח" שטען לו "מדות שמן" ופליגי אים יש בלשון הזה, גם לשון קנקנים ולית סופיה משאלה? נשאול אותו בההוא דנשתתק: נתאלם

הלכה ה משנה הפוסק מעות לחתנו ופשט לו את הרגל, תהא יושבת עד שתלבין ראשה. אדמון אומר: אילו אני פסקתי על עצמי אהא יושבת עד שתלבין ראשי. אבא פסק עלי, מה אני יכולה לעשות? או כנוס או פטור! אמר רבן גמליאל: רואה אני את דברי אדמון:

גמרא מתניתא בשפסק במעמדה, אבל אם לא פסק במעמדה אף רבנין מודיי

תני אמר ר' יוסי בי ר' יהודה לא נחלק אדמון וחכמים על הפוסק מעות לחתנו ופשט לו את הרגל שלא תהא יושבת עד שילבין את ראשה. ועל מה נחלקו על שפסקה לעצמה, אדמון אומר יכולה היא שתאמר סבורה הייתי שאבא רוצה ליתן ועכשיו אין אבא רוצה ליתן מה אני יכולה לעשות או כנוס או פטור.. אמר רבן גמליאל רואה אני את דברי אדמון:

הלכה ו משנה העורר =ראובן טוען שגזולה היא ביד אליפז על השדה A והוא חתום עליה בעד איך שאליפז מכרה להמן. אדמון אומר השני נוח לי והראשון קשה הימיני. וחכמים אומרים איבד את זכותו

עשאה סימן לאחר, איבד את זכותו:

גמרא ולא סוף דבר בשעשאה סימן לאחר =ראובן מוכר שדהו לשמעון, ומיצר לו שדה A בשם אליפז, אלא אפי' עשאה אחר לאחר,=גד מוכר שדהו לשמעון ומיצר לו שדה A בשם אליפז מכיון שהוא ראובן חתום עליה ע ד, איבד את זכותו:

הלכה ז משנה מי שהלך לו למדינת הים ואבדה דרך שדהו, אדמון אומר ילך לו בקצרה. וחכמים אומרים יקח לו דרך במאה מנה או יפרח באויר:

גמרא ר' יוסי בן חנינה אמר בטועה בראיותיו אבד שטר ראיותיו ואינו יודע מ מ י לקח הדרך מילתיה אמר: והן שיהו ארבעה מקיפין אותו. שמואל אמר אפילו אחד מקיפו מכל צד

תניי יהושע, הרי שהיה טועה בכרמים ובשדות מקדר ויוצא עד שהוא מגיע לדרך או עד שהוא מגיע לביתו אפי' שדה מליאה כרמים שעל מנת כן הנחיל יהושע לישראל את הארץ! תניי יהושע לצאת, שמא להיכנס?! תניי יהושע בגופו, שמא בפרתו?!אים נאבדה פרתו בתוך הכרמים שמא התירו לו?!

למה התירו בנחיל של דבורים? אמר ר' יוסי פרה דרכה לחזור, נחיל של דבורים על ידי שאין דרכו לחזור, עשו אותו כגופו

אמר ר' ירמיה אדמון ור' עקיבה שניהם אמרו דבר אחד. דתנינן תמן ב"ב פרק 4 מכרן לאחר ר' עקיבה אומר אינו צריך ליקח לו דרך. וחכמים אומרים צריך ליקח לו דרך

ולא שמע דאמר ר' הילא ר' יסא בשם ר' יוחנן בסתם חלוקין. מה אנן קיימין? בב"ב שם אם דבר

בריא שיש לו דרך, כל עמא מודיי שאין צריך ליקח לו דרך! ואם דבר בריא שאין לו דרך, כל עמא מודיי שהוא צריך ליקח לו דרך! אלא כן אנן קיימין בסתם ר' עקיבה אומר אינו צריך ליקח לו דרך ורבנין אמרין צריך ליקח לו דרך. וכא אפי' דבר בריא יש לו דרך, כל עמא מודיי שהוא צריך ליקח לו דרך:

הלכה ח משנה המוציא שטר חוב על חבירו, והלה הוציא שמכר לו את השדה. אדמון אומר: אילו חייב הייתי לך היה לך להיפרע את שלך כשמכרת לי את השדה! וחכמים אומרים: זה היה פיקח שמכר לו את הקרקע מפני שהוא יכול למשכנו:

גמרא ר' יונה אומר ביפה בכך טענה "פיקח הייתי" דווקא כשמכר לו שדה ששוה כל החוב ר' יוסי אומר בשאינו יפה בכך

הגע עצמך דהוה ליה קרקע! אים יש קרקע אחרת ללווה, למה לו למלווה למכור ולמשכן? יכיל הוא מימר ליה קרקע טב אנא בעי! הגע עצמך דהוה ליה קרקע טב! יכיל הוא מימר ליה דידי אנא בעי! ולא עוד אלא יכיל הוא מימר ליה לית בחיילי טעין טרחותהון דתריי:אין בכחי לטרוח בשני שדות

הלכה ט משנה שנים שהוציאו שטר חוב זה על זה, אדמון אומר אילו חייב הייתי לך כיצד אתה לווה ממני?

וחכמים אומרים: זה גובה שטר חובו וזה גובה שטר חובו:

גמרא זה לוה מזה ראו' משמ' מנה, וזה לוה מזה שמעון מראובן מאתים. רב הונא אמר איתפלגון רב נחמן בר יעקב ורב ששת: חד אמר יוציא מנה כנגד מנה =ראובן מנכה מנה כנגד מנה שהוא חייב לשמעון, וגובה רק מנה אחת משמעון וחרנה אמר זה גובה שטר חובו וזה גובה שטר חובו. מאן דאמר יוציא מנה כנגד מנה, יליף לה משוורים תמים שחבלו זה בזה משלמין במותר חצי נזק. מאן דאמר זה גובה שטר חובו וזה גובה שטר חובו, יליף ליה מרבנין דאדמון.ואידך... דרבנין דאדמון מודיי, שיוציא מנה כנגד מנה, דאפוכי מטראתא ל"ל? אלא בגין דתנינן אדמון אומר אילו חייב הייתי לך כיצד אתה לווה ממני, לפיכך צריך מימר זה גובה שטר חובו וזה גובה שטר חובו ,

מחל של מאתים לשל מנה, אים ראובן אמר לשמעון "הריני מוחל לך מה שאתה חייב לי" ושל מנה לא מחל. מ"ד יוציא מנה כנגד מנה, שכבר יצא מנה כנגד מנה.וכאילו אמר ר' לש' "הריני מוחל לך 100 הנותרות" מ"ד זה גובה שטר חובו וזה גובה שטר חובו, אותו שמחל אינו גובה, ואותו שלא מחל גובה נמצא ש' גובה 100 מראובן...

כתב של מאתים בשטר, ושל מנה לא כתב, ומתו. מאן דאמר יוציא מנה כנגד מנה, שכבר יצא מנה כנגד מנה.ואין לר' רק 100 ממשעבדי ומאן דאמר זה גובה שטר חובו וזה גובה שטר חובו, אותו שכתב גובה200 ממשעבדי ואותו שלא כתב אינו גובה:

הלכה י משנה שלוש ארצות לנישואין יהודה עבר הירדן והגליל. אין מוציאין מעיר לעיר ולא מכרך לכרך. אבל באותה הארץ, מוציאין מעיר לעיר ומכרך לכרך אבל לא מעיר לכרך ולא מכרך לעיר. מוציאין מנוה הרע לנוה היפה אבל לא מנוה היפה לנוה הרע. רשב"ג אומר אף לא מנוה הרע לנוה היפה שהנוה היפה בודק:

גמרא מתניתא כשהיה ביהודה, ונשא אשה מגליל. בגליל ונשא אשה מיהודה. אבל אם היה מיהודה ונשא אשה מיהודה. מגליל ונשא אשה מגליל, כופין אותה לצאת. אני פלוני שמיהודה ונשא אשה מיהודה, כופין אותה לצאת, מגליל אין כופין אותה לצאת. אני פלוני שמגליל ונשא אשה מגליל, כופין אותה לצאת, מיהודה אין כופין אותה לצאת???אים הוא מעיר אחרת ונשאה בעיר

פלוני, הרי גילה דעתו שרצונו לגור שם. משא"כ כשדר שם ממילא, (יכול אף לכופה לדור בעיר אחרת)

תני מוציאין מעיר שרובה עכו"ם לעיר שכולה ישראל, אבל לא מעיר שכולה ישראל לעיר שרובה עכו"ם

ומניין שהנוה היפה בודק? ר' לוי בשם ר' חמא בשם חנינה (בראשית יט) פן תדבקני הרעה ומתי. במישרא וסמיך ואזיל להרה, ואת אמר אכין?! אלא מכאן שנוה היפה בודק:

הלכה יא משנה הכל מעלין לארץ ישראל ואין הכל מוציאין הכל מעלין לירושלם ואין הכל מוציאין אחד אנשים ואחד נשים.

כיצד? נשא אשה בארץ ישראל וגירשה בא"י, נותן לה ממעות א"י. נשא אשה בארץ ישראל וגירשה בקפודקייא נותן לה ממעות ארץ ישראל. נשא אשה בקפודקייא וגירשה בארץ ישראל נותן לה ממעות ארץ ישראל. רבן שמעון בן גמליאל אומר ממעות קפודקייא. נשא אשה בקפודקייא וגירשה בקפודקייא נותן לה ממעות קפודקייא:

גמרא הוא רוצה לעלות לארץ ישראל והיא אינה רוצה כופין אותה לעלות. היא רוצה והוא אינו רוצה כופין אותו לעלות. הוא רוצה לעלות לירושלם והיא אינה רוצה כופין אותה לעלות. היא רוצה לעלות והוא אינו רוצה כופין אותו לעלות. הוא רוצה לצאת לח"ל והיא אינה רוצה אין כופין אותה לצאת. היא רוצה לצאת והוא אינו רוצה כופין אותה שלא לצאת:

נותן לה ממעות ארץ ישראל: הדא אמרה שמטבע ארץ ישראל יפה מכל הארצות. הדא מסייעא למאן דאמר כתובת אשה מדברי תורה ודלא כרבן שמעון בן גמליאל דתני כתובת אשה מדברי תורה רבן שמעון בן גמליאל אומר אין כתובת אשה אלא מדברי סופרים:

נגמר בס"ד פעם שלישי ליל ה וירא תשעט בחמלת ד' עלי. הוגה הרבה ובעיקר לפי הגהות של שערי תורת א"י סיימתי עוד הפעם בס"ד עש"ק תשא תשפד כא אדר א

הדרן עלך מסכת כתובות

כא אדר ב תשפד

החלי בס"ד ערב ט' באב קודם חצות תשע"א

מסכת נדרים פרק א

הלכה א משנה כל כינויי נדרים כנדרים חרמים כחרמים שבועת כשבועות נזירות כנזירות

האומר לחבירו מודר אני ממך מופרש אני ממך מרוחק אני ממך שאיני אוכל לך שאיני טועם לך, אסור

מנודה אני לך ר' עקיבה היה חוכך בזה להחמיר

"כנדרי רשעים" נדר בנזיר בקרבן ובשבועה. "כנדרי כשרים" לא אמר כלום. "כנדבותם" נדר בנזיר ובקרבן:

גמרא כתיב (במדבר ל) איש כי ידר. מה ת"ל נדר? אלא מיכן שכינוי נדרים כנדרים. (שם) או השבע, מה ת"ל שבועה? אלא מיכן שכינויי שבועות כשבועות. (ויקרא כז) אך כל חרם, מה ת"ל יחרים? אלא מיכן שכינויי חרמים כחרמים. (במדבר ו) נדר נזיר. מה ת"ל להזיר? אלא מיכן שכינויי נזירות כנזירות. עד כדון כר' עקיבה דאמר לשונות ריבויין הן. כר' ישמעאל דאמר לשונות כפולין הן והתורה דיברה כדרכה. (בראשית לא) הלוך הלכת (שם) נכסף נכספת (בראשית מ) גונב גונבתי, מנלן? איש כי ידר נדר לה' או השבע שבועה לאסור אסר על נפשו לא יחל דברו. מה ת"ל ככל היוצא מפיו יעשה? אלא מיכן שכינויי נדרים כנדרים. וכינויי שבועה כשבועה. ומניין שכינויי נזירות כנזירות? "נדר נדר" מה נדר שנאמר להלן כינויי שבועה כשבועה, אף נדר שנאמר כאן כינוי נזירות כנזירות. מה מקיים ר' עקיבה (במדבר ל) ככל היוצא מפיו יעשה? מיכן לנדר שבטל מקצתו בטל כולו. ולית ליה לר' ישמעאל כן? כולה מן תמן. אית ליה מיכן שכינויי נדרים כנדרים וכינויי שבועות כשבועות. אית ליה מיכן לנדר שבטל מקצתו מבטל כולו.

מה מקיים ר' ישמעאל נדר נזיר להזיר? מיכן שאדם קובע עליו נזירות בתוך נזירותו. ולית לרבי עקיבה כן? אית ליה כולה מתמן .אית ליה מיכן שכינוי נזירות כנזירות. אית ליה מיכן שאדם קובע עליו נזירות בתוך נזירותו.

והלא הערכין והחרמין והתמורות והקדישות בפרשה היו, ולא תנינן כינויי ערכין וכינוי תמורות והקדשות? ואילו תנינן מה הוינן מיתני? "ערפין ערצין ערקין". "תמופה תמרנה תמוקה"."הנדר הגזר הגרם" כינויים להקדש בסגול תחת ההא

ניחא כמאן דאמר סתם חרמים לבדק הבית כבר תני קונם קונח דמהני לבדה"ב. ברם כמאן דאמר סתם חרמים לכהנים?

ולמה לא תנינן כינויי תרומה? ואילו תנינן מה הוינן מיתני? "תרופה תרוצה תרוקה".

ר' יעקב בר אחא אמר, איתפלגון ר' יוחנן ור' אלעזר. דר' יוחנן אמר לוקין על האיסרות. =כשאדם אוסר ע צ מ ו מלעשות דבר [או מלאכול] ר' אלעזר אומר אין לוקין. א"ר יעקב בר אחא כך משיב ר' אלע' את ר' יוחנן: על דעתך דאת אמר לוקין על האיסרות, והא תנינן המודר הנייה מחבירו ונכנס לבקרו וכו', לא יכנס! למ"ד "לוקין" למה שרי ל"עמוד"? א"ר ירמיה שנייה היא תמן מפני דרכי שלום. ר' יוסי בעי, אם מפני דרכי שלום, אפילו בשבועות יהא מותר. ותנינן נדרים מותר ושבועות אסור!

אי זה "איסור"? איסר ככר זה עלי כיום שמת בו אבא, כיום שנהרג בו פלוני, כיום שראיתי ירושלים חריבה. זהו איסר שאמרה התורה. ר' בא בשם רבי יוחנן ורב תריהון אמרין והוא שיהא נדור באותו היום. ר' יוסי בעי, אם בשיהא נדור באותו היום למה לי איסר? וימר כאותו היום!

איסר- זו שבועה, מבטא- זו שבועה. אם אומר את איסר זו שבועה, חייב על זה בפני עצמו ועל זה בפני עצמו. דנדר חל על שבועה. איסר זו שבועה, ותמר "אם אומר את כן"?! א"ר אלעזר תרין תניין אינון תנאי נינהו

א"ר ירמיה חד תניי הוא, אמרו בלשון נדר את תופסו בלשון נדר, אמרו בלשון שבועה את תופסו בלשון שבועה.

"אסר הרי הוא על ידי" את תופסו בלשון נדר. "אסר ואיני טועמו" את תופסו במקום שבועה.

המשך לשון הברייתא..אם אומר את, אסר מין שבועה, חייב על כל איסר ואיסר, ועל כל שבועה ושבועה. אמר רבי יוסי לא אתייא אלא בחמשה ככרין, חייב עכאו"א. אבל בככר א', מכיון שהזכיר עליו שבועה, עשאו כנבילה, מיכן ואילך כמחייל שבועות על האיסורין, ואין שבועות חלות על האסורין. אמר רבי חנניה אפי' בככר אחד אתייא היא. כהדא דתני זה חומר לשעבר מלבא, שאם אמר לא אכלתי לא אכלתי חב על כל א' וא'. לא אוכל לא אוכל, אינו חב אלא אחת.

אם אומר את, אסר מין שבועה, חב על זה בפני עצמו ועל זה בפני עצמו. אמר ר' יודן והוא שהזכיר שבועה ואחר כך הזכיר נדר. אבל אם הזכיר נדר ואח"כ הזכיר שבועה, נדרין חלין על האיסורין כגון קונם נבילות עלי. ואין שבועות חלות על האיסורין.

ר' יוסי פתר (במדבר ל) "אסר הרי הוא עלי" אסור. "הרי הוא עלי אסר" אסור. "שבועה הרי הוא עלי" אסור. "הרי הוא עלי שבועה" אסור.

א"ר יודן בנדרים אסור ובשבועות מותר. "אסר הרי הוא עלי" אסור. "הרי הוא עלי אסר" אסור. "שבועה הרי הוא עלי" מותר. "הרי הוא עלי שבועה" מותר.

"מודר אני ממך" ר' יוסי בן חנינה אמר שניהן אסורין זה בזה. כמאן דאמר ואנא מינך.

אמר הככר הזה נדור ממני- ואנא מינה.

[הריני נדור מככר זה והוא ממני]

היא הימך, היא ממך. היא הרי אני לך, היא הרי אני עליך. היא הרי את לי, היא הרי את עלי . היא= כזה כן זה&&.

תני "כלוי אני ממך" "פרוש אני ממך".

רבי ירמיה בעי, ולמה לא תנינן "נטול"? אמר ר' יוסי ותניתה בסופה בסוף מסכתין ו"נטולה אני מן היהודים".

שאיני אוכל לך שאיני טועם לך. רבי לעזר בשם ר' הושעיה תופשין אותו משם יד לקרבן. ר' בון בר חייה בעי, אם אמר ל א אוכל לך תופשין אותו משם יד לשבועה? א"ר יוסה אורחיה דבר נשא מימר "קנתה דכולכה" דילמא "כולכה דקנתה"?! "בית-יד של קורדום" שמא "קורדום של בית-יד"?! ועל כן אין לאסור כשמחסר ר י ש הדבור

מנודה אני לך ר' עקיבה היה חוכך בזה להחמיר לוסר את כל נכסיו. כמה דאת אמר (עזרא י)

יחרם כל רכושו והוא יבדל מקהל הגולה. מה עבדין לה רבנן? חומר הוא בנידוי ב"ד:

"כנדרי רשעים" נדר בנזיר בקרבן ובשבועה. שמואל אמר לצדדין היא מתני' או בנזיר או בקרבן או בשבועה. ר' זעירא אמר נדור בשלשתן. שייך שיהא כולם באדם אחת א"ר אבין מאן דבעי מיפתור הדא דר' זעירא כיני: היה לפניו אשכול אחד ובא אחד ואמר הריני נזיר ממנו, הרי זה נזיר. ובא אחר ואמר הרי עלי קרבן, הרי עליו קרבן. ובא אחר ואמר הרי עלי שבועה הרי עליו שבועה. ובא אחר ואמר מה שאמרו שלשתן עלי לא נמצא זה נדור בנזיר ובקרבן ובשבועה?!

תני "וכנדבותם" לא אמר כלום. הדא אמרה שהרשעים מתנדבין איש הזה רוצה לומר שה"רשעים" "מתנדבין", ואינו כן... להכי לא חייל מכיון שהתנדב אין זה רשע. מתני' דר' יודן דתני בשם ר' יודן (קהלת ה) טוב אשר לא תדור משתדור ולא תשלם. טוב מזה ומזה שלא תדור. כיצד הוא עושה על נדבה? מביא כשבתו לעזרה ואומר הרי זה עולה. ר"מ אומר טוב אשר לא תדור משתדור ולא תשלם טוב מזה ומזה נודר ומשלם. וכן הוא אומר (תהלים עו) נדרו ושלמו לאלהיכם.

ר' אבין אמר, ר' יהודה פתח: אילו הייתי יודע שהנודר נקרא רשע נודר הייתה?! אמר ר' ינאי (משלי כ) מוקש אדם ילע קודש ואחר נדרים לבקר. התחיל לנדרו פינקסתו נפתחת. ד"א מוקש אדם ילע קודש ואחר נדרים לבקר. איחור נדרים. איחר אדם את נדרו פינקסו נפתחת. מעשה באחד שאמר הרי עלי עולה ושהא להביאה ושקעה ספינתו בים:

כנדרי כשירים לא אמר כלום. הדא אמרה ע"י לעיל שהכשירים נודרין, ומכיון שנדר אין זה כשר.

מתניתא כנדבותם=שהכשירים מתנדבים בנזיר דר' יודה. דתני בשם רבי יודה חסידים הראשונים מתאוין להביא קרבן חטאת לא היה המקום מספיק בידם חט והיו נודרים בנזיר בשביל להביא קרבן חטאת. ר"ש אומר חוטאים היו שהיו נודרים בנזיר שנא' (במדבר ו) וכפר עליו מאשר חטא על הנפש. חט זה על נפשו שמנע עצמו מן היין. ואתייא דשמעון הצדיק כר"ש.דאומר היה ר"ש נזיר חוטא הוא דתני אמר שמעון הצדיק מימי לא אכלתי אשם נזיר אלא אחד. פעם אחד עלה אלי אדם אחד מדרום וראיתיו אדמוני עם יפה עינים וטוב רואי וקווצותיו מסודרות תילי תילים ואמרתי לו בני מה ראיתה להשחית את השיער הנאה הזה? ונם לי רבי רועה הייתי בעירי והלכתי למלאות את השאוב מים וראיתי את הבובייה שלי בתוך המים ופחז יצרי עלי וביקש לאבדיני מן העולם. אמרתי לו רשע! אתה מפחז בדבר שאינו שלך עלי להקדישך לשמים. והרכנתיו שמעון הצדיק בראשי ואמרתי לו בני כמותך ירבו עושי רצון המקום בישראל עליך הכתוב אומר (שם) איש או אשה כי יפליא לנדר נדר נזיר להזיר לה'. ר' מנא בעי למה לי כשמעון הצדיק? אפילו כר"ש.איך אתיא אפי' כר"ש, וכי מפני שחוטא הוא לא יאכל מקרבנותיו?! לא אכל שמעון הצדיק חטאת חלב מימיו? לא אכל שמעון הצדיק חטאת דם מימיו? סבר שמעון הצדיק בני אדם מתוך הקפידה כעס הם נודרין. מכיון שנודרין מתוך הקפידה סופו לתהות. מכיון שהוא תוהא נעשו קרבנותיו כשוחט חולין בעזרה. וזה מתוך ישוב נדר, ופיו ולבו שווין:

הלכה ב משנה האומר קונם קונח קונס הרי אילו כינויין לקרבן

חרק חרך חרף הרי אילו כינוי לחרם

נזיק נזיח פזיח הרי אילו כינויים לנזירות

שבותה שקוקה, נדר "במוהי" הרי אלו כינויים לשבועה:

גמרא עד כדון עצמו. מהו שיקדיש לשמים בלשון קונם? כ לאסור לכל העולם בלשון קונם נישמעינה מן הדא: אמר לו השאיליני קרדומך. אמר "קונם קורדום יש לי, קונם נכסיי עליך ויש לו קורדום"=הריני אוסר בהנייה הקורדום שיש-לי--והריני אוסר נכסיי עליך, אים יש לי קורדום.....!!!! נכסיו מותרין. [בידוע שאין לזה קורדום.כ סתמא מחזקינן שאין לו קורדום, וממילא נכסיו מותרין]—אלמא לשון "קונם" לא מהני!

א"ר תחליפא קיסרייא שנייא היא שאין חבירו נאסר בנכסיו שבו בלשון שהתפיס את הקורדום, בו בלשון התפיס בו את הנכסים. מה נפשך קדש קורדום, לא קדשו נכסים דהא אמר אים י ש לי קורדום. ואים חל הקדש על הקורדום---א י ן לו קורדום!! לא קדש קורדום משום דל"מ האי לישנא, אפילו נכסים לא קדשו! אילו אמר קונם קורדום יש לי, וחזר ואמר קונם נכסיי עליך, נכסיו מותרין, יאות.שפיר יש להוכיח דל"מ "קונם"

אמר רבי יושוע בן חננאל. אילו אמר נכסיו מותרין וקם ליה, יאות. לא אמר אלא שאין לזה קורדום. משום דחזקה שאין לו קורדום הא אם יש לו קורדום, נכסיו אסורין. הדא אמרה שקדש קורדום. הדא אמרה שקדשו נכסים. הדא אמרה שאדם מקדיש לשמים בלשון קונם.

ר' ירמיה בעי, דבר שהוא משמש לשם חולין ולשם קרבן מהו לוסר עצמו בו? והא תנינן קונסוקונס=stick! ומתרץ... קונסה שמה כך קורים ל stick. והא תנינן שבותה! שפותה שמה. כך קורין ליום מנוחה והא תני בר קפרא חרס דמהני לא חספא הוא?! אמר ר' זעירא לשון גבוה הוא (איוב ט) האומר לחרס ולא יזרח =שמש הגבוה. ר"ש בן לקיש אמר לשון אומות הוא שקורין לדבר חשוב כגון כסף, "חספא" ולהכי מהני כגון אילין ניוותאי דינון דאינון קריין לחספא, כספא.

אמר ר' יוסי נראין הדברים דצריך להשמיענו דמהני במקומות אחרים, אבל במקום שקוראין לנזיר נזיק, כן אני אומר נזיר פסילים לא יהא נזיר?!

תני שבותה שקוקה. תני ר' חייה: שבוקה שקועה שקודה. נדר דנדר "במוהי"=משה במומי דנדר משה בשבועה שאמר משה (שמות ב) ויואל משה. ר' יונה בעי, ולמה לינן אמרין במומי דנדר שאול. (שמואל א יד) ויואל שאול.

ימינא הרי זו שבועה. שמאלא הרי זו שבועה. אמר ר' מתניה דכתיב (דניאל יב) וירם ימינו ושמאלו השמים וישבע בחיי העולם:

הלכה ג משנה חולין לא אוכל לך

לא כשר, לא דכי, טהור, וטמא, נותר, ופיגול. אסור.

כאימרא כדיריים כעצים כאישים כמזבח כהיכל כירושלים נדר באחד מכל משמשי המזבח אע"פ שלא הזכיר קרבן, הרי זה נדר בקרבן.

ר' יהודה אומר: האומר ירושלים לא אמר כלום:

גמרא הא מה דנא דאנא אכיל מן דידך, לא יהו חולין אלא קרבן. "לא כשר"= לי אלא למזבח. "לא דכי"= לי אלא למזבח. "טהור"= למזבח ולא לי. "טמא"= לי אלא למזבח.

"כשר ודכי"- כטהור וטמא דמבואר במתניתין דמהני "לא טהור ולא טמא"- כלא כשר ולא דכי

פיגול- לא שנייה היא פיגול של עולה היא פגול של שלמים.

נותר של עולה לא היה לו שעת כושר, נותר של שלמים היה לו שעת כושר, אמר הרי עלי כנותר של שלמים מהו?

כאימרה- ר' יוחנן אמר כאימר תמידא. ככבש התמיד תמן אמרין כוולד חטאת. ר"ש בן לקיש אמר כאילו של אברהם אבינו. תני ר' חייה מסייע לר"ש בן לקיש: כאימרא דלא ינק מן יומוהי.

על דעתין דרשב"ל ניתני כדכרא! אמר רבי אבין על דעתיה דריו"ח, ניתני כ ל קרבנות המזבח! אמר ר' יוסי בי ר' בון על דעתיה דרבנין דתמן, ניתני כדישון מזבח הפנימי והמנורה!לגניזה/למיתה

כדיריים- כדירים של עצים, כדירים של קרבנות. כעצים- כשני גיזירי עצים. כאישים- כשלהביות של אש. כמזבח- כקרבנות המזבח. כהיכל- כקרבנות ההיכל. כירושלים- כקרבנות ירושלים.

נדר באחד מכל משמשי מזבח- כגון כף ומחתה ומזרק. ר' יודה אומר האומר כירושלים לא אמר כלום שלא נתכוון זה אלא לעצים ולאבנים שבה. "כתורה" הרי זה מותר=כקדושת תורה. "ככתוב בה" הרי זה אסור= כקרבנות הכתובין שבה.

"כתורה וככתוב בה" ה"ז אסור. אית תניי תני "כתורה וככתוב בה" הרי זה מותר. ר' אבין בר כהנא אמר דר"ש היא. אמר רבי יוחנן, דברי ר"ש: נמצא שאין בידו חיטין ופטור על השאר. כיון שאחת מן הדברים שנשבע, אמת, אינו חייב קרבן שבועה על השאר (ה"ן לשון המועיל+לשון שאינו מועיל, פטור) אמר רבי יוסי דברי הכל היא. כתורה- "כקדושת תורה". ככתוב בה- "כקדושת כתוביא" כתובים [וממילא לא מהני]

הלכה ד משנה האומר קרבן עולה ומנחה חטאת תודה ושלמים שאני אוכל לך, אסור. ורבי יהודה מתיר

הקרבן כקרבן קרבן שאוכל לך, אסור

לא קרבן לא אוכל לך, ר"מ אוסר

האומר לחבירו קונם פי מדבר עמך וידי עושה עמך ורגלי מהלכת לך, אסור:

גמרא כל עמא מודיי הקרבן מותר, כקרבן אסור. מה פליגין? קרבן. ר' יודה אומר האומר קרבן, כאומר הקרבן =נשבע בחיי קרבן והוא מותר. ורבנין אמרין קרבן כאומר כקרבן, והוא אסור. אמר להן רבי יודה אין אתם מודין לי באומר שבועה כאומר השבועה והוא אסור! וכא האומר קרבן כאומר הקרבן והוא מותר. ורבנין מטילין אותו לחומרין האומר שבועה כאומר השבועה והוא אסור, וכא האומר קרבן כאומר כקרבן והוא אסור.

חולין, החולין, לחולין, כחולין. בין שאוכל לך בין שלא אוכל לך מותר [סיפא דלא כר"מ]

לא חולין שאוכל לך, אסור [לכו"ע] לא חולין לא אוכל לך, מותר.

לא קרבן לא אוכל ...ר' יסא בשם רבי יוחנן דברי ר"מ ממשמע לאו את שומע הין. לא קרבן מזה דל נא אכיל מן דילך דלית אנא אכיל משלך הא מה דנא אכיל מן דידך לית הוא חולין אלא הוא קרבן.

הילוכי עליך דיבורי עליך, לא אמר כלום. למה? שמתפיס את הנדר בדבר שאין בו ממש. נדר נדר מנזיר יליף מה נדר שנאמר להלן דבר

שיש בו ממש. אף נדר שנאמר כאן דבר שיש בו ממש.

עיני רואה לך. אזני שומעת לך אסור. את אומר ידי עושה עמך אסור, חרש עמו בקרקע עד כמה הוא אסור עמו? כדי שכרו או עד כדי הניית קרקע. צריך לשלם לו כל השבח או דמי פועל?

גדל עמו בתנור סייע בעשיית התנור עד כמה הוא אסור, עד כדי שכרו, או עד כדי הניית תנור?

מסכת נדרים פרק ב

הלכה א משנה אילו נדרים מותרין: חולין שאוכל לך, כבשר חזיר, כע"ז, כעורות לבובין, כנבילות, כטריפות, כשקצים, כרמשים, כחלת אהרן וכתרומתו, מותר

האומר לאשתו: הרי את עלי כאימא, פותחין לו פתח ממקום אחר שלא יקל את ראשו לכך

קונם שאיני ישן, שאיני מדבר, שאיני מהלך, האומר לאשתו קונם שאיני משמשך, הרי זה בלא יחל דברו איסורא דרבנן

שבועה שאיני ישן שאיני מדבר שאיני מהלך, אסור:

גמרא (במדבר ל) לה'- אין אדם אוסר עליו דבר אלא שהוא לה'. לאפוקי הנך דמתני'

כשקצים וכו' מותר תני דבית רב פליג. מניין לנדרים שהן מותרין לך מן השמים כגון הנך דקתני ובני אדם נוהגין בהן באיסור שלא תהא נודר ומבטל? ת"ל (שם) לא יחל דברו- שלא יעשה דבריו חולין. הוון בעיי מימר כגון הקרבן בשבועה הלכה ב לקמן הא בשאר כל הדברים לא, אתא מימר לך אפי' בשאר כל הדברים.

(שם) לאסור אסר על נפשו. אית תניי תני אפי' על אחרים. הוון בעי מימר מאן דמר על נפשו לא על אחרים- שלא לוסר נכסי אחרים על אחרים. ומאן דמר אפילו על אחרים- לוסר נכסיו על אחרים. הא ניכסי אחרים עליהן, לא.

האומר לאשתו הרי את עלי כאימא, ביאתך עלי כביאת אימא. כב ש ר אימא, לא אמר כלום

אמר הככר הזה עלי כביאת אימא מהו?

האומר לאשתו קונם איני משמשיך. רב אמר אסור. ושמואל אמר מותר. מה מקיים שמואל בלא יחל דברו? "כאילו" בל יחל דברו. רב כדעתיה תניי דבית רב פליג מניין לנדרים שהן מותרין לך מן השמים ובני אדם נוהגין בהן באיסור שלא תהא נודר ומבטל, ת"ל (במדבר ל) לא יחל דברו. שלא יעשו דבריו חולין.

שבועה שלא אישן ג' ימים, מלקין אותו ויישן מיד. שבועה שלא אוכל ג' ימים, ממתינים אותו עד שיאכל ומלקין אותו:

משנה ב קרבן לא אוכל לך, וקרבן שאוכל לך..עד שיאמר "כ" קרבן, לא קרבן לא אוכל לך, מותר.

שבועה לא אוכל לך, שבועה שאוכל לך, לא שבועה לא אוכל לך, אסור.

זה חומר בשבועות מבנדרים

וחומר בנדרי' מבשבועו' כיצד? אמר קונם סוכה שאיני עושה, לולב שאיני נוטל, תפילין שאיני נותן, בנדרים אסור ובשבועת מותר, שאין נשבעין לעבור על המצות:

גמרא ולמה לא תנינן חומר בשבועות.. שבועה שאוכל לך אסור כנראה דל"ג לה? אלא בגין דתנינן חומר בשבועות מבנדרים. וסברנן מימר, קרבן שאוכל לך, דברי חכמים 1:4 אסור, לפום כן לא תנינן.

הרי הוא קרבן, הרי הוא לקרבן, הרי הוא כקרבן, אסור. הרי הוא שבועה, הרי הוא לשבועה, הרי הוא כשבועה מותר:

וחומר בנדרים מבשבועות כיצד? (ויקרא ה) או נפש כי תשבע לבטא בשפתים להרע או להטיב. מה הטבה רשות אף הרעה רשות. יצא דבר של איסור בדבר של מצוה. הוון בעיי מימר שוגג פטור מקרבן שבועה הא המזיד לא, ואים עבר על שבועתו, ילקה אשכח תני ר' ישמעאל אומר (במדבר ל) ככל היוצא מפיו יעשה לא היוצא מפי שמים. ומר אף בהקדש=נדרים כן? רבי יוסה בשם רבי הילא שכן אדם מקדיש סוכתו לשמים:

הלכה ג משנה יש נדר בתוך נדר ואין שבועה בתוך שבועה. כיצד? אמר הריני נזיר אם אוכל הריני נזיר אם אוכל, ואכל, חייב על כל אחת ואחת.

שבועה שלא אוכל שבועה שלא אוכל שבועה שלא אוכל, ואכל, אינו חייב אלא אחת:

גמרא ר' יוסי בעי, שבועה שבועה שבועה שלא אוכל, ואכל. אמר ר' יוסי בי ר' בון נישמעינה מן הדא: שבועה שלא אוכל ככר זה שבועה שלא אוכל שבועה שלא אוכל ואכל. אינו חייב אלא אחת מפני שאמר זו. הא אם לא אמר זו חייב על כל אחת ואחת.ומתני' איירי באומר "זה"

אבימי אחוי דחיפה אמר, שמשית למדתי בנדרים! שמשית בשבועות! בעי חיפה מיבדקיניה רצה חיפה לבודקו היו לפניו ה' ככרים, ואמר שבועה שלא אוכל ככר זו. וחזר ואמר שנים אילו. וחזר ואמר ג' אילו. וחזר ואמר ד' אילו. וחזר ואמר חמשה אילו. ואכל את כולן מהו? א"ל חייב על כל אחת ואחת. א"ל חיפה לאבימי אינו חייב אלא אחת! מכיון שהזכיר עליו שבועה עשאו כנבילה, מיכן ואילך כמיחל שבועות על האיסורין. ואין שבועות חלות על האיסורין.

חזר ובדקיה, היו חמשה ככרים ואמר שבועה חמשה ככרים האילו. וחזר ואמר ד' אילו. וחזר ואמר ג' אילו. וחזר ואמר שנים אילו. וחזר ואמר אחד זה. ואכל את הראשון מהו? א"ל אינו חייב אלא אחת. א"ל חיפה לאבימי חייב על כל אחת ואחת! אילו מי שאמר שבועה שלא אוכל חמשה ואכל ארבעה שמא אינו פטור?!נמצא ש"הוסיף" איסור בכל שבועה, וכולם חיילי אמר ר' יוסי מסתברא כאחוי דחיפא באחריתה. ודחיפא בקדמיתא: תרוויהו אינו חייב אלא אחת

הלכה ד משנה סתם נדרים להחמיר ופירושן להקל. כיצד? אמר הרי עלי כבשר מליח וכיין נסך, אם של שמים נדר, אסור. ואם של ע"ז, מותר. ואם סתם, אסור

הרי עלי כחרם, אם כחרם של שמים נדר, אסור. ואם של כהנים, מותר. ואם סתם, אסור.

הרי עלי כמעשר, אם כמעשר בהמה נדר, אסור. ואם של דגן, מותר. ואם סתם, אסור.

הרי עלי כתרומה, אם בתרומת הלשכה נדר, הרי זה אסור. ואם של גורן, מותר. ואם סתם, אסור. דברי רבי מאיר.

וחכמים אומרים: סתם תרומה ביהודה אסורה, ובגליל מותרת, שאין אנשי גליל מכירין תרומת הלישכה.

סתם חרמים ביהודה מותרין ובגליל אסורין, שאין אנשי הגליל מכירין חרמי כהנים:

גמרא הוון בעיי מימר "מליח" לעולם כ"מ שנזכר "מליח" מיירי מליח לזמן רב הא לשעה לא. אמר ר' יודן מן מה דתנינן הרי עלי כבשר מלוח וכיין נסך. הדא אמרה מליח לשעה כגון בשר קדשים מלוח הוא. אי זהו מלוח לשעה? כיי דתני כיצד הוא עושה? נותן את האיברים על גבי המלח והופכן. אמר ר' אבא מרי שנייא היא שאם משהא הוא אותן שהן נמלחין.כיון שנותן מלח הרבה ויידא אמרה דא דמר ר' חייה בר אבא הנוטל

זיתים מן המעטן טובל אחד אחד במלח ואוכל אבל שתיים אסור דהוי כקבע הדא אמרה מלוח לשעה, מלוח הוא.

הרי עלי כתרומה, אם בתרומת הלשכה נדר, אסור. הא בתרומת תודה מותר. ואם של גורן מותר. הא בתרומת תודה אסור. הכא את אמר אסור והכא את אמר מותר!! נישמעינה מן הדא: כחלת אהרן וכתרומתו מותר. הא בתרומת תודה אסור.

וחכמים אומרים: סתם תרומה ביהודה אסורה, ובגליל מותרת. שאין אנשי גליל מכירין תרומת הלשכה. אבל אם היו מכירין, סתם אסור. סתם חרמין ביהודה מותרין, ובגליל אסורין, שאין בני גליל מכירין חרמי כהנים. אבל אם היו מכירין סתמן מותר. הכא את אמר מותר. וכא את אמר אסור!! אמר רבי אלעזר תרין תניין אינון.תנאי נינהו אמר רבי ירמיה חד תניי הוא, כמאן דמר סתם חרמין לכהנים על כן היו מכירין [כגון ביהודה] הרי"ז מותר. ברם כמאן דמר סתם חרמין לבדה"ב, אם היו מכירין בגליל, אפילו סתמן, אסור

רבי יוסי בשם רבי הילא בגליל על ידי שרגילין בחרם עכן את אמר אסור. וביהודה על שאינן רגילין בחרם עכן את אומר מותר:

הלכה ה משנה נדר בחרם, ואמר לא נדרתי אלא בחרמו של ים. נדר בקרבן, ואמר לא נדרתי אלא בקרבנות מלכים. הרי עצמי קרבן, ואמר לא נדרתי אלא בעצם שהינחתי לי להיות נודר בו. קונם אשתי נהנית לי, ואמר לא נדרתי אלא מאשתי הראשונה שגירשתי. על כולן אין נשאלין עליהן אין צריך שאלה, אבל אים באים לישאל... ואם נשאלו עונשין ומחמירין עליהן דברי ר"מ. וחכמים אומרים פותחין להן פתח ממקום אחר ומלמדין אותן כדי שלא ינהגו קלות ראש בנדרים:

גמרא חד בר נש נדר באילין מילייא אתא לגבי רבי מאיר ושלחיה גבי רבי יודה אמר ליה אודעיה דאתית לגביי ושלחתיך לגביה. אתא לגבי רבי יודה ושלחיה לגביה ר' יוסי א"ל הודעיה דשלחך ר' מאיר לגביי ושלחתיך לגביה!! אתא לגביה רבי יוסי א"ל אין לית קדמאה מישרי לך לית חורן מישרי לך! דאית ליה אם נשאלו עונשין אותן ומחמירין עליהן. חזר ואתא קומי רבי מאיר א"ל הויתה ידע דהוא כן למה לא אמרת לי בדקמיתא! אמר ליה חמיתך מיקל וחמרית עלך: כיון שראיתך מיקל, החמרתי עליך!

מסכת נדרים פרק ג

הלכה א משנה ארבעה נדרים התירו חכמים: נידרי זירוזין ונדרי הבאי נידרי שגגות ונדרי אונסין

נידרי זירוזין- היה מוכר חפץ אמר קונם שאיני פוחת לך מן הסלע והלה אומר קונם שאיני מוסיף לך על השקל שניהם רוצין בשלשה דינרין

רבי אליעזר בן יעקב אומר: אף הרוצה להדיר את חבירו שיאכל אצלו יאמר לו כל נדר שאני עתיד לידור הרי הוא בטל ובלבד שיהא זכור בשעת הנדר:

גמרא וכל הנדרים לאו חכמים הן שהן מתירין?! כתיב (במדבר ל) וידבר משה אל ראשי המטות תלה הפרשה בראשי המטות שיהא מתירין נדרי העם. רב יהודה בשם שמואל (במדבר ל) לא יחל דברו הוא אינו מיחל דברו הא אחר עושה דברו חולין. ואי זה

זה? זה חכם שמתיר נדרו. חנינה בן אחי רבי יהושע אומר (תהלים קיט) נשבעתי ואקיימה פעמים שאינו מקיים. רבי יהושע אומר (תהלים צה) אשר נשבעתי באפי. באפי נשבעתי חוזר אני בי. וכל הנדרים חכמים הם שהם מתירין ותנינן ארבעה נדרים התירו חכמים?! רבי לעזר בשם רבי חייה רובה, אילו "אינן צריכין" היתר חכם.

רב ושמואל תריהון אמרין אלו אין צריכין היתר חכם. התיב איסי והרי לא מצינו פתח לנדרים אלא מיכן! כל עיקר "היתר נדרים ע"פ חכם" ממשנתינו נלמדת! ובוודאי שגם 4 נדרים אלו צריך חכם! א"ל שמואל, חגר עליה מותא.קשרו בחבל!!(אין לו שום פירכא!)

מתניתא פליגי על איסי:8:7 אף זה יכול להפר נדרו שלא על פי חכם. פתר לה כל נדרים צריכין פתח ממקום אחר. ואלו פתחן בצידן.

א"ר זעירא הדא דאת אמר בשאינן מעמידים, אבל אם היו מעמידין, אים חזר המוכר/לוקח והתחזק בדבריו "איני מוכר לך בפחות מד"", (ולבסוף מכרו בג') נדרו קיים צריכין היתר חכם. הרי זה לוקח מעמיד, וזה מוכר אינו מעמיד, מאחר שבטל אצל זה יבטל זה.

תלמידויי דרבי חייה בר לולייני אמר, ר' יודן שאל, היה אומר זה בסלע, וזה אומר בשקל, ורוצה ליתן לו בשלשה, מאחר שביטל דינר זה על זה, יבטל עוד דינר אחר אצלו. ויתנו לו בשנים? שמא אפילו לבסוף מכר לו בשניים---לא נאסר המוכר

א"ר אמי מאן תני נידרי זירוזין? רבי טרפון.דס"ל כל אסמכתא לא מהני דו פתר לה במעמידין.אפי' בכה"ג, נדרו בטל א"ר בא תיפתר דברי הכל, שאין מעמידין. אין תימר במעמידין, ניתני רבי אליעזר בן יעקב ורבי טרפון שניהן אמרו דבר אחד.

אית תניי תני הרוצה, אית תניי תני אף הרוצה. גם רישא ראב"י קתני לה מאן דמר "אף" הרוצה מסייע לרבי בא. מאן דמר הרוצה מסייע לר' אמי.

רבי פדת בשם רבי יוחנן מאן תנא נידרי זירוזין רבי טרפון.

כיני מתניתא כל נדר שאני עתיד לידור הרי הוא בטל, ובלבד שיהא זכור בשעת הנדר.

בשלא התנה.=ביטלו בלב קודם שנדרה בה אבל אם התנה, אע"פ שאינו זכור.בשעה שנדר, נדרו בטל מאליו

בנדרים, אבל בשבועות, "תניי" בנדרים, ואין תניי בשבועות. כהדא דתני: שבועות הדיינין כתניין שבלבינו לב בי"ד לא כתנויי שבלבכם. אמר רבי יודה כתניי שבלבינו הוא משביעו. ולמה הוא מתנה עמו? מפני ההדיוטות שלא יאמרו יש תניין בשבועות.

תני ר' חנניה קומי רבי מנא: דכתיב (דברים כט) כי את אשר ישנו פה. מה את שמע מינה? א"ל מה דורות הבאים אחרינו אין בליבן תניי, אף אנו אין בלבינו תניי:

הלכה ב משנה נידרי הבאי: אמר אם לא ראיתי בדרך הזו כעולי מצרים אם לא ראיתי נחש כקורת בית הבד

נדרי שגגות כיצד? אמר אם אכלתי ואם שתיתי ונזכר שאכל ושתה. שאיני אוכל ושאיני שותה, ושכח ואכל ושתה

אמר קונם אשתי נהנית לי שגנבה את כיסי ושהיכת את בני נודע שלא הכתו ונודע שלא גנבה.

ראה אותן אוכלין תאנים, ואמר להן הרי הן עליכם כקרבן ונמצאו אביו או אחיו והיו עמהן

אחרים, בית שמאי אומרים הן מותרין ומה שעמהן אסורין. ובית הלל אומרים אילו ואילו מותרין:

גמרא אי איפשר שלא עבר בה כעולי מצרים?! והא לוליינוס מלכא כד נחת לתמן נחות עימיה מאה כ' ריבוין. אלא כן אנן קיימין בראייה אחת.

והא חויה דשבור מלכא בלע גמלין בלע קרונין כד בעי מיקטלוניה, מלון פחליץ bale של גמלין תבן, ויהבון בון גומרין,coals ובלעון ומית. אמר רבי יודה בר פזי אנא חמי' משך דחיוי עבד אורי',נעשה לאורוות הסוסים על תומני מססטולא. Eight intercolumniations. א"ר שמואל בר יעקב אנא חמית משך דחיוי סליק קרובין למלכותא. עור נחש ראוי ליקרב לפני מלך—אלמא שייך נחשים גדולים! שמואל אמר במרובע וזה וודאי לא נמצא אין תימר במרובע, למה לי גדול אפי' קטן? א"ר מתניה לית אורחין דהדין תנייה מתפיס אלא מילה רובא. תדע לך שהוא כן דתנינן גמל פורח באויר. ניתני עכבר פורח באויר.

תני רשב"ג אומר: אין מרובע משׁשת ימי בראשית. התיב רבי ברכיה והתנינן גופה של בהרת כגריס האיטלקי מרובע. אמר ר' ביסנא כל גרמא דא, דלית הוא מרובע. ולמה תנינן מרובה? ירבענה הוא. והא נענה?mint מלי קיטרין.it is full of knots והא ארכובה דיעלא?elephants berry עגיל הוא מלמטה. אית דבעי מימר לא אמר רבן גמליאל אלא בבריות. ותני כן מרובע באוכלין אין מרובע בבריות.

(דברים ה) שוא (שמות כ) ושקר שניהם נאמרו בדיבור אחד מה שאי איפשר לפה לומר ולא לאוזן לשמוע. (שם) זכור (דברים ה) ושמור שניהם בדבור אחד נאמרו. מה שאי אפשר לפה לומר ולא לאוזן לשמוע. (שמות לא) מחלליה מות יומת (במדבר כח) ושני כבשים בני שנה תמימים נאמרו בדיבור אחד מה שאי אפשר לפה לומר ולא לאוזן לשמוע. (ויקרא יח) ערות אשת אחיך לא תגלה. (דברים כה) יבמה יבא עליה שניהן נאמרו בדיבור אחד. (במדבר לו) ולא תסוב נחלת בני ישראל ממטה למטה אחר. (במדבר לו) וכל בת יורשת נחלה שניהן נאמרו בדיבור אחד. (דברים כב) גדילים תעשה לך. (שם) לא תלבש שעטנז שניהן בדיבור אחד נאמרו. וכן הוא אומר (תהלים סב) אחת דבר אליהם בדיבור שתים זו שמענו. וכתיב (ירמיהו כג) הלא כה דברי כאש נאם ה' וכפטיש יפוצץ סלע.

אי זהו שוא ואי זהו שקר? שבועת שוא בשנשבע לשנות את הידוע לאדם. שבועת שקר בשנשבע ומחליף. שאוכל, ולא אכל רבי יעקב בר אחא בשם רבי יוחנן ידוע לשנים, זהו שבועת שקר. לג', זהו שבועת שוא. רבי הילא בשם ר"א אפילו אחד בסוף העולם מכירו, שבועת שוא היא. מה נפק מן ביניהון? שינה בו בפני שנים, והשליכו לים, והתרו בו משום שבועת שוא.נטל עץ ונשבע לפני שניים שהוא אבן, ותיכף השליכו לים על דעתיה דרבי יוחנן אינו לוקה.כיון שאינו ידוע לג' על דעתיה דר' לעזר לוקה.

התרו בו משום שבועת שקר. על דעתיה דרבי יוחנן לוקה. על דעתיה דר' לעזר אינו לוקה.

ר' בא בשם רב יהודה אפילו ביעה ומרגליתא.נשבע על ביצה שהיא מרגלית, לוקה משום שוא וההן "אפילו"?! אלא כ ג ו ן ביעה ומרגליתא.

תני כשם שנדרי הבאי מותרין, כך שבועות הבאי מותרות. והתני שבועות הבאי אסורות! ר' ירמיה בשם ר' פדת כאן במעמידין, אים מעמיד דבריו בשבועת הבאי, לוקה וכאן בשאינן מעמידין.

אמר ר' בא אפילו תימא כאן וכאן במעמידין, כאן וכאן בשאין מעמידין. כאן במיחל שבועה

על נכסיו. שבועת נכסי עלי נכסיו מותרין.כגון שבועה שנכסיי אסורין אים לא ראיתי נחש כקורת בית הבד **הא** ללקות לוקה.

תני: כשם שנדרי זירוזין מותרין. כך שבועות זירוזין מותרות. עוד הוא במיחל שבועה על נכסיו. שבועה נכסיי אסורין אם אמכור לך בשניים שבועה נכסי עלי נכסיו מותרין. הא ללקות לוקה.באומר "שבועה שלא אמכור לך בשנים"

חזקיה אמר, ההן דמישתבע על תרין דינון דאינון תרין, לוקה משום שבועת שוא. ר' חגיי בשם ר"ש בן לקיש ההיא דחמא מיטרא נחית ראה גשם יורד ומר: קורי! פלי בריכסון אני נשבע בד' שיש כאן גשם הרבה לוקה משום שבועת שוא.

ר' חוניא ר' יעקב בר אבון בשם ר' שמואל בר נחמן עשרים וארבע בולייות שרים היו ביהודה וכולן חרבו משום שבועת שוא שהיא של אמת. דכתיב (ירמיהו ב) לשוא הכיתי את בניכם.

גמרא שבועה שלא אוכל ככר זו, שבועה שלא אוכלינה, שבועה שלא אוכלינה, אינו חייב אלא אחת.

לשון ברייתא ת"ר חומר בנדרים מבשבועות חומר בשבועות מבנדרים. חומר בנדרים- שהנדרים חלים על דבר מצוה כדבר הרשות, מה שאין כן בשבועות. חומר בשבועות- שהשבועות חלות על דבר שאין בו ממש כדבר שיש בו ממש, מה שאין כן בנדרים:

הוגה הרבה

לא אתינן מיתנא אלא דבר שאילו בנדרים אסור ובשבועות מותר יש נדר בתוך נדר (עיין פ"ק דנדרים) ומקשה למה לא חשיב ליה בברייתא לחומר דנדרים מבשבועה?. ומשני.. אשכח תני: זה חומר לשעבר משלבא, שהאומר לא אוכל לא אוכל אינו חייב אלא אחת. לא אכלתי לא אכלתי חייב על כל אחת ואחת. וא"כ משכחת לה גם בשבועה

[יש כאן הוספה מנדרים: אשכח תני על תרתיהון: שגגת נדרים מותרת ושגגת שבועה מותרת]

חמורה שבועה.. אחד דברים של עצמו ואחד דברים של אחרים, אחד דברים שאין בהן ממש ואחד דברים שיש בהן ממש. [ל"ש כאן ומר ר' בא בשם שמואל: שבועה שנתן פלוני לאיש פלוני מנה, ונמצא שלא נתן, מאחר שאין בידו לבא, אין בידו לשעבר]

ר"ש בר לקיש בעא קומי ר' בא מה בא ר' עקיבה להוסיף על דברי בית הלל כיי דתנינן תמן 9:6 עד שבא רבי עקיבה ולימד שנדר שהותר מכללו הותר כולו? ומתרץ שבא להוסיף דאפי' נדר שצריך חקירת חכם....

מה אם תמן נדר שהוא צריך חקירת חכם, את אמר נדר שבטל מקצתו בטל כולו. כאן שאינה צריך חקירת חכם לא כל שכן!

פירוש המשנה [רבי יוסי בשם ר' הילא משם נדר טעות. שאילו הייתי יודע שאבא ואחי שם לא הייתי נודר] דווקא משום האי , מתירין כאן

הלכה ג משנה נידרי אונסין: הדירו חבירו שיאכל אצלו, חלה הוא או שחלה בנו או שעיכבו נהר, הרי אילו נדרי אונסין:

גמרא מפני שחלה, הא אם לא חלה לא. אמר ר' ירמיה דר"מ היא. דר"מ אמר 8:7 אסור עד שיתן. עיין שם אמר ר' יוסה ולמה לית אנן פתרין לה דברי הכל! כיי דמר רבי זעירא בסתם חלוקין. מה אנן קיימין? אם בזה אומר מפני

כבודי, וזה אומר מפני כבודי דברי הכל אסור. אם בזה אומר מפני כבודי וזה אומר מפני כבודך אמרתי, דברי הכל מותר.

פירוש המשנה [אמר ר' הילא כן אורחא דבר נשא מימור לחבריה כורזסתי בייה]: to invite someone with a forceful manner

הלכה ד משנה נודרין להרגים ולחרמים ולמוכסין שהיא תרומה אע"פ שאינה תרומה. שהן של בית המלך אע"פ שינן שלהן.

ב"ש אומרים: בכל נודרין חוץ מבשבועה. וב"ה אומרים: אף בשבועה. ב"ש אומרים: לא יפתח לו בנדר. וב"ה אומר: אף יפתח לו. בית שמאי אומר: במה שהוא מדירו. וב"ה אומר אף במה שאינו מדירו

כיצד? אמרו לו אמור קונם אשתי נהנית לי. ואמר קונם אשתי ובני נהנין לי בית שמאי אומרים אשתו מותרת ובניו אסורין. וב"ה אומרים אילו ואילו מותרין:

גמרא פירוש המשנה להרגים בהרגה. לחרמים בשעת החרם.

תני ר' יודה בן פזי בשם רבי יוחנן: אם היה חפצים שרוצים לחמוס דבר של סכנה מותר. ר' אחא ר' חיננא בשם רבי יוחנן אם היה דבר של יישוב אסור.

תני תולים בגוים ובמלכות, אבל לא בישראל לא יתלה בבעל זרוע-ישראל(...אל תיקח את זה, כי שייך לפלוני "בעל-זרוע"), כי אפשר שבסוף כש"יפול", יבא לבעל הזרוע היזק מזה ...ע"י מלכות רומי, שיגבו המכס מבעל הזרוע כי הוא גרם להפסד המלכות שבעלי זרוע מצויין ליפול. דלא יפול, ויגלגל עלוהי קדמיתא.

עבר ופתח על דב"ש מהו? מי אסרי' בדיעבד, כשעבר ופתח? נישמעינה מן הדא: ב"ש אומרים אשתו מותרת ובניו אסורין. הדא אמרה עבר ופתח על דבית שמאי אסור.

בה"א אף יפתח.. הוון בעיי מימר בנדרים הא בשבועות לא. אשכח תני ר' ישמעאל אומר (ויקרא יט) לא תשבעו בשמי לשקר. נשבע את להרגין ולחרמין ולמוכסין:

הלכה ה משנה חושב בלבו שבזכות שהם "קרבן", יינצלו מקציצה ושריפה

הרי נטיעות האילו קרבן אם אינן נקצצות, וטלית זו קרבן אם אינה נשרפת, יש להן פדיון

הרי נטיעות האילו קרבן עד שיקצצו, וטלית זו קרבן עד שתישרף אין להן פדיון:מיד כשפודן, חוזרות וקדושות

גמרא ראה קציעות המלך ממשמשין ובאין. ראה דליקה ממשמשת ובאה, ואמר הרי נטיעות האילו קרבן אם אינן מקצצות. טלית זו קרבן אם אינה נשרפת וניצולו. למפריען קדשו, או מיכן ולבא? מה נפיק מביניהון? נהנה מהן, אין תימר למפריען קדשו מעל, אין תימר מיכן ולבא לא מעל.

אסיפא קאי חזקיה אמר פדיין, חזרו לקדושתן. ר' יוחנן אמר פדיין, פדויין. מתני' פליגא על ר"י אין לה פדיון! אלמא חזרו וקדשו! פתר לה לכשיקצצו אין להם פדיון.אים כבר קצצן אין להם פדיון (אין צריכין פדיון???) [אבל הא פשיטא ד מ ה נ י פדיון כשהן קיימין]

א"ר יוסי מ"ד מה דאמר חזקיה, בשפדיין הוא. אבל אם פדיין אחר פקעה מהן קדושתן.

מחלפיה שיטתיה דרבי יוסי. תמן הוא אומר פדיין אחר פקעה מהן קדושתן. וכא הוא אמר מקדש עכשיו אשה פנוייה-- וגם אחק שתתקדש ותתגרש מאיש פלוני נישאת לאחר, לא פקעו ממנה קידושין! לא

צורכא דלא, בשנתן לה שתי פרוטות, א' מכבר וא' לכשיגרשנה מהו?

הלכה ו משנה הנודר מיורדי הים מותר ביושבי היבשה. ומיושבי היבשה אסור ביורדי הים. שיורדי הים בכלל יושבי היבשה

לא כאלו ההולכים מעכו ליפו, אלא מי שדרכו לפרש:

גמרא שלא תאמר אילו יורדי הים= ההולכים מעכו ליפו. אלא במי שדרכו לפרש

[פירוש אחר] מיושבי היבשה אסור ביורדי הים. ולא סוף דבר אלא כגון אילו ההולכין מעכו ליפו, אלא אפילו במי שדרכו לפרש. ולא מיושבי היבשה נדר?! הדא אמרה שיורדי הים בכלל יושבי היבשה.

נדר מיורדי הים לאחר שלשים יום, ובתוך 30 נעשו בני יבשה? תפלוגתא דרבי ישמעאל ור"ע 11:9 דר"י אמר אחר הנדר. ור"ע אומר אחר האיסר אמירת האיסור.

ובאילין טלייתא המפרשים בים לתענוג צריכה: מיבעי אי מיקרי "יורדי הים"

הלכה ז משנה הנודר מרואי החמה אסור אף בסומין שלא נתכוון זה אלא למי שהחמה רואה אותו. הנודר משחורי הראש אסור בקרחים ובבעלי שיבות ומותר בנשים ובקטנים שאינן נקראין שחורי ראש אלא אנשים

הנודר מן הילודים מותר בנולדים עדיין לא נולדו

"מן הנולדים" רבי מאיר מתיר בילודים אותן שכבר נולדו וחכמים אומרים לא נתכוון זה אלא במי שדרכו להיוולד: ואסור בתרוויהו

גמרא מאי טעמא דרבנן? (בראשית מח) ועתה שני בניך הנולדים לך וכבר נולדו. מאי טעמא דר"מ? (מלכים א ג) הנה בן נולד לבית דוד יאשיהו שמו ועדיין לא נולד:

הלכה ח משנה הנודר משובתי שבת, אסור בישראל ואסור בכותים. מאוכלי השום, אסור בישראל ואסור בכותים

ומעולי ירושלים, אסור בישראל ומותר בכותים

קונם שאיני נהנה לבני נח מותר בישראל ואסור באומות. שאיני נהנה לזרע אברהם אסור בישראל ומותר באומות. שאיני נהנה לישראל, לוקח ביתר ומוכר בפחות. שישראל נהנין לי, לוקח בפחות ומוכר ביתר אין שומעין לו. שאיני נהנה להם והם לי יהנה לאומות:

גמרא ואין ישמעאל בכלל זרעו של אברהם?! (בראשית כח) כי ביצחק יקרא לך זרע! ואין עשו בכלל זרע יצחק?! א"ר יודן בר שלום "ב"יצחק במקצת יצחק! ר' הונא אמר "בי"ת"= תרי. בן שהוא עתיד לנחול שני עולמות העולם הזה והעולם הבא.

רבי אחא בשם ר' חונא עתיד עשו הרשע לעטוף טליתו ולישב עם הצדיקים בגן עדן לעתיד לבוא והקב"ה גוררו ומוציאו משם מה טעמא (עובדיה א) אם תגביה כנשר ואם בין כוכבים שים קנך משם אורידך נאם ה'. ואין כוכבים אלא צדיקים כמה דאת אמר (דניאל יב) ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד:ר' גרשום בשם ר' אחא (במדבר כד) דרך כוכב מיעקב. ממי דרך כוכב ועתיד לעמוד? מיעקב.

הלכה ט משנה קונם שאיני נהנה לערלים מותר בערילי ישראל ואסור במולי אומות העולם. שאיני נהנה למולים אסור בערילי

ישראל ומותר במולי אומות העולם. שאין הערלה קרויה אלא לשם הגוים שנא' (ירמיהו ט) כי כל הגוים ערילים וכל בית ישראל ערלי לב. ואומר (שמואל א יז) והיה הפלשתי הערל הזה כאחד מהם. ואומר (שמואל ב א) פן תשמחנה בנות הפלשתים פן תעלוזנה בנות הערילים

רבי לעזר בן עזריה אומר מאוסה היא הערלה שנתגנו בה הרשעים שנאמר (ירמיהו ט) כי כל הגוים ערלים וכל בית ישראל ערלי לב. רבי ישמעאל אומר גדולה מילה ששלש עשרה בריתות נכרתו עליה. רבי יוסי הגלילי אומר גדולה מילה שהיא דוחה שבת החמורה. ר' יהושע בן קרחה אומר גדולה מילה שלא נתלה למשה הצדיק עליה מלא שעה. רבי נחמיה אומר גדולה מילה שהיא דוחה את הנגעים. רבי אומר גדולה מילה שכל המצוות עשה אברהם אבינו לא נקרא שלם עד שמל שנאמר (בראשית יז) התהלך לפני והיה תמים. דבר אחר גדולה מילה שאילולא היא לא ברא הקב"ה את עולמו שנאמר (ירמיהו לג) כה אמר ה' אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי. דבר אחר גדולה המילה שהיא שקולה כנגד כל המצות שבתורה שנאמר (שמות כד) הנה דם הברית אשר כרת ה' עמכם על כל הדברים האלה:

גמרא אמר רבי יוחנן בר מרייה כתיב (בראשית טו) ביום ההוא כרת ה' ברית את אברם לאמר וגו' עד ואת בריתי אקים את יצחק וגו' שלש עשרה בריתות:

(ויקרא יב) ביום השמיני ימול אפילו בשבת. מה אני מקיים (שמות לא) מחלליה מות יומת אף במילה. מה אני מקיים בשמיני ימול חוץ מן השבת. ת"ל וביום אפילו בשבת.

בתורה ובנביאים ובכתובים מצינו שהשבת שקולה כנגד כל המצות שבתורה. בתורה דכתיב (שמות טז) עד אנה מאנתם לשמור מצותי ותורתי. וכתיב (שם) ראו כי ה' נתן לכם את השבת. בנביאים דכתיב (יחזקאל כ) וימרו בי הבנים בחוקותי לא הלכו וגו'. וכתיב (שם) ואת שבתותי חיללו מאד. בכתובים דכתיב (נחמיה ט) ועל הר סיני ירדת וכתיב ואת שבת קדשך הודעת להם וגו'. אמר ר' אלעזר בי ר' אבינה מצוות שבת מליא "מצוות" להודיעך שהיא שקולה כנגד כל מצוותיה של תורה, והמילה דוחה אותה. משל לשני מטרניות שהיו באות זו על גב זו, ואין את יודע אי זו גדולה מחבירתה, זו שהיא יורדת מפני חבירתה, את יודע שחבירתה גדולה ממנו.שתי נשים פגשו זו בזו בדרך ואין מקום לשניהן לעבור יחדו ---אותה שנדחה מפני חבירתה, היא הקטנה ע"ז קשה מכולם (במדבר טו) וכי תשגו ולא תעשו את כל המצות האלה. א"ר יודה בר פזי חילול השם קשה מכולן הדא הוא דכתיב (יחזקאל כ) ואתם בית ישראל כה אמר ה' אלהי ישראל איש גילוליו לכו עבודו ואת שם קדשי לא תחללו וגו'.

וע"י שנתעצל משה במילה ביקש המלאך להורגו הה"ד (שמות ד) ויפגשהו ה' ויבקש המיתו. א"ר יוסי חס ושלום לא נתעצל משה במילה אלא שהיה דן בעצמו ואומר אם לימול ולצאת, סכנה היא. ואם לשהות הקב"ה אמר לו (שם) לך שוב מצרים. אלא ע"י שנתעצל בלינה קודם המילה, הה"ד (שמות ד) ויהי בדרך במלון.

ואמר רשב"ג חס ושלום לא ביקש המלאך להרוג למשה אלא לתינוק.

בוא וראה מי קרוי חתן, משה או התינוק? אית תניי תני משה קרוי חתן. אית תניי תני התינוק

קרוי חתן. מאן דאמר משה קרוי חתן. חתן! דמים מתבקש מידך! הקב"ה תובע נפשות מחמתך! ומאן דמר התינוק קרוי חתן. חתן! בדמים את עומד לי.כי בזכות דם מילה ניצלת (שם)

ותקח צפורה צר ותכרות את ערלת בנה ותגע לרגליו וגו'. ר' יודה ורבי נחמיה ורבנין. חד אמר לרגליו של משה, וחרנה אמר לרגליו של מלאך. וחרנה אמר לרגליו של תינוק. מן דמר לרגליו של משה, הילך! גזי חובך."נפרע חובך" מן דמר לרגליו של מלאך, הילך עבד שליחתך. מן דמר לרגליו של תינוק נגעה בגוף התינוק. (שם) שעשתה מעשה המילה..

וירף ממנו אז אמרה חתן דמים למולות. מיכן לשתי מילות אחת למילה ואחת לפריעה אחת למילה ואחת לציצין.

(ויקרא יב) ימול בשר ערלתו אע"פ שיש שם בהרת. מה אני מקיים (דברים כד) השמר בנגע הצרעת לשמור מאד ולעשות וגו'. אף במילה. מה אני מקיים ימול בשר ערלתו בזמן שאין שם בהרת. ת"ל בשר אע"פ שיש שם בהרת. על דעתיה דר' יונה דאמר מצות עשה דוחה את מצות לא תעשה אע"פ שאינה כתובה בצידה ניחא. על דעתיה דר' יוסה דאמר אין מצות עשה דוחה למצות לא תעשה אלא אם כן היתה כתובה בצידה? מכיון דכתיב בשר ערלתו, כמי שהיא כתובה בצידה:ומילה דוחה צרעת

מסכת נדרים פרק ד

הלכה א משנה אין בין המודר הנאה מחבירו, למודר ממנו מאכל, אלא דריסת הרגל, וכלים שאין עושין בהן אוכל נפש

המודר הנאת מאכל מחבירו לא ישאילנו נפה וכבר' וריחים ותנור אבל משאיל לו חלוק וטלית נזמים וטבעות וכל דבר שאין עושין בו אוכל נפש

מקום שמשכירין כיוצא בהן, אסור:

גמרא הא דבר שעושין בו אוכל נפש אסור. ולא "ממאכל" נדר?! אמר רשב"ל כיני מתניתא: אין בין מודר הנייה מחבירו למודר "הניית מאכל" מחבירו. תניי דבית רבי כן: המודר הניית מלאכל מחבירו, לא ישאילנו נפה וכברה ריחים ותנור. תני אבל משאילו כוסות וקערות ותמחויין. שאינן מהנין את האוכל אבל מכנסין את האוכל. לפסים וקדירות אסור.שמבשלין בהם לטחון ולדרוך אסור. לקצור צריכא. ולבצור צריכא. כיון שמחוסר כמה מלאכות

הכשר מאכל מהו? תני אבל משאילו קורדום. הוינן סברין מימר בקורדום של בקעי'.עצים לאפות בהם—אלמא "הכשר" שרי תיפתר בקורדום של מכוש ולית שמע מינה כלום.

ר' אבונא אמר, ר' ירמיה בעי, אהן יוסטה???יכול לנפות בו קמח מכיון די מרחק נקביו רחוקים וחשרמנפה בה קמחא אסור מישאל ליה?

מפרש סיפא ר' בא בשם ר' זעירא: שהוא כנותן לו מעות ליקח בהן ככר. ר' בון בר חייה בעי מעתה אסור להשאיל לו מעות שהוא כנותן לו מעות ליקח בו ככר?!

ר' אבינא אמר, ר' ירמיה בעי, אילון קוזמידייא תכשיטין ומיני ציורין שיש על הטלית דאית עליהון, אסור מישאל לון? שנותנין לו מנה יפה בשביל טלית נאה

הלכה ב משנה המודר הנייה מחבירו שוקל לו את שקלו ופורע לו את חובו ומחזי' לו אבידתו

מקום שנוטלין עליה שכר,על השבת אבידה תפול הנייה להקדש:עיין גמרא

הלכה ב גמרא רבי בא בר ממל בעי, הפורע שטר חובו של חבירו שלא מדעתו, תפלוגתא דחנן ובני כהנים גדולים. אמר רבי יוסי טעמא דבני כהנים גדולים. תמן לא עלת על דעתו שימות אשתו ברעב. ברם הכא מפייס הוינא ליה והוא מוחל לי. הגע עצמך דהוה גביה משכון. מפייס הוינא ליה והוא יהיב לי משכוני. עד כדון בבעל חוב שאינו דוחק. ואפי' בבעל חוב שדוחק? נישמעינה מן הדא משוקל את שקלו תדע לך שהוא כן דתנינן ומקריב עליו קיני זבין קיני זבות קיני יולדות חטאות ואשמות..אע"פ שהגזבר דוחק כשלא נכנס לתוך ידיו כלום.כיון שלא בא מיד ליד הנאה וכא כשלא נכנס לידיו כלום.

ר' יהושע בן לוי אומר אין לך נתפס על חבירו וחייב ליתן לו אלא בארנון ובגולגולת. רב אמר כל הנתפש על חבירו חייב לו. חייליה דרב מן הדא הגוזל שדה ונטלוה מסיקין. כיון שהמלכות תופש השדה מאת הגזלן שנודע לשמצה--נמצא שעל ידי הגזלן נ ג ר ם היזק לבעל השדה, וחייב הגזלן משום גרמא--וה"ה כל מקום שיש ג ר ם היזק, שהוזקתי מחמת איש פלוני--חייב פלוני לשלם לא שמע דאמר רבי יוחנן קנס קנסו בגזלן!

ר' אבין בעי, וההן דהבא רבה? כתר הגדול [של המלך] האים נתפס על חבירו עבור זה? ר' יוסי בי רבי בון ורבי חייה בר לולייני תריהון אמרין בשם ר' שמואל חד אמר כארנון ובגולגולת. וח"א אינו כארנון וגול'

תמן תנינן 4:4 מרפאהו רפואת נפש אבל לא רפואת ממון כגון בהמתו.אלמא "השבת אבידה אסורה"! רבי יודה ורבי יוסי, חד אמר כאן במדירו מגופו. וכאן משנתנו במדיר מנכסיו. וחרנה אמר כאן בשיש לו מי שירפאנו וכאן משנתינו בשאין לו מי שירפאנו.(אין מי שישיב את האבידה) אם בשיש לו מי שירפאנו אפי' רפואת נפש לא ירפאנו! לא מכל אדם זוכה להתרפות.

מקום..ולא ניכסי המחזיר הן שהן אסורין לבעל הפרה?! עולא בר ישמעאל בשם ר' יצחק כשהיו ניכסי זה אסורין על זה וניכסי זה אסורין על זה.

מאן תנא תפול הנייה להקדש? ר' מאיר. דר' מאיר אומר מועלין באיסרות.

ר' בון בר חייה בעי, נדר מן ככר מהו לחמם בו את ידיו? נישמעינה מן הדא: אמר ככר זו הקדש אכלו בין הוא בין אחר מעל, לפיכך יש לו פדיון. אם אמר הרי הוא עלי, אכלו מעל בו. נתנו לחבירו מעל בטובת הנייה, אחרים, לא מעלו. לפיכך אין לו פדיון. דברי ר"מ. לא אמר אלא אכלו, הא לחמם בו את ידיו מותר. תלמידוהי דר' יונה בשם ר' בון בר חייה כיני באומר לא אוכלנו ולא אטעמנו. לא אסרו עליו אלא לאכילה. עד כדון צריכא אכתי מיבעי לן נדר מן הככר מהו לחמם בו את ידיו?

הלכה ג משנה ותורם את תרומתו ומעשרותיו לדעתו.=כ לדעת המפריש! [שמעון לוקח פירות משל עצמו! ומתקן פירות ראובן--אע"פ שראובן מודר הנייה ממנו] ומקריב עליו קיני זבין קיני זבות קיני יולדות חטאות ואשמות. ומלמדו מדרש הלכות ואגדות. ולא ילמדנו מקרא. אבל מלמד הוא את בניו מקרא. וזן את אשתו ואת בניו אע"פ שהוא חייב במזונתן. ולא יזון את בהמתו בין טמאה בין טהורה. ר' אליעזר אומר: זן את הטמאה ואינו זן את הטהורה. אמרו לו מה בין טמאה לטהורה? אמר להן שהטהורה נפשה לשמים וגופה שלו. והטמאה נפשה וגופה לשמים. אמרו

לו אף הטמאה נפשה לשמים וגופה שלו. שאם ירצה הרי מוכרה לגוים או מאכילה לכלבים:

גמרא המתקן פירותיו של חבירו שלא מדעתו, מפריש מפירותיו על של חבירו ["לדעתו" במובן ההפוך! של המשנה] טובת הניית מעשרותיו של מי? רבי אבהו אומר של מתקן. שמעון רבי זעירא אמר של בעל הפירות. ראובן רבי זעירא כדעתיה דאמר רבי זעירא בשם רבי שמעון בן לקיש הפריש קרבן נזיר קרבן מצורע על חבירו, המתכפר הוא שעושה תמורה.

מתניתא פליגא על רבי שמעון בן לקיש: ותורם תרומתו ומעשרותיו של חבירו לדעתו.והא מהנהו! פתר לה בשלא יהא לו טובת הנייה בהן.המפריש מתנה שלא יהא טוה"ן להבעלים

כתיב (דברים ד) ראה לימדתי אתכם חוקים ומשפטים. מה אני בחנם אף אתם בחנם. יכול מקרא ותרגום כן? ת"ל חוקים ומשפטים חוקים ומשפטים אתם מלמדים בחנם, ואי אתם מלמדין בחנם מקרא ותרגום.מותר ליטול שכר

ואנן חמיי מתנייא נסבין אגריהון? א"ר יודן בי רבי ישמעאל שכר בטילין הן נוטלין.

אמר רבי זעירא: מדבריהן, זן את עבדו. הוון בעיי מימר, מאן דמר הטהורה נפשה לשמים וגופה שלו. וזו הואיל וגופה ונפשה לשמים, זן את עבדו. מאן דמר שאם ירצה הרי מוכרה לגוים או מאכילה לכלבים. וזה הואיל ואין מוכרו לגוים ואינו מאכילו לכלבים, זן את עבדו. אשכח תני זן את עבדו:

הלכה ד משנה המודר הנייה מחבירו החולה מודר מהמבקר נכנס לבקרו עומד אבל לא יושב. ומרפאהו רפואת נפש אבל לא רפואת ממון

ורוחץ עמו באמבטי גדולה אבל לא בקטנה. וישן עמו במטה רבי יהודה אומר בימות החמה אבל לא בימות הגשמים מפני שהוא מהניהו. ומיסב עמו על המיטה ואוכל עמו על השולחן אבל לא מן התמחוי. אבל אוכל הוא מן התמחוי החוזר:

גמרא ר"ש בן יקים אמר שלא ישהא. ע"כ לא ישב מתניתא בשאסר הרופא נכסיו עליו. אבל אם אסר החולה נכסיו של רופא עליו, הוא חטא על נפשיה. ואי"צ לרפאתו כלל

אבל לא באמבטי קטנה דהוא מפתי ליה. "מרוויח" לו --מגביה את המים ומהנהו

תני רוחץ עמו אפילו במרחץ קטנה. דו נסב אשונה. "לוקח" החום ממנו

תני מן התמחוי החוזר. מהו "תמחוי החוזר"? תמן אמרין פוסגתא. מגדים [לעורר תאוות אכילה] שאין אוכלין ממנו כי אם מעט רבנין דהכא אמרין, תמחוי שיש בו לאכול ולשבוע ולהותיר.

תני מן הכוס החוזר. אי זהו כוס החוזר? תמן אמרין קונדיטון.יין מתוק שכל אחד שותה מעט רבנין דהכא אמרין: מליי מי סורס, וקדחין שואבין את מי הרפואה וכ"א שותה מעט ושתיין, ומחזירין:

הלכה ה משנה לא יאכל עמו מן האבוס שלפני הפועלים. לא יעשה עמו באומן דברי ר' מאיר. וחכמים אומרים עושה הוא ברחוק ממנו:

גמרא על דעתיה דר"מ אסור ללמדו אומנות. על דעתיה דר' מאיר אסור ללמד עליו זכות:

הלכה ו משנה המודר הנייה מחבירו. לפני שביעית- לא יורד לתוך שדהו ואינו אוכל מן הנוטות. ובשביעית- לא יורד לתוך שדהו אבל אוכל הוא מן הנוטות

נדר הימנו "מאכל" לפני שביעית- יורד לתוך שדהו ואינו אוכל מן הפירות. ובשביעית- יורד ואוכל:

גמרא וירד? מה הנאה בהילוך שדה חבירו? כדאמר רבי שמעון בן יקים שלא ישהא.

רבי יוחנן פתר מתניתא: המודר הנאה מחבירו לפני שביעית, אינו יורד לתוך שדהו, ואינו אוכל מן הנוטו'. ובשביעית וכשהגיע שביעית לא ירד לתוך שדהו, ו א ו כ ל מן הפירות.

נדר ממנו מאכל... ובשביעית- יורד ואוכל.

רבי שמעון בן לקיש פתר מתניתא: המודר הנייה מחבירו לפני שביעית, לא יורד לתוך שדהו ואינו אוכל מן הפירות. ואם נדר ב ש ב י ע י ת לא יורד בתוך שדהו, אבל א ו כ ל מן הפירות.

נדר ממנו מאכל לפני שביעית, יורד לתוך שדהו ואינו אוכל מן הפירות. ואם נדר בשביעית, יורד ואוכל.

ותייא דר' שמעון בן לקיש כרבי יוסי 4:8 דו רבי יוסי אומר מפני שקדם נדרו להפקירו. כן ר' שמעון בן לקיש אמר שקדם נדרו להבקירו.וכיון שכבר חל איסור הנדר לפני שביעית, שוב לא פקע ולא הבקירו לנדרו. רבי יונה רבי בא בר חייה בשם רבי יוחנן מודה רבי יוסי בהבקר תורה=שביעית שהוא מותר:

הלכה ז משנה המודר הנייה מחבירו, לא ישאילנו ולא ישאל ממנו. לא ילוינו ולא ילוה ממנו. ולא ימכור לו ולא יקח ממנו

אמר לו ר' לש' השאילני פרתך! אמר לו אינה פנויה. אמר לו קונם שדי שאיני חורש בה לעולם התרגז ר' "לעולם לא אחרוש שדי" אם היה דרכו לחרוש, הוא אסור, וכל אדם מותרין. ואם אין דרכו לחרוש, הוא וכל אדם אסורין:

גמרא דרכו לחרוש, הוי כאומר...כאומר קונם שדי שאיני חורש לעולם. אין דרכו... כאומר קונם שדי נחרשת לעולם:

הלכה ח משנה המודר =שמעון הנייה מחבירו ראובן ואין לו מה יאכל, הולך ר' אצל החנוני ואומר: איש פלוני מודר ממני הנייה ואיני יודע מה אעשה. הוא נותן לוחנווני נותן למודר ובא ונוטל ממנו: ר'

גמרא שאינו יכול חנווני להוציא ממנו מר' בדין (ע"כ שרי)

הלכה ט משנה היה ביתו לבנות, גדירו לגדור, שדהו לקצור, הולך אצל הפועלים ואומר: איש פלוני מודר ממני הנייה איני יודע מה אעשה. הן עושין עמו ובאין ונוטלין שכרן מזה:

גמרא מהו דיימר "מאן דעבד לא מפסיד"? מי הוי כ"שליחות"? נישמעינה מן הדא: ביומוי דרבי אמי נפלה דליקה בכפר, ואפיק רבי אמי כרוז בשוקאי דארמאי ואמר: כל דעבד לא מפסד. אמר רבי אלעזר בי רבי יוסי קומי רבי יוסי סכנה הוית. ואי סכנה הוית אפילו רבי אימי יטפי.יכבה לא תני כל דבר סכנה אין אומרים ייעשו בגוים ובקטנים אלא אפילו בגדולים ואפילו בישראל?!

מעשה שנפלה דליקה בחצר יוסי בן סימאי בשיחין וירדו בני קצרה של ציפורין לכבותו ולא הניח להן לכבות. אמר להן הניחו לגבאי שיגבה את חובו. מיד קשר עליו הענן וירדו גשמים וכיבוהו. במוצאי שבת שלח לכל אחד ואחד מהן סלע. ולאפרכוס שלהן חמשים דינר. אמר רבי חנינה לא הוה צריך לעשות כן.

חד כותיי הוה מגיריה שכן דר' יונה, נפלה דליקה במגירותיה דרבי יונה, אזל ההוא כותאה בעי מיטפייה ולא שבקיה רבי יונה. אמר ליה בגדך מדלי?! במזלך יתנשא האש? אמר ליה אין! ואישתיזיב כולה.

רבי יונה דכפר אימי פרס גולתיה על גדישא פרס טליתו ונורא ערקת מינה:והאש ברח ממנו

הלכה י משנה היו מהלכין בדרך ואין לו מה יאכל, נותן לאחרים לשם מתנה, והלה נוטל ואוכל, ומותר. אם אין עמהן אחר, מניח על הסלע או על הגדר ואומר: הרי הן מובקרין לכל מי שיחפוץ והלה נוטל ואוכל. ורבי יוסי אוסר:

גמרא תנא, ר' מאיר אומר: כיון שאדם מבקיר יצא דבר מרשותו. רבי יוסי אומר: אין הבקר יוצא מתחת ידי הבעלים אלא בזכיה. רבי ירמיה רבי בא בר חייה תריהון אמרין רבי יוחנן בשם רבי ינאי דברי ר' יוסי כל מפקיר הרי הוא כנותן .... כנותן מתנה לעשרה וזה אחד מהן.

הבקיר שדהו. אית תניי תני חוזר בו. ואית תניי תני אינו חוזר בו. רבי חזקיה ר' אבהו בשם רשב"ל מאן דמר חוזר כרבי יוסי שלא נגמר הפקר רק כשבא לרשות אחר מאן דמר אינו חוזר, כרבי מאיר. הדא אמרה הבקר כר' יוסי וחייב במעשרות.לר"י הפקר חייב במעש' מה אמר? הבקר! לא מתנה! וזה מיקרי מתנה כיון שמגיע מיד ראובן ליד שמעון!! אתא רבי יעקב בר אחא בשם רבי שמעון בן לקיש הבקר כרבי יוסי וחייב במעשרות. תמן אמר הבקר כרבי יוסי ואין חייב במעשרות. דאמר רבי יוחנן בשם רבי ינאי (דברים יד) ובא הלוי כי אין לו וגו'. ממה שיש לך ואין לו חייב אתה ליתן לו. יצא הבקר שידך וידו שוין בו. [היא לקט היא שכחה היא פיאה. היא הבקר]

סוגיא דלהלן אזלא אליבא דרבנן.

עד כדון כשמבקירה לזמן ממועט, אפילו הבקירה לזמן מרובה? היכול לח ח ז ו ר מהפקירו?

נישמעינה מן הדא: הפקר ס ת ם המבקיר שדהו, שניים ושלשה ימים, חוזר. אמר רבי זעירא, לא אמר אלא שלשה, הא לאחר שלשה אינו חוזר בו.

ק צ ב זמן להפקירו..תני רבי שמעון דיינא קומי רבי זעירא אפילו לאחר שלשה חוזר בו. אמר ליה מכיון דאת אמר לאחר שלשה חוזר בו =כשהפקיר ל5 ימים יכול לחזור ביום 4... היא לאחר שלשה היא לאחר כמה ימים כל ש ק צ ב זמן להפקרו--אפילו 7 שנה---יכול לחזור בו אף לרבמן דר"י

מתניתא מסייעה לר' זעירא: במה דברים אמורים? שאינו יכול "לחזור" מן ההפקר רק תוך 3 יום, כשהבקיר סתם. אבל אם אמר שדי מובקרת יום אחד שבת אחת חדש אחד שנה אחת. ש ב ו ע אחד. עד שלא זכה בין הוא בין אחר, יכול הוא ל ח ז ו ר בו. משזכה בה בין הוא בין אחר, אינו יכול לחזור בו. אלמא כל הפקר לזמן---יכול לחזור בו

הדא אמרה הוא זמן מרובה הוא זמן ממועט.[בעיא דלעיל] הדא אמרה שלא חשו להערמה. [=יכול תכף לחזור ול ז כ ו ת ופטור ממעשר] הדא אמרה שאדם מבקיר וחוזר וזוכה. ופטו' הדא פשטא שאלת דר' זעירא דר' זעירא אמר היא לאחר שלשה....[יש כאן כפל דברים..וכן הדרך]

והלה נוטל ואוכל. ורבי יוסי אוסר. מאי טעמא דרבי יוסי? מפני שקדם נדרו להבקירו. הא הבקירו לנדרו לא. בעון קומי ר' יוסי =חכמים שאלו את ר' יוסי מפני שקדם נדרו להבקירו. מה בין שקדם הבקירו לנדרו. מה בין קדם נדרו להפקירו? אמר לון לא עלת על דעתו לאסור מה שהבקיר.

אמר רבי יונה הכין קשון קדמוי, כך הקשו חכמים לר' יוסי.. הא הבקר יחיד לא. והא תנינן והלה נוטל ואוכל!!

רבי יונה רבי אבא רבי חייה בשם רבי שמעון בן יוצדק המבקיר שדה לשלשה בני אדם אינו חוזר בו. א"ר יוסה אתייא כר' מאיר. [דלר' יוסי יכול לחזור כל שלא הפקיר בפני 10] ר' מנא, בעי מה את אמרת לשלשה? לפני שלשה? [על דאת מקשי על רבי מאיר מקשיתה על דרבי יוסי. מה את אמרת לעשרה? לפני עשרה?]

אלא, הבקירה "בפני" שנים חוזר בו וחייב במעשרות,דל"ה הפקר גמור "בפני שלשה" אינו חוזר בו ופטור מן המעשרות:

מסכת נדרים פרק ה

הלכה א משנה השותפין שנדרו הנייה זה מזה, אסורין ליכנס לחצר. רבי אליעזר בן יעקב אומר: זה נכנס לתוך שלו וזה נכנס לתוך שלו

שניהן אסורין מלהעמיד ריחים ותנור ומלגדל תרנגולין

היה אחד מהן מודר מחבירו הנייה, לא יכנס לחצר. רבי ליעזר בן יעקב אומר יכול הוא לומר לו בתוך שלי אני נכנס ואיני נכנס בתוך שלך

כופין את הנודר שימכור חלקו:

גמרא רבנין אמרי, כל טפח וטפח של שותפין הוא. ר' ליעזר בן יעקב אומר: זה נכנס לתוך שלו וזה נכנס לתוך שלו. אם היתה חצר חלוקה פסיספס מחיצה אף רבנן מודיי. דשרי כל אחד

עמד אחד מהן ומכר את חלקו. אף רבי אליעזר בן יעקב מודה.שאסור להמוכר ליכנס

התנו ביניהן על מנת לוותר, בחזקת שותפין הן. ומותר אף לרבנן

לא צורכא דלא, התנו ביניהן על מנת שלא לוותר מה אמר בה ר' אליעזר בן יעקב?

והא דתנינן תמן לוקח ביתר ומוכר בפחות מה אמר בה רבי אליעזר בן יעקב? והא דתנינן תמן לא ישאילנו ולא ישאל ממנו מה אמר בה רבי אליעזר בן יעקב? והא דתנינן תמן לא ימכור ולא יקח ממנו? והא דאמר רבי שמעון בן יקים שלא ישהא? אים ראב"י מיקל בכל אלו?

שניהן אסורים מלהעמיד ריחים ותנור ומלגדל תרנגולים. לר' אליעזר בן יעקב נצרכא

דו מתניתא: השותפין שנדרו הנייה זה מזה. מפני שנדרו הנייה זה מזה. הא אם לא נדרו הנייה זה מזה, סתמן כמוותרין אילו לאילו להעמיד רחיים וכו'

תמן תנינן ב"ב3:5 אילו דברים שיש להן חזקה כו'. אמר רבי ירמיה נהגו השותפין להיות כמוותרין זה את זה בדברים הללו.(רישא) ע"כ לא החזיק

אמר ר' אלעזר: המגדל תרנגולין בחצר שאינה שלו הרי זו חזקה. אמר רבי יוסי ויאות! מה נפשך אם יש לו רשות לגדל הרי גידל. או שכבר נתן לו רשות או שהחזיק... אם אין לו רשות לגדל, הרי החזיק.

רבי יוחנן בשם רבי בניה: בכל השותפין מעכבין זה על זה בחצר, חוץ מן הכביסה, מפני כבוד בנות ישראל.שאין דרכן להתבזות בנהר אמר ר' מתנייה הדא דאת אמר מקום שהנשים מכבסות. אבל מקום שהאנשים מכבסין לא בדא. ודא דאת אמר חוץ מן הכביסה בכל החצר, ברם בד' אמות דנפשיה, ממחי הוא בידיה. ודא דתימא בכל השותפין מעכבין זא"ז בחצר, בכל החצר, ברם בד' אמות דחבריה לא מצי מימחי בידיה. אם היה המקום משופע, אפילו בארבע אמות דחבריה מימחי הוא בידיה, דו אמר ליה את שפך והוא אתי לגבי.

תני מקום התנור מקום הכיריים אין להן חזקה. ב"ב3:5 (רישא) על גביהן בנה קירוי אפילו כל שהוא, יש להן חזקה. א"ר זעירה ובלבד קירוי שמועיל לתנור.

רבי יוחנן בשם ר' ינאי: השותפין קונין זה מזה בחצר וחייבין זה בניזקי זה. א"ר בון בר כהנא

באומר צבור ואקנה. אבל אם צבורין, לא קנה עד שיטלטל.

בתוך שלי אני נכנס ולא בתוך שלך, ואת אמר כופין?! לא על הדא איתאמרת אלא על הדא, בתוך של ח ב י ר ך אני נכנס לא לתוך שלך, עליה, כופין את הנודר שימכור חלקו. שאין היתר ז ה מחוור כל כך.. באומר הנייתי עליך אתה לא תיהנה ממני, אבל באומר הנייתך עלי אני לא אהנה ממך לא בדא: דאיהו דאזיק אנפשיה

הלכה ב משנה היה אחד מן השוק מודר מאחד מהן הנייה, לא יכנס לחצר. רבי אליעזר בן יעקב אומר יכול הוא לומר לו בתוך של חבירך אני נכנס איני נכנס לתוך שלך:

גמרא [סוגיא זו אינה מתאמת עים הקודם] ולא תנינן כופין. תני רבי חייה אם היה נדרן כ רגיל רגיל להדיר אנשים כופין. דו אמר ליה: אתית קדמוהי עבדת ליה כן. תיניינא ועבדת ליה כן. מיכן ואילך פעם שלישי שאסר הנאת אחד מן השוק או שרי נדרך או זבין חולקך:

הלכה ג משנה המודר הנייה מחבירו ויש לו שם מרחץ ובית הבד מושכרים, אם יש לו בהן תפיסת יד, אסור. אין לו בהן תפיסת יד, מותר

האומר לחבירו קונם לביתך שאיני נכנס, שדך שאיני לוקח. מת או שמכרן לאחר, מותר.

לבית "זה" שאיני נכנס שדה זו שאיני לוקח. מת או שמכרן לאחר, אסור:

גמרא כמה היא תפיסת יד? למחצית ולשליש ולרביע.

"ביתך זה" משם מה אתה תופשו, משם ביתך? זה?

נפל ובנאו, הוא לית ליה? נישמעינה מן הדא: האומר ליורשיו תנו בית חתנות לבני, או בית ארמלות לבתי, ונפל, יורשין חייבין לבנותו.

תמן תנינן ב"ק 9:1 האומר לבנו קונם שאת נהנה לי. אם מת יירשנו. "בחיי ובמותי" מת לא יירשנו. [אמר רבי ירמיה חמי היך תנינן הכא! והתני: "בחיי" אם מת יירשנו. "במותי" אם מת יירשנו. בחיי ובמותי אם מת לא יירשנו?! מה בין להוא דאמר חדא חדא, להוא דאמר תריי תריי?]

אמר ר' יוסי תנינן בנזיקין, דיכול לאסור נכסיו על אחרים לכשיצא מרשותו מה דלא תנינן בנדרים

רב ירמיה ורבי יוסי בן חנינה תריהון אמרין: קונם הניית נכסיי אילו עליך, מכיון שאמר "אילו" אסרן עליו בין בחיים בין לאחר מיתה.

קונם לביתך שאיני נכנס. שדך שאיני לוקח, מת או שמכרו לאחר, מותר. לבית זה שאיני נכנס שדה זו שאיני לוקח, מת או שמכרו לאחר אסור. [פושט איבעיא דריש הלכה] מפני שלא אמר זה, הא אמר זה, אסרו עליו בין בחיים בין לאחר מיתה:

הלכה ד משנה "הרי אני עליך חרם" המודר אסור. "הרי את עלי חרם" הנודר אסור. "הרי אני עליך ואת עלי" שניהם אסורין, ושניהן מותרין בדבר של עולי בבל, ואסורים בדבר של אותה העיר:

גמרא קונם שאיני נהנה לך, לנשאל לו עליך, ואים אני נשאל, לא איהנה מהנשאל.. נשאל על הראשון, ואינו נשאל =ואין צריך לשאול על השני וכדמפרש נדר שבטל... אית תניי תני נשאל בין על הראשון בין

על השני. שמואל בריה דר' יוסף בי רבי בון אמר כמאן דאמר 11:9 לאחר האיסור. א"כ לא חל איסור על השני רק בשעה שנשאל על הראשון ברם כמ"ד לאחר הנדר. נדר שבטל מקצתו בטל כולו.

הנודר מ"בני העיר" ובא אחר וישב שם שלשים יום, והלך לו מותר בו. מ"יושבי העיר" ובא אחר וישב שם שלשים יום אסור בו. קונם הנייתי על בני עירי אינו נשאל לזקן שיש שם. דהוי כמפר נדרי עצמו (כיון שגם הזקן בכלל האיסור) הניית בני עירי עלי, נשאל לזקן שיש שם. אית תניי תני אפילו על קדמייתא נשאל, שאינו כמיפר נדרי עצמו.

נדר של רבים אין לו היתר. הנודר ברבים אין לו היתר. הנודר הנייה מחבירו בפניו, לא ישאל לו אלא בפניו. שלא בפניו, נשאלין לו בין בפניו בין שלא בפניו. רבי יוחנן אמר מפני הבושה קונסין אותו כדיי שיתבייש ר' יהושע בן לוי אמר מפני החשד.

אית תניי תני צריך לפרוט את הנדר. אית תניי תני אינו צריך לפרוט את הנדר. ואתיין אילין פלוגוותא כאילין פלוגוותא: דתני יום הכיפורים צריך לפרוט את מעשיו דברי רבי יודה בן בתירה. רבי עקיבה אומר אינו צריך לפרוט את החטא. חד בר נש נדר דלא מרווחא "שלא ירוויח" אתא לגבי רבי יודן בר שלום אמר ליה ממאי אישתבעת? אמר ליה דלא מרווחא. אמר ליה רבי יודן וכן בר נש עביד?! דילמא בקביוסטיסא?cubes אמר ברוך שבחר בתורה ובחכמים שאמרו צריך לפרוט את הנדר:

הלכה ה משנה ואי זהו דבר של עולי בבל? כגון הר הבית והעזרות והבאר שבאמצע הדרך

ואי זהו דבר של אותה העיר? כגון הרחבה והמרחץ ובית הכנסת והתיבה והספרים.

והכותב חלקו לנשיא. רבי יהודה אומר: אחד כותב לנשיא ואחד כותב להדיוט. מה בין כותב לנשיא לכותב להדיוט? שהכותב לנשיא אינו צריך לזכות, והכותב להדיוט צריך לו לזכות. וחכמים אומרים: אחד זה ואחד זה צריכין לזכות. לא דיבר בנשיא אלא בהווה

רבי יהודה אומר: אין אנשי הגליל צריכין לכתוב שכבר כתבו אבותם על ידיהם:

גמרא כיני מתניתא: רחבה שדרך הרבים מפסקתה כעולי בבל היא.

חד בר נש קידש בספר תורה. ר' שובתי ור' חסידא אעלון עובדא קומיי ר' יוסה, ואמר אינה מקודשת. אמר ר' חזקיה אנא קרת איגרת' =פסק דין וכתיב בגוה "ולא עוד". אמר ר' מנא קשיתה קומי רבי חזקיה, מהו "ולא עוד"? בספר תורה של רבים קידש, אמר לון אינה מקו', אתא מימר לך אפילו בספר תורה של יחידי קידש, אינה מקודשת, והיינו "ולא עוד". או דילמא בספר תורה של יחיד קידש, ששיך לאיש אחר! אמר לון אינה מקודשת. אתא מימר לך אפילו בספר תורה של רבים קידש, אינה מקודשת, והיינו "ולא עוד".

כיני מתניתא: צריך לכתוב חלקו לנשיא

הלכה ו משנה המודר הנייה מחבירו ואין לו מה יאכל, נותן לאחר משם מתנה, והלה מותר בה

מעשה בבית חורון באחד שהיו אביו מודר ממנו הנייה, והיה משיא את בנו, אמר לחבירו: הרי החצר והסעודה נתונין לך במתנה, והן בפניך עד שיבוא אבא ויאכל עמנו בסעודה. אמר לו: אם שלי הם הרי הן מוקדשין לשמים! אמר לו: לא נתתי לך את שלי שתקדישם לשמים! אמר לו לא נתתה לי את שלך אלא שתהא אתה

ואביך אוכלים ושותים ומתרצין זה לזה, ויהא עון תלוי בראשי! וכשבא דבר לפני חכמים אמרו כל מתנה שאינה שאם הקדישה תהא מוקדשת, אינה מתנה:

גמרא אמר רבי יוחנן ניכר הוא זה החכם שאמר אים שלי...שהוא תלמיד חכם. והיה יונתן שמונים זוג של תלמידים היה לו להלל הזקן, גדול שבהן יונתן בן עוזיאל. והקטן שבהן רבן יוחנן בן זכאי. פעם אחת חלה ונכנסו כולן לבקרו עמד לו רבן יוחנן בן זכאי בחצר. אמר להן היכן הוא הקטן שבכם? שהוא אב לחכמה ואב לדורות אין צ"ל הגדול שבכם. אמרו לו הרי הוא בחצר. אמר להן יכנס. כיון שנכנס אמר להן (משלי ח) להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא.

אמר רבי יוסי בי רבי בון אכין הוה עובדא: סיפור אחר לגמרי שקרה עים יונתן..... יונתן בר עוזיאל הדירו אביו מנכסיו מפני שהלך יונתן ללמוד ועמד וכתב לשמי.כתב כל נכסיו לשמיי מה עשה שמי? מכר מקצת, והקדיש מקצת, ונתן לו ליונתן מתנה את השאר. ואמר כל מי שיבוא ויערער על המתנה הזאת יוציא מיד הלקוחות ומיד ההקדש, ואחר כך יוציא מיד זה!

רבי ירמיה בעי, מעתה אין אדם נותן מתנה לחבירו על מנת שלא יקדישנה לשמים? כיני מתניתא: כל מתנה שהיא כמתנת בית חורון שהיתה "בהערמה" שלא כיון כלל לשם מתנה שאינה שאם הקדישה אינה מקודשת, אינה מתנה:

מסכת נדרים פרק ו **אור לט"ו אב תשע"א**

הלכה א משנה הנודר מן המבושל, מותר בצלי ובשלוק.

אמר קונם תבשיל שאיני טועם, אסור במעשה קדירה רך, ומותר בעבה, ומותר בביצה טרמיטן lightly-boiled egg ובדלעת הרמוצה:

גמרא מתניתא אמרה שהשלוק קרוי מבושל=בשליקה יוצא מצוות בישול. דתנינן היה מבשל את השלמים או שולק. וקרייא שהצלוי קרוי מבושל =בישול דכתיב בקרא היינו צלי (דברי הימים ב לה) ויבשלו את הפסח וגו'. אין תימר שלא כהלכה? רבי יונה בוצרייא אמר: כמשפט.

מתניתא אמרה שהשלוק קרוי מבושל. וקרייא אמר שהצלי קרוי מבושל. והתנינן הנודר מן המבושל מותר בצלי ובשלוק!! אמר ר' יוחנן הלכו בנדרים אחר לשון בני אדם.

פליג אמתניתין.א"ר יאשיה הלכו בנדרים אמר לשון תורה. מה נפיק מן ביניהון? קונם יין שאיני טעום בחג. ע"ד דריו"ח אסור ביו"ט האחרון. על דעתיה דרבי יאשיה מותר. אף רבי יאשיה מודה שאסור. לא אמר ר' יאשיה אלא לחומרין.

רבי חייה בר בא אמר, רבי יוחנן אכיל חליטה a dumpling ואמר לא טעמית מזון בהדא יומא! בלשון בני-אדם והא תנינן הנודר מן המזון מותר במים ובמלח. פתר לה מתניתין כרבי יאשיה דאמר הילכו בנדרים אחר לשון תורה. ומניין שכל הדברים קרויין מזון? בלשון תורה רבי אחא בר עולא אמר (בראשית מה) ועשר אתונות נושאות בר ולחם ומזון. מה תלמוד לומר ומזון. אלא מיכן שכל הדברים קרוין מזון.

הנודר מן המבושל, מהו שיהא מותר מן המעושן? מהו שיהא מותר במטוגן? מהו שיהא מותר בתבשיל שנתבשל במי טבריה?

רבנן דקיסרין שאלון מעושן מהו שיהא בו משום בישולי גוים? מהו שיהא בו משום תבשילי שבת? מהו שיהא בו משום בשר בחלב? מהו שיטבל למעשרות? הנודר מן המעושן מהו שיהא מותר בתבשיל? רבי בא בר יהודה בשם דבית רב אחי: חביצא (beaten flour (honey and oil) אין בו משום בישולי גוים, ויוצאין בו משום עירובי תבשילין. רבי יוסי בי רבי בון בשם רב חונה כל אוכל שהוא נאכל חי כמות שהוא אין בו משום בישולי גוים, ויוצאין בו משום עירובי תבשילין.

הנודר מן המבושל מהו שיהא מותר בעבה? נישמעינה מן הדא:קונם תבשיל שאיני טועם אסור במעשה קדירה רך, ומותר בעבה. מבושל שהוא מותר בצלוי ובשלוק, אינו דין שיהא מותר בעבה!! ויש קל וחומר בנדרים?! אלא כיני: "תבשיל" שאסור בצלוי ובשלוק, מותר בעבה. "מבושל" שמותר בצלוי ובשלוק, אסור בעבה.

תני אסור בהטריות a preserved gourd רכות. שכן דרך הרופא לוכל פתו בהן.נקרא "רך" אמר רב חסדא אסור בביצה מגולגלת שכן דרך החולה לוכל פתו בה. ומותר בביצה טרומיטא רופיטון.a lightly boiled egg

ובדלעת הרמוצה. אמר רבי חנינה כמין דלעת מרה, והן ממתקין אותו ברימצא: אפר חם

הלכה ב משנה הנודר ממעשה קדירה, אינו אסור אלא ממעשה רתחתה.מבושל זמן רב אמר קונם יורד לקדירה שאיני טועם, אסור מכל המתבשלים בקדירה. מן הכבוש, אינו אסור אלא מן הכבש של ירק. כבוש שאיני טועם אסור בכל הכבושים. מן השלק, אינו אסור אלא מן השלק של בשר דברי ר' יהודה. שלוק שאיני טועם אסור בכל השלוקים. מן הצלי אינו אסור אלא מן הצלי של בשר דברי רבי יהודה. צלי שאיני טועם אסור בכל הצלויים:

גמרא אי זו היא מעשה רותחנה? כגון חילקא טרגיס וטוסני. סולת ואורז זריד וערסן.אופנים שונים לכתישת חטים שמבשלים אותן

מן היורד לקדירה, אסור ביורד ללפת. קערה ששופכין בה מן הקדירה מן היורד ללפת מותר ביורד לקדירה. שכל היורד לקדירה יורד ללפס. ויש שיורד ללפס ואינו יורד לקדירה. מאי אית לך? כגון הדין חלמון נוניה raw fish (sushi?)

הנודר מן האפוי בתנור- אינו אסור אלא בפת בלבד. מן הנעשין בתנור- אסור בכל הנעשין בתנור:

הלכה ג משנה מן המליח, אינו אסור אלא מן המליח של דג. מליח שאיני טועם, אסור בכל המלוחים. דג דגים שאיני טועם אסור בהן בין גדולים בין קטנים בין מלוחים בין תפלין בין חיים בין מבושלין. ומותר בטרית טרופה ובציר pickled chopped fish & brine

הנודר מן הצחנה 'small fish' אסור בטרית טרופה, ומותר בציר ובמורייס.brine & fish-brine

הנודר מטרית טרופה, מותר בציר ובמורייס:

גמרא הוון בעי מימר, מלוח לעולם=דבר שי"ב מלח ה ר ב ה שמשמר הבשר לעולם, הא לשעה לא. אמר ר' יודן מן מה דתנינן פרק 2 עי"ש הרי עלי כבשר מלוח וכיין נסך. הדא אמרה מלוח לשעה מלוח הוא. אי זהו מלוח לשעה? כהדא דתני כיצד הוא עושה? נותן האיברים ע"ג המלח והופכן. אמר רבי אבא מרי שנייא היא שאם משהה הוא אותן הן נמלחין. מן מה דאמר רבי חייה בר זבדא הנוטל זתים מן

המעטן טובל אחת אחת במלח ואוכל. הדא אמרה מלוח לשעה מלוח הוא.

תני רבן שמעון בן אלעזר אומר: אמר קונם דג שאיני טועם, אסור בגדולים ומותר בקטנים. דגים שאיני טועם אסור בין בגדולים בין בקטנים. דגה שאיני טועם אינו אסור אלא בכלכיד.(a small fish (like sardines אי זהו קטן ואי זהו גדול. ייבא כיי דמר ר' זעירא כל נון דנא אכיל פחות מן ליטרא כילכוד אנא טעים. והכא כן

ומותר בטרית טרופה, הא בשאינה טרופה אסור.אע"פ שהוא קטן מאד ר' ירמיה אמר, זעירא בעי, לית הדא פליגא על ר' יוחנן?! דר' יוחנן אמר הילכו בנדרים אחר לשון בני אדם. לית אורחיה דבר נש מימר לחבריה זבין לי נון והוא זבין ליה כלכיד! וודאי לא יקח דג קטן!

רבי אבין שמע ליה מן דבתרה: הנודר מטרית טרופה, מותר בציר ובמורייס. הא בשאינה טרופה =צחנה אסור . ר' ירמי' אמר, ר' זעירא בעי, ולית הדא פליגא על ר' יוחנן?! דר' יוחנן אמר הילכו בנדרי' אחר לשון בני אדם. לית אורחא דבר נשא מימר לחבריה זבון לי טרי' chopped fish והוא זבין ליה צחנא!.small-fish ומתרץ- תמן קריין לטריתה, צחנה:

הלכה ד משנה הנודר מן החלב מותר בקום whey ורבי יוסי אוסר. ומן הקום מותר בחלב

אבא שאול אומר: הנודר מן הגבינה אסור בה בין מלוחה בין תפילה:

גמרא מהו בקום? חלבא מקטרא. מ"ט דר' יוסי? שם אביו קרוי עליה.קרו ליה קומא דחלבא על דעתיה דרבי יוסי הנודר מן היין אסור ביין מבושל. חמרא מבשלא.

זה הכלל שהיה ר"ש אומר משם ר' יהושע: כל דבר שיש לו מתירין כגון טבל ומעשר שני והקדש והחדש, לא נתנו להן חכמים שיעור אלא מין במינו כל שהוא, ושלא במינו בנותן טעם. וכל שאין לו מתירין כגון תרומה וחלה וערלה וכלאי הכרם, נתנו להן חכמים שיעור, מין במינו ושלא במינו, בנותן טעם.

ודא מתני' עביד לון לתרומה כדבר שיש לו מתירין

דתנינן תמן: גידולי תרומה תרומה, וגידולי גידולין חולין. אבל טבל ומעשר ראשון וספיחי שביעית ותרומות חוצה לארץ והמדומע והביכורין, גידוליהן חולין. וגידולי הקדש ומעשר שני, חולין. ופודה אותן בזמן זרעם. כמו שהם שווים בשעה שזרעם

[ותני עלה במה דברים אמורים? בדבר שזרעו כלה. אבל בדבר שאין זרעו כלה, גידולי גידולין אסורין]

אלמא תרומה כדשיל"מ היא! ומתרץ.. חומר הוא בגידולין. דאמר רבי זעירא בשם רבי יונתן בצל של כלאי הכרם שעקרו ושתלו אפילו הוסיף כמה, אסור. שאין גידולי איסור מעלין את האיסור.

אילין נדרין מה את עביד להון, כדבר שיש לו מתירין, או כדבר שאין לו מתירין? מסתברא מיעבדינון כדבר שיש לו מתירין, דתנינן תמן שהזקן עוקר את הנדר מעיקרו. [רופא מרפא מיכאן ולהבא]

ודא מתניתא עבד לון כדבר שאין לו מתירין: דתנינן תמן שהנודר מן הדבר ונתערב באחר אם יש בו בנותן טעם הרי זה אסור. תיפתר מין בשאינו מינו, הא מין במינו, כדבר שיש לו מתירין:

הלכה ה משנה הנודר מן הבשר מותר ברוטב ובקיפה broth &meat sediment ורבי יהודה אוסר

אמר רבי יהודה: מעשה ואסר עלי רבי טרפון ביצים שנתבשלו בתוכו. אמרו לו: וכן הדבר באמת הדבר כן! אימתי בזמן שאמר בשר "זה" עלי. שהנודר מן הדבר בלשון "זה" ונתערב באחר, אם יש בו בנותן טעם הרי זה אסור. הנודר מן היין מותר בתבשיל שיש בו טעם יין. אמר קונם יין "זה" שאיני טועם ונפל לתבשיל אם יש בו בנותן טעם הרי זה אסור:

גמרא אמר רבי הולא מכיון שאמר "זה" אסרו עליו הוא והנייתו:

הלכה ו משנה הנודר מן הענבים מותר ביין. ומן הזיתים מותר בשמן. אמר קונם זיתים וענבים אילו שאיני טועם אסור בהן וביוצא מהן:

גמרא תני רבי שמעון בן אלעזר אומר: קונם כל דבר שדרכו ליאכל ודרך היוצא ליאכל, נדר בו מותר ביוצא ממנו. נדר ביוצא ממנו מותר בו. מה אית לך? כגון זתים וענבים.

וכל דבר שדרכו ליאכל, ואין דרך היוצא ממנו ליאכל, נדר בו, מותר ביוצא ממנו. מה אית לך? כגון אילין תותייא. berries

וכל דבר שאין דרכו ליאכל ודרך היוצא ממנו ליאכל, נדר בו לא נתכוון אלא ביוצא ממנו. מה אית לך? אמר רבי יוסי בי רבי בון זירעוני גינה שאינן נאכלין:

הלכה ז משנה הנודר מן התמרים, מותר בדבש תמרים. מן הסיתווניות winter-grapes מותר בחומץ סיתווניות. ר' יהודה בן בתירה אומר כל ששם תולדתו קרויה עליו ונדר הימנו, אסור אף ביוצא ממנו.ונודר מן התמרים אסור בדבש תמרים, כיון שקורין לתמרים "דבש" וחכמים מתירין:

גמרא מאי טעמא דרבי יהודה בן בתירה? שם בנו קרוי עליו.על האב (התמרים) מסתברא רבי יודה בן בתירה יודי לרבי יוסי. רבי יוסי לא יודי לרבי יודה בן בתירה. רבי יודה בן בתירה יודה לרבי יוסי, שם בנו, לא כל שכן שם אביו! רבי יוסי לא יודה לרבי יהודה בן בתירה. לא אמר אלא שם אביו הא שם בנו לא:

הלכה ח משנה הנודר מן היין מותר ביין תפוחים. מן השמן מותר בשמן שומשמין. ומן הדבש מותר בדבש תמרים.סתם דבש=דבש דבורים מן החומץ מותר בחומץ סיתווניות. מן הכרישין, מותר בקפלוטות.from leeks he is permitted in shallots מן הירק, מותר בירקות שדהwild-veg. מפני שהוא שם לוויי:

גמרא מתניתא מקום שאין קורין לקפלוטות, כרישין. אבל במקום שקורין לקפלוטות, כרישין. לא בדא.

מן הקפלוטות מותר בכרישין. לכן צריכא, אפילו במקום שקורין לקפלוטות כרישין.

מן הירק מותר בירקות שדה מפני שהוא שם לוויי. ותני עלה: הנודר מן הירק בשביעית, אסור בירקות שדה. שאז הכל אוכלין אותם תניתה רבי קריספא בשם רב חנינה בן גמליאל דאמר טעמא הדא דאת אמר עד שלא התיר רבי להביא ירקות מחוצה לארץ לארץ. אבל משהתיר ר' להביא מחוצה לארץ לארץ, היא שביעית היא שאר שני שבוע. אמר רבי יוסי בן חנינה עולשין חשובין הן לטמא טומאת אוכלין בשביעית. הדא דאת אמר עד שלא התיר רבי להביא ירקות מחוצה לארץ לארץ. אבל משהתיר רבי להביא ירקות מחוצה לארץ

לארץ, היא שביעית היא שאר שני שבוע. תני אין מעברין את השנה לא בשביעית מפני שאין אוכל מצוי ולא במוצאי שביעית ואם עיברוה הרי זה מעוברת. רבי זעירא בשם רבי אבהו אמר עד שלא התיר רבי ליקח ירק מחוצה לארץ לארץ. אבל משהתיר רבי ליקח ירק מחוצה לארץ היא שביעית היא שאר שני שבוע.

היה רבי מאיר אומר הרי הוא אומר (מלכים ב ד) ואיש בא מבעל שלישה ויבא לאיש האלהים לחם בכורים וגו'. אין לך מבכר בארץ ישראל יותר מבעל שלישה, ולא ביכר אלא אותו המין. והביא לאיש האלהים. אימתי הביאו לאחר העומר שנאמר (שם) תן לעם ויאכלו. הואיל והיתה השנה צריכה לעבר, מפני מה לא עיברה אלישע? אלא מלמד שהיו שני רעבון והיו הכל קופצין לגרנות. ואים מעברה נמצא מעכב עוד חודש מלאכול "חדש"

תני אין מעברין את השנה מפני הטומאה. ר' יהודה אומר מעברין. שכן מצינו בחזקיה שעיבר את השנה מפני הטומאה שנא' (דברי הימים ב ל) כי מרבית העם וגו'.

ר"ש אמר אע"פ שעברו ניסן, אינו מעובר אלא אדר. וזה היה טעותו של חזקי' ר"ש בן יהודה משם ר"ש: חזקיהו העשי הכריח לציבו' לעשות פסח שני.

אית תניי תני מעברין את השנה מפני הטומאה. אית תניי תני אין מעברין. מאן דאמר אין מעברין- מינה (דברי הימים ב ל) כי אכלו את הפסח בלא ככתוב. ומ"ד מעברין מה מקיים כי אכלו את הפסח וכו'? שעיברו את ניסן ואינו מעובר אלא אדר. ואתייא הא דאמרת שעיברו מפני הטו' כיי דמר רבי סימון בר זבדי גלגולתו של ארנון היבוסי מצאו תחת המזבח.

כתיב (שם) בכל לבבו הכין לדרוש האלהים אלהי אבותיו, ולא כטהרת הקדש. ר' סימון בר זבדי ור' שמואל בר נחמן. חד אמר, אפילו כמה עשה לטהרת הקודש, לא יצא ידי טהרת הקודש. וחרנה אמר אפילו כ ל מ ע ש י ם ט ו ב י ם שעשה, לא יצא כדי טהרת הקודש. כתיב (דברי הימים ב כט) ויחלו באחד לחדש הראשון וגו'. וכתיב וביום ששה עשר לחדש הראשון כלו. והלא ליום אחד יכולין היו לבער כל ע"ז שהיה שם. אמר רבי אידי מפני צלמי כשדים שחקוקים בשׁשר.

ששה דברים עשה חזקיה מלך יהודה על שלשה הודו לו. ועל שלשה לא הודו לו. גירר עצמות אביו והודו לו. כיתת נחש הנחשת והודו לו. גנז טבלא של רפואות והודו לו. ועל שלשה לא הודו לו. סתם מימי גיחון העליון ולא הודו לו. קיצץ דלתות ההיכל ולא הודו לו. עיבר ניסן בניסן ולא הודו לו. אין מעברין את השנה קודם ראש השנה ואם עיברוה אינה מעוברת. אבל מפני הדחק התקינו שיהו מעברין אותה אחר ראש השנה מיד. אף על פי כן אינו מעובר אלא אדר.

סוגיא מועתק מר"ה ר' אומר ניסן לא נתעבר מימיו. כ אדר לעולם חסר והא תנינן שקלים 4 "אם בא חדש בזמנו" "אם בא" לעולם בא!! רב אמר תשרי לא נתעבר מימיו. והתנינן שביעית 10 אם היה החדש מעובר "אם היה" לא היה!! ר"ה 4 כשקידשו את השנה באושא, ביום הראשון עבר רבי ישמעאל בי רבי יוחנן בן ברוקה ואמר כדברי רבי יוחנן בן נורי. אמר רבן שמעון בן גמליאל: לא היינו נוהגין כן ביבנה. ביום השני עבר רבי חנניה בן ר' יוסי הגלילי ואמר כדברי רבי עקיבה. אמר רבן שמעון בן גמליאל: כן היינו נוהגין ביבנה. והתני קדשוהו בראשון ובשני!! רבי זעורא בשם רב חסדא: אותה השנה נתקלקלה. מהו הראשון ומהו השני?

רבי בא בשם רבי שנה הראשונה ושנה השנייה. והא תני יום הראשון יום השני!!!

קידשוהו קודם זמנו או לאחר עיבורו יום אחד, יכול יהיה מעובר? תלמוד לומר אותם. אותם הם מועדי אין אלה הם מועדי. לפני זמנו= כ"ט ימים שעושה יום 29 ר"ח. לאחר עיבורו= ל"ב עושה יום 32 ר"ח ומניין שמעברין את השנה על הגליות שיצאו ועדיין לא הגיעו למקומן? תלמוד לומר (ויקרא כג) וידבר משה את מועדי י"י אל בני ישראל. עשה את המועדות שיעשון כל ישראל. אמר רבי שמואל בר נחמן והן שהגיעו לנהר פרת.שכבר נעקרו ממקומן לבא לרגל

אין מעברין את השנה אלא ביהודה, ואם עיברוה בגליל מעוברת. העיד רבי חנניה איש אונו: אם אינה יכולה להתעבר ביהודה, שמעברין אותה בגליל. אין מעברין את השנה בגליל ואם עיברוה מעוברת. אין מעברין את השנה בחוצה לארץ ואם עיברוה אינה מעוברת. בשיכולים לעברה בארץ ישראל, אבל בשאין יכולין לעברה בארץ ישראל מעברין אותה בחוצה לארץ.

ירמיה עיבר חוצה לארץ. יחזקאל עיבר חוצה לארץ. ברוך עיבר חוצה לארץ. חנניה בן אחי רבי יהושע עיבר בחוצה לארץ. שלח ליה רבי תלת איגרן גבי רבי יצחק ורבי נתן, בחדא כתב ל"קדושת חנניה". ובחדא כתב גדיים שהנחת נעשו תישים. ויש גדולים כמותך בא"י, וא"א לך לעבר ובחדא כתב אם אין את מקבל עליך שאינך נוהג כעיבור שעשיתי צא לך למדבר האטד ותהא שוחט ונחוניון זורק! קדמיתא ואיקרון, חנניה כיבד את ר' יצחק ור'ן תיניתא ואיקרון, תליתייא בעי מבסרתון רצה לחרפם אמרין ליה ר"י ור"ן לחנני' לית את יכיל, דכבר איקרתנון! קם רבי יצחק וקרא כתיב באורייתא אלה מועדי חנניה בן אחי רבי יהושע. אמרין ליה מועדי י"י. אמר לון גבן! קם ר' נתן ואשלם=הפטיר כי מבבל תצא תורה ודבר י"י מנהר פקוד. אמרין ליה (ישעיהו ב) כי מציון תצא תורה ודבר י"י מירושלים! אמר לון גבן! אצלנו זה כתוב! לא אצלך! אזל חנני' והביע צערו וקבל עליה גבי רבי יהודה בן בתירה לנציבין. אמר ליה אחריהם אחריהם.לך אחר חשבונם! אמר ליה חנני' לריב"ב לינה ידע מה שבקית תמן. מאן מודע לי דאינן חכמין מחשבה דכוותי.מי יאמר שהם חכמים כמותי לחשב? מכיון דו אמר לא חכמין דכוותי,אינם חכמים כמותי ישמעון לי. מכיון דאינון חכמין מחשבה דכוותי יכולים לחשוב עיבור כמותי ישמע להון. קם ורכב סוסיא, לפרסם שינהגו כחשבון א"י הן דמטא מטא, הן דלא מטא, נוהגין בקילקול.

כתיב ואל יתר זקני הגולה. אמר הקב"ה ביותר הן חביבין עלי זקני הגולה. לישנא אחרינא חביבה עלי כת קטנה שבארץ ישראל מסנהדרין גדולה שבחוצה לארץ ="מיותרים" עלי זקני הגולה. כתיב (מלכים ב כד) החרש והמסגר אלף. ואת אמר הכן?! [רבי ברכיה בשם רבי חלבו ורבנין. רבי ברכיה אמר החרש אלף והמסגר אלף. ורבנין אמרי כולהון אלף. ר' ברכיה בשם ר' חלבו אמר אילו החברים. ורבנין אמרין אילו הבולווטין.שרים]

רב הושעיה כד הוה מקבל סהדיא בעין טב, הוה אמר לון הוון ידעין כמה עדות יוצא מפיכם. כמה שכר בתים יוצא מפיכם. אמר רבי אבינא אין כך הוא, אים כך הוא אפילו דיני נפשות. בת שלשה שנים ויום אחד בא עליה הרי זה בסקילה. נמלכו בית דין לעבר ובא עליה אינו בסקילה. א"ר אבין (תהילים נז) אקרא לאלהים עליון לאל גומר עלי. בת שלשה שנים ויום אחד נמלכו בית דין לעברו בתולין חוזרין, ואם לאו אינן חוזרין:

הלכה ט משנה הנודר מן הכרוב cabbage אסור באיספרגוס young cabbage shoots מן האיספרגוס מותר בכרוב

מן הגריסים אסור במקפה grits pottage (grits, oil, (garlic)A ורבי יוסי מתיר.

מן המקפה מותר בגריסין.

כשיש לפנינו מקפה ויש בו גריסין ושום...מותר לאכלו כשיש בו רוב שום לר יוסי ..מן המקפה אסור בשום, ורבי יוסי מתיר.

מן השום מותר במקפה:

גמרא מה טעמא דר' יוסי? שם אביו קרוי עליו.כיון ש"אין" שם אביו עליו, שרי! על דעתיה דרבי יוסי הנודר מן היין מותר בקונדיטון.

מן הגריסין אסור במקפה- והוא שיהא רובן גריסין.

[מן המקפה אסור בשום] ור"י מ ת י ר- והוא שיהא רובן שום.

מן השום מותר במקפה..הכא את מהלך אחר הטעם לעיל אוסר בטעם בשר וכא את מהלך אחר הרוב!! מותר אף שיש בו "טעם" שום

הלכה י משנה מן העדשים אסור באשישים,lentil-cakes ורבי יוסי מתיר. מן האשישים מותר בעדשים:

גמרא רבי יסא אזל לגבי רבי יוסי ואפיק קומוי טלופחין מקליון וטחינן ומגבלן בדבש ומטוגן. אמר ליה אילין אינון אשישין שאמרו חכמים:

הלכה יא משנה חיטה חטים שאיני טועם אסור בהן בין קמח בין פת. גריס גריסין שאיני טועם אסור בהן בין חיין בין מבושלין. רבי יהודה אומר: קונם גריס וחיטה שאיני טועם, מותר לכוס חיים:

גמרא תני רבי יודה אומר: קונם גריס שאיני טועם, מותר לכוס ואסור במקפה. גריסים שאיני טועם, מותר במקפה ואסור לכוס. חיטה שאיני טועם, מותר לכוס ואסור בפת. חטים שאיני טועם מותר בפת ואסור לכוס.

חיטה ואת אמר אכן?! שאסור בפת?! אמר רבי יוסי כן אורחיה דבר נשא, מי חמי פיתא נקייה, ומימר: בריך דברא הדין חיטתא:

מסכת נדרים פרק ז

הלכה א משנה הנודר מן הירק, מותר בדילועים, ורבי עקיבה אוסר. אמרו לו לרבי עקיבה והלא אומר אדם לשלוחו קח לנו ירק והוא אומר לא מצאתי אלא דילועין! אמר להן וכן הדבר! או שמא אומר הוא לא מצאתי אלא קטנית?! אלא שהדילועין בכלל הירק!

אסור בפול מצרי לח ומותר ביבש:

גמרא מיסבר סבר רבי עקיבה מצאתי ולא מצאתי. מעתה, הנודר מן הבשר יהא אסור בבשר דגים וחגבים שכן אדם אומר לחבירו קח לנו בשר והוא אומר לחבירו לא מצאתי אלא דגים! אלא ר' עקיבה סבר מימר הדילועין בכלל ירק. ורבנין אמרין אין הדילועין בכלל ירק. אף למידת הדין=דיני ממונות כן. ירק גינה זה מכור והיו שם דילועין, על דעתיה דר' עקיבה מכורין, על דעתון דרבנין אינן מכורין. ובהבקר ובהקדש כן.

ר' יעקב בר אחא רבי חייה בשם רבי יוחנן: אתא דיחידייא דהכא, כסתמא דתמן. ודיחידייא דתמן, כסתמא דהכא. דתני: הנודר מן הבשר אסור בכל מין בשר, ומותר בבשר דגים וחגבים. רשב"ג אומר: מותר בראש ובכרעים ובקנה ובלב ובכבד. וכן היה רבן שמעון בן גמליאל אומר קרבייא לאו בשר ואוכליהון לא אינש. ת"ק כרע"ק דמחמיר, ורשב"ג כרבנן

הכל מודין בנודר מן הדילועין שמותר בירק. כהדא דתני: הנודר מן העיקר אסור בטפילה. הנודר מן הטפילה מותר בעיקר. הנודר מן הבשר אסור בגידים, הנודר מן הגידים מותר בבשר.

מה פליגי בדלעת מצרית? אבל בדלעת יוונית כל עמא מודיי שהוא כירק. ר' קריספא בשם רבי יוחנן: כל אלין קרייא וכרובתא דאנן אכלין דלעת יוונית אינון. ר' יודא בר צרדייא אומר קירמולין a certain gourd which the leaves are edible הן כירק. ר' יונה ורבי יוסה בעיי, קרמולין מהו שיהו חייבין במעשרות? תני בר קפרא קרמולין פטורין מן המעשרות. הדא דאת אמר עד שלא עשו דילועין. אבל אם עשו דילועין כירק הן.וחייבין הורי ר' יוסי באילן עלי קלוקסיי' של שביעית the leaves of colocasia שאסור לגמות בהן מים, מפני שהצביין אוכלין אותן.והוי מאכל בהמה שאסור להפסיד

הנודר מן הירק מהו שיהא מותר במיני אפומלייא hepatoria כגון נבעה ומסרולה ופלולייה וקלוקסי'. רבי יצחק בר חקילא רבי יהושע בן לוי תריהון אמרין קולקס כירק למעשרות ולשביעי' ולפיאה ולכלאים, ולנדרים צריכה.

הנודר מן הירק, מהו שהיא מותר ביבש? נישמעינה מן הדא: אסור בפול מצרי לח ומותר ביבש. לא אמר אלא פול מצרי דבר שיש לו גורן, הא דבר שאין לו גורן אסור אפי' יבש.

הנודר מן האפייה "מה שגדל בקרקע" אסור בקישואין ובדילועין ובאבטיחין ובמלפפניות cucumbers gourds chatemelons ומותר בכל פירות האילן. הנודר מן פרות השנה, מותר בגדיים ובגוזלים ובחלב, ואם אמר בגדולי שנה אסור בכל.

הנודר מן התירוש fruit-juice אסור בכל מיני מתיקה, ומותר ביין. כמאן דאמר הילכו בנדרים אחר לשון בני אדם. ברם כמאן דאמר הילכו בנדרים אחר לשון תורה. התורה קראת אותו תירוש. תירושך זה היין:

הלכה ב משנה הנודר מן הדגן, אסור בפול המצרי יבש דברי רבי מאיר. וחכ"א אינו אסור אלא מחמשת המינין

ר"מ אומר הנודר מן התבואה אינו אסור אלא מחמשת המינין, אבל הנודר מן הדגן אסור בכל. ומותר בפירות האילן ובירק:

גמרא מה טעמא דרבי מאיר? דגנה דארעא. מה טעמא דרבנין? דגנה מעבורה.

תמן תנינן חלה הנודר מן הפת ומן התבואה אסור בהן רק בחמשת המינים דברי רבי מאיר. הא הנודר מן הפת ומן התבואה יהא אסור בכל כרבנין? רוצה לדייק דלרבנן, "תבואה" משמע הכל!! ר' חייה בשם ר' יוחנן מתניתא אמרה כן שהנודר מן הדגן אינו אסור אלא מהן.וק"ו ל"תבואה"!

מה אנן קיימין? מתניתי' דחלה היכא דמי? אם באומר פת תורה. מעתה אף האומר תבואת תורה יהא אסור בכל דכתיב (דברים כ) ותבואת הכרם! אם באומר פת סתם, אין לך קרוי פת סתם אלא חיטין ושעורין בלבד! אמר רבי יוסי קיימתיה במקום שאוכלין כל פת. אין קרוי פת סתם אלא חמשת המינין בלבד:

הלכה ג משנה הנודר מן הכסות, מותר בשק וביריעה ובחמילה sacking, curtains, hangings

אמר קונם צמר עולה עלי, מותר לכסות בגיזי צמר. פשתן עולה עלי, מותר לכסות בעניצי פשתן

רבי יהודה אומר: הכל לפי הנדר. טען והזיע, והיה ריחו קשה, אמר קונם צמר ופשתים עולים עלי! מותר לכסות ללבשם ואסור להפשיל אחריו:

גמרא הנודר מן הכסות מותר בשק ביריעה ובחמילה ובסקורטיה ובפמלייה leather apron & knee breeches ואסור בפסיקיא ובפונדה. הנודר מן המלבוש אסור בכל מיני מלבוש ומותר באילו. פסיקיא ופונדא (מיני אזור) רבי ירמיה אמר, רבי זעירה בעי, אמר קונם כסות שאיני לובש, לבוש שאיני מתכסה?תפוס לשון ראשון או אחרון?

רבי שמעון בן אלעזר אומר: אמר קונם כל דבר שדרכו להתכסות ודרך היוצא ממנו להתכסות, נדר בו מותר ביוצא ממנו. נדר ביוצא ממנו מותר בו. מה אית לך? כגון אילין שלחים. עורות (מותר בצמר)

כל שדרכו להתכסות ואין דרך היוצא ממנו להתכסות, נדר בו מותר ביוצא ממנו, נדר ביוצא ממנו אסור בו. מה אית לך? כגון אילין סוסרנה. goat skin

וכל דבר שאין דרכו להתכסות ודרך היוצא ממנו להתכסות, נדר בו לא נתכוון אלא ביוצא ממנו. מה אית לך? אמר רבי יוסי בי ר' בון כגון הדין צמר גפן. cotton

כיני מתניתא: טען והזיע ואמר קונם צמר ופשתן עולין עלי, מותר ללבוש ואסור להפשילן אחריו:

הלכה ד משנה הנודר מן הבית מותר בעלייה דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: עלייה בכלל הבית. הנודר מן העלייה מותר בבית:

גמרא נראין דברי ר' מאיר בעירוני:ששם אין העלייה בכלל בית...

הלכה ה משנה הנודר מן המיטה מותר בדרגש couch דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: הדרגש בכלל המיטה. הנודר מן הדרגש מותר במיטה:

גמרא תני דרגש נזקפת ואינה נכפית מטה על צדה (באבל) רבי שמעון בן אלעזר אומר שומט

קלונטרין its thongs שלה ודיו. רבי יוסה בשם רבי יהושע בן לוי הלכה כרבי שמעון בן אלעזר. רבי יעקב בר אחא בשם רבי איסי: מיטה שנקליטיה עולין ויורדין בו, שומטן ודיו.

אי זו היא מיטה ואי זהו דרגש? א"ר ירמיה כל שמסרגין על גופה על גוף ארוכות המטה זו היא המיטה. ושאין מסרגין על גופה זו היא דרגש. והא תנינן כלים מיטה ועריסה משישופם בעור הדג. ומסורג על גופה, לאי זה דבר הוא שפה? הא מכסה בחבלים! אמר רבי לעזר תיפתר משנה דכלים באילין ערסייתא קיסרייתא דאית להון ניקבין: נוקבין גוף הארוכות, ומכניס החבל בנקב

הלכה ו משנה הנודר מן העיר מותר ליכנס לתחומה, ואסור ליכנס לעיבורה. אבל הנודר מן הבית, אסור ליכנס רק מן האגף ולפנים:

גמרא ומנין שעיבורה של עיר כעיר? כתיב (יהושע ו) ויהי בהיות יהושע ביריחו. וכי ביריחו היה? כתיב (שם) ויריחו סוגרת ומסוגרת ואת אמר אכין?! א"ר יודן בר שלום בעיבורה היה

ר' אבון בשם ר' אחא ביריחו הוה.

ר' מנא בעי, לית הדא מותר בתחומה פליגא על רבי יוחנן? דרבי יוחנן אמר הילכו בנדרים אחר לשון בני אדם. לית אורחיה דבר נשא מיחמי חבריה בפומא תחום טברי', בעי מימר בטיבריה חמתיה?!

הלכה ז משנה קונם פירות האילו עלי, קונם הן לפי, קונם הן על פי, אסור בחילופיהן ובגידוליהן. שאיני אוכל שאיני טועם, מותר בחילופיהן ובגידוליהן בדבר שזרעו כלה. כגון חטים אבל בדבר שאין זרעו כלה, כגון בצלים גידולי גידולין אסורין:

גמרא עד אכן? אסור דבר שאין זרען כלה? ייבא כיי דמר ר' יעקב בר אידי בשם רבי יוחנן: עד שלש גרנות אסורה, והרביעית מותרת. וכא כן:

הלכה ח משנה האומר לאשתו קונם מעשה ידייך עלי. קונם הן לפי. קונם הן על פי. אסור בחילופיהם ובגידוליהן. שאיני אוכל שאיני טועם, מותר בחילופיהן ובגידוליהן בדבר שזרעו כלה אבל בדבר שאין זרעו כלה גידולי גידולין אסורין

שאת עושה ואני אוכל עד הפסח, שאת עושה ואני מתכסה עד הפסח, מה שאת עושה—לא אתכסה עד הפסח עשתה לפני הפסח, מותר לוכל ולהתכסות לאחר הפסח:

גמרא כיני מתניתא מה שאת עושה, איני אוכל עד הפסח . מה שאת עושה, איני מתכסה עד הפסח:

הלכה ט משנה שאת עושה עד הפסח ואני אוכל, שאת עושה עד הפסח ואני מתכסה, עשתה לפני הפסח, אסור לוכל ולהתכסות לאחר הפסח:

גמרא כיני מתניתא מה שאת עושה עד הפסח, איני מתכסה: מה שאת עושה עד הפסח, אסור עלי להתכסות "לעולם"

הלכה י משנה עומד בחודש מרחשוון ואומר: שאת נהנית לי עד הפסח, אם הולכת את לבית אביך עד החג. הלכה לפני הפסח, אסורה בהנייתו עד הפסח. ולאחר הפסח בלא יחל דברו: אים הלכה אחר הפסח, איגלאי מילתא שנהנית באיסור קודם הפסח

גמרא ואסור ליהנות ממנה מכבר, שמא תלך אחר הפסח ונמצאת הנייתו למפרע:

הלכה יא משנה עומד...כדלעיל שאת נהנית לי עד החג, אם הולכת את לבית אביך עד הפסח,

הלכה לפני הפסח, אסורה בהנייתו עד החג. ומותר לילך אחר הפסח:

גמרא ואסור ליהנות ממנה מכבר ממרחשוון שמא תלך קודם הפסח ונמצא הנייתו למפרע:

מסכת נדרים פרק ח **י"ז אב**

תשע"א

הלכה א משנה קונם יין שאיני טועם היום, אינו אסור אלא עד שתחשך. שבת זו אסור בכל השבת, ושבת שעברה. חדש זה אסור בכל החדש, וראש חודש שלבא. שנה זו, אסור בכל השנה וראש השנה לעתיד לבוא. שבוע זה אסור בכל השבוע, ושביעית שעברה. ואם אמר יום אחד שבת אחת חדש אחד שנה אחת שבוע אחד אסור מיום ליום:

גמרא הא משחשיכה מותר. לית הדא פליגא על ר' יוחנן! דר' יוחנן אמר הילכו בנדרים אחר לשון בני אדם. לית אורחיה דבר נשא מימר לחבריה בצפרא, לא טעמית כלום רמשית, ואמר אתמול?! [דרך שקורין לילה שעברה, "אתמול". אלמא לילה שייך ליום שעבר, ולריו"ח ליתסר!!]

אמור דבתרה והוא פליגא. אמר יום אחד שבת אחת חדש אחד שנה אחת שבוע אחד אסור מיום ליום מ ע ת ל ע ת.

אלמא אזלי' בתר לשון בנ"א! כמאן דמר הילכו בנדרים אחר לשון בני אדם. ברם כמאן דמר הילכו בנדרים אחר לשון תורה, יהא מותר בלילה!

ומדחה.רישא נמי בתר לשון בנ"א הלכו...אמר רבי יונה בוצרייא, כן אורחיה דבר נשא מימר לחבריה סובר ליה דין יומא. המתן לי היום (וכוונתו: עד הלילה ולא לילה בכלל)

רבי אחא רבי אבהו בשם ר' יוסי בן חנינה, אסור לאדם להתענות עד שש שעות בשבת. אמר רבי יוסי מתניתא אמרה כן: היו מתענין וירדו להן גשמים קודם חצות לא ישלימו. עד כדון צפרא הוא. אחר חצות ישלימו שכבר עבר רובו של יום בקדושה.

מילתיה דרבי יוחנן אמר מתענין שעות: דרבי יוחנן אמר הריני בתעניתי עד דחסל פירקי,עד שיגמר הפרק עד דניחסל פרשתי. מילתיה דר' יונה אמר מתענין שעות. רבי יונה הוה בצור, ושמע דדמך בריה דר' יוסי, אף על גב דאכל גובנה ושתא מיא, אסקיה צום כל ההוא יומא. מילתיה דרב אמר מתענין שעות, דרב אמר לווה אדם תעניתו כגון שרעב, יכול לאכול (ואינו עובר על נדרו, כיון שהתענה קצת שעות) ופורע. [אמר ליה שמואל וכי נדר הוא זה נדר להתענות ושכח ואכל כזית איבד תעניתו?!] ר' בא בשם רבנין דתמן והוא שאמר יום סתם. הא אם אמר "יום זה" מתענה ומשלים.

לא אמר אלא אכל. הא טעם לא. ר' בא חסידא בשם רבי זעירא: הא מטעמיתה אין בה לא משום ברכה, ולא משום גזל, ולא משום דמאי, ולא משום הפסק תענית.

יחיד שגזר עליו תענית אוכל ושותה משחשיכה. ואם אמר הריני בתענית ציבור אוכל ושותה מבעוד יום.צריך להפסיק מבעו"י נדר להתענות, ונמצאו ימים טובים ושבתות, לוקה ואינו צריך היתר חכם. נדר להתענות ונמצאו ימים הכתובים במגילת תענית, רבי חזקיה רבי יודן רבי ירמיה בשם רבי חייא בר בא: חד אמר מתענה ואינו משלים. וחרנא אמר לוקה ואינו צריך היתר חכם. הדא דאת אמר עד שלא בטלה מגילת תענית, אבל משבטלה מגילת תענית בטלו כל אילו. ר' חנניה ור' יונתן תריהון אמרי בטלה מגילת תענית. ר' יהושע בן לוי אמר בטלה מגילת תענית. אמר רבי

יוחנן אמש הייתי יושב ושונה מעשה שגזרו תענית בחנוכה בלוד ועאל רבי אליעזר סיפר, ורבי יהושע ורחץ, אמר להן רבי יהושע צאו והתענו על מה שהתעניתם. ואת אמר בטלה מגילת תענית?! אמר רבי אבא אף על גב דתימר בטלה מגילת תענית, חנוכה ופורים לא בטלו.

מיליהון דרבנין אמרין בטלה מגילת תענית. רבי יונתן ציים כל ערובת ר"ה. רבי אבין ציים כל ערובת סוכות. רבי זעירא ציים תלת מאוון דצומין. ואית דאמרי תשעת מאוון דצומין ולא חש על מגילת תענית. ר' יעקב בר אחא מפקד לספריי' מלמד תינוקות, אין איתת איתא מישאלינכון אם יבא אשה וישאלכם אימרון לה: בכל מתענין חוץ משבתות וימים טובים וראשי חדשים וחולו של מועד וחנוכה ופורים:

הלכה ב משנה עד הפסח- אסור עד שיגיע. עד שיהא- אסור עד שיצא. עד לפני הפסח- רבי מאיר אומר עד שיגיע. ר' יוסי אומר עד שיצא:

גמרא רבי ירמיה בעי קומי ר' זעירה, מחלפה שיטתיה דר' מאיר מחלפה שיטתיה דרבי יוסי. תמן קידושין3:9 הוא אמר עד שיצאו כל הרשויות הגדולות עד שיצאו כל הרשויות הקטנות. וכא הוא אמר הכין?! א"ל משמת בן עזאי ובן זומא בטלו השקדנים. לא עמד שוקד עד שעמד ירמיה... אמר רבי בא בריה דרבי חייה בר ווא למה הוא מקנתר להון? לא כבר קשותה רבי לעזר קומי רבי יוחנן מחלפה שיטתיה דר' יוסי. א"ל לית היא מחלפה. מתני' היא מחלפה. ותני דבית ר' כן: עד לפני הפסח ר' מאיר אומר עד שיצא. ר' יוסי אומר עד שיגיע.

אנן בעיי עד "לפני" ואת אמר אכין?! איך אפשר לפרש "לפני"=שיצא אמר ר' זעירא לשון ניותי הוא עד לפני פיסחא. עד שיפנה הפסח

עוד תירוץ..אמר רבי אבין הכל מודין בפסח שהוא מותר.כשאמר "לפני" מה פליגין? בפרוס הפסח ההין אמר עד שיגיע. וההין אמר עד שיצא:

הלכה ג משנה עד הקציר עד הבציר עד המסיק אינו אסור אלא עד שיגיע. זה הכלל: כל שזמנו קבוע אמר עד שיגיע אסור עד שיגיע, עד שיהא אסור עד שיצא. וכל שאין זמנו קבוע בין שאמר עד שיהא בין שאמר עד שיגיע אינו אסור אלא עד שיגיע:

גמרא קבע זמן למשתה בנו ואמר קונם יין שאיני טועם עד שיהא משתה. כמי שזמנו קבוע. או מאחר שיכול לדחותו לאחר זמן כמי שאין זמנו קבוע?

הלכה ד משנה עד הקיץ- עד שיעשה הקיץ- עד שיתחילו העם להכניס בכלכלות. עד שיעבור הקיץ- עד שיכפילו המקצועות. the mats are folded עד הקציר- עד שיתחילו העם לקצור קציר חטים אבל לא קציר של שעורים

הכל לפי מקום נדרו. אם היה בהר, בהר. ואם היה בבקעה, בבקעה:

גמרא כלכלות. מהו? כלכלות של תאינים, כלכלות של ענבים? נישמעינה מן הדא: עד שיקפלו המקצועות. אית לך למימר מקצועות ענבים, לא מקצועות תאנים?! ועוד מן הדא: חד טעין צימוקין עאל לטיבריא. שאל גמליאל זוגא לר' בא בר זבדא אי גדל בא"י וחייב במעשר א"ל אין כל ארץ ישראל עושה משאוי אחד צימוקין. ואין כל א"י עושה משאוי א' של צימוקין?! אלא כן א"ל: אין "מקום" בארץ ישראל עושה משאוי אחד צימוקין. אלמא אין דרך לייבש הרבה ענבים [=מקצועות]

עד הקציר. כתיב (רות ב) עד כלות קציר השעורים וקציר החטים ואת אמר כן?! אלמא

שעורים נמי קרי "קציר"! מה דהוא קרייא, בדרום היא. מתניתא, בגליל שעורים לא חשיבי

נדר מן הקיץ בגליל, ויורד לו לעמקים. אף על פי שביכר קיץ בעמקים, אסור עד שיבכר בגליל: הולכין אחר מקום שנדר

הלכה ה משנה עד הגשמים, עד שיהו הגשמים- עד שתרד רביעה שניה. רשב"ג אומר: עד שיגיע זמנה של רביעה.

עד שיפסקו הגשמים- עד שיצא ניסן כולו דברי ר' מאיר, רבי יהודה אומר עד שיעבור הפסח:

גמרא רבי זעירא בעי, אמר עד "הגשם" אסור עד שירד הגשם אחד? תמן תנינן האומר הרי עלי עצים לא יפחות משני גזירי עצים. ר' יוסי בר' אמר, ר' בא ממל בעי, הרי עלי עץ מביא גיזר אחד? אמר רבי לעזר מתניתא אמרה כן: שזה קרבן בפני עצמו וזה קרבן בפני עצמו. דתנינן תמן: ושנים בידם שני גזירי עצים ומדחה.. כדי לרבות בעצים

תני ר' יוסי אומר כל דבר שתלוי ברביעה, כגון מתי מותר לכל אדם בלקט עד שתרד רביעה שנייה. ושאין תלוי ברביעה, משנתינו עד שיגיע "זמן רביעה".

תני רשב"ג אומר שבעה ימים שירדו בהן גשמים ולא פסקו, יש בהן כדי רביעה שנייה.

ולמה נקרא שמה רביעה? שרובעת לארץ.

ר"מ כדעתיה ורבי יהודה כדעתיה. דתנינן תמן עד אימתי שואלין את הגשמים? רבי יודה אומר עד שיעבור הפסח. ר"מ אומר עד שיצא ניסן:

הלכה ו משנה קונם יין שאיני טועם לשנה, נתעברה השנה אסור בה ובעיבורה.

עד ראש אדר- עד ראש אדר הראשון. עד סוף אדר- עד סוף אדר הראשון:

גמרא הדא אמרה רישא ניסן ראש השנה לנדרים. ומדחה.. תשרי ראש השנה לנדרים, שלא תאמר יעלה ראש חדש אדר תחת אלול ויהא מותר באלול, לפום כן צריך מימר אסור בה ובעיבורה.

עד ראש אדר ראשון רבי אבין בשם רבי אילא: והוא שנדר ואחר כן עיברו. אבל אם עיברו ואחר כן נדר, לא בדא.

לענין שכר בתים השכיר בית עד אדר, ונתע' לא שנייא, =אפי' נתעבר א ח ר שהשכיר----יחלקו את חודש העיבור זה אומר אדר הראשון וזה אומר אדר השני. יחלקו חדש העיבור. איתא חמי לנדרים לית את חשיש. ולממון את חשש?!למה א"י להוציאו באדר שני? אלא אמר ר' הילא והן שעיברו ואח"כ השכיר.יחלקו אבל השכיר ואח"כ עיברו לא בדא. מוציאו באדר שני

ולענין שטרות- כותבין באדר הראשון , ראשון. ובאדר השני, כותב סתם. דברי ר"מ. ר"י אומר: בראשון כותב סתם. אלא שכותבין אדר השני תיניין. וכותב תי"ו ודיו:

הלכה ז משנה ר' יהודה אומר: אמר קונם יין שאיני טועם עד שיהא פסח, אינו אסור אלא עד לילי פסח. שלא נתכוון זה אלא עד שעה שדרך בני אדם לשתות יין. אמר קונם בשר שאיני טועם עד הצום, אינו אסור אלא עד לילי צום. שלא נתכוון זה אלא עד שעה שדרך בני אדם לוכל בשר. רבי יוסי בנו אומר אמר קונם שום שאיני טועם עד שתהא שבת, אינו אסור אלא עד לילי שבת, שלא נתכוון זה אלא עד שעה שדרך בני אדם לוכל שום.

האומר לחבירו ר' לש' קונם שאיני נהנה לך, משלך אם אין את בא ונוטל לבניך כור אחד של

חיטים ושתי חביות של יין. הרי זה יכול להפר את נדרו שלא על פי חכם ויאמר לו:ש' לר' כלום אמרת לי אלא מפני כבודי, זהו כבודי.שאיני מקבל!

וכן האומר לחבירו קונם שאין את נהנה לי משלי אם אין את בא ונותן לבני כור אחד של חיטין ושתי חביות של יין, רבי מאיר אומר אסור עד שיתן. וחכמים אומרים אף זה יכול להפר את נדרו שלא על פי חכם ויאמר לו הריני כאילו התקבלתי:

גמרא רבי חייה בשם רבי יוחנן אף הראשון במחלוקת.

אמר ר' זעירא בסתם חלוקין. מה אנן קיימין? אם בשזה אמר מפני כבודי, וזה אמר מפני כבודי, הכל אסור. אם בשזה אמר מפני כבודי, וזה אמר מפני כבודך אמרתי, דברי הכל מותר. אלא כן אנן קיימין, בסתם. ר"מ אומר סתמין כמן דאמר מפני כבודי וכו'. ורבנין אמרין סתמין כמי שזה אמר מפני כבודי. וזה אמר מפני כבודך אמרתי.

סיפא רבי יסא בעי קומי רבי יוחנן, מתניתא דר' שמעון בן גמליאל. דרשב"ג אמר גיטין7:6 כל עכבה שאינה ממנה הרי זה גט. ה"ן בסיפא, כיון שרוצה ליתן, והלה אינו רוצה לקבל. א"ל שנייא היא הכא מפני פתיחת נדר. אמר ר' יוסי ולא נדרים שאינן צריכן היתר חכם אנן קיימין?! א"ר יונה לא בלבד התולה נדרו בדבר,כגון9:3 אנן קיימין?! אבל במשנתינו, צריך היתר חכם!

[עד כדון שייך טעמא דרשב"ג הוא דבעי מיתן לה. ברם ההוא דלא בעי מיתן ליה? יכיל הוא אמר ליה לא בעית אלא מיבדקינך, כיון דחמיתך מצטער, הרי אני כאילו נתקבלתי]

הלכה ח משנה היו מסרבין בו לשאת את בת אחותו, ואמר: קונם שהיא נהנית לי לעולם. וכן המגרש את אשתו ואמר: קונם אשתי נהנית לי לעולם הרי אילו מותרות ליהנות לו. שלא נתכוון זה אלא לשם אישות:

גמרא אמר רבי יוסי רבי יודה היא. בפרק 7 דרבי יודה אמר הכל לפי הנדר.

וכן המגרש את אשתו כו'. אמר רבי יוסי דרבי יודה היא. דרבי יודה אמר הכל לפי הנדר:

הלכה ט משנה היה מסרב בחבירו שיאכל אצלו, אמר קונם לביתך שאיני נכנס, טיפת צונין שאיני טועם לך, מותר ליכנס לביתו ולשתות ממנו צונין, שלא נתכוון זה אלא לשם אכילה ושתיה:

גמרא אמר רבי יוסי הדא אמרה ההן דמשבע לחבריה דלא ייכול, ההן אוכל וההן עבר: זה אוכל וזה עובר [כלומר המדיר! עובר ולהכי ה מ ד י ר מתיר את נדרו כשאומר לו הריני כאילו התקבלתי--עיין סיפא]

מסכת נדרים פרק ט

הלכה א משנה רבי אליעזר אומר: פותחין לאדם בכבוד אביו ואמו. וחכמים אוסרין. אמר ר' צדוק עד שפותחין לו בכבוד אביו ואמו, יפתחו לו בכבוד המקום, אם כן אין נדרים!

מודין חכמים לר' אליעזר בדבר שבין אדם, לבין אביו ואמו, שפותחין לו בכבוד אביו ואמו:

גמרא רבנין אמרין: חזקה שאין אדם מעמיד בכבוד אביו ואמו.אין מעמיד דבריו ובוודאי יאמר...לא הייתי נודר (וא"כ אין נדרים!) רבי ליעזר אומר פעמים מעמיד ופעמים אינו מעמיד. מודה ר' ליעזר לאחר מיתה שאינו מעמיד. הכל מודין בכבוד רבו שאינו מעמיד דתנינן ומורא רבך כמורא שמים.

א"כ אין נדרים. לא יהו נדרים? והכתיב (במדבר ל) וידבר משה אל ראשי המטות תלה הפרשה בראשי המטות. שיהו מתירין את נדריהן. אם אומר את כן, נמצאת עוקר פרשת נדרים מן התורה

רבי ירמיה בעי, את אומר אין פותחין לו בכבוד אביו ואמו. ודכוותה אל יפתחו לו בכבוד המקום. מעתה, דברים שבינו לבין אביו ואמו פותחין לו בכבוד אביו ואמו. ודכוותה דברים שבינו לבין המקום, יפתחו לו בכבוד המקום! אי זהו כבוד המקום? כגון סוכה שאיני עושה. לולב שאיני נוטל. תפילין שאיני נותן. ומתרץ.. והיינו כבוד המקום?! מי שמע ליה, לא לנפשיה הוא מהני?! ל ע צ מ ו הוא מהנה! כהדא (איוב לה) אם צדקת מה תתן לו. אם חטאת מה תפעל בו

אמר ר' ינאי כל השומע ליצרו כאילו עובד ע"ז. מה טעמא (תהלים פא) לא יהיה בך אל זר ולא תשתחוה לאל נכר. זר שבקרבך אל תמליכהו עליך. רשב"ל פתח אילו היית יודע שהנודר כאילו נותן קולר על צוארו, נודר היית?! לקסטוריי' inquisitor שהיתה עוברת, וראה קולר פנוי והכניסה את ראשה לתוכו. (במדבר ל) לאסור אסר על נפשו. כמה דאת אמר (ירמיהו מ) והוא אסור בזיקים. רבי יונתן פתח אילו היית יודע שהנודר כבונה במה והמקיימו כמקריב עליו, נודר היית?! וקשיא ע"ז בסקילה, והנדרים בלא תעשה ואת אמר אכן?! לית לך אלא כיי דמר ר' ינאי כל השומע ליצרו כאילו עובד ע"ז. רבי יצחק פתח אילו היית יודע שהנודר כאילו נוטל חרב ודוקרה בלבו נודר היית?! (משלי יב) יש בוטה כמדקרו' חרב. ר' חנינ' דציפורין בשם ר' פינחס כמדקר אין כתיב אלא "כמדקרות" חרב. לאחר שנדר מן הככר, ווי דייכול, ווי דלא ייכול. אין אכיל עבר על נידריה. אין לא אכיל חטי על נפשיה. כיצד הוא עושה? הולך אצל חכם והוא מתיר נדרו. (שם) ולשון חכמים מרפא. רב דימי בשם רבי יצחק לא דייך מה שאסרה לך התורה אלא שאתה מבקש לאסור עליך דברים אחרים?! לאסור אסר?!!

ר' יוחנן פתח בתהות פתח בחרטה ואילולי דו ידעת דתהית, נודר הוית? ותהות לא כנולד הוא? אמר ר' הילא התהות מצויה!

כהדא ר"ש ברבי לא מצא פתח לנדרו, עד שבא אחד מזקני גליל. אית דאמרין ר' שמעון בן אלעזר הוה, נסיב ליה מכא ומוקים ליה הכא. נסיב ליה מכא ומוקים ליה הכא. עד דאוקמיה גו שמשא מפלי מנוהי. לבדוק בגדיו מן הכנים אמרין ליה, אילו היית יודע דההן סבא עבד לך כן, נודר היית? אמר לון לא! ושרא ליה. אמרון מנא לך הדא? אמר להן משרת ר' מאיר הייתי בברחו שניה. ואית דאמרי מקלו של ר' מאיר היתה בידי והיא מלמדת לי דעה.

ר' ירמיה שרי נדרא ומקיים ליה, התיר נדרו ועדיין קיימו אין משום דהוא חשש להוא דשרי ליה חשש שלא התירו כדין לא ידעין, אין משום שאין היצר תאב אלא דבר שאסור לו ולא ידעין.רצה לקיימו אך לא "כמצווה ועושה"

ר' ירמיה כד לא הוה בעי מידון, אמר עיני כהייא. (דברים כא) ועל פיהם יהיה כל ריב וכל נגע. הקיש ריבים לנגעים מה נגעים לכל מראה עיני הכהן אף ריבים לכל מראה עיני הכהן.

ר' מנא נדר מן חמרא דאבוהי שלא לשתות יין אביו אתא אבוהי סלק לגביה, א"ל אילו היית יודע דאנא מצטער נודר היית?! א"ל לא, ושרא ליה.

סיפא דמת' מה אנן קיימין? אם באומ' הנייתי על אבא, הדא היא דמר רבי יעקב בר אחא רבי שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן כופין את הבן שיזון את האב!! אלא כינן קיימין: באומ' הניית אבא עלי.

ר' מנא נדר וסלק לגבי ר' שמי, א"ל אילו הייתי יודע שהבריות רחקין מינך דאת נדרן, נדר הויתה?! א"ל לא! ושרא ליה:

הלכה ב משנה ועוד א"ר אליעזר: פותחין בנולד. וחכמים אוסרין. כיצד? אמר קונם שאיני נהנה לאיש פלוני, ונעשה סופר או שהיה משיא פלוני את בנו בקרוב ורוצה ליהנות מסעודתו אמר אילו הייתי יודע שהוא נעשה סופר או שהיה משיא את בנו בקרוב, לא הייתי נודר. קונם לבית זה שאיני נכנס ונעשה בית הכנסת, אמר אילו הייתי יודע שהוא נעשה בית הכנסת לא הייתי נודר, ר' אליעזר מתיר. וחכמים אוסרין:

גמרא רבי סימון בשם ר' יהושע בן לוי: ממשה למד רבי אליעזר. שפתח לו הקב"ה בנולד. אמר לו הקב"ה אילו היית יודע (שמות ד) כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשך נודר היית?! ומדחה..וכי מתים היו? והלא דתן ואבירם היו! אלא שירדו מנכסיהם

א"ר ירמיה הדא דאת אמר: עד שלא נשא ונתן בדברים, אבל נשא ונתן בדברים לא אים כבר התחיל קצת לדבר בשדוך ההיא, אינו כנולד

ר' יוסי אומר אפי' נשא ונתן בדברים, כנולד הם.

חיליה דרבי יסא מן הדא: זו טעות טעה נחום המדי. מה טעה? שפתח להן בנולד. אמר להן נחום המדי: אילו הייתם יודעין שבית המקדש עתיד ליחרב נודרין הייתם להיות נזירין?!

אמר רבי זעורה הכין הוה צריך מימר לון לא הייתם יודעין שניבאו לכם נביאים הראשונים בזמן שבית המקדש קיים שעתיד ליחרב. לא הוה כנולד. אמר ר' הילא עוד הוא כנולד. יכלין הוון מימר ידעין הוינן, אלא דהוינן סברין דמילייא רחוקין (יחזקאל ב) החזון אשר הוא חוזה לימים רבים ולעתים רחוקות הוא ניבא. ואתייא דר' ירמיה כרבי זעירא. ודר' יוסא כר' הילא. אע"ג דהתחיל קצת עניין החורבן, אכתי חשיב כנולד [וכן לעניין נעשה סופר, דאפי' נו"ן בדברים, חשיב נולד]

תנינן תמן: אין מוכרין בית הכנסת אלא על תנאי. אלמא יש קדושה בביה"ן...עד כדון שבנייה לשם כנסת. בנייה לשם חצר והקדישה מהו? נישמעינה מן הדא: קונם לבית זה שאיני נכנס ונעשה לבית הכנסת. הדא אמרה: בנייה לשם חצר והקדישה, קדשה. והכא עשאן לשם חולין, והקדישן, קדשו

בנייה לשם חצר ואח"כ הקדישה אימתי היא קדושה, מיד, או בשעת תשמיש? נישמעינה מן הדא: העושה תיבה לשם ספר, ומטפחות לשם ספר, עד שלא נשתמש בהן ספר, מותר להשתמש בהן הדיוט, משנשתמש בהן ספר, אסור להשתמש בהן הדיוט. ומה אילו שנעשו לשם ספר, אינן קדושות אלא בשעת תשמיש. זו שבנייה לשם חצר לא כל שכן!

הלכה ג משנה ר' מאיר אומר: יש דברים שהן כנולד ואינן כנולד וחכמים מודין לו. כיצד? אמר קונם שאיני נושא פלונית שאביה רע. אמרו לו מת או שעשה תשובה. קונם לבית זה שאיני נכנס שהכלב רע בתוכו או שהנחש בתוכו. אמרו לו מת הכלב ונהרג הנחש. הרי הן כנולד ואינן כנולד. וחכמים מודין לו:

גמרא שמואל אמר משם נדר טעות. כ ב ר מת הכלב. כבר נהרג הנחש. ר' אילא בשם רבי לעזר מפני שהוא כתולה נדרו בדבר. כאומר קונם שאיני נהנה לאיש=מאיש פלוני כ ל ה ז מ ן שהוא לבוש שחורים. לבש לבנים מותר בו. רבי זעירה בשם רבי יוחנן אף הוא אינו צריך היתר חכם:

הלכה ד משנה ועוד אמר ר"מ: פותחין לו מן הכתוב שבתורה ואומר לו אילו היית יודע שאתה עובר על (ויקרא יט) לא תקום ועל לא תטור ועל לא תשנא את אחיך בלבבך ואהבת לרעך כמוך וחי אחיך עמך שמא יעני ואין את יכול לפרנסו ואמר אילו הייתי יודע שהוא כן לא הייתי נודר, הרי זה מותר:

גמרא כתיב לא תקום ולא תטור את בני עמך. היך עבידא? הוה מקטע קופד, ומחת סכינא לידוי, תחזור ותמחי לידיה?! היה חותך בשר, והכה הסכין את ידו, יחזור ויכהו?! (כן הוא מדת הנקמה...) (ויקרא יט) ואהבת לרעך כמוך. רבי עקיבה אומר זהו כלל גדול בתורה. בן עזאי אומר (בראשית ה) זה ספר תולדות אדם זה כלל גדול מזה. שכלנו בני איש אחד

שמא יעני. לא כנולד הוא? אמר רבי זעירא עניות מצויה! כהדא חד בר נש הוה בעל דיניה עתיר, אתא בעי מידון קומי רב. שלח רב בתריה, אמר, עם ההוא אנא בעי מיתי מידון?! (כך) אין אתון גמלייא דערבייא לא טענין קורקסייא דאפותיקי דידי! אף גמלים ערביים אינם יכולים לשאת מפתחות של אוצרות סחורתי! שמע ומר, מהו מתגאה דלא ליה? תהא פחתה בה!שמתוהו רב מן יד נפקת קלווסים גזירה מן מלכותא דייעול הוא ומדליה כל נכסיו לטימיון לגנזי המלך. אתא גבי רב א"ל צילי עלי דו נפשי תחזור.שיצילו את נפשי צלי עלוי וחזר עלה:

הלכה ה משנה פותחין לאדם בכתובת אשתו. מעשה באחד שנדר מאשתו הנייה, והיתה כתובתה ארבע מאות זוז, ובאת לפני ר' עקיבה וחייבו ליתן לה כתובתה. אמר לו ר' שמונה מאות זוז הניח לי אבא, ונטל אחי ד' מאות ואני ד' מאות, לא דייה שתיטול היא מאתים ואני מאתים! אמר לו ר' עקיבה אפילו את מוכר שער ראשך את נותן לה כתובתה! ואמר, אילו הייתי יודע שהוא כן לא הייתי נודר. והתירו רבי עקיבה:

גמרא וגובין מן המטלטלין?! שער ראשו... אמר רבי בא אע"ג דתימר אין גובין מן המטלטלין, אומרים לו שיתן מן המשועבדים והוא יצטרך למכור שער ראשו לאכילה..

ר' מישא שאל, מהו לומר ליורשין? אם חייבים ליתן מטלטלי שירשו אמר ר' אבא מרי מתניתא אמרה כן שאין אומר להן. דתנינן תמן כתובות 9:2 אלא

יינתנו ליורשים שכולן צריכין שבועה ואין היורשין צריכין שבועה.

מהו מישבעונה? לכל אשה גרושה שבאה לגבות כתובתה מבעלה?

תמן אמרין מן תבנא לא גבאי, ומן גופיה גבאי?!...מן התבן לא גביתי—ואתה חושש שגביתי מן גופו!!!

הלכה ו משנה פותחין בימים טובים ובשבתות. בראשונה היו אומרין אותן הימים מותרין ושאר כל הימים אסורין, עד שבא רבי עקיבה ולימד שהנדר שהותר מכללו הותר כולו. כיצד? אמר קונם שאיני נהנה לכולם, הותר אחד מהן הותרו כולן. שאיני נהנה לזה ולזה, הותר הראשון הותרו כולן. הותר האחרון מותר וכולן אסורין. שאיני נהנה לזה קרבן ולזה קרבן צריכין פתח לכל א' ואחד. קונם יין שאיני טועם שהיין רע למעיים אמרו לו והלא המיושן יפה למעיים הותר למיושן ולא במיושן בלבד הותר אלא בכל היין. קונם בצל שאיני טועם שהבצל רע ללב אמרו לו והלא הכופרי יפה ללב הותר בכופרי ולא בכופרי בלבד הותר אלא בכל הבצלים. מעשה היה והתירו ר' מאיר בכל הבצלים:

גמרא תני: הותר, ממנו ולמטה מותר, ממנו ולמעלה אסור. תני בשם ר' נתן יש נדר שמקצתו בטל ומקצתו קיים. כיצד? נדר מן הכלכלה והיו שם בנות שבע. אמר אילו הייתי יודע שיש שם בנות שבע לא הייתי נודר. הותר בבנות שבע. ולא בבנות שבע בלבד הותר אלא בכל הכלכלה. אבל אם אמר אילו הייתי יודע שיש שם בנות שבע לא הייתי נודר מבנות שבע, לא הותר אלא בבנות שבע בלבד:

הלכה ז משנה פותחין לאדם בכבוד עצמו ובכבוד בניו ואומר לו אילו היית יודע שלמחר יהו אומרין עליך, כך היא ווסתו של פלוני מגרש נשיו, ועל בנותיך יהו אומרים בנות גרושה הן. מה באת אימן של אלו להתגרש מסתמא היתה זונה ואמר אילו הייתי יודע שהוא כן לא הייתי נודר, הרי זה מותר:

גמרא תני רבי יהודה בן בתירה: אומר אין פותחין לאדם אלא בכבוד עצמו בלבד.

כהדא: דלא כריב"ב חדא איתתא נדרת מן ברתה. אתת לגבי ר' יוחנן אמר לה אילו הווית ידעת דברתיך נסבה שום ביש, כששומעין שאת מודרת הנאה ממנה נודרת הוית?! אמרה לא! ושרא לה. ולא מתניתא היא פותחין לאדם בכבוד עצמו ובכבוד בניו?! דלא תיסבור כר' יודה בן בתירה:

הלכה ח משנה קונם שאיני נושא את פלנית כעור' היא והרי היא נאה. שחורה והרי היא לבנה. קצרה והרי היא ארוכה. מותר בה. לא מפני שהיא כעורה ונעשית נאה, שחורה ונעשית לבנה, קצרה ונעשית ארוכה. אלא שהנדר טעות.

מעשה באחד שנדר מבת אחותו הנייה והכניסוה לבית ר' ישמעאל וייפוה אמר לו ר' ישמעאל בני מזו נדרת?! אמר לו לאו. והתירו ר' ישמעאל. באותה שעה בכה ר' ישמעאל בנות ישראל נאות הן אלא שעניות מנוולתן:

גמרא עשה לה עין של זהב שן של זהב. בלשון הזה אמר לו זכה במה שעליה:

הלכה ט משנה וכשמת רבי ישמעאל נושאות קינה ואומרות בנות ישראל על ר' ישמעאל בכינה וכן הוא אומר בשאול (שמואל ב א) בנות ישראל אל שאול בכינה וגו':

גמרא כתיב בנות ישראל אל שאול בכינה וגו'. ר' יודה ור' נחמיה: חד אמר בנות ישראל ממש שהיו בעליהן הולכין למלחמה והיה מעלה להן מזונות. מה תלמוד לומר (שמואל ב א)

המעלה עדי זהב על לבושכן? שאין תכשיט נאה, אלא על גוף מעודן. בעלת בשר וחרנה אמר בנות ישראל "בניות שבישראל"= סנהדריות של ישראל. היה רואה כת חבירים ומאכילן ומשקן. ומה תלמוד לומר המעלה עדי זהב על לבושן שהיה שומע טעם הלכה מפי חכם ומקלסו:

מסכת נדרים פרק י

הלכה א משנה נערה מאורסה אביה ובעלה מפירין נדריה. היפר האב ולא היפר הבעל, היפר הבעל ולא היפר האב, אינו מופר. ואין צריך לומר אם קיים אחד מהן:

גמרא כתיב (במדבר ל) ואם היו תהיה לאיש. מה אנן קיימין? אם בנשואה, כבר כתיב אם בית אישה נדרה. ואם בפנויה, כבר כתיב ואשה כי תדר נדר ליי'. מה ת"ל ואם היו תהיה לאיש ונדריה עליה. ואי זו זו? זו נערה מאורסה שאביה ובעלה מפירין נדריה. עד כדון בנדרים שנדרה משנתארסה. נדרים שנדרה עד שלא נתארסה. ונדריה עליה. לרבות את הנדרים שבא בידה מבית אביה.

תני בשם רבי לעזר: אם היו תהיה לאיש. בבוגרת ארוסה הכתוב מדבר. שהבעל מפר

חברייא אמרי יאות אמר ר' לעזר, וקשיא על דר"א.

יאות אמר..מכיון שבגרה לא כבר יצאת מרשות אביה?! יתומה שמת אביה מי מפר לה? הבעל מיפר!

וקשיא על ר"א, אם עד שלא נכנסה לרשותו הוא מיפר לה. נכנסה לרשותו לא כל שכן!! ול"ל קרא בנשואה?

מה מקיימין ר"א ונדריה עליה? =באיזה אופן יכול הבעל להפר נדרי ארוסתו-בוגרת? מה אנן קיימין,אם בנדרים שנדרה עד שלא נתארסה, ומשנתארסה, מת אביה, או ובגרה, כבר נראה לאב ולבעל להפר! ואין הבעל מפר לחודיה! אלא כי נן קיימין בנדר שנדרה עד שלא נתארסה, והיא בוגרת =נדרה-בגרה--נתארסה . בעל לחודיה! מפר נדרה

מנן לר' לעזר נערה מאורסה אביה ובעלה מפירין נדריה? בין איש לאשתו. עד כדון בבעל. באב? בין אב לבתו. מה מקיימין רבנין בין איש לאשתו? ולא שבינה לבין אחרים. בין אב לבתו- לא שבינה לבין אחרים. ולית לר' לעזר כן?! אית ליה. כולה מתמן אית ליה. בין איש לאשתו- לא מה שבינה לבין אחרים. בין אב לבתו- לא שבינה לבין אחרים.

ואין צורך לומר שקיים א' מהן. איתא חמי! היפר האב אין מופר, ואת אמר הכין?! כ פשיטא! לא על הדא אתאמרת אלא הדא: היפר האב את חלקו, לא הספיק הבעל להפר, עד שמת, האב מיפר חלקו של בעל. [אמר ר' נתן זו דברי ב"ש אבל דברי חכמים אין צריך להפר]

בשלא הקם הבעל אבל אם הקם, אינו יכול להפר

את אמר האב מיפר חלקו של בעל. ביקש להקם, אמר מוקם ליך סתם, מוקם ליך סתם. מסתמא הקים שני החלקים מופר לך, צריך לומר בפירוש... חלקו של בעל.

פשיטא דא מילתא: היפר הבעל ולא הפר האב את חלקו, ועברה על נדרה, לוקה. היפר האב

ולא היפר הבעל מהו שתלקה? .. או מאחר שאם ימות הבעל מתרוקנת אצל האב, אינו לוקה. ניחא כמאן דמר אין מיתה כהקמה. ברם כמאן דמר מיתה כהקמה ודווקא במת הבעל קודם שמיעה--מפר אב. וכן, וכאן מכיון שאינו מיפר לה, ועברה על נדרה, לוקה

תני: היפר האב את חלקו, ולא הספיק הבעל להפר, עד שמת הבעל. האחרון מיפר לה חלקו של ראשון. אמר יוסי מתניתא אמרה כן אביה ובעלה האחרון מפירין נדריה:

הלכה ב משנה מת האב, לא נתרוקנה רשות לבעל. מת הבעל נתרוקנה רשות לאב. בזה ייפה כח האב מכח הבעל.

בדבר אחר ייפה כח הבעל מכח האב, שהבעל מיפר בבגר. והאב אינו מיפר בבגר:

גמרא הוון בעיי מימר בשלא היפר האב חלקו ומת, ולא נתרוקנה רשות לבעל. אבל הפר חלקו קודם שמת, שפיר מפר הבעל נישמעינה מן הדא: דרך תלמידי חכמים עד שלא היתה בתו יוצאה מאצלו אומר לה כל נדרים שנדרת בתוך ביתי הרי הן מופרין. הדא אמרה אפילו היפר האב חלקו ומת האב, לא נתרוקנה רשות לבעל. מייתור לשון יליף לה

מת הבעל נתרוקנה רשות לאב. הוון בעיי מימר כשהיפר הבעל את חלקו [ושוב מת--מהני הפרת האב אף שאין הבעל קיים], אבל לא היפר הבעל חלקו ומת, לא נתרוקנה רשות לאב. נישמעינה מן הדא: נדרה והיא ארוסה נתגרשה בו ביום נתארסה בו ביום אפי' למאה, אביה ובעלה האחרון מפירין את נדריה. הדא אמרה אפילו לא היפר הבעל חלקו ומת הבעל, נתרוקנה רשות לאב. [דאי כבר הפר הבעל חלקו----יפר האב ותו לא מידי!]

מת האב לא נתרוקנה רשות לבעל. רבי חגיי בעא קומי רבי יוסה, עד כדון בנדרים שנדרה עד שלא נתארסה, נדרים שנדרה משנתארסה? מת האב לא נתרוקנה רשות לבעל? אמר ליה וכי נדרים שנדרה עד שלא תתארס ונתארסה, לא כבר נראו לאב ולבעל להפר לה. ותימר מת האב לא נתרוקנה רשות לבעל. הדא אמרה אפילו נדר שנדרה משתתארס.

נדרה משתתארס, מת הבעל נתרוקנה רשות לאב? א"ל וכי נדר שנדרה עד שלא נתארסה ונתארסה לא כבר נראו לאב ולבעל להפר לה, ותימר מת הבעל נתרוקנה רשות לאב. הדא אמרה אפילו נדר שנדרה משתתארס, מת הבעל נתרוקנה רשות לאב

שהבעל מיפר בבגר. מתני' דר' לעזר דתני בשם רבי לעזר אם היו תהיה לאיש בבוגרת ארוסה הכתוב מדבר:

הלכה ג משנה נדרה והיא ארוסה. נתגרשה בו ביום נתארסה בו ביום אפילו למאה, אביה ובעלה האחרון מפירין נדריה. זה הכלל: כל שלא יצאת לרשות עצמה שעה אחת אביה ובעלה האחרון מפירין נדריה:

גמרא אמר רבי הילא היו תהיה אפילו מאה הויות, אביה ובעלה האחרון מיפר נדריה. אמר רבי יוסי מתניתא אמרה כן: שאביה ובעלה האחרון מפירין נדריה:

הלכה ד משנה דרך תלמידי חכמים עד שלא היתה בתו יוצאה מאצלו אומר לה: כל נדרים שנדרת בתוך ביתי הרי הן מופרין. וכן הבעל עד שלא תיכנס לרשותו אומר לה: כל נדרים שנדרת עד שלא תיכנסי לרשותי הרי אלו מופרין. שמשתיכנס לרשותו אינו יכול להפר.

בוגרת ושהת י"ב חדש ואלמנה שלשים יום רבי אליעזר אומר הואיל ובעלה חייב

במזונותיה, יפר.הויא כנשואה וחכמים אומרים אין הבעל מיפר עד שתיכנס לרשותו:

גמרא מיסבר סבר רבי אליעזר דבמזונות הדבר תלוי. קידש אשה על מנת לזון, הבעל מיפר לה. נשא אשה ע"מ שלא לזון, האב מיפר לה

דברי חכמים. ר' יעקב בר אחא בשם ר' יוחנן לעולם אין הבעל מיפר עד שתכנס לרשותו:

הלכה ה משנה שומרת יבם בין ליבם אחד בין לשני יבמין רבי אליעזר אומר יפר.דהויא כנשואה רבי יהושע אומר לאחד אבל לא לשנים. ר' עקיבה אומר לא לאחד ולא לשנים:

גמרא על דעתיה דרבי אליעזר מי מיפר לה?

והן דמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן אפילו קידושי מאה תופשין בה עי' ירו' קידו' 3:1 מי מיפר לה? ויי דמר ר' יעקב בשם ר' יוחנן מייעדה לבנו קטן, מי מפר לה? ויי דמר ר' יעקב בר אחא בשם רבי יוחנן ורבי הילא בשם רבי לעזר אפי' אשם תלוי אין לה חרש שנשא מי מיפר לה?

הלכה ו משנה א"ר אליעזר: מה אם אשה שקנה הוא לעצמו הרי הוא מיפר נדריה, אשה שקנו לו שמים אינו דין שיפר נדריה! א"ל ר"ע: לא אם אמרת באשה שקנה הוא לעצמו, שאין לאחרים בה רשות, תאמר באשה שקנו לו שמים שיש לאחרים בה רשות. אמר לו ר' יהושע: עקיבה! דבריך בשני יבמין מה אתה משיב על יבם אחד? אמר לו: אין היבמה גמורה לאישה כשם שהארוסה גמורה לאישה:

גמרא אמר ר' ליעזר: ומה אם אשה שלא היה לי בה רשות עד שלא נכנסה לרשותי, משנכנסה לרשותי, הוגמרה לי. אשה שהיה לי בה רשות עד שלא נכנסה לרשותי, משנכנסה לרשותי עשה בה מאמר אינו דין שתיגמר לי! אמר לו רבי עקיבה: לא אם אמרת באשה שלא היה לך בה רשות עד שלא נכנסה לרשותך, משנכנסה לרשותך הוגמרה לך, שכשם שלא היה לך בה חלק, כך לא היה לה לאחרים בה עמך חלק. תאמר באשה שהיה לך בה רשות עד שלא נכנסה ברשותך משנכנסה לרשותך הוגמרה לך, שכשם שהיה לך בה חלק, כך היה לאחרים עמך בה חלק.

אמ' לו ר' יהושע: עקיבא! דבריך בין שני יבמין, מה אתה משיב על יבם אחד? אמ' לו: כשם שלא חלקת לנו בין יבם אחד לבין שני יבמין בין שעשה בה מאמר ובין שלא עשה בה מאמר לגבי חיוב סקילה, כך בנדרים ובשבועות לא תחלוק. אמ' לו חבל אילו הייתה בימי ר' לעזר בן ערך והשבת תשובה זו

הלכה ז משנה האומר לאשתו: "כל נדרים שתדורי מיכן עד שאבוא ממקום פלוני הרי הן קיימין" לא אמר כלום. "הרי הן מופרין" ר' אליעזר אומר: מופר. וחכמים אומרים: אינו מופר

אמר רבי אליעזר: אם היפר נדרים שבאו לכלל אסור, לא יפר נדרים שלא באו לכלל אסור?! אמרו לו: (במדבר לז) אישה יקימנו ואישה יפירנו. את שבא לכלל הקם בא לכלל הפר. לא בא לכלל הקם לא בא לכלל הפר:

גמרא השיבו על דברי רבי ליעזר: והרי המקוה יוכיח! שמעלה את הטמאין מטומאתן, ואינו מציל את הטהורין.

חזר ר' ליעזר ודנן דין אחר: מה אם במקום שאינו מיפר נדרי עצמו משנדר, הרי הוא מיפר נדרי עצמו עד שלא ידור. מקום שהוא מיפר נדרי אשתו משתידור, אינו דין שיפר נדרי אשתו עד שלא תידור! לא, מה למיפר נדרי עצמו עד שלא ידור, שכן אם רצה להקם מוקם.

יפר נדרי אשתו עד שלא תדור, שכן אם רצה להקם אינו מוקם! ואומר אישה יקימנו ואישה יפירנו. את שבא לכלל הקם בא לכלל הפר ואת שלא בא לכלל הקם לא בא לכלל הפר:

הלכה ח משנה הפר נדרים כל היום. ויש בדבר להקל ולהחמיר. כיצד? נדרה בלילי שבת, מיפר בלילי שבת וביום השבת עד שתחשך. נדרה עם חשיכה, מיפר עד שלא תחשך. שאם לא היפר, משחשיכה אינו יכול להפר:

גמרא תני ר' יוסה בי ר' יודה ור' לעזר בי ר' שמעון אומר: הפר נדרים מעת לעת. מה טעמא דרבנין? ביום שמעו. מה טעמא דרבי יוסי בי רבי יודה? מיום אל יום. מה מקיים רבי יוסי בי ר' יודה טעמא דרבנין ביום שמעו? תפתר שנדרה בתחילת הלילה. מה מקיימין רבנן טעמא דרבי יוסי בי רבי יודה מיום אל יום? תיפתר שנדרה בתחילת הלילה

נדרה לילי שבת, שמע ונשתתק, וחזר לדיבורו בו ביום, על דעתיה דרבי יוסי בי ר' יודה נותנין לו עד כ"ד שעות. על דעתיה דרבנין, אין לו אלא אותו היום בלבד. שמע ונשתתק וחזר לדבורו, וחזר ונשתתק וחזר לדבורו, כמה ימים, על דעתיה דרבי יוסי בי ר' יהודה מצטרפין לו כ"ד שעות. על דעתיה דרבנין לעולם הוא מיפר והולך עד שיחזור לדבורו. חזר לפני שקיעת החמה שעה אחת, ושקעה החמה, עוד אינו יכול להפר.

מופר לך במנחה מופר לעולם. מוקם לך במנחה מוקם לעולם. מופר לך עד המנחה- כאומר מוקם ליך מן המנחה ולמעלה.

תמן תנינן מפירין נדרים בשבת. תני בין נדרים שהן לצורך השבת בין נדרים שאין לצורך השבת. ונשאלין נדרים שהן לצורך השבת. הא שלא לצורך השבת לא. זקן שהוא יכול להפר למחר. וכרבי יוסי בי רבי יודה וכרבי לעזר בי רבי שמעון דאמר הפר נדרים מעת לעת, אפילו בעל, נדרים שהן לצורך השבת יפר, ושלא לצורך השבת לא יפר. תיפתר דברי הכל שנדרה בתחילת לילי שבת.

רבי אבהו בשם רבי יוחנן הבעל שאמר אין כאן נדר אין כאן שבועה לא אמר כלום. וזקן שאמר מופר ליך בטל ליך לא אמר כלום. אלא זה כהלכתו וזה כהלכתו. הבעל אמר מופר ליך בטל ליך. והזקן אומר אין כאן נדר אין כאן שבועה.

אמר רבי יוחנן ראשונים היו נשאלין, מהו שישאל אדם על הקמתו?

& היך עבידא? נדרה אשה ושמע בעלה שהיה גם חכם ולא היפר לה, פשיטא שאינו מיפר לה לעניין הבעל, מהו שיפר לה לעניין הזקן? מה אנן קיימין אם בנדרים שבינו לבינה, נדרי עצמו הן.ואין אדם מפר נדרי עצמו אלא כי נן קיימין בנדרים שבינה לבין אחרים. ולא מתניתא היא?! נגעים 2:5 ולא ר' יודה היא?! רבי תני בשם ר' יודה, ר' חייה תני לה בשם חכמים.

מהו להתיר נדרים בלילה? ומה אם נדר הבעל שכתוב בהן ביום, הרי הוא מיפר בלילה. נדרי זקן שאין כתוב בהן ביום, לא כ"ש! מהו להתיר על ידי התורגמן? נישמעינה מן הדא: ר' בא בר זוטרא איתעביד תורגמן דרבי יוחנן בחדא איתא דלא הוות חכמה מישמע סוריבטי'. Syriac

תני אין נשאלין נדרים אלא עטופים ויושבים. והנשאל יושב. והשואל צריך להיות עומד מן הדין: ועמדו שני האנשים אשר להם ריב. אין

לי עומדין אלא נידונין, שואל הלכות אגדות מניין? תלמוד לומר עמדו ועמדו.

ר' אחא בר פפא סלק מישרי נדרא דרבי אימי, איחר בעמידה נתאחר רב אחא בר פפא ולא רצה לשבת [מפני כבודו של רבי אימי], עד שבא ר' אחא בר פפא לומר "אין כאן נדר" [דווקא אז ישב] כדי לומר אין כאן נדר

רבי מנא סלק מישרי נדרא דגמליאל דקונתיה הזקן איחר בעמידה, כדי לומר אין כאן נדר אין כאן שבועה. רבי מנא סלק מישרי נדרא דגמליאל בר בריה, אמר ליה: לא תיעביד לי כמה דעבדת לסבי, אלא תיב לך ואנא קיים לי.

רבי זעירא רב יהודה ירמיה בר אבא בשם רבי שמואל שלשה שיודעין לפתוח מתירין כזקן. סברין מימר במקום שאין זקן. רבנין דקיסרין אפילו במקום שיש שם זקן.

אמרין קומי רבי יסא. רב הונא ראשי מטות? ואין לית ר"ה ראשי מטות, מאן אינון ראשי מטות? אי לא ר"ה מי הוא?! רב הונא ראש לראשי המטות!!

מהו למנות זקינים לדברים יחידים? נישמעינה מן הדא: רב מניתיה רבי להתיר נדרים ולראות כתמים. מן דדמך כשנפטר רבי, ביקש רב מבנו של רבי... בעא גבי בריה מומי בכורות. אמר ליה איני מוסיף לך על מה שנתן לך אבא. אמר רבי יוסי בי רבי בון כולא יהב ליה לדון יחידי ולהתיר נדרים ולראות כתמים ולראות מומין שבגלוי. מן דדמך בעא גבי בריה מומין שבסתר. אמר ליה איני מוסיף לך על מה שנתן לך אבא. אף על גב דתימר ממנין זקינם לדברים יחידים, והוא שיהא ראוי לכל הדברים. כהדא רבי יהושע בן לוי מני לכל תלמידוי והוא מצטער על חד דהוה נבי בעייניה סומא ולא הוה יכיל ממניתיה. ומני יתיה לדברים יחידים? הדא אמרה הראוי לדבר אחד ראוי לכל הדברים.

ושאינו ראוי לכל הדברים אפילו לדבר אחד אינו ראוי.

מהו למנות זקינים לימים? נישמעינה מן הדא: דרבי חייה בר אבא אתא לגבי ר' לעזר אמר ליה פייס לרבי יודן נשייא דיכתוב לי חדא איגרא דאיקר אגרת של כבוד דאיפוק לפרנסתי לארעא ברייתא, ופייסיה וכתב ליה הרי ששלחנו לכם אדם גדול שלוחינו, וכיוצא בנו, עד שיגיע אצלינו. רבי חזקיה רבי דוסתי רבי אבא בר זמינא ומטו בה בשם רבי דוסתי סבא אכן כתב ליה: הרי שלחנו לכם אדם גדול שאינו בוש לומר לא שמעתיו.

מהו להתיר בפלונס? ר' אבהו בשם ר' יוחנן מתירין בפלונס. ריב"ל התיר בפלונס. a travelling cloak ר' הונא בשם ר' ירמיה במקום שאין טלית. א"ר יוסי בי רבי בון בנדרים הקלים:

מסכת נדרים פרק יא

הלכה א משנה אילו נדרים שהוא מיפר: נדרים שיש בהן עינוי נפש אם ארחץ ואם לא ארחץ אם אתקשט ואם לא אתקשט. אמר רבי יוסה: אין אילו נדרי עינוי נפש:

גמרא כתיב (במדבר לא) כל נדר וכל שבועת אסר לענות נפש, אין לי אלא נדרים שיש בהן עינוי נפש, נדרים שבינו לבינה מניין? בין איש לאשתו. עד כדון בבעל. באב מניין? בין אב לבתו. מה הבעל אינו מיפר אלא נדרים שיש בהן עינוי נפש ונדרים שבינו לבינה. אף האב אינו מיפר אלא נדרים שיש בהן עינוי נפש ונדרים שבינו לבינה.

ר' יעקב בר אחא אמר, איתפלגון רבי יוחנן ורשב"ל. רבי יוחנן אמר בין לנדרים בין לשבועות האב מיפר. רשב"ל אמר לנדרים

מיפר ולא לשבועות. אמר רבי יוסי בי רבי בון אף בנדרי הזקן פליגי ר' יוחנן ורשב"ל. רבי יוחנן אמר בין לנדרים בין לשבועות הזקן מתיר. ורשב"ל אמר לנדרים הזקן מתיר ולשבועות אין הזקן מתיר. ואתייא דרשב"ל כהדא דר' יוסי. חד בר נש אתא מישרי נדרא קומי ר' יוסי מתעטף ויתיב ליה א"ל מה אשתבעת? אמר ליה איפופי ישראל="באלוקי ישראל" לא עללה לביתי. אמר ליה איפופי ישראל ולא עללת לבייתך!

ר' זעירא פתר מתני': אילו נדרים שמיפר- נדרים שיש בהן עינוי נפש: אם ארחץ ואם לא ארחץ אם אתקשט ואם לא אתקשט. אמר ר' יוסי אין אילו נדרי עינוי נפש אלא דברים שבינו לבינה. אלו הן נדרי עינוי נפש כר' יוסי, כשאמרה קונם פירות העולם עלי, ה"ז יפר.

רבנין אמרין נדרי עינוי נפש- היפר לה מופר לעולם. נדרים שבינו לבינה- אינו מופר אלא כל זמן שהיא עמו. ר' יוסי אומר בין נדרי ענוי נפש בין נדרים שבינו לבינה הפר לה מופר לעולם. והא רבנין אמרין נדרי עינוי נפש הפר לה מופר לעולם. ר' יוסי אומר נדרים שבינו לבינה היפר לה מופר לעולם. מה ביניהון? תרוויהו ס"ל דמפר נדר של רחיצה, לעולם!

בשאמרה קונם הנייתי עליך א ם אצא מרשותך =דברים שבל"ב לכו"ע --ולר' יוסי מפר אף לאחר שתצא ויפר לה! דהא אם תצא, חיילא מ ה ש ת א! בשלא אמרה אלא: קונם הניית גופי עליך ל כ שאצא מרשותך

על דעתיה דר' זעורה, רבי יוסי ורבי יוחנן בן נורי שניהן אמרו דבר אחד. שיכול להפר דברים שבל"ב, לעולם דתנינן תמן רבי יוחנן אמר יפר שמא יגרשנה ותהא אסורה לחזור לו.

רבי הילא פתר מתניתא: אילו נדרים שהוא מיפר לה נדרים שיש בהן עינוי נפש, ושבל"ב. ואלו הן בל"ב אם ארחץ אם לא ארחץ, אם אתקשט אם לא אתקשט. אמר ר' יוסי: אין אילין נדרין נדרי עינוי נפש. ולא שבינו לבינה. [אילו הן נדרי עינוי נפש דברי הכל: כשאמרה קונם פירות עולם עלי]

מחלפה שיטתיה דרבי יוסי. דתני מעיין של בני העיר הן ואחרים, הן קודמין לאחרים. אחרים ובהמתן, אחרים קודמין לבהמתן. כביסתן וחיי אחרים. כביסתן קודמת לחיי אחרים. אמר רבי יוחנן מאן תנא כביסה חיי נפש? ר' יוסה. דתני אין נותנין מהן פירות שביעית לא למשרה ולא לכביסה. ר' יוסה מתיר בכביסה. מחלפה שיטתיה דרבי יוסי תמן הוא אמר אין רחיצה חיי נפש. וכא הוא אמר כביסה חיי נפש! אמר רבי מנא אדם מגלגל ברחיצה. אין אדם מגלגל בכביסה.

יהודה איש הוצא עביד טמיר במערתא תלתא יומין מיקום על הדין טעמא, מניין שחיי העיר הזאת קודמין לחיי עיר אחרת? אתא לגבי רבי יוסי בן חלפתא אמר ליה אית לי טמיר במערתא תלתא יומין מיקום על הדין טעמא מניין שחיי העיר הזאת קודמין לחיי עיר אחרת? קרא לרבי אבא בריה אמר ליה הדין טעמא מניין שחיי העיר הזאת קודמין לחיי עיר אחרת. א"ל (יהושע כא) תהיינה הערים האלה. תהיינה עיר, ואחר כך מגרשיה סביבותיה. אמר ליה מי גרם לך? דלא ילפתה עם חבירך.

מפרש מתני' "אים ארחץ" אמר רבי מנא בשאמרה קונם הנייתי עליך, אים ארחץ. ויפר לה! כיון שאסרה את בעלה מליהנות מ י ד [אם תרחץ] מ"ט דר"י? (פשיטא דמפר...כנראה, סובר השתא כר' הילא, דלר"י "אינו

מפר" כלל) אמר ר' יוסי בי רבי בון בשלא אמרה אלא: קונם הניית גופי עליך, לכשארחץ. שאסרה עליו רק "לכשתרחץ" וכיום, אין נדר של "הנייתי" רק של "רחיצה" ויכוף! כ תרחץ! ויכוף אותה שיהנה מגופה לא כן אמר רב הונא "הנייתי עליך" כופה ומשמשתו. "הנייתך עליי" ה"ז יפר! שנייא היא, שהיא הנייתו והנייתה. כיון דתרוויהו נהנין בתשמיש המטה, יכולה היא לאסור עליו [וצריך הפר]

עוד שני פירושים במשנה ניחא "אם ארחץ". "אם לא ארחץ" ותרחץ! אמר רבי אבא מרי אם ארחץ אם לא ארחץ לעולם. אם אתקשט ואם לא אתקשט לעולם.ה"ק: אים ארחץ פעם אחת, קונם עליי רחיצה לעולם! רבנין דקיסרין בשם רבי נסא אם ארחץ ואם לא אתקשט.אים ארחץ פ"א, קונם קישוט עלי אם אתקשט ואם לא ארחץ:

הלכה ב משנה אילו הן נדרי עינוי נפש: אמרה קונם פירות העולם עלי, הרי זה יפר. פירות המדינה זו עלי, יביא לה ממדינה אחרת. פירות החנווני זה עלי, אינו יכול להפר. אם לא היתה פרנסתו אלא ממנו, הרי זה יפר דברי ר' יוסה:

גמרא שמואל אמר- אמרה קונם פירות העולם עלי והיו שם ציבורים בסידקי באוצר שעדיין לא נפתח יקח לה מהן. רשב"ל אמר קונם פירות בני זו המדינה עלי והיו שם אכסנאין מוכרין פירות ממדינה אחרת מוכרין, יקח מהן.

כתיב (במדבר ל) וכל נדר וכל שבועת אסר לענות נפש. כגון פילפל שאני טועמת. קלוסקין cake שאני טועמת. לא סוף דבר שיש מאותו המין, אלא אפילו אין בו מאותו המין בעיר ההוא שמא יביא לה אחר מאותו המין. רבי יוחנן בשם רבי ינאי: היו לפניו שתי חתיכות, אחת יפה ואחת רעה. נתנה עיניה ביפה, ונדרה מן הרעה, הרי זה יפר. מפני מה הוא מיפר? חברייא אמרי מפני נדרי עינוי נפש שלה. רבי זעירא ורבי הילא תריהון אמרין מפני נדרי עינוי נפש שלו.הוא רוצה ביפה...והוי דברים שבל"ב

ר' זעירא בשם שמואל כל הנדרים אדם מיפר חוץ מהאומרת הנייתי על פלוני. הא הניית פלוני עלי יפר? והתנינן קונם פירות חנווני זה עלי אינו יכול להפר! פתר לה כרבי יוסי וחלוקים עליו. אבל לרבנן אפי' נדרה נדרה הנאה מאיש זר לגמרי, מפר

אם לא היתה פרנסתו אלא ממנו הרי זה יפר. אמר רבי יוסה דו מקיף ליה. דו יהב ליה. אמר רבי מנא דו יהב ליה מקמה טבא:

הלכה ג משנה קונם שאיני נהנית לבריות. אינו יכול להפר. ויכולה היא ליהנות בלקט ובשכחה ובפיאה.

קונם כהנים ולוים נהנין לי, יטלו על כורחו

כהנים אילו ולוים אילו נהנין לי, יטלו אחרים:

גמרא א"ר יוחנן כיני מתניתא: ויכולה היא ליהנות בלקט בשכחה ובפיאה.

תני ובמעשר עני. לית כאן מעשר עני. מעשר עני ניתן בזכייה יש בהם טוה"ן לבעלים, וא"כ אסורה בו ואילו בעזיבה.

ר' יוסי בן חנינא אמר: אדם נותן מעשרותיו בטובת הנייה. מותר ליקח פרוטה מאדם, שיתנהו לבן בתו ור' יוחנן אמר אין אדם נותן מעשרותיו בטובת הנייה. מאי טעמא דר' יוסי בן חנינה? (במדבר ה) ואיש את קדשיו לו יהיה. ורבי יוחנן אמר לו יהיה= יתנם לכל מי שירצה. מתניתא פליגא על רבי יוסי בי ר' חנינה. קונם כהנים ולויים נהנים לי, יטלו על כרחו. פתר לה באומר אי איפשי ליתן מתנה כל עיקר. תדע שהוא כן

דתנינן כהנים אילו לויים אילו נהנים לי יטלו אחרים. מתניתא פליגא על רבי יוחנן: אומר הוא לישראל הא לך סלע זה ותן בכור זה לבן בתי כהן. פתר לה ברוצה ליתנו לשנים ובן בתו אחד מהן, בכה"ג שרי אמר לו הא לך סלע ותן כולו לבן בתי כהן.

בעון קומי ר' זעורא, כהן לישראל כ ה ן שנותן פרוטה לישראל כדיי שיתן תרומה לכהן אחר. מה רבי יוסי בר חנינה אמר? לא אגיבון.לא השיב להם ר"ז ר' חזקיה בשם רבי אחא אמר הכין אגיבון: על דעתיה דר' יוסי בר חנינה כהן לישראל למה הוא אסור? לא מפני מראית העין?! אוף רבי יוחנן אית ליה ישראל לישראל אסור מפני מראית העין.ריו"ח אוסר אף ישראל לישראל מפני אותו הטעם!

אמר רבי יוסי בר בון חילול קדשים יש כאן, ותמר מפני מראית העין?! ועוד מן הדא: הכהנים והלוים המסייעין בגרנות אין נותנין להן לא תרומה ולא מעשר ואם נתן חילל. ולא יחללו את קדשי בני ישראל והן מחללין אותן. יותר מיכן אמרו תרומתן אינן תרומה ומעשרותן אינן מעשר. והקדישן אינן הקדש ועליהן הכתוב אומר (מיכה ג) ראשיה בשוחד ישפוטו. והמקום מביא עליהן ג' פורעניות לכן בגללכם ציון שדה תחרש וירושלים עיין תהיה והר הבית לבמות יער.

מתניתא פליגא על ר' יוחנן: המקדש בתרומות ובמעשרות ובמתנות ובמי חטאת ובאפר חטאת הרי זו מקודשת אף על פי ישראל.אלמא ישראל נותן תרומה לפרוטת קידושין! פתר לה בתרומה שנפלה לו מאבי אמו כהן:

הלכה ד משנה קונם שאיני עושה על פי אבא ועל פי אביך ועל פי אחי ועל פי אחיך, אינו יכול להפר

שאיני עושה על פיך אינו צריך להפר. רבי עקיבה אומר יפר (הוי דברים שבל"ב) שמא תעדיף עליו יותר מן הראוי לו. רבי יוחנן בן נורי אומר יפר שמא יגרשנה ותהא אסורה לחזור לו:

גמרא תמן תנינן כתובות 5:4 המקדיש מעשה ידי אשתו, הרי זו עושה ואוכלת. המותר- ר' מאיר אומר הקדש. רבי יוחנן הסנדלר אומר חולין. רבי שמעון בן לקיש אומר במותר חמש סלעים פליגין, כיון שנותן לה מזונות, יכול להקדיש המותר! (ולריו"ח הסנדלר, א"א להקדיש דשלב"ל) דו פתר לה במעלה לה מזונות, ואינו נותן לה מעה כסף לצרכיה. אפי' מעלה לה מזונות—כיון שאינו נותן מעה כסף, מע"י שלה! ותנינן אם אינו נותן לה מעה כסף לצרכיה, מעשה ידיה שלה.ע"כ עושה ואוכלת

רבי יוחנן אמר: במותר עשתה ולבסוף מתה [והיינו פירושא ד"מותר"] =לאחר מיתה פליגין. דו פתר לה מתניתין דכתובות בשאינו מעלה לה מזונות [וק"ו שאינו מעלה מעה כסף!] א"כ פשיטא דבחייה אין לו כלום! אבל במעלה לה מזונות, דברי הכל קידש.אע"ג שאינו נותן לה מעה כסף [דס"ל מעש"י תחת מזונות]

וכא, אינו צריך להפר. שהרי נותן לה מזונות ומעה כסף, ומעשה ידיה שלו!

ריש לקיש.....

מזונות	מותר על חמש סלע
מעה כסף	מעש"י

ריו"ח

מזונות	מעש"י
מעה כסף	מותר מעש"י

ר' עקיבה אומר שלה. ר' יוחנן בן נורי אומר שלו. ומפרש ואזיל..

רבי עקיבה אומר יפר. אמר רבי בא בשאסרה מעשה ידיה מלעשות לשום אדם שבעולם. עד ה' סלעים הוא כופה, מיכן ואילך אינו כופה, שמתיירא שמא תעשה יתר ונמצא נהנה מן האיסור. לפום כן רבי עקיבה אומר יפר

ריב"ן אומר יפר. אמר רבי הילא טעמא דרבי יוחנן בן נורי איפשר לה לעשות חמש סלעים מצומצמות! אלא שמתוך שיודעת שאם מגרשה היא אסורה לחזור לו, אף מקניטתו והוא מגרשה: ע"כ יפר

הלכה ה משנה נדרה אשתו וסבור שנדרה בתו, נדרה בתו וסבור שנדרה אשתו. נדרה בנזיר וסבור שנדרה בקרבן, בקרבן וסבור שנדרה בנזיר. נדרה מן התאנים וסבור שנדרה מן הענבים, מן הענבים וסבור שנדרה מן התאנים, הרי זה יחזור ויפר:

גמרא אפילו שמע ושתק, אפילו שמע וקיים:

הלכה ו משנה אמרה, קונם תאנים וענבים אילו שאיני טועמת, קיים על התאינים, כולו קיים. היפר על התאינים, אינו מופר עד שיפר אף לענבים.

אמרה קונם תאינים שאיני טועמת, וענבים שאיני טועמת, הרי אילו שני נדרים:

גמרא אית תניי תני: יקימנו ממנו, ויפירנו ממנו. אית תניי תני: יקימנו ממנו ויפירנו כולו. ואית תניי תני: יקימנו כולו ויפירנו ממנו. מתני' כמאן דאמר יקימנו ממנו ויפירינו כולו. דתני קיים לתאינים קיים לכולו. הפר לתאינים אינו מופר עד שיפר אף לענבים.

#אמרה קונם תאינה שאיני טועמת ועוד ענב הפסיק ב"טועמת"—אך לא הזכירה שני פעמים **תפלוגתא דרבי ישמעאל ורבי עקיבה** 11:9 **דרבי ישמעאל אומר אחר הנדר**= דבור הנדר **ורבי עקיבה אומר אחר האיסר** =חלות הנדר :הוי נדר אחד ושני איסרים

הלכה ז משנה יודע אני שיש נדרים, אבל איני יודע שיש מפירים, יפר. יודע אני שיש מפירין אבל איני יודע שזה נדר, רבי מאיר אומר לא יפר וחכמים אומרים יפר:

גמרא אמר רבי זעירא טעמא דרבי מאיר, עילה היא רוצה, שתידור ויגרשנה. חיישינן דשפיר ידע שזה נדר—והחליט לקיים ועתה חוזר בו... דל כן דאל"כ היה לו להפר משעה ראשונה:

הלכה ח משנה המדיר הנאה את חתנו והוא רוצה ליתן לבתו מעות, אומר לה: הרי המעות האילו נתונין לך מתנה, ובלבד שלא יהא לבעליך רשות בהן אלא מה שאת נושאת ונותנת בפיך:

גמרא תני ולא ליך. א"ר זעירא מאן תנא ולא ליך רבי מאיר. דרבי מאיר עבד יד העבד כיד רבו. מפני שאמר "ולא ליך", הא אם לא אמר ולא ליך זכת האשה זכה בעלה:

הלכה ט משנה (במדבר ל) ונדר אלמנה וגרושה כל אשר אסרה על נפשה יקום עליה. כיצד? אמרה הרי אני נזירה לאחר שלשים יום, אף על פי שנישאת בתוך שלשים יום אינו יכול להפר. נדרה והיא ברשות הבעל והיפר לה, אמרה הרי אני נזירה לאחר שלשים יום, אף על

פי שנתאלמנה או נתגרשה בתוך שלשים יום הרי זה מופר

נדרה בו ביום נתגרשה בו ביום והחזירה בו ביום, אינו יכול להפר. זה הכלל כל שיצאת לרשות עצמה שעה אחת אינו יכול להפר:

גמרא הדא היא רבי ישמעאל אומר אחרי הנדר. מתניתין כרי"ש רבי עקיבה אומר אחר האיסר.

נדרה בו ביום.. היה נדר ואסר כאחת. היך עבידא? אמרה הריני נזירה לאחר שלשים יום, (ושמע בעלה ולא היפר לה) וגירשה והחזירה בתוך שלשים יום היינו נדר ואיסר כאחת: שמא בכה"ג ממנ"פ [בין לרי"ש בין לרע"ק] יכול להפר כיון שבין בשעת הנדר בין בשעת החלות---היתה תחתיו [ולא איכפת לן הפסק דביני ביני]

הלכה י משנה תשע נערות "נערה" ל"ד נדריהן קיימין:

בוגרת והיא י ת ו מ ה, (יתומה=מת האב מזמן). נדרה כשהיא נערה בוגרת ו י ת ו מ ה, נערה שלא בגרה ו י ת ו מ ה

בוגרת ומ ת אביה עכשיו, נערה שלא בגרה ומ ת אביה, נדרה כשהיא נערה בוגרת ומ ת אביה

נערה שנדרה ואח"כ שמת אביה משמת אביה ב ג ר ה, ב ו ג ר ת ואביה קיים, נערה ב ו ג ר ת ואביה קיים

תשע [לפי סדר המשנה] 1 מת-בגרה-נדרה 2 מת-נערה-נדרה-בגרה 3 מת-נערה-נדרה 4 בגרה-נדרה-מת 5 נערה-נדרה-מת 6 נערה-נדרה-בגרה-מת 7 נערה-מת-נדרה-בגרה 8 בגרה-נדרה 9 נערה-נדרה-בגרה

ר' יהודה אומר: אף המשיא את בתו קטנה ונתאלמנה או נתגרשה וחזרה אצלו, עדיין היא

נערה: אע"פ דעדיין היא נערה, אין אביה מפר ד נ ש ו א ין מפקיעין

גמרא אמר רבי יוחנן שתים הן יתומה ובוגרת ולמה תנינן תשע? בשביל לחדד את התלמידים.

וכר' יודה שלש נשואין:

הלכה יא משנה קונם שאיני נהנית לאבא ולאביך =מאבא ומאביך אם עושה אני על פיך. שאיני נהנית לך=ממך אם עושה אני על פי אבא ועל פי אביך, הרי זה יפר:

גמרא תני: רבי נתן אומר לא יפר. וחכמים אומרים יפר.

מפני מה הוא מיפר? חברייא אמרי מפני עינוי נפש שלו.=דברים שבל"ב רבי זעירא ורבי הילא תריהון אמרין מפני נדרי עינוי נפש שלה:

הלכה יב משנה בראשונה היו אומרי' שלש נשים יוצאות ונוטלות כתובה:

האומרת טמאה אני לך. שמים ביני לבינך. ונטולה אני מן היהודים. חזרו לומר שלא תהא אשה נותנת עיניה באחר ומקלקלת על בעלה, האומרת טמאה אני לך- תביא ראייה לדבריה. שמים ביני לבינך- יעשו דרך בקשה. ונטולה אני מן היהודים- יפר חלקו, וממשמשתו, ותהא נטולה מן היהודים:

גמרא הא לא הביאה ראייה לדבריה פשיטא שהיא מותרת לביתה. אמר רבי הילא לא מסתברא אם היה חבר, יחוש. ואם היה כהן, שהיא אסורה לוכל בתרומה. אתא עובדא קומי רבי חנניה חברין דרבנין, והתירה לוכל בתרומה. דל"ח כלל לדבריה אמר רבי חגיי אנא ידע רישא וסיפא.דההוא עובדא איסטרטיות armies נכנסו לעיר ובאה אשה ואמרה איסטרטיות

מיתת צדיקים מכפרת-- יהא פטירתו כפרה לכל בני ישראל נגמר ג תצא תשפה ט אלול

חבקני והטיל שכבת זרע בין ברכיי, והתירה לוכל בתרומה. אתא עובדא קומי רבי יצחק בר טבליי באשה אחת שאמרה הביאם מנהיג הבהמות שלי פיתני, אמר לה אין הביאם אסור?! ואסרה. הכא את אמר ואסרה. הכא את אמר והתירה. תמן באת לוסר עצמה, והתירה. ברם הכא באת להתיר עצמה, ואסרה....

שמים ביני לבינך. כמא דשמיא רחיקין מן ארעא, כן תהא האי איתתא רחיקא מן ההוא גברא. אינו לו כח גברא יעשו דרך בקשה. אמר רב הונא יעשו סעודה והן מתרגלין לבוא דרך סעודה.

תני כלוי אני ממך. פרוש אני ממך. הוי לשונות של מודר הנאה רבי ירמיה בעי ולמה לא תנינן נטול? אמר רבי יוסה תניתה בסופא סוף מסכת נדרים.. ונטולה אני מן היהודים.

יפר חלקו ותהא.......נתגרשה תלך ותידבק בערביים שחשקה נפשה בהם.

תני: האשה שנדרה בנזיר ושמע בעלה ולא היפר לה, רבי מאיר ורבי יהודא אומרים הוא נותן אצבעו בין שיניה, שכן אם רצה להפר מיפר, אמר אי איפשי שתהא נזירה יוציא ויתן כתובה. ר' יוסי ורבי שמעון אומרין היא נתנה אצבעה בין שיניה, שכן אם רצה להקם מוקם, אמר אי איפשי שתהא נזירה, תצא שלא בכתובתה.

מה כן א"ר מאיר ורבי יהודה כמשנה ראשונה? ואפילו כמשנה האחרונה, מפני מה אינו מיפר לה?

רבי יוסי ור' שמעון כמשנה האחרונה? ואפילו תימא כמשנה ראשונה, מפני מה נדרה?

נגמר מלאכת ההגה בס"ד שושן פורים תשפב יום הסתלקות עמוד העולם הרב ר' חיים קנייבסקי זצ"ל

הוחל ההגה ה ניסן תשפד אחר מסכת פסחים ונדרים עירמאנט

כלל גדול אמרו בתלמוד ירושלמי: הסברות ותוכן הסוגיות ק ל י ם מ א ד [יותר מבבלי] ואם יש א י ז ה קושי שיהיה היא אחת משני דברים 1) טעות ושיבוש [וזה מתחלק לכמה וכמה אופנים] 2) אתה רוצה "לקשר" סוגיא עם סוגיא שכבר ידעת ואינך יודע ל ה פ ר י ד כל מאמר ומאמר ולא לתלות דברים אחד בחבירתה [כדרך שאתה רגיל לעשות בלמדך בבלי עם רשי ותוספות] אלו הם שתי יסודות גדולים שעליהם עומד כל "ביאור" נכון ואמת וצדק בירושלמי. ויה"ר שנזכה לכוון לאמיתה של תורה. ונכון מאד מאד שכל אחד ילמוד במפרשים הרגילים וכן יתבונן מ ע צ מ ו מהי פירוש המרוצה ל ו ל ו ... ורק א ח ר כ ך יסתכל בפירוש הלז... וירווה ממנו איזה תוצאות

מסכת נזיר פרק א **ושוב ט אלול תשפה** נגמר בס"ד שילהי סיון

הלכה א משנה כל כינוי נזירות כנזירות האומר אהא, ה"ז נזיר. או אהא נאוה, נזיר נזיק נזיח פזיח ה"ז נזיר. הריני כזה הריני מסלסל הרי אני מכלכל הרי עלי לשלח פרע הרי זה נזיר

הרי עלי צפרים ר' מאיר אומר נזיר וחכמים אומרים אינו נזיר:

גמרא כתיב (במדבר ל) איש כי ידור נדר, מה תלמוד לומר נדר? אלא מיכן שכינויי נדרים כנדרים (שם) או השבע, מה תלמוד לומר שבועה? אלא מיכן שכינוי שבועה כשבועה גר"ש ראש"ה דנדרי"ם קדמית"א ע"ד דמט"י אשכח תני ר' ישמעאל נדר נזיר להזיר מיכן שאדם קובע עליו נזירות בתוך ימי נזירותו.

תני כל כינויי נזירות כנזירות ולוקין עליהן. אף על גב דרבי יוחנן אמר אין לוקין על האיסרות, מודה הוא הכא שהוא לוקה.

[אף על גב דרבי שמעון אמר 2:8 אינו מביא קרבן, מודה הוא הכא שהוא לוקה. אף על גב דר' יודה אמר פרק שני ספק נזירות מותר, מודה הוא הכא שהוא לוקה]

מה נן קיימין? אם במתכוין ליזור אפילו אמר כשאזכיר "פת" אהא נזיר, נזיר. אם בשאינו מתכוין ליזור, אף על גב שהוציא נזירות מפיו, לא יהא נזיר! כך אם היה קורא בתורה והזכיר נזיר נזיר?! היעלה על הדעת שהוא נזיר?! אלא כן נן קיימין באומר אחד מכל הלשונות הללו נזרתי, אם תופש אחד מהן נזירות, תחול עליו נזירות. ואם לאו לא תחול עליו נזירות, אמר לו שמור ושמעת.

אהא- שמעון בר בא בשם ר' יוחנן בשראה נזירין עוברין.

אמר "ווה", wow! מהו? זה מלעיג עליהון, או אהא כמותן? ר' יוסי בי ר' בון בשם שמואל: ה ל ו א י אהא כמותן ,

או אהא נאווה- מה אנן קיימין? אם בשראה נזירין עוברין לפניו, הדא היא קדמייתא! אם בתפוס בשערו, והתנינן הריני כזה, ומר רבי יוסי בר' חנינא בתפוס בשערו והוא אמר הריני כזה. אלמא תפוס בשערו לא מהני רק בצירוף "זה"

אלא כי נן קיימין באומר אין נאה כזה!! כשעבר נזיר .

נזיק נזיח פזיח. ולמה לא תנינן פזיק? א"ר יוחנן לשונות שבירר להן ראשונים, אין רשות לביריה להוסיף עליהן. והא תני ר' חייה: רזיח

הזיח. א"ר שילא לשונות שביררו להן משניות אין רשות לבירייה להוסיף עליהן.

והתני בר קפרא חרס. מהניא לחרס לא חספא?! אמר ר' זעירא לשון גבוה הוא (איוב ט) האומר לחרס ולא יזרח וגו'

אמר ר' שמעון בן לקיש לשון אומות העולם הוא

אשגרה ממסכת נדרים [אמר רבי זעירא לשון ניוותי הוא דאינון קריי לחספא כספא]

אמר ר' יוסי נראין דברים דפזיק לא מהני במקומות אחרים, אבל במקום שקוראין לנזיר פזיק, כך אנו אומרים נזיר פסיליס אינו נזיר?!

תני ב"ש אומרים בין כינויים בין כינויי כינויים אסורין. ובית הלל אומרים כינויין אסורין, כינויי כינויין מותרין. היי דן אינון כינויי כינויין? אמר ר' בא בר זבדא מנזקא מנזיקנא מפחזנא. א"ר יוסה אין אילו כינויי כינויין. כינויין ממש אינון!

אילו האומר מנדרנא שמא אינו נדר?! אילו מפחזנא כאומר מנזירנא!! מפחזינא היא כנוי ל מנזירנא [שהיא ע י ק ר נזירות]

אילין אינון כינויי כינויין על דעתיה דרבי יוסה? הדא היא דתנינן הרי עלי ציפורין רבי מאיר אומר נזיר וחכמים אומרים אינו נזיר. אמר ר' יוחנן משום כינויי כינויין (דנייאל ד) עד די שעריה כנישרין רבא, וטיפרוהי כציפורין.

הריני כזה. אמר ר' יוסי בר חנינה בתפוש בשערו והוא אמר הריני כזה.

מסלסל / מכלכל =סדור שערות באופן נאה

הריני מסלסל הריני מכלכל- כאומר הריני מן המסלסלין מן המכלכלין. הריני ל א מסלסל, הריני ל א מכלכל- כאומר לא אסלסל ולא אכלכל פחות משלשים, אלא שלשים, לא אסלסל ולא אכלכל יותר על שלשים אלא שלשים.

הרי עלי ציפורין. ר' מאיר אומר נזיר. וחכמים אומרים אינו נזיר.

א"ר יוחנן משום כינויי כינויין. עד די שעריה כנישרין רבא, וטיפרוהי כציפורין. [דנייאל ד] רשב"ל אמר משום נזיר טמא מביא עוף. וכי ציפורין הוא מביא? תורין ובני יונה הוא מביא!!

אית תניי תני כל עוף טהור קרוי ציפורין. ואית תניי תני כל עוף בין טמא בין טהור, קרוי ציפורין. מן דמר כל עוף טהור קרוי ציפורין (דברים יד) כל צפור טהורה תאכלו. ומן דמר כל עוף בין טמא בין טהור קרוי ציפורין (יחזקאל לט) אמור לצפור כל כנף

לרשב"ל מה טעמא דרבנין? נעשה כמתנדב ציפורין לבדק הבית. מ"ט דר"מ? מאחר שנזיר טמא מביא עוף, ה"ז נזיר.

מה נפק מביניהון? ריו"ח ורשב"ל אמר הרי עלי אשם. על דעתיה דרשב"ל, על דעתיה דר' מאיר, מאחר שנזיר טמא מביא אשם, הרי"ז נזיר. על דעתון דרבנן, מאחר שאין מתנדבין אשם לבדה"ב, הרי זה נזיר. על דעתיה דריו"ח, בין לר"מ בין לרבנן, אינו נזיר:

הלכה ב משנה הריני נזיר מן החרצנים ומן הזגין ומן התגלחת ומן הטומאה.. הרי זה נזיר וכל דיקדוקי נזירות עליו

הריני כשמשון בן מנוח כבעל דלילה כמי שעקר דלתות עזה כמי שניקרו פלשתים את עיניו הרי זה נזיר שמשון

מה בין נזיר עולם לנזיר שמשון? נזיר עולם הכביד את שערו מיקל בתער ומביא שלש בהמות. ואם ניטמא מביא קרבן טומאה

נזיר שמשון הכביד את שערו אינו מיקל. ואם ניטמא אינו מביא קרבן טומאה:

גמרא כיני מתניתא: או מן החרצנים או מן הזגין או מתגלחת או מטומאה.

אם אמר בכולן, הריני נזיר מן החרצנים ומן הזגים...נזיר כמניין כולם. 4 נזיריות! כרבי יהודה- עד שיזכיר ווים. ברם ר' מאיר- אפילו לא הזכיר ווין

הריני נזיר ונזיר, נזיר אחת. דהוה יכיל מימר הריני נזיר הריני נזיר.
הריני נזיר ואחת- הרי זה נזיר שתים. ועוד- הרי שלש. ושוב- נזיר ארבע. אמר רבי יוסי בי ר' בון כהם- שמנה. כמותם- שש עשרה

סומכוס אמר טטרגון ארבע. טריגון שלשה. דיגון שתים. הריני- יד לנזירות. הרי עלי- יד לקרבן.

שאיני אוכל שאיני טועם- רבי לעזר בשם רבי הושעיה תופשין אותו משום יד לקרבן.

רבי בון בר חייה בעי, אמר לא אוכל לך, תופשין אותו משום יד לשבועה? אמר רבי יוסי אורחיה דבר נשא מימר "שבועה לא אוכל לך", דילמא "לא אוכל לך שבועה"?! א"ר מתנייה אורחיה דבר נשא מימר קנתה דכולכה, דילמא כולכא דקנתא?! בית-יד של קרדום--לא קרדום של בית-יד...

לא נזרתי- מותר. כבר הייתי נזיר- הרי זה אסור

ר' בון בר חייה בשם ר' אבינה, ר' אימי בשם ר' יוסי בר חנינה האומר הריני נזיר מיין של ערלה לא אמר כלום.
חברייא אמרין, מחלוקת. ר"ש ורבנן. כר"ש- דתנינן תמן שבועה שלא אוכל ואכל נבילות וטריפות שקצים ורמשים חייב. ורבי שמעון פוטר
אמר רבי זעירא בכולל נחלקו, אבל בפורט כל עמא מודיי שאין שבועות חלות על איסורין, וכאן בפורט אנן קיימין! ואף לרבנן לא חיילא נזירות .וכאן למה האיש הזה נודר? אינו אלא כמזרז עצמו מן האסורין

ס"ל להפך [לכו"ע מהני!] אמר ר' יודן כאן בנדרים כאן בשבועות. נדרים חלין על איסורין ואין שבועות חלות על האיסורין

כשם שכינוי נזירות כנזירות. כך כינוי שמשון כשמשון. היידין אינון כינוי שמשון? אמר ר' אבינא שמשוך שמשור שמשוץ

מן תנא הכביד שערו? רבי. דמר ר' ירמיה משום ר' אימי דברי רבי: נזיר עולם מגלח אחד לשנים עשר חדש.

שיטה חדשה..דגם חכמין מודים לדין נ"ע מגלח אחד ליב"ח
דברי חכמים: פעמים שהוא מגלח אחת לשלשים יום, פעמים שהוא מגלח אחת ל י " ב ח ד ש
ר' הילא בשם ר' אסי מתניתא אמרה כן: הריני נזיר כשער ראשי, וכעפר הארץ, וכחול הים, הרי זה נזיר עולם, ומגלח אחת לשלשים יום. רבי אומר אין זה מגלח אחת לשלשים יום, אלא אחת לי"ב חדש. ואי זהו שמגלח אחת לשלשים יום? האומר הרי עלי נזירות כשערות ראשי וכעפר הארץ וכחול הים. אמר ר' זעירא בסתם

חלוקין. מה נן קיימין? אם באומר מלא שערי, כ ל ע מ א מודיי שמגלח לאחר ש נ י ם עשר חדש. אם באומר כמ י נ י י ן שערות ראשי, כל עמא מודיי שמגלח אחד לשלשים יום. אלא כי נן קיימין באומר כשיער רבי אומר מלא ראשי. ורבנין אמרין כאומר כמיניין שערות ראשי.והרבה נזירות קטנות קיבל עליו

ועוד מן הדא: הוסיף רבי יהודה, אם אמר כמלקטי קיץ וכשבילי שמיטה וככוכבים שברקיע הרי זה נזיר עולם, ומגלח אחת לשלשים יום. אין תימר ר' יהודה כרבנין, כרבי הוא! אלמא אף לרבי יש "נזיר עולם" שמגלח כל 30!

הוסיף ר' יהודה אבשלום נזיר עולם הוה ומגלח אחת לשנים עשר חדש, מאי טעמא משום נזירות

ווידא אמרה על דרבנין שהוא מגלח אחת לשלשים יום: הדא היא דתנינן הריני נזיר מלא הבית או מלא הקופה בודקין אותו. ותני עלה שהוא מגלח אחת לשלשים יום =בכה"ג פליג רבנן על רבי

בעיא חדשה הא רבי אמר שהוא מגלח א' לי"ב חדש. מנה ששה חדשים ונטמא, מונה עוד ששה חדשים? או חוזר ומונה שנים עשר חדש?

נזיר רגיל..השלים נזירותו ולא הספיק לגלח, עד שעברו עליו שנים שלשה ימים, וניטמא? מי שרי לגלח? תיכף ומיד [קודם תגלחת הטו'] כדין נזיר עולם? ר' מני בעי, מכיון שלא קידש שערו בדם=ג קרבנות טהרה מי מתירו לגלח !! וודאי אסור!

בבלי יד: מי שאמר--הריני נזיר לאחר עשרים יום, נזיר עולם מכבר =מעכשיו. מאחר שיש בידו לגלח אחת ליב חודש , נזיר. שפיר חיילא עליה נזירות עולם [דעדיף טפי... ו ג ם יש בו קיום מצוות גלוח...] או מאחר שאילו ניטמא ואין לו מהיכן לסתור, אינו נזיר? אים יחול עליו נזירות עולם---שוב אי אפשר ל"סתור" אים יטמא [כי ממילא חייב לנהוג..] וכיון דנזירות עולם מין נזירות גרוע היא---אינו בדין שיחול וידחה את נזירות הרגילה שאמורה לחול אחר ל יום

הריני נזיר לאחר שלשים יום. נזיר שמשון, נזיר מכבר. אמר ר' חיננא מסתברא שתדחה נזירות תורה לנזירות שמשון. מה טעמא? (במדבר ו) כן יעשה על תורת נזרו. את שנזירותו תורה. יצאה נזירות שמשון שאינה תורה.

ניטמא אינו מביא קרבן טומאה. לא אמר אלא אינו מביא קרבן טומאה הא ללקות לוקה. מתניתא דלא כרבי יודה. דתני בשם ר' יודה נזיר שמשון מטמא למתים, שכן היה שמשון עצמו מיטמא למתים. [ר' שמעון אומר: אמר כשמשון לא אמר כלום. שלא חלה נזירותו מפיו עליו. מאי טעמא כפי נזרו, את שנזירותו חלה מפיו עליו, יצא נזירות שמשון שלא חלה מפיו עליו אלא מפי הדיבור מאי טעמא (שופטים יג) כי נזיר אלהים יהיה הנער מן הבטן]

הלכה ג משנה סתם נזירות ל' יום. אמר הריני נזיר אחת גדולה, הריני נזיר אחת קטנה, אפילו מיכן ועד סוף העולם, נזיר שלשים יום
הריני נזיר ויום אחד. הריני נזיר ושעה אחת, הריני נזיר אחת ומחצה. הרי זה נזיר שתים

הריני נזיר ל' יום ושעה אחת, נזיר שלשים וא' יום. שאין ניזורים שעות:

גמרא בר קפרא אמר (במדבר ו) יהיה תלתין. ר' שמואל בר נחמן בשם רבי יוחנן כנגד כ"ט פעמים שכתוב בתורה בפרשת נזיר נדר נזיר להזיר. והא תלתין אינון! אמר ר' יוסי בי ר' בון אחד לחידושו יצא. לגופיה איצטריך

על דעתיה דבר קפרא, אם גילח יום שלשים לא יצא. על דעתיה דר' יוחנן, אם גילח יום שלשים יצא

ואית דבעי נישמעינה מן הכא (שם) גדל פרע שער ראשו. כמה הוא גידול שיער פרע? שלשים יום

ואית דבעי נישמעינה מן הכא (דברים כא) ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים מה ימים שנאמר להלן שלשים, אף ימים שנאמר כאן ל'

ואית דבעי מישמעינה מן הכא (במדבר ו) ו ה י מים הראשונים =משה ובית דינו יפלו כי טמא נזרו. "ימים" שהתירו. שהתירן משה ובית דינו. שהתיר ל ימי אבילות לאלער ואיתמר **ואין** פחות משלשים

ואית דבעי מישמעינה מן הכא (שם) עד מלאת הימים וכמה הן ימים מלאין? שלשים יום

מעתה אם גילח יום שלשים לא יצא! אמר ר' יצחק בר אלעזר ימים ימם כתיב חסר יו"ד

תמן תנינן האומר הריני נזיר מיכן ועד מקום פלוני... וכא הוא אמר אכין!! שנייא היא דמר "אחת" ע"כ אינו חייב יותר מ30

רב אמר: הריני נזיר שלשים יום, ויום אחד. נזיר שתים. דהוה יכיל מימר שלשים ואחד יום

מתני' פליגא על רב. הריני נזיר ויום אחד הריני נזיר ושעה אחת הריני נזיר אחת ומחצה, הרי זה נזיר שתים....עיין סיפא [רק 31 יום!] ומדחה..מה הוה ליה מימר, שלשים ואחת שעה?!!

מתניתא פליגא על רב. לא נחלקו ר' ישמעאל ורבי עקיבה על האומר הריני נזיר שלשים יום ויום אחד, שאינו נזיר אלא אחת. ועל מה נחלקו? על האומר הריני נזיר שלשים יום ועוד יום אחד. שרבי ישמעאל אמר נזיר שתים, ורבי עקיבה אמר נזיר אחת:

הלכה ד משנה הריני נזיר כשיער ראשי, וכעפר הארץ, וכחול הים הרי זה נזיר עולם, ומגלח אחת לשלשים יום.
[רבי אומר: אין זה מגלח אחד לשלשים יום. רק א ליב"ח ואי זהו שהוא מגלח אחת לשלשים יום? האומר הרי עלי נזיר ו ת כשיער ראשי וכעפר הארץ וכחול הים]

האומר הריני נזיר מלא הבית או מלא הקופה. בודקין אותו, אם אמר אחת גדולה נזרתי, נזיר שלשים יום. ואם אמר סתם נזרתי, רואין את הקופה כאילו מליאה חרדל, ונזיר כל ימיו ומגלח אחד לל'

גמרא אמר ר' מני מטילין אותו לחומרין, בתחילה רואין אותה כאילו מליאה אתרוגין, ואחר כך רמונים, ואחר כך אגוזים, ואחר כך פונדקרין ואחר כך פלפלין ואחר כך שומשמין ואחר כך חרדל

ר' יוסי ברבי בון בשם רב: הנותן תקוה קצבה לנזירותו אין מתירין אותו לגלח. ותני כן: הריני נזיר כל ימי, הרי אני נזיר עולם, הרי זה נזיר עולם.
מאה שנה ומאתים שנה, אין זה נזיר עולם:

הלכה ה משנה הריני נזיר מיכן ועד מקום פלוני, אומדין כמה ימים מיכן ועד מקום פלוני. פחות משלשים יום- נזיר שלשים יום. ואם לאו- נזיר כמיניין הימים.

הריני נזיר כמיניין ימות השנה, מונה נזירות כמיניין ימות השנה. אמר ר' יהודה: מעשה היה, וכיון שהשלים מת:

גמרא מה נן קיימין? אם כמניין ימות "החמה"- שס"ה נזיריות. כמניין ימות החמה. ואם כמניין ימות "הלבנה"- שנ"ד נזירות כמניין ימות הלבנה. אם כמניין ימות "השנה" צריכה איבעי' דלא איפשטא

תני בשם ר' יודה: ראוי היה זה למיתה אלא שתלת לו נזירותו.

שייך למס נדרים מתניתא כר' יודה. ח ס י ד י ם הראשונים היו מתאוין להביא קרבן חטאת ולא היה המקום מספיק על ידם והיו נודרים בנזיר בשביל להביא קרבן חטאת

רבי שמעון אומר חוטאים היו שהיו נודרים בנזיר שנאמר (במדבר ו) וכפר עליו מאשר חטא על הנפש. ח ט א זה על עצמו, שמנע עצמו מן היין [ומשו"ה מייתי קרבן ח ט א ת] ול"ה "חטאת נדבה" דמתאווין חסידים לו..

ואתייא דשמעון הצדיק כר"ש. דתני אמר שמעון הצדיק מימי לא אכלתי אשם נזיר אלא פעם אחד שעלה אחד אלי מדרום, וראיתיהו דמות יפה עינים וטוב רואי קווצותיו תלתלים ואמרתי לו בני מה ראית להשחית השער הנאה הזה? נומא לי=סיפר לי ר'! רועה הייתי בעירי, והלכתי למלאות את השאוב מים, וראיתי את הבוביא שלי בתוך המים, ופחז יצרי עלי ובקש לאבדני מן העולם. אמרתי לו רשע מה אתה מפחז בדבר שאינו שלך! עלי להקדישך לשמים וחבקתיו ונשקתיו על ראשו. ואמרתי לו בני כמותך ירבו עושי רצון המקום בישראל! עליך הכתוב אומר (שם) איש או אשה כי יפליא לנדור נדר להזיר לה' אלמא סתם נזיר, חוטא היא

ר' מנא בעי, אפילו שמעון הצדיק כרבי שמעון, לא אכל שמעון הצדיק חטאת חלב מימיו?! לא אכל שמעון הצדיק חטאת דם מימיו?! אפי' תימא שמעון הצדיק כר"ש ס"ל--קשה. .. ומתרץ... סבר שמעון, בני אדם מתוך הקפדתן הן נודרין ומכיון שהן נודרין מתוך הקפדן סופו לתהות ומכיון שהוא תוהא נעשה קרבנותיו כשוחט חולין בעזרה וזה מתוך יישוב נדר ופיו ולבו שוין: [ממילא שוב יכול שמעון הצדיק לסבור אף כרבנן דס"ל דנזיר ל א ו ו חוטא, ואפ"ה לא אכל-----דלאוו מטעם "חטא" לא אכל, רק מטעם חולין בעזרה]

מסכת נזיר פרק ב לז בעומר [תשעד]

הלכה א משנה הריני נזיר מן הגרוגרות ומן הדבילה
בית שמאי אומרים נזיר
ובית הלל אומרים אינו נזיר
אמר ר' יהודה: אף כשאמרו בית שמאי, לא אמרו אלא באומר הרי הוא עלי קרבן:

גמרא א"ר יוחנן טעמא דב"ש משום שהוציא נזירות מפיו.
ר"ש בן לקיש אמר משום כינויי כינויין.

א"ר יודה בן פזי קרייא מסייע לרבי שמעון בן לקיש (ישעיהו סה) כה אמר ה' כאשר ימצא התירוש באשכול וגומר. תורה קראת לאשכול תירוש. ובני אדם קורין לגרוגרות תירוש. משום כינויי כינויין.

מה נפק מביניהון? אמר, הריני כלוי מן הדבילה. על דעתיה דרבי יוחנן אינו נזיר. על דעתיה דר"ל נזיר

הריני נזיר מן הככר. על דעתיה דרבי יוחנן נזיר. על דעתיה דר"ל אינו נזיר.

כלוי מן הככר, לא אמר כלום

ר' עוקבא בעא קומי ר' מנא, מחלפה שיטתיה דרבי שמעון בן לקיש. דתנינן תמן הרי עלי מנחה מן השעורין, יביא מן החיטים. ומר רבי אבהו בשם רבי שמעון בן לקיש: שהוציא מנחה מתוך פיו. וכא הוא אמר אכן?! אית ליה הכין ואית ליה הכין. אית ליה משום שהוציא נזירות מפיו. ואית ליה משום כינויי כינויין.

תדע לך שהוא כן. דתנינן: אמר, אמרה פרה זו... כלום אמרה?! אמרת, לא משום שהוציא נזירות מתוך פיו, וכא משום שהוציא נזירות מתוך פיו!

כל הלשונות משמשין לשון נזירות, חוץ מלשון קרבן. כל הלשונות משמשין לשון קרבן, חוץ מלשון נזירות. כדמפרש

אמר לאשכול כלוי אני ממך, פרוש אני ממך, מנוע אני ממנו, הריני נזיר ממנו-- הרי זה נזיר

אמר, הרי עלי קרבן-- לא אסרו עליו אלא לשם קרבן.

אמר לככר כלוי אני ממנו, פרוש אני ממנו, מנוע אני ממנו הרי הוא עלי קרבן-- לא אסרו עליו אלא לשם קרבן

הריני נזיר ממנו-- הרי הוא נזיר וכדלעיל [שהזכיר נזירות]

[אהן "מנוע" משמש לשון נזירות ולשון קרבן]

"אהן אשכול" אית ביה נזירות ואית קרבן.כדמפרש

אמר לאשכול: "כלוי אני ממנו" בא לאוכלו, אומר לו לדמים קדוש! פדיו, ובא לאוכלו, אומר לו, לא נזיר אתה?!

כל הלשונות משמשין לשון חילול, חוץ מלשון תמורה. כל הלשונות משמשין לשון תמורה, חוץ מלשון חילול.

מפרש סיפא..אמר לקדשי מזבח: הרי זה תחת זה, תמורת זו, חליפי זו, הרי זו תמורה. זו מחוללת על זו, אינה תמורה

..רישא..אמר לקדשי בדק הבית: הרי זו תחת זו, חליפי זו, מחוללת על זו, נתפשה בדמים. תמורה זו, לא נתפסה בדמים

תני רבי הושעיה: ח ל י פ י זו תמורת זו לא אמר כלום. בקדשי בדה"ב

אהן "תחת" משמש לשון חילול, ולשון תמורה

אילין קדשי מזבח, אית בהו חילול ואית בהו תמורה.

קדשי המזבח שקדם הקדישן את מומן
הרי זו תחת זו. בא להקריבה את התמורה תמימה,
אומר לו לדמים קדשה! ואינו בר הקרבה כי מחלל ק ד "
ד של בע"מ על התם. בא לוכל את הראשון בעל מום,
אומר לו לתמורה קדשה! ועדיין לא פדית אותו!
(ויקרא כז) והיה ה ו א ותמורתו יהיה קודש!

אמר רבי יצחק בר לעזר מכיון שהוא יודע שכל המימר לוקה, אף הוא לא עלת על דעתו להמיר ע"כ כשאמר [בקדם הקדש את מום] "תחת", וודאי כוונתו לפדיון

כל הלשונות משמשין לשון ערכין, חוץ מלשון דמים. כל הלשונות משמשין לשון דמים, חוץ מלשון ערכין.

מפרש רישא אמר לאדם: עילוייו עלי, סידורו עלי, שומו עלי, ערכו עלי, נותן את ערכו. דמיו עלי נותן את דמיו. סיפא..אמר לכלי: ערכו עלי, פטור. עילוייו עלי, סידורו עלי, שומו עלי, נותן את דמיו.

אהן "שום" משמש לשון ערכים ולשון דמים.

אהן "אדם" אית ביה ערכים ואית ביה דמים. אמר לאדם "שומו" עלי, אם היה נאה נותן את דמיו. אם היה כאור נותן את ערכו,

שיטת ר' יודא....בית שמאי אומרים נדור ואינו נזור. ובית הלל אומרים אינו נדור ואינו ניזור:

הלכה ב משנה אמר: אמרה פרה זו הריני נזירה אם עומדת אני!!
אמר הדלת הזה הריני נזיר אם נפתח אני!!
..מדמיין בנפשו כאילו הפרה או הדלת מדברים "הריני נזיר", והוא רוצה לחקותם!.

בית שמאי אומרים נזיר. ובית הלל אומרים אינו נזיר

אמר ר' יהודה אף כשאמרו בית שמאי, לא אמרו, אלא באומר פרה זו קרבן, אם עומדת היא:

גמרא ראה עכו"ם עובר, אמר, "ראו מה אמר הגוי הזה "הריני נזיר"" הרי זה נזיר.
והוא דמר, אם אכן כך אמר הגוי.. מאחר שאין עכו"ם נוזרין. שהרי א"א הגוי הוציא דבריו לבטלה..וע"כ מהניא לקבלת ישראל

לא אמר, נשמעינה מן הדא: אמר, אמרה פרה זו... כלום אמרת?! אלא משום שהוציא נזירות מפיו, וכא שהוציא נזירות מתוך פיו

מאחר שישראל נוזרין,
הא פשיטא ראה ישראל עובר, אמר "ראה מה אמר ישראל זה "הריני נזיר"" ובאמת ל א אמר פלוני כלום! ה"ז נזיר!

והוא דמר, אפילו כן כנזיר? או אינו אלא כשונה דברו? כך אני אומר, היה קורא בתורה והזכיר נזיר, נזיר?! פשיטא דל א הוי נזיר!!

איש, מהו להתפיש לו נזירות בלשון אשה? תמן אמרין "הא נזירה איעבר"

אשה, מהו להתפיש לה נזירות בלשון איש? א"ר יוסי כל עצמו אינו קרוי נזירות אלא בלשון איש! איש או אשה כי "י"פליא לנדור נדר

עד שתעמוד הפרה? עד שתפתח הדלת? נישמעינה מן הדא: לקמן בית שמאי אומרים כולן נזירין. הדא אמרה אפילו לא עמדה פרה אפילו לא נפתח הדלת.
בית שמאי אומר נדור ואינו נזור. ובית הלל אומרים אינו נדור ונזור:

הלכה ג משנה מזגו לו את הכוס, אמר הריני נזיר ממנו. הרי זה נזיר.
מעשה באשה אחת שהיתה שכורת, מזגו לה את הכוס ואמרה הריני נזירה ממנו! אמרו חכמים לא נתכוונה זו אלא כלומר הרי הוא עלי קרבן: ולא להיות נזירה ממש
גמרא מתניתא ביכול =אינו מעוניין בשתייה, אבל אם אינו יכול, להיות בלי יין הדא דתנינן מעשה באשה אחת שהיתה שכורת מזגו לה את הכוס אמרה הריני נזירה ממנו. ואמרו חכמים, לא נתכוונה זו אלא כלומר הרי הוא עלי קרבן

ר' ירמיה בשם ר' זעירא אפילו לשון קרבן אינו. למה? שאינו קובע עליו לא נזירות בלשון קרבן, ולא קרבן בלשון נזירות:

הלכה ד משנה הריני נזיר על מנת שאהא שותה ביין ומיטמא למתים, הרי זה נזיר ואסור בכולן

יודע אני שיש נזירים, אבל איני יודע שהנזיר אסור ביין, הרי זה אסור ביין. ור' שמעון מתיר

יודע אני שהנזיר אסור ביין, אבל סבור הייתי שחכמים מתירין לי מפני שאיני יכול לחיות בלא יין, או מפני שאני קובר את המתים, הרי זה מותר ורבי שמעון אוסר:

גמרא מתניתא דר' מאיר. דרבי מאיר אומר צריך לכפול תנייו. אמרי, דברי הכל היא, אמר לו שמור ושמעת!! =מתנה עמ"שכ בתורה

מתניתא דרבי מאיר ורבי יהודה בן תימא. דתני הרי זה גיטך על מנת שלא תפרחי באויר שלא תעברי את הים הגדול ברגלייך הרי זה גט. ועל מנת שתפרחי באויר על מנת שתעברי הים הגדול ברגלייך אינו גט. ר' יהודה בן תימא אומר גט. אמר רבי זעירא טעמא דרבנן תדע לך שעילה היה רוצה לגרשה, שתלאה בדברים שאינה יכולה לעמוד. מה טעמא דר' יודה בן תימא? מכיון שתלאה בדברים שאינה יכולה לעמוד, כמי שנתקיים התנאי בגט הוא.

מתניתא דלא ר"ש? דר"ש פוטר שלא התנדב כדרך המתנדבים! אמר ר' יהושע בן לוי שנייא היא ששייר תגלחת. ר' ירמיה בעי, אם בששייר תגלחת, אמור דבתרה, ה"ז אסור ור"ש מתיר. הרי ששייר תגלחת וטומאה. ור"ש פוטר!! מ"ט דר"ש הא אמרת היכא דשייר מידי [שרוצה להיות "קצת נזיר"] מודה ר"ש!
שנייא היא משום פתיחת נדר אילו הייתי יודע וכו' לא הייתי נודר. אם משום פתיחת נדר, אמור דבתרה, הרי זה מותר ור"ש אוסר! רבי שמעון אומר אינו פתיחת נדר. כלומר פתח זה שחכמים יתירו "לי" אינו פתח טובה ורבנין אמרין פתיחת נדר הוא. למה? מפני שהוא כתולה נדרו בחייו. ניחא לשתות יין, ליטמא למתים? אומנותו קובר מתים:

הלכה ה משנה הריני נזיר ועלי לגלח נזיר, ושמע חבירו ואמר ואני, ועלי לגלח נזיר. אם היו פקחין מגלחין זה את זה. ואם לאו מגלחים לנזירים אחרים:

גמרא אהן "ואני" מה את עבד לה? ואני על כל דיבורו, או ואני על חצי דיבורו? אין תעבדינה ואני על כל דיבורו, אמר ואני נזיר ועלי לגלח נזיר. אין תעבדינה ואני על חצי דיבורו, אמר הריני נזיר
תני דבית רבי ואני על חצי דיבורו. אמר רבי יוסה הדא אמרה אחד שאמר הריני נזיר ק' יום, ושמע חבירו ואמר: ואני. זה נזיר ק' יום, וזה נזיר לל' יום, עד שיאמר הריני כמותו, הריני כיוצא בו

מיד כשאמר "הריני נזיר" כבר נתחייב בנזירות ו ג ם בקרבנות-- וכשאומר "ועלי לגלח" נתחייב עוד הפעם..
תני רבי חייה הרי עלי לגלח נזיר, וחזר ואמר הריני נזיר, אם גילח לעצמו יצא.
אמר ר' יוסה מתניתא אמרה כן: הריני נזיר ועלי לגלח נזיר, ושמע חבירו ואמר ואני, ואמר ועלי לגלח נזיר, אם היו פיקחין מגלחין זה את זה. הא לעצמן לא, מפני שאמר הריני נזיר ועלי לגלח נזיר, אבל אמר הרי עלי לגלח נזיר, וחזר ואמר הריני נזיר, אם גילח לעצמו יצא.

ניחא שני לגלח את הראשון, ראשון מגלח את השני?! רבי יוסי בשם רבי זעירא זאת אומרת שאדם קובע עליו קרבן נזיר ועתיד ליזור

ר' חיננא בשם רבי זעירא אמר תלת: הדא "ראשון מגלח השני" אמרה אם גילח לעצמו יצא כגון בגוונא דר"ח. הדא אמרה שאדם קובע עליו קרבן נזירות ועתיד ליזור. הדא אמרה שאדם קובע =אומר:הרי עלי להביא קרבן נזירות של חבירי לחבירו קרבן נזירות שלא מדעתו, [אבל אינו מפרישו אלא מדעתו]

ר' מנא בעא קומי רבי יודן, אמר הרי עלי קרבן נזיר, בשעה שנדר סתם לא פירש..- מגלח בין נזיר שכבר נזר, בין נזיר שעתיד ליזור כי קמיבעיא לי פירש "ה"ע לגלח נזיר ש ע ת יד.."- ייבא כהדא רבי לוי בר חייתה בעי כתב לה דין ודברים אין לי בנכסייך העתידין ליפול לך מה הן? ויש אדם מתנה על דבר שלא בא לעולם?!

הלכה ו משנה הרי עלי לגלח חצי נזיר, ושמע חבירו ואמר ואני עלי לגלח חצי נזיר. זה מגלח נזיר שלם, וזה מגלח נזיר שלם דברי ר"מ

וחכמים אומרים: זה מגלח חצי נזיר וזה מגלח חצי נזיר:

גמרא רבי אבהו בשם רבי יוחנן ורב חסדא תרויהון אמרין בסתם חלוקין. מה בן קיימין? אם באומר חצי ראש, כל עמא מודיי שהוא מגלח נזיר שלם. אם באומר חצי חובה, כל עמא מודיי שהוא מגלח חצי נזיר. אלא כן אנן קיימין באומר "חצי" ר' מאיר אומר כאומר חצי ראש. ורבנין אמרין כאומר חצי חובה

אמר ר' יודן אשכח אמר קלת וחומרת. על דעתיה דרבי מאיר דו אמר חצי ראש, מביא קרבן אחד. שכן הנזיר מגלח עליו קרבן שלם. על דעתיה דרבנין דאינון אמרין חצי חובה, מביא קרבן ומחצה, חצי חובת יחיד: לר"מ יש למצוא "קולא",דסגי בקרבן אחד [אים נזיר מגלח על קרבן אחד]

הלכה ז משנה הריני נזיר כשיהא לי בן, נולד לו בן, הרי זה נזיר. בת, טומטום, ואנדרוגינס, אינו נזיר.
אם אמר כשאראה לי וולד, אפילו נולד לו בת, טומטום, ואנדרוגינס, הרי זה נזיר:

גמרא בת לא כלום. פשיטא דאינו כלום טומטום ואנדרוגינס, צריכה:

הלכה ח משנה הפילה אשתו, אינו נזיר. ר' שמעון אומר: יאמר: אם היה בן קיימא הריני נזיר חובה. ואם לאו הריני נזיר נדבה.

חזרה וילדה, הרי זה נזיר. רבי שמעון אומר: יאמר: אם הראשון היה בן קיימא הראשונה חובה וזו נדבה, ואם לאו הראשונה נדבה וזו חובה:

גמרא וחש לומר שמא בן קיימה הוא!! אמר ר' יוחנן דרבי יודה היא. דרבי יודה אמר ספק נזירות מותר.

אמר, לא אמר רבי יודה אלא לכתחילה, אבל לבסוף אוף רבי יודה מודיי!!

אי זהו בתחילה ואי זהו בסוף? אמר ר' שמואל בר רב יצחק: איני יודע אם נזרתי ואם לא נזרתי, אהן הוא בתחילה. אם מ' ואם נ', אהן בסוף.

רבי יוסי בי רבי בון אמר, איתפלגון רבי חייה בר בא ורבי שמואל בר רב יצחק. כל עמא מודיי איני יודע אם נזרתי ואם לא נזרתי, אהן הוא בתחילה. אם ארבעים ואם חמשים אהנו בסוף. מה פליגין? אם אחת אם שתים, רבי חייה בר בא עבד ליה כבסוף. וגם לר' יודא צריך להחמיר רבי שמואל עבד ליה כבתחילה.

[רבי מנא: אם אחת אם שתים, צריכה מיבעיא ליה לרבי שמואל בר רב יצחק, הוא כבתחילה? הוא כבסוף?]

הלכה ט משנה הריני נזיר, ונזיר כשיהיה לי בן. התחיל מונה את שלו ואחר כך נולד לו בן, משלים את שלו, ואחר כך מונה את של בנו הריני נזיר כשיהא לי בן, ונזיר. והתחיל מונה את שלו ואחר כך נולד לו בן, מניח את שלו ומונה את של בנו, ואחר כך משלים את שלו:

גמרא רבי יוסי בעא, אמר הריני נזיר לאחר עשרים יום, ולשלשים יום אילו. מי דחי נזירות דל"י אלו, נזירות דלאחר כ"י? אמר רבי זעירא קומי רבי מנא ולא מתניתא היא?! מניח את שלו ומונה את של בנו...אלא אפילו אשתו יושבת על המשבר?! שמא בכה"ג דוחה נזירות דידיה לנזירות דבריה..

נזירותו ונזירות בנו לא דמיא אלא לאומר: הריני נזיר מכבר, ונזיר לאחר עשרים יום. הדא היא דתנינן הריני נזיר ונזיר כשיהיה לי בן, התחיל מונה את שלו ואח"כ נולד לו בן, משלים את שלו ואח"כ מונה את של בנו וה"ן מונה נזירות מכבר, ואח"כ נזירות דלאחר כ"י
רבי לעזר ורבי יוסי בר חנינה תריהון אמרין: השלים נזירותו, לעולם אין נזירות בנו חלה, עד שיביא קרבן, ומגלח כ מתחיל נזירות בנו ביום ל א (כנזיר שניטמא)
מחלפה שיטתיה דרבי יוסי בן חנינה. תמן הוא אמר טמא מת שנזר, שביעי שלו עולה מן המניין כ מתחיל מניין נזירותו מיום ה7נזיר שניטמא, אין שביעי שלו עולה מן המיניין. רק מתחיל מיום 8 וכא לא כטמא מת שנזר הוא!!

ומתרץ..ולמה טמת מת שנזר שביעי שלו עולה מן המניין שאינו זקוק לו להביא קרבן טומאה, ולמה נזיר שניטמא אין שביעי שלו עולה לו מן המניין שהוא זקוק להביא קרבן טומאה! וכא הואיל והוא זקוק להביא קרבן, אין (השביעי שלו) עולה מן המיניין

הריני נזיר לכשיהיה לי בן, ונזיר..שמעון בר אבא בשם רבי יוחנן: ניטמא בנזירות בנו, והתרו בו משום נזירותו, לוקה. הפריש קרבנותיו, בשעה שנוהג נזירות בנו קדשו. לא חשין להדא דתני רבי חייה

(במדבר ו) קרבנו לה' על נזרו שיקדום נזרו לקרבנו, לא שיקדום קרבנו לנזרו

רבי יודה בעא קומי רבי יוסי, ותקדם נזירותו לנזירות בנו! לא כן אמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן הרי זה עולה לאחר שלשים יום, מכרה בתוך שלשים יום מכורה, והקדישה קדשה. אלמא פעולה של עכשיו [מכירה/הקדש] מפקיעה את שלאחר זמן [אף שהתנה את שלאחר זמן תחילה] אמר, לא באומר הרי זו, דילמא באומר הרי עלי?! והאומר הרי אני, כאומר הרי עלי

תני רבי חייה: "נזיר לאחר כ' יום, נזיר מעכשיו לק' יום". ה"ז מונה עשרים יום, ומפסיק, וחוזר ומונה עוד שלשים יום, לבשביל "נזירות שלאחר 20" שקיבל עליו . וחוזר ומונה עוד שמונים, כדי להשלים נזירותו הראשונה: 20-30-80 ומגלה בסוף 50 ו130

הלכה י משנה הריני נזיר כשיהא לי בן, ונזיר מאה יום, נולד לו עד שבעים יום, לא יפסיד כלום. לאחר שבעים, סותר שבעים. שאין תגלחת פחות מל' יום: אים נולד לו בן יום 90, הרי זה מגלה 121 ו 151 ,נמצא "הפסיד" 20 יום
[מ131 עד 151 חייב לנהוג רק מצד "שא"א להתגלח בפחות מל'!]

{{אים נולד ביום 70, מונה עד 101 בשביל בנו, ומגלח, מונה עוד 30 בשביל עצמו, ומגלח ביום 131

נולד ביום 90, מונה עד 121 בשביל בנו, ומגלח, מונה עוד 30 [לא 10!] בשביל עצמו, ומגלח ביום 151. נמצא "הפסיד" 20 יום}}

גמרא פשיטא שסוף היום עולה לו ככולו =כל נזיר יכול להתחיל למנות מסוף היום ליום אל"ף, תחילת היום מהו שיעלה לו ככולו? ולא מתניתא היא?! לאחר שבעים, סותר שבעים. לא אפילו מקצת?! הדא אמרה שתחילת היום עולה לו ככולו אלמא שא"א למנות יום 71 [שנולד הבן בו] בשביל הבן, שהרי כבר עלה תחלת היום בשביל ע צ מ ו [וממילא יוצא שמפסיד יום אחד, ומגלח ביום 132 בשביל עצמו]

נולד ביום שמונים, סותר עשרה. נולד ביום תשעים, סותר עשרים.

בגוונא שנולד ביום 90. השלים נזירות בנו ובא להשלים נזירותו, ניטמא בתוך עשרה ימים הראשונים, מ 121-130 סותר הכל. בתוך כ' ימים האחרונים, מ 131-150 רבי בא בשם רב ורבי יוחנן תריהון אמרין סותר ל'כסתם נזיר שנטמא. שמואל אמר אינו סותר אלא שבע .ממתין לימי טומאה שיעברו וחוזר למניינו [ובלבד שישארו לכה"פ 7 ימים לתגלחת טהרה]

שמואל בר בא בעא קומי רבי יסא, מיסבר סבר רבי יוחנן סתירת תער =נטמא בימי גידול שער [בבלי] כסתירת ממש? א"ר זעירא אין יסבור רבי יוחנן סתירת תער כסתירת ממש, למה לי למימר סותר לשלשים יום, ויסתור הכל!

השלים נזירותו, ולא הספיק לגלח עד שנולד הבן, מגלח תגלחת אחת לשתיהן
א"ר אבין בר חייה קומי רבי זעירא תיפתר שנולד ביום שאינו ראוי להביא קרבן. ביום 100 הגע עצמך שנולד בלילה הרי אינו ראוי להביא קרבן! ראוי הוא, לילה הוא שגרם. הגע עצמך הרי שנולד בשבת הרי אינו ראוי להביא קרבן! ראוי הוא, שבת היא שגרמה.
.
הפריש קרבנותיו וכבר נתייחדו קרבנות אלו לנזירותו, ולא הספיק לגלח עד שנולד הבן, תמן אמרין מגלח תגלחת אחת על שתיהן

רבי יוחנן אמר מגלח וחוזר ומגלח.

מתניתא פליגא על רבי יוחנן. שאלו את ר"ש בן יוחי הרי שהיה נזיר ומצורע, מהו שיגלח תגלחת אחת, ותעלה לו לנזירותו =נזירות טהרה ולצרעתו? אמר להן אילו זה וזה מגלח להעברת שיער, יפה הייתם אומרים. אלא

שהנזיר מגלח להעביר שיער. ומצורע תגלחתו הראשונה מגלח לגידול שיער.
אמרו לו לא תעלה לו ימי גמרו, תעלה לו ימי ספירו [תגלחת שנייה של מצורע]! שניהן מגלחין להעברת שיער! אמרו לו אילו זה מגלח לפני זריקת דמים וזה מגלח לפני זריקת דמים, יפה היית אומר, אלא שהנזיר מגלח לאחר זריקת דמים, ומצורע מגלח לפני זריקת דמים ביום השביעי מגלח, וביום 8 מביא קרבן.

אמרו לו: אף אנו אומרים לא תעלה לו טהור, תעלה לו טמא!! שניהן מגלחין לפני זריקת דמים! אמר להן אילו זה מגלח לפני ביאת המים וזה מגלח לפני ביאת המים יפה היית אומר, אלא שהנזיר מגלח לאחר ביאת המים, והמצורע מגלח לפני ביאת המים

אמרו לו תקן הדבר!! לא תעלה לו ימי גמרו. לא תעלה לו ימי ספירו. לא תעלה לו לטהור. לא תעלה לו לטמא. הרי שהיה נזיר ומצורע. אבל אם היה נזיר ונזיר, מגלח תגלחת אחת על שתיהם! מה עבד לה רבי יוחנן? פתר לה חלוקים הן על ר' שמעון בן יוחי:

נזיר טהור + תגלחת ראשונה	העברת שיער/גידול שיער
נזיר טהור + תגלחת שנייה של מצורע	לאחר קרבנות / לפני קרבנות
נזיר טמא + תגלחת ראשונה	לאחר ביאת מים / לפני ביאת מים
נזיר טמא + תגלחת שנייה	""""""""""""""""""""""""""""""

מצורע----העברת שיער ואח"כ מקווה [ואח"כ קרבן]
נזיר טמא----- מקווה גילוח [ואח"כ קרבן]

מסכת נזיר פרק ג

מוצאי שבת שלח תשעד

הלכה א משנה מי שאמר הריני נזיר. מגלח יום שלשים ואחד .ואם גילח יום שלשים יצא. הריני נזיר שלשים יום, אם גילח יום שלשים לא יצא:

גמרא הדא 1:3 מסייע לר' יונתן-אם גילח יום שלשים יצא.

רבי אימי הוה ליה עובדא אבילות וגילח יום שלשים. והוה ליה עובדא וגילח ליום ל"א. אמר רבי זריקא מן מתניתא יליף לה רבי אימי. דתנינן תמן מי שנזר שתי נזירות מגלח את הראשונה יום שלשים ואחד, והשנייה יום ששים וא' וכו'. וכו' אלמא שרי גם ביום 30...ומדחה.. אמר רבי יוסי תמן לשעבר בדיעבד וכא לכתחילה

רבי ירמיה הורי לר' יצחק עטושיא ואית דאמרי לרבי חייה בר רב יצחק עטושיא לגלח יום שלשים, דאמרי' מקצת היום ככולו מן מתניתא: שמונה ימים, בטלו ממנו גזירת שלשים. היא שמיני, היא יום שלשים. אמר רבי יוסי שנייא היא תמן שמפני כבוד הרגל התירו. תדע לך, דמר רבי חלבו בר חונה בשם רבי יוחנן חל יום שמונה שלו להיות בשבת, והיא ערב הרגל מגלח ערב שבת. אין תימר שלא מפני כבוד הרגל התירו, מעתה אפילו חל יום ל' שלו להיות בשבת, מגלח בערב שבת?! ועוד מן הדא: דאמר רבי יוחנן על כל המתים כולן שולל ל א ח ר שבעה ומאחה ל א ח ר ל'. וישלול יום שבעה ויאחה יום ל'?

אמר רבי חגי דו הוא שמועתא כן, ושמועתא כן: ישנם ראיות לכאן ולכאן [בעניין מקצת היום ככולו]

הלכה ב משנה מי שנזר שתי נזיריות מגלח את הראשונה יום שלשים ואחד, ואת השנייה יום ששים ואחד.

ואם גילח את הראשונה יום שלשים, מגלח את השנייה יום ששים. ואם גילח יום ששים חסר אחד יצא

זו עדות העיד רבי פפייס: על מי שנזר שתי נזיריות שאם גילח את הראשונה יום שלשים, מגלח את השנייה יום ששים, ואם גילח יום ששים חסר אחד יצא שיום שלשים עולה לו מן המניין:

הלכה ב גמרא הא תרתיי! 1) מגלח את השנייה ש ש י ם 2) אם גילח ששים חסר אחת יצא. ומתרץ..לית היא אלא חדא. זו עדות יודעין היו, שהוא אסור לגלח ..."מגלח את השנייה יום ששים", אינו מה"עדות", **אלא** שהן סבורין אם גילח יום שלשים לא יצא, מה בא להעיד? אם גלח יום שלשים יצא

השלים נזירותו הראשונה, ובא להישאל על השנייה. לא מצאו פתח לשנייה, עד שמצאו פתח לראשונה, עלת לו שנייה ראשונה. עלתה לו נזירות שנייה, בימים הראשונים

מה נן קיימין? אם באומר הריני נזיר שתים, נדר שבטל מחציתו בטל את כולו! אם באומר הריני נזיר שלשים יום אילו, שלשים יום אילו, =הבאים א ח ר י ו לא בדא עלת לו שנייה ראשונה!! אלא כי נן קיימין, באומר הריני נזיר ונזיר. [באומר אילו הימים לנזירות. אבל אם אמר אילו לנזירותי. ואילו לנזירות אחרת. לא בדא עלת לו שנייה ראשונה]

אמר רבי לעזר: השלים נזירותו לראשונה מכיון שהביא קרבן אחד וגילח, לא עלת לו שנייה בראשונה. רבי יעקב בר אחא פקיד לחברייא אין שמעתון מילה מרבי אלעזר, הוון ידעין דרבי יוחנן פליג. עד שיביא כל

קרבנותיו. כרבנין=אליבא דרבן [ברם כרבי שמעון- אפילו לא הביא אלא קרבן א' שוב אינו יכול לשאול]

תני: מי שנזר ב' נזירות מנה ראשונה ולא הביא קרבנותיו משמע שלא הביא ש ו ם קרבן א"ר יודן ודא מסייע לרבי אלעזר.
לא כן רבי יעקב בר אחא מפקד לחברייא אין שמעתון מילה מרבי אלעזר הוון ידעין דרבי יוחנן פליג. עד שיביא כל קרבנותיו, וסברין מימר כרבנין, וכא כרבי שמעון אנן קיימין!! וא"כ אין ראי' מברייתא זו [דאתיא כר"ש]

הפריש שתיהן כאחת אין בידו אלא א'.
הפריש זו בפני עצמה וזו בפני עצמה, והביא של זו בזו, ושל זו בזו, לא יצא.
ניחא שנייה, ראשונה? למה לא יצא נזירות הראשונה [הרי שלשים יום השניים עולים לו בשביל נזירות הראשונה--שהרי קרבן שנייה שהביא בשביל נזירות הראשונה, נפסלו, נמצא מונה עוד 30 בשביל נזירות הראשונה! ומביא קרבנות שהופרשו בשביל הראשונה!]

[הא לקדש קדשה?! לא כן תני ר' חייה קרבנו לה' על נזרו שיקדום נזרו לקרבנו ולא שיקדום קרבנו לנזרו. ומתרץ שנייא היא שעומד בנזירותו]

רבי חיננא בשם רבי פינחס: תיפתר בנזירותו ובנזירותו של בנו. הריני נזיר כשיהיה לי בן, ונזיר. מנה 30 יום והביא קרבן שהופרש בשביל בנו וגילח [הרי לא עלתה לו נזירות שלו] שוב נולד הבן, מנה 30 והביא קרבן שהופרש בשבילו [אין זה עולה בשביל נזירותו, שהרי חייב לנהוג את של בן קודם!]

בדא עלת לו שנייה בראשונה?! אימא רישא! כשנשאל, עולה לו 30 יום הראשונים בשביל בנו. והא לא נולד הבן עדיין!

##אמר רבי יוסי בי רבי בון לא כן סברנן מימר באומר הריני נזיר ונזיר, בדין היה שלא יהא נזיר אלא אחת. את הוא שהחמרתה עליו שיהא נזיר שתים, לא דייך שהחמרת עליו שיהא נזיר שתים, אלא שאת אומר אין בידו כלום?! וע"כ האי ברייתא משבשתא..#

הלכה ג משנה מי שאמר הריני נזיר. ניטמא יום שלשים סותר את הכל
ורבי אליעזר אומר לא סתר אלא שבעה מגלח סוף ז. ומונה עוד ז ומגלח

הריני נזיר שלשים יום. ניטמא יום שלשים. סתר את הכל:

גמרא רבי אבהו בשם רבי יוחנן: ממצורע למד רבי אליעזר. שכן מצינו בין תגלחת לתגלחת שבעה. ולמה לא יליף לה מנזיר טמא? שמגלח ג"כ בסוף ז? מצורע מגלח וחוזר ומגלח. נזיר טמא אינו מגלח וחוזר ומגלח. רבנין דקיסרין אמרין בפירוש פליגין. ר' יוחנן אמר ממצורע למד רבי אליעזר. רבי אלעזר אומר מנזיר טמא למד ר' ליעזר

והא רבי אליעזר, מה שנה איזה עוד דינים חלוקים יש בין נזיר שנזר סתם, לנזיר שפירש? [עיין משנה] בשעה שנזר סתם, מירט ביום שלושים אינו סותר. והשביעי יום האחרון של טומאה שלו עולה לו מן המניין של עוד ה7 יום שחייב למנות. ובשעה שפירש, אם היה מורט סותר, ואין השביעי שלו עולה לו מן המנין:

הלכה ד משנה הריני נזיר מאה יום. ניטמא יום מאה, סתר את הכל. ורבי אליעזר אומר לא סתר אלא שלשים .

ניטמא יום מאה ואחד, סתר =חייב למנות שלשים. רבי אליעזר אומר לא סתר אלא שבעה עיין בפירושו בהלכה ג

גמרא רבי זעירא בשם רשב"ל טעמא דרבי אליעזר (במדבר ו) זאת תורת הנזיר ביום

מלאת. המטמא ביום מלאת ביום האחרון נותנין לו תורת נזיר

##לר' אליעזר איירי..שמואל בר בא בעא קומי רבי זעירא, ניטמא באותן הימים ב30 יום שבאים ל"תקן" את הטומא' של "יום מלאת"
מה הן ניתן לתורת נזיר? אמר רבי שמיי (מכיון דתימר ניתן לתורתו של נזיר) כמטמא לאחר מלאת. והמטמא לאחר מלאת שביעי עולה לו מן המניין. = כשנטמא ב"אותן הימים" ..שביעי וכו' - אך כמובן צריך ל' יום חדשים אחר שגמר ז' ימי טומאה...וקמתמה...

רבי מנא בעא, אם כמטמא לאחר מלאת, למה לי סותר שלשים יום? לא יסתור אלא שבעה! אלא כמטמא ביום מלאת, הרי אין שביעי שלו עולה לו מן המניין!! ולמה ר' שמיי מקל לעניין זה כשנטמא "באותן הימים"? ###

הלכה ה משנה מי שנזר והוא בבית הקברות, אפילו הוא שם שלשים יום אין עולין לו מן המניין.
ואינו מביא קרבן טומאה.
יצא ונכנס, עולין לו מן המניין ומביא קרבן טומאה.

ר' אליעזר אומר: לא בו ביום שנאמר (במדבר ו) והימים הראשונים יפלו עד שיהו לו ימים ראשונים:

אים נכנס ביום הראשון, אינו מביא ק"ט--גם מונה " ב" [ליום ז]

גמרא נזר והוא בין הקברות, ר' יוחנן אמר מתרין בו על היין ועל התגלחת. ר"ש בן לקיש אמר מאחר שאין מתרין בו על הטומאה, אין מתרין בו על היין ועל התגלחת

מחלפה שיטתיה דר' יוחנן תמן הוא אמר מתרין בו על היין ועל ה ט ו מ א ה ועל התגלחת, וכא הוא אמר אכן!!

רבנין דקיסרין: על כולה פליגין. דרבי יוחנן אמר מתרין בו על היין ועל התגלחת ועל ה ט ו ' רשב"ל אמר מאחר שאין מתרין בו על הטומאה אין מתרין בו לא על היין ולא על התגלחת

עודינו שם, רבי יוחנן אמר מתרין על כל כדי פרישה ופרישה והוא לוקה. רבי לעזר אומר אינו מקבל עד שיפרוש ויחזור. א"ר בא כך היה משיב רבי יוחנן את ר' לעזר והא כתיב (במדבר ו) לא יבוא ולא יטמא! אלמא איכא לאוו דשהייה אמר לו שאם התרו בו משום ולא יבא לוקה. משום לא יטמא לוקה.

אמר רבי הילא מהשתחויה למד רבי יוחנן. דתנינן תמן השתחוה או ששהה כדי השתחויה. אמר רבי מתנייה הוינן סברין מימר מה פליגין במכות, הא קרבן לא. לכו"ע אינו מביא מי שנזר בביה"ק מן מה דמר רבי הילא מהשתחויה למד רבי יוחנן, הדא אמרה היא במכות היא בקרבן ומתניתין דפטר מקרבן, איירי בלא שהה

מתני' פליגא על רבי אלעזר. נזיר שהיה שותה יין כל היום אינו חייב אלא אחת ו כ ו ל י. פתר לה בשהיה בית הבליעה פנוי.

מתניתא פליגא על רבי אלעזר היה מטמא למת כל היום אינו חייב אלא אחת ו כ ו ל י. פתר לה כשהוא פורש וחוזר, פורש וחוזר

מתניתא פליגא על ר' יוחנן. כהן שעומד בבית הקברות, והושיט לו מת אחר, יכול יקבל? ת"ל (ויקרא כא) לא יטמא בעל בעמיו. הרי שקיבל, יכול יהא חייב? ת"ל להחלו. את שהוא מוסיף חילול על חילולו, יצא זה שאינו מוסיף חילול על חילולו.

א"ר זעירא בשעומד על קבר אביו הואיל ואישתרי לאביו, אינו ל ו ק ה על אחר, שלא יאמר הואיל וניטמאתי על אבא אלקוט עצמות פלוני בידי

[להחלו- בשעת מיתה. רבי אומר- במותן. ריו"ח אמר משמעות דורשין ביניהן . [ולכו"ע גוסס אינו מטמא] רשב"ל אמר מחלוקת ביניהן. פליגי אי גוסס מטמא, למ"ד "להחלו", גוסס מטמא.

ואתייא דר"ש בר ווא כרבי שמעון בן לקיש. שמעון בר ווא מי דמך, כשנפטר הוה אמר הא נפיקא מיכא, והא נפיקא מיכא!]

נזר רגיל שנכנס לביה"ק.. יצא ונכנס, ר' טרפון פוטר ור' עקיבה מחייב. אמר לו רבי טרפון וכי מה הוסיף זה חילול על חילולו? אמר רבי עקיבה בשעה שהיה שם, טמא =מטמא אחרים טומאת שבעה. פירש, טמא טומאת ערב. יצא ונכנס, טמא טומאת שבעה. אמר לו רבי טרפון: עקיבה! כל הפורש ממך כפורש מחייו

נזר בביה"ק..יצא ונכנס [בא לפרש המשנה]...רב אמר: יצא- מונה לנזירות בטהרה, מתחיל למנות י מ י טהרה תיכף!! נכנס, מביא קרבן טומאה. בו ביום .....רבי ליעזר אומר לא בו ביום רק למחר

[כהנא בעא קומי רב, ואין טעון הזייה שלישי ושביעי?! א"ל תורה קראת לפורש מן הקבר טהור! (יחזקאל מד) אחרי טהרתו שבעת ימים יספרו לו]

שמואל אמר: יצא והזה שנה וטבל, נכנס בו ביום, מביא קרבן טומאה. בו ביום.... רבי אליעזר אומר לא בו ביום.

בבלי עולא בר ישמעאל אמר: מה צריכה ליה בנזיר טמא =נזר כשהוא טמא. אבל בנזיר טהור, אף רבי אליעזר מודי אפילו אין לו מהיכן להפיל.
נזיר רגיל שנטמא, אפילו ביום הראשון, מביא..

שמואל בר אבא בעי, יום אחד לנזירותו, ויום אחד לנזירות בנו [כשנזירות בנו מפסקת נזירותו 2:9] מהו שיצטרפו? מה נן קיימין אם בשנולד בנו היום, ומחר נכנס. הרי יש לנזירות בנו שני ימים! ואם כשנולד בנו למחר, ונכנס למחר, הרי יש לו לנזירותו שני ימים! אמר רבי מנא תיפתר בין השמשות. נולד בנו ביה"ש ליום ראשון [אים דינו כאילו מנה כבר "שני ימים" (לעניין סתירה והבאת ק"ט)]

[א"ר אבין אפילו תימר בחצי היום, לא כן סברינן מימר תחילת היום עולה לו, סוף היום לבנו! ואיירי דביום הראשון נולד לו בן...ואח"כ נכנס---אי יש לו דין "שני ימים"]

**אמר רבי יוסי מה צריכה ליה? בנזיר טהור
שאמר הריני נזיר כשיהי' לי בן, ונזיר ----ביום ראשון ביה"שמ נולד הבן -ביום שני נטמא. ומיבעי' לן אי חשיב כשני ימים.
אבל בנזיר טמא
נזר כשהוא טמא- בו ביום יצא מבית הקברות [כרב דלעיל] ומנה "יום 1" לנזירותו--נולד לו בן בערב--יום 2 מונה "לנזירות בנו"--נטמא
פשיטא ליה שהן מצטרפין. ושפיר מביא ק"ט אף לר"א

אמר רבי מנא קומי רבי יוסי לא כל שכן הוא! ומה ימים שאין עולין לא בנזירותו ולא בנזירות בנו, [כינוי ל"טמא שנזר" כן מכנהו המשנה!] את אומר מצטרפין, ימים שהן עולין בנזירותו ובנזירות בנו [כינוי לנזיר טהור שנטמא] אינו דין שיצטרפו!!

אמר רבי יוסי: תמן טמא שנזר אינו ראוי לקבל התרייה אינו לוקה על טומאה של "נזירותו" /"נזירת בנו" וממילא אין על היום "שם חלוק" , ברם הכא נזיר טהור שנטמא ראוי לקבל התרייה ***

**רבי בון בר חייה בעא, כמה דתימר תמן על דרבי אליעזר, בתחילה, והוא שיהא לו מהיכן להפיל. ובסוף, אף על פי שאין לו מהיכן להפיל ? מיבעי ליה: נטמא לאחר מלאת, לר"א, מביא ק"ט?

אמר רבי זעירא קומי רבי מנא ולא מתניתא היא?! ניטמא יום אחד ומאה, סותר שלשים. ורבי אליעזר אומר לא סותר אלא שבעה! אלמא אע"פ שאין לו להפיל סותר שבעה ..א"ל שמענו שהוא סותר, שמענו שמביא קרבן טומאה?!**

הלכה ו משנה מי שנזר נזירות מרובה, השלים את נזירותו ואחר כך בא לארץ, בית שמאי אומרים נזיר שלשים יום. ובית הלל אומרים נזיר בתחלה

מעשה בהילני המלכה שהלך בנה למלחמה ואמרה אם יבא בני מן המלחמה אהא נזירה שבע שנים. ובא בנה מן המלחמה והיתה נזירה שבע שנים. ובסוף שבע שנים עלת לארץ והורוה בית הלל שתהא נזירה עוד שבע שנים אחרות. ובסוף שבע שנים ניטמאת. נמצאת נזירה עשרים ואחת שנה

א"ר יהודה: לא היתה נזירה אלא ארבע עשרה שנה:

גמרא בבלי רבי יוסי בי רבי בון אמר, איתפלגון רבי חייה בר יוסף ורבי יוחנן, חד אמר רבי יהודה כב"ש. וחרנה אמר סבר רבי יודה שלא נטמאה כל עיקר. אין תימר רבי יודה כב"ש, ותני שלשים יום וי"ד שנה! ומתרץ לא תנינן מתני חדשים גבי שנים:

הלכה ז משנה מי שהיו שתי כיתי עדים מעידות אותו, אילו מעידין שנזר שתים ואילו מעידין שנזר חמש, בית שמאי אומרים: נחלקה העדות ואין כאן נזירות. ובית הלל אומרים: יש בכלל חמש שתים, שיהא נזיר שתים:

גמרא רב אמר בכולל נחלקו, אבל בפורט, כל עמא מודיי יש בכלל ה' שתים, שיהא נזיר שתים. ר' יוחנן אמר במונה נחלקו, אבל בכולל, כל עמא מודיי נחלקה העדות אין כאן נזירות

היי דינו כולל? היי דינו מונה? כולל- אהן אומר תרתיי, ואהן דמר ה'. מונה- אהן אמר חדא תרתיי, ואהן אמר תלת ד' חמש

רב אמר: הכחש עדות בתוך עדות, לא בטלה עדות =כולל לב"ה. ור' יוחנן אמר: הכחש עדות בתוך עדות, בטלה עדות.
דברי הכל, הכחש עדות ל א ח ר עדות, לא בטלה

אמר, רבי יוחנן כדעתיה. דמר רבי בא רבי חייה בשם רבי יוחנן: הוחזק מונה, זה אומר מן הכיס מונה. וזה אומר מן הצרור מונה. הכחש עדות בתוך עדות אוף רב מודה שבטלה העדות. מה פליגין? בשהיו ש נ י כיתי עדים אילו אומרים מן הכיס מנה, ואילו אומרים מן הצרור מנה, הכחש עדות בתוך עדות בטלה העדות וכרב לא בטלה העדות

זה אומר במקל הרגו וזה אומר בסייף הרגו. הכחש עדות בתוך עדות אוף רב מודה שבטלה עדות. מה פליגין? בשהיו שתי כיתות עדים אילו אומרים במקל הרגו ואילו אומרים בסייף הרגו הכחש עדות בתוך עדות בטלה העדות, וכרב לא בטלה העדות

אילו אומרים לדרום פנה ואילו אומרים לצפון פנה, כל עמא מודו הכחש עדות לאחר עדות, לא בטלה עדות

חייליה דרב מן הדא: יבמות 15:5 רבי יודה ור"ש אומר: הואיל וזו וזו מודות שאינו קיים, הרי אילו ינשאו. ולא שמיע דמר רבי לעזר: מודה

ר"י ור"ש בעדים. מה בין עדים מה בין צרה? לא חששו דבר צרה אצל חבירתה כלום!

מתניתא פליגא על רב. אחד חקירות ואחד בדיקות בזמן שהן מכחישות זו את זו עדותן בטילה! אמר רבי מנא פתר לה רב עד בעד. אמר רבי אבין אפילו תימא כת בכת, שנייא היא דיני נפשות דכתיב (דברים טז) צדק צדק תרדוף ולא כסוגיא דלעיל

תני רבי ישמעאל בר רבי יוחנן בן ברוקה: לא נחלקו על מי שהיו שתי כיתי עדים מעידות אותו, שיהא נזיר כקל שבהן. ועל מה נחלקו? על שני עדים ודלא כסוגיא דלעיל [דאף רב מודה דל"מ בכה"ג]. שבית שמאי אומרים נחלקה העדות ואין נזירות. ובית הלל אומרים יש בכלל חמש שתים שיהא נזיר שתים:

מוצאי שבת תבא תשפה חול המועד פסח תשעד

מסכת נזיר פרק ד

הלכה א משנה מי שאמר הריני נזיר ושמע חבירו ואמר ואני! ואני! ואני! כולן נזירין. הותר הראשון הותרו כולן. הותר האחרון, האחרון מותר וכולן אסורין.

הריני נזיר, ושמע חבירו ואמר: פי כפיו ושערי כשערו הרי זה נזיר.

הריני נזיר ושמעה אשתו ואמרה ואני. מיפר את שלה, ושלו קיים

הריני נזירה ושמע בעלה ואמר, ואני, אינו יכול להפר:

גמרא כן היא מתניתא ואני "ו"אני. מאן תנא וים? רבי יודה ברם כר"מ אני אני

מתניתא שהיו כולהם בתוך כדי דיבורו של ראשון.

תני הותר האמצעי, ממנו ולמטן מותר, ממנו ולמעלן אסור.

מתניתא, דס"ל דכל חד וחד "בשלפניו" [לא בראשון] הוא מתפיס אפילו אין כולהם בתוך כדי דיבורו של ראשון. אלא בתוך כדי דיבורו של זה, וזה בתוך כדי דיבורו של זה

כמה הוא כדי דיבורו? ר' סימון בשם ריב"ל כדי שאילת שלום בין אדם לחבירו. אבא בר בר חנה בשם רבי יוחנן כדי שאילת שלום בין הרב לתלמיד, ויאמר לו שלום עליך רבי

אחד שאמר הריני נזיר, ושמע חבירו ואמר ואני מאה יום, וחזר הראשון ואמר ואני, נעשה עיקר טפילה =השני הטפל, נעשה כאן "עיקר" [כי אף הראשון חייב לנהוג 100]

אחד שאמר הריני נזיר, ושמע חבירו ואמר ואני בתוך דיבורו של ראשון, ושמע חבירו ואמר ואני בתוך כדי דיבורו של שני, הותר הראשון הותרו השני והשלישי, הותר השני הותר השלישי.

אחד שאמר הריני נזיר שתים, ושמעו שנים ואמרו ואנו נזירין שתים, או כל אחד ואחד אמר הריני נזיר שתים. הותר הוא הותרו הן. הותרו הן לא הותר הוא.

שנים שאמרו הרי אנו נזירין, ושמע אחד ואמר "ואני תחת שניהן נזיר" או "תחת כל אחד ואחד נזיר" הותרו הן הותר הוא, הותר הוא לא הותרו הן.

פי מן היין, ראשי מן התגלחת, ידי מן הטומאה, רגלי מן הטומאה, ראשי נזיר, כבידי נזירה, הרי"ז נזיר. הילוכי נזיר, דיבורי נזיר. לא אמר כלום. למה מהני רק בראשי וכבדי שהתפיס את הנדר בדבר שהנשמה תלויה בו

נדר, נדר, מה נדר שנאמר להלן בערכין דבר שהנשמה תלויה בו, אף נדר שנאמר כאן דבר שהנשמה תלויה בו.

הותר הוא, היא הותרה. הותרה היא, הוא לא הותר.

דרבי חייה רובה ורבי הושעיה רובה תני: האשה שנזרה בנזיר ושמע בעלה ואמר לה: מה

ראית שתזורי? מדוע עשית שנזרת? ולא הייתי רוצה שתזורי! אין כאן נדר! אין כאן שבועה! לא אמר כלום. אין זו לשון הפרה

אבל אם אמר: יפה עשית שנזרת! וכך הייתי רוצה שתזורי! ואילו לא נזרת הייתי מזירך! תני רבי חייה: כולהם אינו יכול להפר. דחשיבא "קיום"

תני רבי הושעיה כולהם יכול להפר, עד שיאמר ב"אמן" ו"קיים ליך" עוד אינו יכול להפר:

ההן "ואני" מה את עבד לה? כאמן וקיים לך, או כיפה עשית ולפי צד זה ---צ"ל טעם אחר למה א"י להפר [עיין בבלי]

הלכה ב משנה הריני נזיר, ואת? ואמרה אמן. מיפר את שלה, ושלו בטל.

הריני נזירה, ואתה? ואמר, אמן , חשיב כקיום אינו יכול להפר

גמרא [גוונא דרישא] הותרה היא, הותר הוא. הותר הוא, לא הותרה היא. ר' אבהו בשם ר' יוחנן מפני שהוא כתולה נדרו בה. כאומר "על מנת ואת"

רבי אבהו בשם רבי יוחנן: הבעל שאמר אין כאן נדר אין כאן שבועה לא אמר כלום. זקן שאמר מופר ליך בטל ליך לא אמר כלום. אלא זה כהילכתו וזה כהילכתו. הבעל אומר מופר ליך בטל ליך. וזקן אומר אין כאן נדר אין כאן שבועה:

הלכה ג משנה האשה שנדרה בנזיר והיתה שותה ביין ומיטמאה למתים הרי זו סופגת את הארבעים. היפר לה בעלה והיא לא ידעה שהיפר לה בעלה, והיתה שותה ביין ומיטמאת למתים אינה סופגת את הארבעים.

רבי יהודה אומר: אם אינה סופגת את הארבעים תספוג מכות מרדות:

גמרא מלקות תורה ארבעים חסר אחת, אומדין אותו, אם יש בו כח מלקין אותו, ואם לאו אין מלקין אותו. מכת מרדות חובטין אותו עד שיקבל או עד שתצא נפשו

כתיב (במדבר ל) וה' יסלח לה. מגיד שטעונה סליחה. כשהיה ר' עקיבא מגיע לפסוק זה היה אומר מי שנתכוון שיעלה בידו בשר חזיר ועלה בידו בשר כשירה צריך כפרה, המתכוין שיעלה בידו בשר חזיר ועלה בידו בשר חזיר על אחת כמה וכמה!

תני האשה שנדרה בנזיר ושמעה חבירתה ואמרה ואני, ושמע בעלה של ראשונה ואמר מותר ליך, הראשונה מותרת והשנייה אסורה. רבי שמעון אומר: אם אמרה לא נתכוונתי אלא להיות כמותה וכיוצא בה, אף השנייה מותרת.

תמן תנינן: היו חמשה תובעין אותו, אמרו לו תן לנו פקדון שיש לנו בידך! שבועה שאין לכם בידי! אינו חייב אלא אחת. שבועה שאין לך בידי, ולא לך, ולא לך, חייב על כל אחת ואחת. רבי אליעזר אומר עד שיאמר שבועה באחרונה. רבי שמעון אומר עד שיאמר שבועה לכל אחד ואחד

תן לי פקדון ותשומת יד גזל ואבדה שיש לי בידך! שבועה שאין לך בידי! אינו חייב אלא אחת. שבועה שאין לך בידי פקדון ותשומת יד וגזל ואבדה, חייב על כל אחת ואחת

תן לי חטין ושעורין וכוסמים שיש לי בידך! שבועה שאין לך בידי! אינו חייב אלא אחת. שבועה שאין לך בידי חטין ושעורין וכוסמין, חייב על כל אחת ואחת רבי לעזר אומר עד שיאמר שבועה באחרונה. רבי שמעון אומר עד שיאמר שבועה על כל אחת ואחת

בגוונא שאמר שבועה שאי"ל בידי חטין ושעורין וכו' **אמר** רבי יוחנן: לפי דברי רבי שמעון, נמצא שאין

בידו חטים, פטור על השאר. מכיון שנמצא שבועתו "אמת" על הראשון

אמר רבי אבא אוף רבי יודה =ת"ק מודה בה כיון שלא חלה על הראשון, שוב לא חלה כלל

נמצא שאין בידו חטין, מהו שתחול עליו שאר המינין? חברייא אמרין לא חלה כריו"ח. רבי זעירא אמר חלה.

א"ר יעקב בר אחא, מתניתא מסייע לר' זעירא: האשה שנדרה בנזיר ושמעה חבירתה ואמרה ואני, ושמע בעל הראשונה והיפר לה, הראשונה מותרת והשנייה אסורה. רבי שמעון אומר: אם אמרה לא נתכוונתי אלא להיות כמותה וכיוצא בה, אף השנייה מותרת. מפני שאמרה להיות כמותה וכיוצא בה, הא אם לא אמרה להיות כמותה וכיוצא בה, הראשונה מותרת והשנייה אסורה. מה אם תמן שאין שם עיקר נזירות, את אומר חלה. כאן שיש כאן עיקר שבועה, לא כל שכן!! מה דא"ר יוחנן דברי ר' שמעון נמצא שאין בידו חיטין, פטור על השאר, במתפיש, באומר שעורין יהו כחיטין, כוסמין יהו כחיטין הא לאוו הכי, חלה

רש"א אים אמרה לא נתכוונתי....פשיטא דא מילתא: לא היפר לה בעלה של ראשונה, ועברה על נדרה, ואח"כ הפר לה, לוקה.

שנייה שעברה גם היא ל פ נ י הפרת בעל הראשונה מהו שתלקה? דיש לומר: דאין לחלק ל ג ב י ה בין קודם הפרה לאחר! אמר רבי יוסה מאחר שזו לוקה זו לוקה.

ותיעשה שנייה כאומרת הריני נזירה עשרים יום!! כשהפר בעל הראשון אחר 20 יום, נימא דעל כרחה חלה נזירות על השנייה, עוד 10 יום! אמר רבי יודן, לא רבי שמעון היא?! ר' שמעון כדעתיה רבי שמעון פוטר שלא נתנדב כדרך המתנדבין:

הלכה ד משנה האשה שנדרה בנזיר, הפרישה את בהמתה ואחר כך היפר לה בעלה, אם שלו היתה בהמה- תצא ותרעה בעדר.

ואם משלה היתה בהמה- החטאת תמות ועולה תיקרב עולה ושלמים יקרבו שלמים ונאכלין ליום אחד ואינן טעונין לחם. היו לה מעות סתומים יפלו לנדבה, מעות מפורשים- דמי חטאת ילכו לים המלח לא נהנין ולא מועלין, דמי עולה יביאו עולה ומועלין בהן, דמי שלמים יביאו שלמים ונאכלין ליום אחד ואינן טעונין לחם:

גמרא אים משלו...הא ליקדש קדשה?! אלא בשנתן לה אחר מתנה, ואמר לה על מנת שלא יהא לבעליך רשות בהן. שלה הן !!

אמר רבי מתנייה: במשלטת על נכסיו, ואם בא ומיחה לא קדשה, ואם לאו קדשה.

אים משלה היתה..תמן פרק 5 את מוצא, תצא תרעה בעדר, וכא את אמר אכן?!

תמן הזקן עוקר את הנדר מעיקרו, ברם הכא אינו עוקר אלא מיכן ולבא. מי היפר את שעליה? אמר ר' יוסי בן חנינה גזירת הכתוב היא "והפר את נדרה אשר עליה" מי שהוא היפר נדרה הוא מיפר מה שעליה

תני: אין טעונין לא לחם ולא זרוע.

ר' בון בר חייה בעי, ע"ד דרבי שמעון דס"ל 4:5 וגם 6:9 האי שלמים נדבה בעלמא היא??, שלמים באין לאחר מיתה מהו שיטענו לחם? חזר ומר וכן בחיים לא על הבטלה הן באין, את אמר טעונין לחם! וכא טעונין לחם!

א"ר יוסה פשיטה לרבי בון בר חייה בשלמים הבאין לאחר הפרה שאין טעונין לחם. מה בין מיתה מה בין הפרה? מיתה כבר נראו להיטען לחם, הפרה לא נראו להטען לחם.

תני: אשם לאחר הפרה, אין אשם לאחר מיתה. מתה- אין אשמה קרב. היפר לה- אשמה קרב. מתה אין אשמה קרב- שאין לך אשם קרב לאחר מיתה. היפר לה אשמה קרב- שאין לך אשם בא על הבטלה כזה.

תמן תנינן מותר נזירים לנזירים. מותר נזיר =מעות שהופרש לשם נזירות ראובן לנדבה. אמר רב חסדא והוא שקרבה חטאתו בסוף, ואם קרבו שלמיו בסוף, מותרו שלמים

אמר רבי זעירא אפילו קרבו שלמיו לבסוף. הלכה אחת היא בנזיר שתהא מותרו נדבה. כ
אפי' "הופרש" דמי חטאת מתוכו..[וגם דמי עולה..]

מתניתא מסייע לדין ומתניתא מסייע לדין. מתניתא מסייעא לרבי זעירא: אילו הן מעות סתומין, כל שדמי חטאות מעורבות בהן, ואפי' הפריש דמי חטאות מתוכן, מעות סתומין הן

מתניתא מסייע לרב חסדא אילו לחטאתי והשאר לנזירותי, ומת. מועלין בכולן ואינן מועלין במקצתן.רק אים הוציא כ ל "שאר המעות", מעל. כיון שכבר הופרש דמי חטאת מתוכו, שוב אין כאן הלכה שמותרו נדבה ולא אמר ואם מת יפלו בנדבה

אמר רב חסדא מותר לחם נזיר, ירקב. אמר רבי יוסי ויאות! להקריבו בפ"ע אי אתה יכול שאין לך לחם קרב בפ"ע, להקריבו עם נזירות אחרת אין את יכול שאין לך נזירות באה בלא לחם, לפום כן צריך לומר מותר לחם נזיר ירקב.

סברין מימר הוא מותר לחמו, הוא מותר נסכיו, אמר רבי יוסי בי רבי בון מותר נסכיו קדשי קדשים אינון, יפלו לנדבה.
על דעתיה דרבי יוסי בי רבי בון, שמואל ורב חסדא ורבי אלעזר שלשתן אמרו דבר אחד נדבה

רב חסדא- ההן דהכא.

שמואל- דמר רבי יוסי עד דאנא תמן, שמעית קל רב יהודה שאל לרבי שמואל, הפריש שקלו ומת? א"ל יפלו לנדבה.

מותר עשירית האיפה שלו של מנחת חביתין- רבי יוחנן אמר יוליכם לים המלח. רבי לעזר אומר יפלו בנדבה

רבי בא בשם רב: מעות סתומין, אין בהמה סתומה. לא נאמרה ההלכה רק במעות. אמר רב ששת ותני כן: יכול לא יצא בקרבן אביו בבהמה שהפריש מן הקלה לחמורה ומן החמורה לקלה, מן הקלה לקלה, ומן החמורה לחמורה, שכן אינו מגלח על בהמת אביו נזירות, אבל יצא בקרבן אביו במעות שהפריש מן הקלה לחמורה ומן החמורה לקלה ומן הקלה לקלה ומן החמורה לחמורה שכן הוא מגלח על מעות נזירות בזמן שהן סתומין, [לא בזמן שהן מפורשין] תלמוד לומר (ויקרא ד) קרבנו בקרבנו הוא יוצא אינו יוצא בקרבנו של אביו

כשהוא אצל המעות הוא מזכיר סתומין.

בהמה אין עליה הילכות סתומין בתחילה, יש עליה הילכות סתומין בסוף. מעות יש עליהן הילכות סתומין בתחילה, ואין עליהן הילכות סתומין בסוף

מעות יש עליהן הלכות סתומין בתחלה- דתנינן היו לו מעות סתומין ומת יפלו לנדבה. בהמה אין עליה הילכות סתומין בתחלה דתנן רבן שמעון

בן גמליאל אומר הביא שלש בהמות ולא פירש הראוי לחטאת ...6:8

מעות אין עליהן הילכות סתומין בסוף =כשמפרש- דתנן אילו לחטאתי, ושאר לשאר נזירותי ומת, דמי חטאת ילכו לים המלח, והשאר יביא חציו עולה וחציו שלמים. מועלין בכולן ואין מועלין במקצתן. בהמה יש עליה הילכות סתומין בסוף- בשהפריש מעות, וחיללן על בהמה אחת שפיר מהני, וכשמת האב יכול הבן למכרו לצורך נזירות עצמו א"ן ילך לנדבה [שים לב על שינוי הדפניציה של "בסוף"]

הפריש חמור לקנות בהם בהמות נזירות כמפריש מעות. הפריש שור רבי יוסי בי רבי בון רבי חייה בר לולייני תריהון אמרין בשם שמי: חד אמר כמפריש מעות, וחד אמר כמפריש בהמה: ולא נאמרה ההלכה שילכו ל" נדבה"

הלכה ה משנה נזרק עליה אחד מן הדמים אינו יכול להפר מכיון שכבר הותרהביין,מה איכפת לו. רבי עקיבה אומר אפילו נשחטה עליה אחת מכל הבהמות אינו יכול להפר

בד"א? בתגלחת הטהרה אבל בתגלחת הטומאה, יפר. שהוא יכול לומר אי איפשי באשה מנוולת= (אינה שותה יין)

רבי אומר אף בתגלחת הטהרה יפר אף אחר זריקת דמים, שהוא יכול לומר אי איפשי באשה מגולחת:

גמרא נזרק עליה אחד מן...אמר רבי לעזר דרבי שמעון היא. שמותרת ביין אחר מעשה יחידי אמר רבי יוחנן דברי הכל היא משניתק מלא תעשה לעשה. [רבנין אמרין (במדבר ו) ואחר ישתה הנזיר יין אחר כל המעשים הללו רבי שמעון אומר אפילו אחר מעשה יחידי]
אמר חזקיה מתניתא מסייע לרבי לעזר: במה דברים אמורים? בתגלחת טהרה אבל בתגלחת טומאה יפר שהוא יכול לומר אי איפשי באשה מנוולת. הא תגלחת טהרה אינה מנוולת. מאן דאית ליה תגלחת אינה מנוולת, לא רבי שמעון?! שמותרת ביין מיד [בלי עבירה כ ל ל]

אמר רבי יוסי בר אבון אוף רבי דכוותה ס"ל כר"ש דהותרה ביין מיד רבי אומר אוף בתגלחת טהרה יפר שהוא יכול לומר אי איפשי באשה מגולחת, ויימר אי איפשי באשה מנוולת ומגולחת !

אמר רבי יונתן לא אמר ר' עקיבה אלא בחטאת. שחטאת פסולה שלא לשמה נמצא מפסיד קדשים. מעתה אפילו בחיים? אינה נמסרת לגבוה אלא בשחיטה:

הלכה ו משנה האיש מדיר את בנו בנזיר ואין האשה מדרת את בנה בנזיר

כיצד? גילח או שגילחוהו קרובים. מיחה או שמיחוהו קרובים. היתה לו בהמה מופרשת, החטאת תמות והעולה תיקרב עולה ושלמים יקרבו שלמים ונאכלין ליום אחד ואינן טעונין לחם. היו לו מעות סתומים יפלו לנדבה. מעות מפורשים, דמי חטאת ילכו לים המלח לא נהנין ולא מועלין, דמי עולה יביאו עולה ומועלין בהן, דמי שלמים יביא שלמים ונאכלין ליום אחד ואינן טעונין לחם.
האיש מגלח על נזירות אביו, ואין האשה מגלחת על נזירות אביה. כיצד? מי שהיה אביו נזיר והפריש מעות סתומין על נזירותו, ומת, ואמר הבן הריני נזיר על מנת שאגלח על נזירות מעות אבא.
אמר רבי יוסי הרי אלו יפלו לנדבה! אין הוא מגלח על נזירות אביו! ואי זהו שהוא מגלח על נזירות אביו? מי שהיה הוא ואביו נזירים, והפריש אביו מעות סתומין לנזירותו ומת זהו שהוא מגלח על נזירות אביו:

גמרא [(ויקרא יג) איש אין לי אלא איש אשה מניין? תלמוד לומר צרוע בין איש בין אשה בין קטן אם כן למה נאמר איש לענין שלמטן האיש פורע ופורם אין האשה פורעת ופורמת. האיש מדיר. והאיש מגלח. רבי יוחנן בשם רבי מאיר כ"ד דברים מקולי בית שמאי ומחומרי בית הלל וזה אחד מהן בית שמאי אומרים אין האיש מדיר את בנו בנזיר ובית הלל אומרים מדיר בנו בנזיר]

תני מיזרו מרחם. יכול להזירו מרחם שיהא נזיר ע ד זמן ב"ש/עו"ן אית דבעי מימר עד שיביא שתי שערות אית דבעי מימר עד שיבא לעונת נדרים. הכל מודין שאם יבא לעונת נדרים שאינו מזירו מ ח ד ש

גילח או שגילחוהו קרובים, מיחה או שמיחוהו קרובים בכל לשונות כמי שמיחה. ישב לו לפני הספר, כמי שמיחה.

קרובה נקבה מהו שימחה?

מהו שתחול עליו נזירותו ונזירות אביו כאחת? כגון נזר אחר עונת נדרים וס"ל דאב מזיר עד ב שערות מעשה בי רבי יוסי בן חנינה שהדירו אביו, והיה רבן שמעון בן גמליאל בודקו אם הביא שתי שערות, אמר לו מפני מה אתה בודקיני! אם נזירות אבא עלי, הריני נזיר מחמת אבי. ואם לאו =כבר הבאתי ב"ש, הריני נזיר מכבר! =הריני מקבל עכשיו נזירות עמד רבן גמליאל ונשקו על ראשו ואמר לו בטוח אני שאי את יוצא מן הזקנה עד שתורה הוראות בישראל! אמר רבי אלעזר בר צדוק אני ראיתיו יושב ודורש ביבנה אלמא אי חל עליו נזירות אבא- ל א חל עליו נזירות ע צ מ ו [..ואם לאוו..]

ר' אחא ר' אימי אמר, רבי יוסי בן חנינה שאל, מליקת העוף שלו של קטן שהזירו אביו, ונטמא והביא חטאת העוף, אי שרי ליה מליקה מהו שתיאכל? עד דאת מקשי לה למליקת העוף, קשיתה לשחיטת העוף! דהו"ל חולין בעזרה! תמן ספק אחד וכא שני ספיקות שני איסורים אמר רבי מני ואפילו הכא ספק אחד הוא, כהדא דתני הנוחר והמעקר אין בו משום שחיטת חולין בעזרה!

רבנין דקיסרין בשם רבי יוסי בן חנינה אפילו ספק אחד אינו! כמאן דאמר אין שחיטת העוף מחוורת מדבר תורה (במדבר יא) [וישטחו להם שטוח וישטחו להם שחוט מיכאן שיש שחיטה לעוף]

עד כדון שמביא קרבן אביו בשוין, הוא ובנו נזיר אחת. הוא נזיר אחת, ובנו נזיר שתים? הוא נזיר טהור ובנו נזיר טמא? הוא נזיר טמא ובנו נזיר טהור?

מאי טעמא דרבי יוסי? (שם) קרבנו לה' על נזרו שיקדום נזרו לקרבנו, להפרשת אביו ולא שיקדום קרבנו לנזרו. הוון בעיי מימר רבי יהודה יודי לרבי יוסי, אשכחיה אמר לא דו מודו לדו, ולא דו מודו לדו: פליגי באיזה עניין איתמר הלכתא

מסכת נזיר פרק ה ט
ניסן תשעד

הלכה א משנה בית שמאי אומרים הקדש טעות הקדש. ובית הלל אומרים אינו הקדש כיצד? אמר שור שחור שיצא מביתי ראשון הרי הוא הקדש, ויצא לבן, בית שמאי אומרים הקדש, ובית הלל אומרים אינו הקדש

דינר זהב שיעלה בידי ראשון הרי הוא הקדש, ועלה של כסף, בית שמאי אומרים הקדש. ובית הלל אומרים אינו הקדש

חבית של יין שתעלה לידי ראשונה הרי הוא הקדש, ועלה של שמן, בית שמאי אומרים הקדש ובית הלל אומרים אינו הקדש:

גמרא תמן תנינן תרומות 3:8 המתכוין לומר תרומה ואמר מעשר, מעשר ואמר תרומה, עולה ואמר שלמים, שלמים ואמר עולה, לא אמר כלום.

אמר רבי ירמיה: בא לומר חולין, ואמר עולה, קדשה. לב"ש

[פליג על ר' ירמיה] אמר רבי יוסי: במתכוין להקדיש אנן קיימין, אלא שהוא טועה משום דבר אחר היא =סבר שיעלה יין ראשונה...

מתניתא דתרומות מה היא? על דעתיה דרבי ירמיה במחלוקת. על דעתיה דרבי יוסי דברי הכל

(ויקרא ה) בשפתים לא בלבב. יכול שאני מוציא את הגומר בלבב? ת"ל לבטא.

שמואל אמר הגומר בלב אינו חייב עד שיוציא בשפתיו. והתני (שמות לה) כל נדיב לב זה הגומר בלב. אתה אומר זה הגומר בלב, או אינו אלא המוציא בשפתיו? כשהוא אומר (דברים כג) מוצא שפתיך תשמור ועשית הרי המוציא בשפתיו אמור, הא מה אני מקיים כל נדיב לב, זה הגומר בלב!! מאן דמר שמואל לקרבן קרבן שבועה לא מייתי, עד שיוציא בשפתיו

תמן תנינן: המכנס מעות ואמר הרי אילו לשקלי, בית שמאי אומרים: מותרן נדבה, ובית הלל אומרים: מותרן חולין.

"שאביא מהן שקלי" שוין שמותרן חולין

אילו לחטאתי, שוין שמותריהן נדבה.

"שאביא מהן חטאתי" שוין שמותריהן חולין

ר' יוסי בשם רבי אלעזר: מה פליגא? ב"ש וב"ה בשקלים, במכנס פרוטרוט, אבל באומר "אילו" כל עמא מודי שהמותר נדבה

רבי חזקיה רבי ביבי בשם רבי לעזר מה פליגא? במכנס פרוטרוט, אבל באומר "אילו" כל עמא מודיי שהמותר חולין

אמר רבי חזקיה מתניתא מסייע לרבי ביבי: אמר רבי שמעון מה בין שקלים לחטאת? [לב"ה] אלא שהשקלים יש להן קיצבה

הסבר דברי ר"ש מה נן קיימין? אם באומר שאביא מהן שקלים כל עמא מודיי שהמותר חולין. אם באומר שאביא מהם חטאתי כל עמא מודיי שהמותר חולין. אלא כן אנן קיימין, באומר "אילו", שקלים על ידי שקצבתן מן התורה, מותרן חולין. חטאת על ידי שאין קצבתן מן התורה, מותרה נדבה. מה עבד לה רבי יוסי?

=איפה מצינו מותרן חולין [בנגוד לחטאת]? פתר לה במכנס פרוטרוט כב"ה.

הפריש שקלו, סבור הוא שהוא חייב, ונמצא שאינו חייב, לא קדש. הפריש שנים, סבור שחייב שנים, ונמצא שאינו חייב אלא אחת, אותו השני מה את עבד ליה? כסבר שהוא חייב ונמצא שאינו חייב? כאומר "אילו"? ומותרו נדבה לר' יסא

נישמעינה מן הדא: הפריש חטאתו סבור שהוא חייב, ונמצא שאינו חייב, לא קדשה. הפריש שתים סבר שהוא חייב שתים, ונמצא שאינו חייב אלא אחת, רועה. אלמא דדמי לאלו

תמן תנינן: האומר הרי עלי במחבת והביא במרחשת, במרחשת והביא במחבת, מה שהביא הביא, וידי חובתו לא יצא. רבי יוסי בשם רבי שמעון בן לקיש: דבית שמאי היא. אף שהביא בטעות, קדוש דבית שמאי אומרים הקדש טעות הקדש. רבי זעירא בעא קומי רבי יוסי ולמה לי נן פתרין לה דברי הכל! באומר במחבת אמרתי יודע שנדר במחבת--ואע"פכ מביא כעת מרחשת, אף כשמזכירין אותו... אבל אם אמר הרי עלי במחבת, וחזר ואמר במרחשת נדרתי, והביא במרחשת, לא קדשה.
אתא רבי חנינא ורבי יסא בשם רבי יוחנן דברי הכל היא

ר' ירמיה בעי, אמר הרי עלי או במחבת או במרחשת, וחזר ואמר במחבת, או וחזר ואמר במרחשת? אי חשיב כקובע

רבי יודה בר פזי בשם רבי אחא רבי חמא בשם רבי יוסי: קובען אפילו בפה. סברין מימר, אפילו ימים טובים קובעין, אפילו כלים קובעין. כשאומר שאביא.. "ביום טוב" ... בכמה כלים...

תמן תנינן ר' יוסי בי ר' יודה אומר: עשה שוגג כמזיד בתמורה. ולא עשה שוגג כמזיד במוקדשין

עשה שוגג כמזיד לתמורה...חזקיה אמר: לשוגג בלא תעשה, ולמזיד בלא תעשה, אבל אם בא לומר תמורת חולין ואמר תמורת עולה לא קדשה

פירוש שונה.. אמר ר' יוחנן בא לומר תמורת חולין ואמר תמורת עולה, קדשה. [אבל אם בא לומר עולה ואמר חולין, לא קדשה]

ותיא דרבי יוחנן אליבא רבי יוסי בי רבי יודה בתמורה, כפתרה דרבי ירמיה על דבית שמאי במוקדשין. (לעיל)

על דעתיה דר' יוחנן ניחא, עשה שוגג כמזיד בתמורה ולא עשה שוגג כמזיד במוקדשין.

על דעתיה דחזקיה מה מלקות שייך בקדשים? במקדיש בכור.(לוקה) ומי קדש?! לא כן אמר רבי חייה ורבי אחא רבי יסא בשם ר' יוחנן: הקדיש בכור עולה למזבח, אפילו לדמים לא קדש! הקדיש בעל מום למזבח, אפילו לדמים לא קדשה! אלא המקדיש בעל מום ע ו ב ר, ומחובר (מחוור=מן התורה) הוא למכות?!
אמר רבי יודן אבוי דרבי מתניה: תיפתר במקדש תמימין לבדק הבית. רבי יוסי בי רבי יודה בשיטת אביו הקדיש תמימים לבדק הבית עובר בעשה. מניין בלא תעשה? תלמוד לומר (ויקרא כב) וידבר ה' אל משה לאמר. לאו אמור! דברי ר' יודה.

רבי הוה יתיב מתני בפרשת אין ממירין בבכור, פרק 1 תמורה זחלין אפוי דבר פדיה, חמתיה רבי, אמר, הדין ידע מה אנא אמר! כדון את מימר: וידבר ה' אל משה לאמר לא יימר דברי רבי יודה.

וכתוב כן?! דמר רבי אמי בשם רבי יוחנן גורעין לדרוש מתחילת הפרשה לסופה. רבי חנינה בשם רבי ירמיה ואפילו באמצע התיבה (ויקרא ב) ויצקת עליה ש מן, מנחה היא. ויצקת משמן מנחה עליה לרבות כל המנחות ליציקה.

תמן תנינן שום היתומין ל' יום שום הקדש ס' יום, ומכריזין בבקר ובערב. וכו' המקדיש את נכסיו ונתן עיניו לגרש את אשתו, ר"א אומר ידירנה הנאה, וגובה כתובתה מן הקדש, ואם רצה להחזיר לא יחזיר. ר' יהושע אומר... אם רצה להחזיר יחזיר. ובית הלל אומרים אם רצה להחזיר יחזיר. ר"א אומר כדברי בית שמאי. ור' יהושע אומר כדברי ב"ה.

אמר רבי מנא רבי ליעזר חשש על הערמה, רבי יהושע לא חשש על הערמה.

לכו"ע אדם עושה קנוניא, וקמיפלגי אי יש שאלה..אמר רבי יוסי בי רבי בון אתיא דרבי אליעזר כבית שמאי ודרבי יהושע כבית הלל. דרבי אליעזר כבית שמאי- דבית שמאי אומרים אין אדם נשאל על הקדישו, והוא דהוה אמר, צריך להדיר הנייה. ודרבי יהושע כבית הלל- דבית הלל אומרים אדם נשאל על הקדישו, והוא דהוה אמר אינו צריך להדיר הנייה. מה נפשך תהא בו האיש הזה שישאל על הקדשו

מודה רבי יהושע בערב, אים יש ערב שגובין ממנו הכתובה שהוא צריך להדיר הנייה. מה אמר רבי יהושע במתנה? כשמגרש אשתו, ובאין לגבות ממקבל-מתנה מכיון שהוא נותן מתנה בעין יפה, אינו צריך להדיר הנייה. או מאחר שהורע כוחו והוא חוזר בו שהרי סתם מתנה אין בו אחריות..., צריך להדיר הנייה?

בע"ח, מהו שיהא צריך להדיר הנייה?

נישמעינה מן הדא: קריבתיה דרבי חגיי, הוה בעל, חייב קרטס card [היה חייב מעות למישהו], אתא מרי חובא וטרף, ורצה הבעל לגרש את אשתו כדיי שתחזור ותטרוף מן המלווה, ושוב יחזירנה.. אתא עובדא קומי דרבי אחא, אמר אין צריך להדיר הנייה. רבי יוסי אמר, צריך להדיר הנייה.

אמרין חבריא קומי רבי יוסי, יאות אמר ר' אחא, דאין חוזר הוא עליה, לא אתי מרי חובה וטרף?! אמר לון ר' יוסי: עבדה לון תכשיטין, עבדה לון פרה פרנון!!! הרי יכול הבעל -כשמחזיר אשתו שנית וכתובתה בידה--לשנותן למטלטלין א"ן שיהו במקום "תוספת הכתובה" [שמנכסים אלו אין לבע"ח ליגע!] ולהבריחו מבעל חוב--ועל כן שפיר צריך להדיר הנייה אמר רבי חגיי, משה! יאות אמר רבי אחא, ונפק עובדא כרבי אחא.

לקמן במתניתין תמן את אמר תצא ותרעה בעדר, וכא את אמר אכין!! לב"ש אין שאלה להקדש! אמר רבי יוסי בי רבי בון: תמן לנזירותו נשאל, מכח נזירות יצאו קרבנותיו לחולין

רבי ירמיה בשם רבי חונה, רבי חזקיה ורבי אחא בשם רבי יוחנן: כל עמא מודיי שאין נשאל על תמורתו, מה פליגין? בהקדישו. שבית שמאי אומרים כשם שאין אדם נשאל על תמורתו, כך אין נשאל על הקדישו. בית הלל אומרים אדם נשאל על הקדישו, ואין נשאל על תמורתו

שור שחור שיצא מביתי ראשון.. רבי שמעון בן לקיש בשם בר קפרא: את תופשו משם שור, משם ראשון.

שור שחור שיצא מבית ראשון, ויצא לבן, ויצאו שחורין אחריו, את תופשו משום ראש לשחורים.

שור לבן שיצא מביתי ראשון, ויצא שחור, ויצאו לבנים אחריו, את תופשו משום ראש ללבנים

לב"ה קא מיבעיא ליה שור שעומד על האבוס ונמצא רבוץ, רבוץ ונמצא עומד? =אמר אני מקדיש שור ה ע ו מ ד עכשיו על האבוס

יהא בה כהדא דמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן: נתכוון לתרום כרי חיטין, ותרם שעורים. בלילה, לא עשה כלום. ביום, מה שעשה עשוי. שחמתית ונמצאת אגרון, אפילו ביום לא עשה כלום. דאפשר לטעות אף ביום--ולא היתה כוונתו לתרום כרי זה וה"ן טעה בעמידת השור

יצא ראשון...איל- לא כלום. עגל- אין! דכתיב (ויקרא ט) ועגל בן בקר לחטאת. כבש- לא כלום. סלעים- לא כלום. פרוטרוט- לא כלום.

הלכה ב משנה מי שנדר בנזיר ונשאל לחכמים ואסרו, מונה משעה שנזר.

נשאל לחכמים והתירו, והיתה לו בהמה מופרשת, תצא ותרעה בעדר

אמרו בית הלל לבית שמאי: אין אתם מודין בזה שהוא הקדש טעות שתצא ותרעה בעדר

אמרו להן בית שמאי: אי אתם מודין במי שטעה וקרא לתשיעי עשירי, ולעשירי תשיעי, ולאחד עשר עשירי, שהוא מקודש! אמרו להן בית הלל לא השבט קידשו! ומה אילו טעה והניח את השבט על השמיני או על שנים עשר שמא עשה כלום?! אלא כתוב שקידש את העשירי, הוא קידש את התשיעי, ואת אחד עשר:

גמרא תני בית שמאי אומרים משעה שנשאל. וב"ה אומרים משעה שנזר.

מה נן קיימין? אם בשגילגל=זלזל בנזרו, כל עמא מודיי משעה שנשאל. אם בשלא גילגל בנזרו, כל עמא מודיי משעה שנזר. אלא כי נן קיימין, בשעתיד לישאל. בית שמאי אומרים מכיון שעתיד לישאל, מגלגל הוא. ובית הלל אומרים אילו גילגל, לא היה נשאל!

הרי שנזר והיה מגלגל בנזרו, אין נשאלין לו, כ מתירים לו רק אחר ש...אלא אם כן נהג בהן באיסור כימים שנהג בהן בהיתר, דברי רבי יודא. אמר רבי יסא: במה דברים אמורים? בנזרו ממועט, אבל בנזרו מרובה דיו שלשים יום. ומה בין נזרו מרובה לנזרו ממועט? אלא אכן הוא: במה דברים אמורים? בזמן שגילגל בנזרו זמן ממועט, אבל גילגל בנזרו זמן מרובה, דיו שלשים.

מה נן קיימין? בשגילגל בטומאה, כל עמא מודיי שסתר הכל. אם בשלא גילגל אלא בתגלחת, כל עמא מודיי שלא סתר אלא שלשים יום. אלא כן אנן קיימין, בשגילגל ביין.

בעומד בתוך נזירותו, אבל בעומד לאחר נזירותו אינו סתר

תמן תנינן קרא לתשיעי עשירי ולעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי, שלשתן מוקדשין. התשיעי נאכל במומו, והעשירי מעשר, ואחד עשר קרב שלמים. (ויקרא כז) יהיה קודש מלמד שהקדושה חלה על התשיעי ועל אחד עשר. יכול יקרבו שניהן? ת"ל (שם) בקר בקר לרבות אחד עשר, מן הבקר להוציא את התשיעי. מה ראית לרבות אחד עשר ולהוציא תשיעי? אחר שריבה הכתוב, מיעט. שתימצא אומר אימתי הקודש עושה תמורה לפניו או לאחריו? הוי אומר לאחריו! מרבה אני אחד עשר שהוא אחר הקדושה, ומוציא אני את התשיעי שהוא לפני הקדושה

עד כדון כסבור בו שהוא עשירי וקרוי עשירי, היה יודע בו שהוא תשיעי וקרייו עשירי. חברייא אמרין קדש. רבי יודן אמר לא קדש

מתניתא מסייע לחברייא: אמרו בית הלל לבית שמאי: אין אתם מודין שתצא ותרעה בעדר. אמרו להן בית שמאי אי אתם מודין במי שטעה וקרא לתשיעי עשירי ולעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי שהוא מקודש. ואינון מקבלין מנהון! דלא כן, יתיבונון, מה אתם משיבין אותנו מן דבר שאינו קדוש אלא בטעות, על דבר שהוא קדוש בין בטעות בין שלא בטעות?! ומתרץ..כיי דמר רבי אמי עשירי הוו בתשובה. או ייבא כיי דמר רבי נסא כאינש דאית ליה תרין טעמין ומתיב חד מנהון:

הלכה ג משנה מי שנזר בנזיר והלך להביא את בהמתו ומצאה שנגנבה, אם עד שלא נגנבה בהמה נזר, הרי זה נזיר. אם משנגנבה בהמה נזר, אינו נזיר.

זו טעות טעה נחום איש המדי כשעלו נזירים מן הגולה ומצאו בית המקדש חרב, אמר להן נחום איש המדי: אילו הייתם יודעים שבית המקדש עתיד ליחרב, נוזרים הייתם? אמרו לו לאו! והתירן נחום איש המדי. וכשבא דבר אצל חכמים אמרו: כל שנזר עד שלא חרב בית המקדש, נזיר. ומשחרב בית המקדש, אינו נזיר:

גמרא מה אנן קיימין? אם בשראה בהמה עוברת בשוק ואמר הריני נזיר על בהמה זאת שעברה... רוצה לגלח על בהמה כ ע י ן זו **אפילו** משנגנבה בהמה, נזיר שאין נזירותו תלוייה כלל בבהמה זו

אם כסבור שיש לו ונמצא שאין לו, כך אנו אומרים היה עשיר והעני תיפקע ממנו נזירותו?!

אלא אכן אנן קיימין: באומר הריני נזיר על הבהמה שיש לי בתוך הבית, והלך ומצאה שנגנבה, אם עד שלא נגנבה הבהמה נזר, הרי זה נזיר. אם משנגנבה הבהמה נזר, אין זה נזיר

תלמידוהי דר' חייה בר לוליינא אמרין, רבי יהודה שאל, החזירוה הגנבים בלילה, למפרע חזר עליו נזירותו, או מיכן ולבא? =צריך לקבל עליו עוד הפעם

זו טעות טעה נחום איש המדי. מה טעה? שפתח להם בנולד. אמר להם נחום איש המדי: אילו הייתם יודעין שבית המקדש עתיד ליחרב, נודרין הייתם?! אמר רבי זעירא הוה צריך מימר לון לא הייתם יודעין שכבר נתנבאו הנביאים לכם שבית המקדש עתיד ליחרב?! לא הוות כנולד! אמר לון רבי הילא, עוד הוא כנולד! יכלין הוון מימר ידעין הוינן, אלא הוינן סברין דמילייא רחיקין (יחזקאל מב) החזון אשר הוא חוזה לימים רבים

תני: שלש מאות נזירין עלו בימי שמעון בן שטח, מאה וחמשים מצאו להם פתח. ומאה וחמשים לא מצאו להם. אתא גבי ינאי מלכא, אמר ליה אית הכא תלת מאוון נזירין, בעיי תשע מאוון קרבנין, הב את פלגא מן דידך, ואנא פלגא מן דידי! שלח ליה ארבע מאה וחמשין. אזל לישנא בישא אמר ליה לא יהיב מדידיה כלום! שמע ינאי מלכא וכעס, שמע שמעון בן שטח וערק.

לבתר יומין, סלקין בני נש רברבי ממלכותא דפרס, אמרו ליה נהירין הוינן דהוה גברא חד סב, והוה אמר קומינון מילין דחכמה. תני לון עובדא, סיפר להם הדבר אמרו לון: שלח אייתיתיה! שלח יהב ליה מילה, ואייתיתיה. שלח אחריו ונתן לו הבטחה שלא יזיקנו, והביאו

אתא יתב ליה בין מלכא למלכתא, אמר ליה למה אפליתה בי? למה צחקת בי? אמר ליה אנא לא אפליתי בך, את מממונך ואנא מן אורייתא!! התרתי הנדר ע"י חכמת התורה דכתיב (קהלת ז) כי בצל החכמה בצל הכסף. אמר ליה ולמה ערקת? למה

ברחת? אמר ליה שמעית דמרי כעס עלי וקיימית הדין קרא (ישעיהו כו) חבי כמעט רגע עד יעבר זעם. וקרא עלוי (קהלת ז) ויתרון דעת החכמה תחיה בעליה

אמר ליה ולמה יתבן בין מלכא למלכתא? אמר ליה בסיפרא דבר סירה כתיב סלסלה ותרוממך ובין נגידים תושיבך. אמר הבו ליה כסא וניבריך. תן לו הכוס ויברך בהמ"ז יבון יהבון ליה כסא, ומר נברך על המזון שאכל ינאי וחביריו.... אמר ליה עד כדון את בקשיותך?! אמר ליה ומה נימור? נברך על המזון שלא אכלנו!! אמר ייבון ליה ואכל, ואמר נברך על המזון שאכלנו

אמר רבי יוחנן חלוקין על שמעון בן שטח.

רבי ירמיה אמר על הראשונה. אין צריך לאכול עמהם רבי בא אמר על השניה. א"א להצטרף אחר שנגמר הסעודה מחלפה שיטתיה דרבי ירמיה תמן צריכא ליה, מיבעי ליה אים צריך לוכל עמהם וכא פשיטא ליה! הן דצריכא ליה כרבנן, הן דפשיטא ליה כרבן שמעון בן גמליאל. לרשב"ג אין צריך

דתני רשב"ג אומר: עלה היסב וטבל עמהן, אע"פ שלא אכל עמהן כזית דגן מזמנין

דברי חכמים:רבי יעקב בר אחא בשם רבי יוחנן לעולם אין מזמנין עליו עד שיאכל כזית דגן. דתני שנים בפת ואחד בירק מזמנין מתניתא דרבן שמעון בן גמליאל:

הלכה ד משנה היו מהלכין בדרך, ואחר בא כנגדן, אמר אחד מהן: הריני נזיר שזה איש פלוני =בטוח אני ש א י נ ו פלוני --ואם אין הצדק אתי--הריני נזיר!, ואחר אמר: הריני נזיר ש א י נ ו הוא! הריני נזיר שאחד מכם נזיר. שאין אחד מכם נזיר. ששניכם נזירין. שכולכם נזירין. בש"א: כולן נזירין.

וב"ה: אין נזיר אלא מי שלא נתקיימו דבריו. ורבי טרפון אומר: אין אחד מהן נזיר

הרתיע לאחוריו, וא"א לברר אינו נזיר.

ר"ש אומר: יאמר "אם היה כדברי, הריני נזיר חובה, ואם לאו הריני נזיר נדבה"

ראה את הכוי ואמר

הריני נזיר שזה חיה.
הריני נזיר שאין זה חיה.
הריני נזיר שזה בהמה.
הריני נזיר שאין זה בהמה.
הריני נזיר שזה חיה ובהמה.
הריני נזיר שאין זה לא חיה ולא בהמה.
הריני נזיר שאחד מכם נזיר.
שאין אחד מכם נזיר.
ששניכם נזירין.
שכולכם נזירין.

הרי כולן נזירין:

גמרא כיני מתניתא: מי שנתקיימו דבריו. לשון הפוך הוא,דלא תהא קברת ברה. המשנה מדברת בלשון "סגי-נהור" "לא-נתקיימו= נתקיימו" [כמו שמקללים בלשון זה דלא...] כגון ברישא לא נתקיימו=שנמצא שהוא אכן פלוני-- הרי "נתקיים דבריו" כלומר שנעשה נזיר!

תני רבי יהודה אומר משום רבי טרפון: אין אחד מהן נזיר, שאין נזירות אלא על התרייה =לא ניתנה נזירות אלא להפליאה.

הרתיע הדא היא דרבי יהודה אמר ספק נזירות מותר

הריני נזיר שאחד מכם נזיר...הרתיע לאחוריו...אינו נזיר מה נן קיימין? אם בשזה אומר ראובן, וזה אומר אינו ראובן. מה נפשך, ראובן הוא, נזיר הוא. אינו

ראובן, נזיר הוא! אלא כי נן קיימין בשזה אומר ראובן וזה אומר שמעון, הרתיע לאחוריו, אינו לא ראובן ולא שמעון, אינו נזיר

הדא היא דר"ש אומר אינו מביא קרבן עד שיהא וודאי נזיר

תוספתא כאן. ר' יוסי אומר היו ב"ש אומרים הריני נזיר שזה יוסף =בטוח אני שאינו יוסף! ונמצא שמעון. שזה שמעון ונמצא יוסף. שהוא נזיר.

ראה אנדרוגינוס
ואמר הריני נזיר שזה איש. ואחד אומר הריני נזיר שאין איש. הריני נזיר שזה אשה. ואחד אומר הריני נזיר שאין זה אשה. הריני נזיר שזה איש ואשה. ואחד אמר הריני נזיר שאין זה איש ואשה. הריני נזיר שאחד מכם נזיר. שאין אחד מכם נזיר. ששניכם נזירין. שכולכם נזירין. הרי כולן נזירין. וכולם מונין תשע נזירות

תני: וכולן מונין תשעה נזיריות= אם בא איש זר ואמר ל9 הראשונים: נזירות כולכם עלי-- הרי"ז נוהג 9 נזיריות

והא אינון עשר! אי אפשר שלא נתקיימו דברי אחד מהן =מי שאמר "שאין אחד מכם נזיר" בוודאי אינו נזיר!

אמר רבי יסא האי תוספתא דבית שמאי היא. דבית שמאי אומרים הקדש טעות הקדש

מסכת נזיר פרק ו

הלכה א משנה שלשה מינין אסורין בנזיר. הטומאה והתגלחת והיוצא מן הגפן. וכל היוצא מן הגפן מצטרפין זה עם זה. ואינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית.

משנה ראשונה עד שישתה רביעית יין.

רבי עקיבה אומר: אפילו שרה פיתו ביין, ויש בה כדי לצרף כזית, חייב:

גמרא הטומאה דכתיב (במדבר ו) כל ימי הזירו לה' על נפש מת לא יבא

תגלחת דכתיב (שם) כל ימי נדר נזרו תער לא יעבר על ראשו

היוצא מן הגפן דכתיב (שם) כל ימי נזרו מכל אשר יעשה מגפן היין וגומר

תני רב זכיי קומי רבי יוחנן: זיבח וקיטר וניסך בהעלם אחד, חייב על כל אחת ואחת.
א"ל רבי יוחנן, בבלייא! עברת תלתא נהרין, ואתבדת! עברת 3 נהרות ועדיין אתה בטעותך! ואינו חייב אלא אחת.

רבי בא בר ממל בעא קומי רבי זעירא, ויהא חייב על כל אחת! כמה דתימא בשבת (שמות כ) לא תעשה כל מלאכה כלל (שמות לה) לא תבערו אש בכל מושבותיכם פרט. והלא הבערה בכלל היה, ויצא מן הכלל ללמד מה הבערה מיוחדת מעשה יחידי וחייבין עליה בפני עצמה, אף כל מעשה ומעשה שיש בו לחייב עליו בפני עצמו. וכא, (שמות כ) לא תעבדם כלל לא תשתחוה פרט, והלא השתחויה בכלל היה, ולמה יצאת מן הכלל? ללמד לומר לך מה השתחויה מיוחדת מעשה יחידים וחייבין עליה בפני עצמה אף כל מעשה ומעשה שיש בה לחייב עליו בפני עצמו!

אמר לך, בשבת כלל במקום אחד ופרט במקום אחר. ובע"ז כלל שהוא בצד הפרט

א"ל והכתיב (שמות לד) לא תשתחוה לאל אחר. הרי שכלל במקום אחד ופרט במקום אחר!

אמר ליה מכיון שאין את למד מצידו, אפי' ממקום אחר אי את למד

חברייא אמרי, לא שנייא היא בין שכלל במקום אחד ופרט במקום אחר, בין שכלל ופרט במקום אחד, כלל ופרט הוא. בשבת, כלל ואחר כך פרט. ובע"ז, פרט ואחר כך כלל.

רבי יוסי אומר לא שנייא בין שכלל ואחר כך פרט בין שפרט ואחר כך כלל, כלל ופרט הוא. בשבת- כלל בעבודתה ופרט בעבודתה. ובע"ז, כלל- בעבודתה, ופרט- למלאכת הגבוה. [חייב על השתח', אף שלא כדרכה]

תירוץ רביעת...אמר רבי מנא הבערה שלא לצורך יצאת. השתחויה לצורך יצאת! ללמד על עצמה שאינה מעשה

ותייא כהדא דתני חזקיה (שמות כב) זובח לאלהים יחרם. יצאת זביחה ללמד על הכל. השתחויה ללמד על עצמה שאינה מעשה. או חלף? דבר שהוא מעשה מלמד. דבר שאינו מעשה אינו מלמד.

מקשה על ר' מנא א"ר ירמיה הבערה לצורך יצאת. ללמד על בתי דינין שלא יהו יושבין בשבת. מה טעמא? נאמר כאן בכל מושבותיכם ונאמר להלן (במדבר לה) והיו אלה לכם לחוקת משפט

לדורותיכם בכל מושבותיכם. מה מושבות שנאמר להלן בתי דינין אף מושבות שנאמר כאן בבתי דינין הכתוב מדבר.

אמר ר' שמואל בר אבדומא מכיון דתימר לצורך יצאת, כמי שיצאת שלא לצורך. ודבר שיצא שלא לצורך מלמד. #מכיון שיצא לצורך רק "מושבות"---הוי כאילו יצא שלא לצורך #

[מיין ושכר יזיר חמץ יין וחמץ שכר לא ישתה וכל משרת ענבים לא ישתה וענבים לחים ויבשים לא יאכל]
כל ימי נזרו מכל אשר יעשה מגפן היין מחרצנים ועד זג לא יאכל

וכא, חרצנין וזגין בכלל היו, ויצאו מן הכלל, ויחלקו ול א י צ ט ר פ ו! אלא תמן כלל במקום אחד, ופרט במקום אחר, וכא כלל ופרט במקום אחד. והא חברייא אמרי לא שנייא בין כלל במקום אחד ופרט במקום אחר, בין שכלל ופרט במקום אחד, כלל ופרט הוא!

אלא תמן כלל ואח"כ פרט, וכא פרט ואח"כ כלל יין- כל אשר.. והא רבי יוסי אמר לא שנייה בין כלל ואחר כך פרט, בין פרט ואחר כך כלל, כלל ופרט הוא!

תמן שלא לצורך יצאו. והכא לצורך, ועל כן שפיר מצטרפין [דלא בא הכתוב לחלקן] ולמה יצאו? למעט העלים והלולבים.

והא תני משום רבי אליעזר (במדבר ו) מכל אשר יעשה מגפן היין מחרצנים ו ע ד זג לא יאכל. אף העלים והלולבים במשמע! הרי שיצאו חרצנים "שלא" לצורך!

תמן, לצורך נכללו. ברם הכא שלא לצורך נכללו. ולמה? לצירופין.

אזהרה לאוכל נבילות מניין? (דברים יד) לא תאכלו כל נבילה. עד כדון נבילה, טריפה מניין? אמר רבי יוחנן נבילה, ו כ ל נבילה לרבות הטריפה.

האוכל אבר מן החי מטריפה, רבי יסא אמר, אתפלגון רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש. רבי יוחנן אמר חייב שתים. ר' שמעון בן לקיש אמר אינו חייב אלא אחת. מה טעמא דרבי יוחנן? לא תאכל כל נבילה (דברים יב). ולא תאכל הנפש עם הבשר. מה טעמא דר' שמעון בן לקיש? אמרו חברין קומי רבי יוסי, אתייא דרבי שמעון בן לקיש כהדא דתני ר' אליעזר בן יעקב (שמות כב) ובשר בשדה טרפה לא תאכלו. אל תהא תולש ואוכל מן הבהמה כדרך שאתה תולש מהקרקע ואוכל. תרוויהו נפקא מחד קרא

רבי שמעון בן לקיש לא סבר בטריפה כרבי יוחנן? דנפקא מ"כל" אין יסבור כן שיהא חייב שתים! אמר לון, אפי' דיסבור כן, לא יהא חייב אלא אחת, שנייא היא שחזר וכלל בשר בשדה טריפה, כולל אבמ"ה וטריפה --על כן אינו חייב אלא אחת

התיבון (ויקרא ז) חלב לא תאכלו (שם) ודם לא תאכלו. וכתיב (ויקרא ג) כל חלב וכל דם לא תאכלו. מעתה מכיון שחזר וכלל, לא יהא חייב אלא אחת?! אמר לון אילו היה כתיב חלב ודם, יאות. לית כתיב אלא כל חלב וכל דם, לחייב על זה בפני עצמו ועל זה בפני עצמו .

והא כתיב (במדבר ו) וכל משרת ענבים לא ישתה, וכתיב מחרצנים ועד זג לא יאכל. מעתה מכיון שחזר וכלל לא יהא חייב אלא אחת?! אמר לון אין הוה כתיב מחרצנים וזג, יאות. לית כתיב אלא מחרצנים ועד זג, לחייב על זה בפני עצמו ועל זה בפני עצמו .

רבי אלעזר אומר לחברייא, הוו ידעין דאיתפלגון רבי יוחנן ור' שמעון בן לקיש. אבר

מן החי שחלקו בחוץ ואכלו, דברי הכל פטור. מה פליגין? בשחלקו בפיו ואכלו, ר' יוחנן עבד פיו כלפנים, רבי שמעון בן לקיש עבד פיו כלחוץ. אמרין ליה, את מה אמר? אמר לון, אנא אמרי לכון, הרי גדולי עולם פליגין, ואתון אמרין אכן?! אין מיני, אפילו חלקו בחוץ ואכלו יהא חייב! למה דרך אכילה היא

נמלה שחלקה בפיו, ואכלה. תפלוגתא דרבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש. רבי מיישא שאל לרבי זעירא ענבה שחלקה בפיו ואכלה, תפלוגתא דרבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש? אמר ליה תמן אבר מן החי דבר שיש בו איסור וטומאה, מקום שבטלה טומאתו בטלה איסורו. ברם הכא יש כאן איסור ואין כאן טומאה

רבי בא בן רבי מלל בעי, כזית מצה שחלקו בפיו ואכלו תפלוגתא דרבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש? אמר רבי יוסי בי רבי בון מכל מקום לא נהנה חיכו כזית!!

רבנין דקיסרין אמרי, רבי ניסא שאל, פרידים של רימון של ערלה שחלקו בפיו ואכלו, תפלוגתא דרבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש? מה אנן קיימין? אי משום משקה, כבר תנינן אין מטמא משם משקה אלא היוצא מן הזיתים ומן הענבים. רבנן דקיסרין אמרי תיפתר שבלען. ולא הוציא ממנו משקה

טריפה שעשאה נבילה. ר' יסא בר ברתיה דרבי יסא בשם רבי ירמיה איתפלגון רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש. רבי יוחנן אומר חייב שתים. ורבי שמעון בן לקיש אמר אינו חייב אלא אחת.

אמר רבי אלעזר בי רבי יוסי קומי רבי יוסי, ודא מסייעא לרבי יוחנן. (ויקרא ז) עיין בתו"כ וכל נפש אשר תאכל כל נבילה, מה ת"ל וטריפה? אם טריפה חיה שטרפה זאב ועדיין היא בחיים, והלא כבר נאמר נבילה אלמא דאיירי שמתה מחמת טריפת הזאב.

אם טרפה מתה, הרי היא ב כ ל ל נבילה. אלמא טריפה שנעשה נבילה, אינו " נבילה" כפשוטו! ויימר נבילה היא? לר"ל, כך הול"ל!

ר' אבהו בשם רבי יוסי בן חנינה: קומי רבי יוחנן (ויקרא ב) לא תשקצו את נפשותיכם בבהמה ובעוף וכו'. והלא אין לך מטמא אלא שמונה שרצים בלבד! אלא כשיעור טומאותיהן כך הוא שיעור אכילתן . התיב רבי אלעזר הרי איברי בהמה טהורין אבמ"ה מטמאין כל שהן, ואכילתן כזית! וקבלה. מהו וקבלה? כאיניש דאמר בעל דינא קבליה =צעק כנגדו [מלשון קובלנא]

חייה בר בא אמר, לא "כל" נבילה?! התורה השוות כל האכילות שבתורה כאחת! שרק כזית חייבין

התיב רבי חנינה, הרי שמונה שרצים מטמאין בכעדשה, ואכילתן כעדשה בין לדם בין לבשר! נימא כל אכילות שוות בכזית!
ומשיבין טהורין על הטמאים?! האי "כל" גבי טהורים כתיב! וכי רבי אלעזר לעיל שהקשה מטהורים על שרצים לא השיב טהורין על הטמאים?!

רבי שמואל בר סוסרטי בעי, מעתה לריו"ח למעלה למעלה [האוכל אבמ"ה מן הטריפה...] האוכל אבר מן החי מן הטהורין, יהא חייב שתים! משום (דברים יד) לא תאכלו כל נבילה ומשום (דברים יב) לא תאכל הנפש עם הבשר.

מעתה, האוכל אבר מן החי מן הטמאין יהא חייב שלש! משום לא תאכל כל נ ב י ל ה . ומשום לא תאכל הנפש עם הבשר. ומשום (דברים י) מבשרם לא תאכלו!

רבי אבהו בשם רבי יוסי בן חנינה: אכל ה' נמלים כאחת בהתרייה אחת, חייב על כל אחת

ואחת משום ברייה. רססן ואכלן אינו חייב אלא אחת. והוא שיהא בהן כזית. אכל מן הריסוסין ויש בהן כזית, חייב. אכל מן הריסוסין כזית, ונמלה, חייב שתים. אין כיני, אכל מן הריסוסין פחות מכזית, והשלים להם נמלה חייב שתים! אין כיני אכל נמלה שיש בה כזית חייב שתים!

אף בצירופי נזיר כן. אכל מן הצירופין ויש בהן כזית חייב. אכל מן הצירופין כזית, וענבה חייב שתים. אין כיני אכל ענבה שיש בה כזית חייב שתים.

רבי אבהו בשם ר' יוחנן: כל האיסורין מצטרפין ללקות עליהן כזית. משום לא תאכל כל תועבה .

רבי אבהו בשם רבי יוחנן: ולאיסור נפל בשר נבילה בבשר שחוטה משערין אותו כאילו בבצל כאילו האיסור הוא בצל. כאילו בקפלוט. ואתייא כיי דמר ר' אבהו בשם ר' יוסי בן חנינה: נבילה שביטלה בשחוטה, בטל מגעה דבר תורה כ לא סבירא מין במינו ל"ב

רבי אבהו בשם ר' יוחנן: כל נותני טעמים אין לוקין עליהן עד שיטעום טעם ממשו של איסור. הותיב רבי חייא בר יוסף קומי ר' יוחנן הרי בשר בחלב, ולא טעם טעם ממשו של איסור, ואת אמר לוקה! וקבלה, [וא"ר בון בר חייה קומי רבי זעירא מאי "וקבלה"? כאינש דאמר: בעל דיניה קבליה]

רבי אבהו בשם רבי יוחנן כל נותני טעמים אין לוקין עליהן חוץ מנותני טעמים של נזיר.

אמר רבי זעירא כל נותן טעם אין לוקין עליהן עד שיטעום טעם ממשו של איסור כ טכ"ע לאוו דאו'

אמר ר' בא בר ממל כל נותני טעמים אין איסור והיתר מצטרפין, והנזיר איסור והיתר מצטרפין

מתניתא מסייעא לדין ומתניתא מסייעא לדין. מתניתא מסייעה לר' זעירא: כזית יין שנפל לקדירה ואכל ממנה כזית פטור עד שיאכל כולה. על דעתיה דר' בא בר ממל מכיון שאכל ממנה כזית יהא חייב!

מתניתא מסייעה לרבי בא בר ממל. ממשמע שנאמר (במדבר ו) וכל משרת ענבים לא ישתה וענבים לחים ויבשים לא יאכל. וכי מה הניח הכתוב שלא אמר? אלא לפי שנאמר (שם) מכל אשר יעשה מגפן היין מחרצנים ועד זג לא יאכל. וכתיב (שם) מיין ושכר יזיר. מה תלמוד לומר וכל משרת ענבים לא ישתה? אלא שאם שרה ענבים במים, ושרה פיתו בהן ויש בהן כדי לצרף כזית חייב. מיכן את דן לכל האיסורין שבתורה, ומה היוצא מן הגפן שאין איסורו איסור עולם ואין איסורו איסור הנייה ויש לו היתר אחר איסורו עשה בו טעם כעיקר. שאר איסורין שבתורה שאיסורן איסור עולם ואיסורן איסור הנייה ואין להן היתר אחר איסורן דין הוא שנעשה בהן טעם כעיקר מיכן למדו חכמים לכל נותני טעמים שהן אסורין

וקשיא על דרבי זעירא [בכל אתר את אמר עד שיטעום], וכא את אמר אפילו לא טעם: מפורש שטכ"ע!

משנה ראשונה עד שישתה רביעית יין: דהוון דרשין שכר. מה שכר שנאמר להלן רביעית, אף כאן רביעית. חזרו לומר לא יאכל לא ישתה. מה אכילה כזית אף שתייה כזית.

רבי עקיבה אומר אפילו שרה פיתו ביין ויש בה כדי לצרף כזית חייב. אמר רבי חנניה והוא דשרייה בכזית יין.

רבי אימי בשם רבי יוחנן: כוס מזוג, לוקין עליו משום משרה. הדא דאת אמר בשהתרו בו משום משרה, אבל אם לא התרו בו משום משרה לא בדא

כתיב וכל משרת ענבים לא ישתה. אין לי אלא משרת ענבים, משרת חרצנים מניין? תלמוד לומר משרת וכל משרת, לרבות כל המשרות למשרה.
משרת יין, ויין, מצטרפין. משרת ענבים, וענבים, מצטרפין. משרת ענבים ויין מהו שיצטרפו?

אכל חצי זית יין וחצי זית משרה, חייב. זה בפני עצמו וזה בפני עצמו פטור. מפני שצירף חייב?!

אכל כזית יין וכזית משרה, אינו חייב אלא אחת. זה בפני עצמו וזה בפני עצמו חייב שתים. מפני שצירף, לא יהא חייב אלא אחת?!

הלכה ב משנה וחייב על היין בפני עצמו, ועל הענבים בפני עצמן, ועל החרצנים בפני עצמן, ועל הזגין בפני עצמן.

ר' לעזר בן עזריה אומר: אינו חייב עד שיאכל שני חרצנין וזוגן.

אילו הן החרצנים, ואילו הן הזגין?

החרצנים אילו החיצונים והזגין אילו הפנימיין דברי ר' יהודה

ר' יוסי אומר שלא תטעה: כזוג של בהמה. החיצון זוג, והפנימי עינבול:

גמרא כתיב (במדבר ו) וענבים לחים ויבשים לא יאכל. ממשמע שנאמר ענבים, אין אנו יודעין שהן לחין, מה תלמוד לומר ענבים לחים ויבשים? לחייב על זה בפני עצמו ועל זה בפני עצמו.

ואתייא כהדא דתני חזקיה. מה אם במקום שלא עשה פסולת פרי כפרי, בתרומה [טינופת של תרומה מצטרפת לחולין] עשה לחים כיבישים. כאן שעשה פסולת פרי=חרצנים וזג כפרי, אינו דין שנעשה לחין כיבשין! מה תלמוד לומר לחים ויבשים? לחייב על זה בפני עצמו ועל זה בפני עצמו

ואתייא כהניא דאמר ר' הילא (דברים כד) לא יחבול ריחים ורכב. ממשמע שנאמר רכב אין אנו יודעין שהריחים בכלל?! מה תלמוד לומר ריחים ורכב? לחייב על זה בפני עצמו ועל זה בפני עצמו

לחים- לרבות את הבוסר. לחים- לרבות את הסמדר. מתניתא דרבי יוסי. דרבי יוסי אמר סמדר אסור בנזיר מפני שהוא פרי. יש אוכל אשכול וחייב משום ענבים לחים ויבישים והרצנים וזגין. שרייו לשם משרה. סחטו לשם יין. והתרו בו משום מכל אשר יצא מגפן היין וגומר.

תני בשם ר' אליעזר: מכל אשר יעשה מגפן היין אף העלין והלולבין במשמע.

אמר ר' בא בר אחא טעמא דרבי לעזר בן עזריה משום ביריה וה"ק ראב"ע: אכל ענבה ש ל י מ ה [שיש בה שני חרצנים וזג---חייב עליו אפילו פחות מכזית]

[ותני כן: חרצנים ועד זג להביא את השלש איזה פסולת שיש בין שני החרצנים שבנתיים. ואתיא ר' אליעזר כרבי ישמעאל. דרבי ישמעאל אמר פרט וכלל, הכל בכלל, וכד רבה מן דרבי ישמעאל, אמר אפילו כלל ופרט הכל בכלל, לאיזה דבר נאמר חרצנין וזגין? להביא השלש שבינתיים]

לטעמא דרבי יוסי, לדברי ר' יוסי שסובר זג=החיצון אכל חצי זית חרצנים וזגין מענבה אחת, על דעתיה דרבי לעזר בן עזריה חייב. על דעתיה דרבנין פטור .
כי לדברי ר' יוסי, בא ראב"ע להחמיר באוכל קליפה אחד ושני seeds, לחייב עליהם אע"פ שאין בהם כזית דיש עליהם שם ברייה

על טעמא דרבי יודה, אכל כזית חרצנים וזגין, =שתי קליפות וזרע אחד ויחדו הם שיעור שני זיתים. משתי ענבות, כי א"א להשיג שתי קליפות בלי שתי ענבות! על דעתיה דר' לעזר בן עזריה אינו חייב אלא אחת. משום שם "חרצנים וזג" על דעתיה דרבנן חייב שתיים. דחייב על כל אחד בפני עצמו

דלא כפיסקה דלעיל.. אמר רבי אבון אתייא דרבי לעזר בן עזריה כרבי יוסי. אין תימר כרבי יודה, ויימר שני זגין וחרצן דזה הוא ברייה שלימה של ענבה שני גרעינין וקליפה אחת

הלכה ג משנה סתם נזירות ל' יום. גילח או שגילחוהו ליסטין סותר שלשים יום.

נזיר שגילח בין בזוג בין בתער או שסיפסף כל שהוא חייב

נזיר חופף ומפספס אבל לא סורק. ר' ישמעאל אומר לא יחוף באדמה מפני שהיא משרת את השער:

גמרא כתיב (במדבר ו) תער לא יעבור על ראשו, הא עבר סותר. (שם) גדל פרע שער ראשו כמה הוא גידול שיער? שלשים יום

עד כדון נזיר טהור, נזיר טמא? שגילח שערו לפני הזמן (שם) וגלח ראשו ביום טהרתו, מה תלמוד לומר ביום השביעי יגלחנו? מיכן שהוא סותר שבעה ומגלח. יגלחנו- כולו ולא מקצתו. מיכן שאם שייר שתי שערות לא עשה כלום

תער לא יעבר על ראשו אין לי אלא תער, מניין לרבות את המספסף, ואת המספרים כבתער? תלמוד לומר לא יעבור על ראשו. כל המעבירין במשמע. א"כ למה נאמר תער? מיכן שאינו סותר בו אלא תער בלבד

ר' בא בר ממל ורבי אילא בעון קומי ר' יסא, לא יסתרו בו בשאר מעבירין שלשים, אבל יסתרו בו שבעה! לא בשאינו סותר בו לא שבעה ולא שלשים! אין תימר לא יסתרו בו שלשים, אבל שבעה סותר.. מה בין נזיר טהור מה בין נזיר טמא? ולקמן תני דל ע ו ל ם יש נפק"מ [בדינם] בין טהור לטמא

תני: קל, וחומר, בנזיר טהור. תני: קל, וחומר, בנזיר טמא.

קל בנזיר טהור- שאינו סותר אלא בתער. וחומר- שהוא סותר בו שלשים. קל בנזיר טמא- שאינו סותר בו אלא שבעה. וחומר- שבכולן אף שאר מעבירין סותרין בו. אין תימר יסתרו בו שבעה, מה שני בין נזיר טהור לנזיר טמא? ..איזה חומרא יש בנ"ט מבטהור? אית דבעי מימר מה שני בין במספרים לבתער, בנזיר טהור? =אי יסתור ל יום אין נפק"מ בין מספריים לתער אלא על כרחך מספריים בנזיר טהור אינו כ ל ו ם! [אין שום נפק"מ רק בלישנא דהתלמוד]

תמן תנינן שלשה מגלחין ותגלחתן מצוה הנזיר והמצורע והלוים וכולן שגילחו שלא בתער או ששיירו שתי שערות לא עשו כלום

אמר ר' אלעזר מתניתא בנזיר טמא, אבל בנזיר טהור כיון שגילח רוב ראשו אפילו שלא בתער יצא.

ר' אמי כהדא ר' אלעזר.

ר' זעירא בעי, כל עצמו אינו קרוי תער אלא בנזיר טהור!! תער לא יעבר על ראשו עד מלאת הימים, הא אם השלים צריך תער! דילמא לא איתאמרת אלא בנזיר טמא בשתי שערות. דווקא בנזיר טמא, מעכב 2 שערות, אבל טהור, ברוב סגי

אמר ר' יוסי לרבי יעקב בר אחא, נהיר את דהויתון קיימין בנזיר, ואמרינן לא שנייה בין נזיר טמא לנזיר טהור. ואמר ר' לעזר מתניתא בנזיר טמא. אבל לא בנזיר טהור. נזיר טהור למה לא? נזיר טהור מגלח לאחר זריקה, כיון שנזרק, שלמה נזרו. ברם הכא כנשור הוא אם ישייר שתי שערות, מחזי כמי שנשרו שערות ראשו, ולא עביד גלוח מעליא

את אמר בנזיר טהור רוב ראשו מעכב בו, גילח שלישו, לא הספיק לגלחו, עד שגדל כולו. מגלח השאר ודייו? או צריך לגלח את כולו גילח שלישA , וחזר, וחזר וגילח שליש B

את אמר בנזיר טמא שתי שערות מעכבות בו, שתי שערות סותרות בו. ודכותה בנזיר טהור שתי שערות מעכבות בו, שתי שערות סותרות בו? אמר ר' יוסי בי ר' בון וכן הוא. ותני כן: ר' שמעון בן יהודה אומר משם ר' שמעון כשם ששתי שערות מעכבות בו כך שתי שערות סותרות בו ודלא כלעיל

ר' ירמיה בעי, גילח את כולו, ושייר בו שתי שערות, והיה בהן כדי לכוף ראשו לעיקרו שני פעמים, וגלח מהן פעם אחת, מאחר שגילח כדי סימן יצא, או מאחר ששייר כדי סימן לא יצא?

רבי אילא אמר קומי רבי יוסי, למלקות אחת. לעיכוב שתים. לסתירה ברוב ראשו. א"ל ר' יוסי לר' אילא אף למלקות שתיים
מתניתא פליגא על רבי יוסי. או שסיפסף כל שהוא חייב! אמר רבי אבא בר ממל פתר ליה רבי יסא כל שהוא מזה, וכל שהוא מזה.

מתניתא פליגא על רבי אילא, יש תולש ש ת י שערות חייב עליהן משם ארבעה לאוים. משם נזיר, משם מצורע, משם י"ט, משם מקיף! ללאוים אתינן מיתני כדיי לעבור על כ ל הלאווין אבל למלקות בנזיר לוקין אפילו על אחת.

אית תניי תני מפספסין בקליקין שערות מסובכות ואית תניי תני אין מפספסין. אמר רב חסדא מאן דאמר מפספסין בבריא מאן אמר אין מפספסין בתש:

הלכה ד משנה נזיר שהיה שותה ביין כל היום אינו חייב אלא אחת. אמרו לו אל תשתה אל תשתה! והוא שותה חייב על כל אחת ואחת

היה מגלח כל היום אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל תגלח אל תגלח! והוא מגלח, חייב על כל אחת ואחת

היה מיטמא למתים כל היום אינו חייב אלא אחת. אמרו לו אל תיטמא אל תיטמא! והוא מיטמא חייב על כל אחת ואחת:

גמרא נזיר והוא בבית הקברות, ר' יוחנן אמר מתרין בו על היין ועל התגלחת. ר' שמעון בן לקיש אומר מאחר שאין מתרין בו על הטומאה, אין מתרין בו על היין... גר"ש כו' כו"ל בפר"ק ג'

היו לפניו צלוחיות שתים, אחת של מים ואחת של יין, נטל ושתה אותה של מים, אמרו, הוי יודע משאת שותה של מים, את שותה של יין, ויש בה עשרה זתים ואתה מתחייב עשרה מלקיות, אינו מקבל התרייה בדעת הזאת. אבל אם היתה צלוחית אחת של יין והתחיל לשתות בה, אמרו לו תהא יודע אם תשתה את כולה, יש בה עשרה זתים ותתחייב עשרה מלקיות, מקבל התרייה בדעת הזאת

היו לפניו שני שפודין אחת של שחוטה ואחת של נבילה, נטל לאכול אותה של שחוטה, אמרו לו תהא יודע מה שאתה אוכל של שחוטה אם את אוכל את הנבילה ויש בה עשרה זיתים ואתה מתחייב עליה עשרה מלקיות, אינו מקבל התרייה בדעת הזאת. אבל אם היה שפוד אחד של נבילה התחיל לאכול בו, אמרו לו תהא יודע, משאת אוכל כולו ויש בה עשרה זתים ואתה מתחייב עשרה מלקיות מקבל התרייה בדעת הזאת:

הלכה ה משנה שלשה מינים אסורין בנזיר: הטומאה והתגלחת והיוצא מן הגפן.
חומר בטומאה ובתגלחת מביוצא מן הגפן, שהטומאה והתגלחת סותרים, והיוצא מן הגפן אינו סותר
חומר ביוצא מן הגפן מבטומאה ומבתגלחת, שהיוצא מן הגפן לא הותר מכללו, והטומאה והתגלחת הותרו מכללן, בתגלחת מצוה ובמת מצוה
חומר בטומאה מן התגלחת, שהטומאה סותרת את הכל וחייבין עליה קרבן, והתגלחת אינה סותרת אלא עד שלשים יום, ואין חייבין עליה קרבן:

גמרא הטומאה- דכתיב (במדבר ו) כל ימי הזירו לה' על נפש מת לא יבוא. תגלחת- דכתיב (שם) כל ימי נדר נזרו תער לא יעבר על ראשו. היוצא מן הגפן- דכתיב (שם) מכל אשר יעשה מגפן היין וגומר. חומר בטומאה ובתגלחת, מביוצא מן הגפן. התגלחת- דכתיב ... והטומ'- דכתיב והימים הראשונים יפלו כי טמא נזרו

חומר ביוצא מן הגפן, מבטומאה ובתגלחת. הוון בעיי מימר בארבעה כוסות של פסח. שנזיר אסור בהם אבל אם אמר שבועה שאשתה, ונזר. ישתה, אשכח תני: לא ישתה. אף שנשבע שישתה, נזירות חלה עליו הותר בתגלחת מצוה. לא סוף דבר כדי לטהר לנגעו, אלא אפילו כדי ליתן סימן לנתקו ולידע אם פשה ואם לא פשה. ובמת מצוה, הדא היא דתנינן היו מהלכין בדרך ומצאו מת מצוה
חומר בטומאה מבתגלחת. הטומאה- דכתיב והימים הראשונים יפלו והביא כבש בן שנתו לאשם.

חומר בתגלחת שעשה בה המגלח כמתגלח והטמא לא עשה בה המטמא כמיטמא:

הלכה ו משנה תגלחת הטומאה כיצד? היה מזה בשלישי ובשביעי, ומגלח בשביעי, ומביא קרבנותיו בשמיני. ואם גילח בשמיני מביא קרבנותיו בו ביום דברי ר' עקיבה

אמר לו ר' טרפון מה בין זה למצורע? אמר לו: שזה =נזיר טמא טהרתו תלויה בימיו, וזה=מצורע טהרתו תלויה בתגלחתו. אינו מביא את קרבנותיו אלא אם כן היה מעורב שמש:

גמרא כתיב (במדבר ו) והזיר לה' את ימי נזרו. מיום הבאת קרבנותיו דברי רבי. ר' יוסי בי ר' יהודה אומר משעת תגלחתו.

ר' זעירא בשם רב הושעיה, ר' חייה בשם ר' יוחנן מה פליגין? בשגילח בשביעי, אבל גילח בשמיני והביא קרבנותיו בו ביום, כרע"ק, כל עמא מודה ביום הבאת קרבנותיו. כ אי"צ להמתין עוד יום

אמר ר' יוסי והוא שטבל בשביעי. אבל אם טבל בשמיני, נעשה שמיני שביעי, ותשיעי שמיני, ואינו מונה אלא מן התשיעי בלבד [אליבא רבי].

ניטמא וחזר וניטמא בשמיני, מביא קרבן לכל אחד ואחד.

אמר ר' זעירא, כרבי יוסי בי ר' יודה. ברם כרבי, היידא הוא עומד בנזירות בטומאה! אי לפני הבאת קרבנותיו, הרי עדיין עומד באמצע..ומביא רק קרבן אחד

א"ר אילא, מה פליגין? למנות לנזירות בטהרה, והזיר לה' את ימי נזרו והביא. רבי אומר: עד שיביא ממש. רבי יוסי בי רבי יהודה אומר אפי' נראה להביא. יכול להתחיל למנות בשביעי. אבל להביא קרבן טומאה, כל עמא מודיי שמביא קרבן טומאה. אים חזר ונטמא בשמיני בבקר לפני הבאת קרבנותיו, אף לרבי מביא שני קרבנות טו'

תני: ניטמא בשמיני וחזר וניטמא בשמיני מביא קרבן לכל אחד ואחד. על דעתיה דרבי זעירא: כרבי- נדחה קרבן ראשון ומביא קרבן שני. =מביא רק אחת על דעתיה דרבי יוסי בי ר' יהודה- לא נדחה =מביא שניים

על דעתיה דר' הילא, דברי הכל לא נדחה, ומביא אחר: =שניים

הלכה ז משנה תגלחת הטהרה כיצד? היה מביא שלש בהמות חטאת עולה ושלמים, שוחט את השלמים ומגלח עליהן, דברי ר' יהודה.
ר' אלעזר אומר לא היה מגלח אלא על החטאת, שהחטאת קודמת בכל מקום.
ואם גילח על אחת משלשתן יצא:

גמרא טעמא דר' יודא קמפרש ר' יהושע בן לוי אמר (במדבר ו) ואת האיל יעשה וגו' מה תלמוד לומר יעשה? הקדים בו מעשה. התיב רבי חיננא קומי ר' מנא והא כתיב ועשה הכהן את חטאתו..., מעתה, ועשה הקדים בו מעשה?! נימא דסגי בחטאת? מאי כדון? אתא ר' חיננא בשם ר' יהושע בן לוי שאם גילח על אחת משלשתן יצא

ר' זעירא בעא קומי רבי מנא, מאן תנא כל החטאות שבתורה קודמות לאשמות? רבי אלעזר. אמר ליה דברי הכל היא. כל החטאות שבתורה קודמות לאשמות:

הלכה ח משנה רבן שמעון בן גמליאל אומר הביא שלש בהמות ולא פירש. הראויה לחטאת תיקרב חטאת. לעולה תיקרב עולה. לשלמים תיקרב שלמים

היה נוטל שער ראש נזרו, ומשלח תחת הדוד. ואם גילח במדינה משלח תחת הדוד.

במה דברים אמורים? בתגלחת הטהרה אבל בתגלחת הטומאה לא היה משלח תחת הדוד
רבי מאיר אומר הכל משלחין תחת הדוד חוץ מן הטמא שבמדינה לבד:

גמרא הוון בעיי מימר בשלא פירש =לא אמר לכהן המקריב איזה בהמה הוקדש לעולה וכו', הא בתוך ביתו פירש. אמרין, אפילו בתוך ביתו לא פירש. למה? בהמה אין עליה הלכות סתומות בתחילה [=בהמות כמפורשות דמיא]

רבי יוסי בי רבי בון בשם רב: טובלו טובל השער ברוטב ברוטב. מה טעמא? ונתן על האש אף הזבח יהא באש

תני: הכל משלחין תחת הדוד חוץ מן הטמא שבגבולין. הטמא שבמקדש משלח שערו תחת הדוד של אשם מביא=משלח דברי רבי מאיר

ר' יודה אומר הטהור כך וכך מביא. הטמא כך וכך אינו מביא

וחכ"א הטמא שבמקדש והטהור שבגבולין אינו מביא. אין לך משלח תחת הדוד אלא המגלח בטהרה פתח אוהל מועד

רבנין אמרין עד שיהא ראוי וסמוך. ור"מ אומר ראוי אע"פ שאינו סמוך, סמוך אע"פ שאינו ראוי:

הלכה ט משנה היה מבשל את השלמים, או שולקן. וכהן נוטל את הזרוע בשלה מן האיל, וחלה מצה אחת מן הסל, ורקיק מצה אחד, ונתן על כפי הנזיר ומניפן. ואחר כך הותר הנזיר לשתות ביין וליטמא למתים

רבי שמעון אומר: כיון שנזרק עליו אחד מן הדמים, הותר הנזיר לשתות ביין ולהיטמא למתים:

גמרא מתניתא אמרה השלוק קרוי מבושל. דתנינן היה מבשל השלמים או שולקן. וקרייה אמרה שהצלי קרוי מבושל דכתיב (דברי הימים ב לה) ויבשלו את הפסח באש. אין תימר שלא כהלכה, ר' יונה בוצרייה אמר כמשפט!

ומתניתא אמרה שהשלוק קרוי מבושל? והא תנינן הנודר מן המבושל מותר בצלי ובשלוק!

אמר ר' יוחנן הלכו בנדרים אחר לשון בני אדם. אמר ר' יאשיה הלכו בנדרים אחר לשון תורה.

מה נפיק מביניהון? אמר קונם יין שאיני טועם בחג. על דעתיה דר' יוחנן אסור ביום טוב האחרון. על דעתיה דרבי יאשיה מותר. אוף ר' אושעיא מודה שהוא אסור. לא אמר ר' יאשיה אלא לחומרין.

ר' חייה בר בא אמר, ר' יוחנן אכל חליטא cake ואמר [בלשון שבועה] לא טעמית מזון בהדין יומא! והתנן הנודר מן המזון מותר במים ובמלח!! פתר לה מתני' דנדרים כר' יאשיה דאמר הילכו בנדרים אחר לשון התורה. מניין שכל הדברים קרויין מזון? בלשון ה ת ו ר ה אמר רבי אחא בר עולא (בראשית מה) ועשר אתונות נושאות בר ולחם ומזון וגומר מה תלמוד לומר ומזון? אלא מיכן שכל הדברים קרויין מזון.

כתיב (במדבר ו) ולקח הכהן את הזרוע בשלה מן האיל. אי בשלה יכול בפני עצמה? תלמוד לומר מן האיל. הא כיצד? חותכה עד שהוא מניח בה כשערה, ולא הקודש בולע מן החול, ולא החול בולע מן הקודש?

חילפיי שאל לר' יוחנן ולרשב"ל, טבל =דבר המתבל מהו שיוסר ביותר ממאתים? אמר ליה אין טבל ביותר ממאתים. והא תנינן כל המחמץ והמטבל והמדמע... אין תימר למאה ולמאתים, אפילו לא חימץ אפילו לא טיבל! אלא בענווים אנן קיימין. מדת חסידות שנו במשנה
[ר' יוסי בשם ר' יוחנן: בשלא צימיקו, אבל אם צימיקו יש טבל ביותר ממאתים. ר' חייה בשם רבי יוחנן בשלא בישלו אבל אם בישלו יש טבל ביותר ממאתים]

רבי יסא ורבי יהושע בן לוי בשם בר פדייה: כל נותני טעמים אחד ממאה. רבי חייה בשם רבי הושעיה בן לוי בשם בר פדייה: כל נותני טעמים אחד משעים. אמר רבי שמואל בר רב יצחק לרבי חייה בר אבא הא רבי יסא פליג עלך, והא מתניתא פליגא על תריכון! כל המחמץ מטבל מדמע.. אין תימר למאה ממאתים אפי' לא חימץ אפי' לא טיבל, אלא ביותר אנן קיימין!! אלמא נותן טעם אין לו שיעור!! אמר רבי ירמיה תיפתר הא דמשערין ב60 ו 100 בשר בבשר.

אמר רבי יוסי הוא בשר נבילה בבשר, הוא שאר כל האיסורין.

[רבי אבהו בשם רבי יוחנן ולאיסור שאר איסורין כגון גיד משערין אותו כילו בצל, כילו קפלוט]

מאי כדון? אהן אמר נותני טעמים אחד ממאה, ואהן אמר נותני טעמים אחד משעים. ושניהן למידין מאיל נזיר. מאן דאמר נותני טעמים אחד ממאה את עושה את הזרוע אחד ממאה לאיל. ומאן דאמר נותני טעמים אחד משעים

את עושה את הזרוע אחד מששים לאיל. מאן דאמר נותני טעמים אחד ממאה את מוציא את הזרוע מן העצמות. ומאן דאמר נותני טעמים אחד מששים אין את מוציא את הזרוע מן העצמות. וכשם שאת מוציא את העצמות מן הזרוע, כך את מוציא מן האיל!! ושוב לא הוי רק 60! לית יכיל דתני אין טינופת של תרומה מצטרפת עם התרומה לאסור את החולין, אבל טינופת של חולין מצטרפת עם החולין להעלות את התרומה

רב ביבי בעי, טינופת של תרומה מהו ש ת צ ט ר ף עם החולין להעלות את התרומה? מן מה דאמר רב הונא קליפין איסור מצטרפין להתיר. הדא אמרה טינופת של תרומה מצטרפת עם החולין להעלות את התרומה

תני ר' חזקיה: כל מה שאסרתי לך במקום אחר, התרתי לך כאן. לפי שבכל מקום מאה אסור, מאה ועוד מותר. וכא באיל נזיר אפילו מאה מותר

רב אמר תנופה מעכבת בנזיר. והתני תורת הנזיר בין שיש לו כנפים בין שאין לו כנפים! מה דאמר רב בנזיר שיש לו. ותני כן: הראוי לתנופה תנופה מעכבת בו, שאין ראוי לתנופה אין תנופה מעכבת בו

שמואל אמר שיער =קרח שאין לו שיער מעכבת בנזיר, כתנופות וכבהונות של מצורע. והתני תורת המצורע בין שיש לו בהונות בין שאין לו בהונות! פתר לה הך ברייתא כרבי אליעזר דאמר נותן על מקומן:

הלכה י משנה גילח על זבח ונמצא פסול, תגלחתו פסולה, וזבחיו לא עלו לו.
גילח על החטאת שלא לשמה, ואחר כך הביא שאר קרבנותיו לשמה, תגלחתו פסולה וזבחיו לא עלו לו.

גילח על העולה או ועל השלמים שלא לשמן, ואחר כך הביא שאר קרבנותיו לשמן, תגלחתו פסולה, וזבחיו לא עלו לו

ר' שמעון אומר: אותו הזבח לא עלה לו, ושאר כל הזבחים עלו לו.

ואם גילח על שלשתן =אחר ששחט שלשתן ונמצא ..לכל הפחות ..אחד מהן כשר, תגלחתו כשרה. ויביא שאר הזבחים:

גמרא רש"א: אותו הזבח.. עלת לו ולתגלחתו. אהניא ליה האי קרבן [ששחט של"ל], לגבי תגלחתו.. אין תימר לא עלת לו ולתגלחתו, אפילו זבחיו לא עלו לו
רבי יוחנן בעי, מהו על שלמי חגיגה לגלח כרבי שמעון? ולא מתניתא היא ר' שמעון אומר אותו הזבח לא עלה לו ושאר כל הזבחין עלו לו. ואפילו שחטן, לא כשלמי נדבה הן?! הדא אמרה שהוא מגלח על שלמי נדבה כרבי שמעון

רבי יוסי בר אבון אמר, רב אדא בר אחא ורבי יוחנן. רב אדא בר אחוה צריכא ליה. ורבי יוחנן פשיטא ליה:

הלכה יא משנה מי שנזרק עליו אחד מן הדמים, וניטמא, רבי אליעזר אומר: סתר את הכל. דס"ל תגלחת מעכבת וחכמים אומרים: יביא שאר קרבנותיו ויטהר =לכשיטהר
אמרו לו מעשה במרים התדמורית שנזרק עליה אחד מן הדמים ובאו ואמרו לה על בתה שהיא מסוכנת והלכה ומצאתה שמתה ואמרו חכמים תביא שאר קרבנות ותטהר:

גמרא מחלפא שיטתיה דרבי אליעזר תמן הוא אמר לא סתר אלא ז', וכא הוא אמר אכן! רבי יוחנן אמר סותר "כל" קרבנותיו
אבל אין צריך 30 יום רק מגלח סוף 7 מביא קרבנות טו' וממתין 7 ומגלח גילוח טהרה

פשיטא דא מילתא: ניטמא בלא נשר לר"א נטמא קודם תגלחת--חייב לחזור ולהביא את קרבנו [בסוף ז] . נטמא ואח"כ נשר? מי אמרי' כיון דאינו בר תגלחת--איגלאי מילתא דנטמא אחר גמר כל מעשיו! .אמר ר' חיננא ולא רבי אליעזר היא?! ורבי אליעזר שמותי הוא! דתני נזיר ממורט, בית שמאי אומרים צריך להעביר תער על ראשו. בית הילל אומרים אין צריך להעביר תער על ראשו ר"א כב"ש, ותגלחת מעכבת אפילו בנשרו--ופשיטא דהוי כנטמא לפני הגמר--וממילא לא עלתה לו קרבנו [רבינו מאיר שמחה אשר כוון ברוח"ק]

כן היא מתניתא: יטהר ויביא שאר קרבנו
כן היא מתניתא: תטהר ותביא שאר קרבנה:
מוצש"ק נצבים תשפ"ה כח אלול

מסכת נזיר פרק ז

הלכה א משנה כהן גדול ונזיר אינן מיטמאין בקרוביהן. היו מהלכין בדרך ומצאו מת מצוה, ר' אליעזר אומר יטמא כהן גדול ואל יטמא נזיר. וחכמים אומרים יטמא נזיר ואל יטמא כהן גדול

אמר להן רבי אליעזר: יטמא כהן שאינו מביא קרבן על טומאתו ואל יטמא נזיר שמביא קרבן על טומאתו

אמרו לו: יטמא נזיר שקדושתו קדושת שעה ואל יטמא כהן שקדושתו קדושת עולם:

גמרא כתיב (ויקרא כא) ועל כל נפשות מת לא יבוא. מה אנן קיימין אם לאוסרו על הרחוקים? הרי הוא בכלל כהן הדיוט. אלא אם אינו עניין לרחוקים תניהו עניין לקרובים. כתיב ועל כל נפשות לא יבא ו כ ו'. ואת אמר אכן?! א"ר חייה בר גמדא מיכן איסור אחר איסור בתורה אלא להתיר מת מצוה. =אין מיעוט אחר מיעוט, אלא לרבות

אית דבעי נישמעינה מן הדא: (שם) לא יטמא בעל בעמיו. בעמיו אינו מיטמא, מיטמא הוא למת מצוה

אית דבעי מישמעינה מן הכא: להחלו. להחלו אינו מיטמא אבל מיטמא הוא על מת מצוה

אית דבעי מישמעינה מן הדא (דברים כא) כי קללת אלהים תלוי את שהוא מוזהר על קללת השם, מוזהר הוא על מת מצוה. ושאינו מוזהר על קללת השם, אינו מוזהר על מת מצוה. וכיון שכהן מוזהר על קללה, מוזהר גם על מ"מ

התיבון הרי עכו"ם! מוזהר על קללת ולא על מ"מ! אילו שמיתתן בתלייה יצא זה שמיתתו בסייף

[קבור- מצות עשה. מניין את מרבה, סייף שנהרגו בו, עץ שנתלה בו, סודר שנחנק בו? ת"ל תקברנו. יכול יקברו עצו עמו? ת"ל (שם) כי קבור תקברנו קבורה לו לעצמו, ולעצו ולאבנו לעצמו. הא כיצד? מעמיק שלשה כדי שלא תעלם המחרישה. תקברנו- כולו ולא מקצתו. תקברנו- מיכן שאם שייר ממנו לא עשה כלום. שנאמר כי קבור תקברנו]

מיכן שאינו נעשה מת מצוה, עד שיהא ראשו ורובו. דווקא בשיש רו"ר נזיר מטמא

תני רבי יסא קומי רבי יוחנן כשם שאדם מיטמא למת מצוה, כך אדם מיטמא על אבר מת מצוה. אמר ליה רבי יוחנן: ויש כעין זו?! רבי יעקב בר אחא בשם רבי זעירה תיפתר בחוזר.

תני ר' יוסי אומר: אין אדם מיטמא על אבר מן החי מאביו, אבל אדם מיטמא על עצם כשעורה מאביו. רבי יודה אומר: כשם שאין אדם מיטמא על אבר מן החי של אביו, כך אינו מיטמא על עצם כשעורה מאביו. מעשה ביוסי בן פכסס שעלת על רגלו נומי, ונכנס הרופא לחותכה אמר לו כשתניח בו כחוט השערה הודיעני! חתכה והניח בה כחוט השערה, והודיעו. קרא לנחונייה בנו, אמר לו נחונייה בני! עד כאן הייתה חייב ליטפל בי, מיכן ואילך צא! שאין אדם מיטמא על אבר מן החי מאביו. וכשבא דבר אצל חכמים אמרו על זה נאמר (קהלת ז) יש צדיק אובד בצדקו, הצדיק אובד וצדקו עמו.

אי זהו מת מצוה? כל שהוא צווח ואין בני העיר באים. באו בני העיר הרי זה מושך את ידו. עד היכן? עד כדי נושאי המיטה, וחילופיהן וחילופי חילופיהן. בשאינן צריכין לו, אבל אם היו צריכין לו, לא בדא. בשאינן מכירין אותו, אבל

אם היו מכירין אותו אדם חשוב, לא בדא. בשאין כבודו, אבל אם היה כבודו אכן, לא בדא. והנשיא כבודו לכן.

ומהו שיטמא כהן לכבוד הנשיא? כד דמך רבי יודן נשייא, אכריז רבי ינאי ואמר אין כהונה היום. כד דמך רבי יודן נשייא בר בריה דרבי יודן נשייא, דחף רבי חייה לרבי זעירא בר בא בכנישתא דגופנא דציפורין, ומסאביה.
כד דמכת יהודיניי אחתיה דרבי יודן נשייא, שלח רבי חנינא בתר רבי מנא ולא סלק, אמר ליה אם בחייהן אין מיטמין להן, אשה נדה אסור ליטמאות לה מי שנזהר בכך לא כ"ש במיתתן!! אמר רבי נסא במיתתן עשו אותן כמת מצוה.

מהו שיטמא לכבוד רבו? רבי ינאי זעירא דמך חמוי. הוא הוה רביה. שאל לרבי יוסי ואסר ליה. שמע ר' חמא ואמר יטמאו לו תלמידיו. ניטמאו לו תלמידיו, ואכלו בשר ושתו יין.... אמר לון ר' מנא חדא מן תרתי לא פלטה לכון, אם אבילים אתם, למה אכלתם בשר ושתיתם יין? ואם אין אתם אבילים, למה נטמאתם?

מהו שיטמא אדם לתלמוד תורה? רבי יוסי הוה יתיב ומתני, ועאל מיתא. היה יושב ומלמד, ונכנס מת מאן דיתב ליה לא אמר כלום, ומאן דנפק ליה לא אמר ליה ולא כלום מי שישב לא אמר לו ...

ר' ניחומי בריה דרבי חייה בר אבא אמר, אבא, לא הוה עביר תחות כיפתא דקיסרין. ור' אמי עבר. רבי חזקיה רבי כהן ור' יעקב בר אחא הוון מטיילין בפלטיא דקיסרין, הגיעו לכיפה, ופירש ר' כהן, הגיעו למקום טהרה וחזר אצלן. אמר לון ר' כהן לתרוויהו במה הויתון עסקין? אמר ר' חזקיה לר' יעקב בר אחא לא תימא ליה כלום! אין דבאש ליה דפריש הרע בעיניו מה שפירש, דהא.. שמיטמא אדם לתלמוד תורה, לא ידעין.

ואי משום דהוה סייסן, מקשה דברים הרבה לא ידעין.

תני: מיטמא הוא כהן ויוצא לחוץ לארץ לדיני ממונות ודיני נפשות ולקידוש החדש ולעיבור השנה ולהציל שדה מן העכו"ם וללמוד תורה ולשאת אשה. ר' יודה אומר: אם יש לו מאין ללמוד אל יטמא. ר' יוסי אומר אפי' יש לו מאין ללמוד, יטמא. שלא מהכל אדם זוכה ללמוד. אמרו עליו על ר' יוסף כהן שהיה יוצא אחר רבו ומיטמא אחר רבו לציידן. אבל אמרו לא יצא כהן לחוץ לארץ אלא אם כן הבטיחו לו אשה.

מהו שיטמא כהן לנשיאות כפים? גבילה אחוי דרבי בא בר כהן אמר קומי ר' יוסה בשם ר' אחא: מיטמא הוא כהן לנשיאות כפים. שמע ר' אחא ואמר אנא לא אמרית ליה כלום! חזר ומר, או דילמא לא שמע מיני, אלא כיי דמר ר' יודה בר פזי בשם ר' אליעזר: כל כהן שעומד בכנסת ואינו נושא את כפיו עובר בעשה. וסבר מימר, שמצות עשה דוחה למצות לא תעשה...אנא לא אמרי ליה! איתוניה ואנא מלקי ליה!!

##ר' אבהו הוה יתיב מתני בכנישתא מדרתא דקיסרין, והוה תמן מיתא. הגיעה עונת נשיאות כפים לא שאלון ליה, אים מותר לכהנים ליכנס שם [רק עמדו בחוץ] ענתא דמיכלא הגיע עת האוכל אתא ושאלון ליה, אים מותרין ליכנס לאכול בביה"ן אמר לון על נשיאות כפים לא שאלתון יתי, ועל מיכלא שאילתון יתי?! כד שמעין כן, הוה כל חד וחד מינהון שמט גרמיה וערק. מחמת בושה...

אמר ר' ינאי מיטמא כהן לראות המלך. כד סלק דוקלינוס מלכא להכא, חמון לר' חייה מיפסע על קיברייא דצור, בגין מיחמיניה. ר' חזקיה ר' ירמיה ור' חייה בשם ר' יוחנן מצוה לראות גדולי מלכות, לכשתבוא מלכות בית דוד יהא יודע להפריש בין מלכות למלכות

מהו שיטמא לכבוד אביו ואמו? ר' יסא שמע דאתת אימיה לבוצרה אתא ושאל לר' יוחנן מהו לצאת? אמר ליה מפני סכנת דרכים צא, ואם בשביל כבוד אמך איני יודע. אמר רב שמואל בר רב יצחק עוד היא צריכה לר' יוחנן. אטרח עלוי ואמר: גמרת לצאת, תבוא בשלום! שמע ר' לעזר ואמר אין רשות גדולה מזאת!!

מהו שיטמא אדם לכבוד הרבים? תני היו שני דרכים מתאימות אחת רחוקה וטהורה, ואחת קרובה וטמאה, אם היו הרבים הולכים ברחוקה, הולך עמהן. ואם לאו הולך בקרובה מפני כבוד הרבים. עד כדון בטומאה שהוא מדבריהן, ואפי' בטומאה שהוא מדבר תורה? מן מה דאמר ר' זעירא גדול כבוד הבריות שדוחה למצוה בל"ת שעה אחת. הדא אמרה ואפי' בטומאה שהיה מדבר תורה

ר' יונה ר' יוסי גליליא בשם רבי יוסי בן חנינה: אין שואלין הלכות לפני מיטתו של מת. והא ר' יוחנן שאל לר' ינאי קומי ערסיה דרבי שמעון בן יוצדק, הקדיש עולתו לבדק הבית... והוא מגיב ליה! והוא השיב לו [אלמא שרי!] אמר, כד הוה מסקין ליה לסידרא כשהכניסו המת לביה"ן [שרי] והא ר' ירמיה שאל לר' זעירא קומי ערסיה דר' שמעון ודר' שמואל בר רב יצחק והוא מגיב ליה! אמר, כד הוה רחיק הוה מגיב ליה, כד הוה קריב לא הוה מגיב ליה

תני: הכתפים אסורים בנעילת הסנדל. שמא יפסק סנדלו של אחד מהן ונמצא מתעכב מן המצוה.

ר' זעירא שרע בדיבוריה האריך מאד בהספד אתון בעיי מיזקפוניה, ואשכחוניה איעני. כשרצו [תלמידיו] לזקפו, נחלש מאד ולא יכול א"ל מהו אכן? אמר לון להן דתנינן (קהלת ז) והחי יתן אל לבו!

המוצא מת מצוה הרי זה מיטפל בו וקוברו במקומו. אימתי? בזמן שמצאו חוץ לתחום, אבל אם מצאו בתוך התחום הרי זה מביאו במקום הקברות וקוברו. אמר רבי עקיבה כך היתה תחילת תשמישי לפני חכמים: פעם אחת הייתי מהלך בדרך ומצאתי מת מצוה וניטפלתי בו כארבעת מיל עד שהבאתיו למקום הקברות וקברתיו. וכשבאתי אצל ר' אליעזר ואצל ר' יהושע אמרתי להם את הדבר, אמרו לי על כל פסיעה ופסיעה שהיית פוסע מעלין עליך כאילו שפכת דמים דמת מצוה אסור להזיזו אמרתי אם בשעה שנתכוני לזכות, נתחייבתי. בשעה שלא נתכוונתי לזכות, על אחת כמה וכמה! באותה שעה לא זזתי מלשמש חכמים. הוא היה אומר דלא שימש חכימיא, קטלא חייב.

מת מצוה קנה מקומו ארבע אמות אפילו שדה מלא כורכמין. שעל מנת כן הנחיל יהושע לישראל את הארץ. אימתי? בזמן שמצאו בשדה, אבל אם מצאו בדרך, קוברו או לימין הדרך או לשמאל הדרך. שדה בור ושדה ניר, קוברו בשדה בור. שדה ניר ושדה זרע, קוברין אותו בשדה ניר. שדה כרם ושדה זרע, קוברו בשדה זרע. שדה כרם ושדה אילן, אית תניי תני קוברו בשדה כרם אית תניי תני קוברו בשדה אילן. מאן דאמר קוברו בשדה כרם אבל בשדה אילן לא, מפני אהל טומאה. מאן דאמר בשדה אילן אבל בשדה כרם לא, מפני הכשר בצירה

החליף, ר' אימי בשם ר' שמעון בן לקיש עובר משום (דברים כא) לא תטמא את אדמתך

היו שתיהן בור שתיהן ניר שתיהן זרע קוברו באיזה שירצה. כהן ולוי, יטמא לוי. לוי וישראל, יטמא ישראל. ולא הוא לוי הוא ישראל?! אמר ר' אבין בשעת דוכן שנינו

#מודין חכמים לר"א בכהן גדול ונזיר, וכהן גדול, שיטמא כהן גדול ואל יטמא נזיר. ומודין ר' אליעזר לחכמים בכהן גדול ונזיר, ונזיר, שיטמא נזיר ואל יטמא כהן גדול.

לחכמים.. הגע עצמך שהקדישו אביו מרחם?! זו תורה וזו אינו תורה. נזירות מרחם אינו מה"ת

רבי חונא בשם רב יוסף: אתיא דר' אליעזר כבית שמאי. דבית שמאי אומרים תדיר ומקודש, מקודש קודם. כן ר' אליעזר אומר תדיר ומקודש מקודש =נזיר קודם.

נזיר שלשים ונזיר מאה, יטמא נזיר שלשים. נזיר מאה ונזיר עולם, יטמא נזיר מאה. נזיר עולם ונזיר נזירות, קיבל עליו הרבה נזיריות של 30 30 אית תניי תני יטמא נזיר עולם, ואית תניי תני יטמא נזיר נזירות. מאן דאמר יטמא נזיר עולם הא נזיר נזירות לא, מפני שקרבנותיו מרובין. מאן דאמר יטמא נזיר נזירות, ונזיר עולם לא, מפני שתגלחתו מרובה. שאינו מגלח אלא לזמן מרובה [יב"ח].

החליף, ייבא =אתיא כהדא דאמר ר' אמי בשם ר' שמעון בן לקיש עובר משום לא תטמא את אדמתך, וכא כן: והכא נמי כן

הלכה ב משנה על אילו הטמאות הנזיר מגלח: על המת. ועל כזית מן המת. ועל כזית נצל. ועל מלא תרווד רקב. ועל השזרה ועל הגולגולת. ועל אבר מן המת ועל אבר מן החי שיש עליהם בשר כראוי. ועל חצי קב עצמות. ועל חצי לוג דם. על מגען ועל משאן ועל אהילן. ועל עצם כשעורה על מגעו ועל משאו

על אילו, הנזיר מגלח, ומזה בשלישי ובשביעי, וסותר את הקודמים, ואינו מתחיל למנות עד שיטהר ויביא את קרבנותיו:

גמרא חד סב שאל מר' יוחנן, כזית מן המת מטמא, כולו לא כ"ש?! אמר לו להביא את הנפל שאין בו כזית. חזר ושאל, אבר מן המת מטמא, לא כל שכן כולו?! אמר לו להביא את הנפל שלא קרשו איבריו.

אמר רבי יוסי: חכים [לשון סגי נהור] הוא ההן סבא דלא חכים משאיל?! מכיון דשאל קדמיתא, לא הוה צריך מישאל תינייתא! ואי בעי מישאול תרתיהון, שאל תינייתא וחזר מישאל קדמיתא!! היה לו לשאול השני לפני ששאל הראשון!!

תלמידוי דר' יוסי בן חלפתא שאלון קדמיתא ולא שאלון תינייתא. דהא פשיטא לון מכיון שאין בו בכל הנפל כולו כזית, דבר בריא הוא שלא קרשו איבריו.

אמר רבי מנא לר' חזקיה, נהיר את דהוה ר' יעקב בר אחא קאים הכא ואף תרתין שאילתא דהן סבא באהילות. אהלות 2 אף שם יש לשאול כזה להדא מילה, לאיזה דבר? לא שהנזיר מגלח עליהן?!

ועוד מן הדא דאמר ר' יוחנן היית סבור שאין הנפלים תורה. ממה שהוא מושיב את אימן ימי טוהר, הדא אמרה שהנפלים תורה

תני ר' שמעון בן יוחי אומר: מפני מה אמרו השרץ מטמא בכעדשה? מפני שהשרץ תחילת ברייתו בכעדשה. ר' יודן בעי, המת יטמא פחות מכזית! דא"ר יוחנן להביא את הנפל שאין בו כזית. ונבילה מטמא כאפון! דאמר ר' חנינה אני ראיתי עגל כאפון בשפיר! מאי כדון? מדרשות אמינא, דרוש וקבל שכר

אי זהו נצל? בשר המת שנמוק, וה מ ו ה ל ש ק ר ש. הא עודהו מחוי, לא?! לא כן אמר ר' חנינה בשם רבי: חלב המת שהתיכו הרי זה טמא! [חתכו והתיכו הרי זה טהור

ר' יודן ור' יוסי: חד אמר להוציא מי בשר שבו. וחרנה אמר שאם יקרש ויהא בו כזית יהא מטמא מחוי

תנינן רבי יוסי אומר: בשר המת שיבש ואינו יכול להשרות ולחזור כמות שהיה, טהור. מאי טעמא דרבי יוסי? ולא מן הנבילה למד?! דכזית בשר מטמא מה נבילה אם יבשה טהורה, אף המת אם יבש יהא טהור
רבי אמי בעי, אי מה הנבילה אם נסרחת טהורה אף המת אם נסרח יהא טהור! מעתה אין נצל כרבי יוסי?! אשכח תני בשם רבי יוסי: יש נצל. חברייא בעון קומי רבי יסא, אי מה הנבילה אין לה רקב אף המת אין לו רקב! אמר לון לא למד המת מן הנבילה לעצמות, אלא לבשר. אין רקב לבשר, יש רקב לעצמות

כהדא דתני בר קפרא (משלי יד) ורקב עצמות קנאה. רבי ינאי אמר (במדבר יט) או בקבר אפילו נגע בקבר אדם הראשון. חברייא אמרין מסרס קרייא: או בקבר או ברקב הוא. תני בר קפרא אומר או בקבר או ברקב.

אמר רבי יודה בן פזי מלא תרווד אחד נטל הקב"ה ממקום המזבח וברא בו אדם הראשון אמר הלואי ייברא ממקום המזבח ותהא לו עמידה. הדא הוא דכתיב (בראשית ב) וייצר ה' אלהים את האדם עפר מן האדמה וכתיב (שמות כ) מזבח אדמה תעשה לי. מה אדמה שנאמר להלן מזבח אף כאן מזבח (שמות כ)

והיו ימיו מאה ועשרים שנה. קרוב לאלף שנה חיה אדם הראשון ואת אמר והיו ימיו מאה ועשרים שנה?! אלא לק"כ שנה הוא חוזר למלוא תרווד אחד רקב. וקשיא, עוג מלך הבשן מאה ועשרים שנה, ותינוק בן יומו מאה ועשרים שנה?! עוג מלא תרווד רקב, ותינוק בן יומו מלא תרווד רקב?!

מלא תרווד רקב שאמרו ישנו מקישרי אצבעותיו ולמעלה דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים מלא היד הגדולה. רבי זעירא רבי חייה בשם רבי: מחוי הדא דרבי מאיר הכין, והדא דרבנן הכין

אי זהו מת שיש לו רקב? הנקבר ערום בארון של שייש או על גבי ריצפה או על גבי טבלה של שייש. אבל נקבר בכסותו, על ארון של עץ, או ע"ג טבלה של עץ, אין זה רקב. זהו "עפר קברות" וצריך מלא תרווד "ועוד"

רבי יוחנן אמר נקבר עמו אפילו גילגלין עוד דבר קטן, אין זה רקב. ר' יסא בשם רבי יוחנן שני מתים שקברן זה בצד זה, זה נעשה גילגלין לזה, וזה נעשה גילגלין לזה!

##מה נפשך גילגלין לזה ולא לזה?! רק תרוויהו טהור

התיב אבא בר נתן הגע עצמך שהביא חצי תרווד רקב מזה, וחצי תרווד רקב מזה, ועירבן זה בזה? והוה עיינן עיניים גדולות, ואיתחמי מגחיך, ואיקפד עלוי ומית ריו"ח הקפיד עליו

אמר רבי יוסא הא אזיל גוברא ולא שמעינן מינה כלום! מאי כדון? תמן, כשנקברו מעיקרא יחדיו אין כל אחד ראוי למלא תרווד רקב. ברם הכא כל אחד ואחד ראוי למלוא תרווד רקב

נחתכה רגלו מארכובה ולמעלה, אין לו רקב דהו"ל מת חסר. מארכובה ולמטה, יש לו רקב. נקברה עמו, מארכובה ולמטן- היא נעשית לו גילגלין. מארכובה ולמעלן- אין נעשית לו גילגלין כנקבר בכסותו... [חברייא בעו קומיה רבי שמואל בר אבדומא, נשברה רגלו מן הארכובה

ולמטן? ואמר לון אין כיני אפילו לא נשברה, אראה אותה כאילו היא חתוכה ותיעשה לו גילגלין! ומדחה.. מכיון שהיא מחוברת לו כולו גוף אחד הוא!]

חסר, מהו שיהיה לו רקב? נישמעינה מן הדא: חסר אין לו רקב. ואין לו תפישת קבר. ואין לו שכונת קברות. רבי יוחנן בעי כמה יחסר ולא יהיה לו רקב? ייבא כיי דתנינן תמן: כדי שיינטל מן החי וימות, וכא כן. הגע עצמך שניקב וושטו, הרי אינו חסר ואינו חיה!! ופשיטא די"ל רקב! לית לך אלא כהדא: נחתכה רגלו מן הארכובה ולמטה יש לו רקב, לא אכפת לי אים חסר מן הארכובה ולמעלן אין לו רקב. [נקברה עמו מן הארכובה ולמטן נעשית לו גילגלין מן הארכובה ולמעלן אין נעשית לו גילגלין]

נפלים מהו שיהא להן רקב? מאן דמר דמן מטמא ברביעית, יש להן רקב. ומאן דמר אין דמן מטמא ברביעית, אין להן רקב.

נישמעינה מן הדא: עפר תלוליות למה הוא טמא? מפני שהנשים קוברות שם נפליהן.
ומדחה..אמר רבי יודן אבוי דר' מתנייה, לא מסתברא דלא =לא מסתבר אלא דמוכי שחין קוברין שם איבריהן. אית לך מימר משם רקב?! והלא אין דין רקב באמ"ה! לא משם מגע כשעורה!

תו' אהלות 16:1 והא תני: נטל ממנו מן התל עפר, וסמכו לו, בעפר אחר טהור. אלמא משום רקב הוא[דמטהרין בו ס פ ק]!

תיפתר כהדין תניא דתני: תוספ' אהלות 17:9 בית הפרס שעשה בו אשפה גבוהה עשרה טפחים ויכול להסיטו טהור [אע"ג דיכול להסיטו--כיוון דגבוה 10 ל"ח]

עקרה ממקומה, [מקום שהיה שם האשפה] טמא. רשב"ג מטהר

בית הפרס שריצפו ברבידים ובאבנים שאין יכול להסיטן טהור

עקרו ממקומן, טמא. רשב"ג מטהר.

.....עקרו ממקומו טמא. רבן שמעון בן גמליאל מטהר. אלמא אף עצם כשעורה, מטהרין כשיש ספקו

על השדרה...אמר רבי שמעון בן אלעזר וירדו בשיטת ר"ש. דתני השזרה והגולגולת אפי' מכותתין אפי' מפורקין טמא, שהקבר מצרפן משום אדם באהל.

מתניתא דר' לעזר בן עזריה. דתני אמר ר' אלעזר: בראשונה היו בתי דינין חלוקין, מקצתן אומרים "רביעית" דם, רובע עצמות. מקצתן אומרים "חצי" לוג דם, חצי קב עצמות. בי"ד שאחריהן אמרו רביעית דם ורובע עצמות, לתרומה ולקדשים. חצי קב עצמות וחצי לוג דם, לנזירות ולטומאת מקדש וקדשיו. ר' יעקב בר אידי בשם ר' שמעון מדרש אמרוה מפי חגי זכריה ומלאכי:

הלכה ג משנה אבל הסככות, והפרעות, ובית הפרס, וארץ העמים, והגולל, והדופק, ורביעית דם, ואהל רובע עצמות, וכלים הנוגעין במת, וימי ספירו, וימי גמרו.

על אילו אין הנזיר מגלח. ומזה בשלישי ובשביעי ואינו סותר את הקודמים. התחיל מונה מיד. וקרבן אין לו.

באמת אמרו: ימי הזב והזבה, וימי הסגירו של מצורע, הרי אילו עולין לו:

גמרא בנתיים מהו? ר' יוחנן אמר בנתיים להקל. רבי שמעון בן לקיש אמר בנתיים להחמיר. מהו "בנתיים"? זה אבר מן המת ואבר מן החי, שאין עליהן בשר כראוי [לעניין גלוח נזיר על נגיעתם] ר' יוסי בעי, מניין עצם כשעורה, לא מן הדין קרייא (במדבר יט) או בעצם אדם, הכא את עבד לה כשעורה, והכא

את עבד לה פחות מכשעורה כ איך אפשר ללמוד ממקרא אחד שני דינים שונים?

תני רבי שמואל בר אבודמא (שם) בחלל- כל שהוא חלל. בחלל- זה אבר מן המת ואבר מן החי שאין עליהם בשר כראוי.

אמר ר' יוחנן: סככות ופרעות, תורה הן אצל תרומה ואין הנזיר מגלח. רבי ירמיה בעי, אם לשרוף, אפי' על ספק דבריהן שורפין! אלא ללקות. אלא שלוקין כשאוכל תרומה בטו' סככות

תני רבי יסא ציידיניה קומי ר' ירמיה ופליג על ר' ירמיה. כל טומאה מן המת שהנזיר מגלח, לוקין עליו. וכל טומאה מן המת שאין הנזיר מגלח עליה, אין לוקין עליו.

אמר ר' יוחנן רובדי אילן שיש בהן ארבעה על ארבעה, הנזיר מגלח

רבי יוסי אמר ר' יוחנן: ידו אחת בצד זו, וידו אחת ברובד, אין הנזיר מגלח. ידו אחת מעל לרובד,[ענף שאי"ב 4] נגד הטומאה ממש, ויד שני מתחת הענף ש ל א כנגד הטו' [אף שיש "ממנ"פ", טהור]
ר' מנא בעי, אם אהל לחוץ, יהא אהל להמשיך. אם אינו אהל להמשיך, תיפקע טומאה! =נימא "טומאה בוקעת"
אמר רבי יוחנן: המת והנזיר תחת המטה, אין הנזיר מגלח. כ"ש המת בבית והנזיר תחת המיטה, אין נזיר מגלח. המת תחת המיטה והנזיר בבית, הנזיר מגלח. פריך ממנ"פ..ר' יוסי בעי, אם חוצץ הוא בפני טהרה, יחוץ בפני הטומאה. אם אינו חוצץ בפני טומאה, אל יחוץ בפני טהרה =מ"ש 2 מ3?

אמר ר' יוחנן המת: והנזיר תחת כרעי המיטה, תחת מעי הגמל, תחת השקוף, תחת מלתריות, אין הנזיר מגלח. ולא כל דבר שלא נעשה להגן. שמע חזקיה ואמר: טהרו מתים!!

אמר ר' יוחנן: המת בבית, והנזיר בטריקלין חדר חיצון, הנזיר מגלח. המת בטריקלין, והנזיר בבית אין הנזיר מגלח.

אמר ר' יוחנן: טומאה מחצי כותל ולחוץ, אין הנזיר מגלח. מחצי כותל ולפנים, הנזיר מגלח. מחצה על מחצה, אין הנזיר מגלח. אמר ר' יאשיה טומאה טמונה בקרקעו של בית, אין הנזיר מגלח

ר' יעקב בר אחא בשם ר' יאשיה רוב בניינו ורוב מיניינו של מת אין הנזיר מגלח.

באמת.. דאמר ר' אליעזר כל מקום ששנינו באמת הלכה למשה מסיני

(במדבר ו) יפלו כי טמא נזרו- מיכן שטמאים נופלין. ויסתור? אין לך סותר אלא ימי המת בלבד.

ויעלו? מה אם ימים שעושין משכב ומושב, ימי זב וזבה את אומר עולין. ימים שאין עושין משכב ומושב, כגון ימי ספירו וגמרו אינו דין שיעלו!! מה חמית מימר שאין עולין? א"ר.. בשם רבי שמעון בן לקיש (שם) גדל פרע שער ראשו, ימים של גידול שיער עולין, ימים של העברת שיער אין עולין. עד כדון בימי ספירו, בימי גמרו? ר' יוחנן בשם ר' ינאי (במדבר יב) אל נא תהי כמת- מה ימי המת אין עולין, אף ימי גמרו אין עולין.

חד בי רבי אמר הדא דר' יוחנן קומי ר' שמעון בן לקיש, ולא קיבל עלוי. אמר ליה: הכא את עבד לה הסגר, והכא את עבד לה החלט! לית יכיל! דאמר ר' יוחנן בשם ר' ינאי אל נא תהי כמת, תסגר.. מה ימי הסגר שבעה אף ימי המת שבעה!! =איך תדרוש מפסוק אחד הסגר והחלט?

הלכה ד משנה ר' אלעזר אמר משום רבי יהושע: כל טומאה מן המת שהנזיר מגלח עליה, חייבין עליה על ביאת מקדש, וכל טומאה מן המת שאין הנזיר מגלח עליה הלכה ז, אין חייבין עליה על ביאת המקדש.

אמר ר' מאיר לא תהא זו קלה מן השרץ!

אמר ר' עקיבה: דנתי לפני רבי אליעזר, מה אם עצם כשעורה שאינו מטמא את האדם באהל, הנזיר מגלח על מגעו ועל משאו. רביעית דם שהיא מטמא את האדם באהל, אינו דין שיהא הנזיר מגלח על מגעה ועל משאה!

אמר לי מה זה עקיבה? אין דנין כאן מקל וחומר! וכשבאתי והרציתי את הדברים לפני ר' יהושע, אמר לי יפה אמרת. אלא כך אמרה הלכה: שאין דין ג ל ו ח ברביעית דם

גמרא תמן תנינן: שנים טמאין במת- אחד טמא טומאת שבעה, ואחד טמא טומאת טמאי ערב. שלשה טמאים במת- שנים טמאים טומאת שבעה, וא' טמא טומאת ערב. ד' טמאים במת- ג' טמאים טומאת ז', וא' טמא טומאת ערב סייף שנגע בשמעון שנגע בסייף שנגע במת [שמעון ושני הסייפים טמאים ז]

כיצד? שני בני אדם הנוגעין במת, טמא טומאת שבעה. ואדם הנוגע בו טמא טומאת ערב כו'

ר' יוחנן בשם רבי ינאי: וכולהון תורה הן אצל תרומה. אבל על ביאת המקדש אינו חייב אלא על הראשון בלבד, אבל לא על שני שנגע בראשון. מה טעם? (במדבר יט) ואיש אשר יטמא ולא יתחטא. ה ט ע ו ן ח י ט ו י חייב על ביאת מקדש, אין טעון חיטוי אינו חייב על ביאת המקדש

התיבון הרי אדם הנוגע בכלים הנוגעין במת, טעון חיטוי והוא שני! אמר ר' אבין בר חייה בטומאת איש באיש, לא בטומאת איש בכלים. מילתיה דרבי אבין בר חייה, אינו חייב אלא על הראשון בלבד. מאחר שאילו אדם באדם אינו חייב אלא על הראשון בלבד וכא אינו חייב אלא על הר א ש ו ן בלבד. סוף דבר: אינו חייב על ביאת מקדש רק א ד ם שנגע במת ותו לא מידי

[אמר רבי יוסי והוא שטבל. =נוגע במת אינו פטור רק אחרו שכבר הזה ג ו ז ו ג ם טבל אבל אם לא טבל, הדא היא דרבי. דרבי אמר כל הטמאים בטומאתן עד שיבואו במים]

אמר ר' אילא: הוא עצמו שנגע בכלים שנגעו במת, חייב. אמרה, ואמר טעמא. אשר יטמא ולא יתחטא- בטומאת איש בכלים.

שייך לעיל אחר "התיבון" הראשון (התיבון, הרי כלים הנוגעים במת, ואדם בכלים, וכלים באדם, טעון חיטוי, והוא שלישי! כדאמר רבי אבון בר חייה בטומאת איש באיש. ולא בטומאת אדם בכלים)

רבי זריקא בשם רב המנונא תניי תמן מסייע לרבי אילא: כלי שחציו מן החלמה [מתכת] וחציו מן הגללים, אין חייבין עליו על ביאת המקדש. מפני שחציו מן החלמא וחציו מן הגללים, אבל אם היה כולו מן החלמא, חייב. מנו חייב? לא הנוגע?! לא שני שנגע בראשון הוא?! אלמא "שני" ג"כ חייב! א"ר פינחס קומי רבי יוסי תיפתר בשזרקו. אמר ליה אי בשזרקו, למה חייב? א"ל משם מכניס כלים טמאים במקדש. כהדא דתני על רחיצת גופו ענוש כרת, ועל כיבוס בגדיו בארבעים

א"ר לעזר בי רבי יוסי אנן תנינן הדאשאין חייב על ביאת מק' רק נוגע במת , ופליג על קדמייא. דתני ר' אלעזר אמר משום ר' יהושע: כל טומאה מן המת שהנזיר מגלח עליה חייבין על ביאת מקדש, וכל טומאה מן המת שאין הנזיר מגלח

עליה, אין חייבין עליה על ביאת המקדש. ראשון, שהנזיר מגלח עליו, חייבין עליו על ביאת מקדש. שני, שאין הנזיר מגלח עליו, אין חייבין עליו על ביאת המקדש. ומתניתין קמ"ל כר' אבון!

מדחה ליה..אמר רבי יוחנן לטמאות הפורשות מן המת נצרכה. רביעית דם, רובע עצמות, שאין הנזיר מגלח עליהן, אין חייב עליהן. חצי לוג דם, וחצי לוג עצמות, שהנזיר מגלח עליהן, חייבין עליהן על ביאת המקדש.

אמר רבי ירמיה הוינן סברין מימר מה פליגי לקרבן? אבל למלקות, נזיר שנטמא במזיד לוקין אפי' על השלישי אפי' על הרביעי.
תני ר' יוסי ציידניה קומי רבי ירמיה ופליג על רבי ירמיה: כל טומאה מן המת שהנזיר מגלח עליה, לוקין עליה את הארבעים. וכל טומאה מן המת שאין הנזיר מגלח עליה אין לוקין עליה את הארבעים

ומדחה.. אמר ר' יוסי בי ר' בון ר' ינאי כהא דאמר ר' יוחנן לטמאות הפורשות מן המת נצרכה. רביעית דם רובע עצמות שאין הנזיר מגלח עליהן, אין לוקין עליהן. חצי לוג דם וחצי לוג עצמות שהנזיר מגלח עליהן לוקין עליהן:

מסכת נזיר פרק ח

הלכה א משנה שני נזירין שאמר להן אחד, ראיתי אחד מכם שניטמא ואיני יודע אי זה מכם, מביאין קרבן טומאה וקרבן טהרה, ואומר: אם אני הוא הטמא קרבן טומאה שלי וקרבן טהרה שלך, ואם אני הוא הטהור קרבן טהרה שלי וקרבן טומאה שלך. וסופרים שלשים יום ומביאין קרבן טהרה ואומר אם אני הוא טמא קרבן טומאה שלי וקרבן טהרה שלך, וזה קרבן טהרתי. ואם אני הוא הטהור, קרבן טהרה שלי וקרבן טומאה שלך, וזה קרבן טהרתך

מת אחד מהן, אמר ר' יהושע יבקש אחד מן השוק וידור כנגדו נזיר. ויאמר: אם טמא הייתי הרי אתה נזיר מיד, ואם טהור הייתי הרי אתה נזיר לאחר שלשים יום. וסופרים שלשים יום ומביאין קרבן טומאה וקרבן טהרה ויאמר אם אני הוא הטמא קרבן טומאה שלי וקרבן טהרה שלך. ואם אני הוא הטהור קרבן טהרה שלי וקרבן טומאה בספק. וסופרים שלשים יום ומביאין קרבן טהרה ואומר אם אני הוא טמא קרבן טומאה שלי וקרבן טהרה שלך וזה קרבן טהרתי. ואם אני הוא טהור, קרבן טהרה שלי, וקרבן טומאה בספק, וזה קרבן טהרתך.

אמר לו בן זומא מי שומע לו שידור כנגדו!! אלא מביא חטאת העוף ועולת בהמה ואומר: אם טמא הייתי החטאת מחובתי והעולה נדבה, ואם טהור הייתי העולה מחובתי שמגלח עליו והחטאת בספק. וסופר שלשים יום ומביא קרבן טהרה ואומר אם טמא הייתי העולה ראשונה נדבה וזו חובה, ואם טהור הייתי העולה ראשונה חובה וזו נדבה, וזה שלמים וחטאת שאר קרבני

א"ר יהושע נמצא זה מביא קרבנותיו חציים!!

אבל הודו חכמים לדברי בן זומא:

גמרא ולא סוף דבר כשאמר להן אחד ראיתי את אחד מכם שניטמא ואיני יודע אי זה מכם, אלא אפילו אמר להם ראיתי אחד מכם שנזר, ואיני יודע אי זה מכם, שניהן נוהגין נזירות על פיו. בשאינן מכחישין אותו, אבל אם מכחישין אותו, לא בדא.

היו שניים מכחישין? ואומרים לנזיר נטמאת!

ייבא כהדא: עד אומר ניטמא וחייב אתה קרבן על ביאת מקדש והוא אומר לא ניטמאתי- טהור. ב' אומרין ניטמאת, והוא אומר לא ניטמאתי- שניהן נאמנין ממנו דברי ר"מ. וחכ"א הוא נאמן ע"י עצמו.

רב יהודה בשם רב כיני מתניתא: רבי מאיר מטמא, ורבי יהודה וחכמים מטהרין.

אמר ר' יוחנן כיני מתניתא: ר"מ וחכמים מטמאין, ור' יהודה מטהר

מיליהון דרבנן מסייעין לר' יוחנן. דחכמים כר"מ ס"ל

דא"ר גוריון בשם ר' יוסי בן חנינה לא א"ר י ו ד ה אלמא "חכמים" לא קיימי בשיטת ר"י אלא בטומאה ישנה, שיכול לומר נטמאתי וטהרתי.

עניין חדש ותני כן: מודים חכמים לר"י בשנים שאמרו לו אכלת חלב, והוא אומר לא אכלתי, שהוא נאמן

ותני: הוא הדבר על אכילת חלב, הוא הדבר על ביאת המקדש, דאיכא למימר דאכלתי/נכנסתי מזיד

אבל לא לטומאה..ויודון ליה בטומאה? כגון טומאה ישנה למה אין חכמים מודים לר"י [הא איכא לתרץ דיבוריה!] מפני טומאת נזיר שהוא אומר לו, איכן הוא קרבנך שהבאת? ל"ש "תירוץ דבריו" [דבכל אופן שנטמא--חייב ק"ט] ויודון ליה בתרומה? כשאומר לא אכלתי=לא אכלתי שוגג אלא מזיד [וליפטר מחומש] עד כאן קשי רבי חנינה

ר' מנא שמע לן מן דבתרה. אמרו לו אכלת חלב, מביא חטאת.

עד אומר אכל ועד אומר לא אכל , אשה אומרת אכל ואשה אומרת לא אכל, מביא אשם תלוי.

עד אומר אכל והוא אומר לא אכלתי, פטור

שנים אומרים אכל והוא אומר לא אכלתי, רבי מאיר מחיב.

אמר רבי מאיר, אם הביאוהו שנים למיתה חמורה, לא יביאוהו.

לקרבן הקל.

אמרו לו, מה אם ירצה לומר מזיד הייתי. אלמא חכמים פליגי על ר"מ כשיכול לומר מזיד הייתי

בשפחה חרופה מה אית לך? איך שייך לתרץ... שוגג חייב מזיד חייב! שיכול לומר לו היערתי אבל לא גמרתי. או כיי דרשב"ל נאנסתי מפני כשפים שעשת לי.

בנזירות מה אית לך? שוגג חייב מזיד חייב אנסו חייב (במדבר ו) בפתע לרבות השוגג, בפתאום לרבות המזיד! תנאי היה בלבי לכשאטמא, תחול עלי נזירות אחרת, מ"מ לא נתחייב בנזירות עד עכשיו?! תנאי היה בלבי לכשאטמא תיפקע נזירותי

בשבועות שבועת פקדון ועדות מה אית לך? איך נפטר כשיש עדים שנשבע והוא מכחישן שוגג חייב מזיד חייב! תניי בדברים, אין תניי בשבועות! ואתיא כיי דמר רבי בא רב יהודה בשוגג בקרבנה ובמזיד בקרבנה. אבל אם אמר סבור הייתי שאין זו שבועה, פטור. ושפיר מיתריץ דיבוריה

הא כל אילין מילייא לא מצי תנייה, וכא מצי תנייה רק ב"לא נטמאתי" ס"ל לחכמים כר"מ

רבי יוסי אמר: פלוני אכל חלב והתריתי בו אינו לוקה. אמר לו אחד חלב הוא, והתרו בו שנים, לוקה. ועיקר עדותו לא בעד אחד הוא?!

רבי יודה אמר, פלוני נזיר וניטמא והתריתי בו אינו לוקה. אמר לו אחד נזיר, והיה נוהג בנזירות על פיו, ושתה יין וניטמא למתים והתרו בו שנים, לוקה. עיקר עדותו לא בעד אחד הוא?!

ר' מנא אמר, פלוני כהנת וזינת ובא עליה בעלה כהן והתריתי בו אינו לוקה וכו'

נסתרה בפני שנים, אמר אחד מהם אני ראיתיה שניטמאת, ובא עליה בעלה והתרו בו שנים, לוקה. ועיקר עדותו לא בעד אחד?!

ומביאין קרבן טומאה וקרבן טהרה... הדא בעומד בסוף שלשים, אבל בעומד בתוך שלשים, ממתינין לו עד שלשים
בשהיה זה נזיר שלשים וזה נזיר שלשים, אבל אם היה זה נזיר שלשים וזה נזיר מאה, ממתינין לו עד מאה

ר' יעקב דרומיא בעא קומי ר' יוסי, ניטמא אחד מהם באותן הימים ששניהם מונים 30 יום מה הן? אמר לו כמי שחבירו מבקש לו מאחד מן השוק כסיפא דמתניתין [שאותו שנטמא וודאי, הרי וודאי מביא קרבן טומאה, וחבירו נשאר בספקו דמעיקרא]

בסיפא...מביאים קרבן טומא+טהר1 סוף 30. קרבן טהר2 סוף 60 [אים רבן נטמא: קרבן טומ' שלו, טהר1 שמן. טהר2 של רבן אים ל א נטמא: טומ' בחנם. טהר1 רבן. טהר 2 שמעון] שתה יין בתוך שלשים יום הראשונים, לוקה. דממנ"פ אסור ביין [בין טהור בין טמא, אסור] בתוך שלשים יום האחרונים, אינו לוקה. שמא לא נטמא, נמצא כבר נגמר הכל! הבא מן השוק, אינו לוקה לא על השניים ולא על הראשונים. כי אינו יודע מתי נוהג נזירותו [ימים הראשונים או האחרונים]

עד כדון בשהתרו בו על זה בפני עצמו ועל זה בפני עצמו, התרו בו על שניהן כאחד? פלוגתא דר' יוחנן ורשב"ל. דאיתפלגון בשני ימים טובים של גליות ר' יוחנן אמר מקבלין התרייה על ספק רשב"ל אמר אין מקבלין התרייה על ספק

נזרתי, ואיני יודע מה נזרתי, אם לעכשיו אם לאחר זמן, אומרים לו: הוי נזיר לעכשיו, ונזיר לאחר זמן. שתה יין בתוך שלשים ימים הראשונים, אינו לוקה. בתוך שלשים האחרונים, לוקה. וחש לומר שמא הראשונים בתוך נזירותו והאחרונים לאחר נזירותו? מתרץ..כל ימי נזרו- לעשות ימים שלאחר מלאת כבתוך מלאת ליין לטומאה ולתגלחת כיון שאינו מגלח עד 60 יום, שפיר לוקה על היין ב30 אחרונים

ויביא קרבנותיו חציים? שלא תנעול תשובה מבית הוועד

נזיר שנטמא בספק רשות היחיד (ואינו בפסח). ר' הושעיא רבה אמר הנזיר מגלח. ר' יוחנן אמר אין הנזיר מגלח.

[דתנינן תמן כל טומאה מן המת שהנזיר מגלח עליה, חייבין עליה על ביאת מקדש. וכל טומאה מן המת שאין הנזיר מגלח עליה, אין חייבין עליה על ביאת מקדש]

יחיד שנטמא בספק רשות היחיד בפסח, רבי הושעיה אמר ידחה לפסח שני. רבי יוחנן אמר משלחין אותו דרך רחוקה. ואתייא כיי דאמר רבי יוחנן ניטמא טומאת בית הפרס משלחין אותו דרך רחוקה

ציבור שניטמא בספק רשות היחיד בפסח. ר' יוחנן אמר יעשה בספיקן, ור' הושעיה אמר יעשה בטומאה =יכולין לטמאות א"ע. וחוזר בו.. אף ר' הושעיה רבה מודי שיעשו בספיקן. לא אמר ר' הושעיה אלא לחומרין

ר' יוחנן אמר בשם רבי בנייה: ישראל ערל מזין עליו. שכן מצינו שקיבלו אבותינו במדבר הזיית ערלים. אמר רב חסדא אתייא כמ"ד בי"א מלו. [והיזו ב10 ו14] ברם כמ"ד בעשירי מלו, לא קיבלו הזיית ערלים. אמר רבי אבין: מכל מקום לא מ נ ו הזיית ערלים?!

רבי אלעזר בשם רבי חנינה: מעשה בכהן ערל שהיזה, והוכשרו הזיותיו.

ל"ש כאן תני רבי אליעזר בן יעקב אומר איסטרטיות ושומרי צירים היו בירושלים, וטבלו גרים שנתגיירו ע"פ ואכלו פסחיהם לערב: אע"פ שמלו בו ביום אי"צ להמתין שבעה

הלכה ב משנה נזיר שהיה טמא בספק ומוחלט בספק, אוכל בקדשים לאחר ששים יום, ושותה ביין ומיטמא למתים אחר מאה ועשרים יום

שתגלחת הנגע דוחה לתגלחת הנזיר בזמן שהיא ודאי. אבל בזמן שהיא ספק אינה דוחה:

גמרא אי זהו מוחלט מספק? שנים שבאו אצלו, והחליט את אחד מהן, ולא הספיק לטהר את השני עד שנחלפו לו, זהו מוחלט בספק.

הדא היא דתני רבי חייה: ספק נזיר טמא ספק נזיר טהור, אבל נזיר ודאי היה. ספק מצורע טמא ספק מצורע טהור, אבל מצורע ודאי היה. אוכל בקדשים אחר ששים יום ושותה יין ומיטמא למתים לאחר ק"כ ימים.
כיצד? אמרו לו נזיר טמא אתה! צא ומנה שבעה, והזה ושנה וגילח והביא! מנה שבעה ורצה לגלח, אמרו לו נזיר טהור! צא ומנה שבעה והשלימן לשלשים! מנה שלשים ורצה לגלח, אמרו לו נזיר טהור אתה, ואין נזיר טהור מגלח אלא על מיני דמים! ה"ז מביא עולה, ומגלח עליה. חטאת העוף, ומתנה עליה. ואומר: אם טמא הייתי, החטאת מחובתי והעולה נדבה. אם טהור, העולה מחובתי והחטאת ספק

כיצד עושין לו להחמיר? מביא שתי ציפורי דרור שוחט אחד מהן על כלי חרש על מים חיים. חופר, וקוברה בפניו. ואסורה בהנייה. וגילח ראשו וזקנו וגבות עיניו, כדרך שמצורעין מגלחין אותה. תגלחת ראשונה של מצורע [ולפי"ז, לחנם מביא קר' נזיר]

ומונין שלשים יום, ומביא עולת בהמה אחרת ומתנה עליה ואומר: אם טמא הייתי, העולה הראשונה נדבה וזו חובה, והחטאת מחובתי. ואם טהור הייתי, העולה הראשונה חובה, וזו נדבה, והחטאת ספק. מגלח ראשו וזקנו וגבות עיניו כדרך שמצורע מגלח. ר"ש אומר: למחרת, הוא מביא אשמו ולוג שמן על גביו, ומתנה עליה ואומר: אם טמא =מצורע הייתי, הרי הוא חובתי. ואם לאו, הרי הוא ספיקי. וישחוט בצפון וטעון מתן בהונות ונאכל לזכרי כהונה בכל מקום ליום ולילה עד חצות. אבל חכמים לא הודו לרבי שמעון. שהוא מביא את הקדשים לבית הפסול. להביא חטאת בהמה אינו יכול, שאין לו חטאת בהמה. [רק עוף בא על הספק] חטאת העוף אינו יכול, שהרי עשיר שהביא קרבן עני

לא יצא. כיצד יעשה? שיהא מותר לאכול בקדשים יכתוב נכסיו לאחר ויביא קרבן עני נמצא עשיר מביא חטאת עוף. ומתנה עליה ואומר אם טמא הייתי הרי זה חובתי ואם לאו הרי הוא ספק אוכל בקדשים מיד

לשתות יין וליטמא למתים אינו יכול, שאין נזירותו עולה לו מתוך צרעתו. כיצד עושין לו? כדברי בן זומא הרי זה מונה שלשים יום, ומביא עולת בהמה, ומגלח עליה. חטאת העוף, ומתנה עליה. ואומר: אם טמא הייתי, החטאת מחובתי והעולה נדבה. אם טהור הייתי, העולה מחובתי וחטאת ספק

מונה שלשים יום ומביא קרבנותיו שלמין, ומתנה עליהן ואומר: אם טמא הייתי העולה הראשונה נדבה, וזו חובה. ואם טהור הייתי, העולה הראשונה חובה וזו נדבה והחטאת ספק. כ בא על חנם ומגלח, שותה יין, ומטמא למתים מיד.

בד"א? בזמן שנזר ל' יום, אבל נזר י"ב חודש. אוכל בקדשים אפילו לאחר שתי שנים. שותה ביין ומטמא אחר ד' שנים

אמר רבי יוחנן זו דברי ר' שמעון. אבל דברי חכמים: לעולם הוא בחליטו עד שיניף האשם. חטאת העוף לא סגי למצורע רבי ירמיה בעי, עד שיניף האשם יהא זה בחליטו?! אמר ליה רבי יוסי למה לא? מצינו כמה אשמות, דוחין מפני ספיקות. דתנינן תמן אשם שנתערב בשלמים רבי שמעון אומר שניהם ישחטו בצפון ויאכלו כחומר שבהן. אמרו לו אין מביאין קדשים לבית הפסול!

רבי יעקב דרומיא בעא קומי רבי יוסי, ויעשו לו תקנה ליינו? אמר ליה (במדבר ו) וגלח הנזיר פתח אהל מועד. הראוי לבוא אל פתח

אהל מועד. יצא זה שאינו ראוי לבוא אל אהל מועד.

מצורע וודיי שהוא גם נזיר.. שערו מהו? רבי יעקב בר אחא איתפלגון רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש. רבי יוחנן אמר: שערו אסור. רבי שמעון בן לקיש אמר: שערו מותר. רבי זעירא בעי, במצורע שנזר פליגין, או בנזיר שנצטרע פליגין? אין תימר במצורע שנזר פליגין, הא בנזיר שנצטרע דברי הכל הוא אסור. אין תימר בנזיר שנצטרע פליגין, הא במצורע שנזר דברי הכל מותר

רבי ירמיה פשיטא ליה במצורע שנזר פליגין. הא בנזיר שנצטרע דברי הכל אסור

תגלחת מצוה מהו שתדחה לתגלחת הרשות? נישמעינה מן הדא: ומגלח ראשו וזקנו וגבות עיניו כדרך שמצורעין מגלחין. וחש לומר שמא תגלחת רשות היית? אלמא מצורע ספק, דחי לאוו דהקפה

לא שייך כאן[רבי זעירא בשם רבי יודן מתניתא אמרה כן: שרבי שמעון אומר כיון שנזרק עליו אחד מן הדמין, הותר הנזיר לשתות יין וליטמא למתים]

מצורע ספק מגלח...ואינו אסור אלא משום בל תשחית?! שמואל בר אבא אמר תיפתר בסריס. והא תנינן זקן, אית לך מימר סריס?! לית לך אלא כדאמר רבי יעקב בשם רבי יוחנן נטלן מלמעלן למטן מותר. רבי יוסי בר אבין אמר לא שנייא היא למטן למעלן, היא למעלן למטן אינו תלוי באיזה direction הוא נוטל השער [דס"ל הקפת כל הראש, שמה הקפה]

בבלי 60 טמא בספק מוחלט ודאי. אוכל קדשים לאחר שמונת ימים, ושותה יין ומיטמא למתים לאחר 67 יום

טמא וודאי מוחלט בספק. אוכל בקדשים לאחר 37 יום, ושותה יין ומיטמא למתים לאחר ע"ד יום

טמא ודאי מוחלט ודאי. אוכל בקדשים לאחר שמונת ימים. שותה ביין ומיטמא למתים אחר מ"ד יום

אמר רבי אבא מרי אחוי דרבי יוסי זאת בבא דטמא וודאי ומוחלט ספק [דצריך להמתין לתגלחת השלישית 7 יום אף שיש צד שכבר עשהו] אומרת שהתער שמגלח [המצורע] ביום השביעי סותר בנזיר טמא, שבעה: דאל"ה, יביא קרבנות טומאה מיד ביום שמיני! [שהרי יכול להזות שלישי ושביעי להיטהר מטו' מת]

מסכת נזיר פרק ט

הלכה א משנה העכו"ם אין להן נזירות. נשים ועבדים יש להן נזירות.
חומר בנשים מבעבדים- שהוא כופף את עבדו ואינו כופף את אשתו
חומר בעבדים מבנשים- שהוא מיפר נדרי אשתו ואינו מיפר נדרי עבדו

היפר לאשתו, היפר לה עולמית.

היפר לעבדו, =כפה לעבדו לשתות יין, **יצא** לחירות, השלים את נזירותו כשיצא לחרות, חייב להשלים

עבר מכנגד פניו, ר"מ אומר לא ישתה. ור' יוסי אומר ישתה:

גמרא (במדבר ו) בני ישראל נודרין בנזיר ואין העכו"ם נודרין בנזיר.
כמה דאת אמר (ויקרא כב) איש, מה ת"ל איש איש, להביא העכו"ם שנודרין נדרים ונדבות כישראל, אמור אף הכא כן! שנייא היא דכתיב (במדבר ו) וכפר עליו. את שיש לו כפרה יצאו עכו"ם שאין להן כפרה
תמן תנינן: העכו"ם, רבי מאיר אומר: נערך אבל לא מעריך. ר' יהודה אומר: מעריך אבל לא נערך. וזה וזה מודין שהן נודרין ונידרין

ר' ירמיה בעי, מ"ד תמן מעריך, והכא מזיר. מ"ד נערך, הכא ניזור.

ניזור, היך איפשר? ישראל מזיר את העכו"ם, ושמע הוא ליה?! אלא בשאמר ישראל הריני נזיר, ושמע העכו"ם ואמר מה שאמר זה עלי, אינו אלא כפורע חוב ושפיר חייב העכו"ם לפרוע לו קרבנותיו

מזיר, היך איפשר? עכו"ם מזיר את ישראל?! ישראל לישראל אינו מזיר, ועכו"ם מזיר את ישראל?!! אלא בשאמר העכו"ם הריני נזיר, ושמע ישראל ואמר מה שאמר זה עלי

ישראל בבל יחל, ואין העכו"ם בבל יחל. מה מיעטת בו?
אמר רבי יונה: ישראל יש להן היתר חכם, עכו"ם אין להן היתר חכם. אמר רבי יוסי: ישראל צריכין היתר חכם, והעכו"ם אין צריכין היתר חכם.

ואתייא דרבי יוסי כדרבי אבהו. חדא נכרית אתת לגבי רבי אבהו אמר לאבימי בר טובי פוק ופתח לה בנולד דאינן צריכין היתר כלל
ודרבי יונה ס"ל שאין להם היתר כרבי אחא, דאמר הוא לבן הוא (שופטים ג) כושן רשעתיים. ולמה נקרא שמו כושן רשעתיים? שעשה שתי רשעיות אחת שחילל את שבועה, שנשבע לבן ליעקב ואחת ששיעבד בישראל שמונה שנה

ויכוף את אשתו! למה לי הפרה! לא כן אמר רבי הונא הנייתי עליך- כופה ומשמשתו [הנייתך עלי- הרי זה יפר]. ומתרץ שנייה היא, שהוא הנייתו והנייתה. לאוו כל כמינה לאסור עליו תשמיש--שהרי גם ה ו א נהנה [היא משועבדת לו להנייה זו]

ולא יכוף את עבדו! שנייא היא דכתיב (במדבר ו) כי נזר אלהיו על ראשו, את שאין לו אדון אחר. יצא עבד שיש לו אדון אחר.

היה יכול למחות על דבר רבו, אומר לו הלכה היא! שמע לדברי רבך!

כפפו רבו וניטמא, מהו שיביא קרבן טומאה?
וכי נזיר הוא לא את הוא שגזרתה עליו שיטמא? [כגון מת מצווה שחכ מ י ם כופין אותו שיטמא] את אמר מביא ק"ט, וכא מביא ק"ט!

כפפו רבו וניטמא, מהו שיסתור? וכי נזיר הוא וכו'

תני: ניטמא ואחר כך יצא לחירות, מביא קרבן טומאה ומשלים נזירות לאחר שיצא מרשות רבו... מהו? בשכפפו רבו? או בשלא כפפו רבו? אין תימר בשכפפו, קשיא מאי איריא יצא לחירות--אפילו לא יצא מביא ק"ט! אין תימר בשלא כפפו רבו, ישלים כ"ז שהוא תחתיו!

אמר רבי יוסי: בשכפפו רבו אנן קיימין. שלא תאמר הואיל ויצא לחירות, ת פ ק ע ממנו נזירות בטומאה, לפום כן צריך מימר מביא ק"ט

אמר ר' יוסי: עבד שנזר, כפפו רבו, וחזר ואמר הריני נזיר לכשאצא לחירות.... יצא לחרות משלים נזירותו, וחוזר ומונה נזירות אחרת

עבד, כופו לנזירות. ואינו כופו לא לנדרים ולא לשבועות

רבי ירמיה בעא קומי ר"ז, כפפו רבו וניטמא, מהו שילקה או אינו אלא הלכה?

מה אנן קיימין? אם בשנזירותו תורה, והלכה יש לכוף. לוקה! אם בשנזירותו הלכה, והלכה יש לכוף, והא אמר רבי מנא לוקין על ההלכה!!

אלא אכן הוא: אם בשנזירותו תורה והלכה יש לכוף, ולוקה. אם בשאילו ואילו מדבריהן, לא ילקה.

כפפו רבו לדבר אחד, מהו שיכוף אותו לכל הדברים? היש לו רשות לכופו גם על דברים שאין לו תועלת? באנו למחלוקת רבי מאיר ורבי יוסי. עבר מכנגד פניו רבי מאיר אומר לא ישתה. ר' יוסי אומר ישתה.

ומדחה.. מה אנן קיימין? אם בשאמר בין בפניי בין שלא בפניי שתה, אוף רבי מאיר מודה. אם באומר בפניי שתה, שלא בפניי אל תשתה. אוף רבי יוסי מודה. אלא כן אנן קיימין באומר שתה. רמ"א: בפני שתה ושלא בפני אל תשתה. רבי יוסי אומר: כאומר בין בפניי בין שלא בפניי שתה:

הלכה ב משנה נזיר שגילח ונודע שהוא טמא, אם טומאה ידועה סותר, ואם טומאת התהום אינו סותר.

אם עד שלא גילח, נודע לו בין כך ובין כך, סותר

מילתא באנפי נפשה כיצד? ירד לטבול במערה ונמצא מת צף על פי המערה, טמא. עיין גמרא

נמצא משוקע בקרקע המערה- ירד להקר, טהור. ליטהר מטומאת המת, טמא. שחזקת טמא טמא, וחזקת טהור טהור. שרגלים לדבר:

גמרא אמר רבי יוחנן מאן תנא אם גילח, ואם לא גילח? רבי אליעזר. ברם כרבנין עד שלא נזרק הדם עליו. הא נודע אחר זריקה שפיר דמי-אף שלא גילח עדיין

עולא בר ישמעאל בשם רבי לעזר טעמא דרבי אליעזר (במדבר ו) וגילח הנזיר את שער ראש נזרו, התורה תלת לנזירותו בשערו

השלים לנזירותו, לא הספיק להפריש קרבנותיו עד שנודע לו בספק קבר התהום, סותר.

הפריש קרבנותיו, ולא הספיק לזרוק הדם עד שנתוודע לו קבר התהום? אמר רבי זעירא קומי רבי מנא: ולא מתניתא היא! ולא הוא גילח, הוא לא גילח, כרבי ליעזר. הוא עד שלא

נזרק עליו הדם, הוא משנזרק עליו הדם, כרבנין

מניין לספק קבר התהום? רבי יעקב בר אחא בשם רבנין (במדבר ט) או בדרך רחקה לכם מה לכם בגלוי אף כל דבר שהוא בגלוי יצא קבר התהום שאינו בגלוי. עד כדון עושי פסח, נזיר מניין? רבי יוחנן בשם ר' (במדבר ו) וכי ימות מת עליו. מה עליו שהוא בגלוי, אף כל דבר שהוא בגלוי. יצא קבר התהום שאינו בגלוי.

ציבור שנטמא בספק התהום, מהו שירצה עליו את הציץ? עיין ההמשך

קל וחומר, מה אם היחיד שהורעת כוחו בטומאה ידועה, ייפיתה כוחו בספק קבר התהום. ציבור שייפיתה כוחו בטומאה ידועה, אינו דין שייפיתה כוחו בספק קבר התהום.

ומדחה.. קל שאת מיקל ביחיד, את מחמיר בציבור. קל שאתה מיקל ביחיד, שאם נטמא טומאת התהום לפני זריקה, ונתוודע לו לאחר זריקה, יעשה כמי שנטמא לאחר זריקה, בשביל שלא ידחה לפסח שני. את מחמיר עליו בצבור, שאם נתוודע להן לאחר זריקה, ייעשה כמו שנטמאו לאחר זריקה, בשביל שלא יאכל הבשר. [נמצא טומאת התהום "חומרא" הוא!]

קל שאת מיקל בנזיר טהור שאם נטמא לפני זריקה, ונתוודע לו לאחר זריקה, יעשה כמי שנטמא לאחר זריקה אלמא בתר "ידיעה" אזלינן שלא יביא קרבן טומאה. את מחמיר בנזיר טמא, שאם נטמא לפני זריקה, ונתוודע לו לאחר זריקה, יעשה כמו שנטמא וחזר ונטמא, מביא קרבן טומאה על כל אחד ואחד. כהדא דתנא נטמא וחזר ונטמא, מביא קרבן טומאה על כל אחד ואחד.

עובד של פסח כהן שזרק דם הפסח ונודע שהיה טמא טו' התהום מהו שירצה עליו את הציץ. קל וחומר ומה אם הבעלים שהורעתה כוחן בזקן ובחולה, ייפיתה כוחן בספק קבר התהום. עובד שייפיתה כוחו בזקן ובחולה, אינו דין שתייפה כוחו בספק קבר התהום

לא אם אמרת בבעלים שייפיתה כוחן בשאר כל הטמאות שבשנה =טמא משלח קרבנותיו תאמר בעובד שהורעתה כוחו בשאר כל הטמאים שבשנה. הואיל והורעת כוחו בשאר כל הטמאות של כל השנה, תורע כוחו בטמא מת בפסח. מיי כדון? ר' נחמן בשם ר' מנא "לכם" בין לו בין לעובד שלו. עד כדון עושי פסח, נזיר מניין? ר' יוסה בשם רב חסדא: הוינן סברין מימר "עליו" לא על העובד שלו. מן מה דתני היא נזיר היא עושה פסח, הדא אמרה מה דנפל לדין נפל לדין.והורצה גם כשהעובד טמא טו' התהום

איזהו קבר תהום? המת שנקבר בקש ובתבן ובעפר ובצרורות. אבל אם נקבר במים ובאפילה ובנקיקי הסלעים, אינו עושה קבר התהום.

דבר חדש..כללו של דבר: כל שאת יכול לפנותו, אין עושה קבר תהום. וכל שאין את יכול לפנותו, עושה קבר התהום.

וקש ותבן אינו עתיד לפנותו?!

מתניתא כרבי יוסי. דרבי יוסי אמר תבן וביטלו בטל?

רבי יוסי בי רבי בון בשם רב חסדא דברי הכל היא, בשבלל בעפר.

דתני: ר"י אומר יש תבן שהוא כעפר. ויש עפר שהוא כתבן. תבן שאין את עתיד לפנותו, הרי הוא כעפר. עפר שאת עתיד לפנותו, הרי הוא כתבן.

איזהו קבר התהום? כל שאין אדם זוכרו. וחש לומר שמא אחד בסוף העולם יודע בחזקת החי כחי? "חזקה שיש חי שיודע ממנו" תיפתר

שמצאו קמצוץ. בוודאי נפלה עליו מפולת

תני: אין לך עושה קבר תהום אלא המת בלבד. הא נבלה לא?! ק"ו! מה אם המת שהוא מטמא באוהל, עושה קבר תהום, נבלה שאינה מטמאה באוהל, אינו דין שתעשה קבר תהום! לאי זה דבר נאמר אין לך דבר עושה קבר תהום אלא המת בלבד? להוציא משכב ומושב.=זב שסותר למפרע [עיין בבלי]

רבי יוסי בי ר' בון אמר: בר פיקה שאל לרבי, עד כדון במערה מקורה טמא בנמצא מת ע"פ המערה [דיש אוהל], אפילו במערה שאינה מקורה? סבר בר פיקה: ספק טומאה צפה על פני המים, טהור. אמר ליה רבי עדיין בר פיקה עומד בשטותו, אין ספק טומאה צפה על פני המים טהור אלא שרץ, אבל במת, כעומד הוא .

כהדא דתאני: כל הנזרקין ספיקן טהור. חוץ מכזית מן המת המאהילין, שהן מטמאין מלמטן למעלן.

נמצא בקרקע המערה, כשידע בוודאי טמא...לית הדא פליגא על רבי יאשיה? דרבי יאשיה אמר טומאה טמונה בקרקעו של בית, אין נזיר מגלח. ס"ל שאין הנזיר מגלח על טו' א ו ה ל דנבקע מחמת שהיה טמון בקרקע

אמר רבי יוחנן כאן מן הצד, וכאן מכנגדן. ר' עזרה בשם רבי יודן אמר, ואפילו תימר כאן וכאן מן הצד, ותימר כאן וכאן מכנגדן, מהו "טמא"? טמא ואינו מגלח

הלכה ג משנה המוצא מת בתחילה מושכב כדרכו, נוטלו ואת תפושתו. מצא שנים, נוטלן ואת תפושתן. מצא שלשה, אם יש בין זה לזה מד' אמות ועד שמונה כמלוא המיטה וקובריה, הרי זו שכונת קברות. בודק ממנו ולהלן עשרים אמה. מצא אחד בסוף עשרים אמה, בודק הימנו ולהלן עשרים אמה. שרגלים לדבר,

שאילו בתחילה מצאו, נוטלו ואת תבוסתו:

גמרא אי זהו מושכב כדרכו? רגליו מפושטות וידיו על לבו, אבל אם מצאו קמצוץ, אני אומר גל נפל עליו והרגו. והתני מצא שנים ראשיהם בצד מרגלותיהם, נוטלן ואת תפוסתן. סברין מימר, מהו ראשיהם בצד מרגלותיהם? - קמצוץ. אמר רבי יצחק בי רבי אלעזר: כגון אילין נוניא צלייא כאותן דגים צלויין רישי דהן, גבי עוקציה דהן. עוקציה דהן, גבי רישה דהן

רבי יצחק בר גופתא בעא קומי רבי מנא, תמן את אמר מלקט עצם עצם והכל טהור, וכא את אמר הכין! אמר ליה אמור דבתרה! אם התקינו לקבר מתחילה יש לו תפוסה

כמה הוא תפוסת קבר? קולף שלשה אצבעות עד מקום שהמוהל יורד. אמר רבי חסדא הדא אמרה מת מצוה מותר לפנותו. אמר רבי זעירא תיפתר ש חיישינן נקבר שלא ברשות. או שנקבר לשעה. וחש לומר שמא מת מצוה הוא? סבר ר' זעירא שאין מיתי מצוה מצויין

נמצאתה אומר שלשה מיני קברות הן:
קבר הנמצא, מפנין אותו. פינהו, מקומו טהור, ומותר בהנייה

קבר הידוע, אין מפנים אותו. פינהו, מקומו טמא. ואסור בהנייה

קבר שהוא מזיק את הרבים, מפנין אותו. פינהו מקומו טהור, ואסור בהנייה. הורה רבי אבא בר כהן בכפר עקביה: מקומו מותר

בהנייה. מה ופליג? כאן בשקדם הוא את העיר, וכאן בשקדמתו העיר.

תני: קבר, שהקיפתו העיר משלש רוחות, מפנין אותו. משתי רוחות, אית תניי תני: מפנין אותו. אית תניי תני: אין מפנין אותו. אמר רב חסדא מאן דאמר מפנין אותו, בנתון בתוך שבעים אמה ושיריים. מאן דאמר אין מפנין אותו, בנתון חוץ לשבעים אמה ושיריים. מאן דאמר מפנין אותו בעשוי כמין ה"א =ג רוחות [דא"א לעבור מצד זו לצד זו] מאן דאמר אין מפנין, בעשוי כמין ג"ם L

כל הקברות מתפנין, חוץ מקברי המלך ומקברי הנביא. רע"ק אומר: אף קבר המלך וקבר הנביא מתפנין. אמרו לו לר"ע והלא קיברי בני דוד וקיברי בני חולדה היו בירושלים ולא נגע אדם בהן לפנותן מעולם! אמר להן ר' עקיבה משם ראיה?! מחילה היה שם, ומשם היתה טומאה מקדרת ויוצאה לנחל קדרון

תמן תנינן: ועושה חצר על פתח המערה שש על שש כמלא המיטה, והכא הוא אמר הכין "כמלא מטה"= 8!! תמן מלא המיטה עומדת. ברם הכא מלוא מיטה חוזרת. עד איכן? עד כדי נושאי המיטה וחילופיהן וחילופי חילופיהן זה שיעור של 8 אמות

תמן תנינן כרם שהוא נטוע על פחות מארבע אמות, ר"ש אומר אינו כרם ואי"צ הרחקה ד"א וחכ"א: כרם, ורואין את האמצעיות כאילו אינן. שמעון בר בא בשם רבי יוחנן: כשם שהן חולקין כאן, כך הן חולקין בשכונת קברות.

אמר רבי יוסי ולא דמייא, הכא בכלאיים מרווחין ורצפן במחלוקת, רצופין וריווחן דברי הכל. דהוי כרם ברם תמן בשכונת קברות מרווחין ורצפן, יש להן שכונת קברות. רצופים ורווחן, אין עליהם שכונת קברות. מה פליגין? בשבא ומצאן רצופין, רבי שמעון אומר: גל נפל עליהן ורצפן, ואין לחשוש שאדם קברן ורבנן אמרי מרווחין היו ורצפן

עד כמה מטריחין עליו? רבי יוסי בשם רבי מיישא בר ירמיה עד ארבעים אמה.

בדק עשרים ומצא, בודק עוד עשרים. בדק עשרים ומצא, בודק עוד עשרים וכו'.

אית תניי תני: בדק עשרים ומצא, בודק עוד עשרים. בדק עשרים ומצא, אינו בודק עוד עשרים: כר' מיישא

הלכה ד משנה כל ספק נגעים בתחילה טהור עד שלא נזקק לטומאה. משנזקק לטומאה, ספיקו טמא

בשבעה דרכים בודקין את הזב עד שלא נזקק לטומאה: במאכל במשתה במשא בקפיצה בחולי במראה ובהירהור. ומשנזקק לטומאה אין בודקין אותו. אונסו וספיקו ושכבת זרעו, טמאים. שרגלים לדבר:

גמרא לעולם הוא בטהרתו עד שידע שניטמא (ויקרא יג) וטמא אותו. את הוודאי הוא מטמא, אינו מטמא את הספק.
לעולם הוא בטומאתו עד שידע שטהר (שם) וטיהרו. את הוודאיי הוא מטהר אינו מטמא את הספק.

כתיב (ויקרא טו) והדוה בנידתה והזב את זובו מה נידה מטמא מאונסים אף הזב מטמא מאונסים

מעתה אפילו מראייה הראשונה? אמר רבי זעירא לכשייעשה כנידה. אונסו- אמר רבי אלעזר אונסו ממש. ספיקו- ספק זוב ספק קרי. זובו ושכבת זרעו בלא כך אינו מטמא? אלא שאין תולין בה מעת לעת: כ ראה זיבה בתוך מעל"ע לש"ז, אין תולין להקל [כיון שכבר נזקק לזיבה]

הלכה ה משנה המכה את חבירו ואמדוהו למיתה, היקל ממה שהיה, ולאחר מיכן הכביד, ומת, חייב.

רבי נחמיה פוטר

שרגלים לדבר:
גמרא כיני מתניתה: ר' נחמיה פוטר. וחכמים מחייבין שרגליים לדבר

רבנין אמרין: שני עומדין=אומדין, רבים על עומד אחד. רבי נחמיה אומר: עומד האמצעי רבה על שניהם

מה טעמא דרבי נחמיה? (שמות כח) אם יקום והתהלך בחוץ על משענתו ונקה המכה. וכי עלת על דעתך שיהא זה מהלך בשוק והלה נהרג על ידיו?! אלא אפילו מת מחמת עמדה ראשונה פטור

מה טעמון דרבנין? ולא ימות ונפל למשכב. וכי אין אנו יודעים שאם אינו מת, שהוא נופל למשכב! אלא בשלא אמדוהו למיתה. דווקא בכה"ג פטר קרא. הא א מ ד ו ה ו [ולסוף מת...] חייב [דלא כר' נחמיה]

ומדחה..אם בשלא אמדוהו למיתה, הה"ד אם יקום והתהלך בחוץ על משענתו, הא אם לא קם, חייב.

אלא בשאמדוהו למיתה, אם בשאמדוהו למיתה הה"ד רק שבתו יתן?! נימא כבר נפטר מממון!

ר' אילא בשם רשב"ל: חידוש מקרא הוא שיתן. אף שאמדוהו למיתה--כיון שקם, חייב לשלם שבת ר' אבהו בשם ר' יוסי בן חנינה: עומד של טעות היה. איגלאי מילתא שלא היה בו מכת-מוות

מה נפק מביניהון? הקל ממה שהיה, והכביד, ומת. מ"ד חידוש מקרא הוא שיתן, אם נתן נתן, [לא נתן מהו שיתן?]

מ"ד עומד של טעות, לא נתן אין אומרין לו שיתן, שהרי רואים עכשיו [כשמת] ש ל א היה אומד של טעות [נתן מהו שיטול?]

מתניתא מסייע לדין ומתניתא מסייע לדין.

מתניתא מסייעא לר' שמעון בן לקיש אמדוהו למיתה וחיה מאימתי מונין לו? משיקל. הדא אמרה חידוש מקרא הוא שיתן, ואין תימר אומד של טעות היית יתן משעה ראשונה.

מתניתא מסייעה לרבי יוסי בר חנינה: אמדוהו לחיים ומת, מאימתי מונין לו? משיכביד.[א"ר יוסי לית כאן משיכביד אלא ע ד שיכביד כ משלם "עד" שעת הכבדה] הדא אמרה אומד של טעות היתה, ואין תימר חידוש מקרא הוא שיתן, יתן עד שעה שימות!!

הכהו על ידו וצבת, אמר אסייא אין מקטעא ידיה, חיי הוא, מהו שיתן דמי היד? נישמעינה מן הדא כי ינצו אנשים וכי יריבון אנשים היא מריבה היא מצות מה תלמוד לומר כי ינצו כי יריבון כי יריבון כי ינצו. אלא ליתן המתכוין על שאינו מתכוין ואת שאינו מתכוין על המתכוין.

ניחא את המתכוין על שאינו מתכוין. ואת שאינו מתכוין על המתכוין?! אם שאינו מתכוין הוא מתחייב לא כל שכן על המתכוין!

אלא כיני: הכהו על ידו וצבת אמר אסייא אין מקטעה ידיה חיי הוא. [כמה דאת מר תמן אמדוהו למיתה וחיה חידוש מקרא הוא שיתן] וכה, חידוש מקרא הוא שיתן דמי היד. וה"ק "מכוון" להמיתו [דאים לא ייקטע ידו--ימות] --חייב לשלם כמו "אינו מתכוון"

הלכה ו משנה נזיר היה שמואל כדברי רבי נהוריי. שנאמר (שמואל א א) ומורה לא יעלה על ראשו. נאמר בשמשון מורה ונאמר בשמואל מורה. מה מורה האמורה בשמשון, נזיר. אף מורה האמורה בשמואל, נזיר. אמר רבי יוסי והלא אין מורה אלא של בשר ודם! אמר לו רבי נהוראי והלא כבר נאמר (שמואל א טז) ויאמר שמואל איך אלך ושמע שאול והרגני וכבר היה עליו מורא של בשר ודם!!!

גמרא אמר רבי ינאי כתיב (ישעיהו ז) וכל ההרים אשר במעדר יעדרון לא תבוא שמה יראת שמיר ושית. מה הדין ביזרא דחיל מן הדין פרזלא, אף הדין סערה דחיל מן הדין פרזלא: כמו שהזרע מפחד מן הברזל, כן השער מפחד מן הברזל=תער

סיימתי בס"ד אחרון של פסח תשפד ואחל סוטה ושוב מוצאי שבת שובה תשפו ה תשרי

סנסנה
פירוש קצר
על מסכת
סוטה
תלמוד
ירושלמי

עים הגהות –וזה סימניו: ???=מספק &&=ביטוי מיוחד לירו' ***הגהה מדעתי

בחסדי ד המרובים, נגמר ליל ד חיי תשעג יום אשר בחר ד באובמא להיות מושל עוד ד שנים יה"ר שתהא לטובה ולברכה!

וכשם שעזרתני עד הנה כן אזכה לסיים מסכת נזיר ולחזור מהדורא תניינא על הכל!!

יהושע יהודה בן ר' טובי' המתגורר פה ברוקלין

מיוחד ומיועד לבקי בסוגיות הש"ס דתלמוד בבלי

החילותי שוב: אסרו חג פסח תשפד ריש תשרי תשפו

מסכת סוטה פרק א ליל ששי נח ג חשוון תשעג

הלכה א משנה המקנא לאשתו, רבי אליעזר אומר: מקנא על פי שנים, ומשקה= סתירה על פי עד אחד או על פי עצמו.

רבי יהושע אומר מקנא על פי שנים, ומשקה על פי שנים:

גמרא כתיב (במדבר ה) ועבר עליו רוח קנאה וקנא את אשתו וגו'. שלא יקנא לה, לא מתוך שחוק ולא מתוך שיחה ולא מתוך קלות ראש ולא מתוך מתון. אלא מתוך דבר של אימה. עבר וקינא לה באחד מכל הדברים הללו? מה איתאמרת למצוה? לעיכוב? אין תימר למצוה, קינויו קינוי. אין תימר לעיכוב, אין קינויו קינוי. אתייא כהדא: כל מקום שנאמר חוקה תורה מעכב

הקינוי. רבי יהושע אמר בשם רבי ליעזר חובה. רבי יושוע אמר רשות. אמר רבי לעזר בן רבי יוסי קומי רבי יסא, אתייא דרבי ליעזר כבית שמאי. ודרבי יהושע כבית הלל. דרבי ליעזר כבית שמאי, דבית שמאי אומרים לא יגרש אדם את אשתו אלא אם כן מצא בה ערוה. מצא בה דברים כאורין, לגרשה אינו יכול שלא מצא בה ערוה. לקיימה אינו יכול שמצא בה דברים כאורין. לפום כן הוא אומר חובה לקנות. והא תני משום בית שמאי אין לי אלא היוצאה משום ערוה. מניין היוצאה וראשה פרוע וצדדיה מפורמין וזרעותיה חלוצות. ת"ל (דברים כד)

כי מצא בה ערות דבר! אמר רבי מנא קיימתיה בעדים סגי בדברים כעורים. וכאן שלא בעדים.
ודרבי יהושע כבית הלל. דבית הלל אמרי אפי' הקדיחה תבשילו. לפום כן הוא אומר רשות. רצה לקנאות יקנא. רצה לגרש יגרש.

מה טעמא דרבי אליעזר? כי מצא בה ערות דבר. ערות ד ב ר- זה הקינוי. דבר (שם) דבר. מה דבר האמור להלן על פי שנים עדים, אף דבר האמור כאן על פי שנים עדים.

ומשקה [על פי עד אחד או] על פי ע צ מ ו. (במדבר ה)- ומעלה ב ו- בתנאים שהתנה=קינוי עמה ע"פ אחרים כך צריך לפרש אליבא דהאי תנא לר"א [שהרי הקינוי צריך שניים]

מה מקיים רבי אליעזר ערות? שהיא מרגיל לבא לידי ערווה. ולא איירי כלל מסתירה רק מהדיבור

תני ר"י בי ר' יודה אומר משום ר' ליעזר: מקנא על פי עד אחד או על פי ע צ מ ו. ומעלה ב ו בקינוי.
ומשקה על פי שנים. נאמר כאן כי מ צ א בה ערות דבר. ואין מציאה בכל מקום אלא בעדים. מה מקיים ר' ליעזר אליבא דריב"י דבר? דמשמע קינוי=דבור, בעי עדים? ערווה שהיא באה מכח דבר ולא איירי כלל מקינוי

עצמו ידענו..עד א' מנין שישקה? מה אם פיו שאינו זוקקו לשבועת ממון, הרי הוא משקה. עד א' שהוא זוקקו לשבועת ממון, לא כל שכן! קרוב מהו שישקה? מי קרוב מבעלה! עד מפי עד מהו שישקה? מה בינו לבין הקרוב? קרוב אף על פי שאינו כשר עכשיו, כשר הוא לאחר זמן. עד מפי עד אינו כשר לא עכשיו ולא לאחר זמן.

השיבו על דברי רבי יוסי בן יודה, א"כ אין לדבר סוף. לא הכל ממנו, לקנאות לה מפיו ולהביא עדים שנסתרה ולפוסלה מכתובה. אמר ר' יוסי מה טיבה להיסתר!
לא אתיא די לא על דמתניתין: לא "הכל ממנו" לקנות לה מפי עדים, ולומר שנסתרה ולפוסלה מכתובתה.
אמר רבי מנא אפי' כהדין תנייא כריב"י אתייא היא, כמאן דמר מקנא לה מאביה ומבנה. לא הכל ממנה לקנות לה מאביה ומבנה ולהביא עדים שנסתרה ולפוסלה מכתובתה. אין תימא מה טיבה להיסתר. התורה התירה להיסתר. דמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי כתיב (דברים יג) כי יסיתך אחיך בן אמך וגו'. בתך בסתר. אמך בסתר. מתייחד אדם עם אמו ודר עמה. עם בתו ודר עמה. עם אחותו ואינו דר עמה.

עידי קינוי שנמצאו זוממין, לוקין. עידי סתירה שנמצאו זוממין אתה אמרתה & לוקין.
מהו שישלמו? לא מכוחן היא מפסדת כתובתה?! או ייבא כיי דמר רבי בא רבי יהודה בשם שמואל אין למידין דבר מדבר בעדים זוממין. והכא כן.

נסתרה בעד אחד בשחרית ובעד א' בין הערבים? ייבא כהדא: נתייחדה עמו בפני שנים, צריכה הימנו גט שני. באחד, אינה צריכה הימינו גט שני. בא' בשחרית ואחד בין הערבים, זה היה מעשה ושאל ר' לעזר בן תדאי את החכמים, ואמרו אין זה ייחוד.
קינא לה בעד אחד בשחרית ובעד אחד בין הערבים, מאחר שהוא איש והיא אשה, שניהם מכוונין לאותו הזוג אין קינויו קינוי?!

ייבא כהדא: אין מקבלין עדים אלא אם כן ראו שניהן כאחת. רב יהושע בן קרחה אומר: אפילו בזה אחר זה. רבי ירמיה בשם רב: מודין חכמים לרבי יהושע בן קרחה בעידי בכורה איש

פלוני בכור ובעידי חזקה. שניהם ראו אכילת חזקה, אך לא עמדו במקום אחת בעת ראייתם

רבי בא בשם רבי ירמיה: אף בעידי סימנין כן.. מה דפשיטא בשזה אומר ראיתי שתי שערות בגבו, וזה אומר ראיתי שתי שערו בגבו.מהני אף שלא ראו כאחת

אחד אומר ראיתי שערה אחת בגבו, ואחד אומר ראיתי שערה אחת בכריסו, ולא כלום., כל שכן גבו וגבו..

שנים אומרים ראינו שערה אחת בגבו,, ושנים אומרים ראינו שערה אחת בכריסו.. רב יוסי ורב הושעי' בר רב שמי, חד אמר פסול וחד אמר כשר.. מאן דמר פסול כמעיד על חצי סימן., ומאן דמר כשר אני אומר שמא נשרו..

אחד אומר שתי שערות בגבו ואחד אומר שתי בכריסו, ר' בא אמר דברי הכל ריב"ק ורבנן כשר. א"ר חגיי ד"ה פסול. ר' יוסה אומר במחלוקת.. א"ר בא לרבי חגיי, הא רבי יודן אמר דכוותי! א"ל ועל רביה [ר' יוסה רבו של ר' יודן]. אנא פליג כל שכן עלוי! א"ר מנא יאות א"ר חגא!, אילו שטר שחתום בארבעה חותמות, זה מעיד על שנים וזה מעיד על שנים, וקרא עליו ערער, שמא כלום הוא?! ואין כל חתימה צריכה שני עדים! והכא כל סימן צריך שני עדים.

רבי חיננא שמע להן משני חזקה: אילו אחד מעיד שאכלה שנה ראשונה שניה ושלישית, ואחד מעיד שאכלה רביעית חמישית וששית, שמא כלום הוא?!. ואין כל חזקה וחזקה צריכה שני עדים, והכא כל סימן וסימן צריך שני עדים

הלכה ב משנה כיצד הוא מקנא לה? אמר לה בפני שנים: אל תדברי עם איש פלוני. ודיברה עמו, עדיין מותרת לביתה ומותר' לוכל בתרומה נכנסה עמו לבית הסתר ושהת כדי טומא', אסורה לביתה ואסורה לוכל בתרומה, ואם מת, חולצת ולא מתייבמת:

גמרא סוף דבר עד שתדבר עמו, הא אם נסתרה עמו ולא דיברה אין סתירתה כלום?!כך אפשר בהבנת המשנה---וחוזר בו דרובה חידוש יותר גדול [אחרת לגמריי!!] אתא מימור לך, אפי' דיברה עמו ולא נסתרה. עדיין היא מותרת לביתה, ומותרת לוכל בתרומה.

אל תדברי לשון נקי הוא מתניתא. אל תתייחדי עם איש פלוני.

מהו שיקנא לה משני בני אדם כאחת? רבי יודן אמר במחלוקת. מאן דמר מקנא לה מאביה ומבנה, מקנא לה משני בנ"א כאחת. רבי יוסי בעי, מקנא לה ממא' בני אדם?

אמר רבי יוסי בי רבי בון אמר לה אל תיכנסי ע מ ו לבית הכנסת? אינה נכנסת עמו. אמר רבי מנא: לא אמר אלא עמו, הא זה אחר זה, לא. לא מיקרי סתירה רבי אבין אמר: אפילו זה אחר זה, מכל מקום יש רגלים לדבר.

לפלטיא בלילה.

לחורבה ביום.

למבואות אפילות ביום.

שאלו את בן זומא, מפני מה ספק רשות היחיד טמא? אמר לון סוטה מהיא.מה הוא? אמרו ליה ספק. אמר לון מצינו שהיא אסורה לביתה! מכאן אתה דן לשרץ, מה כאן רה"י, אף להלן רה"י ומה כאן סוטה שיש בו דעת לשאול, אף להלן שרץ דבר שיש בו דעת לשאול.

מיליהון דרבנן פליגין: דמר ר' זעירא ר' יסא בשם ר' יוחנן: קטנה שזינתה אין לה רצון להיאסר על בעלה.

והא תנינן כל שאין בו דעת לישאל ספיקו טהור. הא אם יש בו דעת לישאל ספיקו טמא. ברם הכא בסוטה אע"פ שיש בו דעת לישאל כגון ג ד ו ל הבא על קטנה ספיקו טהור [אף וודאו] !...

מפני מה ספק רשות הרבים טהור? אמר לון מצינו שהציבור עושין פסחיהן בטומאה בשעה שרובן טמאין. מה טומאה ידוע, הותרה לציבור, קל וחומר ספק טומאה!

תמן תנינן: כל העריות עשה בה את המערה כגומר, וחייב על כל ביאה וביאה. החמיר בשפחה שעשה בה את המזיד כשוגג.

ר' ירמיה ר' בא בר ממל בשם רב: שכבת זרע לעניין שפחה חרופה עד שיפלוט. הכא כתיב שכבת זרע, והכא כתיב שכבת זרע. הכא את אמר שכבת זרע עד שיפלוט. והכא בסוטה את אמר כן! א"ר יוסי שנייה היא דכתיב ונסתרה והיא נטמאה. כיון שנסתרה התורה קראה טמאה. ברם הכא שכבת זרע עד שיפלוט. לליידא מילה לאיזה עניין כתיב שכבת זרע? לשעורין. כהדא דתני ונסתרה והיא נטמאה. כמה היא סתירה? כדי טומאה. כמה היא כדי טומאה? כדי ביאה. וכמה היא ביאה? כדי הערייה. כמה היא הערייה? ר' ליעזר אומר כדי חזירת דקל. ר' יהושע אומר כדי מזיגת הכוס. בן עזאי אומר כדי לשתותו. רבי עקיבה אומר כדי גילגל ביצה. רבי יודה בן בתירה אומר כדי לגימת שלש ביצים מגולגלות זו אחר זו. רבי אלעזר בן פינחס אומר כדי שיקשור גירדי את הנימה. מיניימין אומר כדי שתושיט ידה ותיטול ככר לחם מן הסל. אף ע"פ שאין ראייה לדבר זכר לדבר יש (משלי ו) כי בעד אשה זונה עד ככר לחם וגו'. אמר רבי יוסי כל אילין שיעוריא לאחר התרת הסינר. אמר רבי יוחנן כל אחד ואחד בעצמו שיער. ובן עזאי נשא אשה מימיו?! אית דבעי מימר נתחמם. ואית דבעי מימר בעל ופירש. אית דבעי מימר (תהילים עה) סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם.

תני רבי אומר: שלש טומאות אמורות בפרשה, אחת לבעל ואחת לבועל ואחת לתרומה. לתרומה?! מצינו אשה שהיא אסורה בתרומה ומותרת לביתה?! למה לא? אילו בת כהן שנישאת לישראל ונאנסה, שמא אינה מותרת לביתה, ואסורה לאכול בתרומה! אלא כך אני אומר.. לא מצינו אשה שהיא אסורה לביתה, ומותרת לוכל בתרומה!! אמר רבי אבין הכין איתאמרת: אחת לבעל ואחת לבועל ואחת ליבם. אמר ר' יוסי בי רבי בון מתניתא אמרה כן ואם מת חולצת ולא מתייבמת.

תנא ר' יעקב בר אידי קומי רבי יונתן (במדבר ה) ואת כי שטית תחת אישך- פרט לאונסין. מה את שמע מינה? אמר ליה מה תחת אישך לרצון, אף כאן לרצון.

שייך ליבמות [סוטה, כשם שהיא אסורה לבעל כך אסורה לבועל. כשם שהיא אסורה לאחיו של בעל, כך היא אסורה לאחיו של בועל. יכול כשם ש צ ר ת סוטה אסורה לאחיו של בעל, כך אסורה לאחיו של בועל? נישמעינה מן הדא: האשה רחל שהלך בעלה ראובן למדינת הים ובאו ואמרו לה מת בעליך. הויא לה יבם כאן שמעון ויבמה ומת, שמעון ואח"כ בא בעלה ראובן אסור בה רחל ומותר בצרתה לאה . אסור בה ומותר באשת אחיו מחלה אשת שמעון. ואשת אחיו לא כצרת סוטה היא?! הדא אמרה שצרת סוטה מותרת לאחיו של בועל.

בנידון זה: רחל=סוטה שמעון=בועל [שבעלה לפני מיתתו] מחלה אשת שמעון=צרת סוטה. היתר ראובן עים מחלה=אחיו של בועל עים צרת סוטה

שים לב: יש כאן חריפות רב בהדמיון

הא דשרי ראובן במחלה א"ר יודן אתייא כרבנן דתמן. דמר רבי הילא תניי ת מ ן כל העריות אינן צריכות ג ט חוץ מאשת איש בלבד. [ר"ע אומר אף אחות אשתו ואשת אחיו] ברם רבנן דהכא, אסור . [רבי חייה בשם רבי יוחנן הכל מודין באשת אחיו שהיא צריכה הימינו גט] משום הילכות אשת איש קנה בה ערוה, וערוה פוטרת צרתה כיון דהוזקק שמעון ליתן גט לרחל [אף שלמעשה מת..], הו"ל כאשתו, וממילא יש דין צ ר ת ערווה על מחלה [שהרי רחל דין ערווה לה ביחס לראובן] אמר רבי חיננא אפי' כרבנן דהכא אתי' היא, בה קנסו לא קנסו בצרתה.

אמר רבי חנניה בריה דרבי הילל. אין כרבנן דתמן, יהא מותר אפילו בה!! ועל כרחך כרבנן דהכא אתיין!!

רבי זעירא בשם רבי יוחנן צרת סוטה אסורה וצרת מחזיר גרושתו מותרת. רבי יעקב בשם רבי יוחנן: כל הצרות מותרות חוץ מצרת סוטה. שמואל אמר מחזיר גרושה עצמה מותרת ליבמה. מהו פליג? בגין דהוון עסיקין בצרות, לא אדכרון גרושות.ואה"ן גרושה עצמה מותרת!
צרת סוטה למה היא אסורה? רבי יוחנן אמר מריה ערוה נגעו בה. רב אמר מפני שכתוב בה טומאה כעריות]

הלכה ג משנה אילו אסורות לוכל בתרומה: האומרת טמאה אני לך. ושבאו לה עדים שהיא טמאה. והאומרת איני שותה. ושבעלה אינו רוצה להשקותה. ושבעלה בא עליה בדרך.
כיצד הוא עושה לה? מוליכה בבית דין שבאותו המקום, ומוסרין לו שני תלמידי חכמים שמא יבא עליה בדרך. רבי יהודה אומר בעלה נאמן עליה:
גמרא מתני' לא אתיא אלא כמשנה הראשונה. דתנינן תמן: בראשונה היו אומרים שלש נשים יוצאות ונוטלות כתובה. האומרת טמאה אני לך. שמים ביני לבינך. ונטולה אני מן היהודים.אבל למשנה אחרונה אינה נאמנת לומר טמיאה!
אמר ר' אבין ואפילו תאמר כמשנה האחרונה, מ"מ יש רגלים לדבר.
תני (במדבר ה) מבלעדי אישך- פרט לשקדמה שכבת זרע אחרת לאישך דווקא נסתרה אחר נשואין ובעילה של בעל. אמר רבי אילא כענין שנאמר (במדבר כח) מלבד עולת הבוקר.
ושבעלה בא עליה...והא תנינן כשם שהמים בודקין אותה כך הן בודקין אותו. כשם שהיא אסורה לבעל כך היא אסורה לבועל. וכשם שהיא אסורה לאחיו של בעל. כך היא אסורה לאחיו של בועל. כשם שהמים בודקין אותה על כל ביאה וביאה שהיא מקבלת את בעלה לאחר הבועל [זה דבר מחודש שלא נזכר בבבלי..], כך הן בודקין אותו! אלמא אים עבר ובא עליה—אכתי המים בודקין! ר' אבין בשם רבי הילא כאן ביודע כאן בשאינו יודע. אנן לא שבקינן לשתות אים ידוע לנו שבא עליה...
ר' חייה בר יוסף שלח בתר איתתיה, אמר, יסקון עמה תלת תלמידין. שאם יפנה אחד מהן לצורכו תתייחד עם שנים. והא תנינן מוסרין לו שני תלמידי חכמים שמא יבא עליה בדרך? אמר רבי אבין: ובעלה, הרי שלשה.

ר' זכרי' בן הקצב...אף הוא שכר לה בית והיה מעלה לה מזונות ולא היה מתייחד עמה אלא בפני בניה. וקרא על עצמו הפסוק הזה (ירמיהו מה) יגעתי באנחתי ומנוחה לא מצאתי.
תני רבי יודה אומר בעלה נאמן עליה מקל וחומר. ומה אם הנדה שחייבין עליה כרת, הרי הוא נאמן עליה. זו שאין חייבין עליה כרת, אינו דין שיהא נאמן עליה! אמרו לו לא אם אמרת בנדה שיש לה היתר לאחר איסורה. תאמר בזו שאין לה היתר לאחר איסורה. ואומר (משלי ט) מים גנובים ימתקו וגו'. אמר להן רבי יהודה גזירת הכתוב היא (במדבר ה) והביא האיש את אשתו אל הכהן וגו' אמרו לו ובלבד בעדים:
הלכה ד משנה היו מעלין אותה לב"ד הגדול שבירושלים ומאיימין עליה כדרך שמאיימין על עידי נפשות ואומר לה: בתי הרבה יין עושה. הרבה שחוק עושה. הרבה ילדות עושה. הרבה שכינים הרעים עושין. אל תעשי לשמו הגדול שנכתב בקדושה שימחה על המים. ואומר לפניה דברים שאינה כדיי לשומען היא וכל משפחת בית אביה:
גמרא כשם שמאיימין עליה שתחזור בה, כך מאיימין עליה שלא תחזור בה. ואומר לה בתי אם טהורה את, דבריא לך שאת טהורה, עמדי על בורייך. שאין המים האילו דומין אלא לסם יבש שהוא נתון על גבי בשר חי ואינו מזיקו. מצא שם מכה, התחיל מחלחל ויורד.
רבי זבדיה חתניה דרבי לוי הוה משתעי הדין עובדא: ר' מאיר הוה יליף דריש בכנישתא דחמתא כל לילי שובא, והוה תמן חדא איתתא

יליפה שמעה קלי' רגילה לשמוע קולו. חד זמן עני התאחר דריש, אזלת בעית מיעול לבייתה, ואשכחת בוצינא מיטפי מצאה נר כבה אמר לה בעלה הן הוית?איפה היית? אמרה ליה מישמעא קליה דדרושא. אמר לה: מכך וכך יבא עלי כך וכך... דלית ההיא איתתא עללה להכא לבייתה עד זמן דהיא אזלה ורקקה גו אפוי דדרושא אין האשה נכנסת לתוך הבית עד שתירוק... צפה ר"מ ברוח הקודש, ועבד גרמיה חשש בעייניה עשה עצמו כחושש בעיניו אמר כל איתתא דידעה מילחוש לעיינה תיתי תילחושי! אמרין לה מגירתא, הא ענייתיך תיעלין לביתךאמרו לה שכיניה, בא העת שתיכנס לבית עבדי גרמיך לחשה ליה, ואת רקקה גו עייניה. אתת לגביה, אמר לה חכמה את מילחוש לעיינא? מאימתיה עליה, מגודל פחד אשר עליה אמרה ליה, לא! אמר לה ורוקקין בגויה שבע זימנין והוא טב ליה! מן דרקקת, אחר שרקקה אמר לה: אזלין אמרין לבעליך חד זמן אמרת ליה, והיא רקקה שבעה זימנין! אמרו לו תלמידיו רבי כך מבזין את התורה?! אילו אמרת לן, לא הוינן מייתי ליה ומלקין ליה ספסליה ומרצועין, ומרצייה ליה לאיתתיה?! אמר לון ולא יהא כבוד מאיר ככבוד קונו. ומה אם שם הקודש שנכתב בקדושה, אמר הכתוב שיימחה על המים בשביל להטיל שלום בין איש לאשתו. וכבוד מאיר לא כל שכן!!!

פיסקא. ואומר לפניה דברים שאינן כדיי לשומען היא וכל משפחת בית אביה. כגון מעשה ראובן בבלהה, מעשה יהודה בתמר. (איוב טו) אשר חכמים יגידו אילו ראובן ויהודה. ולא כחדו מאבותם. ומה שכר נטלו על כך (שם) להם לבדם ניתנה הארץ ולא עבר זר בתוכם. כשבא משה לברכן (דברים לג) יחי ראובן ואל ימות. וזאת ליהודה. רבי חזקיה בשם ר' אחא: רבי חייה דריש שלש מקראות לשבח. (בראשית לח) ותשב בפתח עינים ואיפשר כן? אפי' זונה שבזונות אינו עושה כן! אלא שתלה עיניה לפתח שכל העינים מצפות לו. אמרה לפניו רבון כל העולמים אל אצא ריקם מן הבית הזה. דבר אחר בפתח עינים, שפיתחה לו את העינים שאמרה לו פנויה אני וטהורה אני.

(שמואל א ב) ועלי זקן מאד וגו' [ישכיבון כתיב] שהיו הנשים מביאות קיניהן לטהר לבתיהן והיו משהין אותן חוץ לבתיהן. הקב"ה מעלה עליהן כאילו הן שוכבין אותן. אמר רבי תנחומא הרי היא דו מקנתר לון (שם) למה תבעטון בזבחי ובמנחתי. אין תימר עבירה חמורה יש כאן, מבריחן& מן החמורה ומקנתרן בקלה?!

(שמואל א ח) ולא הלכו בניו בדרכיו ויטו אחרי הבצע. שהיו נוטלין מעשר ודנין. אמר רבי ברכי': מברכתא שיירא היתה עוברת והיו מניחין צרכיהן של ישראל והיו הולכין עוסקין בפרקמטיא:

הלכה ה משנה אם אמרה טמאה אני, שוברת כתובתה ויוצאה.

אם אמרה טהורה אני, מעלין אותה לשערי מזרח לשערי ניקנור ששם משקין את הסוטות ומטהרין את היולדות ומטהרין את המצורעין וכהן אוחז בבגדיה אם נקרעו נקרעו ואם נפרמו נפרמו עד שהוא מגלה את לבה וסותר את שערה.

ר' יהודה אומר: אם היה לבה נאה לא היה מגלהו ואם היה שערה נאה לא היה סותרו:

גמרא כתיב (במדבר ה) והעמיד הכהן את האשה לפני ה'. זה שער ניקנור כל מקום שנאמר לפני ה' זה שער ניקנור.

כתיב אשר ישכבון... (שמואל א ב) אם יחטא איש לאיש ופללו אלוקים. רבי חייה בר בא ורבי יהושע בן לוי. רבי חייה בר בא פתר קרייה בבועל. ורבי יהושע בן לוי פתר קרייה באשה.

רבי חייה בר בא פתר קרייה בבועל, ההין זן ומפרנס. ואת אתי על דעתך?! ור' יהושע בן לוי פתר קרייה באשה ההין זן ומפרנס ואת תלית עינים על חורן?!

ומבזין על הספק?! אמר ר' שמלאי בכל מקום שאת מוצא זנות, את מוצא אנדרולמסי' עונש ההורגת רעים וטובים באה בעולם.

קרייא אמר מים ועפר ואחר כך מבזין פרע. ומתניתא אמרה מבזין ואחר כך מים ועפר. אמר רבי אילי מכיון דכתיב (במדבר ה) והעמיד והעמידה וכי יושבת היית? אלא מחמת עמידה הראשונה כ ב ר העמידה לפני כן [כשביזה..]

היה פורע את ראשה. מחלפה שיטתיה דרבי יודן. תמן (שם) הוא אמר האיש מכסין אותו מלפניו. והאשה מלפניה ומלאחרי'. והכא הוא אמר הכין! תמן מכל מקום למיתה היא מתוקנת. ברם הכא שמא תימצא טהורה ויתגרו בה פירחי כהונה.

מחלפה שיטתהון דרבנן. תמן אינון אמרין האיש נסקל ערום ואין האשה נסקלת ערומה. והכא אינון אמרין הכין! תמן (ויקרא יט) ואהבת לרעך כמוך. יבור לו מיתה קלה שבקלות. ברם הכא (יחזקאל כג) ונוסרו כל הנשים ולא תעשינה כזימתכנה:

הלכה ו משנה היתה מכוסה בלבנים מכסה בשחורים. היו עליה כלי זהב קטליות נזמים וטבעות מעבירים ממנה כדי לנוולה ואחר כך מביא חבל מצרי וקושרו למעלה מדדיה וכל הרוצה לראות בא ורואה חוץ מעבדיה ושפחותיה מפני שליבה גס בהן ושאר כל הנשים מותרות לראותה שנאמר (יחזקאל כג) ונוסרו כל הנשים ולא תעשינה כזימתכנה:

גמרא מתניתא בשאינן נאין לה. אבל אם היו נאין לה שחורים לא בדא.

מביא חבל מצרי. ולמה חבל מצרי? אמר רבי יצחק לפי שעשת כמעשה מצרים. רבי ירמיה בעי, חבל המצרי מעכב? כפיפה מצרית מעכבת? משל מי הן באין? ייבא כיי דאמר רבי. דרבי אמר: אמת המים וחומת העיר ומגדלותיה וכל צורכי העיר באין משירי הלישכ' והכא כן:

הלכה ז משנה במידה שאדם מודד בה מודדין לו. היא קישטה את עצמה לעביר' והמקום ניוולה. היא גילתה את עצמה והמקום גילה עליה. הירך התחילה בעבירה תחילה ואח"כ הבטן לפיכך ילקה הירך תחילה ואחר כך הבטן ושאר כל הגוף לא פלט:

גמרא תני בשם רבי מאיר במדה שאדם מודד, בה מודדין לו. מאי טעמא? (ישעיהו כז) בסאסאה- בסאה סאה. אין לי אלא סאה מניין לרבות תרקב וחצי תרקב וקב וחצי קב ורובע ותומן וחצי תומן ואוכלא? תלמוד לומר (ישעיהו ט) כי כל סאון סואן ברעש. ריבה כאן סאות הרבה. אין לי אלא דבר שהוא של מידה. מניין לפרוטות קטנות =הרבה עונשים קלים כנגד עבירה אחת שהן מצטרפות לחשבון מרובה? תלמוד לומר (קהלת ז) אח' לאחת למצוא חשבון. בנוהג שבעולם אדם נכשל בעבירה שחייבין עליו מיתה בידי שמים. מת שורו אבדו תרנגולתו. נשברה צליחותו. נכשל באצבעו והחשבון מתמצה. דבר אחר, אחת מתארעה פוגש ומתחבר [כל עונש פוגש "ומתחבר" לאיזה חטא--ומוחקו] לאחת, והחשבון מתמצה. וכמה הוא מיצוי חשבון? עד אחת.

תני בשם רבי מאיר כשם שיש דיעות במאכל ובמשתה כך יש דיעות באנשים. יש לך אדם זבוב נופל לתוך כוסו והוא נוטלו וזורקו ושותהו- זה כשאר כל אדם שהוא רואה את אשתו מדברת עם שכיניה ועם קרוביה. או יש לך אדם שפורח זבוב על גבי כוסו והוא נוטלו ושופכו ואינו טעמו זה הוא חלק רע באנשים שנתן עיניו בה לגרשה. ויש לך אדם זבוב שוכן על כוסו, והוא נוטלו, ומניחו כמות שהוא. נוטל ומגרש הזבוב--אף שנמצא רק ס ב י בו ת הכוס [ר"ש ליברמן] זה פפוס בן יהודה שנעל את הדלת בפני אשתו. אמרין לית נהיגין הוון אבהתך עבדין כן?! יש לך אדם זבוב מת לתוך כוסו והוא נוטלו ומוצצו ושותיהו. זה הרשע שהוא רואה את אשתו לבה גס בעבדי', ליבה גס בשפחותיה, והוא מצוה עליה לגרשה שנאמר (דברים כד) ויצאה מביתו

והלכה והיתה לאיש אחר. הכתוב קראה אחר שאינו בן זוג של ראשון שהוא הוציא את אשתו משום ערוה והלה נכשל בה. אם זכה הוא לשמים הרי הוא מגרשה. ואם לאו סוף שהיא קוברתו שנאמר (שם) או כי ימות האיש האחרון. ראוי היה זה למיתה, שהאשה הזאת הכניס לתוך ביתו.

שמואל אמר פורשים מן המזנה. ואין פורשין מבתה. ואתייא כיי דמר רבי יוחנן: אשת איש שזינתה הוולדות לבעל מפני שרוב בעילות מן הבעל.

כתוב אחד אומר (במדבר ה) לצבות בטן ולנפיל ירך. וכתוב אחר אומר (שם) וצבתה בטנה ונפלה יריכה וכתוב אחר אומר (שם) בתת יי את ירכך נופלת ואת בטנך צבה. מקרא אחד מכריע שני מקראות?! אמר רבי מנא כאן למעשה וכאן לתנאין.= בהתראה , מקדים ירך
אמר רבי אבין ואפילו תימר כאן וכאן למעשה כאן וכאן לתנאין. לצבות בטן ולנפיל ירך- לבועל. וצבתה בטנה ונפלה ירכה- לאשה. בתת ד' את ירכך וגו'-לאשה. הדעת מכרעת, ירך התחילה בעבירה תחלה ואחר כך הבטן, לפיכך תלקה הירך תחלה ואחר כך הבטן, ושאר כל הגוף לא פלט.

רבי אבא בריה דרבי פפי עבד לה אפטרה הפטיר כן מתוך דרשתו מה אם מידת הפורענות מעוטה, אבר אחד לוקה ושאר כל האיברים מרגישין. מדת הטובה המרובה על אחת כמה וכמה:
הלכה ח משנה שמשון הלך אחר עיניו לפיכך ניקרו פלשתים את עיניו
אבשלום נתנווה התנאה= עשה עצמו נאה בשערו לפיכך נתלה בשערו. לפי שבא על עשר פילגשי אביו לפיכך ניתנו בו עשר לנביות ברזל חד= חנית שנאמר (שמואל ב יח) ויסובו עשרה נערים נושאי כלי יואב. ולפי שגנב שלש גניבות, לב אביו ולב בית דין ולב ישראל לפיכך נתקעו בו שלש שבטים שנאמר (שמואל ב יח) ויקח שלשה שבטים בכפו ויתקעם בלב אבשלום:
גמרא תני ר' אומר לפי שתחלת קלקלתו בעזה, לפיכך עונשו בעזה. והכתיב (שופטים יד) וירד שמשון תמנתה אלמא תחילת קלקולו בתמנת! אמר רבי שמואל בר נחמן דרך נישואין היו.
כתוב אחד אומר וירד שמשון תמנתה. וכתוב אחר אומר (בראשית לח) הנה חמיך עולה תמנתה. רב אמר שתי תימניות היו, אחת של יהודה ואחת של שמשון. רבי סימון אמר תמנתה אחת היא, ולמה כתב בה עליה וירידה? אלא של יהודה על ידי שהיתה לשם שמים. לפיכך כתיב בה עלייה. ושל שמשון על ידי שלא היתה לשם שמים כתיב בה ירידה. אמר ר' אייבו בר נגרי כגון הדא בית מעין שיורדין בה מפלטתה, ועולין בה מטבריה.
כתיב (שופטים יד) ויבואו עד כרמי תמנתה. אמר רב שמואל בר רב יצחק מלמד שהיו אביו ואמו מראין לו כרמי תמנתה זרועים כלאים ואומרים לו בני כשם שכרמיהן זרועין כלאים. כך בנותיהם זרועות כלאים. (שם) ואביו ואמו לא ידעו כי מי"י הוא כי תואנה הוא מבקש מפלשתים. אמר רבי לעזר בשבעה מקומות כתיב לא תתחתן בם אמר רבי אבין לאסור שבעה עממין. והכא הוא אמר הכין?! "מהשם"?!
אמר ר' יצחק (משלי ג) אם ללצים הוא יליץ.
כתיב (משלי ג) ותחל רוח י"י לפעמו במחנה דן בין צרעה ובין אשתאול. תרין אמורין, חד אמר בשעה שהיה רוח הקודש שורה עליו, היו פסיעותיו כמצרעה לאשתאול. וחורנה אמר בשעה שהיתה רוח הקודש שורה עליו היו שערותיו מקישות כזוג, וקולן הולך כמצרעה לאשתאול.
(שופטים כז) ויברכו י"י. רבי הונא בשם רבי יוסי שהיתה תשמישו שוה לכל אדם, וזרעו כנחל שוטף. כתיב (שם) ואנקמה נקם אחת משתי עיני מפלשתים. אמר רבי אחא אמר לפניו רבונו של עולם! תן לי שכר עיני אחת

בעולם הזה, ושכר עיני אחת מותקנת לי לעתיד לבוא. כתוב אחד אומר וישפוט את ישראל מ' שנה. וכתוב א' אומר (שם) והוא שפט את ישראך כ' שנה. אמר ר' אחא מלמד שהיו הפלשתים יראים ממנו ך' שנה לאחר מותו כדרך שהיו יראים ממנו ך' שנה בחייו:
אבשלום נתנווה בשערו. ר' חנינא אמר כחרובית גדולה היה.
רבי ביבי בשם רבי יוחנן בדין בדיןbranches היה עשוי. branches

סוף כתובות אמר רבי חנינה כד סלקית להכא נסבית איזורא דברי ואיזורא דחמרי מקפא כורתא trunk דחרוביתא דארעא דישראל ולא מטון, וקצית חד חרוב ונגד מלא ידויי דבש. אמר רבי יונתן יפה סיפסוף שאכלנו בנערותינו, מפנקריסין שאכלנו בזקנותינו, די ביומו אישתני עלמא. אמר רבי חייא בר בא בראשונה היתה סאה ארבלית מוציאה סאה סולת. סאה קמח סאה קיבר סאה סובין סאה מורסן. וכדון אפילו חדא בחדא לא קיימא!
כתיב (שמואל ב יא) וכאבשלום לא היה איש יפה בכל ישראל להלל מאד. יכול בכל? תלמוד לומר מכף רגלו ועד קדקדו לא היה בו מום. כתיב (שמואל א ט) ולו היה בן ושמו שאול בחור וטוב ואין איש מבני ישראל טוב ממנו. יכול בכל? תלמוד לומר (שם) משכמו ומעלה גבוה מכל העם. אבל באבנר מהו אומר (שמואל ב ג) הלא תדעו כי שר וגדול נפל ביום הזה מישראל. ואבנר למה נהרג? רבי יהושע בן לוי ורבי שמעון בן לקיש ורבנן. רבי יהושע בן לוי אמר על ידי שעשה דמן של נערים שחוק. (שמואל ב ב) יקומו נא הנערים וישחקו לפנינו. ר"ש בן לקיש אמר על ידי שהקדים שמו לשמו של דוד. הדא הוא דכתיב (שמואל ב ג) וישלח אבנר מלאכים אל דוד תחתיו לאמר למי ארץ כתיב מן אבנר לדוד. ורבנין אמרין על ידי שלא הניח לשאול להתפייס מדוד. הדא הוא דכתיב (שמואל א כד) ואבי ראה גם ראה את כנף מעילך בידי אמר ליה מה את בעי מן גלגוי דהדין, empty boasting בסירה הוערת! וכיון שבאו למעגל אמר לו (שמואל א כו) הלא תענה אבנר! גבי כנף אמרת בסירה הוערת, חנית וצפחת בסירה הוערת?! ויש אומרים על ידי שהיתה ספק בידו למחות בנוב עיר הכהנים ולא מיחה:
ולפי שגנב שלשה גניבות. לב אביו. ולב בית דין. ולב אנשי ישראל. לב אביו דכתיב (שמואל ב טו) ויהי מקץ ארבעים שנה. כל עצמו של דוד לא מלך אלא ארבעים. וכא הוא אמר הכין. אלא משעה ששאלו ישראל מלך. (שם)
כי נדר נדר עבדך. א"ל ומה את בעי כדון? א"ל כתוב חד פיתק דתרין גוברין דנסבינון עימי כתוב לי פיתקא שאוכל לקחת עמי ב אנשים. אמר ליה אמור לי למאן דאת בעי ואנא כתוב. אמר ליה כתוב לה סתם ואנא למאן דבעי אנא נסב. כתב ליה סתם. אזל וצמת ליה תרין תרין גוברין עד דצמת ליה מאתן גוברין. הדא הוא דכתיב (שמואל ב טו) ואת אבשלום הלכו מאתים איש מירושלים קרואים והולכים לתומם קרואים מדוד, והולכים לתומם מאבשלום. ולא ידעו כל דבר מעצת אחיתופל. רבי הונא בשם רבי אחא וכולהו ראשי סנהדריות היו. וכיון דחמין מילייא אתיין לידי חילופין, אמרין רבון כל העולמים נפלה נא ביד דוד ואל יפול דוד בידינו שאם אנו נופלין ביד דוד הרי הוא מרחם עלינו. ואם ח"ו יפול דוד בידינו אין אנו מרחמין עליו. הוא שדוד אמר (תהלים צה) פדה בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים היו עמדי.
ולב בית דין (שמואל ב טו) ויאמר אבשלום מי ישימני שופט הארץ וגו'. (שם) ויעש אבשלום כדבר הזה.
ולב אנשי ישראל (שם) ויגנוב אבשלום את לב אנשי ישראל:

הלכה ט משנה וכן לענין הטובה, מרים המתינה למשה שעה אחת שנאמר (שמות ב) ותתצב אחותו מרחוק, לפיכך נתעכבו לה כל ישראל

שבעת ימים במדבר, שנאמר (במדבר יב) והעם לא נסע עד האסף מרים:

גמרא אמר רבי יוחנן פסוק זה ברוח הקודש נאמר ותתצב אחותו

(עמוס ט) ראיתי את יי"י נצב על המזבח. אחותו (משלי ז) אמור לחכמה אחותי את. מרחוק. (ירמיהו לא) מרחוק יי"י נראה לי. לדעה (ישעיהו יא) כי מלאה הארץ דעה את יי"י. מה יעשה לו. (ישעיהו יא) כי לא יעשה יי"י אלהים דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים:

הלכה י משנה יוסף זכה לקבור את אביו ואין באחיו גדול ממנו שנאמר (בראשית כ) ויעל יוסף לקבור את אביו. מי לנו גדול מיוסף שלא נתעסק בו אלא משה

משה זכה בעצמות יוסף ואין בישראל גדול ממנו שנאמר (שמות יג) ויקח משה את עצמות יוסף עמו. מי לנו גדול ממשה שלא נתעסק בו אלא הקדוש ברוך הוא שנאמר (דברים לד) ויקבור אותו בגיא מול בית פעור וגו' ולא על משה בלבד אמרו אלא בכל הצדיקים שנאמר (ישעיהו נח) והלך לפניך צדקך וכבוד יי"י יאספך:

גמרא אמר ר' יצחק כבוד חי העולמים היה עמהן

כתיב (בראשית נ) ויבואו עד גורן האטד. וכי יש גורן לאטד? אמר ר' שמואל בר נחמן חיזרנו בכל המקרא ולא מצינו מקום ששמו אטד. אלא מהו אטד אלו הכנענים שהיו ראויין לידוש באטד. ובאי זו זכות ניצולו. בזכות (שם) וירא יושב הארץ הכנעני את האבל בגורן האטד. ומה חסד עשו עמו? רבי אלעזר אמר איזורים התירו. רבי שמעון בן לקיש אמר קישרי כתפיהן התירו. רבנן אמרין זקפו קומתן. אמר רבי יודן בר שלום הראו באצבע ואמרו (שם) אבל כבד זה למצרים. ומה אם אילו שלא עשו חסד לא בידיהן ולא ברגליהן ראו מה פרע להן הקב"ה. ישראל שהן עושין חסד בידיהן וברגליהן עם גדוליהן ועם קטניהן על אחת כמה וכמה.

אמר רבי אבהו כל אותן שבעים יום שבין איגרו' לאיגרות כנגד שבעים יום שעשו המצריים חסד עם אבינו יעקב.

כתיב (שמואל ב א) ויקונן דוד את הקינה הזאת וגו' ויאמר ללמד לבני יהודה קשת. לא מסתברא דלא =אלא &&דלא=אלא ללמד בני יהודה נהי!! אלא אמר דוד כיון שהצדיקים מסתלקין, השונאין באין ומתגרין בישראל. (שם) הלא היא כתובה על ספר הישר- תרין אמורין. חד אמר זה ספר בראשית. וחרנה אמר זה חומש הפיקודים. מאן דאמר זה ספר בראשית ניחא נזכר שם מלחמות שונות. ומאן דאמר זה חומש פיקודים מה מלחמה היתה שם? (דברים י) ובני ישראל נסעו מבארות בני יעקן מוסרה שם מת אהרן. וכי במוסירות מת אהרן והלא בהר ההר מת. הדא היא דכתיב (במדבר לג) ויעל אהרן הכהן אל הר ההר וימת שם. אלא כיון שמת אהרן נסתלקו ענני כבוד וביקשו הכנענים להתגרות בישראל הדא היא דכתיב (במדבר כא) וישמע הכנעני מלך ערד יושב הנגב כי בא ישראל דרך האתרים. מהו דרך האתרים? שמע שמת אהרן התייר הגדול שלהן שהיה תר להן את הדרך. בואו ונתגרה בהן וביקשו ישראל לחזור למצרים ונסעו לאחריהן שמונה מסעות ורץ אחריו שבטו של לוי והרג בהן שמונה משפחות. אף הן הרגו ממנו ארבע. הדא היא דכתיב (דברי הימים א כו) לעמרמי ליצהר לחברוני לעוזיאלי. אימתי חזרו בימי דוד. הדא היא דכתיב (תהילים עב) יפרח בימיו צדיק. אמרו מי גרם לנו כל הדמים הללו. אמרו על שלא עשינו חסד עם אותו הצדיק והלכו וקושרו לו הספד וגמלו לצדיק חסד. והעלה עליהן הכתוב כאילו מת שם ונקבר שם שגמלו לצדיק חסד

(שמות יג) עמו- רבי קריספא בשם ר' יוחנן עמו עם נפשך את עבד! אמר ר' חמא בר חנינא משל למלך שהיה משיא את בנו ובא איפרכוס לטעון באפיריון ולא הניחו לו. אמר המלך

הניחו לו למחר הוא משיא את בתו ואני מכבדו במה שכיבדני...

ככתוב (בראשית מו) אנכי ארד עמך מצרים ואני אעלך גם עלה מה ת"ל גם עלה. אמר אותך אני מעלה ושאר כל השבטים אני מעלה מלמד שכל שבט ושבט העלה עצמות ראש שבטו עמו.

תני בשם ר' יודה אילולא שהדבר כתוב לא היה איפשר לאומרו. מלמד כשמת משה היה מוטל על כנפי שכינה בארבעת מיל מנחלת בני ראובן עד נחלת בני גד. שמת בנחלת בני ראובן ונקבר בנחלת בני גד. ומניין שמת בנחלת בני ראובן? שנאמר (במדבר לב) ובני ראובן בנו את חשבון ואת אלעלה ואת קריתים ואת נבו. וכתיב (דברים לב) עלה אל הר העברים הזה הר נבו ומות בהר אשר אתה עולה שמה. ומניין שנקבר בנחלת בני גד? שנאמר (דברים לג) ולגד אמר ברוך מרחיב גד וגו' כי שם חלקת מחוקק ספון. והקב"ה היה אומר (שם) ויתא ראשי עם. ומלאכי שרת היו אומרים (שם) צדקת ה' עשה וישראל היו אומרין (שם) ומשפטיו עם ישראל. אילו ואילו היו אומרים (ישעיהו כז) יבא שלום ינוחו על משכבותם הולך נכוחו:

מסכת סוטה פרק ב

הלכה א משנה היה מביא את מנחתה בכפיפה מצרית ונותנה על ידה כדי לייגע'

כל המנחות תחילתן וסופן בכלי שרת, וזו תחילת' בכפיפ' מצרית וסופה בכלי שרת

כל המנחות טעונות שמן ולבונה, וזו אינה טעונה לא שמן ולא לבונה

כל המנחות באות מן החיטים, וזו אינה באה אלא מן השעורים [מנחת העומר אע"פ שהיא באה מן השעורים, היא באה גרש טוב וזו היתה באה קמח פסולת]

רבן גמליאל אומר: כשם שמעשיה מעשה בהמה כך קרבנ' מאכל בהמה:

גמרא כתיב (במדבר ה) וביד הכהן יהיו מי המרים המאררים מעתה כדי ליגעו?! רוצים לייגע הכהן?! אלא על כרחך אין כאן "יגיעה" אלא כדי להטיל אימה עליה.

מנחתה- מלמד שהיא קדשה לשמה. ותני ר' חייה, ופליג: לקרב כליל קרבן סוטה של אשת כהן אינה יכולה מפני שותפותה של אשה. לאכל אינה יכולה מפני שותפותו של איש. אלא הקומץ יקרב לעצמו, והשיריים קריבין לעצמן. כשם שהיא קדשה לשמה כך היא קדשה לשמו, ואת אמר מנחת"ה"?! ואלא מה דאישתעי קריא אישתעי' מתניתא. (במדבר ה) והביא את קרבנה עליה. כמו שהכתוב קורא אותו "מנחתה" כן המשנה

בעלה מהו שיפריש עליה חוץ מדעתה? אחר מהו שיפריש עליה חוץ מדעתה? ייבא כיי דרבי יוחנן ארבעה מחוסרי כפרה מפרישין עליהן שלא מדעתן. ואילו הן: הזב והזבה והמצורע והיולדת. שכן אדם מפריש על בנו הקטן והוא נתון בעריסה. ניחא זב וזבה ומצורע, ויולדת? מכיון שהשיאה כבר יצאה מרשות אביה! אלא שכן אדם מפריש על אשתו קטנה. ויש קטנה יולדת?! לא כן אמר רבי רדיפה ר' יונה בשם רב הונה, עיברה וילדה, עד שלא הביאה שתי שערות, היא ובנה מתים. משהביאה שתי שערות היא ובנה חיים. עיברה עד שלא הביאה וילדה משהביאה, היא חיה ובנה מת. מאי כדון? אלא שכן אדם מפריש על אשתו חרשת. &וכאן, סוטה קטנה אין את יכול. דמר ר' זעירא רבי יסא בשם ר' יוחנן קטנה שזינתה אין לה רצון להיאסר על בעלה. וחרשת אין את יכול דכתיב (שם) ואמרה האשה אמן אמן.א"כ אין מפרישין שלא מדעתן

אמר ר' אבין מכיון דכתיב (דברים יד) ושמחת אתה וביתך והוא מעוכב מלשמוח עמה שאסור לבא עליה עד שיבדקנה במי-המרים מפריש עליה חוץ מדעתה.

והא רבי אחא בשם ר' אילא אמר: אינו מפריש עליה עולת העוף אלא חטאת העוף מפני שהיא מכשרתה לאכול בזבחים!

ותני כן: אינו מפריש עליה אלא דבר שהוא מתירה לה. אמר רבי יוסי אין לך אלא כ ז ה. מה זה מעכבה מלאכול בזבחים.. מעכבה היא מלאכול בזבחים?! מכיון שהוא מעוכב מלשמוח עמה תשמיש כמו שהוא מעכבת מלאכול בזבחים.

תני: אפילו הקפת נזירות על ראשה. מעכבת היא מלוכל בזבחים?! מכיון שהיא מנוולת =אינה שותה יין כמו שהוא מעכב' מלוכל בזבחים.

תני ר' יודה אומר מביא אדם חייב להביא ממעותיו על ידי אשתו כל קרבן שהיא חייבת אפילו אכלה חלב ואפילו חיללה שבת. וכן היה ר' יודה אומר: פטר' =גירשה אינו חייב בה, שכן הוא כותב לה ואחרן די אתיין לי עלך מן קדמת דנא.היא כותבת שובר לפטור כל אחריות שבא ממנו מקדם

בבלי והתני: סדר מנחות כך היא. מביאין מתוך ביתו בכלי כסף ובכלי זהב! ראוייה ליקרב בכלי שרת.

תני ר' שמעון בן יוחי מפני מה אמרו כל החטאות והאשמות שבתורה אין טעונין נסכים? שלא יהא קרבנו של חוטא נראה מהודר. התיבון, הרי חטאתו ואשמו של מצורע? אין תימר שאינו חוטא, האמר רבי יצחק (ויקרא יד) זאת תהיה תורת המצורע. זאת תורת המוציא שם רע. אמר ליה מכיון שנתייסר, וכתיב (דברים כה) ונקלה אחיך לעיניך, כמי שאינו חוטא.

רבי יוחנן בשם ר' ישמעאל (ויקרא ב) מנחת מנחת. מה מנחת שנאמר להלן שעורין, אף כאן שעורין. אמר רבי לעזר נאמר כאן (שם) אביב ונאמר במצרים (שמות ב) אביב. מה אביב האמור במצרים שעורין, אף כאן שעורין. ר"ע אומר נאמר לציבור הבא ביכורים בפסח, והבא ביכורים בעצרת. מה מצינו שממין שהיחיד מביא חובתו ממנו, הציבור מביא ביכורים בעצרת. מאי זה מין היחיד מביא חובתו? מן השעורין. אף הציבור לא יביא אלא מן השעורין. דבר אחר: אים תאמר מן החיטין אין שתי הלחם ביכורין.

תמן אמר רבי יונה חילקא לשנים. טרגיס לשלשה. טיסני לארבעה. רבי יוסי בי רבי בון בעי, מיכן והילך קמחין הן. אין צריך לבור את הסולת מתוכן? אים חילקן ליותר מ4 חלקים דינם כקמח—ושוב אין צריך לבור הסולת (כדיי שייכשר לסוטה)

הלכה ב משנה היה מביא פיילי של חרש ונותן לתוכה חצי לוג מים מן הכיור. רבי יהודה אומר: רביעית. [כשם שהוא ממעט בכתב, כך הוא ממעט במים] נכנס להיכל ופנה לימינו ומקום היה שם אמה על אמה, וטבלה של שייש וטבעת היתה קבועה בה. כשהוא מגביהה, נוטל עפר מתחתיה, ונותן, כדי שייראה על פני המים שנא' (במדבר ה) ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן יקח הכהן ונתן אל המים:

גמרא תני: חדשה. מתניתא דר' אליעזר. דתנינן תמן במצורע היה מביא פיילי של חרש חדשה. מאן תני חדשה? רבי לעזר דהוא דריש לה (ויקרא יד) אל כלי חרש על מים חיים. מה מים שלא נעשה בהן מלאכה, אף כלי חרש שלא נעשה בו מלאכה. ניחא תמן דהוא דריש אל כלי חרש על מים חיים. הכא מה אית לך? אמר רבי יוחנן דו סבר ר"א כרבי ישמעאל דיליף ג"ש כלי כלי.

תני: בסוטה מי כיור, רבי ישמעאל אומר מי מעיין יליף לה ממצורע, וחכמים מכשירין בכל המימות. והן אשכחן דר' לעזר כרבי ישמעאל במים. אכן מצינו שר"א ס"ל כרי"ש..[שהרי מתני' ע"כ ר"א היא. וע"כ יליף לה ממצורע [כרי"ש דג"כ יליף סוטה ממצורע] ורבי ישמעאל כרבי לעזר, בכלי חרש? אשכח תני: ר' ישמעאל אומר בכלי חרש חדשה.

אית תניי תני בכלי חרש לא במקידה. אית תניי תני אפילו במקידה. הוון בעי מימר מאן דמר בכלי חרש לא במקידה, ר' לעזר. מאן דאמר אפי' במקידה רבנן. ומדחה כולה רבנין. מאן דמר בכלי חרש לא במקידה, כשניטל רובה ומיעוטה קיים. ומאן דמר במקידה, כשניטל מיעוטה ורובה קיים.

אית תניי תני בכלי חרש לא במפוחם. אית תניי תני אפילו במפוחם. הוון בעיי מימר מאן דמר בכלי חרש לא במפוחם, רבי לעזר. מאן דמר אפילו במפוחם רבנן. מדחה כולה דרבנין. מאן דמר בכלי חרש לא במפוחם, במפוחם מבפנים. ומאן דמר אפילו במפוחם, במפוחם מבחוץ

תמן תנינן אזוב שהזה בו, כשר לטהר בו את המצורע. [אבל איפכא, לא. דמלאכה פוסלת בחטאת]

רבי אימי בשם ר' לעזר, זו להוציא מדברי ר' אליעזר. דתני ר"א אומר הזה בו על החטאת פסול למצורע. הזה בו על המצורע פסול לחטאת. אמר ר"י [ר"י מסייע לר"א] והלא ק"ו הוא, מה אם המצורע שאין המלאכה פוסלת בו, הזה בו על החטאת פסול למצורע. חטאת שהמלאכה פוסלת בה, הזה בו על המצורע אינו דין שיהא פסול לחטאת!!

הזה בו על המצורע זה, מהו שיכשר למצורע אחר? אית דמר כשר, ואית דמר פסול. מה דמר כשר- הדא רבי יודה, ור' לעזר מודי ביה. ומאן דמר פסול- הדא רבי לעזר, ולית רבי יודה מודיי בה. דלא אשכחן שיחמיר ר"י בכה"ג

תני אמר ר"י שבתי היתה והלכתי אחר רבי טרפון לביתו אמר לי יהודה בני, תן לי סנדלי, ונתתי לו. ופשט ידו לחלון ונתן לי ממנה מקל. אמר לי יהודה בני בזו טיהרתי שלשה מצורעין ולמדתי בה שבע הלכות שהיא של איברות, =אזוב וראשה טרף leaf, ואורכה אמה, ועובייה של עץ הארז כרביע כרע מיטה [אחת לשנים ושנים לארבעה], ומזין ושונין ומשלשין, ומטהרין בפני הבית ושלא בפני הבית, ומטהרין בגבולין.

(במדבר ה) מי- יכול מראה מים? תלמוד לומר המאררים. אי ארר יכול מראה דיו? תלמוד לומר מי. הא כיצד? מראה מים ומראה ארר =דיו. שיערו חכמים חצי לוג מים מן הכיור. והא תני רבי יודה אומר רביעית. רבי יודה כדעתיה דתנינן כשם שהוא ממעט בכתב כך הוא ממעט במים.

תמן תנינן אף היא עשתה טבלה של זהב שפרשת סוטה כתובה עליה, שבשעה שהחמה זורחת היו הניצוצין מנתזין ממנה והיו יודעין שזרחה החמה. מה היה כתוב עליה? ריש לקיש אמר בשם רבי ינאי אל"ף בי"ת היה כתוב עליה. והא תאני ככתב שכאן, כן כתב שכן שכאן ,לא מעובה ולא מידק אלא בינוני. פתר לה, כאל"ף שכאן, כן אל"ף שכאן. כבי"ת שכאן, כן בי"ת שכאן.

תני רבי הושעי': כל פרשת סוטה היתה כתובה עליה שממנה היה קורא ומתרגם כל דיקדוקי הפרשה.

ולמה מים ועפר וכתב? מים- ממקום שבאת. עפר- למקום שהיא הולכת. כתב- לפני מי שהיא עתידה ליתן דין וחשבון. תמן תנינן: עקביה בן מהלאל אומר הסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עבירה. ר' אבא בריה דרב פפי ור' יהושע דסיכנין בשם ר' לוי שלשתן דרש עקביה מפסוק א' (קהלת יב) וזכור את בוראך. בארך. בורך. בוראך. בארך ממקום שבאתה. בורך למקום שאת הולך. בוראך לפני מה שאת עתיד ליתן דין וחשבון.

ג' דברים צריכין שיהו לשמה. (דברים כד) וכתב לה (במדבר ה) ועשה לה. (ויקרא יט) או חפשה לא ניתן לה.

שלשה דברים צריכין שיהו נראין. אפר פרה. ועפר סוטה. ורוק יבמה. תני ר' ישמעאל אף דם צפור מצורע. א"ר זעירא שיערו לומר אין דם

צפור קטנה בטל ברביעית ולא דם ציפור גדולה מבטל את הרביעית. כהדא דתני (ויקרא יד) בדם. יכול בדם ודאי? ת"ל (שם) מים חיים. אי מים חיים יכול שיהו כולן מים חיים? ת"ל דם. הא כיצד מים חיים שדם ציפור ניכר בהן שיערו חכמים רביעית.

ר' פדת בשם ר' יוחנן מי סוטה נפסלין בלינה. ר' אחא בשם רב אבינא כל שאין ממנו למזבח אין הלינה פוסלת בו.

(במדבר ה) ומן העפר. יכול מן המונח בקופה? יביא מביתו ת"ל (שם) אשר יהיה בקרקע המשכן. אי אשר יהיה בקרקע המשכן. יכול עד שיחפור בדקל דקר? ת"ל אשר יהיה. הא כיצד? אם אין שם מביא ונותן שם.

א"ר אבין אכן הכין אתאמרת יכול לא יהא כשר "עד" שיחפור בדקל? ת"ל אשר יהיה מכל מקום. המשכן- לרבות המשכן ונוב וגבעון ושילו ובית העולמים:

הלכה ג משנה בא לו לכתוב את המגילה, מאי זה מקום היה כותב? (במדבר ה) אם לא שכב איש אותך ואת כי שטית תחת אישך וגו' ואינו כותב (שם) והשביע הכהן את האשה בשבועת האלה. וכותב (שם) יתן ה' אותך לאלה ולשבועה בתוך עמך בתת ה' את ירכך נופלת ואת בטנך צבה (שם) ובאו המים המאררים האלה במעייך לצבות בטן ולנפיל ירך. ואינו כותב ואמרה האשה אמן

ר' יוסי אומר לא היה מפסיק

ר' יהודה אומר כל עצמו אינו כותב אלא יתן ה' אותך לאלה ולשבועה בתוך עמך בתת ה' את יריכך נופלת ואת בטנך צבה ובאו המים המאררים האלה במעייך וגו' ואינו כותב ואמרה האשה אמן אמן:

גמרא ר' קריספא אמר איתפלגון ר' יוחנן וריש לקיש, חד אמר משביע ואח"כ כותב. וחרנה אמר כותב ואח"כ משביע. הוון בעיי מימר מאן דמר משביע ואח"כ כותב היך מה דהוא קרייא (במדבר ה) והשביע וכתב. ומאן דמר כותב ואח"כ משביע כדי לסמוך שבועה להשקייה.

אית תניי תני בין תניין בין שבועות מעכבין. אית תניי תני שבועות מעכבות, תניין& כ לעשות הדברים כסדר הפרשה אינן מעכבין. הוון בעי מימר, מאן דמר בין תניין בין שבועות מעכבין. אית ליה חוקה תורה מעכב. ומאן דמר שבועות מעכבות ותניין אינן מעכבין, לית ליה. & עוד הוא אית ליה, אלא שאינן על סדר. ואתיין אילין פלוגתא כהכין פלוגתא. מאן דמר בין תניין בין שבועות מעכבין כמאן דמר משביע ואח"כ כותב. ומאן דמר שבועות מעכבות ותניין אינן מעכבין, כמאן דמר כותב ואח"כ משביע:

הלכה ד משנה ואינו כותב לא על הלוח ולא על הנייר ולא על הדיפתרא אלא על המגילה שנאמר (במדבר ה) בספר ואינו כותב לא בקומוס ink prepared with gum ולא בקלקנתוס vitriol ולא בכל דבר שהוא רושם אלא בדיו שנא' (שם) ומחה. כתב שהוא יכול להימחות:

גמרא לוי בר סיסי בעא קומי רבי, מגילת סוטה מהו שתטמא את הידים? אמר ליה זה שאלה. א"ר יוסי אינה שאלה! כלום גזרו על הספרים שיטמאו את הידים לא מפני קדושתן?! וזו למחיקה ניתנה.

לא צורכא דלא, הואיל וניתנה למחיקה, כמה אותיות כתוב בה אם כתב בה אותיות נוספות ומחקן חייב משום מחיקת כתבי קדש ויהא שלא לצורך ויהא חייב? תני ר' חגין בית שמאי אומרים אחת. ובית הלל אומרים שתים. א"ר הילא טעמון דבית הלל כדי לכתוב יה.

רבי יודן בעי, כתב מפיו? לא מתוך הכתב ומחק בעפר? היה כותב ראשון ראשון ומוחק?&

תני ר' אלעזר בן שמוע אומר: אין כותבין על עור בהמה טמאה. א"ר שמעון מכיון דאת אמר למחיקה ניתנה למה אינו כותב? תני ר' אלעזר בן שמעון אומר רואה אני את דברי אלעזר בן

שמוע מדברי אבא. שמא תאמר אינה שותה, ונמצא השם גנוז על עור של בהמה טמאה.
הכא כתיב ספר והכא בגט כתיב (דברים כד) ספר. הכא את אמר כל דבר שהוא בתלוש. והכא אמר הכין! א"ל שנייא היא הכא דכתיב וכתב בספר.
יכול בסיקר' ובקומו' ובקלקנתוס? ת"ל ומחה. או מחה יכול במשקים או במי פירות? ת"ל וכתב. הא כיצד? כתב שהוא יכול להימחו'. ואי זו זו? זו שאין בה קלקנתוס. והתני: אם מחק מתוך הספר ס"ת כשר! תפתר כהדין תנייא. דתני א"ר מאיר כל ימים שהיינו למידין אצל ר' ישמעאל לא היינו נותנין קלקנתוס בדיו:
הלכה ה משנה ולמה היא אומרת אמן אמן? אמן על האלה אמן על השבועה. אמן מאיש זה אמן מאיש אחר. אמן שלא נטמיתי ואם נטמיתי יבואו בי. אמן שלא שטיתי ארוסה ונשואה שומרת יבם וכנוסה.
ר' מאיר אומר: אמן שלא נטמיתי אמן שלא אטמא:

גמרא ר' לעזר בשם ר' יוסי בן זימרה: אמן לקבלה. אמן לשבועה. אמן ייאמנו הדברים.
אמן לשבועה- מסוטה. אמן לקבלה-(ירמיהו יא) למען הקים את השבועה אשר נשבעתי לאבותיכם וגו'. אמן ייאמנו הדברים- (מלכים א א) ויען בניהו בן יהוידע הכהן את המלך ויאמר אמן וגו'.
[מאמר המוסגר..א"ר תנחומא אין מן הדין אמן שאמר ירמיהו, לית שמע מינה כלום לא מצינו שנשבעו אבותינו לקבל התורה. ויידא אמרה דא (דברים כט) לעברך בברית ה' אלהיך ובאלתו. ואין אלה אלא שבועה כמה דתימר (במדבר ה) והשביע הכהן את האשה בשבועת האלה]
מניין למדו לגילגול שבועה? מסוטה. ואמרה האשה אמן אמן. אמן עם איש זה. אמן עם איש אחר. עד כדון דברים שהוא ראוי להשביע. דברים שאינו ראוי להשביע? אמר רבי יוסי בי רבי בון נישמעינה מן הדא: אמן שלא סטיתי ארוסה ונשואה שומרת יבם וכנוסה. ארוסה ושומרת יבם ראוי הוא להישבע?! ותימר מגלגלין, והכא מגלגלין!
אית תניי תני: מה זו באלה ובשבועה אף כל הנשבעין באלה ובשבועה. ואית תניי תני: זו באלה ובשבועה ואין כל הנשבעין באלה ובשבועה.... לגילגול את למד. לאלה ולשבועה אין את למד?!
אית תניי תני מה זו באמן ואמן. אף כל הנשבעין באמן ואמן צריכין לומר אמן אית תניי תני זו באמן ואמן. ואין כל הנשבעין באמן ואמן. הוו בעיי מימר מאן דמר זו באמן אמן אף כל הנשבעין באמן אמן ניחא. מאן דמר זו באמן אמן ואין כל הנשבעין באמן אמן, כלום למדו גילגול שבועה לא מסוטה. לגילגול את למד. לאמן ולאמן אין את למד?!

אמר ר' בא בר ממל מאן תנא שומרת יבם? ר"ע. דרבי עקיבה אמר יש ממזר ביבמה. אמר ליה רבי אילי מה איכפת ליה =מה ענין& ממזר גבי קינוי! התורה אמרה וקנא את אשתו אפילו מקצת אשתו.
א"ר שמי, ולא כן א"ר ינאי נמנו שלשים וכמה זקנים, מניין שאין קידושין תופסין ביבמה? תלמוד לומר (דברים כה) לא תהיה אשת המת החוצה לאיש זר יבמה יבא עליה. שלא יהא לה הוויה אצל אחר. אמר ליה ר"י ולא מתניתא היא לאחר שיחלוץ ליך יבמיך אינה מקודשת. והיה רבי יניי מקלס ליה (ישעיהו מו) הזלים זהב מכיס. (משלי ג) בני אל יליזו מעיניך. (משלי כז) חכם בני ושמח לבי. (משלי ט) תן לחכם ויחכם עוד. (משלי א) ישמע חכם ויוסיף לקח. אמר ליה רבי שמעון בן לקיש בתר כל אילין פסוקי קילוסייא יכיל הוא פתר לה כר"ע דרבי עקיבה אמר יש ממזר ביבמה. ויתיביניה מה איכפת לה ממזר גבי קידושין.

שומרת יבם שזינתה, רבי לעזר אמר מותרת לביתה. רבי יהושע בן לוי אמר אסורה לביתה.

רבנין אמרין, אמר ר' מנא, לא כן אמר ר' יעקב בר אחא בשם ר' לעזר שומרת יבם שמתה מותר באמה אלמא אין זיקה!

בגין דתנינן זה הכלל כל שתיבעל ולא תהא אסורה לו, לא היה מתנה עמה. מה תנא הדא מתניתא לא רבנן ולא רבי עקיבה?! אלא כיני: מאן דמר מותרת לביתה דרבנן דלא כרבי עקיב'. ומאן דמר אסורה לביתה רבי עקיבה דלא כרבנן.

אמר רבי ינאי שומרת יבם שזינת מותרת לביתה. ותני כן: (במדבר ה) ונעלם מעיני אישה. ולא מעיני יבמה. ר' יעקב בר זבדי בשם ר' אבהו מעשה היה וכהנת הייתה והתירוה לביתה. אמר ר' יוסי בר רבי בון אף לא מכות אין בה.

לא שהיה ר' מאיר אומר המים בודקין אותה מעכשיו, אלא המים פקודין בה, כשתטמא, בודקין אותה למפרע.

תורת הקנאות. תורת העולמים זו. אין האשה שותה ושונה. אמר רבי יודה העיד נחמיה איש שיחין את רבי עקיבה האשה שותה ושונה. אמר רבי עקיבה אני אפרש: מאיש אחד, אין האשה שותה ושונה. משני אנשים, האשה שותה ושונה. וחכמים אומרים בין מאיש א' בין משני אנשים שותה ושונה. כורכמית תוכיח ששתת ושנת ושילשה לפני שמעיה ואבטליון מאיש אחד.
תמן תנינן אין משקין את הגיורת וכו'. וחכמים אומרים משקין. מה אנן קיימין? אם בגר שנשא בת ישראל כבר כתיב בני ישראל ולא הגרים. אם בישראל שנשא גיורת, כבר כתיב והביא האיש את אשתו אל הכהן! ול"ה איש דומיא דאשתו אלא כן אנן קיימין בגר שנשא גיורת. ומה טעמא דר"ע? בני ישראל לא גרים. מה טעמון דרבנן? ואמרת אליהם לרבות כל הכתוב בפרשה. ומה כתוב בפרשה? (שם) ושכב איש אותה, שכיבתה אוסרת' בעלה מקנא ומשקה וה"ה לגר שנתרבה לא ר ק לאסרה בקינוי וסתירה
ונעלם מעיני אישה פרט לסומ' שאין לו עינים. היא סומה. היא סומא מקשינן אשה לאיש

מתניתא דלא כרבי יודן. דר' יודא פוטרו מכל מצות האמורות בתורה: ואי"צ מיעוט לסומא

הלכה ו משנה הכל שוין שאינו מתנה עמה קודם לשנתארסה, ולא משנתגרשה
נסתרה לאחר בשעת גירושיה וניטמאת, ואחר כך החזירה, לא היה מתנה עמה

זה הכלל כל שתיבעל ולא תהא אסורה לו, לא היה מתנה עמה:

גמרא אמר ר' ינאי פשיטא שאדם מוחל על קינויו. גירש, כמי שמחל?. היך עבידא? קינא לה ונתגרשה והחזירה ונסתרה. אין תימר גירש כמי שמחל צריך לקנות לה פעם שנייה. אין תימר גירש כמי שלא מחל, אין צריך לקנות לה פעם שנייה.
אבל אם קינא לה ונסתרה וידע בה, וגירשה והחזירה ונסתרה, שתת ולא בדקו אותה המים. טהורה היא, או מאחר שאין המים בודקין את האשה שהיא אסורה לביתה, דהא אסור להחזירה טמאה היא?

מסכת סוטה פרק ג מוצאי מנוחה לך תשעג ברוך הנותן ליעף כח

הלכה א משנה היה נוטל את מנחתה מתוך כפיפה מצרית ונותנה לתוך כלי שרת ונותנה על ידיה וכהן מניח את ידו תחתי' ומניפה. הניף והגיש קמץ והקטיר והשאר נאכל לכהנים:

גמרא כתיב (במדבר ה) ולקח הכהן מיד האשה את מנחת הקנאות וכי על ידו הוא מניף, ולא על ידה הוא מניף? אלא מיכן שהוא נוטלה מתוך כלי חול ונותנה בכלי שרת, וכהן מניח את ידו תחתיה ומניפה. ואין הדבר כאור?! מביא מפה. ואינו חוצץ? ומביא כהן זקן. אפי' תימר ילד שאין יצר הרע מצוי לשעה. תני ר' חייה סוטה גידמ' שני כהנים מניפין על ידיה.

אמר רבי יוסי בכל אתר הדא היא מילתא צריכין לרבנן, מהו מגיש גופה של מנחה? גופה של כלי?

תנופות מניין שהן קודמות להגשות? רבי ירמיה בשם רבי פדת מסוטה למדו. אמר ר' יוסי סוטה לחידושה =קמח יצאת ודבר שהוא יוצא לחידושו אין למדין הימינו. רבי בון בר חייה שמע לה מן הדא (ויקרא ו) וזאת תורת המנחה הקרב=הגשה, וכתיב בתריה והרים. היכן היא תנופה? כבר קדמה. אמר ר' יוסי תיפתר במנחות שאינן טעונות תנופה ולית שמע מינה כלום

וליידא אמרה דא. (ויקרא ב) והבאת- לרבות מנחת העומר להגשה, והקריבה- לרבו' מנחת סוטה להגשה. וכתיב בתריה, והרים. והיכן היא תנופה? כבר קדמה.

תמן תנינן אילו מנחות נקמצות ושיריהן לכהנים. רבי בא בר ממל ור' שמואל בר רב יצחק הוון יתיבין. רבי בא בר ממל בעא קומי רבי שמואל בר רב יצחק, מנחת העומר מניין ששירי' נאכלין? אמר ליה ולא כן אמר רבי יוחנן בשם ר' ישמעאל מנחת מנחת, מה מנחת שנאמר' להלן מן השעורין אף כאן מן השעורין. מה מנחת סוטה שיריה נאכלין, אף מנחת העומר שיריה נאכלין! אמר רבי עקיבה מן דקיימין מיד כשקמו קם רבי בא בר ממל עם ר' ירמיה אמר ליה חמית היך אפרחי' תשובה "פורחת" הדין דידן! מנחת סוטה עצמה מניין ששיריה נאכלין!! אייתי ר' זעירא לרבי יצחק עטושיא ותנא ליה (ויקרא ז) וכל מנחה בלולה בשמן. מה אנן קיימין? אם בבלול של חיטין, כבר הוא אמור. אלא אם אינו ענין לבלול של חיטין, תניהו עניין לבלול של שעורין. וחרנה אמר: מה אנן קיימין? אם בחרב של חיטין כבר הוא אמור. אלא אם אינו עניין לחרב של חיטין תניהו עניין לחרב של שעורין מיכן לעומר וסוטה שנאכלין. ומדחה.. אמר ר' יוסי בבלול של חיטין ובחרב של חיטין אנן קיימין ולצורך איתאמרת. (שם) חסר כאן ברייתא קדושין 53 לכל בני אהרן תהיה איש כאחיו. האיש חולק אף על פי שהוא בעל מום. ואין הקטן חולק אע"פ שהוא תמים.

וליידא אמרה דא: והבאת- לרבות מנחת העומר להגשה. והקריבה- לרבות מנחת סוטה להגשה. וכתיב בתריה (ויקרא ב) והנותרת מן המנחה לאהרן ולבניו קדש קדשים. אמר רבי יוסי בי רבי בון מפני שריבתה תורה בדבר אחד את מרבה אותה לכל הדברים?! אלא אזכרה אזכרה. מה אזכרה שנאמר להלן שיריה נאכלין. אף אזכרה שנאמר כאן שיריה נאכלין.

הלכה ב משנה היה משקה ואחר כך מקריב את מנחתה

ר"ש אומר: מקריב את מנחתה ואח"כ משקה. שנא' (במדבר ה) ואחר ישקה האשה את המים. אם השקה ואחר כך הקריב את מנחתה כשירה:

גמרא מה טעמא דרבנין? ובאו בה. "וכבר באו" מה טעמא דר"ש? ואחר ישקה את האשה. מה מקיים ר"ש טעמא דרבנין ובאו בה? כולהון ולא מקצתן. מה מקיימין רבנין טעמא דרבי שמעון ואחר ישקה את האשה את המים? על כורחה שלא בטובתה. מודה רבי שמעון

לחכמים שאם השקה ואחר כך הקריב מנחתה שהיא כשירה. ומודין חכמים לר' שמעון שאם הקריב מנחתה ואח"כ השקה שהיא כשירה. מה ביניהן? מצוה. רבנין אמרי מנחה היא שהיא בודקתה. ורבי שמעון אומר המים הן בודקין אותה. מה טעמא דרבנין? מנחת זכרון מזכרת עון. מה טעמא דרבי שמעון? ובאו בה =המים בודקין. מה מקיימין רבנין טעמא דר' שמעון ובאו בה? מלמד שהן מתחלחלין בכל איבריה. מה מקיים רבי שמעון טעמא דרבנין מנחת זכרון מזכר' עון? מלמד שכל עונות שיש לה נזכרין לה באותה שעה. רבנין אמרי, כותב ומוחק ומשקה ומקריב. רבי שמעון אומר כותב ומקריב ומוחק ומשקה. כל עמא מודיי שמחיקה סמוכה להשקיה, אלא דרבנן אמרי כותב ומוחק ומשקה ומקריב. ורבי שמעון אומר כותב ומקריב ומוחק ומשקה.
תני: לעולם היא יכולה לחזור בה עד שלא תקרב מנחתה. קרבה מנחתה ואמרה איני שותה, מערערין אותה ומשקין אותה בעל כורחה. כרבי שמעון. ברם כרבנן כבר שתת!

אנן תנינן אינה מספקת לשתות. אית תניי תני לא היתה זזה משם. מאן דמר אינה מספקת לשתות, רבי שמעון. מאן דמר לא היתה זזה משם רבנין דצריכה להמתין עד שיקריבו המנחה, ול"ה תיכף ממש

הלכה ג משנה עד שלא נמחקה המגילה אמרה איני שותה, מגילתה נגנזת, ומנחתה מתפזר' על הדשן, ואין מגילתה כשירה להשקות בה סוטה אחרת.
נמחקה המגילה ואמרה טמאה אני, המים נשפכין, ומנחתה מתפזר' על הדשן כרבנן אתיא
נמחקה המגילה ואמרה איני שותה מערערין אותה ומשקין אותה בעל כורחה:
גמרא תני מגילתה נגנזת תחת צירו של היכל. למה בשביל לשחקה?! לול קטן היה שם

נמחקה המגילה ואמרה טמאה אני, המים נשפכין. תני: אין בהן משום קדושה. מהו לגבול בהן את הטיט? מה בכך המים נשפכין. מה בכך והלא שופכן?

רישא ומנחתה מתפזרת על גבי הדשן. הדא אמרה מר"ש אייתי ראיה שמנחת סוטה קדשה עד שלא תכתב המגילה. אמר רבי יוסי דרובה רבותא טפי תני רבי חייה! עד שהיא בדרך מנחתה קדשה. אמר רבי יוסי בי רבי בון מתניתא הלכה ו אמרה כן שבעלה בעלה בדרך נשרפות

נמחקה המגילה ואמרה איני שותה מערערין אותה ומשקין אותה על כורחה. למה? שגרמה לשם שימחק. כמה ימחוק? תני רבי חנין בית שמאי אומרים אחת. ובית הלל אומרים שתים. אמר ר' אילי טעמון דבית הלל כדי לכתוב יה. אמר לו רבי עקיבה וכי מפני מה משקין את זו אם לבודקה כבר היא בדוקה ומתוקנת!! אלא סבר רבי עקיבה האומרת איני שותה כאומר' אני טמאה לך. ולית לרבי עקיבה מערערים אותה לשתות ומשקין אותה על כורחה?! אית ליה כשהתחילה לשתות:
הלכה ד משנה אינה מספקת לשתות עד שפניה מוריקות ועיניה בולטות והיא מתמלאת גידים והן אומרים הוציאוה הוציאוה שלא תטמא את העזרה! אם יש לה זכות תולה לה. יש זכות תולה לה שנה אחת, ויש זכות תולה לה ב' שנים, ויש זכות תולה לה ג' שנים [מיכן אמר בן עזאי חייב אדם ללמד את בתו תורה שאם תשתה תדע שהזכות תולה לה. ר' אליעזר אומר המלמד את בתו תורה מלמדה תפלות רבי יהושע אומר רוצה אשה בקב ותפלות מתשעת קבין ופרישות. הוא היה אומר חסיד שוטה רשע ערום אשה פרושה ומכת פירושים הרי אילו מכלי עולם]
גמרא ולא כן סברנן מימר כולהן ולא מקצתן! כאינש דאמר לא אספיק פלן למישתי עד דאיתחלחל. ובאמת רוצה לומר שכבר שתה כולו...

יש זכות תולה שנה אחת. יש זכות תולה שתי שנים. יש זכות תולה שלש שנים. יש זכות תולה שנה אחת מנבוכדנצר (דניאל ד) לקצת ירחין תרי עשר. יש זכות תולה שתי שנים מאמנון (שמואל ב יג) ויהי לשנתים ימים. יש זכות שתולה לשלש שנים מאחאב (מלכים א כב) וישבו שלש שנים אין מלחמה בין ארם ובין ישראל. אמר רבי יוסי & נאמר, כל אותן שנים עשר חדש היה עסוק במצות. צדקה וכל אותן שתי שנים היה עסוק בתורה. ואין ראי' שזכות תולה. ויידא אמרה דא& וישבו שלש שנים אין מלחמה בין ארם ובין ישראל מזה וודאי יש להוכיח.

מנחת זכרון כלל. מזכרת עון פרט. כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט מזכרת רק עוון!! אם אומר את כן לא נמצאת מידת הדין מקופחת! מה אם מידת הפורענות מעוטה, הרי היא מזכרת. מידת הטוב מרובה על אחת כמה וכמה!! אלא מנחת זכרון- יש לה זכות. מזכרת עון- אין לה זכות. תני רבי טרפון אומר כל הזכרונות שנאמרו בתורה לטובה חוץ מזו שהוא של פורענות. אמר לו רבי עקיבה אלו נאמר מזכרת עון ושתיק הייתי אומר כדבריך, הא אינו אומר מנחת זכרון אלא לטובה.

תני ר' יודה אומר בשם רבי לעזר בן מתיה הרי הוא אומר (במדבר ה) ואם לא נטמאה האשה וטהורה היא, וכי אין אנו יודעין שאם לא נטמאה האשה שהיא טהורה. ומה תלמוד לומר וטהורה היא? אלא סוף המקום פורע בה תחת ניוולה, שאם היתה עקרה, נפקדת. יולדת בצער, יולדת בריות. כאורים, יולדת נאים. שחורים, יולדת לבנים. קצרים, יולדת ארוכים. נקיבות, יולדת זכרים. אחד, יולדת שנים. אמר לו רבי שמעון בן יוחאי אם כן ילכו כל הנשים ויתקלקלו בשביל שיפקדו. ולית לר' שמעון ונקתה ונזרעה זרע?! אית ליה זרע כשר לא זרע פסול פרט לאלמנה לכה"ג שאינה שותה (בפרק הבאה)
ובן עזאי, דלא כרבי לעזר בן עזריה. דתני מעשה בר' יוחנן בן ברוקה ורבי אלעזר חסמא שהיו מהלכין מיבנה ללוד, והקבילו את ר' יהושע בבקיעין. אמר להן מה חידוש היה לכם בבית המדרש היום? ואמרו לו הכל תלמידיך ומימיך אנו שותים. אמר להן אפי' כן אי אפשר לבית המדרש שלא יהא בו דבר חדש בכל יום. מי שבת שם. אמרו לו רבי לעזר בן עזריה. ומה היתה פרשתו? הקהל את העם האנשים והנשים והטף. ומה אמר בה? הואיל והאנשים באין ללמוד והנשים באות לשמוע. הטף למה בא? אלא ליתן שכר למביאיהן. אמר להן אין הדור יתום שרבי אלעזר בן עזריה שרוי בתוכו.

מטרונה שאלה את רבי ליעזר, מפני מה חט אחת במעשה העגל והן מתים בה שלש מיתות. אמר לה אין חכמתה של אשה אלא בפילכה דכתיב (שמות לה) וכל אשה חכמת לב בידיה טוו. אמר לו הורקנוס בנו בשביל שלא להשיבה דבר אחד מן התורה איבדת ממני שלש מאות כור מעשר בכל שנה. אמר ליה ישרפו דברי תורה ואל ימסרו לנשים. וכשיצתה אמרו לו תלמידיו רבי לזו דחיתה, לנו מה אתה משיב? רבי ברכיה רבי אבא בר כהנא בשם רבי ליעזר: כל מי שהיה לו עדים והתראה היה מת בבית דין. עדים ולא התרייה היה נבדק כסוטה. לא עדים ולא התרייה היה מת במגפה. רב ולוי בר סיסי תריהון אמרין זיבח קיטר ניסך היה מת בבית דין. טיפח ריקד שיחק היה נבדק כסוטה. שמח בליבו היה מת במגפה.

אי זהו חסיד שוטה? ראה תינוק מבעבע בנהר, אמר לכשאחלוץ תפילי אצילנו, עם כשהוא חולץ תפיליו הוציא זה את נפשו. ראה תאינה בכורה אמר במי שאפגע בו תחילה אתננה לו והוא חייב ליתנו לכהן ראה אחד רץ אחר נערה מאורסה. הדא היא דתנינן הרודף אחר חבירו להורגו אחר הזכור אחר נערה מאורסה וכו' ואינו רוצה להצילה

רשע ערום ר' זריקן בשם רב הונא זה שהוא מורה קלות על עצמו וחמורות לאחרים. ואתייא כהדא דתני כל הרוצה להחמיר על עצמו ולנהוג כחומרי בית שמאי וכחומרי בית הלל על זה נאמר (קוהלת ב) הכסיל בחושך הולך. כקולי

אילו וכקולי אילו נקרא רשע. אלא או כדברי ב"ש כקוליהון וכחומריהן או כדברי בית הלל כקוליהן וכחומריהן. הדא דתימר עד שלא יצאת בת קול. אבל משיצאת בת קול לעולם הלכה כבית הלל. וכל העובר על דברי בית הלל חייב מיתה. תני יצאת בת קול ואמרה אילו ואילו דברי אלהים חיים הן אבל הלכה כבית הלל לעולם. ואיכן יצאת בת קול? רבי ביבי בשם ר' יוחנן ביבנה יצאת בת קול.

אשה פרושה- זו שהיא יושבת ומלעבת בדברי תורה. (בראשית ל) ותאמר אלי תבא וישכב עמה בלילה הוא. אמר רבי אבהו כביכול היה במחשבה. הוא לבדו היה יודע שלא עלת על דעתה, אלא בשביל להעמיד שבטים.

ומכות פרושים. זה שהוא נותן עצה ליתומים להבריח מזונות מן האלמנה. כהדא ארמלתא דרבי שובתי הוות מבזבזה בנכסייה מבזבזת נכסי המת למזונות אתון יתמייא וקרבון לרבי אלעזר. אמר לון ומה נעביד לכון, ואתון שטיין! נפק כתובה אמר לון, יצא הסופר [של ר"א] ואמר להם נימא לכון מימר עיבדון גרמיכון מזבנין, והיא תבעה פורנה תובעת כתובתה ומובדה מזונה. עבדין כן, ברומשא לעת ערב אתת וקבילת גבי רבי אלעזר, אמר זו מכות פרושין נגעו בה! יבוא עלי אם נתכוונתי לכך!

חד תלמיד מדרבי היה לו מאתים זוז חסר דינר והוה רבי יליף זכי עימיה לתת לו צדקה חדא לתלת שנין מעשר מסכינין מעשר עני. חד זמן עבדין בו תלמידוי עין ביש ומלון ליה. אתא בעי מיזכי עימיה היך מה דהוה יליף רצה ליתן לו צדקה כמו שהיה רגיל אמר ליה רבי אית לי שיעורא! אמר זה מכת פירושים נגעו בו. רמז לתלמידיו ואעלוני' לקפילין מאפייה וחסריני' חד קרט. וזכה עימיה היך דהוה יליף.

הוסיפו עליהן בתולה צייימנית- מציימה אובדת בתוליה. ואלמנה שובבית- מי חגלה נסבת שם ביש. ותינוק שהוא עולה לחדשיו- רבי חלקיה בשם רבי סימן: זה שהוא גדול בתורה שלא בפירקו ומבזה גדולים ממנו. אמר רבי יוסי זה שהוא בן תשע ואיבריו נראין כבן שתים עשרה. והוא בא על אחת מכל העריות שבתורה והן מתות על ידו והוא פטור:

הלכה ה משנה רבי שמעון אומר: אין הזכות תולה במים המרים ואם אומר אתה שהזכות תולה במים המאררים, מדהא אתה את המים בפני כל הנשים השותות. ומוציא אתה שם רע על הטהורות שישתו ויאמרו טמאות היו אלא שתלת להן זכות

רבי אומר: הזכות תולה במים המאררים ואינה יולדת ואינה משבחת אלא מתנוונה והולכת, סוף שהיא מתה באותה מיתה:

גמרא אמר רב המנונא המתנוונה מותרת לביתה. ואתייא כהדא דתני ר"ש בן אלעזר אומר: אפילו טהורה ששתת סופה שהיא מתה בתחלואים רעים מפני שהכניסה עצמה למספק הזה המרובה א"כ אין ראי' מנוון שהיא טמיאה.

(במדבר ה) ואם לא נטמאה האשה וטהורה היא. זו טהורה, לא שתלה לה זכות. ולא שבאו לה עדים שהיא טמיאה.

א"ר יצחק כן אנן קיימין סיפא דברייתא כששתת ולא בדקו אותה המים, שלא תאמר עידי שקר הן לפיכך לא בדקו אותה המים, אתא מימר לך שאין המים בודקין באשה שהיא אסורה לביתה.

ארישא אמר ר' יודה ואתייא כמאן דמר הזכות תולה ואינה ניכרת

ונקה האיש מעון- אינו חושש שמא תלה לה זכות. יכול אף היא לא תחוש? תלמוד לומר והאשה ההיא תשא את עונה. ואתייא כמאן דמר הזכות תולה ואינה ניכרת:

הלכה ו משנה ניטמאת מנחתה, עד שלא קדשה בכלי, הרי היא ככל המנחות ותפדה, ואם משקדשה בכלי, הרי היא ככל המנחות ותישרף.

אילו שמנחותיהן נשרפות: האומרת טמאה אני לך, ושבאו לה עדים שהיא טמאה, והאומרת

איני שותה, ושבעלה אינו רוצה להשקותה, ושבעלה בעלה בדרך

וכל הנשואות לכהנים מנחותיהן נשרפות:
גמרא תני ניטמאת מנחתה עד שלא קדשה בכלי הרי היא ככל המנחות ותיפדה, משקדשה בכלי הרי היא ככל המנחות תעובר צורתה, ותצא לבית השריפה.
והאומרת טמאה אני, לא כדמי חטאת שמתו בעליה היא, וחטאת שמתו בעליה ילכו המעות לים המלח! ה"ן ילך לים המלח דמייא לאשם וודאי דקיימ"ל תיקבר. אם לאשם תיקבר! אמר רבי מתנייה דמיא לאשם ת ל ו י שנשחט דתנינן תמן אם משנשחט נודע לו, הדם ישפך והבשר יצא לבית השריפה.

נטמאת מנחתה עד שלא קדשה בכלי, הרי היא ככל המנחות ותפדה. משקדשה בכלי, הרי היא ככל המנחות ותשרף. קדש הקומץ ולא הספיק להקריבו עד שמת הוא או עד שמתה היא, הרי היא ככל המנחות ותשרף. קרב הקומץ ולא הספיק לאכול שירים, עד שמת הוא או עד שמתה היא, הרי היא ככל המנחות ותאכל, שעל הספק באת מתחילה, כיפרה ספיקה והלכה לה, באו לה עדים שהיא טמאה, מנחתה נשרפת .
באו לה עדים שהיא טמיאה, בין כך ובין כך מנחתה אסורה. מהו בין כך ובין כך? בין שקמץ ובין שלא קמץ, בין שהקטיר ובין שלא הקטיר. ר' אילא אמר בין שקמץ ובין שלא קמץ בשלא הקטיר. אבל אם הקטיר, השיריים מותרין.

תמן תנינן ר' שמעון אומר מנחת חוטא של כהנים נקמצת. והקומץ קרב לעצמו והשיריים קריבין לעצמן. ושניהם מקרא אחד דורשין (ויקרא ה) והיתה לכהן כמנחה. רבנין אמרין הרי היא כמנחת נדבתו. מה מנחת נדבתו קריבה בכלול. אף זו קריבה בכלול. רבי שמעון אומר הרי עשירית האיפה של כהן, כעשירית האיפה של ישראל. מה עשירית האיפה של ישראל נקמצת אף זו נקמצת. אי מה זו נאכלת אף זו נאכלת. תלמוד לומר (ויקרא ז) וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל.
אליבא דר"ש..אילין שיריים משום מה הן באין, משם קומץ? משם שיריים? אין תימר משום קומץ, אינו נותנן בלילה ואינו נותנן לאחר מיתה, ומחשב להן. ואין תימר משום שיריים, נותנן בלילה? ונותנן לאחר מיתה? מהו שיחשב להם? ע"מ להקריבן למחר, מי מתפגל זבחא

נישמעינה מן הדא: רבי אלעזר ברבי שמעון אומר הקומץ קרב לעצמו והשיריים מתפזרין על גבי הדשן. רבי יוחנן בעי, מה אנן קיימין, אם בדשן שלמעלן כבר אמר' ר' שמעון =ראב"ש היינו אבוה! אלא אם אינו עניין לדשן של מעלן תניהו עניין לדשן של מטן.
הדא אמרה מקושיית ריו"ח למידין איך הבין דברי ר"ש...
נותנן בלילה, ונותנן לאחר מיתה..
אמר רבי יוסי בי רבי בון אינו מחשב להן. שלא הוכשרו לא לאכילת אדם ולא לאכילת מזבח.

ר' בא בר ממל בעי, הך ר' אלעזר בי ר' שמעון בשיטת אביו או בשיטת חכמים? אין בשיטת אביו יקרב למעלן! אין בשיטת חכמים לא קימוץ! ומתרץ בשיטת אביו הוא, רבי שמעון אומר הרי עשירית האיפה של כהן כעשירית האיפה של ישראל מה עשירית האיפה של ישראל נקמצת אף זו נקמצת. אי מה זו נאכל' אף זו נאכלת? ת"ל וכל מנחת כהן כליל תהי' לא תאכל. ותהא כ ל י ל ולא תאכל? ללא תיאכל היקשתי', לא הקשתיה לכליל תקטר.
אמר רבי יוסי ראה רבי דעתו של רבי אלעזר בי רבי שמעון, ושנה כיוצא בו במתניתין לעניין מנחת סוטה של אשת כהן. ר' בא בר כהן בעי קומי ר"י, ולמה לי כרבי לעזר בי רבי שמעון אפילו כרבי שמעון אביו! אמר ליה איכול בראש המזבח, ואין שריפה בראש המזבח לשון "נשרפות" משמע בבית הדשן. התיב רבי חנינה קומי רבי מנא והא תני ר' חייה ופליג, ליקרב כליל אינה יכולה

מפני שותפותה של אשה. להיאכל אינה יכולה מפני שותפותה של איש וכו'.... א"ל: רבי, ראה דעתו של רבי אלעזר בי רבי שמעון, ורבי חייה רובה, ראה דעתו של רבי שמעון אביו:

הלכה ז משנה בת ישראל שנישאת לכהן מנחתה מנחה דעלמא נשרפת, ובת כהן שנישאת לישראל מנחתה נאכלת.

מה בין כהן לכהנת? מנחת כהנת נאכלת, ומנחת כהן אינה נאכלת. כהנת מתחללת ואין כהן מתחלל. כהנת מטמאה למתים ואין כהן מיטמא למתים. כהן אוכל בקדשי קדשים ואין כהנת אוכלת בקדשי קדשים:

גמרא מה בין כהן לכהנת? מנחת כהנת נאכלת. מנחת כהן אינה נאכלת דכתיב (ויקרא ו) וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל. לא כהנת. רבי אבהו בעא קומי רשב"ל, והא כתיב (ויקרא כב) וכהן כי יקנה נפש קניין כספו. מעתה כהן ולא כהנת?! מאי כדון? (ויקרא ה) והכהן המשיח תחתיו מבניו. את שבנו עומד תחתיו, יצאת זו שאין בנה עומד תחתיה. כהנת מתחללת. ואין כהן מתחלל דכתיב (ויקרא כב) ולא יחלל זרעו בעמיו. אין לי אלא זרע שהוא מתחלל. היא עצמה מניין. ודין הוא מה אם הזרע שלא עבר עבירה הרי הוא מתחלל. היא שעברה עבירה אינו דין שתתחלל. הוא עצמו יוכיח שעבר עבירה ואינו מתחלל! לא אם אמרת באיש שאינו מתחלל בכל מקום תאמר באשה שהיא מתחללת בכ"מ. הואיל והיא מתחללת בכ"מ דין הוא שתתחלל! מה נפשך לומר= ואים נפשך לומר לא יחל= לא יחלל. אף מי שהיה כשר ונתחלל. כהנת מטמאה למתים. רבי דוסא ממלחיא רבי אחא בשם רבי לעזר: כהנת מותרת לצאת חוצה לארץ. מה טעמא? (ויקרא כא) אמור אל הכהנים לא אל הכהנת. דלכן מה אנן אמרין? הואיל והיא בכלל "גזירה" לא תצא?! ותהא בכלל גזירה ולא תצא! אם אומר את כן נמצאת מדחה פרשת טמאות שכתוב בפירוש שכהנת מותרת [ואין לחכמים לעקור דבר המפורש בתורה להיתר] כהן אוכל בקדשי הקדשים. אין כהנת אוכלת בקדשי הקדשים דכתיב (ויקרא ז) כל זכר בכהנים יאכלנו:

הלכה ח משנה ומה בין האיש לאשה? האיש פורע ופורם ואין האשה פורעת ופורמת. האיש מדיר את בנו בנזיר ואין האשה מדרת את בנה בנזיר. האיש מגלה על נזירות אביו ואין האשה מגלחת על נזירות אביה. האיש מקדש את בתו ואין האשה מקדשת את בתה. האיש מוכר את בתו ואין האשה מוכרת את בתה. האיש נסקל ערום ואין האשה נסקל' ערומה. האיש נתלה ואין האשה נתלת. האיש נמכר בגניבתו ואין האשה נמכרת בגניבתה:

גמרא (ויקרא יג) איש, אין לי אלא איש, אשה מניין? תלמוד לומר צרוע. בין איש בין אשה בין קטן. אם כן למה נאמר איש? לעניין של מטן, האיש פורע ופורם, אין האשה פורעת ופורמת. האיש מדיר והאיש מגלח. רבי יוחנן בשם רבי מאיר: עשרים וארבע' דברים מקולי בית שמאי ומחומרי בית הלל וזה אחד מהם. בית שמאי אומרים אין האיש מדיר את בנו בנזיר. ובית הלל אומרים האיש מדיר את בנו בנזיר.

האיש מוכר את בתו דכתיב (שמות כא) וכי ימכר איש את בתו לאמה. האיש מקדש את בתו דכתיב (דברים כב) את בתי נתתי לאיש הזה לאשה וישנאה. האיש נסקל ערום ואין האשה נסקלת ערומה דכתיב (ויקרא כד) וסקלת' אותו. לא את כסותו. רבי חגי בעא קומי רבי יוסי, והכתיב (דברים כב) וסקלתם אותם באבנים. מעתה אותם לא את כסותם. מאי כדון? איש על ידי שאין ניוולו מרובה לפיכך נסקל ערום. אבל אשה על ידי שניוולה מרובה לפיכך אינה נסקלת ערומה. האיש נתלה ואין האשה נתלית דכתיב (דברים כא) ותלו אותו ולא אותה. האיש נמכר (שמות כב) בגניבו [ולא בכפילו. בגניבו ולא בזמימו. בגניבו אינו

נמכר ונשנה. ואין לו עליו אלא דמים. מעתה, בגניבה אחת, אבל בשתי גניבות נמכר ונשנה. ר' ירמיה בעי, גנב משל שותפות מה את עבד לה, כגניבה אחת כשתי גניבות?
היה גונב ומוציא בלילה, ועשה כן הרבה פעמים בלילה אחת נימר, אם ידעו בו הבעלים בנתים, שתי גניבות הן. ואם לאו גניבה אחת היא]

מסכת סוטה פרק ד

הלכה א משנה ארוסה ושומרת יבם לא שותה ולא נוטלת כתובה שנאמר (במדבר כא) אשר תשטה אשה תחת אישה ונטמאה. פרט לארוסה ושומרת יבם
אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לממזר ולנתין, לא שותת ולא נוטלת כתובה:
גמרא וישקינה? גזירת הכתוב היא (במדבר כא) והביא האיש את אשתו אל הכהן. ולא יקנא לה? כ למה נאסרה? התורה אמרה וקנא את אשתו. וקנא את אשתו אפי' מקצת אשתו.
מתניתא דלא כבית שמאי. דבש"א נוטלת כתובתה ולא שותה. אמר ר' יוסי, תמן כשמתו בעלים עד שלא שתו טעמייהו דב"ש, אומרים הביא לי בעלי ואני שותה, ברם הכא יודעת היית שאין ארוסה שותה, למה הכניסה עצמה למספק המרובה הזה? בשביל לפוסלה מכתובתה.
ר' יודה בעי, כמה דתימר תמן וקינא את אשתו וקינא את אשתו אפי' מקצת אשתו. ודכוותה תחת אישך אפי' מקצת אישך?

היך עבידה? קינא לה עודה ארוסה וכנסה ונסתרה, משקה אותה על קינויו. קינא לה עודה שומרת יבם וכנסה, ונסתרה, משקה אותה על קינויו.
קינא לה עודה ארוסה ונסתרה, וידע בה וכנסה, תצא בכתובתה. ואם לאוו לא ידע בשעה שכנסה תצא בלא כתובה. קינא לה בעלה ומת, ונפלה לפני היבם וכנסה ונסתרה, משקה אותה על קינויו.
לא קינא לה בעלה ומת, ונפלה לפני היבם שמעון, וקינא, ולא הספיק לכנוס עד שמת, ונפלה לפני אחיו לוי, אינו משקה אותה. שלא נפלה לו אלא מחמת אחיו הראשון ראובן. אבל אם קינא לה היבם וכנסה, ומת, ונפלה לפני היבם וכנסה, ונסתרה, משקה אותה על קינויו.
תמן תנינן איילוני' וזקינה ושאינה ראויה לוולד, לא שותה ולא נוטלת כתובתה. שנאמר (במדבר ה) ונקתה ונזרעה זרע הראויה להזריע זרע. יצאת זו שאינה ראויה להזריע זרע. התיבון, הרי אלמנה לכהן גדול הרי היא ראויה להזריע זרע! שנייא היא דכתיב (ויקרא כא) ולא יחלל זרעו בעמיו. תמן יבמות תנינן ממזר פוסל ומאכיל כיצד... והכא הוא אמר הכין?! דזרע פסול ל"מ "זרע" אמר רבי תנחומא תמן (שם) וזרע אין לה מכל מקום. ברם הכא זרע כשר לא זרע פסול. אמר רבי יוסי בי רבי בון כלום המים באין אלא להתיר' לביתה. וזו עד שלא שנסתרה, אומר לו הוצא!
הלכה ב משנה ואילו לא שותות ולא נוטלו' כתובה: האומרת טמאה אני לך. ושבאו לה עדים שהיא טמאה. האומר' איני שותה.
אמר בעלה איני משקה. ושבעלה בעלה בדרך. נוטלת כתובתה ולא שותה
מתו בעליהן עד שלא ישתו, בית שמאי אומרים: נוטלות כתובה ולא שותות. ובית הלל אומרים: לא שותות ולא נוטלות כתובה:
גמרא אמר רבי יאשיה סח לי זעירא משום אנשי ירושלים שלשה הן שאם בקשו למחול מוחלין להן ואילו: הן סוטה ובן סורר ומורה וזקן ממרא כו':
הלכה ג משנה מעוברת חבירו ומיניקת חבירו לא שותה ולא נוטלת כתובה דברי ר' מאיר. וחכ"א: יכול הוא להפרישה ולהחזירה לאחר זמן.
איילונית וזקינה ושאינה ראויה לילד, לא שותה ולא נוטלת כתובה. ר' לעזר אומר: יכול הוא לישא לו אשה אחרת ולפרות ולרבות ממנה

ושאר כל הנשים, או שותות או לא נוטלות כתובה:

גמרא לא ישא אדם מעוברת חבירו ומיניקת חבירו ואם נשא עליו הכתוב אומר (משלי כג) אל תשג גבול עולם אשר גבלו ראשונים ובשדה יתומים אל תבוא. הנושא מעוברת חבירו ומיניקת חבירו יוציא ולא יחזיר עולמית דברי ר"מ. והחכמים אומרים: יכול הוא להפרישה ולהחזירה לאחר זמן.

ובכל הדברים רבי מאיר קונס? נישמעינה מן הדא: קטנה שחלצה, תחלוץ משתגדיל. ואם לא חלצה, חליצתה כשירה אלמא לא קניס בדיעבד רבי מנא אמר לה סתם, ר' יצחק בריה דרבי חייה רובה, בשם רבי יוחנן: דרבי מאיר היא. דר' מאיר אמר אין חולצין ואין מייבמין את הקטנה שלא תימצא איילונית.

תני: מניקה שמת בעלה, לא תינשא עד עשרים וארבעה חדשים דברי ר' מאיר. רבי יהודה אומר שמונה עשר חדש. רבי יונתן בן יוסי אומר: בית שמאי אומרים: עשרים וארבעה חדשים. ובית הלל אומרים: שמונה עשר חדש. אמר רבן שמעון בן גמליאל אם כדברי האומר עשרים וארבעה חדש מותרת להינשא לאחר עשרים ואחד חדש. ואם כדברי האומר שמונה עשר חדש מותרת להינשא לאחר חמשה עשר חדש. לפי שאין החלב נעכר אלא לאחר שלשה חדשים. ר' יעקב בר אחא אמר, עקביה שאל את רבי שמעון בן לקיש והורי ליה עשרים וארבעה חדשים. ר' ירמיה אמר, עקביה שאל לרבי חנינא, והורי ליה עשרים וארבעה חדשים. מהן? תרין עובדין הוון? חד בשם רבי חנינא וחד בשם רשב"ל. רבי מנא הורי שמונה עשר חדש, וצם כל ההוא יומא. רבי מר עוקבא הורי בארבלי עשרים וארבעה חדש ואפי' מת התינוק.

מודין חכמים לרבי אלעזר שאם היו לו אשה ובנים שהיא שותת ונוטל' כתובה. היה לו אשה ובנים ומתו בין קינוי לסתירה, &כבר נראית לשתות. לא היה לו אשה ובנים ונולדו לו בין קינוי לסתירה, כבר נראית שלא לשתות:

הלכה ד משנה אשת כהן שותה ומותרת לבעלה אשת סריס שותה

על ידי כל העריות כולן מקנין. חוץ מן הקטן, וממי שאינו איש:

גמרא ומותרת לבעלה.. &דלכן דאי לא כן &מה אנן אמרין?פשיטא!! שתת ולא בדקו אותה המים, טהורה היא!! אני אומר הזכות תולה לה. ניחא כמאן דאמר הזכות תולה ואינה ניכרת. ברם כמאן דמר הזכות תולה וניכרת? אמר רבי יצחק כן אנן קיימין כששתת ולא היו המים בודקין אותה שלא תאמר הואיל ואין המים בודקין באנוסה אלא במפותה, וזו אנוסה היא. ואנוסה שבכהונה אסורה כרצון שבישראל. לפום כן צריך מימר מותרת לביתה.

ומניין שאונסין פוסלין בכהונה באשת איש? מה אם שרצים הקלים עשה בהן את האונס כרצון . סוטה חמורה לא כל שכן.

תני ר' יעקב בר אידי קומי רבי יונתן (במדבר ה) ואת כי שטית תחת אישך וכי נטמאת. פרט לאונסין. &מה את שמע מינה? אמר ליה מה תחת אישך לרצון אף כאן לרצון.

(שם) והיא לא נתפשה. הא נתפשה מותרת. ויש לך תפוסה בישראל והיא אסורה ואי זו זו? זו שתחילתה ברצון וסופה באונס. ויש לך שאינה תפוסה בישראל והיא מותרת. ואי זו? זו זו שתחילת' באונס וסופה ברצון. כהדא איתתא אתת לגביה רבי יוחנן אמרה ליה נאנסתי. אמר לה ולא ערב לך בסוף? אמרה ליה ואם יטבול אדם אצבעו בדבש ויתננה לתוך פיו ביום הכיפורים שמא אינו רע לו?! ובסוף אינו ערב לו?! &וקיבלה.

ואת כי שטית תחת אישך וכי נטמאת- לרבות לאשת סריס. ויתן איש בך את שכבתו- לרבות את הסריס.

חוץ מן הקטן וממי שאינו איש:

הלכה ה משנה ואילו שבית דין מקנין להן: מי שנתחרש בעלה או נשטה או שהיה חבוש בבית האסורין. לא להשקותה אמרו, אלא לפוסלה מכתובתה. רבי יוסי אומר: אף להשקותה שכשיצא בעלה מבית האסורין ישקינה:

גמרא (במדבר ה) בני ישראל =בי"ד וקינא. וישקינה? גזירת הכתוב היא והביא האיש את אשתו אל הכהן.

[ביאת פסולין מניין שהיא פוסלה? מן הכהונה &מה אנן קיימין? אם כאשת איש, חמורה היא. אם כאלמנה לכהן גדול, ולא יחלל זרעו. הצד השווה שבהן את שזרעו פסול, ביאתה פוסלת. ואת שאין זרעו פסול אין ביאתו פוסלת. ואילו הן: בן תשע שנים ויום אחד גר עמוני ומואבי אדומי מצרי עבד ממזר חלל נתין כותי וגוי שבאו על בת כהן על בת לוי ועל בת ישראל פוסלת מן הכהונה. רבי יוסי אומר: כל שזרעו פסול, ביאתו פוסלת. וכל שאין זרעו פסול אין ביאתו פוסלת. רבן שמעון בן גמליאל אומר: כל שאת מותר בבתו את מותר באלמנתו. וכל שאין את מותר בבתו אין את מותר באלמנתו]

נגמר בס"ד יום ב וירא----רוח סערה מתחולל על אדמת ניו יורק אשר כמוהו לא נהיתה וד' הטוב יקם סערה לדממה

מסכת סוטה פרק ה

הלכה א משנה כשם שהמים בודקין אותה, כך המים בודקין אותו. שנאמר (במדבר ה) ובאו ובאו.

כשם שהיא אסורה לבעל כך אסורה לבועל. שנאמר נטמאה "ו"נטמאה דברי ר' עקיבה. א"ר יהושע כך היה דורש ר' זכריה בן הקצב.

רבי אומר: שני פעמים האמורין בפרשה אם נטמאה אם נטמאה אחד לבעל ואחד לבועל:

גמרא אנן תנינן באו ובאו ויו יתירא קדריש. אית תניי תני: ובאו ובאו מאן דמר באו ו"באו ר' עקיבה. ומאן דמר ובאו ובאו ר' ישמעאל. אנן תנינן נטמאה "ו"נטמאה. אית תניי תני ונטמאה ונטמאה. מאן דמר נטמאה ונטמאה ר' עקיבה. ומאן דמר ונטמאה ונטמאה ר' ישמעאל.

תני: ובאו בה: בו ובה. &וכתיב כן?! כיי דמר רבי אמי בשם רבי יוחנן גורעין לדרוש מתחילתה לסופה. רבי חנינה בשם ר' ירמיה ואפילו באמצע התיבה. (ויקרא ב) ויצקת עליה שמן. ויצקת שמן מנחה. לרבות את כל המנחו' ליציקה.דרשינן ליה: ויצקת שמן מן המנחה--עליה [עיין נזיר פ"ה הלכה א]

המאררים. אמר ר' תנחומא מניין המאררים כנגד מאתים וארבעים ושמונה איברים שיש בה. וכנגד מאתים ארבעים ושמונה איברים שיש בו.

והא תנינן כשם שהמים בודקין אותה כך המים בודקין אותוהבועל (וכן בכל הפיסקה) כשם שהיא אסורה לבעל כך היא אסורה לבועל. כשם שהיא אסורה לאחיו של בעל כך היא אסורה לאחיו של בועל. כשם שהמים בודקין אותה על כל ביאה וביאה שהיא מקבלת את בעלה לאחר הבועל, כך הן בודקין אותו. היא על ידי שדרכה ליאסר, בין לו בין לאחר היא נבדקת. אבל הוא, לכשתשתה, א ו ת ה האשה שניאף הוא נבדק. בדקו אותו ראובן [הבועל] ולא בדקו אותה, אני אומר הזכות תלה לה. ניחא כמאן דמר הזכות תולה ואינה ניכרת. ברם כמאן דמר הזכות תולה וניכרת. הרי לא הוכרה. אלא אני אומר מים מגולין שתה ונצבה. הכין לא הוון בעיי מיבדקוני' אלא כדון?! אלא אני אומר עם אחרות נסתר. ראובן חטא עם נשים אחרות ולא כן סברנן מימר לכשתשתה, הוא נבדק! אע"פ שנסתר ראובן עם א ח ר ו ת, א י נ ו נבדק תיפתר שהיה הוא מזיד והיא שוגגת, ובדקו אותו ולא בדקו אותה. בדקו אותה, ולא בדקו אותו. אני אומר הזכות תלה ליה. ניחא כמאן דמר הזכות תולה..... וניכרת הרי לא הוכר? אלא אני אומר מים מגולין שתת ונצבי'. הכין לא הוון בעיי מיבדקונ' אלא כדון?! אלא אני אומר עם אחרים נסתרה. מעתה, גירש, יהא ראובן מותר

בה! תיפתר שהיה הוא שוגג והיא מזידה. ובדקו אותה ולא בדקו אותו.

הוא מזיד והיא שוגגת פשיטא שהיא מותרת לביתה. גירש, מהו שיהא ראובן מותר בה? איפשר לומר מזיד בה ואת אמר הכין?! הוא שוגג והיא מזידה פשיטא שהיא אסורה לביתה. גירש, מהו שיהא מותר בה? איפשר לומר יוצאת מתחת ידו ותאמר הכין?! ומניין שהדבר תלוי בה? [לעניין לאסרה על בעלה] שמעון בר בא בשם רבי יוחנן כתיב (ויקרא יח) ואל אשת עמיתך לא תתן שכבתך לזרע לטמאה בה. בה הדבר תלוי. אם היתה מזידה אסורה. שוגגת מותרת:

הלכה ב משנה בו ביום דרש רבי עקיבה (ויקרא יא) וכל כלי חרש אשר יפל מהם אל תוכו כל אשר בתוכו יטמא. אינו אומר טמא, אלא יטמא לטמא את אחרים. לימד על ככר השני שמטמא את השלישי

אמר ר' יהושע: מי יגלה עפר מעיניך רבן יוחנן בן זכאי! שהייתה אומר עתיד דור אחר לטהר את ככר השלישי שאין לו מקרא מן התורה, והרי עקיבה תלמידך הביא לו מקרא מן התורה שהוא טמא. שנאמר כל אשר בתוכו יטמא:

גמרא רבי יוסי בי רבי בון אמר, רב ושמואל: חד אמר בין בתרומה בין בחולין אמר ר' עקיבה. וחורנה אמר בתרומה אבל לא בחולין. ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא. מן מה דמר רבי יוסי בשם ר' יוחנן, אמרי לה ר ב בשם ר' חייה רובא: השלישי בא מחמת השרץ אסור לעשותו תרומה. הוי ר ב דו אמר אמר בין בתרומה בין בחולין אמר ר' עקיבה.

מתניתא פליגא על רב: אוכל מעשר שהוכשר במשקה ונגע בו טבול יום או ידים מסואבו' מפרישין ממנו תרומת מעשר בטהרה מפני שהוא מה שטבול יום נוגע בו שלישי, והשלישי טהור בחולין או מעשר-טבל. פתר לה, קל הוא בידים שהן מדבריהן. והא תנינן טבול יום. תיפתר בטבול יום בית הפרס. א"ר זעירא ואפי' תימר בטבול יום דבר תורה, שנייא היא דכתיב "טהור" "טמא" טהור לחולין או מעשר מבעוד יום. ולתרומה משתחשך. התיב ר' חגיי קומי רבי יוסי &או נימר, טהור במגע וטמא באכילה! [וכולהו בין בתרומה בין במעשר איירי] אמר ליה כלים אמורים בפרשה. אית לך מימר גבי כלים, טהורים במגע וטמאים באכילה?!

מתניתא מסייעא לרב: הראשון שבחולין טמא ומטמא. והשיני פוסל ולא מטמא. והשלישי נאכל בנזיד הדמע =בתבשיל של תרומה הא לעשותו דמע אסור לעשות= להפריש, שלישי של חולין לתרומה--אסור & ואמור דבתרה! אימא סיפא! הראשון והשיני שבתרומה, טמאין ומטמאין. והשלישי, פוסל ולא מטמא. והרביעי, נאכל בנזיד הקודש. אין תימר הא לעשותו קודש אסור. אשכחת מימר מחלפה שיטתיה דרב. דמר רבי בא בשם רב: שלישי בא מחמת השרץ אסור לעשותו תרומה. והרביעי (של חולין הנעשין עט"ק) , מ ו ת ר ל ע ש ו ת ו קודש. שלא אמרו רביעי בקודש אלא בקדשי המקדש מקודשין הרי שאין לעשות דיוק כזה! אמר רבי חונה ולא בתרומה אנן קיימין?! הראשון והשיני ש ב ת ר ו מ ה. ותרומה אסור לעשותה קודש שלא להמציא בה תקלה.=מביא תרומה לידי פסול (ע"כ אסור להקדיש כל מיני תרומה) ושפיר דייקי' דאה"ן דאסור לעשות רביעי של תרומה שנעשה עטה"ק, [קודש]. שהרי אסור לעשותה קודש!!

ואמור דבתרה! הראשון והשיני והשלישי שבקודש טמאים ומטמאים. והרביעי פסול ולא מטמאה. והחמישי נאכל בנזיד הקודש. אין תימר הא לעשות קודש אסור. וכי יש חמישי בקודש?! ואת אמר לית כן, והכא לית כן אין לדייק!

ר' הילא בשם רבי יוחנן: השלישי בא מחמת השרץ, מותר לעשותו תרומה. בעי קומוי אפילו כר"ע? רבי יוסי בשם ר' הילא ואפילו כר"ע. ולמה? טבול יום פסיל. והשיני פסיל. מה טבול יום אינו פוסל את החולין מלעשותן תרומה. אף שני אינו פוסל את החולין מלעשותן תרומה

ר' יוסי בשם ר' יוחנן שלישי בא מחמת שרץ אסור לעשותו תרומה. והרביעי, מותר לעשותו קודש. ר' יסא בעא קומי ר' זעירא, מיטמא בקודש, ואת אמר אכן?!
אמר ליה משום מעלה הא דאסור לעשות שלישי תרומה

[אמר רבי שמואל בר רב יצחק עיקר טומאתו בקודש כגון עצים ולבונה משום מעלה]

מקשה על תשובת ר' זעירא אמר רבי יסא ולמה לית הוא מטמא בחולין מלעשותו קודש משם מעלה, כדאמר ר' יודן "ואפילו כרבנן דאינון אמרין אין השלישי בחולין, אסור לעשותו תרומה, משם מעלה" ?

אמר ליה ר' יונה, ולית אנן צריכין שמעין ליה מן בר נש רב?! כ שמא דווקא בתרומה עשו מעלה כזו

תמן אמרין ממה שקילס רבי יהושע את ר' עקיבה הדא אמרה הלכה כיוצא בו. רבנן דקיסרין אמרין, למדרשו קילסו. אבל למעשה אין הלכה כיוצא בו. דמר ר' אחא רבי מיישא בשם רבי לעזר אין לוקין על השלישי שבמעשר. ר' יודן בשם ר' איליי: ואפילו כרבי עקיבה אינן לוקין! למה? טבול יום פוסל והשני פוסל. מה טבול יום אין לו מגע אצל החולין. אף השיני אין לו מגע אצל החולין. וכל דברי רע"ק נאמרו ר ק לעניין תרומה

אמר רבי אלעזר כמיניין החולין כך מיניין המעשר. ואתייא כיי דמר רבי יונה רבי אימי בשם רבי שמעון בן לקיש "בכל חולין אנן קיימין, ואהן פירקא מעשר אינון?!" פרק 2 דחגיגה—שאין לפרש המשנה דווקא במעשר ולא בחולין אמר ר' יוסי ואפילו ראשון שבו אינו מחוור אינו לוקה. לא אוכל כדרך "לאוו" אין כתיב כאן, אלא (דברים כו) לא אכלתי. אמר רבי אבא מרי מכיון דכתיב (שם) ככל מצותך אשר צויתני כמי שהינו מחוור.
רבי אבהו בשם רבי אמי: מפני מה אמרו השיני שבחולין מטמא משקה חולין? מפני הידים שהן מדבריהן, מטמאות משקה חולין, שיני שהוא מדבר תורה, לא כל שכן!! אי מה הידים ספיקן לטמא את אחרים טהור, אף השיני ספיקו לטמא אחרים משקה חולין טהור? התיב ר' חנינא לרבי מנא, הרי אוכל אוכלין טמאין ושותה משקין טמאין, ספיקן לטמא את אחרים טהור. והמשקין היוצא מהן רוק שיוצא מאוכל אוכלין טמאים, טמא. והא שיני שהוא דבר תורה, ספיקו לטמא את אחרים טמא! ק"ו דיטמא משקין!!
אמר ר' מנא קומי ר' חנינה ולא בתרומה אנן קיימין?! הא דאמרת "משקין היוצא..."ואיך קילפת חולין מיניה? אמר ליה ואפילו תימר בתרומה אנן קיימין מה אית ליה טמא יטמא דבר תורה לא ר' עקיבה?! אבל לרבנן כיון שאינו מן התורה אין נפק"מ בין חולין לתרומה ושפיר ילפי'

תמן אמרין: שתי שאילות שאלן חגי הנביא. אחת השיבו אותו כראוי. ואחת לא השיבו לו כראוי. (חגיי ב) הן ישא איש בשר קודשבשר שרץ בכנף בגדו. כנף תחלה. בשר קודש שני. לחם ונזיד שלישי. ויין ושמן ומאכל רביעי. וכי יש רביעי בקודש? ויענו הכהנים ויאמרו לא. לא השיבו אותו כראוי שיש רביעי בקודש. (שם) ויאמר חגי אם יגע טמא נפש בכל אלה, היטמא? אם תהיה כנף טמא נפש, ונגעה בכל אלה היטמא? ויענו הכהנים ויאמרו יטמא. השיבו אותו כראוי.
אמר ר' ירמיה רבי חייה בשם ר' יוחנן קודם עד שלא גזרו רביעי בקודש שאלן. ולמה הוא מקללן? כאינש דבעי עילה על חבריה, וביתא מה אכפת ליה מה אכפת לו לביישו..
לא דו אמר ואשר יקריבו שם טמא הוא? כמה דמר רבי סימון בר זבדי גולגולתו של ארנן היבוסי מצאו תחת המזבח.

ר' אחא בשם רבי אבא בר כהנא, בקיאין היו בהיסטות ולא היו בקיאין במדפות. (שם) הן ישא איש בשר קודש. שאלן טמא מת מטמא בהיסט? ויענו הכהנים ויאמרו לא. השיבו אותו כראוי, שאין טמא מת מטמא בהיסט. שאלן טמא מת עושה מדף עכ"פ טומאה "קלה" לטמא אוכלין? ויענו הכהנים ויאמרו יטמא. לא השיבו אותו כראוי, שאין טמא מת עושה מדף. [כלומר לא כזב שמטמא בהיסט ולא כבועל נדה שמטמא כלים שתחתיו לעניין לטמאות או"מ]

רבי תנחומא רבי פינחס בשם רבי לוי על החמישי בקודש שאלן. הן ישא איש בשר קודש בכנף בגדו. כנף תחילה. ובשר קודש שני. לחם ונזיד שלישי. יין ושמן רביעי. ומאכל חמישי שאלן. וכי יש חמישי בקודש? ויענו הכהנים ויאמרו לא. השיבו אותו כראוי שאין חמישי בקודש. ולמה הוא מקללן? כאינש דבעי עילה על חבריה, וביתא מה איכפה ליה

ויאמר ואשר יקריבו שם טמא הוא? כיי דמר רבי סימון בר זביד גולגלותו של ארנן היבוסי מצאו תחת המזבח.

תני: אמר רבי יוסי מניין לרביעי בקודש שהוא פסול? ודין הוא מה אם מחוסר כיפורים שאינו פסול בתרומה, הרי הוא פסול בקודש, שלישי שהוא פסול בתרומה, אינו דין שיפסול בקודש!! הרי למדנו לשלישי מן הכתוב. ולרביעי מקל וחומר. התיב רבי יוחנן האוכל הבא מחמת טבול יום יוכיח, שהוא פסול בתרומה, ואינו פוסל בקודש!

[הרי למדנו שלישי מן הכתוב] ר' חייה בשם רבי יוחנן אתייא דרבי יוסי בשיטת ר' עקיבה רבו. כמה דרבי עקיבה אמר יטמא יטמא דבר תורה כן רבי יוסי אמר יטמא יטמא דבר תורה ומצינו שלישי מה"ת.

רבי אבהו בשם רבי יוסי בר חנינה לית ר' יוסי צריך להדין קל וחומר. קרייה דרש רבי יוסי (ויקרא ז) והבשר אשר יגע זה שני שנגע בראשון. בכל טמא. זה שלישי שנגע בשני. לא יאכל. סוף טמא =רביעי לא יאכל

קרא דרע"ק עד כדון באוכלין שנטמאו באויר כלי חרש שניטמא בשרץ עושה שלישי. אוכלין עצמן שניטמאו בשרץ מניין? ודין הוא, מה אם הכלים שאינן מטמאין מאויר כלי חרש שניטמא בשרץ, הרי הן מטמאין כשרץ לטמא אוכלין. אוכלין עצמן [דחמירי, דמיטמאין מאוויר כ"ח] שניטמו בשרץ, אינו דין שיטמו כשרץ לטמא אוכלין.

עד כדון כר' עקיבה. כר' ישמעאל? תני ר' ישמעאל והבשר אשר יגע בכל טמא- זה ראשון שנגע. בכל טמא לא יאכל- לרבות את השיני. השלישי מניין? ודין הוא, ומה אם טבול יום שאינו פוסל בחולין, הרי הוא פוסל בתרומה. שני שהוא פסל בחולין, אינו דין שיפסול בתרומה. רביעי בקודש מניין? ודין הוא מה אם מחוסר כיפורים שאינו פסול בתרומה, הרי הוא פסול בקודש. שלישי שהוא פסול בתרומה, אינו דין שיפסול בקודש. הא למדנו לראשון ולשני מן הכתוב. ולשלישי מן הדין. ולרביעי מקל וחומר. דנין לו דין מן הדין שיהא הכל משועבד להלכה שיהא השלישי פסול בתרומה, והרביעי בקודש!!

הלכה ג משנה בו ביום דרש רבי עקיבה (במדבר לה) ומדותם מחוץ לעיר את פאת קדמה אלפיי' באמה ומקרא א' אומר מקיר העיר וחוצ' אלף אמה סביב. אי אפשר לומר אלף אמה שכבר נאמר אלפיים אמה, ואי אפשר לומר אלפיים אמה שכבר נאמר אלף אמה. ולמה נאמר אלפיים? אלא אלף אמה מגרש, ואלפיים אמה תחום שבת כ עוד אלף לתחום [וכאן לימדך הכתוב תחומין מה"ת]

רבי אליעזר בנו של ר' יוסי הגלילי אומר: אלף אמה מגרש ואלפיים שדות וכרמים =אלף החיצוניים

גמרא רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי אומר: אלפיים אמה תחום ערי הלוים. צא מהן

אלף אמה מגרש. נמצא רביע מגרש והשאר שדות וכרמים.

רבי ירמיה ר' שמואל בר רב יצחק בשם רב רביע מאלכסון. עיין בבלי עירובין בציור היא הרובע שיש בו נקודה השחורה

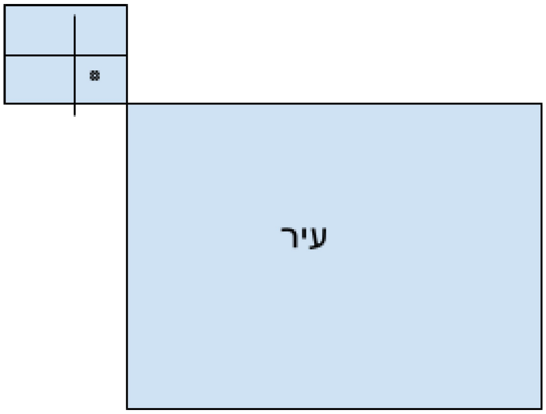

אמר רבי יצחק ואפילו תימר רביע מכל צד, רביע הוא ואיירי בעיר שהיא נקודה קטנה באמצע--וממילא יש לך 16 ריבועים של אלף על אלף--וארבע הפנימיים [=רביע] המגרש. מאן דמרבע ארבע גרבין בעי אשיתסר מי שרוצה למלאות 4X4 בחביות, צריך 16 חביות---משא"כ מי שרוצה למלאות רק 2X2, סגי ב4 חביות [והיינו רביע] רבי מנא משער בהדא לבנה. ר' אבין משער בהדא רצועה. ר' אושעיה משער בהדא דסיקרין. קערות אמר ר' יוסי בי רבי בון חמשין על חמשין בית סאה. מאת על מאת בית ארבעת סאין. כהדא ריש גלותא איטלק עילוי נזרק עליו חד טריקלין ארבעין על ארבעין, דימליניה חיטין. אתא לגבי רב הונא אמר ליה פייסון דיסבון מינך עשרין על עשרין כדון. ועשרין על עשרין בתר זמן, ואת מיתגר פלגא!

ר' בא בשם רבי יהודה רבי זעירא בשם רבי עוקבא אין מקדרין אלא בחבל חמשים אמה. ר' זעירא בשם רב חסדיי אין מקדרין לא בערי הלוים ולא במקום עריפה בנחל. ניחא כמאן דאמר אלף אמה מגרש, ואלפיים אמה שדות וכרמים. ברם כמאן דמר אלף אמה מגרש, ואלפיים אמה תחום שבת, כלום למדו תחום שבת לא מערי הלוים. לעיקר אין מקדרין ולטפיל' מקדרין?!

ומניין שלא היו קוברין בערי הלוים? רבי אבהו בשם ר' יוסי בר חנינה (במדבר לה) ומגרשיהם יהיו לבהמתם ולרכושם ולכל חייתם. לבהמתם ולחייתם ניתנה, ולא ניתנו לקבורה:מכות פ"ב

הלכה ד משנה בו ביום דרש רבי עקיבה (שמות טז) אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לי"י ויאמרו לאמר שאין תלמוד לומר לאמר, ולמה נאמר לאמר? אלא שהיו ישראל עונין אחריו של משה על כל דבר ודבר כקורין את ההלל "אשירה לי"י כי גאה גאה" לכך נאמר לאמר

רבי נחמיה אומר כקורין את שמע כולם יחד--רק שהש"ץ מתחיל היו קורין לא כקורין את ההלל:

גמרא לקטן שהוא מקרא את ההלל בבית המספר, והן עונין אחריו על כל דבר ודבר. משה אמר אשירה והן עונין אחריו אשירה. משה אמר עזי והן אומרים עזי.

רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי אומר לגדול שהוא מקרא את ההלל בבית הכנסת. משה אמר אשירה והן עונין אחריו אשירה . משה אמר עזי והן עונין אחריו אשירה.

רבי יוסי הגלילי אומר בשעה שהיו אבותינו בים היה מוטל עולל על ברכה של אמו, ותינוק יונק משדי אמו. וכיון שראו את השכינה הגביה עולל את ראשו מברכה של אמו ושומט התינוק את פיו מדדה של אמו אף הן פתחו את פיהן בשירה ובשבח ואמרו זה אלי ואנוהו.

רבי מאיר אומר אפי' עוברין ממעי אימותיהן היו אומרים שירה שנאמר (תהלים סח) במקהלות ברכו אלהים י"י ממקור ישראל. רבי נחמיה אומר בשעה שעלו אבותינו מן הים ראו פיגרי אנשים חטאים שהיו משעבדין בהן בפרך בעבודה קשה וכולם פגרים מתים מושלכים על שפת הים. ביקשו לומר שירה ושרת עליהן רוח הקודש. ואפילו קטן שבישראל היה אומר שירה כמשה. הדא היא דכתיב (ישעיהו סג) ויזכר ימי עולם משה עמו, איה המעלם מים.

את רועה הצאן אין כתיב כאן אלא את רועה צאנו. מלמד שעשה כולם רועים. מה תלמוד לומר לאמר לדורות.

רבי אבהו בשם ר' יוסי בי ר' חנינה כהדין פסוקא מלמד פסוקים [המלמד מתחיל רישא, והתלמיד מסיים] משה אמר אשירה והן עונין אחריו אשירה לי"י כי גאה גאה סוס ורוכבו רמה ביום. משה אמר עזי וזמרת. והן עונין אחריו עזי וזמרת יה.
כתיב (שופטים ה) בפרוע פרעות בישראל בהתנדב עם אתנדבו ראשי עם =תיקנו חז"ל שיהא אומרים הלל כשנגאלין שהקב"ה עושה להן ניסים יהו אומרים שירה. התיבון הרי גאולת מרדכי ואסתר שנייא היא שהיו בחוצה לארץ. התיבון הרי גאולת מצרים. שנייא היא שהיא תחילת גאולתן. ואית דבעי מימר מרדכי ואסתר משונאיהן נגאלו. לא נגאלו מן המלכות:
הלכה ה משנה בו ביום דרש ר' יהושע בן הורקנוס שלא עבד איוב את המקום אלא מאהבה שנאמר (איוב יג) הן יקטלנו לו אייחל, עדיין הדבר שקול, לו אני מצפה או איני מצפה לו. ת"ל (איוב כז) עד אגוע לא אסיר תומתי ממנו. לימד שמאהבה עשה:
גמרא תני בשם ר' יהודה (איוב כז) חי אל הסיר משפטי ושדי המיר נפשי. שאין אדם נודר בחייו של מלך אלא אם כן אוהבו. משום ר' נתן אמרו (איוב יג) גם הוא לי לישועה כי לא לפניו חנף יבוא.
כתוב אחד אומר (דברים ו) ואהבת את י"י אלהיך. וכתוב אחד אומר (שם) את י"י אלהיך תירא ואותו תעבוד. עשה מאהבה ועשה מיראה. עשה מאהבה שאם באת לשנוא דע שאת אוהב ואין אוהב שונא. עשה מיראה שאם באת לבעט, אין ירא מבעט.
שבעה פירושין הן. פרוש שכמי. פרוש ניקפי. פרוש קיזי. פרוש מנכייה. פרוש אדע חובתי ואעשנה. פרוש יראה. פרוש אהבה.
פרוש שכמי. טעין מצותיה על כתפיה...

פרוש ניקפי. אקיף לי אומר תן לי מעות בהקפה ואתן צדקה ואנא עבד מצוה.
פרוש קיזי. עבד חדא חובה וחדא מצוה ומקזז הדא עם הדא.
פרוש מנכייה. מאן דאית לי מה אנא מנכי עביד מצוה.מאותו המעט שיש לי, מה אוזק כשאתן צדקה (נותן רק מעט צדקה בתואנה כי אין לו כלום...)
פרוש אדע חובתיי ואעשנה. איידי חובתא עבדית, דנעביד מצוה דכוותה? איזה עבירה עשיתי שאעשה מצווה כמותה....
פרוש יראה כאיוב.
פרוש אהבה כאברהם. אין לך חביב מכולן אלא פרוש אהבה כאברהם. אברהם עשה יצר רע טוב. ומה טעמא? (נחמיה ט) ומצאת את לבבו נאמן לפניך. אמר רבי אחא והפשיר עמו (שם) וכרות עמו הברית. אבל דוד לא היה יכול בו והרגו בלבבו מה טעמא? (תהלים קט) ולבי חלל בקרבי.
רבי עקיבה הוה מיתדין דנוהו למיתה קומי טונוסטרופוס הרשע. אתת ענת דקריאת שמע הגיע עת ק"ש שרי קרי וגחך התחיל לקרות ולצחק.. אמר ליה סבא סבא או חרש מכשף את, או מבעט בייסורין את. אמר ליה תיפח רוחיה דההוא גברא לא חרש אנא ולא מבעט בייסורין אנא. אלא כל ימיי הייתי קורא את הפסוק הזה ואהבת את י"י אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך. ריחמתיה בכל לבי. ורחמתיה בכל ממוני. ובכל נפשי לא הוות בדיקה לי. וכדון דמטת לי בכל נפשי ואתת ענתה דקרית שמע ולא אפלגית עליה, בגין כן אנא קרי שמע וגחך!
נחמיה עמסוני ששימש את רבי עקיבה עשרים ושתים שנה הוא היה אומר אתים גמין ריבויין. אכין ורכין מיעוטין. אמר ליה מהו דין דכתיב (דברים ו) את יי אלהיך תירא וגו'? אמר ליה אותו ואת תורתו:
הלכה ו משנה אמר רבי יהושע מי יגלה עפר מעיניך רבן יוחנן בן זכאי שהיית דורש כל ימיך שלא עבד איוב את המקום אלא מיראה,

שנאמר (איוב א) איש תם וישר וירא אלהים וסר מרע. והרי יהושע תלמיד תלמידך לימד שמאהבה עשה:

גמרא אימתי היה איוב? רבי שמעון בן לקיש בשם בר קפרא בימי אברהם אבינו היה. הדא היא דכתיב (איוב א) איש היה בארץ עוץ איוב שמו. וכתיב (בראשית כב) את עוץ בכורו. רבי אבא אמר בימי אבינו יעקב היה ודינה היתה אשתו. הדא הוא דכתיב (איוב א) כדבר אחת הנבלות תדברי. וכתיב (בראשית לד) כי נבלה עשה בישראל. רבי לוי אמר בימי השבטים היה. הדא הוא דכתיב (איוב טו) אשר חכמים יגידו ולא כחדו מאבותם. רבי יוסי בן חלפתא אמר בירידתן למצרים היה, ובעלייתן מת. משל לרועה שבא זאב ונזדווג לצאנו, מה עשה העמיד תייש אחד לנגדו. כדיי שיתעסק בהתייש, לא עם הצאן [וכן השטן עם איוב לא עם ישראל] הדא הוא דכתיב (איוב טו) יסגירני אל עויל ועל ידי רשעים ירטני. תני ר' ישמעאל איוב מעבדי פרעה היה ומגדולי פמילייא שלו היה הדא הוא דכתיב (שמות ט) הירא את דבר י"י וגו'. וכתיב ביה (איוב א) איש תם וישר וירא אלהים וסר מרע. רבי יוסי בר יהודה אומר בימי שפוט השופטים היה. הדא הוא דכתיב (איוב כז) הן אתם כולכם חזיתם ולמה זה הבל תהבלו. חזיתם מעשה דורי. שהיו נוטלין מעשר בגרנות השופטים קיבלו שחד בגרנות (הושע ט) אהבת אתנן על כל גרנות דגן. רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן בימי מלכות שבא היה שנאמר (איוב א) ותפל שבא ותקחם. רבי נתן אמר בימי כשדים היה שנאמר (שם) כשדים שמו שלשה ראשים. רבי יהושע בן קרחה אמר בימי אחשורוש היה שנאמר (אסתר ב) יבקשו למלך נערות בתולות טובות מראה. וכתיב (איוב מב) ולא נמצא נשים יפות כבנות איוב. רבי יהושע בן לוי אמר מעולי גולה היה. רבי יוחנן אמר מעולי גולה היה וישראל היה. לפום כן רבי יוחנן למד ממנו הילכות אבל. (איוב א) ויקם איוב ויקרע את מעילו. רבי יהודה בן פזי בשם ר' יוחנן מיכן שאבל צריך לקרוע מעומד. תני ר' חייה: היה לי בעולמי גוי אחד צדיק ונתתי לו שכרו ופטרתיו מעולמי. רבי שמעון בן לקיש אמר איוב לא היה ולא עתיד להיות. מחלפה שיטתיה דר' שמעון בן לקיש. תמן אמר רבי שמעון בן לקיש בשם בר קפרא בימי אברהם אבינו היה והכא הוא אמר הכין! אלא הוא היה וייסורין לא היו. ולמה נכתבו עליו? אלא לומר שאילולי באו עליו היה יכול לעמוד בהן.

דרש רבי עקיבה (איוב לב) ויחר אף אליהוא בן ברכאל הבוזי משפחת רם. אליהוא- זה בלעם. בן ברכאל- שבא לקלל את ישראל ובירכן (דברים כב) ולא אבה י"י אלהיך לשמוע אל בלעם. הבוזי- שהיתה נבואתו בזויה (במדבר כד) נופל וגלוי עינים. ממשפחת רם- (במדבר כג) מן ארם ינחני בלק. אמר לו ר' אלעזר בן עזריה: אין =אים הוא הוא, כבר כסה עליו המקום, שבימי איוב כבר עשה בלעם תשובה--ולא רצה הכתוב לקראו בשמו הישן ואין לית הוא, עתיד להתוכח עמך!! אלא אליהוא- זה יצחק. בן ברכאל- בן שבירכו האל שנאמר (בראשית כד) ויברכהו י"י. הבוזי- שביזה כל בתי ע"ז בשעה שנעקד על גבי המזבח. ממשפחת רם- בן אברם

משה כתב חמשה ספרי תורה וחזר וכתב פרשת בלק ובלעם וכתב ספרו של איוב (איוב א) איש תם וישר וירא אלהים וסר מרע. אמר רבי תחליפא קיסרייא שהיה וותרן בממונו אמר ליה רבי זעירא ומאן דלית הוא וותרן לית הוא כשר?! אלא שהיה מוותר על קללתו:

מסכת סוטה פרק ו

הלכה א משנה מי שקינא לה ונסתרה, אפילו שמע מן העוף הפורח, יוציא ויתן כתובה. דברי רבי אליעזר. רבי יהושע אומר: עד שישאו ויתנו בה מוזרות בלבנה:

גמרא

סוגיא סתומה

רבי יוחנן בשם רבי ינאי כל ההן פירקא משקינא לה ונסתרה כ יש ע ד י סתירה+ עוף הפורח וכו'.

ר' שמעון בן לקיש אמר אפי' לא נסתרה. כ יש ר ק קנוי ועוף

אמר רבי זעירא קומי ר' יסא, לא דר"ש בן לקיש פליג, אלא סבר כההן תנייא דהוא מיקל בעידי סתירה =ר' אליעזר 1:1

[אנן תנינן מחלוקת. אית תניי תני סתם. לא גרס "דברי ר"א"-- ולפי זה לא פליגי [עוף א ו מוזרות]

אמר רבי זעירא קומי רבי מנא: לא על מה דרבי אליעזר אמר, רבי יושוע פליג?! והא משמע דפליגי אהדדי! בגין דתנינן ר' יהושע אומר ע ד שישאו ויתנו בה מוזרות בלבנה] משמע דפליג

רבי אבא מרי בעי, תמן א"ר חזקיה רבי אבהו בשם ר' אלעזר, כל מקום ששנה רבי מחלוקת וחזר ושנה סתם, הלכה כסתם, הלכה ג [סתם כר' יהושע] וכא הוא אמר הכין איך פסק ר"ל כר' אליעזר?

עד כאן סוגיא סתומה

אנן תנינן מוצרות. אית תניי תני מוזרות. מאן דמר מוצרות מצרן עמר twist wool. ומאן דמר מוזרות שזרן כיתן. טווית פשתן

מה נן קיימין? מה שמע מ"מוזרות בלבנה"? אין בהן דשמע ולא ידע מן מאן שמע, כעוף הפורח הוא! ואין בהן דשמע וידע ממאן שמע, כעד מפי עד הוא. אלא כן אנן קיימין: פלוני מפלוני, ופלוני מפלוני, מילה דלית בה תימליוסים =דבר שאין לו "יסוד"

הלכה ב משנה אמר עד אחד אני ראיתיה שנטמאה לא היתה שותה. ולא עוד אלא אפילו עבד אפילו שפחה הרי אלו נאמנין אף לפוסלה מכתובתה

חמותה ובת חמותה וצרתה ויבמתה ובת בעלה הרי אלו נאמנות. לא לפוסלה מכתובתה אמרו, אלא שלא תשתה:

גמרא (במדבר ה) ועד אין בה. אין לי אלא עד מניין אפילו עבד אפילו שפחה ת"ל ועד אין בה מכל מקום. מפרש קרא כשאין עד טומאה אז ה י א כ ן ש ו ת ה!

וכר' ישמעאל דרבי ישמעאל אמר כל מקום שנאמר בתורה עד סתם, הרי אילו בכלל שני עדים עד שיפרש הכתוב שהוא עד אחד. אשכח תני: רבי ישמעאל אומר שני עדים מפרש קרא שני עדים אין בה רק אחד--אז א ס ו ר ה! [ולא מהני שתייה!! כן מפרש בבלי ריש סוטה]

מתניתא משהודה רבי טרפון לרע"ק. דתני רבי טרפון אומר: עד אחד נאמן לטמאותה ואין עד אחד נאמן להפסידה מכתובתה. רבי עקיבה אומר: כשם שעד אחד נאמן לטמאותה, כך עד אחד נאמן להפסידה מכתובתה. אמר לו רבי טרפון איכן מצינו עד אחד בממון כלום? אמר לו רבי עקיבה ואיכן מצינו עד אחד באשת איש כלום! אלא כשם שעד אחד נאמן לטמאותה, כך עד אחד נאמן להפסידה מכתובתה. חזר רבי טרפון להיות שונה כרבי עקיבא.

ר' בון בר חייה בעי, חמותה שאמרה אני ראיתי שניטמאת, ובא אחד ואמר אני ראיתיה שניטמאת, מה בא להעיד? אם להשקותה=שלא להשקותה כבר נראית שלא לשתות! אלא לא בא אלא להפסידה מכתובתה, שאין =והלא אין מפסידין.. מפסידין ממון על פי עד אחד!

רבי יוסי בעי, שמע מן העוף הפורח אני ראיתיה שנטמאת, את אמר לא היתה שותה. ובא אחד ואמר אני ראיתי שניטמאת. מה בא להעיד אם להשקותה, כבר נראית שלא לשתות! אלא לא בא אלא להפסידה מכתובתה שאין מפסידין ממון ע"פ עד א'!

ממה דר"י אמר "פלוני אכל חלב והתריתי בו" אינו לוקה. אמר לו אחד חלב הוא, והתרו בו שנים לוקה. ועיקר עידותו לא בעד אחד הוא?!

ממה דר' יודה אומר "פלוני נזיר וניטמא היתריתי בו" אינו לוקה. אמר לו אחד נזיר אתה והיה נוהג בנזירות על פיו, שתה יין וניטמא למתים התרו בו שנים, לוקה. ועיקר עדותו לא בעד אחד הוא?!

ממה דר' מנא אמר, "פלנית כהנת, וזינת ובא עליה בעלה ובעלה כהן, והתריתי בו" אינו לוקה. נסתרה בפני שנים אמר אחד אני ראיתיה שניטמאת, ובא עליה בעלה כהן התרו בו שנים, לוקה. עיקר עדותו לא בעד אחד הוא?! וה"ה להנ"ל מכיון שעיקר עדותן להפסיד ממון—אין עד אחד נאמן!

הלכה ג משנה שהיה בדין, ומה אם עדות הראשונה=סתירה שאינה אוסרה איסור עולם אינה מתקיימת בפחות משנים, עדות האחרונה=טו' שהיא אוסרתה איסור עולם, אינו דין שלא תתקיים בפחות משנים! תלמוד לומר (במדבר ה) ועד אין בה, כל שיש בה אפי' "מקצת עד" סגי כדיי לטמאות

קל וחומר לעדות הראשונה מעתה, ומה אם עדות האחרונה שהיא אוסרתה איסור עולם, הרי היא מתקיימת בעד אחד, עדות הראשונה שאין אוסרתה איסור עולם, אינו דין שתתקיים בעד אחד! תלמוד לומר (דברים כד) כי מצא בה ערות דבר, ולהלן הוא אומר (דברים יט) על פי שנים עדים או על פי שלשה עדים יקום דבר, מה דבר האמור להלן על פי שנים עדים, אף דבר האמור כאן על פי שנים עדים:

גמרא עדות הראשונה זו סתירה. עדות האחרונה זו טומאה.

מתניתא דרבי יהושע. דרבי יהושע אמר מקנא [מתרה] לה על פי שנים. ומשקה לה על פי שנים. אמר רבי מנא ואפי' כאהן תנא אתייא היא. דתני רבי יוסי בי רבי יהודה אומר משום רבי לעזר: מקנא לה על פי עד אחד או על פי עצמו. ומשקה על פי שנים:

הלכה ד משנה עד אומר ניטמאת ועד אומר לא ניטמאת, אשה אומרת ניטמאת ואשה אומרת לא ניטמאת, היתה שותה.

עד אומר ניטמאת ועדים שנים אומרים לא ניטמאת, היתה שותה.

שנים אומרים נטמאת ואחד אומר לא ניטמאת, לא היתה שותה:

גמרא גידול בר מיניימין בשם רב: כל מקום שהכשירו עדות האשה באיש, האיש מכחיש את האשה, והאשה מכחשת את האיש. ניתני עד אחד אמר ניטמאת, ואשה אמרה לא ניטמית. אשה אמרה ניטמית, ועד אמר לא ניטמאת! תניי דבית רבי כן

תני בשם רבי נחמיה: הולכין אחר רוב עדות. היך עבידה? שתי נשים ואשה אחת, עשו אותה כשני עדים ועד אחד. הדא דתימר באשה ונשים. אבל אם היו מאה נשים ועד אחד, כעד בעד אינון.

רב אדא בר אחוה אמר: עד אחד נאמן לטמותה. אין עד אחד נאמן להפסידה מכתובתה. אמר רב חסדא מה טעם אמרו עד אחד נאמן לטמותה? מפני שרגלים לדבר.

עד נגד עד מהו?(לא גרס רישא דמתני') שמעון בר בא בשם רבי יוחנן: כאן לא היתה שותה דכ"מ שהאמינה תורה ע"א, ה"ה כשניים, ובעגלה ערופה היו עורפין. רב אמר היתה שותה.

מתניתא פליגא על רב: עד אחד אומר נטמאת ושנים אומרים לא נטמאת, היתה שותה. הא בעד אחד שאומר לא נטמאת לא היתה שותה! פתר לה בפסולי עדות כשכת השניים (האומרים ל"ן) פסולים, והו"ל כעד בעד!! ואין בפסולי עדות, אמור סיפא! שנים אומרים ניטמאת, ועד אחד אומר לא נטמאת, לא היתה שותה, הא עד בעד דהא אמרת דב' פסולין כחד כשר דמי! לא היתה שותה! והיך רב אמר היתה שותה?

רבי יוחנן אמר לא היתה שותה. מתניתא פליגא על ר' יוחנן: שנים אומרים ניטמאת ועד אמר לא ניטמאת, לא היתה שותה, הא עד בעד היתה שותה! פתר לה בפסולי עדות (השניים שאומרים נטמאת הם פסולין ודמי לעד נגד עד). ואין בפסולי עדות אמור ראשה! עד אומר נטמאת ושנים אומרים

לא נטמאת היתה שותה, הא עד בעד היתה שותה! היך רבי יוחנן אמר לא היתה שותה?

סוגיא זו הגהתי ולא נתבררה כ"צ

אמרין בשם רבי שמואל, בסתירה אחרת היא מתניתא.
רבי זעירא בעא קומי רבי מנא מהו "בסתירה אחרת היא מתניתא"? אמר ליה כן אמר ר' יוחנן בשם רבי ינאי כל ההן פירקא משקינא לה ונסתרה בפני שניים.. ושוב נסתרה עוד הפעם--ועל זה נחלקין העדים..[נטמאת, ל"ן]

נסתרה בפני שנים, אמר עד אחד אני ראיתיה שנטמאת בתוך כדי סתירה, יש כאן סתירה ואין כאן טומאה שאין עד אחד נאמן על הטומאה רק אם נעשית לאחר שיעור הסתירה
לאחר כדי סתירה, אין כאן סתירה ואין כאן טומאה. דבעינן שני עדי סתירה שיעידו בזמן אחת

היו שלשה שניים מעידין על סתירה אחד מעיד גם על טומאה, אחד אומר אני ראיתיה שנטמאת בתוך כדי סתירה- יש כאן סתירה ואין כאן טומאה. דבעינן עד טומאה אחר זמן הסתירה
לאחר כדי סתירה- יש כאן סתירה ויש כאן טומאה.

היו שלשה, אחד אומר אני ראיתיה שלא ניטמאת לאחר כדי סתירה ושנים האחרים מעידין על טומאה אחר הסתירה מה את עבד לה? כעדות שבטלה מקצתה בטלה כולה, או תתקיים העדות בשאר? ומהני ב' האומרים טמיאה אמר רבי אבמרי מכיון=אע"פ דאת מר בעידות שבטלה מקצתה בטלה כולה, מודה הוא הכא שתתקיים העדות בשאר מפני שרגלים לדבר:

מסכת סוטה פרק ז *ליל ששי וירא תשעג*

הלכה א משנה אילו נאמרין בלשונם=בכל לשון פרשת סוטה ווידוי מעשר וקרית שמע ותפילה וברכת המזון ושבועת העדות ושבועת הפיקדון:

גמרא כתיב (במדבר ה) ואמר הכהן לאשה- בכל לשון שהיא שומעת דברי רבי יאשיה. אמר ליה רבי יונתן ואם אינה שומעת ולמה היא עונה אחריו אמן?! פשיטא! אלא שלא יאמר לה על ידי תורגמן.

רבי יוחנן בשם ר' לעזר בי ר' שמעון לא מצינו שדיבר המקום עם אשה אלא עם שרה בלבד=ויאמר לא כי צחקת. והא כתיב (בראשית ג) אל האשה אמר הרבה ארבה וגו'. אמר רבי יעקב דכפר חנין ע"י התורגמן. והא כתיב (בראשית כה) ויאמר י"י לה שני גוים בבטנך א"ר בא בר כהנא הדיבור נפלה לה indirectly . אמר רבי בירי כמה כירכורי כירכורים הקב"ה מתאוה לשמוע שיחתן של צדקניות (בראשית יח) ויאמר לא כי צחקת. סיבב כל מיני סיבובים כדיי שלדבר וישמע קולה

וידוי מעשר כתיב (דברים כו) וענית ואמרת. וקרית שמע דכתיב (דברים טז) ודברת בם. רבי אומר: אומר אני קרית שמע אינו נאמר אלא בלשון הקודש מה טעמא? (שם) והיו הדברים האלה. רבי לוי בר חיתה אזל לקיסרין שמע קלון קריין שמע אלוניסתין Hellenistic=greek בעא מעכבתון רצה לעכבם שמע רבי ייסי ואיקפד, אמר כך אומר אני מי שאינו יודע לקרות אשורית לא יקרינה כל עיקר?! אלא יוצא בכל לשון שהוא יודע!

השיב ר' ברכיה הרי מגילת אסתר! נאמרת בכל לשון

אמר ר' מנא מגילת אסתר היה יודע לקרותה אשורית ולעז אינו יוצא אלא אשורית, בלעז יוצא בה בלעז. וכן=וכאן יוצא בה בכל לשון שהוא יודע.

ותפילה- כדי שיהא יודע לתבוע צרכיו. וברכת המזון- כדי שיהא יודע למי מברך. ושבועת העדות ושבועת הפקדון משביעין אותו בלשונו. השביען שלא בלשונן ואמרו אמן הרי אילו פטורין .

דתני: שבועת הדיינין כתניין שבלבנו, לא כתניין שבלבכם. אמר רבי יודן &חזקה דבר פשוט הוא כתניין שבלבנו הוא משביעו. ולמה הוא מתנה עמו? מפני הדיוטות שלא יאמרו יש תניין בשבועת.

תני רבי חנניה קומי ר' מנא והא כתיב (דברים כט) כי את אשר ישנו פה עמנו עומד היום וכו' אלמא חייב להתנות "ע"ד בי"ד"! [מה שמע מינה. אמר ליה הדורות הבאים אחרינו אין בלבם תניי]=אמתלא וכו':

הלכה ב משנה ואילו נאמרים בלשון הקודש: מקרא הביכורים וחליצה ברכות וקללות ברכת כהנים וברכת כהן גדול ופרשת המלך ופרשת עגלה ערופה ומשוח מלחמה בשעה שהוא מדבר אל העם

מקרא הביכורים כיצד? (דברים כ) וענית ואמרת לפני י"י אלהיך ולהלן הוא אומר (דברים כד) וענו הלוים ואמרו אל כל איש ישראל קול רם מה ענייה האמורה להלן בלשון הקודש, יליף ממ"ת אף כאן בלשון הקודש

חליצה כיצד? (דברים כה) וענתה ואמרה ככה יעשה לאיש ולהלן הוא אומר וענו הלוים ואמרו מה ענייה האמורה להלן בלשון הקודש אף כאן בלשון הקודש

רבי יהודה אומר "וענתה ואמרה ככה" עד שתאמר בלשון הזה:

גמרא תני בשם ר' יודה כל מקום שנאמר בלשון הזה ענייה ואמירה ככה וכה הרי הוא בל' הקודש.

לת"ק..אמר ר' אלעזר בניין אב שבכולן (שמות יט) משה ידבר והאלהים יעננו בקול. התיב ר' חגי אין תימר ע"י ענייה, והכתיב (בראשית כד) ויען לבן ובתואל! אין תימר על ידי אמירה,

והכתיב ויאמרו! אין תימר ע"י דיבור, והכתיב (בראשית כד) מי"י יצא הדבר! אין תימר בלשון הקודש והכתיב (בראשית לא) ויקרא לו לבן יגר שהדותא. אלמא אע"ג דכתיב ענייה אמירה ודבור--אינו בלה"ק! ואין תימר קודם למתן תורה. הרי פרשת וידוי מעשר הרי הוא לאחר מתן תורה והוא נאמר בכל לשון! קשיא לת"ק!

ר' שמואל בר נחמן בשם ר' יוחנן שלא יהא לשון סורסי קל בעיניך. שבתורה ובנביאים ובכתובים הוא אמור. בתורה כתיב (שם) ויקרא לו לבן יגר שהדותא. בנביאים כתיב (ירמיהו י) כדנה תימרון להון. בכתובים כתיב (דניאל ב) וידברו הכשדים למלך ארמי'. אמר ר' יונתן דבית גוברין ארבעה לשונות נאין להשתמש בהן העולם. ואילו הן לעז לזמר, רומי לקרב, סורסי לאיליי', עברי לדיבור. ויש אומרים אף אשורי לכתב. אשורי יש בו כתב ואין בו לשון. עברי יש בו לשון ואין בו כתב. בחרו להם כתב אשורי ולשון עברי. ולמה נקרא שמו אשורי? שהוא מאושר בכתבו. אמר רבי לוי על שם שעלה בידם מאשור.

כתיב (דברים כז) וענו הלוים ואמרו אל כל איש ישראל קול רם. בקולו של רם. מלמד ששיתף הקב"ה קולו עמהן.

ד"א קול רם המעולה שבקולות. אמר ר' יצחק לא קטון ולא גדול אלא בינוני:

הלכה ג משנה ברכות וקללות כיצד? כיון שעברו ישראל את הירדן ובאו להר גריזים ולהר עיבל שבשומרון שבצד שכם אצל אלוני מורה שנאמר (דברים יא) הלא המה בעבר הירדן ולהלן הוא אומר (בראשית יב) ויעבר אברם בארץ עד מקום שכם עד אלון מורה מה האלון מורה האמורה להלן שכם, אף אלון מורה האמור כאן שכם:

גמרא הלא המה בעבר הירדן= מן הירדן ולהלן. אחרי דרך מבוא השמש מקום שהחמה שוקעת. בארץ הכנעני היושב בערבה מול הגלגל אצל אלוני מורה זה הר גריזים והר עיבל שבין הכותים דברי רבי יהודה. רבי אליעזר אומר: אין זה הר גריזים והר עיבל של כותים שנא' הלא המה בעבר הירדן- סמוך הירדן . אחרי דרך מבוא השמש. מקום שהחמה זורחת. בארץ הכנעני?! אילו בין החוי!! היושב בערבה?! אילו בין ההרים!! מול הגלגל- אין כאן גלגל. אצל אלוני מורה- אין כאן אלוני מורה. מה מקיים ר' אלעזר הר גריזים והר עיבל? שתי גבשושיות עשו וקראו זה הר גריזים וזה הר עיבל!

על דעתיה דרבי יהודה מאה ועשרים מיל הלכו באותו היום. על דעתיה דרבי אליעזר לא זזו ממקומן.

תני רבי אליעזר בן יעקב אומר לא בא הכתוב אלא להשוות להן את הדרך ולומר בדרך ילכו ולא בשדות. ביישוב ילכו ולא במדבר. בערבה ילכו ולא בהרים. אמר ר' אלעזר בר' שמעון נמייתי=אמרתי לסופרי כותים זייפתם תורתכם ולא הועלתם לעצמיכם כלום. שכתבתם בתורתכם אצל אלוני מורה "שכם" והלא ידוע שהוא שכם, אלא שאין אתם דורשין לגזירה שוה ואנו דורשין לגזירה שוה. נאמר כאן אלוני מורה ונאמר להלן אלוני מורה. מה אלוני מורה האמור להלן שכם אף אלוני מורה האמור כאן שכם.

וכדר' ישמעאל דר' ישמעאל אמר כל ביאות שנאמרו בתורה לאחר ארבע עשרה שנה נאמרו. שבע שכיבשו ושבע שחילקו. ודכוותה לא נאמרו ברכות וקללות אלא לאחר ארבע עשרה שנה. התיב ר' חנניה קומי ר' מנא והכתיב (דברים כז) והיה בעברכם את הירדן תקימו את האבנים האלה. אמר ליה אבנים הקימו אותן מיד, ברכות וקללות לאחר ארבע עשרה שנה נאמרו:

הלכה ד משנה ששה שבטים עלו לראש הר גריזים וששה שבטים עלו לראש הר עיבל והכהנים והלוים והארון עומדין מלמטה

באמצע. הכהנים מקיפין את הארון והלוים את הכהנים וכל ישראל מיכן ומיכן שנאמר (יהושע ח) וכל ישראל וזקניו ושוטריו עומדים מזה ומזה לארון וגו'

הפכו פניהם כלפי הר גריזים ופתחו בברכה ברוך האיש אשר לא יעשה פסל ומסכה תועבת י"י מעשה ידי חרש ולא שם בסתר, והיו אילו ואילו עונין ואומרים אמן. הפכו פניהן כלפי הר עיבל ופתחו בקללה (דברים כז) ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה תועבת י"י וגו' והיו אילו ואילו עונין ואומרים אמן עד שגומרין ברכות וקללות:

גמרא תני רבי אומר אי אפשר לומר לוי למעלן, שכבר נאמר לוי למטן. אי אפשר לומר לוי למטן, שכבר נאמר לוי למעלן. מעתה, זקני כהונה ולויה למטן, ושאר כל השבט למעלן. רבי יאשיה אומר אי אפשר לומר לוי למעלן שכבר נאמר לוי למטן, ואי אפשר לומר לוי למטן שכבר נאמר לוי למעלן. אמור מעתה הראוי לשרת למטה, ושאר כל השבט למעלה. ר' שמעון אומר: שמעון ולוי, מה שמעון כולו למעלה אף לוי כולו למעלה. מה מקיים הדין תנייה נגד הכהנים הלוים? כיי דאמר רבי יהושע בן לוי בעשרים וארבעה מקומות נקראו הכהנים לויים וזה אחד מהן. (יחזקאל מד) והכהנים הלוים בני צדוק.

יכול אילו שבהר גריזים ישראלים העומדים על הר גריזים היו אומרים ברכות, ואילו שבהר עיבל היו אומרים קללות? תלמוד לומר (יהושע ח) הברכות והקללות אילו ואילו היו אומרים ברכות וקללות. ועל כרחך היינו הכהנים יכול משהיו אומרים הברכות היו אומרים הקללות. ת"ל (דברים ל) הברכה והקללה. ברכה אחת וקללה אחת. יכול אילו שבהר גריזים היו עונין אחר הברכות אמן. ואילו שבהר עיבל היו עונין אחר הקללות אמן. תלמוד לומר (דברים כז) וענו כל העם ואמרו אמן. אילו ואילו היו עונין אחר הברכות ואחר הקללות אמן. הא כיצד? בשעה שהיו אומרים ברכות, היו הופכין פניהן כלפי הר גריזים. ובשעה שהיו אומרים קללות, היו הופכין פניהן כלפי הר עיבל.

ברוך בכלל וברוך בפרט. ארור בכלל וארור בפרט. שש עשרה בריתות על כל דבר ודבר. ללמוד וללמד לשמור ולעשות הרי 4X4 וכן בהר סיני וכן בערבות מואב. ר' שמעון היה מוציא של הר גריזים ושל הר עיבל ומביא של אהל מועד תחתיהן. וכן היה ר' שמעון אומר: אין כל דבר ודבר מן התורה שאין כרות עליו חמש מאות ושבעים ושש בריתות. שתים עשרה בברוך, ושתים עשרה בארור. ושתים עשרה בכלל ושתים עשרה בפרט. הרי ארבעים ושמונה בריתות ללמוד וללמד לשמור ולעשות הרי מאה ותשעים ושנים בריתות. וכן בהר סיני וכן בערבות מואב הרי חמש מאות ושבעים ושש בריתות 12*4*4*3. רבי שמעון בן יהודה איש כפר אמום אומר משום רבי שמעון שש מאות אלף ושלשת אלפים וחמש מאות וחמשים. רבי אומר אם כדברי ר' שמעון בן יהודה איש כפר אמום שאמר משום רבי שמעון אין כל דבר ודבר מן התורה שאין כרות עליו ארבעים ושמונה פעמים על כל פעם ופעם שש מאות אלף ושלשת אלפים וחמש מאות וחמשים.

עד כדון דברים שנכללו ונפרטו. דברים שנכללו ולא נפרטו? המצוות שאינם כתובים בארור ? אמר ליה כן אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון כל שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד. לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא. אמר ליה לא בדבר אחד. דילמא בשני דברים והכא בשני דברים אנן קיימין!כיון שנכתבו 12 דברים ב"כלל ופרט" הרי דווקא אלו!! אמר רבי תנחומא מכיון דכתיב בסוף אמן כמי שכולו דבר אחד.

כתיב (דברים כז) ארור אשר לא יקים את דברי התורה הזאת. וכי יש תורה נופלת? שמעון בן יקים אומר זה החזן שהוא עומד ועושה "הגבהה" כמו

שאנו עושין. רבי שמעון בן חלפתא אומר זה הבית שלמטן=בית הנשיא דאמר רב חונה רב יהודה בשם שמואל על הדבר הזה קרע יאשיהו ואמר ע ל י להקים. ר' אחא בשם רבי תנחום ברבי חייה למד ולימד ושמר ועשה והיתה ספיקה בידו להחזיק ולא החזיק הרי זה בכלל ארור. ר' ירמיה בשם רבי חייה בר בא לא למד ולא לימד ולא שמר ולא עשה ולא היתה ספיקה בידו להחזיק והחזיק הרי זה בכלל ברוך!! ואמר רבי חנה רבי ירמיה בשם רבי חייה עתיד הקב"ה לעשות צל לבעלי מצות בצילה של בעלי תורה. מאי טעמא (קהלת ז) כי בצל החכמה בצל הכסף. ואומר (משלי ג) עץ חיים היא למחזיקים בה.

מה ת"ל ו"ה"חציו? אלא מלמד שמעוטין בהר גריזים ומרובים בהר עיבל. למה? שאין שבטו של לוי כולו שם, שאם היה כל שבט לוי כולו שם היו שוין. רבי שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן אילו היה כל שבטו של לוי שם לא היו שוין, למה? שכבר נפלו משבטו של שמעון עשרים וארבעה אלף בשיטים! אמר רבי יוסי בי רבי בון אילו היה כל שבטו של לוי שם היו שוין. למה? שלא בא משבט ראובן וגד אלא ארבעים אלף חלוצי צבא!

כהנא אמר: כשם שהן חולקין כאן, כך הן חולקין באבני אפוד. אית תניי תני: לא כשם שהן חולקין כאן, ולא כשם שהן חלוקין בדגלים, אלא כשם שהן חולקין בתחלת החומש השני: בני לאה מיכן. ובני רחל מיכן. חד מיכן וחד מיכן, ובני השפחות באמצע. אמר רבי מתניה טעמיה דהדין תנייה (ישעיהו מח) שמע אלי יעקב עבדי וישראל מ"קוראי" מה התקרה הזו עובייה דהן גבי קוטנה דההן, ועיבי' דהן, גבי קוטנה דההן. the bne hashfochos are “sandwiched bet. Bne leah and rochel” the way you place beams one next to the other-wide end of A next to narrow end B next to wide end C---the narrow ends are sandwiched between two wide ones—to protect it!

אית תניי תני כשם שהן חלוקין כאן במעמד ההרים כך הן חלוקין באבני אפוד. במלואותם- כדי שיהיו עשרים וחמשה מיכן ועשרים וחמשה מיכן. [והלא אינן אלא ארבעים ותשעה? אמר רבי יוחנן בנימין דותולדותם מלא. אמר רבי יודה בר זבידא יהוסף מלא (תהלים פא) עדות ביהוסף שמו] והלא אינן אלא עשרים ושלשה מיכן ועשרים ושבעה מיכן? אמר ר' יוחנן בנימין היה חציו. בן מיכן. ימן מיכן. אמר ר' זבידא ויאות מי כתיב (שמות כח) ששה שמותם לא. אלא משמותם! "מ"שמותם ולא כל שמותם. הראשונים נכתבין מימינו של כהן גדול משמאלו של קורא. והאחרונים נכתבין משמאלו של כהן גדול מימינו של קורא. הראשונים אינן נכתבין על סדר, שיהודה מלך, האחרונים נכתבין על סדר:

הלכה ה משנה ואח"כ הביאו את האבנים ובנו את המזבח וסדום בסיד וכתבו עליהם את כל דברי התורה הזאת בשבעים לשון שנאמר (דברים כו) באר היטב

ונטלו את האבנים ובאו ולנו במקומן:

גמרא תני: על אבני המלון נכתבו, דברי רבי יודה. רבי יוסי אומר על אבני המזבח נכתבו. פליגי אי נכתב בעוד המזבח בנוי--וא ז העתיקו אוה"ע את התורה. או נכתב כשכבר סתרוהו והביאוהו למלון [וממילא היה להם זמן רב להעתיק..] מאן דמר על אבני המלון נכתבו, בכל יום ויום אומות העולם משלחין נוטריהון ומשיאין את התורה שהיתה כתובה בשבעים לשון. מאן דמר על אבני המזבח נכתבו, לא לשעה היו ונגנזו?! ואיך העתיקו התורה ביום אחד? עוד הוא מעשה נסים. נתן הקב"ה בינה בלב כל אומה ואומה והשיאו את התורה שהיתה כתובה בשבעים לשון.

מאן דמר על אבני המלון נכתבו, ניחא (דברים כו) ושדת אותם בשיד כדיי שיתקיים זמן רב כסוהו בסיד. מאן דמר על אבני המזבח נכתבו, מה מקיים ושדת אותם בשיד? בין כל אבן ואבן. רבי שמואל בר נחמני בשם ר' יוחנן (ישעיהו לג) והיו עמים משרפות סיד. מסיד, נטלו

איפיפסין verdict שלהן מיתה. רבי אבא בר כהנא בשם רבי יוחנן (ישעיהו ס) והגוים חרוב יחרבו. מחורב, נטלו איפיפסין שלהן מיתה.

נמצאת אומר שלשה מיני אבנים הן: אבני המלון. ואבנים שהניח יהושע תחת כפות רגלי הכהנים. ואיסטליות=אבנים שנתן להן משה. אמר רבי חנינן, פשיט לן ארבעה מיני אבנים הן. אמר רבי סימון בר זביד ויאות! אין תימר אבני המלון, לשעה היו ונגנזו! רק כ"ז שלנו באותו המלון [ואשגרת לישנא דלעיל היא]\ אין תימר אבנים שהקים יהושע תחת כפות רגלי הכהנים, משוקעות היו במים! אין תימר איסטליות שנתן להן משה, כבר נכנסו עמהן לארץ ולא היו סמוך לירדן אלא כן אנן קיימין באבנים שהקים להן יהושע על גב הירדן עיין יהושע 4

תני ר' יודה בר אלעאי אומר: אבא חלפתא ורבי אלעזר בן מתיה וחנינה בן חכינאי עמדו על אותן האבנים ושיערום, כל אחת ואחת משוי ארבעים סאה. מיכן את למד כמה היה באשכול. כתיב (יהושע ד) והרימו לכם איש אבן אחת על שכמו. לא דמי ההוא דטען מן ארעא לכתפי', לההוא דטען מארעא לארכובתיה, ומן ארכובתיה לכתפיה. לא דמי ההוא דטען מן ארעא לארכובתיה ומן ארכובתיה לכתפיה, לההוא דאוחרן תלי ליה. לא דמי ההוא דאוחרן תלי ליה לההוא דטעין בתריין. צא וחשוב כמה כבדה משוי הפירות!!

כתיב (במדבר יג) איש אחד לשבט. על דעתיה דרבי עקיבה דו אמר לשונו' רבויים הן עשרים וארבעה היו מספר המרגלים. ששה עשר באשכול ושמנה בתאנים ורמוני' ובנושא כלים. ועל דעתיה דרבי ישמעאל דהוא אומר לשונות כפולין הן שנים עשר היו. שמונה באשכול וארבעה בתאנים ורימוני' ובנושא כלים. על דעתיה דרבי ישמעאל טורטרין 4 עמודים כזה #לישא תאנים, על דעתיה דר' עקיבה טורטורין וטורטורי טורטורין כל אחד מתפצל לשנים!!

עיין בבלי להבין זאת כתיב (יהושע ג) ויעמדו המים היורדים מלמעלה קמו נד אחד הרחק מאד מאדם העיר אשר מצד צרתן. אמר ר' יוחנן אדם קרייה, וצרתן קרייה שמות של שתי עיירות רחוקין זמ"ז 12 מיל! שנים עשר מיל מזו לזו. מלמד שהיו המים גדושין ועולין כמאדם לצרתן י"ב מיל דברי רבי יהודה. אמר לו ראב"ש וכי איזה קל המים או אדם? המים קלים מאדם תדע לך שהוא כן, אלא מלמד שהיו המים גדושין ועולין כיפין על כיפין! רבי לוי אמר עד לבו של רקיע. תמן אמרין עד בבל. נאמר כאן הרחק ונאמר להלן (מלכים ב כ) מארץ רחוקה מאד באו אלי מבבל.

תני רבי אליעזר בן יעקב אומר יותר משלש מאות מיל היו המים גדושין ועולין כיפין על גבי כיפין עד שראו אותן כל אומות העולם הדא היא דכתיב (יהושע ח) ויהי כשמוע כל מלכי האמורי אשר בעבר הירדן וכל מלכי הכנעני אשר על הים את אשר הוביש ה' את מי הירדן מפני בני ישראל עד עברם וגו'.

אמר רבי שמעון בן לקיש בירדן קיבלו עליהן את הנסתרות. אמר להן יהושע אם אין אתם מקבלין עליכם את הנסתרות המים באין ושוטפין אתכם. אמר רבי סימון בר זבדא ויאות! תדע לך שהוא כן שהרי עכן חטא ורובה של סנהדרין נפלה בעי.

אמר רבי לוי ביבנה הותרה הרצועה, יצתה בת קול ואמרה אין לכם עסק בנסתרות:

הלכה ו משנה ברכת כהנים כיצד? במדינה אומרים אותה שלש ברכות, ובמקדש ברכה אחת. במקדש היו אומרים את השם ככתבו ובמדינה בכינויו. במדינה כהנים נושאין את ידיהם כנגד כתפותיהן, ובמקדש על גבי ראשיהן, חוץ מכ"ג שאינו מגביה ידיו למעלה מן הציץ. ר"י אומר אף כ"ג מגביה את ידיו למעלה מן הציץ שנאמר (ויקרא ט) וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם

ברכת כהן גדול כיצד? חזן הכנסת נוטל ספר התורה ונותנו לראש הכנסת, ראש הכנסת

נותנו לסגן, והסגן נותנו לכהן גדול, כהן גדול עומד ומקבל וקורא. עומד וקורא אחרי מות ואך בעשור וגולל את התורה ומניח' בחיקו ואומר: יותר ממה שקריתי לפניכם כתוב כאן. ובעשור שבחומש הפיקודים קורא אותו על פה. ומברך עליה שמונה ברכות: על התורה ועל העבודה ועל ההודייה ועל מחילת העון ועל המקדש ועל ישראל ועל הכהנים ושאר תפילה:
גמרא אמר רב חסדא צער גדול היה להן. להגביה ידיהן למעלה

בכל אתר את אמר הולכין אצל התורה, והכא את אמר מוליכין את התורה אצלן?! אלא על ידי שהן בני אדם גדולים התורה מתעלה בהן. והא תמן בבבל מויבלין=נושאין אורית' גבי ריש גלותא! אמר רבי יוסי בי ר' בון על ידי שזרעו של דוד משוקע שם, אינון עבדין לו כמנהג אבהתהון.
תמן תנינן מדלגין בנביא ואין מדלגין מנביא לנביא. ובנביא של י"ב מותר. ואין מדלגין בתורה. ר' ירמיה בשם רשב"ל לפי שאין גוללין ס"ת ברבים. ר' יוסי בעי, הגע עצמך שהיתה פרשה קטנה! למה אסור לדלג כשאין גלילה? אלא כדי שישמעו ישראל על סדר. והא תנינן וקורא אחרי מות ואך בעשו'! שנייא היא שהיא סדרו של יום. תדע לך דמר רבי שמעון בן לקיש בכל מקום אינו קורא על פה וכא קורא על פה.
רבי יוסי מפקד לבר עולא חזנא דכנישתא דבבלאי, כד דהיא חדא אורייא תוגייל לה לחורי פרוכתא אים יש רק ס"ת אחד, תגלול אותו אחורי הפרוכת (יש לכסותו,קודם גלילה—עיין ס"ת של אחינו הספרדים ותבין). כד אינון תרתיי, תהי מייבל חדא ומייתי **חדא**. נושאין אחד למקומו, ושוב מביאין השני [שלכתחילה א י ן לגלול. מפני טירחא דציבורא]
ומברך עליה שמונה ברכות על התורה- הבוחר בתורה. על העבודה- שאותך לבדך ביראה נעבוד. על ההודיה- הטוב לך להודות. על מחילת העון- מוחל עונות עמו ישראל ברחמים. על המקדש- הבוחר במקדש. ואמר רבי אידי השוכן בציון. ועל ישראל- הבוחר בישראל. ועל הכהנים- הבוחר בכהנים. ועל שאר תפילה- תחינה ובקשה שעמך ישראל צריכין להושע לפניך ברוך אתה ה' שומע תפילה:
הלכה ז משנה פרשת המלך כיצד? מוצאי י"ט הראשון של חג בשמיני מוצאי שביעי' עושין לו בימה של עץ בעזרה והוא יושב עליה שנאמר (דברים לא) מקץ שבע שנים במועד שנת השמיטה בחג הסוכות בבוא כל ישראל לראות וגו' חזן הכנסת נוטל ספר התורה ונותנו לראש הכנסת ראש הכנסת נותנו לסגן והסגן נותנו לכהן גדול וכהן גדול נותנו למלך והמלך עומד ומקבל וקורא יושב. אגריפס המלך עמד וקיבל וקרא עומד ושיבחוהו חכמים וכשהגיע (דברים יז) ללא תוכל לתת עליך איש נכרי אשר לא אחיך הוא, זלגו עיניו דמעות, אמרו לו: אל תתירא אגריפס, אחינו אתה! אחינו אתה!
גמרא לא כן תני רבי חייה לא היתה ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלבד. ואמר ר' אמי בשם רבי שמעון בן לקיש אף למלכי בית דוד לא היתה ישיבה בעזרה! תיפתר שסמך לו בכותל וישב לו. והא כתיב (שמואל ב ז) ויבא המלך דוד וישב לפני ה'! אל' יש ישיבה למלכי-דוד! אמר רבי אייבו בר נגריי יישב עצמו בתפילה.
תמן תנינן פסחים יצאה כת הראשונה וישבה לה בהר הבית. השניה בחיל. והשלישית במקומה! רבי נחמן בשם רבי מנא מה תנינן ישבה לה במקומה?! עמדה לה במקומה!
תני רבי חנינה בן גמליאל אומר: הרבה חללים נפלו באותו היום שהחניפו לו:
הלכה ח משנה וקורא מתחילת אלה הדברים ועד שמע ושמע והיה אם שמוע, עשר תעשר, וכי תכלה לעשר ברכות וקללות עד שהוא גומר את כולם
ברכות שכהן גדול מברך, המלך מברך, אלא שהוא נותן של רגלים תחת מחילת העון:
גמרא אמר רבי אבהו ולמה קורין עשר תעשר. כי תכלה לעשר? על ידי שיצאו ישראל משביעית לשמינית שלא לשכח את המעשרות.

רבי חגיי בעא קומי רבי יוסי, ואינו צריך להבדיל? בין שנת שביעית לחול [ויש עוד ברכה]!! אמר ליה כבר הבדיל מראש השנה:

מסכת סוטה פרק ח יום ששי וירא תשעג

הלכה א משנה משוח מלחמה בשעה שהוא מדבר אל העם בלשון הקודש היה מדבר, שנאמר (דברים ב) והיה כקרבכם אל המלחמה ונגש הכהן- זה משוח מלחמה. ודבר אל העם- בלשון הקודש. ואמר אליהם שמע ישראל אתם קריבים היום למלחמה על אויביכם. על אויביכם- ולא על אחיכם לא יהודה על שמעון ולא שמעון על בנימין, שאם תפלו בידם ירחמו עליכם:

גמרא משוח מלחמה למה? בגין דכתיב ודיבר. הרי קרית שמע הרי כתיב בה (דברים ו) ודברת בם והיא נאמרת בכל לשון! אלא בגין דכתיב בה אמירה. הרי פרשת וידוי מעשר הרי כתיב בה אמירה והיא נאמרת בכל לשון! אמר רבי חגיי נאמר כאן נגישה. ונאמר להלן (דברים כא) ונגשו הכהנים בני לוי, מה נגישה שנאמר להלן בלשון הקודש, אף כאן בלשון הקודש. עד כדון כר' עקיבה דו אמר לשונות ריבויים הן וממילא עגלה ערופה בלה"ק שנ' "וענו ואמרו", כרבי ישמעאל דו אמר לשונות כפולין הן?=דיברה תורה כלשון בנ"א, אף ע"ע אינו בלה"ק! אמר רבי חייה בר אבא נאמר כאן נגישה ונאמר להלן (שמות כ) ונגש משה אל הערפל. מה נגישה שנאמר להלן בלשון הקודש אף כאן בלשון הקודש.

לא מסתבר' דלא=אלא. ופקדו שרי צבאות בראש העם. ואחר כך ונגש הכהן ודבר אל העם. מאן די מתקון לון הוא משמע לון! מן די מתקון=אחר שמתקן אותם.. אין מקרא אמור על סדר.

בספר עיר הגבול את אמר שוטר שומע מפי כהן פרשה, ואומרה בכל לשון. אבל בערכי המלחמה ..שמע ישראל.. כהן מדבר וכהן משמיע [מספקין מים ומזון ומתקנין את הדרכים] רבי חגיי בעי, כמה דתימר בספר שוטר שומע פרשה מפי כהן ואומרה לעם בכל לשון. ואמור אף בערכי המלחמה כן? שמא כהן מדבר ו ש ו ט ר משמיע

התיב רבי חייה בר אדא לא מסתברא דלא, והיה ככלות השוטרים לדבר אל העם, אחר שאמרו בספר מי..הכהן אומר ב מלחמה שמע.. ואחר כך ונגש הכהן ודבר אל העם. אמר ליה מכיון דאת אמר אין מקרא אמור על הסדר לית שמע מינה כלום:

הלכה ב משנה כמה שנאמר להלן (דברי הימים ב כח) ויקומו האנשים אשר נקבו בשמו' ויחזיקו בשביה וכל מערומיה' הלבישו מן השלל. על אויביכם אתם הולכין שאם תפלו בידם אין מרחמין עליכם:

גמרא אמר ר' יוחנן כל שאינו כגון אילו עיין שם בדבה"י, שהיתה ספיקה למחות, אל ימחה. רבי אחא בשם רבי יוחנן כשם שמצוה לומר על דבר שהוא נעשה. כך מצוה שלא לומר על דבר שאינו נעשה. אמר רבי לעזר כשם שאסור לטהר את הטמא כך אסור לטמא את הטהור. רבי בא בר יעקב בשם רבי יוחנן אם באת הלכה תחת ידך ואין את יודע אם לשרוף אם לתלות, לעולם הוי רץ אחר השריפה יותר מן התלייה שאין לך חביב בתורה יותר מפרים הנשרפין ושעירים הנשרפין והן בשריפה. רבי יוסי בעי, למידין דבר שאין מצותו לכאן מדבר שמצותו לכאן?!

הלכה ג משנה (דברים כ) אל ירך לבבכם ואל תיראו ואל תחפזו ואל תערצו מפניהם. אל ירך לבבכם- מפני צהלת סוסים וציחצוח חרבות. אל תיראו- מפני הגפת התריסין ושפעת הקלגסים. על תחפזו- מפני קול קרנות. ואל תערצו- מפני קול צווחה. כי ה' אלהיכם ההולך עמכם להלחם לכם עם אויביכם להושיע אתכם- הן באין בנצחת בשר ודם ואתם באין

בנצחונו של מקום. פלשתי' באו בנצחונו של גלית ומה היה בסופו? סופו שנפל בחרב והן נפלו עמו, אבל אתם אין אתם כן. אלא כי ה' אלהיכם ההולך עמכם להלחם לכם עם אויביכם להושיע אתכם- זו מחנה הארון:

גמרא כתיב (תהלים יח) מנוגה נגדו עביו עברו- כנגד טורמיות squadrons שלהן. עברו- כנגד הכיתי' שלהן. ברד- כנגד בליצטרי' שלהן. וגחלי- כנגד טרמנטן[engines for hurling torments missile שלהן. אש- כנגד הנפט שלהן. וירעם משמים- כנגד הלפידים שלהן. ועליון יתן קולו- כנגד קול הקרנות שלהן. וישלח חציו- כנגד החיצים שלהן. ויפיצם- מלמד שהיו מפזרין אותן. אמר רבי בא בר כהנא מלמד שהיו עשויין המצריים בשעת שרדפו אחרי בני ישראל תיבות תיבות=כתות כתות והיו החיצים מפזרין אותן, והברקים מכניסין אותן. ברקים- כנגד החרבות שלהן. ויהמם- הממם ועירבבם והפיל סגנם שלהם. רבי אומר אין לשון הזה ויהמם אלא לשון מגיפה כמה דאת אמר (דברים ז) והמם מהומה גדולה עד השמדם.

(דברים כ) וכו' להושיע אתכם- זה מחנה הארון. ויש אומרים זה השם שהיה נתון בארון. דתני ר' יודה בן לקיש אומר שני ארונות היו מהלכים עם ישראל במדבר. אחד שהיתה התורה נתונה בו ואחד שהיו שברי הלוחות מונחין בתוכו. זה שהיתה התורה נתונה בתוכו הי' נתון באוהל מועד. הדא היא דכתיב (במדבר יד) וארון ברית ה' ומשה לא משו מקרב המחנה. וזה שהיו שברי הלוחות נתונין בתוכו היה נכנס ויוצא עמהן. ורבנן אמרי אחד הי' ופעם אחת יצא ובימי עלי נשבה. קרייא מסייע להן לרבנין (שמואל א ד) אוי לנו מי יצילנו מיד האלהים האלה, מילא דלא חמון מן יומיהון דבר שלא ראו מימיהם וזה הארון שמעולם לא יצא. קרייא מסייע לר' יודה בן לקיש (שמואל א יד) ויאמר שאול לאחיה הגישה ארון האלהים. והלא ארון בקרית יערים היה? ולא יצא במלחמה! מאי עבדין לה רבנין? הגישה אלי הציץ. וקרא מסייע לרבי יודה בן לקיש (שמואל ב יא) הארון וישראל ויהודה יושבים בסוכות. והלא ארון בציון היה! אל' שניים היו! מה עבדין לה רבנין? "סכך" שהיה בקירוי שעדיין לא נבנה בית הבחירה.

משנגנז הארון נגנז עמו צנצנת המן וצלוחית שמן המשחה ומקלו של אהרן ופרחיו ושקידיו וארגז שהשיבו פלשתים אשם לאלהי ישראל. ומי גנזן יאשיהו. וכיון שראה הכתוב (דברים כח) יולך ה' אותך ואת מלכך. הדא היא דכתיב (דברי הימים ב לה) ויאמר ללוים המבינים לכל ישראל הקדושים לה' תנו את ארון הקודש בבית אשר בנה שלמה בן דוד מלך ישראל אין לכם משא בכתף. אמר: אם גולה הוא עמכם לבבל אין אתם מחזירין אותו למקומו. אלא עתה עבדו את ה' אלהיכם ואת עמו ישראל.

פיטום שמן המשחה (שמות ל) ואתה קח לך בשמים ראש מר דרור חמש מאות וגו' וקדה חמש מאות בשקל הקודש שהן אלף וחמש מאות מנים. ושמן זית הין. שהן שנים עשר לוג שבו היה שולק את העיקרין דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר שולקן היה במים ונותן שמן על גביהן וכיון שהיה קולט את הריח היה מעבירו כדרך שהפטמין עושין, הדא היא דכתיב (שם) ועשית אותו.

תני ר' יהודה בי ר' אילעאי אומר שמן משחה שעשה משה במדבר מעשה ניסים נעשה בו מתחילה ועד סוף, שמתחילה לא היה בו אלא שנים עשר לוג שנאמר (שם) ושמן זית הין. אם לסוך בו את העצים לא היה מספיק על אחת כמה וכמה שהאור בולע והעצים בולעין. והיורה בולעת. וממנו נמשחו המשכן וכל כליו. השולחן וכל כליו. המנורה וכל כליה. ממנו נמשח אהרן ובניו כל שבעת ימי המילואים. ממנו נמשחו כהנים גדולים ומלכים. מלך בתחילה טעון משיחה, מלך בן מלך אינו טעון משיחה שנאמר (שמואל א טז) קום משחהו כי זה הוא. זה טעון משיחה. אין בנו טעון משיחה. אבל כהן גדול בן כהן גדול אפילו עד עשרה

דורות טעונין משיחה. וכולו קיים לעתיד לבוא שנאמר שמן משחת קודש יהיה זה לי לדורותיכם.

אין מושחין את המלכים אלא על גבי המעיין שנאמר (מלכים א א) והרכבתם את שלמה בני על הפרדה אשר לי והורדתם אותו אל גיחון ומשח אותו שם צדוק הכהן ונתן הנביא וגו'. אין מושחין מלך בן מלך אלא מפני המחלוקת. מפני מה נמשח שלמה? מפני מחלוקתו של אדוניה. יואש מפני עתליה. יהוא מפני יורם [לא כן כתיב קום משחהו כי זה הוא. זה טעון משיחה ואין מלכי ישראל טעונין משיחה?! אלא יהואחז מפני יהויקים אחיו שהיה גדול ממנו שתי שנים. ולא יאשיהו גנזו?! הדא אמרה באפרסמון משחו] אין מושחין את המלכים אלא מן הקרן. שאול ויהוא נמשחו מן הפך שהיתה מלכותן מלכות עוברת. דוד ושלמה נמשחו מן הקרן שהיתה מלכותן מלכות קיימת. אין מושחין כהנים מלכים. אמר רבי יודן ענתונדריה על שם (בראשית מט) לא יסור שבט מיהודה. אמר ר' חייה בר אדא על שם (דברים יז) למען יאריך ימים על ממלכתו הוא ובניו בקרב ישראל. מה כתי' בתריה לא יהיה לכהנים הלוים. אמר רבי יוחנן: הוא יוחנן הוא יהואחז. והא כתיב (דברי הימים א ג) הבכור יוחנן? בכור למלכות. אמר רבי יוחנן הוא שלום הוא צדקיהו. הכתיב (שם) השלישי צדקיהו והרביעי שלום? שלישי לתולדות ורביעי למלכות. צדקיהו- שצידק עליו את הדין. שלום- שבימיו שלמה מלכות בית דוד. לא שלום הוה שמיה ולא צדקיהו הוה שמיה אלא מתניה. הדא היא דכתיב (מלכים ב כד) וימלך מלך בבל את מתניה דדו תחתיו ויסב את שמו צדקיהו.

אמר רבי יוחנן באמה של ששה טפחים היה הארון עשוי. מאן תנא אמה של ששה טפחים? רבי מאיר היא. דתנן רבי מאיר אומר כל האמות היו בבינוניות. על דעתיה דרבי מאיר דאמר באמה של ששה טפחים היה הארון עשוי, ארכו של ארון חמשה עשר דכתיב (שמות כה) אמתים וחצי ארכו. אמה- אשתה six, ואמה- אשתה. ופלגות אמתא- תלתא. וארבעה לוחות היו בו שנים שבורים ושנים שלמים. דכתיב (דברים י) אשר שברת ושמת' בארון. והלוחות היו כל אחד ואחד ארכן ששה טפחים ורחבן שלשה. תן רחבן של לוחות לאורכו של ארון נשתיירו שם שלשה טפחים. תן מהם חצי טפח לכל כותל נשתיירו שני טפחים לספר תורה. תנם לאיסטווה=איצטבא שמניחין שם ס"ת.

ורחבו של ארון תשעה טפחים דכתיב (שמות כה) אמה וחצי רחבו. אמתא- אישתא שש טפחים. ופלגות אמתא- תלתא. וארבעה לוחות היו בו שנים שבורים ושנים שלימין דכתיב אשר שברת ושמתם בארון. והלוחות היה כל אחד ואחד ארכן ששה טפחים. ותן ארכן של לוחות לרחבו של ארון. נשתייר שם שלשה טפחים תן מהם חצי טפח לכל כותל. ומקום שמניחין בו ספר תורה טפחיים.

רבי שמעון בן לקיש אמר באמה של חמשה טפחים היה הארון עשוי. מאן תנא אמה של חמשה טפחים? רבי יהודה. דתנינן תמן רבי יודה אומר אמת הבניין ששה טפחים ושל כלים חמשה. והן ארון כלי הוא! על דעתיה דרבי יודה דאמר של חמשה טפחים היה הארון עשוי, ארכו של ארון שנים עשר טפחים ומחצה. דכתיב אמתיים וחצי ארכו. אמתא- חמשה, ואמתא- חמשא, ופלגות אמתא- תרין ופלג. וארבעה לוחות היו בו שנים שלימין ושנים שבורין דכתיב אשר שברת ושמתם בארון והלוחות היו כל אחד ואחד ארכן ששה טפחים ורחבן שלשה. תן רחבן של לוחות לאורכו של ארון נשתייר שם חצי טפח אצבע לכתלים מיכן, ואצבע לכתלים מיכן.

ורחבו של ארון שבעה טפחים ומחצה, דכתיב ואמה וחצי רחבו. אמתא- חמשה טפחים, ופלגות אמתא- תרין ופלג. וארבעה לוחות היו בו שנים שלימין ושנים שבורין דכתיב אשר

שברת ושמת' בארון. והלוחות היו כל אחד ואחד ארכן ששה טפחים ורחבן שלשה. תן ארכן של לוחות לרחבו של ארון, נשתייר שם טפח ומחצה אצבע לכתלים מיכן, ואצבע לכתלים מיכן. וחצי טפח מיכן וחצי טפח מיכן לשילוט כדיי שיכול לשלוט בו.

כיצד עשה בצלאל את הארון? רבי חנינה אמר שלש תיבות עשאן. שתים של זהב ואחת של עץ, ונתן של זהב בשל עץ ושל עץ בשל זהב וציפהו. הדא היא דכתיב (שמות כה) וציפית אותו זהב טהור מבית ומחוץ. מה תלמוד לומר (שם) תצפנו? להביא שפתו העליונה. ר"ש בן לקיש אמר תיבה אחת עשאו וציפהו הדא היא דכתיב וצפית אותו זהב טהור מבית ומחוץ. מה תלמוד לומר תצפנו? אמר רבי פינחס להביא בין נסר לנסר.

כיצד היו הלוחות כתובים? רבי חנניה בן גמליאל אומר: חמשה על לוח זה, וחמשה על לוח זה. ורבנין אמרין עשרה על לוח זה, ועשרה על לוח זה. דכתיב (דברים ד) ויגד לכם את בריתו אשר צוה אתכם לעשות עשרת הדברים. עשרה על לוח זה, ועשרה על לוח זה. ר"ש בן יוחי אומר: עשרים על לוח זה ועשרים על לוח זה. (דכתיב ויגד לכם את בריתו אשר צוה אתכם לעשות עשרת הדברים. עשרים על לוח זה ועשרים על לוח זה) ר' סימאי אומר ארבעים על לוח זה וארבעים על לוח זה. מזה ומזה הם כתובים. טטרגונה.על 4 רוחותיו

חנניה בן אחי רבי יהושע אומר: בין כל דיבור ודיבור דיקדוקיה ואותותיה (שיר השירים ה) ממולאים בתרשיש. כימא רבא. רבי שמעון בן לקיש כד הוי מטי להדין קרייא הוה אמר יפה לימדני חנניה בן אחי רבי יהושע. מה הים הזה בין גל גדול לגל גדול, גלים קטנים. כך בין כל דבר ודבר דיקדוקיה ואותותיה של תורה.

אמר רבי תנחומא איתקשיית קומי רבי פינחס אתיא כרבי יודה ולא אתייא כרבי מאיר! דלדבריו הא היה שם ס"ת [ול"ל שיהא כתובין על הלוחות]

מה טעמא דר' מאיר? (דברים לא) לקוח את ספר התורה הזה. וכו' על דעתיה דרבי יודה דו אמר.. איכן ספר תורה היה נתון? כמין גלוסקוס ארגז קטן עשו לו מבחוץ והיה ספר תורה נתון בתוכו.

מה טעמא דרבי יהודה? (שמות כה) ונתת את הכפורת על הארון מלמעלה ותו לא נתגלה [ושמו ס"ת ס מ ו ך לארון]. על דעתיה דר' מאיר דו אמר אין מוקדם ומאוחר בתורה. (שם) והא ראי'... ואל הארון תתן את העדות אשר אתן אליך. ואחר כך ונתת את הכפורת על הארון מלמעלה.

רבי פינחס בשם רבי שמעון בן לקיש תורה שנתן הקב"ה עורה אש לבנה. חרותה אש שחורה. היא אש. ומובללת באש. חצובה מאש. נתונה מאש. (דברים לג) מימינו אש דת למו:

הלכה ד משנה (דברים כ) ודברו השוטרים אל העם לאמר מי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו ילך וישוב לביתו וגו' אחד הבונה בית חדש ואחד הבונה בית התבן בית הבקר בית העצים בית האוצרות. אחד הבונה ואחד הלוקח ואחד היורש ואחד שניתן לו במתנה:

גמרא אשר בנה בית. אין לי אלא אשר בנה. לקח ירש ניתן לו במתנה מניין? תלמוד לומר האיש מי האיש. מניין הבונה בית התבן בית הבקר בית העצים בית האוצרות מניין? תלמוד לומר אשר בנה מכל מקום. יכול הבונה בית שער ואכסדרה ומרפסת יהא חוזר? תלמוד לומר בית. מה בית מיוחד שהוא בית דירה, יצאו אלו שאינן בית דירה. יצא בית שאין בו ארבע אמות על ארבע אמות. דתני: בית שאין בו ארבע אמות על ארבע אמות, פטור מן המעקה ומן המזוזה ומן העירוב ואינו טובל למעשרות. ואין נותנין לו ארבע אמות לפני פתחו. ואין עושין אותו חיבור לעיר. והנודר מן הבית מותר לישב בו. ואינו צמית ביובל. ואינו מיטמא בנגעים. ואין הבעלים חוזרין לו במלחמה.

מה תלמוד לומר אשר בנה? פרט לשנפל ביתו ובנאו. אמר רבי יוסי זאת אומרת המחזיר את גרושתו לא היה חוזר.

יכול הבונה בית בחוצה לארץ יהא חוזר? תלמוד לומר ולא חנכו. את שמצוה לחנכו, יצא זה שאינו מצוה לחנכו.

הקדים לו שכרו כמי שחנכו. שהרי נהנה משכרו נתן לו עתיד ליתן שכרו לאחר שנים עשר חודש כמי שלא חנכו.

נעלו, אם היה בתוכו חפצים את שדרכו ליבטל עליה, להניחן שם furniture כמי שחנכו, ואם לאו כמי שלא חנכו:

הלכה ה משנה (דברים כ) ומי האיש אשר נטע כרם ולא חיללו וגו' אחד הנוטע את הכרם ואחד הנוטע חמשה אילני מאכל אפילו מחמשת המינים מינים שונים

אחד הנוטע ואחד המבריך ואחד המרכיב ואחד הלוקח ואחד היורש ואחד שניתן לו במתנה:

גמרא אשר נטע. אין לי אלא אשר נטע. לקח ירש ניתן לו במתנה מניין? תלמוד לומר האיש. מי האיש. מניין הנוטע חמשה אילני מאכל אפילו מחמשת המינין? ת"ל אשר נטע מכל מקום. יכול ארבעה אילני מאכל או חמשה אילני סרק יהא חוזר? ת"ל כרם. מה כרם מיוחד שהוא של חמש גפנים. יצא זה שאינו של חמש גפנים.

...שהיין מגיתו, שהיין קוסס, מערבין בו ומשתתפין בו ומברכין עליו ומזמנין עליו ומקדשין בו את הכלה ומנחמין בו את האבל ונמכר בחנות לשם יין והמוכר לחבירו יין סתם לא מכר לו יין קוסס. ואסור בהורייה ובהיתר נדרים ועל ביאת המקדש. לית לך אלא שהוא אסור על גבי המזבח. וההן בן סורר ומורה צריכה. לגבי בן סורר מיבעי' לן

יכול הנוטע כרם בחוצה לארץ יהא חוזר? ת"ל ולא חללו. את שמצוה לחללו, יצא זה שאין מצוה לחללו. תני ר' אליעזר בן יעקב אומר: אין משמע אלא כרם. ודכוותה אין משמע אלא נטע. תני: ולא חללו פרט למבריך ולמרכיב שאינו חוזר. א"ר יוחנן דר' אליעזר בן יעקב היא. אמר רב חסדא דברי הכל היא. כשהרכיב פירות עבירה. מיעוטא אתיא להרכבת איסור

אחד..ואחד ה מ ר כ י ב מה אנן קיימין? אם כשהרכיב אילן מאכל על גבי אילן מאכל מין בשאינו מינו, פירות עבירה הן! ואם בשהרכיב מין במינו תאינה שחורה על גבי תאינה לבנה. נוטע כבתחילה?! אלא כן אנן קיימין, בשהרכיב אילן מאכל על גבי אילן סרק

אימתי הוא מחלל מתי נקרא "חיללו"? ברביעית? ובחמישי"? מסתברא בחמישית. אבל ברביעית דמים הוא חייב לו "ואין זה נקרא חילול"(וחוזר אף בשנה הרביעית). ורבנן דקיסרין אמרין לא מסתברא אלא ברביעית. דכתיב (ויקרא יט) ובשנה הרביעית יהיה כל פריו קודש הילולים=חלולים לי"י:

הלכה ו משנה (דברים כ) ומי האיש אשר אירש אשה ולא לקחה וגו' אחד המארש בתולה ואחד המארש את האלמנה אפי' שומרת יבם ואפילו שמע שמת אחיו במלחמה חוזר ובא לו

כל אילו שומעין דברי כהן מערכי המלחמה, והוזרין ומספקין מים ומזון ומתקנין את הדרכים:

גמרא אשר ארש אשה, אין לי אלא רובה שנשא ריבה בחור שנשא בתולה. מניין רובה שנשא אלמנה. אלמון שנשא ריבה מנין? תלמוד לומר אשה מכל מקום. מה תלמוד לומר חדשה פרט למחזיר את גרושתו.

אפי' שומרת יבם לחמשה אחים. ודכוותה אפילו בית אחד לחמשה אחין? תמן אין כל אחד ואחד ראוי לישב בו. ברם הכא כל אחד ואחד ראוי לייבם! אמר רבי יוסי זאת אומרת הנושא את האיילונית הואיל ואין מצוה לישב עמה אינו חוזר.

מה דמי לה?&&מה אפשר "ללמוד ממנה"? קידש אשה מעכשיו לאחר י"ב חדש ושלם הזמן במלחמה חוזר ובא לו: כיון שקידש קודם התחלת המלחמה [דמי לשומ"י שנפלה מכח אח שקידש כ ב ר]

הלכה ז משנה ואילו שאין חוזרין: הבונה בית שער אכסדרה ומרפסת. והנוטע ארבעה אילני מאכל או חמשה אילני סרק. והמחזיר את גרושתו. אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט. ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לממזר ולנתין. לא היה חוזר

רבי יהודה אומר אף הבונה בית על מכונו לא היה חוזר

רבי לעזר אומר אף הבונה בית לבינים בשרון לא היה חוזר:

גמרא תני רבי יודה אומר אם חידש בה דבר חוזר ואם לאו אינו חוזר. סדו בסיד, ופתח בה חלונות, לא היה חוזר. היה גדול ועשאו קטן, ואחד ועשאו שנים, חוזר

תני רבי אלעזר אומר אף אנשי השרון לא היו חוזרין שהן מתחדשין פעמים בשבוע. אף כהן גדול היה מתפלל עליהן ביום הכיפורים שלא ייעשו בתיהן קבריהן:

הלכה ח משנה ואילו שאינן זזין ממקומן: בנה בית וחנכו. נטע כרם וחיללו. והנושא את ארוסתו. והכונס את יבמתו. שנא' (דברים כד) נקי יהיה לביתו. נקי לביתו- זה ביתו יהיה- זה כרמו (שם) ושמח את אשתו- זו אשתו (שם) אשר לקח- להביא את יבמתו

ואינם מספקין מים ואינם מתקנין את הדרכים:

גמרא בנה בית וחנכו ולא שהא בתוכו י"ב חדש, נטע כרם וחיללו ולא שהא בתוכו שנים עשר חודש. וכולהן למידין מן האשה. מה אשה צריכה שנים עשר חודש אף כולהן צריכים שנים עשר חדש. תני כל אילו שהיו אומרים יושבין בטילין בתוך העיר ואינן מספקים מים ומזון ואינן מתקנין את הדרכי' שנאמר (דברים כד) ולא יעבר עליו לכל דבר. עליו אינו עובר אבל עובר הוא על אחרים כגון בנה בית ולא חנכו וכו'

הלכה ט משנה (דברים כו) ויספו השוטרים לדבר אל העם ואמרו מי האיש הירא ורך הלבב ילך וישוב לביתו

רבי עקיבה אומר: הירא ורך הלבב כשמועו שאינו יכול לעמוד בקישוי המלחמה ולראות חרב שלופה

ר"י הגלילי אומר: הירא ורך הלבב זה שהוא מתיירא מן העבירות שבידו. לפיכך תלת לו התורה את כל אילו שיחזור בגללן

רבי יוסי אומר: אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לממזר ולנתין זהו הירא ורך הלבב:

גמרא כתיב ויספו השוטרים. אין ל' זה ויספו, אלא לשון תוספת, כאינש דאמר מוסיף אני על דברי רבי'. יספו=add [מאמר האחרון א י ן הכהן אומרה! ר ק השוטר]

תני "האחרונין מן התוספת". [גם דבריו האחרונים יש בו דין תוספת=ח ז ר ה [כן מפרש י ס ף] [וכן הראשונים]

אמר רבי יוסי תרין תניין אינון: מאן דאמר "מוסיף אני על דברי רבי", הראשונים, אמרו הוא אמרו רבו. והאחרונים, אמרו הוא ולא אמרו רבו.

מאן דאמר "האחרונים מן התוספת". אחד הראשונים ואחד האחרוני', אמרן הוא אמרין רבו.

א"ר מנא חד תניי הוא: ראשונים, אמרין הוא אמרן רבו, האחרונים, אמרן הוא לא אמרן רבו.ומר אמר חדא וכו' ולא פליגי

מתניתא פליגא על רבי מנא. שומע פרשה מפי כהן ושוטר אומרה לעם בכל לשון. אלמא חוזר על הכל!

וסיפא פליגא על ר' יוסי. עוד דבר אחד היה מוסיף משלו!

#(אין תימר כן) אפילו על דרבי יוסי לית הוא פליגא. דתני הראשונים אמרן הוא אמרן רבו, האחרונים אמרן הוא לא אמרן רבו. ומודינא שיש תנא הסובר כך!

תני: כולהן צריכין להביא ראייה לדבריהן חוץ מזה שעדיו עמו. ואתייא כמאן דאמר שאינו יכול לעמוד בקישרי המלחמות וחרב שלופה. ברם כמאן דמר שהוא מתיירא מעבירות שבידו, עוד הוא צריך להביא ראייה.

לפיכך תלת לו התורה את כל אילו שיחזור בגללן שלא לפרסם את החטאים. ואתייא כיי דמר רבי לוי בשם ר' שמעון בן לקיש (ויקרא ו) במקום אשר תשחט העולה תשחט החטאת לפני י"י, שלא לפרסם את החטאים:

הלכה י משנה (דברים כ) והיה ככלות השוטרים לדבר אל העם ופקדו שרי צבאות בראש העם. בעקיבו של עם מעמידין זקופין מלפניהן ואחרים מאחריהן. וכשילים של ברזל בידיהן וכל המבקש לחזור הרשות בידיהן לקפח את שוקיו שתחילת נפילה ניסה. שנאמר (שמואל א ד) נס ישראל מפני פלשתים וגם מגפה גדולה היתה בעם ולהלן הוא אומר (שמואל א לא) וינוסו אנשי ישראל מפני פלשתים ויפלו חללים בהר הגלבוע

במה דברים אמורים במלחמת הרשות? אבל במלחמת מצוה הכל יוצאין אפילו חתן מחדרו וכלה מחופתה

אמר רבי יהודה במה דברים אמורים? במלחמה מצוה אבל במלחמת חובה הכל יוצאין אפילו חתן מחדרו וכלה מחופתה:

גמרא כתיב והיה ככלות השוטרים לדבר אל העם ופקדו שרי צבאות בראש העם. אין לי אלא בראש העם. בסוף העם מניין? תלמוד לומר פקדו ופקדו. עד כדון כרבי עקיבה, כרבי ישמעאל. רבי ישמעאל כר' מאיר דר' מאיר צווח לסופיה דחבל' רישיה ר"מ קרא לסוף חבל "ראש"!.

אמר ר' מאיר כתיב (קהלת ב) החכם עיניו בראשו. הכסיל במה ברגליו?!! אמר רבי אבא מרי: החכם עד שהוא בראשו של דבר הוא יודע מה בסופו.

(בראשית מט) גד גדוד יגודנו. והוא יגוד עקב. גייסא אתי מגייסת י ה, והוא מגייס ל י ה. עיין רמב"ן על הפסוק

כיני מתניתא: שתחילת נפילה, ניסה.

אמר ר' יוחנן משמעות ביניהון. ר' יהודה היה קורא למלחמת הרשות מלחמת מצוה

אמר רב חסדא מחלוקת ביניהון אינם מדברים מדבר אחד... ר' יהודה אומר: מלחמת מצוה זו מלחמת דוד שביקש להרחיב גבולים. מלחמ' חובה זו מלחמת יהושע.

רבנן היה קורא מלחמת רשות כגון אנן דאזלין עליהון. מלחמת מצווה, כגון דאתיין אינון עלינן.

כתיב (מלכים א טז) והמלך אסא השמיע את כל יהוד' אין נקי. מהו אין נקי. ר' סימון ורבנין: רבי סימון אין "נקי לביתו שעה אחת" ורבנין אמרין לית רבי בריבי אין אדם פוטר עצמו מפני שהוא "רבי". בן רבי..

מסכת סוטה פרק ט

הלכה א משנה עגלה ערופה בלשון הקודש שנאמר (דברים כא) כי ימצא חלל באדמה וגו' ויצאו זקניך ושופטיך ושלשה מבית דין הגדול שבירושלים היו יוצאין רבי יהודה אומר חמשה שנאמר זקניך שנים ושפטיך שנים אין בית דין שקול מוסיפין עליהן עוד אחד:

גמרא לא מסתברא דלא לא מסתבר אלא דיליף ליה מ וענו ואמרו:אלא שבא להתחיל מתחילת הפרשה. כי ימצא- לא בשעה שהן מצויין שיש הרבה רוצחין. כי ימצא- לא שתהא חוזר ומצותת חיפוש עליו. כי ימצא- אין מציאה בכל מקום אלא בעדים. לא נודע מי הכהו- הא נודע מי הכהו אפילו עבד אפילו שפחה לא היו עורפין, וכא את אמר אכין?! דבעינן עדים?! כאן להורג כאן לנהרג צריך ע ד י ם שיעידו שמצאו במקום הזה חלל.

ודא דאת אמר אפי' עבד אפי' שפחה לא היו עורפין, באותן שאמרו אם רואין אנו אותו מכירין אנו אותו, אבל באותן שאמרו אם רואין אנו אותו אין אנו מכירין אותו, לא היו עורפין. בית דין שראו את ההורג, אפילו אם אמרו אם רואין אנו אותו, אין אנו מכירין אותו, היו עורפין. דכתיב (דברים כא) ועינינו לא ראו. והרי ראו מכל מקום.

בית דין שראו את ההורג, אית תניי תני: יעמדו שנים ויעידו לפניהם. אית תניי תני: יעמדו כולם ויעידו במקום אחר. רבי יהודה בן פזי בשם ר' זעירא כשם שהם חלוקין כאן כך הן חלוקין בעדות החדש.

רבי יודה בר פזי בשם רבי זעירא (שם) חלל- ולא מפרכס. ראוהו מפרפר מכאן=עכשיו, ובא לאחר זמן ולא מצאו, אני אומר נעשה לו ניסים וחיה. ראוהו מפרכס כאן, ובא ומצאו מת במקום אחר, מודדין מקום שנמצא.

(שם) אשר י"י אלהיך נותן לך- פרט לחוצה לארץ. לרשתה- פרט לירושלים שהיא לכל השבטים. וכרבי ישמעאל דר' ישמעאל אמר כל ביאות שנאמרו בתורה לאחר ארבע עשרה שנה נאמרו שבע שכיבשו ושבע שחילקו? א"ר פינחס בי ר' בון, & נאמר, כל אותן ארבע עשרה שנה מצויין היו ואין עורפין [דדרשינן פרט למצוי]

תני: כיצד היו עושין שלוחי בית דין? יוצאין ומלקטין את סימניו, וקוברין. ומציינין על קברו, כדי שיצאו בית דין מלישכת הגזית וימודו.

מניין לציון? רבי ברכיה ורבי יעקב בר בת יעקב בשם רבי חוניא דברת חוורן. רבי יוסי אמר לה: רבי יעקב בר אחא בשם ר' חוניא דברת חוורן. רבי חזקיה רבי עוזיאל בריה דר' חוניא דברת חוורן בשם ר' חונייא דברת חוורן (ויקרא יג) וטמא טמא יקרא, כדי שתהא טומאה קורא לך בפיה והיא אומרת לך פרוש! רבי אילא בשם רבי שמואל בר נחמן (יחזקאל לט) ועברו העוברים בארץ וראה עצם- מיכן שמציינין על העצמות, אדם- מיכן שמציינין על השדרה ועל הגולגולת, ובנה- מיכן שמציינין על אבן קבועה. אם אומר את על גבי אבן תלושה, אף היא הולכת ומטמא במקום אחר. אצלו- במקום טהרה אין מניחין האבן אלא "סמוך לטו'--לא על הטו'. ציון- מיכן לציון. מצא אבן מצויינת אף על פי שאין מקיימין כן דחייבין להניח 2 אבנים, וביניהן הטו' המאהיל עליה טמא. אני אומר מת קמצוץ היה נתון תחתיה. היו שתים המאהיל עליהן, טהור. ביניהן, טמא. היה חרוש בנתיים, הרי הן כיחידיות, ביניהן טהור, סביבותיהן טמא.

תני: אין מציינין על הבשר, שמא נתאכל הבשר. רבי יוסטא בר שונם בעא קומי רבי מנא, לא נמצא מטמא טהרות למפרע?! אמר ליה מוטב שיתקלקלו בו לשעה, ולא יתקלקלו בו לעולם אים יציינו עליה, נמצא לעולם נחזיק טומאה--אף שכבר נתעכל.

תמן תנינן: סמיכת זקנים ועריפת העגלה בשלשה, דברי רבי שמעון. רבי יהודה אומר: בחמשה. מה טעמא דרבי שמעון? (ויקרא ד) וסמכו שנים. אין בית דין שקול מוסיפין עליהן עוד אחד הרי שלשה. מה טעמא דר' יהודה? וסמכו שנים, זקני שנים, אין בית דין שקול מוסיפין עליהן עוד אחד הרי חמשה.
ובעגלה ערופה טעמא דר' יהודה, ויצאו זקניך- שנים, ושופטיך- שנים. אין בית דין שקול מוסיפין עליהן עוד אחד הרי כאן חמשה.
אמר רבי: נראין דברי ר' שמעון בסמיכה, ודברי רבי יהודה בעריפה. נראין דברי רבי שמעון בסמיכה, דלא דרש וסמכו. אלא "וסמכו-זקני" ודברי רבי יהודה בעריפה, דלא דרש ויצאו אלא "ויצאו זקניך". אין תימר נראין דברי רבי יודה בסמיכה, דרש וסמכו, וידרוש ויצאו! אשכחת את אמר ויצאו שנים, זקניך שנים, ושופטיך שנים, אין בית דין שקול מוסיפין עליהן עוד אחד הרי כאן שבעה!!
מה מקיים רבי שמעון זקניך ושופטיך? זקניך שהן שופטיך.

תני רבי אליעזר בן יעקב אומר: זקניך זה בית דין הגדול ושופטיך זה מלך וכהן גדול:

הלכה ב משנה נמצא טמון בגל, או תלוי באילן, או צף על פני המים, לא היו עורפין שנאמר (דברים כא) באדמ'- ולא טמון בגל. נופל- ולא תלוי באילן. בשדה- ולא צף על פני המים.
נמצא סמוך לספר, לעיר שיש בה גוים, או לעיר שאין בה בית דין, לא היו מודדין אין מודדין אלא מעיר שיש בה בית דין.

נמצא מכוון בין שתי עיירות, שתיהן מביאות שתי עגלות דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרים עיר אחת מביאה עגלה ערופה ואין שתי עיירות מביאות שתי עגלות.

ואין ירושלים מביאה עגלה ערופה:
גמרא תני רבי אליעזר אומר: נמצא חנוק ותלוי באילן לא היו עורפין. אמר רבי יוסי בר יודה אין צריך לומר חנוק ותלוי באילן. מניין אפילו מושלך כיון שנמצא "חנוק" לא עורפין? תלמוד לומר חלל. מה תלמוד לומר נופל? אלא אפילו הרוג ותלוי באילן לא היו עורפין.
רבי יוסי בי רבי בון בשם ר' יוחנן נמצא עומד על מיטתו והסכין תקועה בלבו אין עורפין. תני רבי שמעון בן יוחי היו עורפין.
[דהדא דרבי שמעון בן יוחי מן &אילן דהכין הכין איזה מקור בלתי-מוסמך, דאמר רבי יוחנן כל אילין דרבי שמעון בן יוחי מן אילין ד"הכין הכין"so-so יחידין אינון, ולא סמכין עליהון]
נמצא בעליל לעיר, היו מודדין כדי לקיים בו מצות עיסוק מדידה.
רב נחת לתמן אמר אנא הוא בן עזאי דהכא. אתא חד סב שאל ליה, שני הרוגין זה על גב זה? סבר רב שהן עורפין. א"ל אין עורפין. א"ל למה? א"ל התחתון משום טמון והעליון משום צף. כד סלק להכא אתא לקמיה דרבי אמר ליה יאות אמר לך (דברים כא) כי ימצא לא כי ימצאו! לא מסתברא דלא=אלא. באדמה- לא צף על פני המים. בשדה- לא טמון בגל. ותני דבית רבי כן.
מחלפא שיטתון דרבנין תמן הכא! לעניין עריפה אינון אמרין פרט לטמון וכא לעניין שכחה אינון אמרין לרבות את הטמון! תמן שדך- בגלוי פרט לטמון, וקצירך- בגלוי פרט לטמון, מיעוט אחר מיעוט לרבות את הטמון. ברם הכא באדמה-לא צף על פני המים. בשדה-לא טמון.

נמצא סמוך לספר אני אומר סרקיים הרגוהו. לעיר שיש בה גוים אני אומר גוים הרגוהו. או לעיר שאין בה ב"ד לא היו מודדין,
לא היו מודדין אלא מעיר שיש בה ב"ד כתיב (דברים כא) ידינו לא שפכו את הדם הזה וגו'. מה טעמא דרבנין? דכתיב (שם) והיה העיר הקרובה אל החלל. מה טעמא דר' אליעזר? דכתיב (שם) ומדדו אל הערים אשר סביבות החלל.

ערי מקלט מה הן? אין תימר למחלוקת ניתנו, מביאות עגלה ערופה. אין תימר לבית דירה ניתנו, אינן מביאות עגלה ערופה:

הלכה ג משנה ומאיין היו מודדין? רבי אליעזר אומר מטיבורו, רבי עקיבה אומר מחוטמו, רבי אליעזר בן יעקב אומר ממקום שנעשה חלל מצוארו:
גמרא ומאיין היו מודדין? רבי אליעזר אומר מטיבורו ממקום שהולד נוצר. רבי עקיבה אומר מחוטמו ממקום הכרת פנים. ואתייא כיי דמר רב יהודה בשם רב (ישעיהו יג) הכרת פניהם ענתה בם זה החוטם. אמר ר' חייה בר בא מאן דבעי דלא מתחכמא, יהב סיפלני על נחיריה, והוא לא מתחכם מי שרוצה שלא יכירוהו, ישים רטייה על נחיריו, ולא יכירוהו. כהדא ביומוי דארסקינס מלכ' הוון צפוראי מתבעיין המלכות היה "מבקש" בני-ציפורי והוון יהבין סיפליני על נחיריהון ולא מתחכמין. ובסופא איתמר עליהון לישן ביש ואתצידון כולהון מן בידא ונתפשו כולם מחמת "לשון-ביש".

ר' אליעזר בן יעקב אומר ממקום שנעשה חלל מצוארו. מה טעמא? רבי סימון בשם ר' יהושע (יחזקאל כא) לתת אותה על צוארי חללי רשעים:

הלכה ד משנה נמצא ראשו במקום א' וגופו במקום אחר מוליכין הראש אצל הגוף דברי רבי אליעזר. רבי עקיבה אומר: הגוף אצל הראש:

גמרא אמר רבי לעזר לקבורה נחלקו באיזה מקום "קנה-מקומו".

רבי שמואל בשם רבי יונתן: מה פליגין? בשהיה הראש מלמעלן והגוף מלמטן, אבל אם היה הראש מלמטן והגוף מלמעלן, כל עמא מודיי שמוליכין את הראש אצל הגוף. היה מנדרן=מקום מדרון מיכן ומיכן, אנא אמר רישא אזל לחד אתר וגופא אזל לחד אתר [ומוליכין ראש אצל גוף??], או הראש הזה אין לו גוף או הגוף הזה אין לו ראש?ואין מביאין כלל לפי שחסר

היה שוה, קרקע שווה כל מקום שדרכו ליתזו גוף אחד הוא. ואם לאו הראש הזה אין לו גוף והגוף הזה אין לו ראש:

הלכה ה משנה נפטרו זקני ירושלים והלכו להם, וזקני אותה העיר מביאין עגלת בקר אשר לא עובד בה אשר לא משכה בעול. ואין המום פוסל בה. ומורידין אותה לנחל איתן. איתן כמשמעו נחל שוטף בחזקה קשה
אף על פי שאין איתן כשר
עורפין אותה בקופיץ מאחריה ומקומה אסור מלזורע ומלעדר, ומותר לסרוק שם פשתן ולנקות אבנים:

גמרא (דברים כא) אשר לא עבד בה- לדעת. אשר לא משכה בעול- בין לדעת בין שלא לדעת="עול" פוסל אפי' שלא מדעת.
רבי יונה פתר מתניתא- אשר לא עובד בה לדעת, אשר לא משכה בעול בין לדעת בין שלא לדעת, והוא שימשוך "בין לדעת בין שלא מדעת, ב"עול", בעי "משיכה"

רבי יוסי פתר מתניתא- לדעת, אפי' לא משך. ושלא לדעת, והוא שימשוך.

ואתייא דר' יונה כר' ישמעאל, ודרבי יוסי כרבנן. דרבי יונה כרבי ישמעאל. דרבי ישמעאל אמר כל דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד, נעקר מכללו והרי הוא בחידושו מכיון שנעקר "עול", לעולם--אפי' מדעת- בעי "משיכה". &לפום כך צריך מימר, אשר לא עובד בה לדעת. אשר לא משכה בעול בין לדעת בין שלא לדעת והוא שימשוך.
ודרבי יוסי כרבנן. דרבנן אמרין הרי הוא בכלל והרי הוא בחידושו. לפום כן צריך מימר לדעת א פ י ל ו ל א משך דלא גרע מסתם עבודה דל"ב "משיכה". ושלא לדעת והוא שימשוך.
כמה ימשוך? רבי אומר כמלואו. רבי יוסי בי רבי יודה אומר שלש אצבעות. רבי סימון בשם רבי יוסי בן נהוראי מלא העול לרחבו כשיעור "רוחב העול".
רבי בון בר חייה בעא קומי רבי זעירא, אשר לא עבד בה כלל. אשר לא משכה בעול פרט. כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט. אמר ליה אילו הוה כתיב אשר לא עובדה ואשר לא משכה, יאות! לית כתיב אלא אשר לא עובד בה וכו' אין כאן כלל ופרט, אלא ריבויין

עול עול לגזירה שוה. מה עול האמור בעגלה עשה בה שאר כל העבודות כעול, אף עול האמור בפרה נעשה בה שאר כל העבודות כעול. מה עול האמור בעגלה עבודה פוסלת בה בין לדעת בין שלא לדעת. אף עול האמור בפרה עבודה פוסלת בה בין לדעת בין שלא לדעת. מה עול האמור בפרה העול פוסל בה אפילו שלא בשעת עבודה. אף העול האמור בעגלה העול פוסל בה אפילו שלא בשעת עבודה. אי מה עול האמור בפרה המומין פוסלין בה. אף עול האמור בעגלה המומין פוסלין בה? תלמוד לומר (במדבר ט) אשר אין בה מום. המומין פוסלין בפרה אין המומין פוסלין בעגלה. ואמר=ואימא&& אשר לא עבד בה, בה עבודה פוסלת, אין עבודה פוסלת בפרה! הכא אשר לא עבד בה, בה עבודה פוסלת אין עבודה פוסלת במוקדשין, אית לך מימר תמן אשר אין בה מום, בה המומין פסולין אין המומין פסולין במוקדשין?!!

מחוסרי איברין מהו שיפסלו בה? בע"ע? אפילו כקרבנות בני נח אינם?! לא כן אמר רבי יסא פשט רבי לעזר לחברייא (בראשית ו) ומכל החי מכל בשר. שלימין באיבריהן. תמן יש מהן למזבח. ברם הכא אין מהן למזבח! רבי חונה בשם רבי ירמיה מכיון דאת אמר כפרה כתיב בה כקדשים, כמי שיש מהן למזבח.
טריפה מהו שתיפסל בה? מכיון דאת אמר יש מהן למזבח "כפרה" כתיב ביה טריפה פוסלת בה.

כד תהא פשיטא לך שהטריפה פוסלת בה, היתה רגלה קלוטה כשל חמור מה את עבד לה. כמחוסרת אבר או כבעלת מום. אין תעבדינה כמחוסרת אבר, פסולה. אין תעבדינה כבעלת מום כשירה.
דמה מהו שיכשיר? מן מה דתני ר' חייה דמה טמא=מקבל טו--לא כשאר קדשים (משקה בית מדבחי' דכן) דמה מכשיר.

חד סב שאל לרבנין דקיסרין עריפתה מהו שתטהר טריפתה מטומאתה? אמרין ליה ולאו מתניתא השוחט ונמצא טריפה וכו'?! אמר לון מה &אנן בעיין עריפה, &ואתון מייתו ליה שחוטה?!! אמרין ליה לא כן אמר רבי ינאי דברי ר"מ אפי' עריפה חייב לענין אותו ואת בנו חייב אפי' ערף--אלמא "עריפה" כשחיטה!. ואמר לון ומן הדא דרבי ינאי אתון מגיבין לי?! מן דברי ר' ינייי אתם משיבין לי?!

איתן כשמועו קשה. (במדבר כד) איתן מושבך ושים בסלע קנך. אף על פי שאין איתן כשר. ודכוותה אף על פי שאין הנחל כשר.

תני רבי שמעון בן יוחי: הורידו והורידו אף על פי שאין נחל. הדא רבי שמעון בן יוחי מן אילין ד"הכא הכן" דאמר רבי יוחנן כל אילין דרבי שמעון בן י ו ח י מן אילין ד"הכן אכן" יחידין אינון ולא סמכין עליהון עיין לעיל פירושו.

וצריך לערוף בה שנים או רוב שנים? נישמעינה מן הדא: דאמר רבי זעירא רב יהודה בשם שמואל עד מקום שהצואר כשר לשחיטה, כנגדו, העורף כשר למליקה, וכן הוא אמר אכן כמו שכשר שם רוב--כן כאן.

תמן תנינן: יש חורש תלם אחד וחייב עליו משום שמונה לאוין. רבי הושעיה בעי, ניתני החורש מקום עריפת' של עגלה הרי תשעה! אמרין חבריא קומי ר' יוסי, תיפתר לשעבר מה שאמר הכתוב "לא "יעבד" בו" היינו "עבר" לא "עתיד". אמר לון מה דאית לה לשעבר כל שכן לבא!!

מקום גיסתה=עושה אותה "גוסס" ותפיסתה הרי אילו אסירין. וכמה היא תפיסתה? ארבעים אמה. רבי אומר: אומר אני שתפיסתה חמשים אמה. ר' שמואל בריה דרבי יסוי בי רבי בון בעי, ואמר, אשר לא יעבד בו כלל, ולא יזרע פרט. כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט! אמר ליה אילו הוה כתיב אשר לא יעבד בו "אשר" לא יזרע יאות. לית כתיב אלא אשר לא יעבד בו וכו' כי הא דמר רבי זעירא אין כאן כלל ופרט אלא ריבויין:

הלכה ו משנה זקני אותה העיר רוחצין ידיהם במים במקום עריפתה של עגלה, ואומרים (דברים כא) ידינו לא שפכו את הדם הזה וגו' וכי עלה על לבנו שבית דין שופכי דמים הן?! אלא שלא בא לידינו ופטרנוהו, לא ראינוהו והנחנוהו.
הכהנים אומרים: כפר לעמך ישראל אשר פדית י"י. ולא היו צריכין לומר ונכפר להם הדם אלא רוח הקודש מבשרתן, אימתי שתעשו ככה, הדם מתכפר לכם
נמצא ההורג עד שלא תיערף העגלה, תצא ותרעה בעדר. משנערפה, תיקבר במקומה. שעל ספק באה מתחילתה כיפרה ספיקה והלכה לה
נערפה העגלה ואח"כ נמצא ההורג, הרי זה ייהרג:

גמרא רבנין דהכא פתרין קרייא בהורג. ורבנין דתמן פתרין קרייא בנהרג. רבנין דהכא פתרין קרייא בהורג: שלא בא על ידינו ופטרנוהו- ולא הרגנוהו, ולא ראינוהו והנחנוהו- ועימעמנו על דינו. ורבנין דתמן פתרין קרייא בנהרג: לא בא על ידינו ופטרנוהו- בלא הלוייה. ולא ראינוהו והנחנוהו- בלא פרנסה.
והזקנים רוחצין את ידיהן במים על מקום עריפתה של עגלה. ואומרים ידינו לא שפכו את הדם הזה וגו'. והכהנים אומרים כפר לעמך ישראל ורוח הקודש אומרת ונכפר להם הדם.

שלשה מקריות נאמרו בענין אחד מה שאמר זה לא אמר זה ומה שאמר זה לא אמר זה.
כיוצא בדבר אתה אומר (בראשית לח) ותאמר הכר נא למי החותמת והפתילים והמטה האלה. עד כאן אמרה תמר. ויכר יהודה ויאמר צדקה ממני כי על כן לא נתתיה לשלה בני. עד כאן אמר יהודה. ורוח הקודש אמר ולא יסף עוד לדעתה. ג' מקריות נאמרו בענין אחד מה שאמר זה לא אמר זה. כיוצא בדבר אתה אומר (במדבר יג) ויספרו לו ויאמרו באנו אל הארץ אשר שלחתנו וגם זבת חלב ודבש היא וזה פריה. עד כאן אמר יהושע. אפס כי עז העם היושב בארץ והערים בצורות גדולות מאד וגם ילידי הענק ראינו שם. עד כאן אמרו המרגלים. ויהס כלב את העם אל משה ויאמר עלה נעלה וירשנו אותה כי יכול נוכל לה. עד כאן אמר כלב. שלש מקריות נאמרו בענין אחד מה שאמר זה לא אמר זה ומה שאמר זה לא אמר

זה. כיוצא בדבר אתה אומר (שופטים ה) בעד החלון נשקפה ותיבב אם סיסרא וגו'. עד כאן אמרה אמו של סיסרא. חכמת שרותיה תענינה. הלא ימצאו יחלקו שלל וכו' אמרו כלותיה. ורוח הקודש אומרת כן יאבדו כל אויביך י"י.
אמר רבי פינחס כדיי היא שתכפר עד יציאת מצרים.

אמר ר' ינאי דברי רבי מאיר דס"ל שחיטה שא"ר שמה שחיטה אפי' ערפה ונאסרה בהנייה חייב. משום או"ב [עיין לעיל]

רבי יעקב בר אחא ר' אמי בשם ר' שמעון בן לקיש אפילו לדברי ר' מאיר, ערפה פטור דבעינן שחיטה דווקא.

#אמר ר' אילא לפוטרו משום אותו ואת בנו כרבי שמעון.
אפילו שחטו. דהא אסורה בהנאה משעת הורדה

אמר רבי ינאי שמעתי לה גבול מאימתי היא נאסרת. והורידו- משעת הורדה. אמר ר' שמואל בר ר' יצחק עד שהיא בחיים היא קדוש'. מתניתא אמרה כן תצא ותרעה בעדר. מהו תצא? תצא מקדושתה.

אמר רבי מתניא ויאות! מה כתיב (דברים כא) ונכפר להם הדם ושתק?! אלא אפילו כן ואתה תבער הדם הנקי מקרבך

הלכה ז משנה עד אחד אומר ראיתי את ההורג, ועד אחד אומר לא ראיתי. אשה אומרת ראיתי, ואשה אומרת לא ראיתי, היו עורפין. עד אומר ראיתי ושנים אומרים לא ראינו היו עורפין. שנים אומרים ראינו, ועד אומר לא ראיתי לא היו עורפין:
גמרא גידול בר בנימין בשם רב: כל מקום שהכשירו עדות האשה כאיש, האיש מכחיש את האשה והאשה מכחשת את האיש. ניתני, עד אומר ראיתי את ההורג, אשה אמרה לא ראיתה. אשה אמרה ראיתי, ועד אומר לא ראיתה!! תני דבית רבי כן.
תני בשם ר' נחמיה: הולכין אחר רוב הדיעות. היך עבידא? שתים נשים ואשה אחת, עשו אותן כשני עדים ועד אחד. הדא דאת אמר באשה ונשים. אבל אם היו מאה נשים ועד אחד, כעד בעד אינון: מאה אומרות ראינו, ואיש אחד אמר לא ראיתי---היו עורפין [כרישא דמתניתין]

הלכה ח משנה משרבו הרוצחנין בטלה עגלה ערופה. משבא אליעז' בן דינאי, ותחינה בן פרישה היה נקרא, חזרו לקרותו בן הרוצחן:

גמרא בן הרוחצן ברא קטולה:

הלכה ט משנה משרבו המנאפין פסקו המים המאררים ורבי יוחנן בן זכיי הפסיקן שנאמ' (הושע ד) לא אפקוד על בנותיכם כי תזנינ' וגו':

גמרא דכתיב (הושע ד) כי הם עם הזונות יפרדו. וכתיב (במדבר ו) והיתה האשה לאלה בקרב עמה. בזמן שעמה שלום. לא בזמן שעמה פרוצים. ונקה האיש מעון. אימתי האשה נושא את עוונה בזמן שהאיש נקי מעון:

הלכה י משנה משמת יוסי בן יועזר איש צרידה ויוסף בן יוחנן איש ירושלים, בטלו האשכולות שנא' (מיכה ז) אין אשכול לאכול בכורה אותה נפשי:

גמרא ולא עמד אשכול עד שעמד ר"ע. וכל הזוגות אחר יוסי ויוסי לא היו אשכולות?! אלא אילו שימשו פרנסות, ואלו שעמדו אחריהן לא היו "פרנסין" לא שמשו פרנסות.
תני: כל הזוגות שעמדו משמת משה ועד שעמד יוסי בן יועזר איש צרידה ויוסף בן יוחנן איש ירושלים, אי איפשר ליתן בהן דופי, ואח"כ אפשר ליתן.. עד שעמד ר' יהודה בן בבא שהיה חסיד כזוגות

הראשונות. אמרו על רבי יהודה בן בבא שהיו כל מעשיו לשום שמים אלא שגידל בהמה דקה. וכך היה מעשה. פעם אחת חלה ונכנסו הרופאים אצלו לבקרו, אמרו לו: אין לך רפואה אלא חלב רותח. שהיה גונח. מה עשה? לקח עז וקשרה לכרעי מיטתו והיה יונק ממנה חלב רותח, בשעה שהיה גונח. וכשביקשו חכמים להיכנס אצלו אמרו היאך אנו יכולין להיכנס והליסטים עמו בבית. ובשעת מיתתו אמר אין בידי עון אלא זה שעברתי על דברי חביריי. וכשמת דיקדקו חכמים על כל מעשיו ולא מצאו בידו אלא עון אותה העז בלבד.

אמר ר' שמעון שזורי של בית אבא היו בעלי בתים בגליל ולמה חרבו שהיו דנין דיני ממונות באחד, ומגדלין בהמה דקה וכך היה: חורש יער אחד היה לנו סמוך לעיר והיתה השדה בינינו ובינה, והיתה הצאן נכנסת ויוצאה והדרך עליה:

הלכה יא משנה יוחנן כהן גדול העביר את הודיית המעשר.

אף הוא ביטל את המעוררין ואת הנוקפין
ועד ימיו היה פטיש מכה בירושלים
ובימיו אין אדם צריך לשאול על הדמיי

גמרא ר' ירמיה ר' חייה בשם רשב"ל: מתניתא משנחשדו להיות נותנין מעשר לכהונה כיון שנתנו הכל לכהן [מחמת קנס שקנסו הלווים], א"א להתוודות "עשיתי וכו'".

הדא מימרא דרשב"ל מסייע ליה לר' יוחנן בחדא, ופליגא עליה בחדא.

פליגא [על ריו"ח]..דתנינן תמן ביבמות ובת כהן ללוי. לא תאכל לא בתרומה ולא במעשר. ניחא בתרומה לא תאכל. במעשר, מה נפשך כהנת היא תאכל, לויה היא תאכל. ר' אילא בשם רבי יוחנן "כמאן דמר" אין נותנין מעשר לכהונה. & הוי, דו אמר נ ו ת נ י ן מעשר לכהונה. כיון שאמר ריו"ח "כמאן.." אלמא "לא" ס"ל כן!!! נמצא רשב"ל ח ו ל

ק על ריו"ח בהא דס"ל לריו"ח דשרי מ ע י ק ר הדין ליתן מעשר לכהן

מסייעא ליה. דו אמר כולן לשבח תרוויהו ס"ל ד"העברת הודיית מעשר" שבח היה [עיין לקמן טעם שלישי לגנאי] דאמר רבי יוחנן: יוחנן כהן גדול שלח ובדק בכל ערי ישראל ומצאן שלא היו מפרישין אלא תרומה גדולה בלבד. אבל מעשר ראשון ומעשר שני, מהן היו מפרישין, ומהן לא היו מפרישין. אמר, הואיל ומעשר ראשון בעון מיתה, ומעשר שני בעון טבל. יהא אדם קורא שם לתרומה ולתרומת מעשר, ונותנן לכהן. ומעשר שני מחללו על המעות, והשאר מעשר ומעשר עני, המוציא מחבירו עליו הראייה. ומפני תקנה ט ו ב ה הלז---העביר ווידוי מעשר [שהרי אין מפרישין כדין..]

ויתודה? כיון שעושה כפי התקנה אמר רבי אילא כעס הוא לפני המקום מי שהוא אומר עשיתי והוא לא עשה. מעתה מי שהוא מפריש גם ללוי יתודה, ומי שאינו מפריש לא יתודה! כהדא דתני עד (דברים כו) השקיפה היו אומרים קול נמוך מיכן ואילך היו אומרים קול גבוה כדיי שלא לבייש--ה"ן שלא לבייש, עקרו הכל

את המעוררין. אותן שהיו אומרים (תהלים מד) עורה למה תישן י"י וגו'. וכי יש שינה לפני המקום. והלא כבר נאמר (תהלים קכא) הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל מה תלמוד לומר (תהלים עח) ויקץ כישן י"י. אלא כביכול כאלו יש לפניו שינה בשעה שישראל בצרה ואומות העולם ברווחה. וכן הוא אומר (איוב יז) ובהמרותם תלן עיני.

את הנוקפין. אותן שהיו מכין על גבי העגל בין קרניו. אמר להן יוחנן כהן גדול עד מתי אתם מאכילין את המזבח נבילות ועמד ועשה להן טבעות. אמר רבי בא בשם ר' יוחנן טבעות עשה להן רחבות מלמטן וצרות מלמעלן.

עד ימיו היה פטיש מכה בירושלים- עד תחילת ימיו.והוי ל ש ב ח [שהרי ב י ט ל אותו]

ובימיו אין צריך לשאול על הדמאי- שהעמיד זוגות. שיפרישו כולם תרומת מעשר

מילתיה דרבי יהושע בן לוי אמרה מהן לגנאי ומהן לשבח. קצת דברים של יוחנן הוזכרו לגנאי דאמר רבי יוסי בשם ר' תנחום ר' חייה בשם רבי יהושע בן לוי: בראשונה היה מעשר נעשה לשלשה חלקים. שליש למכרי כהונה ולוייה. ושליש לאוצר. ושליש לעניים ולחברים שהיו בירושלים. [א"ר יוסי בי רבי בון מאן דהוה סלק למידון בירושלים עד תלת איגרין הזמנות לדין הוה יהיב מדיליה. מיכן ואילך משל אוצר] משבא אלעזר בן פתורה ויהודה בן פכורה היו נוטלין אותן בזרוע, והיתה ספיקה בידו של יוחנן למחות ולא מיחה. והעביר הודיית המעשר כיון שכהנים האלו נטלם בזרוע. וזו לגנאי שלא מיחה בידם.
את המעוררין לשבח. ואת הנוקפין לשבח.
עד ימיו היה פטיש מכה בירושלים- עד תחלת ימיו. רבי חסידה שאל לרבי חזקיה לא מסתברא אלא עד סוף ימיו. אמר ליה אף אנא סבר כן. [ולפי"ז הוי לגנאי]
דמאי- רבי יוסי בשם רבי אבהו רבי חזקיה בשם רבי יודה בן פזי: דמאי- דא מי תקין ומי לא תקין:=י ש מתקנין ו י ש לא מתקנין

הלכה יב משנה משבטלה סנהדרין בטל השיר מבית המשתאות שנאמר (ישעיהו כד) בשיר לא ישתו יין:
גמרא אבא בר רב ירמיה אמר (איכה ה) זקנים משער שבתו וגו'. אמר רב חסדא בראשונה היתה אימת סנהדרין עליהן ולא היו אומרים דברי נבלה בשיר. אבל עכשיו שאין אימת סנהדרין עליהן הן אומרים דברי נבלה בשיר.

וכי מה היתה סנהדרין גדולה מועלת? אלא לפי שנאמר (ויקרא כ) ואם העלם יעלימו עם הארץ את עיניהם מן האיש ההוא בתתו מזרעו למולך [לבלתי המית אותו בכל מיתה שירצו] בראשונה לא היו נפרעין אלא מאותו האיש בלבד. אבל עכשיו שאי"ל סנהדרין נפרעין ממנו וממשפחתו.

אמר רבי יוסי בי רבי בון בשם רב חונה בראשונה כל צרה שהיתה באה על הציבור ונגאלין ממנה היו פוסקין שמחה כנגדה.
למה הפסיקו מלעשות יו"ט על על צרה וצרה שנגאלו ממנו?
משלו משל למה הדבר דומה. לאחד שקילקל בעיר מסרו לבעל האגמון וחבשו. והיה קשה מבעל האגמון מסרו לבעל הזמורה וחבשו והיה קשה מבעל הזמורה מסרו לבעל הרצועה וחבשו והיה קשה מבעל הזמורה מסרו לבעל הרצועה וסטרו והיה קשה מבעל הרצועה. מסרו לשלטון והחזירו לקמין. כך צרות האחרונות משכחות את הראשונות:

ומשבטלה סנהדרין בטל השיר מבית המשתיו'. משבטלו אילו ואילו (שם) שבת משוש לבנו נהפך לאבל מחולנו.
הלכה יג משנה משמתו נביאים הראשונים בטלו אורים ותומים
משחרב בית המקדש בטל השמיר ונופת צופים ופסקו אנשי אמונה שנאמר (תהלים יב) הושיעה יי' כי גמר חסיד כי פסו אמונים מבני אדם:
גמרא משמתו נביאים הראשונים פסקו אורים ותומים. ר' שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן זה שמואל ודוד. ר' בא בר כהנא בשם רב זה גד ונתן. רבי ירמיה רבי שמואל בר יצחק בשם רב זה ירמיה וברוך. מילתיה דר' יהושע בן לוי אמרה זה ירמיה וברוך. דא"ר יהושע בן לוי (דברי הימים ב כו) ויהי לדרוש אלהים בימי זכריהו המבין ביראת אלהים. מאן קם מבתריה?מי קם אחר זכריהו? ירמיה וברוך.
משמתו נביאים האחרונים חגי זכריה ומלאכי פסקה מהן רוח הקודש אף על פי כן משתמשין היו בבת קול. מעשה ששמע שמעון הצדיק בת קול יוצא מבית קודש הקדשים ואמר נהרג גייס

גוליקס ובטלו גזירותיו. מעשה שיצאו נערים להלחם באנטוכיא ושמע יוחנן כהן גדול בת קול יוצא מבית קודש הקדשים ואומרת נצחו טלייא דאגחו קרבא באנטוכיא. וכתבו אותה העת ונתנו בו זמן וכיוונו שבאותה שעה היתה. מעשה שנכנסו זקנים אצל בת גדיא ביריחו ויצתה בת קול ואמרה להן יש ביניכם אדם אחד ראוי לרוח הקודש אלא שאין הדור כדיי ונתנו עיניהן בהילל הזקן. וכשמת היו אומרים עליו הוי עניו חסיד תלמידו של עזרא. ושוב נכנסו זקנים לעליי' ביבנה ויצאת בת קול ואמרה להן יש ביניכם אחד ראוי לרוח הקודש אלא שאין הדור כדיי ונתנו עיניהם בשמואל הקטן. ולמה נקרא שמו קטן לפי שהוא מקטין עצמו. ויש אומרים לפי שמעט היה קטן משמואל הרמתי. וכשמת, היו אומרים עליו הוי עניו חסיד תלמידו של הלל הזקן. ובשעת מיתתו אמר שמעון וישמעאל לחרבא ושאר כל עמא לביזה. ועקין סגיאין יהויין. ובלשון ארמית אמרן ולא ידעו מה אמר. ועל רבי יהודה בן בבא התקינו שיהו אומרים הוי עניו חסיד אלא שנטרפה השעה.

תני: אמר רבי יודה מה טיבו של שמיר הזה? ביריה היא מששת ימי בראשית וכיון שהיו מראין אותו לאבנים היו מתפתחות לפניו כלווחין של פינקס. ובו בנה שלמה בית העולמים. הדא היא דכתיב (מלכים א ו) והבית בהבנותו אבן שלימה מסע נבנה ומקבות והגרזן וכל כלי ברזל לא נשמע בבית בהבנותו. [ר' נחמיה אומר מגוררות היו. הדא היא דכתיב (מלכים א ז) כל אלה אבנים יקרות במידות גזית מגוררות במגירה מבית ומחוץ אמור מעתה מבפנים לא היה עושה להן כלום, אלא מתקן מבחוץ ומכניס לפנים. רבי אומר נראין דברי רבי יודה באבני בית המקדש. ודברי רבי נחמיה באבני ביתו של שלמה.] ואין כל דבר יכול לעמוד בו אפילו נתון על גבי האבן או לתוך טס של מתכת מיד היה בוקע ויורד. מה היו עשוין לו להעמידו? היו כורכין אותו מוכין של צמר, ונותנין אותו לתוך טני של אבר מלא סובין של שעורים. הדא היא דכתיב (עמוס ה) המבליג שוד על עז.

ונופת צופים. אמר רבי לעזר דבש הבא בצפייה honey that comes from "clearness"--liquid parts of cell. א"ר יוסי בי רבי חנינה סולת צפה על גבי נפה, לושה בדבש וחמאה. אמר רבי יונתן יפה סיפסוף סופי תאנים שאכלנו בנערותינו מפנקרסין apricots שאכלנו בזקנותינו, דביומוי אישתני עלמא בימיו של ריו"ח, נשתנה העולם לרעה.

א"ר חייה בר בא סאה ארבלית היתה מוציאה: סאה סולת, סאה קמח, סאה קיבר, סאה מורסן, סאה סובין. וכדון, אפילו חדא על חדא לא קיימא. ופסקו אנשי אמנה. אמר רבי זעירא אנשי אמנה- תורה. כהדא חד רבי נער [רביא] הוה קרי ליה לאחוה בצור, והוון צווחין בפרגמטי', כי שם היו צועקין למכור סחורתם במקום השוק והוה אמר, לית אנא מבטלה ענתי! אין חמי למיתי, מיתי הוא: אין אני מבטל "עת" (תורתי), אים ראוי לבא ,יבא ...

הלכה יד משנה רבן שמעון בן גמליאל אומר: משום ר' יהושע מיום שחרב בית המקדש אין יום שאין בו קללה, ולא ירד טל לברכה, וניטל טעם הפירות. רבי יוסה אומר אף ניטל שומן הפירות. רבי שמעון בן אלעזר אומר: הטהרה נטלה את הריח. המעשרות נטלו את שומן הדגן. הזנות והכשפים כילו את הכל:

גמרא כתיב (תהלים ז) ואל זועם בכל יום. אמר רבי זעירא ראשונה ראשונה הקללות מתקיימת. מי מבטל? רבי אבין בשם ר' אחא ברכת כהנים מבטלת.

אמר רבן שמעון בן גמליאל תדע לך שנתאררו הטללים. בראשונה, עיר שטלליה מרובין פירותיה מרובין. אבל עכשיו עיר שטלליה מרובין פירות מועטין. בראשונה היה הטל יורד על הקש ועל התבן והן מלבינים. אבל עכשיו יורד על התבן והקש והן משחירין.

תני רבי שמעון בן אלעזר אומר: הטהרה נטלה את הטעם ואת הריח. מעשרות נטלו את שומן הדגן. וממי ניטל יותר? מן הדגן או היקב? א"ר לוי בר חיתא נישמעינה מן הדא: (חגיי ב) מהיותם בא אל ערימת עשרים והיתה עשרה. בא אל היקב לחשוף חמשים פורה והיתה עשרים "וחמשה" אין כתיב כאן אלא והיתה עשרים. וחכמים אומרים הזנות והכשפים כילו את הכל:

הלכה טו משנה בפולמוס של אספסיינוס גזרו על עטרות חתנים ועל האירוס drum
בפולמוס של טיטוס גזרו על עטרות כלות ושלא ילמד אדם את בנו יונית
בפולמוס האחרון גזרו שלא תצא כלה באפיריון litter בתוך העיר ורבותינו התירו שתצא כלה באפיריון בתוך העיר:

גמרא (איכה ה) נפלה עטרת ראשינו. אילו הן עטרות חתנים? זו זהורית המוזהבת. רבי בא בשם רב של מלח ושל גפרית. רבי ירמיה בשם רב של מלח ושל זית. רב נחמן בר יעקב אמר אפילו דחילפי. ר' ירמיה שיבשב חתך זמורות ולבש עטרה של זית, שמע שמואל ואמר נייח ליה אילו איתרים רישיה ולא עבד כן! והוות כן כשגגה שיצא מלפני השליט.
אילו הן חופות חתנים? סדינים מצויירין וסהרוני זהב תלויין בהם. תני אבל עושה הוא אפיפיירותlath frames ותולה בהן כל מי שירצה.

ועל האירוס - רסיסה.
אלו הן עטרות כלות? זו עיר של זהב. ר' עקיבה עשה לאשתו עיר של זהב וקניאת בה איתתיה דרבן גמליאל. אמר לה מה הוית עבדת היך מה דהוות עבדה? דהוות מזבנה קליעתא דשערה ויהבה ליה והוא לעי באורייתא. שאלו רבי יהושע מהו שילמד אדם את בנו יונית. אמר להן ילמדנו בשעה שאינה לא יום ולא לילה דכתיב (יהושע א) והגית בו יומם ולילה. מעתה אסור ללמד את בנו אומנות בגין דכתיב והגית בו יומם ולילה. והתני רבי ישמעאל (דברים ל) ובחרת בחיים זו אומנות. רבי בא בריה דרבי חייה בר בא בשם ר' יוחנן מפני המסורות. רבי אבהו בשם ר' יוחנן מותר לאדם ללמד את בתו יוונית מפני שהיא תכשיט לה. שמע שמעון בר בא ואמר בגין דרבי אבהו בעי מילף ברתיה הוא תלי לה בר' יוחנן. יבוא עלי אם לא שמעתיה מר' יוחנן !!

ורבותינו התירו..מי מתיר את הראשונות? איסור דעטרות חתנים וכלות? א"ר יוסי בי ר' בון מי שהוא מתיר את אלו הוא מתיר את אילו!!

כהדא: ריש גלותא שלח שאל לר' חסדאי מהו הדין דכתיב (יחזקאל כא) כה אמר י"י הסיר המצנפת והרים העטרה? א"ל הוסרה המצנפת הורמה העטרה. שמע ר' יוחנן ואמר הוא חסד ומילוי חסד "הוא חסד ודבריו חסד"!:

הלכה טז משנה משמת רבן יוחנן בן זכיי בטל זיו החכמה. משמת רבן גמליאל הזקן בטל כבוד תורה ומתה טהרה ופרישות. משמת ישמעאל בן פאבי בטל זיו הכהונה. משמת רבי בטלה ענוה ויראת חטא. משמת ר' מאיר בטלו מושלי משלי'. משמת ר' עקיבה פסקו הדרשנין. משמת בן עזאי פסקו השקדנים. משמת בן זומא פסקו התלמידים. משמת רבי יהושע פסקה טובה מן העולם. משמת ר' אלעזר בן עזריה פסק העושר מן החכמים. משמת רבן גמליאל בא גוביי ורבו צרות. משמת רבי חנינא בן דוסא ויוסי בן קיטונתא פסקה החסידות. ולמה נקרא שמו יוסי בן קיטונתא? שהיה תמציתן של חסידים.
רבי פינחס בן יאיר אומר: משחרב בית המקדש בושו חברים ובני חורין, וחפו ראשם ונדלדלו אנשי מעשה וגברו בעלי זרוע ובעלי לשון, ואין דורש ואין מבקש ואין שואל, על מי לנו להשען על אבינו שבשמים
רבי אליעזר הגדול אומר: מיום שחרב בית המקדש שרו חכימיא למיהוי כספריא, וספריא

כחזנא, וחזנא כעמא דארעא, ועמא דארעא אזלה ודלדלה ואין שואל ואין מבקש על מי יש להשען על אבינו שבשמים.

בעקבות משיחא חוצפא יסגא ויוקר יאמיר, הגפן תתן פרייה והיין ביוקר, והמלכות תהפך למינות, ואין תוכחת. בית וועד יהיה לזנות. והגליל יחרב. והגבלן ישום. ואנשי הגבול יסובבו מעיר לעיר ולא יחוננו. וחכמות סופרים תסרח. ויראי חטא ימאסו. והאמת תהא נעדרת. נערים פני זקנים ילבינו. זקנים יעמדו מפני קטנים. בן מנוול אב בת קמה באמה כלה בחמותה. אויבי איש אנשי ביתו פני הדור כפני הכלב הבן אינו מתבייש מאביו ועל מה יש לנו להשען על אבינו שבשמים:

גמרא משמת רבי אליעזר נגנז ספר החכמה. משמת רבי יהושע פסקו עצות טובות ומחשבות טובות מישראל. משמת רבי עקיבה פסקו מעיינות חכמה. משמת רבי אלעזר בן עזריה פסק העושר מן החכמים. משמת רבי יוסי פסקה הבינה. משמת בן עזאי פסקו השקדנים. משמת בן זומא פסקו הדרשנין. משמת רבי יוסי חסידא ורבי יוסי קטונתא פסקו אנשי חסידות ולמה נקרא קטונתא שהיה תמציתו של צדיקים ושל חסידים. משמת רשב"ג בא גוביי ורבו הצרות. משמת רבי הוכפלו הצרות.

רבי יעקב בר אידי בשם רבי יהושע בן לוי רבן יוחנן בן זכאי מי דמיך, פקיד ואמר: פנו חצר מפני הטומאה, והתקינו כסא לחזקיה מלך יהודה. רבי ליעזר תלמידיה, מי דמיך, פקיד ואמר: פנו חצר מפני הטומאה והתקינו כסא לרבן יוחנן בן זכאי. ואית דאמרין מן דחמא רביה, חמא. מה שראה רבו- חזקיה- ראה גם הוא

חד מן אילין דבית פזי הוון בעי מחתנתיה לנסיותיה, ולא הוה מקבל, אמר דלא יהוון בהתון.לא רצה להתחתן עים הנשיא כדיי שלא יתבייש הנשיא ממנו! מי דמך פקיד ואמר פנו חצר מפני הטומאה והתקינו כסא ליהושפט מלך יהודה אמרו יבוא זה שרץ אחר הכבוד, אחר זה שברח מן הכבוד.

ר' יעקב בר אידי בשם ר' יהושע ב"ל מעשה שנכנסו זקנים לעלייה בית גדיא ביריחו ויצאת בת קול ואמרה להן יש ביניכם שניים ראוין לרוח הקודש והלל הזקן אחד מהן ונתנו עיניהן בשמואל הקטן. ושוב נכנסו זקינים לעליה ביבנה ויצאה בת קול ואמרה להן יש ביניכם שניים ראויין לרוח הקודש ושמואל הקטן אחד מהן ונתנו עיניהן בר' אליעזר בן הורקנוס והיו שמחין שהסכימה דעתן לדעת המקום: נגמר בס"ד טז בעומר תשפב ב קדושים ושוב ד אמור כב לספירה תשפד בס"ד מוצאי שבת חוה"ס תשפו ואחל גיטין בס"ד

מוצאי מנוחה עקב כ אב תשעא מסכת גיטין א והוגה מחדש א מטות תשעד ושוב תשעה ושוב חורף תשעט אייר תשפד ושוב חוה"ס תשפו

הלכה א משנה המביא גט ממדינת הים צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נתחתם. רבן גמליאל אומר: אף המביא מן הרקם ומן החגר. ר' אליעזר אומר: אפי' מכפר לודים ללוד. וחכ"א: אינו צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נתחתם אלא המביא ממדינת הים, והמוליך, והמביא ממדינה למדינה במדינת הים, צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נתחתם. רשב"ג אומר אפי' מהגמוניא להגמוניא:jurisdiction

גמרא וקשיא אילו המביא שטר מתנה ממדינת הים שמא חש לומר בפני נכתב ובפני נחתם?! ר' יהושע בן לוי אמר: שנייא היא שאינן בקיאין בדיקדוקי גיטין.וכשאומר בפ"ן, יאמר שנכתב לשמה א"ר יוחנן: קל היקלו עליה שלא תהא יושבת עגונה. ואי"צ לקיום דבי תרי. והיינו קל?! אינו אלא חומר, שאילו לא אמר לה בפני נכתב ובפני נחתם אף את אין מתירה להינשא! א"ר יוסי חומר שהחמרתה עליה מתחילה שיהא צ"ל בפני נכתב ובפני נחתם, היקלתה עליה בסוף שאם בא ועירער ערערו בטל.

רבי מנא סבר מימר, בערר שחוץ לגופו, כגון תנאי אבל בערר שבגופו?כגון מזוייף-שמא יכול לטעון בערר שאין בו ממש, אפילו בערר שיש בו ממש? רגליים לדבר אמר ר' יוסי בי ר' בון מכיון דתימר דטעמא חומר שהחמרתה עליה מתחילה שיהא צריך לומר בפני נחתם היקלתה עליה בסוף שאם בא וערר ערערו בטל. הווי, לא שנייא הוא ערר שחוץ לגופו. הוא ערר שבגופו. הוא ערר שאין בו ממש הוא ערר שיש בו ממש.

וחש לומר שמא חתמו בעדים פסולין? ורק הוא יודע שהם פסולין א"ר אבון אינו חשוד לקלקלה בידי שמים. בבית דין הוא חשוד לקלקלה! שמתוך שהוא יודע שאם בא וערר ערערו בטל, אף הוא מחתמו בעדים כשרין.

היה כתוב בו מתנה, ואמר בפני נכתב ובפני נחתם. מאחר שעררו בטל אצל הגט, עררו בטל אצל המתנה, או מאחר שעררו קיים אצל המתנה, עררו קיים אצל הגט?

תנינן דבתרה: אחד גיטי נשים ואחד שיחרורי עבדים שוין במוליך ובמביא. היה כתוב בו מתנה בשטר שחרור גם כתב מתנה ואמר בפ"נ ובפני נתחתם, מאחר שעררו בטל אצל הגט עררו בטל אצל המתנה, או מאחר שעררו קיים אצל המתנה עררו קיים אצל הגט?

כתב כל נכסיו לעבדו, את אמר, הוא גיטו הוא מתנתו. מה את עבד לה, כגט הוא, ועררו בטל, או כמתנה הוא, ועררו קיים?

וייבא אתיא כהדא (אי אמרי' פלגינן) כהדא: כתב כל נכסיו לשני בני אדם כאחת, והיו עדים כשרין לזה, ופסולין לזה. ר' אילא בשם ר' אמי, אתפלגון ר' יוחנן וריש לקיש, חד אמר מאחר שהן פסולין לזה פסולין לזה, וחרנה אמר כשירין לזה ופסולין לזה. ר' מנא לא מפרש. ר' אבין מפרש: ר' יוחנן אמר מאחר שהן פסולין לזה פסולין לזה. וריש לקיש אמר כשרין לזה ופסולין לזה.

אמר ר' אלעזר מתניתא מסייעא לר' יוחנן. מה השנים נמצא אחד מהן קרוב או פסול עדותן

בטילה אף הג' נמצא אחד מהן קרוב או פסול עדותן בטילה.

ר' יעקב בר אחא אמר: אתפלגון ר' חנינא חברין דרבנין, ורבנין. חד אמר יאות א"ר לעזר. וחרנה אמר לא א"ר לעזר יאות. מ"ד יאות א"ר אלעזר, נעשית כעדות אחת באיש אחד, כעדות שבטלה מקצתה בטלה כולה. ומ"ד לא א"ר לעזר יאות, נעשה כשני כתי עדים כשרים לזה ופסולים לזה

בעון קומי ר' יוחנן צריך שיהא עד שאומר בפ"ן מכיר שמותן של עדים בשעת חתימתן? =אם יש להם שם גוי--הצריך לבדוק אם הם יהודים באמת? אמר לון עכו"ם לוקוס ולוס חתומין עליו. ואתם אמרין אכין?! מתניתא מסייעא לר' יוחנן: כל הגיטין הבאין ממדינת הים אף על פי ששמותן כשם עכו"ם הרי אילו כשירין מפני שישראל שבחוצה לארץ שמותן כשם העכו"ם. [לא אמר אלא שבח"ל הא שבא"י לא] מאי כדון? רבי ביבי בשם ר' אסי עד שיכתוב במקום יהודאיקי.אסיפת יהודים (ומסתמא איש החותם הוא יהודי) אם אין שם יהודאיקי? בבית הכנסת. אם אין שם בית הכנסת? מצרף עשרה בני אדם. א"ר אבין נוח לו לקיימו בחותמיו, ולא לצרף עשרה בני אדם. מאי כדון? אפילו בחנותן של ישראל.

עד שיאמר בפני נכתב ביום ונחתם ב י ו ם?
עד שיאמר נכתב לשמה ונחתם ל ש מ ה?

נשמעינה מן הדא: רבין בר רב חסדא. אייתי גיטא ונתנו לה בינו לבינה ולא אמר לה בפני נכתב ובפני נחתם. אתא עובדא קומי ר' יוחנן א"ל טליהו ממנה ואמור לה בפני שנים, בפני נכתב ובפני נחתם. ולא אמר נכתב ביום ונחתם ביום, נכתב לשמה ונחתם לשמה.אלמא אין צריך! ומדחה..נימר, מה דשאיל אמורא.מה ששאל האמורא [אי שרי לחזור וליטלו] השיב לו [ריו"ח] ואה"ן שחייב לומר הכל א"ל

ור' יוחנן כר"ש בן אלעזר? דר"ש בן אלעזר אמר אינו גט עד שיאמר לה בשעת מתנה שהוא גיטיך. דרבי יוחנן רובא חמור יותר מן ר' שמעון בן אלעזר. ולא מודה ר' שמעון בן אלעזר שאם אמר לה בשעת מתנה שהוא גיטיך שאינו שהינו גט?! והכא אפילו אם אמר לה בשעת מתנה שהוא גיטיך, אינו גט עד שיאמר לה בפני שנים בפני נכתב ובפני נחתם. אלא מיסבור סבר ר' יוחנן שאין האשה נאמנת לומר התקבלתי גיטי משליח בעלי. =צריכה שני עדים שיעידו בפ נ ינו, שמסר השליח הגט לידה והא תנינן האשה עצמה מביאה גטה, וחש לומר שמא משלוחי הבעל קבלה? מאי כדון? טעמא דר' יוחנן כדי להחזיקה גרושה בפני שנים.ואיירי דמעיקרא מסר בינו לבינה..

אתא עובדא קומי ר' יהושע בן לוי שנתן ולא אמר בפ"ן אמר ליה: לית צריך. מחלפה שיטתיה דר' יהושע בן לוי. תמן אמר רבי יהושע בן לוי שנייא היא שאינן בקיאין בדיקדוקי גיטין. והכא אמר אכן? למה מקל? חברייא בשם דר' יהושע בן לוי הדא דאת אמר בראשונה שלא היו חבירים מצויין בחוץ לארץ. אבל עכשיו שחבירים מצויין בחוץ לארץ בקיאין הן.

[והא תנינן והמוליך. ואפילו תימר אין חבירים מצויין בח"ל, אינן מצויין בא"י? מ"ט הצריכו מא"י לחו"ל? שלא לחלוק בגיטין, בח"ל. מעתה המביא ממדינת הים ל א יהא צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם. שלא לחלוק בגיטי א"י. מאי כדון? מחמירין בקל מפני החמור, ואין מקילין בחמור מפני הקל.]

רבי יעקב בר אחא בשם ר"ש בר אבא מה דא דא"ר יהושע בן לוי לשעבר, בדיעבד אבל בתחילה אוף ר' יהושע בן לוי מודה.

ר' בא בשם רב, ר' זעירא בשם אבא בר חנה, שנים שהביאו את הגט, אינו צריך לומר

בפנינו נכתב ובפנינו נחתם. ר' יוסי בן יוסי בשם ר' יוחנן צריך.

הוא עצמו שהביא את הגט, אינו צריך לומר בפ"ן, אבל צריך ליתנו לה בפני שנים, כדי להחזיקה גרושה בפני שנים.

נתן לה גיטה, נטלו ממנה והשליכו לים או לנהר. לאחר זמן אמר לה: נייר חלק היה, ושטר פרוע היה, לא הכל ממנו לפוסלה. ר' בון בר חייה בעא קומי ר' זעירא, הוא אינו פוסלה מי פוסלה?! אמר ליה מכיון שהוחזקה גרושה בפני שנים, לא הכל ממנו לפוסלה.

נתן לה גיטה, אשכחוניה גט בפסול, כפוניה ויהב לה חורין.הכריחו את הבעל לתת עוד גט ולא כן איתמר, לא הכל ממנו לפוסלה. תמן לא הוכח פסול,ע"כ א"י לפוסלה, ואי"צ עוד גט הכא הוכח פסול. איירי שמצאו פסול

כהדא חיננא בריה דרבי אסי הוה מיסן.משוגע וזרק גיטא לאיתתיה. אמר לה הרי גיטיך. צווחת שלא רצתה להתגרש! , ועלון מגירתא נכנסו שכינותיה חטפיה מינה, ויהב לה נייר חלק. אתא עובדא קומי רבנין וחשון. כיון שאמר הא גיטך, חוששין שגירשה ולא כן א"ר ייסא בשם ר' יוחנן נבדק השם יצא שם בעיר שהיא מגו' ונמצא מפי נשים ומפי קטנים בטל השם! וה"ן "נבדק" ונמצא נייר! תמן לא הוזכר השם.איך היא מגו' ברם הכא הוזכר שם הגט. ואית דבעי מימר, אימר גט כשר היה, וכיון דצווחת ועלון מגירתה, חטפיה מינה, ויהב לה נייר חלק. ע"כ יש להחמיר כאן

ר' ירמיה בעי כתבו בא"י וחתמו בח"ל, והלך ליתנו לה בח"ל, ולא מצאה בח"ל, ובא ומצאה בא"י. צריך שיאמר לה בפני נכתב ובפני נחתם? מפני שכתבו בארץ וחתמו בח"ל. אבל נכתב בא"י ונחתם בא"י והלך ליתנו לה בח"ל. ולא מצאה ובא ומצאה בא"י אינו צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם.

נתן לה את גיטה בחצירה שבעכו, והיא עומדת חוץ לעכו =בחו"ל ואחר כך אמרה תזכה לי חצירי שבעכו. שהיא כא"י אמר רבי חיננא נעשית כמי שהיתה ידה ארוכה. אילו מי שהיתה ידה ארוכה והושיטה את ידה ונטלתו שמא צ"ל בפני נכתב ונחתם?! השליח עומד בא"י ויד האשה בפנים, וגופה בחוץ, וודאי שאצ"ל בפ"ן! א"ר אבא מאן אמר דלא!! שמא גם בכה"ג צ ר יך לומר!!

ר' עזרא בעי קומי ר' מנא, איש ואשה שהיו תפושין בגט, היא אומרת זכיתי. והוא אמר לא זכיתה. תפלוגתא דרבי ודרשב"ג. דאיתפלגון המלוה והלוה שהיו תפושין בשטר, המלוה אומר שלי הוא שאבד ממני. והלוה אומר שלי הוא שפרעתיו לך, יתקיים השטר בחותמיו דברי רבי. רשב"ג אומר יחלוקו. [א"ר לעזר הכל הולך אחר התפוש בעדים. מה פליגין? כשכתבו לאורך, ושניהן תפושין בעדים]

א"ל, דברי הכל היא. הכא אפי' כולו בידה וחוט אחד בידו, אינו גט. דכתיב (דברים כד) ונתן בידה. עד שיהא כולו בידה.

רא"א אפילו...מתיב רבי לעזר לרבנן, כמא דאית לכון המביא גט ממדינה למדינה במדינת הים צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם. אף אנא אית לי המביא ממדינה למדינה בא"י צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם.

א"ר יעקב בר זבדי מעשה בא' שהביא את הגט מלמינה של קיסרין מנמל של קיסרין לקיסרין אתא עובדא קומי ר' אבהו א"ל צ"ל בפני נכתב ובפני נחתם. ואין למינה של קיסרין כקיסרין? אמר ר' אבין ספינה מפרשת היתה. ותני כן המביא גט מן הספינה, כמביא מח"ל, וצריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם.

היתה הגמונייא אחת ונעשית שתים אינו צ"ל בפני נכתב ובפני נחתם, וכן שתים ונעשו אחת:

הלכה ב משנה רבי יהודה אומר מרקם ולמזרח, ורקם, כמזרח. מאשקלון ולדרום, ואשקלון, כדרום. מעכו ולצפון, ועכו, כצפון. ר' מאיר אומר עכו כארץ ישראל לגיטין:

גמרא ר' יוחנן אמר לציפורייא, אתון אמרין בשם ר' חנינה אף המביא מבבל לכאן אינו צריך לומר בפני נכתב ובפ"נ. ואני אומר שהוא צריך. דהיא מתניתא ר' יהודה אומר: מרקם ולמזרח ורקם כמזרח. ואפילו תימא חלוקין על ר"י שאין רקם כמזרח. שמא מבבל לכאן?!

רב אמר: עשינו עצמינו בבל כארץ ישראל לגיטין. ושמואל אמר אפילו משכונה לשכונה. בבבל, צ"ל בפ"ן בעא קומי מיחזור ביה. רצה רב להצריך בפ"ן אמר ליה כהנא ומה נעשה לראשונות שנישאו. תעשה בניהם ממזרים? א"ל ומה בידך? דהוא סבר כהדא דרבי. דתני המביא גט ממדינת הים לא נכתב לפניו ולא נחתם לפניו תצא בשלשה עשר דבר דברי רבי. אבל חכמים לא הודו לדבר.

הכל מודין כשהעיד בפ"ן שאם בא ועירר, ערנו בטל.

עד כדון כשעירר משנישאת. עירר עד שלא נישאת, ונישאת? נישמעינה מן הדא: מעשה באחד שהביא את הגט לפני ר' ישמעאל א"ל מניין את? אמר ליה מכפר סמיי שבתחום עכו. אמר ליה אף את צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם. ואל תזקק לעדים. וכשיצא, אמר לו ר' אילעאי: רבי! והלא כפר סמיי מא"י היא קרובה לציפורין יותר מעכו. ואצ"ל בפ"ן! אמר ליה הואיל וי צ א ה מ עשה בהיתר, יצא. [מהו "הואיל ויצא המעשה בהיתר יצא"? אילו המביא מארץ ישראל לא"י שמא הוא צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם?! אמר ר' זעירא שאם בא ועירר ערנו בטל] הוי, לא שנייה הוא עירר משנישאת, הוא ערר ע ד ש ל א נישאת, ונישאת.

ר' יעקב בר אחא, אדא בר עתליי בשם ר"ל הלכה כרבי מאיר בגיטין. עכו כא"י והוה ר' זעירא מסתכל ביה. אמר ליה למה את מסתכל בי? דיתמר הלכה כמי שהוא מיקל בדברי סופרין. סברין מימר ביחיד אצל יחיד, אבל ביחיד אצל חכמים לא. והכא אפילו יחיד אצל חכמים.

ר' חייה ר' בא אמר: המוכר עבדו לעכו, יצא לחירות. [ר' ישמעאל אבוה דר' יודן בעי, ואפילו מעכו לעכו?]

ואתייא כיי דמר רבי יעקב בר אחא בשם ר' אמי מן תרין עובדוי דרבי, אנן ילפין, עכו יש בה א"י, ויש בה חוץ לארץ.חלק ממנו א"י וחלק ממנו חו"ל

רבי הוה בעכו, חמתון אכלון פיתה נקייה, אמר לון מה? אתון לתין?! שורין החטים במים כדי שיצא פת נקייה—הא אסור לגרום טו' לחולין שבא"י [אלמא יש בעכו מן א"י] אמרו ליה תלמיד אחד בא לכאן והורה לנו על "מי ביצים" שאינן מכשירין. ואנן שלקן ביעין ולתין במיהון. סברין מימר, מי שלק של ביצים. ולא אמר אלא של ביצים עצמן... אמר ר' יעקב בר אידי מאותה שעה גזרו שלא יהא תלמיד מורה הורייה. ר' חונה בשם ר' חונא אמר תלמיד שהורה אפי' כהלכה אין הורייתו הורייה. תני: תלמיד שהורה הלכה לפני רבו חייב מיתה. תני בשם ר' אליעזר: לא מת נדב ואביהוא אלא ע"י שהורו הלכה לפני משה רבן. מעשה בתלמיד אחד שהורה לפני רבו ר' אליעזר. אמר לאימא שלום אשתו, אינו מוציא שנתו. ולא יצאה שנתו עד שמת. אמרו לו תלמידיו רבי! נביא אתה. אמר להן לא נביא אנכי ולא בן נביא אנכי אלא כך אני מקובל שכל תלמיד מורה הלכה בפני רבו חייב מיתה. תני אסור לתלמיד להורות הלכה לפני רבו עד שיהא רחוק ממנו שנים עשר מיל כמחנה ישראל. ומה טעם? ויחנו על הירדן מבית הישימות עד

אבל השיטים בערבות מואב. וכמה הן? שנים עשר מיל כמחנה ישראל. כהדא: רבי תנחום בר ירמיה הוה בחפר והוה שאלון ליה והוא מורה. אמר ליה ולא כן אולפן רבי שאסור לתלמיד להורות הלכה לפני רבו עד שיהא רחוק ממנו שנים עשר מיל כמחנה ישראל והא רבי מנא רבך יתיב בציפורין!! אמר לון ייתי עלי דלא ידעית. יבא עליי.. אים ידעתי... מן ההיא שעתא לא אורי.

רבי הוה בעכו. חמא חד בר נש מכיפתא ולעיל. אמר ליה: לית את בריה דפלן כהנא ולא הוה אבוך כהן?! ואיך יצאת לחו"ל? אמר ליה, עיניו של אבא היו גבוהות ונשא אשה שאינה הוגנת לו וחילל אותו האיש. [אלמא יש בעכו מחו"ל]

לעניין תחום ארץ העמים..עיירות שבתחום ציפורין הסמוכות לעכו, עיירות שבתחום עכו הסמוכות לציפורין, מה את עבד לון כעכו? חו"ל כציפורין? א"י

הלכה ג משנה המביא גט בארץ ישראל אינו צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נתחתם. אם יש עליו עוררין יתקיים בחותמיו

המביא גט ממדינת הים ואינו יכול שיאמר בפ"נ ובפ"נ, אם יש עליו עדים מתקיים בחותמיו

אחד גיטי נשים ואחד שיחרורי עבדים שוין במוליך ובמביא לעניין אמירת בפ"ן זו אחד מן הדרכים ששוו גיטי נשים לשיחרורי עבדים:

גמרא מי עירר? רב חסדא אמר הבעל עירר. אמר ר' יוסי הלקוחות עוררין שלא תיטרף מידן. כתובתה

רבי יודן בעי, עד כדון בערר שבגופו. זיוף ערר שחוץ לגופו? תנאי תפלוגתא דרבי יוחנן ורבנין דתמן. על דעתיה דרבנין דתמן לא שנייה הוא ערר שחוץ לגופו הוא ערר שבגופו. על דעתיה דר' יוחנן ערר שחוץ לגופו עררו בטל. וערר שבגופו עררו קיים.

המביא גט ממדנ"ה וא"י לומר... **דתני**: המביא גט ממדינת הים ולא נכתב לפניו, ולא נחתם לפניו הרי מחזירו למקומו. ועושה עליו בית דין ומקיימו בחותמיו ואינו צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם אלא אומר שליח ב"ד אני:

הלכה ד משנה כל גט שיש עליו עד כותי פסול, חוץ מגיטי נשים ושיחרורי עבדים

מעשה שהביאו לפני ר"ג לכפר עותני גט אשה והיו עידיו עידי כותים והכשירו

כל השטרות העולין בערכאות של גוים אעפ"י שחותמיהן גוים כשירין, חוץ מגיטי נשים ושיחרורי עבדים.

ר"ש אומר כולן אף גט כשירין. לא הוזכרו אלא בזמן שנעשו בהדיוט:

גמרא על הממון נחשדו כותים ועל הממון נפסלו. לא נחשדו על העריות. ועדי נפשות כעדי עריות. מעתה אפילו שניהן כותים? שנייא היא שאינן בקיאין בדיקדוקי גיטין. מעתה אפילו כותי אחד יהא פסול? אמר ר' אבין בר חייא תיפתר שחתם ישראל בסוף. ואי לאוו כותי חבר, לא הוי מקדים ליה אמר ר' יוסי אתייא כמאן דאמר עדים חותמין זה שלא כנגד זה, ברם כמאן דאמר אין עדים חותמין אלא זה בפני זה, אפילו חתם כותי בסוף, כשר.

ר' אילא בשם רבי יסא אתייא כמאן דאמר אין העדים חותמין אלא זה בפני זה. ואפ"ה בעינן שיקדימנו ברם כמאן דאמר עדים חותמין זה שלא בפני זה אפילו חתם ישראל בסוף פסול.

שטר שחותמו בארבעה עדים, ונמצאו שנים הראשונים קרובים או פסולים, כשר, ותתקיים העדות בשאר. ויעשה כהרחק עדות הרחיק ב שיטין ויהא פסול? לית יכיל, דקאמר ר'

בא בשם ר' ירמיה עדים פסולין אינן נעשין כהרחק עדות, שלא באו אלא להכשירו של גט.

כותים משום מה הן פסולין? להתחתתן אמר ר' יוחנן משום גירי אריות. וקשיא, אילו מי שלא נתגייר לשום שמים, וחזר ונתגייר לשום שמים, שמא אין מקבלין אותו? ר' יוחנן בשם ר' אלעזר משום נכרי ועבד כיון שהראשונים שנתגיירו שלא לש"ש, כנכרים הם הבא על בת ישראל הוולד ממזר. והאמר ר' עקיבה גירי צדק הן! על שם שהן מייבמין את הארוסות ומוציאין את הנשואות. והוי בני-יבמה לשוק והא רבנין אמרין אין ממזר ביבמה? על שם שאינן בקיאין בדיקדוקי גיטין ויש שלא נתגר' כדין ובניהם ממזרים הא רבן גמליאל מכשיר בגיטיהן! ר' יעקב בר אידי בשם רבי יוחנן על שנתערבו בהם כהני במות. (מלכים א יב) ויעש להם מקצותם כהני במות. אמר ר' אילא מן הקוצים שבעם ומן הפסולת שבעם.

שטרות שנעשו בערכאות, כשירין אמר ר' אחא קול יוצא בארכיים. מעתה, אפילו בגיטי נשים? שנייה היא שאינן בקיאין בדקדוקי גיטין. והא ר' שמעון מכשיר בגיטיהן! ר' בא בשם רבי זעירא אתייא דרבי שמעון כרבי אלעזר. כמה דרבי לעזר אמר אע"פ שאין עליו עדים כשר.ס"ל ע"מ כרתי כן ר' שמעון אמר אף על פי שאין עליו עדים כשר. מעתה אפי' נעשה בהדיוט? הוי, צורכא לההוא דמר רבי יעקב בר אחא קול יוצא בארכיים.

שטר יוצא בבית שאן, והיו עדיו עדי גוים. רבי יוסי אומר: איתפלגון ר' יוחנן וריש לקיש, חד אמר פסול. וחד אמר כשר. ר' אבהו מפרש: ר' יוחנן אמר פסול. וריש לקיש אמר כשר. ומה טעמא דריש לקיש? שלא להפסיד לישראל ממון. ואפילו דלית מפסיד לדין,למלווה מפסיד לדין!ללווה אמר ר' יודן אלא כדי שלא לנעול את הדלת לפני בני אדם. שלמחר הוא מבקש ללות והוא אינו מוצא: עדים ישראלים

הלכה ה משנה האומר תן גט זה לאשתי ושטר שיחרור זה לעבדי, אם רצה להחזיר בשניהן יחזיר, דברי ר"מ. וחכמים אומרים: בגיטי נשים אבל לא בשיחרורי עבדים. לפי שזכין לו לאדם שלא בפניו ואין חבין לו אלא בפניו. שאם ירצה שלא לזון את עבדו רשאי, ושלא לזון את אשתו אינו רשאי

אמר להן: והרי הוא פוסל את עבדו מן התרומה כשם שהוא פוסל את אשתו!

אמרו לו: מפני שהוא קנינו

האומר תן גט זה לאשתי ושטר שחרור זה לעבדי, ומת, לא יינתנו לאחר מיתה.

תנו מנה לאיש פלוני, ומת, יתנו לאחר מיתה:

גמרא כל אתר את אמר תן כהולך. והכא את אמר תן כזכה?! כיני מתניתא: זכה גט זה לאשתי. זכה שטר שיחרור זה לעבדי. לשון מתניתא אמרה כן: לפי שזכין לו לאדם שלא בפניו ואין חבין לאדם אלא בפניו.

ר"מ אומר: חובה הוא בין לזה בין לזה. ורבנין אמרין: זכות הוא לעבד, וחובה היא לאשה. ר' חייה בר בא אמר, ר' יוחנן בעי, הגע עצמך שהיה עבדו של קצין עשיר הרי חובה הוא לעבד! חברייא אמרי, ר' יוחנן בעי, הגע עצמך שהיתה אשתו של מוכי שחין, הוי, זכות הוא לאשה! לית לך אלא כהדא. אילו המוכר את עבדו שלא מדעתו, שמא אינו מכור?! והמגרש את אשתו שלא מדעתה, שמא מגורשת היא?!

מפני שהוא קנינו. אמר רבי אבין קנינו הוא אלא שהוא פוסלו מן התרומה.

האומר טבי עבדי עשיתי בן חורין. עושה אני אותו בן חורין. הרי זה בן חורין. זכה. ר' אינייא בשם ר' יוחנן ובלבד בשטר. יעשה בן חורין- ר' אומר זכה. וחכ"א לא זכה.

תנו שטר שיחרור זה לעבדי, ומת. רבי אומר לא זכה. וחכ"א זכה. כופין את היורשין לקיים דברי המת. אמר ר' זעירא בסתם חלוקין. מה אנן קיימין? אם באומר שחררו, אף ר' מודה.דמצווה לקיים.. אם באומר כתבו ותנו אף רבנין מודו, אלא כן אנן קיימין באומר תנו. רבי אומר האומר תנו, כאומר כתבו ותנו. ורבנין אמרין האומר תנו, כאומר שחררו.

האומר ינתנו כל נכסיו לפלוני והוא המקבל כהן, והיו שם עבדים, אע"פ שאמר אי איפשי בהן, הרי אילו אוכלין בתרומה. רבי שמעון בן גמליאל אומר: מכיון שאמר אי איפשי בהן זכו בהן היורשין. של הנותן אמר רבי זעירא בסתם חלוקין. מה אנן קיימין? אם בשקיבל עליו משעה ראשונה, אף רשב"ג מודה. אם בשלא קיבל עליו משעה ראשונה, אף רבנן מודו. אלא כן אנן קיימין בסתם. רבי אומר לית בר נש אמר אי איפשי אלא מכיון שקיבל עליו. ר' שמעון בן גמליאל אומר מכיון שאמר אי איפשי הוכיח סופו על תחילתו.

האומר תן מנה זה לפלוני שאני חי י ב לו. הולך מנה זה לפלוני, בפקדון שיש לו בידי. אים רצה המשלח להחזיר מיד השליח לא יחזיר. וחייב האיש המשלח באחריותו עד שיקבל אותו האיש בעל הממון את שלו.

אמר רבי אילא המתנה אינה כחוב. תן מנה זה לפלוני. הולך מנה זה לפלוני. תן שטר זה מתנה לפלוני. הולך שטר זה מתנה לפלוני. אם רצה להחזיר יחזיר.

הלך, ומצאו שמת המקבל יחזיר למשלח. ואם מת הנותן יתן ליורשיו.של נותן.

ז כ ה מנה זה לפלוני. קבל מנה זה לפלוני. זכה שטר זה מתנה לפלוני. קבל שטר זה מתנה לפלוני. אם רצה להחזיר לא יחזיר. הלך ומצאו שמת, יתן ליורשיו.של מקבל ואם לאחר מיתה זכה, כבר מת בשעה שזיכה יחזיר למשלח. שאין אדם זוכה בכתב לאחר מיתה.

מי שאמר ש א מנה זה לפלוני. טול מנה זה לפלוני. יהא מנה זה לפלוני בידך. אם רצה להחזיר לא יחזיר. [כזכה]

והדין זכה לחבריה =מי שגובה חוב או פקדון בשביל חבירו לא יכיל חזור ביה. דלמא מעשה שהיה רבי דוסתאי בי רבי ינאי ור' יוסי בן כיפר נחתון מיגבי לחבריה תמן, באו לגבות לצורך חבריהם ואיתאמרת עליהון לישן ביש, אתון בעיי מיפקא מיניה, רצו להוציא מידם אמרין לון, כבר זכינן! אמרין לון אנן בעי תקימינון טבאת אנחנו רוצים שתקבלו אחריות על המעות! אמרין לון שומר חנם אנחנו!!ותו לא!

אתון לגבי ר' דוסתאי בי רבי ינאי אמר לון ההנו כולה נתן להם את הכל... נסבין לר' יוסי בן כיפר ופטרוי וכפוהו ואפקון מיניה. כד סלקון להכא אתא לגבי אבוי א"ל לית את חמי מה עבד לי ברך. א"ל מה עבד לך? א"ל אילו אשוויי עמי לא הוון מפקין מינן כלום. אים היה עומד בדעתו, לא היו מוציאין ממנו כלום! א"ל מה עבדת כן? א"ל ראיתי אותן בית דין שוה דעתן שווה להרע וכובעיהן אמה ומדברין מחציים מטבורם ויוסי אחי כפות ורצועה עולה ויורדת ואמרית שמא דוסתאי אחר יש לאבא?...

א"ר חגיי הדא שיכולים לעכב המעות בידם ולא ליתנם לשליח דתימר, בהוא דלא יכיל מיקמה טבאות. ברם הוא דיכיל מיקמת טבאות, מיפק לון מן הדא ויטלון לדין.אים רוצה לקבל עליו כל אחריות, יכולים לכופו ליתנו לו

דין דמחל שטר לחבריה, ר"ח ור' מנא חד אמר מחל. וחרנה אמר לא מחל. עד דמסר ליה שטרא.

תן מנה זה לפלוני ומת, אם רצו היורשין לעכב אינן יכולין.דבשכ"מ הוי תן כזכי אין צריך לומר באומר זכה לו באומר התקבל לו. אמר רבא בר ממל בשכיב מרע היא מתניתא. אם בשכיב מרע, בהדא אין צריך לומר זכה לו התקבל לו?! מאי קמ"ל? א"ר מנא קיימתיה מדאמר ר' בא בר רב הונא בשם רב: עשו דברי שכיב מרע כבריא שכתב ונתן. והוא שמת מאותו חולי. הא אם הבריא לא כ חסורי מיחסרא וסיפא איירי בבריא ואז בעינן דווקא זכה והתקבל

מסכת גיטין פרק ב

הלכה א משנה המביא גט ממדינת הים ואמר בפני נכתב אבל לא בפ"נ. בפני נחתם אבל לא בפני נכתב. בפני נכתב כולו ובפני נחתם חציו. בפני נכתב חציו ובפני נחתם כולו. פסול.

אחד אומר בפני נכתב ואחד אומר בפני נחתם, פסול.

שנים אומרי' בפנינו נכתב, ואחד איש שלישי אומר בפני נחתם, פסול. ור' יהודה מכשיר

אחד אומר בפני נכתב, ושנים אומרים בפנינו נחתם, כשר:

גמרא ניחא בפני נכתב אבל לא בפני נחתם, בפני נחתם אבל לא בפני נכתב, כלום קיומו של גט אלא בחותמיו! וליתכשר! אלא כר' יודה, דר' יודה פוסל בטופסין.3:2 דגזר טופס אטו תורף

ודרבי יהודה, בחוצה לארץ במגרש בארץ ישראל, ויש טופסי גיטין בחוצה לארץ במגרש בחוצה לארץ? =מי בעינן בפ"ן כשמביא באותה מדינה במדה"י?

עד שידע שהוא גט אשה? עד שידע שהוא נעשה שליח? אלא היה יודע שהוא גט אשה, עד שיכתוב כולו בפניו, עד שיתחתם כולו בפניו? תני רבי חנין: אם היה נכנס ויוצא מותר.

ר' יוסי בעי, אמר בפני נכתב ובפני נחתם, אלא נתייחד ברשות הבעלים בין כתיבה לחתימה?

נישמעינה מן הדא: אחד אומר בפני נכתב, ואחד אומר בפני נחתם פסול. מפני שאחד אומר בפני נכתב ואחד אומר בפני נחתם. אבל אם אמר רק אחד בפני נכתב ובפני נחתם, אלא שנתייחד ברשות הבעלים בין כתיבה לחתימה, כשר.

רב חסדא בעי, חציו מתקנה השליח אומר בפ"ן וחציו מדבר תורה כגון שיש קיום על החתימות

רבי אלעזר אמר, רבי אבין בעי, אמר בפני נכתב ובפני נחתם בעד אחד,ראיתי כל הכתיבה,+ חתימת ע"א ושנים מעידין על חתימת העד השני? אמר רבי אמי, בבליא! אין כשר אלא זה.פשיטא דכשר! ר' אבא לא אמר כך, אלא, אמר בפני נכתב ובפני נתחתם בעד אחד, ואני הוא העד השני, נעשה כנוגע בעדותו.

היה מחותם בארבעה, ואמר בפני נכתב ובפני נתחתם בשני עדים. ראינו שנים אלו חותמין, והשאר אין אנו יודעין מה עסקם אלין תרין חורנא לינא ידע מה עסקיהון. תפלוגתא דרבי יוחנן ורשב"ל. דאתפלגון: אמר לעשרה חתמו בגט, והוחתמו מקצתן היום ומקצתן למחר, ריש לקיש אמר כשר, והשאר על תנאי. רבי יוחנן אמר פסול עד שיחתמו בו ביום.

אמר ר' אמי מה פליגין? ר"י ורבנן ביוצא מתחת ידן, ידי עדי הכתיבה [ופליגי אי שניים שהביאו גט צריך לומר בפ"ן וכו' עיין בבלי] אבל ביוצא מתחת ידי אחד,=יד עד החתימה אף רבנן מודה שהוא כשר. [ד"שליח" נאמן לומר בפ"נח--ועל הכתיבה, יש שנים]

ר' חנניה כר' אמי

א"ר זעירא מה פליגין? ביוצא מתחת ידי אחד. אי גזרינן לחלופי בקיום שטרות דעלמא בע"א[בבלי] אבל ביוצא מתחת ידן, אף ר"י מודה שהוא פסול דאין היחיד [שאינו "שליח"] נאמן על החתימה [ושניים שהביאו גט לכו"ע צ"ל בפ"ן]

מתיב ר' זעירא לר' אימי, אם ביוצא מתחת ידן, ר' יודה מכשיר אפילו בקמייתא! אחד אומר בפני נכ, ו א ח ד אומר בפני נח,יתכשר! [שהרי שניים שהביאו...אצ"ל...]

אייתי ר' אמי לר' ינאי חמוי, ותנה ליה: אחד אומר בפני נכתב ובפני נחתם פסול, ר' יודן מכשיר.

אמר רבי אבין לישן מתניתא מסייעא לרבי זעירא. "בזה" רבי יודן מכשיר. ולא ברישא

וקשיא על דרבי זעירא, אם ביוצא מתחת ידי אחד, בהדא לא עשו אותו כשנים? מ"ט דחכמים? אימתי עשו אותו כשנים בזמן שהוא מעיד על הכתיבה ועל החתימה. כיון שאין איש אחד מעיד על הכל, פסול [דחיישינן לאחלופי בקיום שטרות דעלמא בעד אחד-עיין בבלי]

אחד אומר בפני נכתב, ושנים אומרים בפנינו נחתם, כשר:

ר' יסא בשם ר' יוחנן: וביוצא מתחת יד האחד. דווקא כשיוצא מתחת יד עד-כתיבה [דמהני עד אחד על הכתיבה שהרי יוצא מתח"י---ועל קיום החתימות יש ב עדים כבעלמא] והוה רבי אימי מסתכל ביה.בר' יסא, עד שחזר בו א"ל למה את מסתכל בי? א"ל.ואפילו יוצא מתחת ידן! כשר לכו"ע [ד"שניים שהביאו את הגט, אצ"ל בפניי נכתב"]

אתיא דרבי יוסא כרבי זעירא, עד לא יחזור ביה.קודם שחזר בו ר' יסא, ס"ל כר' זעירא א"ר מנא אפילו מן דחזר ביה, אתיא היא

שנייה היא כתיבה בשנים וחתימה בשנים. חתימה בשנים כחה מיופה, וכתיבה בשנים אין כחה מיופה: ושמא מודה ר' אסי לר' זעירא שאים יוצא מידי עדי כתיבה, לכו"ע פסול. אבל ביוצא מידי עדי חתימה, לכו"ע כשר!

הלכה ב משנה נכתב ביום ונחתם ביום, בלילה ונחתם בלילה, בלילה ונתחתם ביום, כשר. ביום ונתחתם בלילה, פסול משום מוקדם ור"ש מכשיר. שהיה רש"א כל גיטין שנכתבו ביום ונחתמו בלילה פסולין חוץ מגיטי נשים:

גמרא אמר רבי יוחנן מוקדם פסול מפני אכילת פירות.שהאשה טורפת מלקוחות שלא כדין אמר ליה ריש לקיש מעתה תחוש לגיטין הבאין ממדינת הים שמא נכתבו ביום ונחתמו בלילה.???הרי לא נמסר ביום החתימה א"ל זה זיופו מדבר אחר.אינו מזוייף מתוכו שהרי נחתם ביום הכתובה בו

א"ר יוחנן לא אמר ר' שמעון אלא בלילה, אבל למחר אוף רבי שמעון מודה.דפסול. ריש לקיש אמר לא שנייא הוא לילה הוא למחר, הוא לאחר כמה. היידן הוא למחר? דפסול לריו"ח ר' חנניה ור' מנא, חד אמר למחר. וחרנא אמר מחרא דמחר.

וקשיא דר' יוחנן על דרבי שמעון, כן א"ר בא בשם רבי זעירא אתיא דרבי שמעון, כר' אלעזר 9:4 כמה דר"א אמר אע"פ שאין עליו עדים כשר. כן ר' שמעון אומר אף על פי שאין עליו עדים כשר! למה פסול לר"ש אפי' מאחרו הרבה—הא אפי' לא חתם כלל, כשר! אמר ר' שמואל אחוי דרבי ברכיה כאן ברוצה לחתמו. וכאן בשאינו רוצה לחתמו.כיון ש"מזוייף מתוכו", גרע

אמר לעשרה, חתמו בגט זה! וחתמו מקצתן היום, ולמחר מקצתן. רבי שמעון בן לקיש אמר כשר, והשאר על תנאי. ר' יוחנן אמר פסול עד שיחתמו כולן בו ביום. רבי יעקב בר אידי בשם רבי יהושע בן לוי: מעשה באחד שאמר לעשרה חתמו בגט! וחתמו מקצתן היום ומקצתן למחר, אתא עובדא קומי דר"ש וכשריה, קומי רבנין וחשון.

הדא עובדא דריב"ל מסייעא לרבי יוחנן, מן דרבנין. ופליגא עלוי, על דרבי שמעון. שהרי הכשיר גם ל מ ח ר

הדא מסייעא לר' שמעון בן לקיש, מן דרבי שמעון. ופליגא עלוי, מן דרבנין: מה הבעיה לרבנן, הא אמר משום תנאי!

הלכה ג משנה בכל כותבין, בדיו בסיקרא בקומוס ובקלקנתוס ובכל דבר שהוא רושם

אין כותבין לא במשקין ולא במי פירות ולא בכל דבר שאינו של קיימא

על הכל כותבין, על העלה של זית ועל הקרן של פרה ונותנין לה את הפרה. ועל היד של עבד ונותנין לה את העבד. רבי יוסי הגלילי אומר: אין כותבין לא על דבר שיש בו רוח חיים אף לא על האוכלין:

גמרא (דברים כד) וכתב- לא חקק. וכתב- לא מטיף. כתב- לא השופך. כתב- לא חוקק. אית תניי תני אפילו חוקק. אמר רב חסדא מ"ד לא חוקק, בפולט מקום הכתב כגון הדין דינרא. מאן דאמר אפילו חוקק כגון הדין פינקסא.

כתב לא המטיף. רבי יודן בר שלום ורבי מתניה חד אמר שלא עירב את הנקודות. וחרנה אמר אפילו עירב את הנקודות.

כתב לא השופך. א"ר חייה בר בא: אילין בני מדינחא ערימין סגין חכמים הרבה וכד חד מינהון בעי משלחא כתב מסטירין לחבריה, הוא כתב במי מילין, והן דמקבל כתביה, שפיך דיו שאין בו עפץ והוא קולט מקום הכתב. [עשה כן בשבת מהו?]

תמן תנינן כתב על גבי כתב פטור. ר' יוחנן ור"ש בן לקיש דאמרי תרוויהו: והוא שכתב דיו על גבי דיו וסיקרא ע"ג סיקרא. אבל אם כתב דיו על גבי סיקרא וסיקרא על גבי דיו חייב. רבי יצחק בר משרשיה בשם רבנין דתמן: חייב שתים משום מוחק ומשום כותב.

עדים שאינן יודעין לחתום, ר"ל אמר רושם לפניהן בדיו והן חותמין בסיקרא, בסיקרא והן חותמין בדיו. א"ל ר' יוחנן מפני שאנן עוסקין בהילכות שבת אנו מתירין את אשת איש?! אלא מביא נייר חלק ומקרע לפניהן וחותמין. ולא כתב ידו של ראשון הוא! אלא מרחיב לפניהן את הקרע.

ר' מנא בעי, ולמה לינן אמרין רושם לפניהן במים?

##אם בא ועירר עררו קיים.בגוונא דהרחבה—כיון שא"א לקיים חותמיהם

הקורע על העור כתבנית כתב, כשר. הרושם על העור כתבני' כתב פסול. הרי זה גיטיך על מנת שתתנהו לי, פסול. ע"מ שתחזירהו לי, כשר. ולא דא היא קדמייתא? אמר רבי יוסי לכשתדיני. אמר רבי יוסי בי רבי בון לכשתזכה בו ובמצוותו תחזירהו לי. כהדא תרונגא הוון מצפצפים תמן, היו מחפשים אתרוג למצווה והוה רב נחמן בר יעקב יהב תרנגא מתנה לבריה ואמר ליה לכשתזכה בו ובמצוותו תחזירהו לי.

ר' ירמיה בעי, כתבו על כוס של זהב ואמר לה: מקום הכתב שליך, ובין השיטים שלי. ויש כתב פורח?! עור הנקרע הרי כשר. בשלא נקרע כקרע בית דין. אבל נקרע כקרע בית דין פסול. אי זהו קרע של בית דין? בין כתב לעדים.

על העלה של זית. ולא כמקורע הוא?!קס"ד שנכתב הגט על כמה עלים אמר רבי זעירא תנא בונה בר שילא אפילו כותב אני פלוני מגרש את אשתי כשר ואתייא כיי דמר רבי אילא אם פירש ושי נ ה מהאמת פסול. ואם לא פירש כשר.

על הקרן של פרה. מתני' כשאמר לה הרי גיטיך. אבל אם אמר לה הרי גיטיך והשאר לכתובתיך, נתקבלה גיטה וכתובתה.

אמר לה הרי גיטיך וכתובתך כאחת?

ר"ז בעי קומי רבי מנא, מסר לה הפרה במוסירה מהו? למידת הדין לעניין ממון את אמר נקנה המקח, והכא את אמר הכין.שהיא מגורשת או שנייא היא דכתיב (דברים כד) ונתן בידה עד שיהא כולו בידה?

ומה טעמא דרבי יוסי הגלילי? ספר, מה ספר מיוחד שאין בו רוח חיים, אף כל דבר שאין בו רוח חיים. מה ספר שאינו אוכל, אף כל דבר שאינו אוכל. מה טעמא דרבנין? ספר, מה ספר שהוא בתלוש, אף כל דבר שהוא בתלוש. על דעתיה דרבי יוסי הגלילי, ידות האוכלין כאוכלין? נישמעינה מן הדא: כתבו על קרן צבי, גדדו וחתמו ונתנו לה כשר.אלמא יד, לאוו כאוכל

מפני שגדדו ואחר כך חתמו. הא אם חתמו ואח"כ גדדו לא.מפני שמחוסר תלישה ונתינה רבי בא בשם ר' מיישא והוא שכתב על זכרותו של קרן. אבל אם כתב על נרתיקו כפרוש הוא וכשר.

ר' יונה בעי, אף להכשר זרעים כן? חשב שירדו על הבהמה ומן הבהמה נפלו מאליהן על האוכלים? תמן א"ר יוסי הגלילי ספר מה ספר מיוחד דבר שאין בו רוח חיים, אף כל דבר שאין בו רוח חיים והכא הוא אומר הכן.ואינו מכשיר או שנייא הוא דכתיב (ויקרא יא) וכל משקה אשר ישתה ב כ ל כלי יטמא. מעתה, אפי' חישב שירדו לבורות שיחין ומערות?והא קיימ"ל דאינו מכשיר! שנייה היא הכא דכתיב כלי:

הלכה ד משנה אין כותבין במחובר לקרקע. כתבו במחובר, תלשו וחתמו ונתנו לה כשר. ור' יהודה פוסל עד שתהא כתיבתו וחתימתו בתלוש. ס"ל "וכתב"=כתיבה+חתימה

ר' יהודה בן בתירה אומר: אין כותבין לא על הנייר המחוק ולא על הדיפתרא מפני שהוא יכול להזדייף. וחכמים מכשירין:

גמרא לית הא פליגא על ר"ל? דר' יוחנן אמר: כתב תרפו =הרי את מותרת בטופס, כשר. ר"ל אמר אם כתב תרפו בטופס פסול. =בעינן כתיבת האמל"א לשמה [וה"ה בתלוש]

שמעון בר אבא בעי, כתבו במחובר, וחתמו בתלוש, חיברו, ותלשו ונתנו לה, מה אמרין ביה רבנן? רבי אלעזר אמר, ר' אבין בעי, כתבו בתלוש, חיברו, תלשו וחתמו ונתנו לה, מה אמר ביה ר"י?

ריב"ב אומר..נייר מ ח ו ק אמר רבי אלעזר מה פליגין? בגיטין, אבל בשטרות אוף ריב"ב מודה. דכשר די פתר לה מחוק דקתני שטר על החלק ועדים על המחק. וליכא למיחש למחיקה דא"כ ייפסל [דשטר ש כ ו ל ו על המחק, פסול! [שיטת ירושלמי]] [אך בגיטין גזר ריב"ב]

ר"ל אמר לא שנייה היא, בין בגיטין בין בשטרות היא המחלוקת. פסל ריב"ב דו פתר לה, שטר על המחק ועדים על החלק. ויש לחשוש שימחוק עוד הפעם

וקשיא על =אליבא דר"ל, אם בשטר על המחק, בדא חכמים מכשירין?! בא לפנינו שטר כזה איך נכשירנו? שמא מחקו וזייפו!! א"ר זעירא קומי רבי מנא חכמים שהן בשיטת ר' אלעזר 9:5.

שמואל אמר: זה וזה על המחק. ואפ"ה כשר לחכמים! כי א"א לומר שמחקו הוא [ופליג אדלעיל וס"ל דאין עדים חותמים על המחק כשהכתב חלק --שהרי אם לפנינו זה וזה על המחק---נ כ ש י ר ו] יאות א"ר יהודה, ומה טעמא דרבנין? למה מכשירין? סוף סוף אפשר לזייפו א"ר אבא ניכר הוא אם נמחק פעם אחת ואם נמחק שתי פעמים:

הלכה ה משנה הכל כשירין לכתוב את הגט אפי' חרש שוטה וקטן.

האשה כותבת את גיטה והאיש כותב את שוברו, שאין קיום הגט אלא בחותמיו

הכל כשירין להביא את הגט חוץ מחרש שוטה וקטן סומא ונכרי:

גמרא רב הונא אמר והוא שהיה פיקח עומד על גביו.

רבי יוחנן אמר והכתיב (דברים כד) וכתב לה לשמה? תמה על המשנה

שמואל אמר צריך שיניח תרפו של גט עמו. אין קטן כשר לכתיבת "הרי את מותרת" . ואתייא כיי דמר ר"ש בן לקיש כתב תרפו בטופס, פסול =ה"א מותרת בעי לשמה

הלכה ו משנה קיבל הקטן והגדיל, חרש ונתפקח סומא ונתפתח שוטה ונשתפה נכרי ונתגייר פסול. אבל פיקח שנתחרש וחזר ונתפקח. פיתח שנסתמה וחזר ונתפתח. שפוי שנשתטה וחזר ונשתפה כשר. זה הכלל כל שתחילתו וסופו בדעת כשר:

גמרא אתא עובדא קומי ר' אימי בעבד שהביא את הגט, כשר. אמר ליה רבי אבא והתני רבי חייה עבד שהביא את הגט פסול! אמר ר' אסי אילולא ר' בא, כבר היינו להתיר את אשת איש.

ואפילו תימר לא שמיע ר' אסי הדא דתני ר' חייה, לא שמיע מיליהון דרבנין?! [נישמעינה מן הדא] דאמר רבי זעירא ר' חייה בשם ר' יוחנן נראין דברים שיקבל העבד גט שיחרור ואל יקבל גט אשה.

[סברין מימר, לא אמר אלא אל יקבל, הא אם עבר וקיבל כשר. ר' יעקב בר אחא בשם רב הושעיה מעשה היה וכהנת היתה ולא חשו להן משום ריח פסול]

הלכה ז משנה אף הנשים שאינן נאמנות לומר מת בעלה נאמנות להביא את גיטה. חמותה ובת חמותה וצרתה ויבמתה ובת בעלה. מה בין גט למיתה? שהכתב מוכיח.

האשה עצמה מביאה את גיטה ובלבד שהיא צריכה לומר בפני נכתב ובפ"נ:

גמרא ולא מפיה אנו מאמינין אותה? שאילו לא אמרה בפני נכתב ובפני נחתם, אף אתה מתירה להינשא?! ולמה נאמין אותן הנשים א"ר יוסי בי ר' בון כיי דמר ר' אבין אינו חשוד לקלקלה בידי שמים. בב"ד הוא חשוד לקלקלה. שמתוך שהוא יודע שאם בא ועירר ערערו בטל, אף הוא מחתמו בעדים כשרים. [לישנא דלעיל]

האשה עצמה..הגע עצמך שעשת עשר שנים ברומי, ונישאת. למה תאמר בפ"ן הרי כבר תגרשה ת כ ף כשהגיע גט לידה ברומי? אמר רבי יוחנן מתני' כשאמר לה אל תיגרשי אלא במקום פלוני איירי שאין הגט חל רק כשמגיעה לא"י, ומש"ה יש דין אמירת בפ"ן

מסכת גיטין פרק ג, ד ראה כ"ד אב תשע"א

הלכה א משנה כל גט שנכתב שלא לשם אשה פסול. כיצד? היה עובר בשוק ושמע קול הסופרים מקרים "איש פלוני מגרש את אשתו פלונית ממקום פלוני" ואמר, זה שמי וזה שם אשתי, פסול מלגרש בו. יתר מיכן, כתב לגרש את אשתו ונמלך, מצאו בן עירו ואמר לו שמי כשמך ושם אשתי כשם אשתך, פסול מלגרש בו. יותר מיכן יש לו שתי נשים ושמותיהן שוין כתב לגרש בו את הגדולה לא יגרש בו את הקטנה. יותר מיכן, אמר לליבלר כתוב לאי זה שארצה אגרש פסול מלגרש בו:

גמרא מהו "מקרין"? מלמדי תינוקות. מהו יותר מיכן? תמן לא נכתב לשם גט. ברם הכא נכתב לשם גט. מהו יותר מיכן? תמן לא נכתב לא לשמו ולא לשמה ברם הכא נכתב לשמו ולא נכתב לשמה. מהו יתר מכאן? תמן נכתב לשמו ולא נכתב לשמה ברם הכא נכתב לשמו ולשמה אלא שלא היה לה כרות לשמה משעה ראשונה.

רב אמר כולהם אינן פסולין=אינן פוסלין אשת כהן חוץ מן האחרון שהוא פסול. איסי אמר כולן פסולין, חוץ מן הראשון שאינו פסול. ר' בא בר חיננא אמר כולן פסולין.

מילתיה דריש לקיש אמר כולן אינן פסולין. דריש לקיש אמר כתב תרפו בטפסו פסול אלמא מחמיר הרבה בכתיבת הגט

מילתיה דר"א אמר כולן אינן פסולין.לא מהני כלל

ר' אלעזר שאל, כתב קידושין שכתבו שלא לשמו, מהו שיתפסו בה קידושין? מן מה דלא צריכין לה בגיטין שאינן פסולין, פשיטא ליה שאינו כלום לפום כן שאל לה בקידושין. אין תימר צריכין לה בגיטין, לא ישאלינה בקידושין. מה אם גיטין על ידי שהוא צריך לשמה, וכתב שלא לשמה נגעו בה גירושין.כ חוששין שמא מהני קידושין שאינו צריך לשמה, וכתב שלא לשמה אינו דין שיתפסו בה קידושין! ותהא פשיטא ליה!! ומדחה.. הכן הוא צריכה ליה: הואיל ולא למדו כתב קידושין אלא מגירושין מה בגירושין אינה מגורשת אף בקידושין אינה מקודשת.

רבי לעזר בר יוסי בעא קומי ר' יוסי, כמה דתימר גט אחד פסול בשתי נשים, ודכוותה והן שני גיטין פסולין בשתי נשים. אמר ליה וכיני! אמר ליה והתנינן שני גיטין ששילחו שנים, ונתערבו, נותן שניהן לזו ושניהן לזו!! תמן זה כרות לשמה וזה כרות לשמה, תערובת היא שגרמה. ברם הכא לא זו כרות לשמה ולא זו כרות לשמה. מכיון שנתנו לה יעשה כמו שהיה כרות לשמה משעה ראשונה?!וודאי דלא!

ר' יוסי בשם ר' בון בר חייא, דרבי שמעון היא. דתני: אמר לאומן עשה לי שני זוגיןbellsאחד לקרקע ואחד לבהמה. עשה לי שני מחצלות אחת לשכיבה ואחת לאהלים. עשה לי שני סדינין אחת לאהלים ואחת לצורות הרי אלו טמאין עד שיפרישה בטהרה. רבי שמעון מטהר עד שיפרישם בטומאה. כמה דהוא אמר תמן עד שיהא כלי משעה ראשונה, כך הוא אמר עד שיהא כרות לשמה משעה ראשונה.וכיון שלא פירש, תרוויהו פסולין

ר' חיננא בשם רבי בון בר חייה, דרבי היא. דצריך שיהא מבורר "הגירושין" משעה ראשונה אמר ר' יוחנן ותני כן: כל התנאים פוסלין בגט דברי רבי. וחכמים אומרים את שהוא פוסל בפה, פוסל בכתב. ואת שאינו פוסל בפה, אינו פוסל בכתב. "הרי את מותרת לכל אדם חוץ מפלוני" הואיל והוא פוסל בפה, פוסל בכתב. "הרי זה גיטיך ע"מ שתתני לי מאתים זוז" הואיל ואינו פוסל בפה, אינו פוסל בכתב.

א"ר יודן מה פליגין? בשלא ביטל תנאו הבעל עומד בתנאו, והאשה קיימה---ואפ"ה פסול לרבי אבל אם ביטל תנאו אמר לה קודם נתינה "התנאי מחול" אף רבנן מודה.

הדא אמרה כל התנאין שהתנינו בגיטין, דלא כר'?! כל מקום ששניני "תנאי" במסכתין, דלא כרבי? א"ר חיננא תמן בכותב על מנת כן. ברם הכא, בנותן על מנת כן.שמא כ"מ ששנינו "תנאי", איירי בהתנה על פה!

רבי עזרא בעא קומי ר' מנא, הדא אמרה אין טופסין כרבי? אסור לכתוב טופס--כיון שאינו "גט מוחלט" אמר ליה מה את בעי מן רבי! רבי כרבי יודה. דרבי יודה פוסל בטופסין.

ריש לקיש אמר: כל התנאין פוסלין בגט דברי הכל. אתא עובדא קומי רבי ירמיה ועבד כריש לקיש. אמר ליה רבי יוסי שבקין רבי יוחנן ועבדין כריש לקיש? אמר ליה הוריותיה דרבי יוחנן הורייה, והורייתא דריש לקיש לאו הורייה?!

אמר רבי יעקב בר אחא לא ריש לקיש פליג על ר' יוחנן, אלא מתניתא שמע ועמד עליה. אמר ר' יוסי בי ר' בון לא דריש לקיש מתריס לקבל רבי יוחנן בגין דאתפלגי עלה, אלא בגין מפקין עובדא מיניה, כדי ל"הוציא" דעת ריו"ח [לרדת למחשבתו]. כד שמע מתני' הוא, סמך עליה. כד דלא שמע מתניתא הוא, מבטל דעתיה מקומי דעתיה דרבי יוחנן:

הלכה ב משנה הכותב תופסי גיטין, צריך שיניח מקום האיש ומקום האשה ומקום הזמן. שטרי מלוה, צריך שיניח מקום המלוה ומקום הלוה ומקום המעות ומקום הזמן. שטרי מקח וממכר, צריך שיניח מקום הלוקח ומקום המוכר ומקום המעות ומקום השדה ומקום הזמן מפני התקנה התירו לכתוב טופסי גיטין

רבי יהודה פוסל בכולן לכתוב טופס

רבי אלעזר מכשיר בכולן חוץ מגיטי נשים שנאמר וכתב לה לשמה:וגזרי' טופס אטו תורף

גמרא ר' יוחנן אמר: כתב תרפו בטופס =הרי את מותרת.. , ב א מ צ ע הגט [וממילא שלא לשמה] כשר. ר"ל אמר כתב תרפו בטופס, פסול. דבעינן הרי את.. לשמה

מתניתא פליגא על ר"ל. הכותב טופסי גיטין צריך שיניח מקום האיש ומקום האשה והזמן. פתר לה, ותורפו עמו.

וקשיא על דר' יוחנן אם בשכתב תרפו בטופס, בדא חכמים מכשירין?! כ מ"ט דת"ק?

ומתרץ..רבי ירמיה בשם ר' זעירה: מפסולו את למד הכשירו. אילו כתב כולו לשמה, ושם האיש ושם האשה שלא לשמה, שמא אינו פסול?! ודכוותה כתב כולו שלא לשמה, ושם האיש ושם האשה לשמה, כשר! [ול"ב הרי את, לשמה]

[ר' יוסי שאל לרבי ירמיה, הגע עצמך שזיווג. אים כותב טופסי שטרות ניחוש שמא מילא גם שם האיש והאשה בשביל אחרים.. אמר ליה כן אמר לי רבי זעירא רבי: מכיון שאינו מצוי לזיוג אפי' זיווג כמי שלא זיווג] ל"ה להכי

וקשיא על ריש לקיש, אם בשלא כתב בטופס תורפו, בדא רבי יודה פוסל?! כ מ"ט דר"י?

#ר' יוסי ברבי זעירא "לעניין אחר" עבד לה ר' יודה. =כל שטר שיש בו מקום חלק, אפילו מילאהו בדברים אחרים, פסול ותניא כיי דמר שמעון בר בא בשם

רבי יוחנן: חלק מקום שני שיטין "לעניין אחר" אפילו כל שהוא, פסול .

מהו מפני התקנה? רבי שבתי בשם חזקיה: מפני תקנת בנות ישראל שלא יהו מצויות להתגרש. ע"כ הכשירו כותב טופסי גיטין רבי שמואל בר רב יצחק שאל לרבי חייא בר בא "כשר" ואת אמר אכין?! אין תימר "פסול", ויאות. בשלמא אי ת"ק בא ל פ ס ול, שפיר יש ליתן טעם שלא יהא.. מאי כדון? אמר ר' אבון מפני תקנת הליבלר כדי שיהו חייו מצויין לו.ואים יצטרך לכתוב הכל, לא יהא לו כ"כ גיטין.....

רבי זעירא רב הונא בשם רב: הלכה כרבי יודה בגיטין, וכרבי אלעזר בשטרות.

נאמר הלכה כרבי אלעזר?

רבי בא בשם רב: הלכה כרבי לעזר בגיטין וכרבי יהודה בשטרות.

נאמר הלכה כרבי יהודה? שלעולם אין כותבין

אלא בגין דרב ושמואל תרויהו אמרין הלכה כר' לעזר, דעדי מסירה כרתי ול"ב ע"ח כ ל ל ולא תיסבר מימר אף הכא כן, בגין כן צריך מימר הלכה כרבי יהודה בגיטין =דבעינן בגט גם ע"ח!

הלכה ג משנה המביא גט ואבד ממנו, אם מצאו על אתר כשר, ואם לאו פסול. מצאו בחפיסה או בדלוסקמה, אם מכירו כשר

המביא גט והניחו זקן או חולה נותנו לה בחזקת שהוא קיים.

בת ישראל שנישאת לכהן, והלך בעלה למדינת הים, אוכלת בתרומה בחזקת שהוא קיים

השולח חטאתו ממדינת הים מקריבין אותה בחזקת שהוא קיים:

גמרא איזהו על אתר? רבי יוחנן אמר: כל שלא עבר שם ברייה. ר' יעקב בר אידי רבי שמעון בר אבא בשם רבי יהושע בן לוי כל שלא עברו שם שלשה בני אדם. עבר גוי? נישמעינה מן הדא: אבא בר בר חנה אייתי גיטא ואבד מיניה ואשכחיה חד סירקיי. אתא עובדא קומי רבי יוחנן ואכשרון. הדא אמרה עבר גוי כשר. נימר, סימן הוה ליה ביה? ולא כן תני אין סימן בגיטין! והוא דמר תרין תלת שורין. אינו סימן טוב ברם הכא ה"א שבו היה נקוב.

רבי עזרא בעא קומי רבי מנא, הכא למה הוא פסול? אני אומר אחר היה שם, והיו שמו כשמו. הגע שבדקו כל אותו המקום ולא מצאו אדם ששמו כשמו! אלא משום חומר הוא בעריות, והא תנינן יבמות 16:6 הלכו ולא מצאו שם אדם, והשיאו את אשתו! הלכו ולא הכירוהו, והשיאו את אשתו! אלמא לא חיי' לתרי יב"ש! אמר ליה רבי מנא כן אמר רבי שמואל בר אחא: האיש הזה שני גיטין היו בידו, אחד כשר ואחד פסול, השליך את הפסול, לארץ, ושוב נפל מידו האחר.. ואיבד את הכשר, בשעה שמצא, אני אומר הפסול מצא.

תני בר קפרא אפילו הניחו בן מאה שנה ועשה בדרך עוד מאה שנה נותנו לה בחזקת שהוא קיים. ולא כן תני: האומר לאשתו הרי זה גיטיך לפני מיתתי שעה אחת וכן האומר לשפחתו הרי שטר שחרוריך לפני מיתתי שעה אחת שהיא אסורה לוכל בתרומה מיד! תמן, משעה ראשונה נתקלקלה. ברם הכא לכשימות היא מתקלקלה:

הלכה ד משנה שלשה דברים אמר רבי אלעזר בן פרטא לפני חכמים וקיימו את דבריו: על עיר שהקיפוה כרקום that is besieged ועל ספינה המוטרפת בים, ועל היוצא לידון, שהן בחזקת קיימין. אבל עיר שכבשה כרקום, וספינה שאבדה בים, והיוצא ליהרג, נותנין עליו חומרי

חיים וחומרי מתים. בת כהן לישראל, ובת ישראל לכהן, לא תאכל בתרומה:

גמרא [כל הסוגיא שייך לכתובות 2:9 איזהו כרקום? ר' בא בשם ר' חייא בר אשי כגון זוגין bells ושלשליות וכלבים ואווזין ותרנגולים ואיסטרטיות military apparatus המקיפין את העיר.

וא"ר בא בשם ר' חייה בר אשי מעשה היה וברח משם סומא אחת.

היתה שם פירצה אחת מצלת את הכל. היה שם מחבוייה, צריכה. מיבעיא לן [אים מחבא אחת מצלת על כולם(לעניין טומ')]

ר"ז רבא בר זבדי ר"י בר חקולאי בשם ר' יודן נשייא. ובלבד כרקום של אותה מלכות. אבל כרקום של מלכות אחרת, כליסטים הן.ולא חיישי' לטו']

ועוד ג' הוסיפו עליהן: את שגררתו חיה, ואת ששטפו נהר, ואת שנפלה עליו מפולת, ונותנין עליהם חומרי חיים וחומרי מתים. בת ישראל לכהן ובת כהן לישראל לא תאכל בתרומה:

הלכה ה משנה המביא גט בארץ ישראל וחלה, הרי זה משלחו ביד אחר

אם אמר לו: טול לי ממנה חפץ פלוני, לא ישלחנו ביד אחר לא ימנה השליח איש אחר, לתת לה הגט, וליטול ממנה הפקדון שאין רצונו שיהא פקדונו ביד אחר:

גמרא מפני שחלה. הא לא חלה לא.

לית הדא פליגא על רשב"ל. דריו"ח אמר שומר שמסר לשומר, הראשון חייב. ורשב"ל אמר השני חייב דס"ל מותר למסור לשני

רבי בא בריה דרבי חייה משום תנאי גיטין שהתנה לא תהא מגורשת רק אים הוא יקבל ממנה החפץ

מה נפק מביניהון? קידם הבעל ונטלה.החפץ קודם שנתן לה הגט אין תימר משום תנאי גיטין יאות.אינה מגורשת—שהרי התנה שרק אים השליח יקבל ממנה החפץ, תהיה מגורשת אין תימר שאין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר, הרי אין פקדוני ביד אחר.

אף בקידושין כן? אים ממנה שליח, יכול למנות אחר? מה בין גיטין מה בין קידושין. ביד כל אדם מצוי לגרש. לא ביד כל אדם מצוי לקדש:אים היא אינה רוצה—ע"כ אפשר דאין שליח עושה שליח

הלכה ו משנה המביא גט ממדינת הים וחלה, וא"י לילך בעצמו ולומר בפ"ן עושה בית דין הולך לפני בי"ד ומשלחו, ואומר לפניהם: בפני נכתב ובפני נחתם.

אין השליח האחרון צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם אלא אומר "שליח בית דין אני"

גמרא אמר רבי מנא לכן צריכה והוא שבא לארץ ישראל. וחלה בא"י, וא"י למסור לה הגט—ילך אצל שלשה ויאמר--- שלא תאמר הואיל ובא לארץ ישראל יעשה כגיטי ארץ ישראל. וגיטי ארץ ישראל אין צריך לומר בפניי נכתב ובפניי נחתם

וחלה..אמר ר' חנינה בריה דרבי אבהו, אבא הוה ליה עובדא ושאל ושלח לרבי חייה ולרבי יסא ולרבי אימי, והורון ליה אין השליח האחרון צריך שיאמר בפניי נכתב ובפניי נחתם. אלא אומר שליח בית דין אני. וצריך למסור לו כל שליחותו =להוסיף שבי"ד אמרו לו שנאמר לפניהם בפ"ן.

רבי ירמיה אמר צריך למסור לו כל שליחותו. רבי אבין בר כהנא אמר אין צריך למסור לו כל שליחתו. מייתי לה דרבי אבין בר כהנא מן הדא: אין השליח האחרון צריך שיאמר בפניי

נכתב ובפניי נחתם אלא אומר שליח בית דין אני. אמר רבי ירמיה חזר ביה ר' אבון בר כהנא מן הדא: אין השליח האחרון צריך שיאמר בפניי נכתב ובפניי נחתם. אלא אומר שליח ב"ד אני: [אבל ר' ירמיה ס"ל דתנא ושייר]

הלכה ז משנה המלוה מעות את הכהן ואת הלוי ואת העני להיות מפריש עליהן מחלקן, מפריש עליהן בחזקת שהן קיימין. ואינו חושש שמא מת כהן או לוי או שמא העשיר העני. מתו, צריך ליטול רשות מן היורשין אים רוצים לפרוע חוב אביהן מתרו"מ

ואם הלוום בפני בית דין, אינו צריך ליטול רשות:

גמרא רבי אבהו בשם ריש לקיש: דרבי יוסי היא. דתנינן תמן ר' יוסי אומר כל שיש חליפין ביד כהן פטור מן המתנות. ורבי מאיר מחייב. כלום אמר רבי יוסי לא בקיים. ברם הכא, עד כדון בעי מיזרע. רבי אבהו בשם רבי יוחנן במכרי כהונה ולויה היא מתניתא. והא תנינן עני. ויש מכר לעני?!

אתא עובדא קומי ר' אימי כהן לוי שהיה חייב לישראל מעות, ואמר לו הפרש עליהן מחלקי. אמר ליה ולא תנינן אלא המלוה מעות את הכהן ואת הלוי ואת העני להיות מפריש עליהן מחלקו בשהלוהו על מנת כן. הא לא הלווהו על מנת כן, לא. רבי זעירא אמר אפילו לא הלוהו על מנת כן. חיליה דר' זעירא מן הדא: וכן בן לוי שהיה חייב לישראל מעות, אמר לו הפרש עליהן מחלקי. לא יהא גובה ומפריש לא ילך ישראל המלווה ויגבה מישראל אחר, ויכוון ליטלו לשם פרעון חוב של הלוי שאין לוי עושה לוי. לא אמר אלא לא יהא גובה ומפריש, הא משלו מפריש. אע"פ שלא הלווהו מעיקרא

לית כאן "אינו חושש" אבל חושש הוא שמא יעשיר העני.

והתני כן: המלוה מעות את העני, והעשיר, אין מפרישין עליהן מעשר עני (ליטול לעצמו) שאין מפרישין על האבוד.

רבי חייה בר עוקבה בשם רבי יוסי בשם רבי חנינה ביורשי כהונה ולויה היא מתניתא. אבל ביורשי עני אין לעני נחלה.

[תני בר קפרא אין לך אדם שאינו בא לידי מידה זו אם לא הוא בנו. אם לא בנו בן בנו]

מת צריך ליטול.. הדא אמרה יכול הוא לחזור בו. המלוה מהו שיחזור בו? נישמעינה מן הדא: המלוה מעות את העני והעשיר, אין מפרישין עליהן שאין מפרישין על האבוד. וזכה העני במה שיש בידו. הדא אמרה המלוה אינו יכול לחזור בו.

לית הדא פליגא על דרב. דרב אמר יורש כמשועבד. כשם שאין מלוה בעדים נגבית מן המשועבדין, כך אינה נגבית מן היורשין. פתר לה במלוה בשטר. [רבי אבהו בשם ר' יוחנן מלוה בעדים נגבית מן היורשין, ובלבד יורשין שירשו קרקע]

כהדא: אילין דרב נחמיה אשאלון לציבורייא פריטין, אתא עובדא קומי רבנין אמרין ליה: לית ציבור כוליה עתר, לית ציבור כוליה מיעני: ומותר להפריש מע"ע על החוב

הלכה ח משנה המניח פירות להיות מפריש עליהן תרומה ומעשרות, מעות להיות מפריש עליהן מעשר שני, מפריש עליהן בחזקת שהן

קיימין. אם אבדו, הרי זה חושש מעת לעת, דברי רבי לעזר.

רבי יהודה אומר: בשלשה פרקים בודקין את היין כדיי לוודא שלא החמיץ, וראוי להפריש עליו בקדים של מוצאי החג, ובהוצאת סמדר, ובשעת כניסת מים לבוסר: כ צריך לבדוק יין בסוף תשרי, ניסן, אייר [שיש עניין סגוליי שהיין מחמיץ בפרקים הללו]

גמרא רבי לעזר בן ינאי אין לך מקולקל מעת לעת אלא יום האחרון בלבד.ושאר ספק

אמר רבי יוחנן אין לך מתוקן מעת לעת אלא יום ראשון בלבד.ושאר ספק

תנינן תמן: מקוה שנמדד ונמצא חסר.כל טהרות שנעשו ע"ג למפרע, טמאות. חיננא בריה דרב אסי בר ממל בשם רבי לעזר: זו להוציא מדברי ר' לעזר דתנינן אם אבדו הרי זה חושש מ ע ת ל ע ת דברי רבי לעזר. [לכאורה מפרש מתני' כר"א בן ינאי שלפי דבריו מקולקל ו ו ד א י רק מעל"ע האחרון --וק"ו דקשה על ריו"ח..]

תמן תנינן הלוקח יין מבין הכותים.דמאי 7:4 תני רבי יוסי ורבי שמעון אוסרין שמא תבקע הנוד ונמצא שותה טבלים למפרע. והדא מתניתא לא כרבי יוסי וכרבי שמעון. אמר רבי זעירה תמן למפרעה נתקלקלה. ברם הכא מיכן והילך נקלקלו.אי"צ לחשוש "שמא כבר נבקע", אבל חוששין שמא "תיבקע" כשיבא להפריש

יין מגיתו, מפרישין עליו בחזקת שהוא יין עד ארבעים יום. ר' יהודה אומר עד הפרק. כגון קדים של מוצאי חג

אשכחת אמר, קולא וחומרא על רבי יהודה, קולא וחומרא על רבנין. חומרא על ר' יודה-שאם בא עד הפרק ולא באו ארבעים יום, אינו תורם. וקולא- שאם באו ארבעים יום ולא בא הפרק, תורם. חומרת על דרבנין- שאם באו ארבעים יום ולא בא הפרק, אינו תורם. וקולא- שאם בא הפרק ולא באו ארבעים יום, תורם.

ר' סימון בעי, יין מגתו.. הגיע ארבעים יום ולא בדק, נתעצל שנים שלשה ימים ובא ומצאו חומץ, למפרעו הוא נעשה חומץ, או מיכן ולהבא? מה נפק ביניהון? עבר ותרם. אין תימר למפרע נעשה חומץ, אין תרומתו תרומה. אין תימר מיכן ולהבא, תרומתו תרומה. עכ"פ מספק

סוגיא חדשה [לשון ברייתא] בדק חבית להיות מפריש עליה והולך, ובא ומצאה חומץ, עד שלשה ימים וודאי, מכאן ואילך, ספק

רבי סימון בשם ר' יהושע בן לוי: שלשה ימים הראשונים וודאי יין, ואחרונים חומץ. והאמצעים ספק. אמר רבי אבהו אני שמעתי מר' יהושע בן לוי. ורבי יוחנן לא אמר כן ריו"ח פליג אריב"ל אלא שלשה הראשונים ודאי יין, מיכן ואילך ספק. מה, ופליג? האים פליג ריו"ח, וס"ל לעולם ספק? מה דאמר רבי יוחנן, בשמצאו חומץ דהא.=כהה מה דאמר ר' יהושע בן לוי, בשמצאו חומץ ברור.אז אמרי', ג ימים אחרונים, וודאי חומץ

ואתיין אילין פלוגתא ריו"ח וריב"ל (וכמ"ד דפליגי) כאילין פלוגתא. דתנינן תמן: מחט שנמצאת חלודה או שבורה, טהורה. תני: הניחה שיפה, יפה ובא ומצאה חלודה. ר' סימון בשם ר' יהושע בן לוי: שלשה הראשונים ודאי טמאה, אחרונים טהורה. אמצעיים ספק.

אמר רבי אבהו כן אמר רבי יהושע בן לוי. ורבי יוחנן לא אמר כן, אלא שלשה ימים הראשונים ודאי טמאה, מכאן ואילך ספק.

רבי אילא ורבי אבא ורבי אלעזר בשם כל רבנין דעלין לבי מדרשא: ביין ובמחט הלכה כרבי יהושע בן לוי.

רבי קריספא בעי, כל שנה ושנה הוא בודק, בפרקים הנ"ל או אחת לשלש שנים? שנה ראשונה בודק בקדים, שנייה בניסן, שלישית באייר

נישמעינה מן הדא: המוכר יין לחבירו סתם, חייב באחריותו עד החג. אלמא אף בשנה שנייה דרכה להחמיץ בקדים של חג [דסתם יין נדרך כבר לפני סוכות ונמכר במרחשוון-- וא"כ כבר עבר עליו שנה ראשונה של קידום]

אמר רבי יודה תיפתר באילין בני גלילא דאינון קטפין בוצרין הענבים בסוף תשרי בתר קדמיתא דחגא, ולית שמע מינה כלום. ועדיין עומדים ב"שנה ראשונה"

ויידא אמרה דא: ישן משל אשתקד, ומיושן מן שלש שנים. נימר, משום הדא מטעומיתה. שחייב לעשות שלש בדיקות בשלש שנים--אלמא "אחת לשלש שנים"

כיצד הוא בודק? בודק חבית אחת. וכולן תלויות בה?! כל אחת ואחת הוא בודק! ואינה מחמיצות?! אמר רבי שמי, אית בני נש מקשין על גרבא מלבר, ואינון ידעין מה אית בה מלגיו:יש בני אדם שיכולין להקיש מבחוץ, ולידע מה מבפנים

כז בעומר תשפד

ערב ש"ק ראה כו אב
תשעא גיטין פרק ד

הלכה א משנה השולח גט לאשתו והגיע בשליח או ששלח אחריו שליח ואמר: גט שנתתי לך בטל, הרי הוא בטל. קדם אצל אשתו או ששלח אצלה שליח ואמר לה גט ששלחתי לך בטל הוא, הרי זה בטל

אם משהגיע גט לידה, אינו יכול לבטלו:

גמרא לית הדא פליגא על רשב"ל?! דרבי יוחנן אמר אדם מבטל שליחותו בדברים. ורשב"ל אמר אין אדם מבטל שלוחו בדברים. והכא אמרי' דמבטל! פתר לה משום חומר הוא בעריות.

עשה שליח להוליך את הגט, צריך ליתנו לה בפני שנים, ואין השליח עולה לו משום שנים. הלך השליח לבטל את הגט, צריך לבטלו בפני שנים, והשליח עולה משום שנים.

הלך לבטל את הגט, אשכחיה באיסטרטא. in the street אמר ליה ההוא גיטא דיהבת לה האים כבר נתת לה הגט? אמר ליה יבילי לה. כבר נתתי! מי מישתעי, שמט נפיל מיניה. בשעה שדיבר לו נשמט ונפל הגט מיד השליח אמר ליה, לא אמרת לי יבילית לה?! לא אמרת לי שכבר הולכת! אמר ליה יבילי לה, ואמרת לי יהא לי בידך כבר נתתי לה ואמרה לי, יהא בידך! מה? מאחר שיש בידו לגרש, נאמן. השליח לומר כבר מסרתי או מאחר שנמצא בידו, אינו נאמן.

חלה שליח ששלח אחריו לבטלו, ורוצה השליח החולה לעשות עוד שליח מה את עבד ליה? כגיטין כקידושין. אין תעבדינה כגיטין, ביד כל אדם מצוי לגרש. אין תעבדינה כקדושין, לא ביד כל אדם מצוי לקדש: עיין 3:5 (ירו')

הלכה ב משנה בראשונה היה עושה בית דין במקום אחד ומבטלו. התקין רבן גמליאל הזקן שלא יהיו עושין כן מפני תיקון העולם

בראשונה היה משנה שמו ושמה, ושם עירו ושם עירה. מפני איזה סיבה, שינה שמו וכו' בגט התקין רבן גמליאל הזקן שיהא כותב איש פלוני וכל שם שיש לו, אשה פלונית וכל שם שיש לה מפני תיקון העולם:

גמרא לית הדא פליגא על ריש לקיש, דריש לקיש דאמר אין אדם מבטל שליחותו בדברים! פתר לה בבית דין שכחו מרובה.

מפני תיקון העולם. אמרין בשם ריש לקיש: שלא תבוא לידי ממזירות. ואמרין בשם ריש לקיש: שלא תהא יושבת עגונה. מאן דאמר שלא תהא יושבת עגונה, סבורה שביטל, והוא לא ביטל. ונמצאת יושבת עגונה. ומאן דאמר שלא תבוא לידי ממזירות, סבורה שלא ביטל, והוא ביטל, והיא הולכת ונישאת בלא גט, ונמצאו בניה באין לידי ממזירות. סבורה שביטל, והוא לא ביטל, ובא אחר וקידשה, תופסין בה קידושין. והיא סבורה שלא תופסין בה קידושין, והיא ממתנת עד שימות בעלה הראשון, והיא הולכת ונישאת, ונמצא בניה באין לידי ממזירות.

אמר רבי מנא סלקית לשיירא, ושמעית לר' יעקב בר אחא ורבי אימי בשם ריש לקיש: שלא תבוא לידי ממזרות. אמר רב הונא אפילו כמאן דאמר שלא תהא יושבת עגונה, אית ליה שלא תבוא לידי ממזירות.

עבר וביטלו? נישמעינה מן הדא: אם ביטלו הרי זה מבוטל. דברי רבי. רבן שמעון ב"ג אומר: אינו יכול לבטלו ולא להוסיף על תנאו. יאות אמר רבן שמעון בן גמליאל, מאי טעמא דרבי? דבר תורה הוא שיבטל והן אמרו שלא ביטל. ודבריהן עוקרין דברי תורה?! וכי זיתים על שמן, וענבים על היין, לא תורה הוא שיתרום, והן אמרו שלא יתרום

מפני גזל השבט. ולא עוד אלא שאמרו עבר ותרם אין תרומתו תרומה! אלמא יש כח ביד חכמים לעקור!

רבי אושעיה רבה אמר לרבי יודן נשייא, באגדה דסבך מאן דייק לן. זקנך=רבינו הקדוש, מי מדייק? איש פלוני וכל שם שיש לו?! הגע עצמך דהוה שמיה ראובן, ואפיק שמיה שמעון! ויאמר, אני איני שמעון! אלא " "אני פלוני" הרי מודה ששמו כך! וכל שם שיש לי"

יותר מיכן אמרו היו לו שתי נשים אחת ביהודה ואחת בגליל, ולו שני שמות אחד ביהודה ואחד בגליל, וכתב זה שביהודה he wrote his Judean-nick-name, in the divorce bill that he issued in Galil לגרש זו שבגליל. ושבגליל לגרש זו שביהודה, אינה מגורשת.

התקין ר"ג וכו' מתניתא שהיה מיהודה =הכתיבה ביהודה והגירושין יהא בגליל וכתב לגרש בגליל. מגליל וכתב לגרש ביהודה. אבל אם היו מיהודה וכתב לגרש ביהודה, מגליל וכתב לגרש בגליל הרי זו מגורשת.

אמר רבי אילי בתחילה לכתחילה צריך לומר כשהיה ביהודה וכתב לגרש בגליל "אני פלוני (שם שקורין לו ביהודה) שמיהודה, עם כל שם שיש לי בגליל" אם היה שרוי במקום אחר לא ביהודה ולא בגליל מגרש לאי זה שירצה. משתמש באיזה שם שירצה אמר ר' יוסי הדא דאת אמר לשעבר, אבל לכתחילה צריך למיעבד כהדא דרבי אילי.

אמר רבי אבין אם יצא לו שם במקום אחר, צריך להזכיר שלשתן.

תמן תנינן: כותבין גט לאיש אף על פי שאין אשתו עמו. ושובר לאשה אף על פי שאין בעלה עמה. ובלבד שיהא מכירם. והבעל נותן את השכר.

אמר רבי אבא: צריך שיהא מכיר את שניהן. ששמו ראובן ושמה רחל

אמר רבי אילא: צריך שיהא מכיר ל א י ש בגט, ולאשה בשוברה.

רבי אבון בר חייה בעי קומי ר' אילא, הגע עצמך שהביא אשה אחרת ששם בעלה כשמו, וימסרנו לה! וגירש בה. אמר ליה לכשיבואו ויעידו העדים.אים יערער בעלה, יחפשו העדים ויעידו: מעולם לא גירש איש הלזה! ולא כן אמר ריש לקיש עשו עדים החתומים על השטר כמי שנחקרה עדותן בבית דין! תמן בשאמרו לא חתמנו כל עיקר. ברם הכא באומר בזה חתמנו, ולא חתמנו על זה. [עיין ב"ב 167]

מתניתא פליגא על ר' אבא. בראשונה היה משנה שמו ושמה, שם עירו ושם עירה. אם במכירם בזה צריך =אפשר לשנות את שמותם?! אלמא אי"צ להכיר אף שם אחד!! אית בר נש דחכמין לחבריהון באפין, ולא ידעין שמהתהון. וסגי שידעו להעיד כי ראו בעל חוטם מגרש א ש ת ו בעלת גבן..ותו לא!

מתניתא פליגא על רבי אילי. התקין רבן שמעון בן גמליאל שיהו כותבין איש פלוני וכל שם שיש לו. אשה פלונית וכל שם שיש לה, מפני תיקון העולם. אלמא צריך להכיר שמות שניהן! מתניתא במגרש בעל כורחו. שכופין אותו לגרש חיישינן שלא יבא ויערער מה דאמר רבי אילא שאי"צ במגרש ברצונו. ואית דבעי מימר במגרש במקומות אחרים, מה דאמר רבי אילי במגרש באותו מקום. לא חיישינן כ"כ לרמאות [וסגי בהכרת שם האיש לבד]

כהדא: דושו אחוי דדודו, הוה משבק איתתיה מגרש אשתו אתא עובדא קומי רבנן, אמרין, היא תתן אגרא. והתנינן הבעל נותן את השכר! רבי אילי בשם שמואל במוחלת לו כתובתה. על כן ישלם עכ"פ שכר סופר

הלכה ג משנה אין אלמנה נפרעת מניכסי יתומין אלא בשבועה. נמנעו מלהשביע,

התקין רבן שמעון בן גמליאל שתהא נודרת ליתומין כל מה שירצו, וגובה את כתובתה

והעדים חותמין על הגט מפני תיקון העולם

והלל התקין פרוזבול מפני תיקון העולם:

גמרא בראשונה היו נשבעות לשקר וקוברות את בניהם שנאמר (ירמיהו ב) לשוא הכיתי את בניכם. ועוד שאימת נדרים עליהן יותר מן השבועות. עברה ונשבעה? רב הונא אמר אם נשבעה נשבעה. וגובה כתו'

רב אמר לכלתיה: אילולא דאנא ותרן, אפילו קלוסיתיה turban דעל רישך דידי הוא! שמואל אמר זכת בכלים שעליהם. מתניתא מסייעא ליה לשמואל: אין לו לא בכסות אשתו ולא בכסות בניו.

רב הונא אמר מפני מה התקינו זמן בגט? מפני מעשה שאירע. מעשה באחד שהיה נשוי את בת אחותו וזינת עד שהיא אשת איש, הלך והקדים זמנו בגט אמר מוטב שתידון כפנויה ואל תדון כאשת איש.

אמר רב הונא קשיתא קומי רבי יעקב בר אחא, כמאן דאמר מעשרות מן דבריהן. ברם כמאן דאמר מעשרות מן התורה. והילל מתקין על דבר תורה?! איך פרוזבול עוקר מצוות שמיטת כספים שהיא מה"ת? אמר רבי יוסי וכי משעה שגלו לבבל כלום נפטרו אלא ממצות התלויות בארץ, והשמט כספים נוהג בין בארץ בין בחוצה לארץ! ולכו"ע דאורייתא! חזר רבי יוסי ואמר: (דברים טו) זה דבר השמיטה שמוט. בשעה שהשמיטה נוהגת בארץ מדבר תורה, השמט כספים נוהג בין בארץ בין בחוצה לארץ דבר תורה. בשעת שהשמיטה נוהגת בארץ מדבריהם, השמט כספים נוהג בין בארץ בין בחוצה לארץ מדבריהן

תמן אמרין, אפילו כמאן דאמר מעשרות מדברי תורה, מודה בשמיטה שהיא מדבריהן. וזה דבר השמיטה שמוט. רבי אומר שני שמיטין: שמיטה ויובל. בשעה שהיובל נוהג השמיטה נוהגת מדברי תורה. פסקו היובלות, נוהגת שמיטה מדבריהן. אימתי פסקו היובלות? (ויקרא כה) לכל יושביה- בזמן שיושבין עליה ולא בזמן שגלו מתוכה. היו עליה והיו מעורבבין, שבט יהודה בבנימין ושבט בנימין ביהודה יכול יהא היובל נוהג? תלמוד לומר יושביה. לכל יושביה. נמצאת אומר כיון שגלו שבט ראובן וגד וחצי שבט מנשה בטלו היובלות:

הלכה ד משנה עבד שנשבה ופדאוהו, לשם עבד =רוצה להחזירו לרבו- ישתעבד. לשם בן חורין- לא ישתעבד.

רבן שמעון בן גמליאל אומר: בין כך ובין כך ישתעבד

עבד שעשאו רבו אפותיקי לאחרים, ושיחררו, שורת הדין אין העבד חייב כלום. לשלם לרבו שני אלא מפני תיקון העולם כופין את רבו שני ועושה אותו בן חורין, וכותב העבד לרבו שני שטר על דמיו

רבן שמעון בן גמליאל אומר: אינו כותב אלא משחרר:המשחרר=רבו ראשון, חייב לכתוב [כלומר לשלם דמים שהזיק מחמת השחרור]!

גמרא רבי אבהו בשם חזקיה: בדין היה שאפילו לשם עבד לא ישתעבד. דאיירי לאחר ייאוש ולמה אמרו ישתעבד? שלא יהא העבד מבריח עצמו מן רבו, וימסור עצמו לשביין. אמר רבי זעירא מתניתא אמרה כן דהיישינן להברחה: ורבו כשפדהו לשם עבד, יכול רבו ליתן דמיו להפודה, ולשחרר העבד נותן את דמיו ומשחררו. לא אמר אלא רבו =אים רוצה בכך... הא אחר לא. [ופליגא אמתניתין דמהני פדיית אחר לשם ב"ח]

רבי אילא בשם רבי יסא: בדין היה אפילו לשם בן חורין, ישתעבד. דאיירי לפני ייאוש ולמה אמרו לא ישתעבד? שלא להוציא לוזה על בני חורין.

אמר רבי יוסי מתניתא אמרה כן: רבן שמעון בן גמליאל אומר בין כך ובין כך ישתעבד. אלמא לפני ייאוש איירי שכשם שישראל מצווין לפדות בן חורין כך הן מצווין לפדות את העבדים.

אהן תנייא קדמייא סבר מימר, מצווין הן לפדות בני חורין ואין מצווין לפדות את העבדים. רבי יעקב בר אידי בשם ר"ל אמר הלכה כרבן שמעון בן גמליאל.

רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי אמר ייסי בן שאול בשם רבי: המתייאש בעבדו, אינו רשאי לשעבדו, וצריך לכתוב לו גט שיחרור. שמע רבי יוחנן ואמר יפה לימדני רבי יהושע בן לוי. כלום למדו גט שחרור לא מאשה?! מה אשה אינה יוצאה משום ייאוש, שצריכה ממנו גט, אף עבד אינו יוצא משום ייאוש. וצריך גט שיחרור.

שמעון בר בא בשם רבי יוחנן: עבד שברח מן השבויין אצל רבו, אין רבו רשאי לשעבדו וצריך לכתוב לו גט שיחרור.

ר' אבהו בשם רבי יוחנן אמר המפקיר את עבדו אינו רשאי לשעבדו ואינו צריך לכתוב לו גט שיחרור. אמר ליה ר' זעירא כל עמא אמרין דהוא צריך. ואת אומר אינו צריך?! שמא אינו מעכבו מלוכל בפסח. כהדא דתני (שמות יב) וכל עבד איש מקנת כסף ומלתה אותו. בשעה שהוא עובד את רבו הוא מעכבו לוכל בפסח, ובשעה שאינו עובד את רבו אינו מעכבו מלוכל בפסח.

סימא שתי עיניו כאחת, הפיל שני שיניו כאחת, יוצא בהן לחירות. זו אחר זו יוצא לחירות בראשונה, ונותן לו דמים בשנייה. ר' אילא בשם ריש לקיש: כמאן דאמר אינו צריך לכתוב לו גט שיחרור, ברם כמאן דאמר צריך לכתוב לו גט שחרור, ואת אומר משלם לו?!

אין לי אלא היוצא בשן ועין. מניין היוצא בכיפה ובהרנירק טיאונוס כלים שלובש בן חורין ובחרות של מלכים. court order ת"ל לחפשי ישלחנו מכל מקום.

בניו מה הן? היוצא בשן ועין- בניו עבדים. והיוצא משום ייאוש- בניו בני חורין. אמר רבי יוסי בר רבי בון לא מסתברא דלא חילופין, היוצא בשן ועין- הואיל ושיחררתו התורה בניו בני חורין. והיוצא משום ייאוש- הואיל ולא שיחררתו התורה בניו עבדים.

גר שמת, וביזבזו ישראל את נכסיו והיו שם עבדים בין גדולים בין קטנים יצאו לחירות. אבא שאול אומר: גדולים יצאו לחירות, קטנים לא יצאו לחירות. למה? שהן יצאו במיתת רבן. מעתה, אפילו קטנים? אמר ר' בא גדולים על ידי שיש בהן דעת לזכות את עצמן, יצאו לחירות. קטנים על ידי שאין בהן דעת לזכות לעצמן, לא יצאו לחירות. רבי יהושע בן לוי אמר הלכה כאבא שאול.

מחלפא שיטתיה דרבי יהושע, תמן אמר רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי, ורבי יוסי בן שאול בשם רבי: המתייאש מעבדו אינו רשאי לשעבד בו וצריך גט שחרור. והכא הוא אמר הכין! איך יצא הגדול בלי גט? אמרין, מה דאמר רבי יהושע בתחילה. שמא לשעבר?! דלא יהב, לא יהב,

(דילמא לשעבר?!)

שמענו דאמר רבי יוחנן יפה לימדני רבי יהושע בן לוי, דילמא הלכה כאבא שאול?! שמא סובר ריו"ח דאף קטן זכה בעצמו!

אמתיה דרבה בר זוטרא ערקת. אתייאש מינה. אתא שאל לרבי חנינה ולר' יהושע בן

לוי, אמר אינו רשאי לשעבדה. מהו לכתוב לה גט שיחרור? האים צריכה? אמר ליה אם כתבת, יאות את עבד!

רבי חנינה בשם רבי ישמעאל בי רבי יוסה: עבד שנשא בת חורין לפני רבו, יצא לחירות. אמר רבי יוחנן: אמש הייתי יושב ושונה הכותב כתב קידושין לעבדו או כתב נישואין לאמתו, רבי אומר זכה. וחכמים אומרים לא זכה! אהן תנייא קדמייא ר"יבר"י סבר לה כרבי סבר כרבי זכה.

עשה רבו אפו' ושיחררו מי משחרר? רב אמר בין רבו הראשון ובין רבו השני. שניהם יש להם כח לשחרר אמר רבי יוחנן אין לך משחרר אלא רבו הראשון בלבד. אין לשני בו כלום...

התיב ר' חגיי קומי ר' יוסי מתניתא פליגא על רב. ישראל שהלוה את גוי על חמצו, אחר הפסח מותר בהנאה. אין תימר ברשות ישראל הוא, ויהא אסור! מה עביד לה רב? אלמא שני לא קנה משכון אמר רבי יודן קל הוא בשחרור. כהדא דתני: העושה עבדו אפותיקי מכרו אינו מכור. שיחררו משוחרר. אילו המשעבד שדה לחבירו והלך ומכרה שמא אין בעל חוב בא וטורף?! אלמא "הקילו בשחרור" [וה"ה לעניין רבו שני..]

חייליה דרבי יוחנן מן הדא: רבן שמעון ב"ג אומר: אינו כותב אלא משחרר. והאי "משחרר" וודאי אראשון קאי [שהזיק שעבוד חבירו,וחיב לשלם]

הסבר איך מועיל שיחרור של הלווה [רבו ראשון]? אמר רבי אבהו פתח לנו רבי יוחנן, פתח בדה: לא מצינו עבד משתחרר וחוזר ומשתעבד. מעתה לא יכתוב לו שטר על דמיו?! אמר רבי אילא מוטב שיאמר לו תן לי מאתים זוז שיש לי בידך ולא שיאמר לו עבדי אתה.

רשב"ג אומר..רבנין דקיסרין אמרין בשם רבי ביסא אתיא דרבן שמעון בן גמליאל כרבי מאיר. כמה דרבי מאיר קונס בדברים. כן רבן שמעון בן גמליאל קונס בדברים. =ק ו נ ס [בדיני ממונות] דתני שטר שיש בו ריבית קונסין אותו ואינו גובה לא את הקרן ולא את הריבית דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים גובה את הקרן ולא את הריבית:

הלכה ה משנה מי שחציו עבד וחציו בן חורין עובד את רבו יום אחד ואת עצמו יום אחד דברי בית הלל. בית שמאי אומרים תיקנתם את רבו ואת עצמו לא תיקנתם!! לישא שפחה אינו יכול, בת חורין אינו יכול לבטל והלא לא נברא העולם אלא לפירייה ורבייה שנאמר (ישעיהו מה) לא תוהו בראה לשבת יצרה אלא מפני תיקון העולם כופין את רבו ועושה אותו בן חורין וכותב שטר על חצי דמיו. חזרו בית הלל להורות כדברי בית שמאי:

גמרא היאך איפשר חציו עבד וחציו בן חורין? תיפתר או כרבי דרבי אומר אדם משחרר חצי עבדו. או דברי הכל בעבד של שני שותפין, ועמד אחד מהן ושיחרר חלקו. מצא מציאה ביום של רבו, של רבו. ביום של עצמו, של עצמו. ולית מחר בעי יעברה ליה למריה?!

קידש אשה, ביום של מריה אין חוששין לקידושיו. ביום של עצמו, חוששין לקידושיו? ולא כן אמר ר' חייה בשם ר' יוחנן מי שחציו עבד וחציו בן חורין קידש אשה אין חוששין לקידושיו. דכוותה גירש אין חוששין לגירושיו =לא נאסרה לכהן

תמן תנינן: אין נושאין נשים במועד. שמעון בר אבא בשם ר' יוחנן: משום ביטול פרייה ורבייה. בעון קומי רבי יוסי עבד מהו שישא אשה במועד? אמר ליה נישמעינה מן הדא: ליבטיל? והלא לא נברא העולם אלא לפירייה ורביה! ואמר ר' שמעון בר אבא בשם ר' יוחנן כל שהוא מצווה על פרייה ורבייה אסור לו לישא אשה במועד:

הלכה ו משנה המוכר את עבדו לגוי או לחוצה לארץ, יצא בן חורין

אין פודין את השבויין יותר על דמיהן מפני תיקון העולם

אין מבריחין את השבויין מפני תיקון העולם. רבן שמעון בן גמליאל אומר מפני תקנת שבוים

אין לוקחין ספרים תפילין ומזוזות מן הגוים יותר על דמיהן, מפני תיקון העולם:

גמרא לגוי- אפילו בארץ ישראל.

מי משחררו? רבו ראשון נותן דמיו, והשני הגוי שלקחו משחררו

ובחוצה לארץ אפילו ישראל. נימר, אם ידע רבו השני, שיש איסור בדבר שניהן נותנין את דמיו. ואם לאו, הראשון נותן את דמיו, והשני משחררו

"אני פלוני בן פלוני מוכר את עבדי פלוני אנטיוכי" היא עיר חו"ל יצא לחירות. "השרוי בלוד" לא יצא לחירות. דכך רצה לומר: אני פב"פ השרוי בלוד מוכר את עבדי "ה"אנטוכי"

תני: יוצא עבד עם רבו בחוצה לארץ, לפיכך אם מכרו לשם מכור. אים הלך אחר רבו לחו"ל ומכרו רבו, הרי"ז מכור

בא לחוצה לארץ על מנת לחזור עבד שבא עים אדונו מא"י לחו"ל, ע"מ לחזור--כופין את האדון לחזור כופין אותו לחזור. על מנת שלא לחזור, ושוב רוצה העבד לחזור אין כופין אותו לחזור.

ברח מחו"ל לארץ, רשאי להחזירו.

ברח מארץ לחוצה לארץ, רבי יאשיה בשם ר' חייה רבא אמר מותר. למכרו שם ר' הושעיה רבה אמר מותר. רבי מרינוס בריה דר' הושעיה רבה אמר אסור. א"ר זעירא לא פליגין, מ"ד מותר, בלמוד לברוח לשם. כבר עשה כן פעמים רבות ומאן דאמר אסור, בשאינו למוד לברוח לשם. אמר ר' יוסי ולא פליגין מאן דאמר אסור, ביכול להביאו משם. ומ"ד מותר, בשאינו יכול להביאו משם.

תני: ואם התנה עמו מותר.כשמתנה עם העבד אני לוקח אותך ע"מ ללכת לחו"ל עד כדון בגדולים. בקטנים, ניתני עם רבהון? יכול להתנות עים האדון עד כדון בשהיה רבו ישראל, היה רבו גוי? ולקח ממנו קטן

רבי טבלא זבין =לקח עבדיה, ומתני עם רבהון.

ר' יצחק די הכן, הוון ליה עבדיה, ערקין לכנותהון כפרים אתא שאל לר' אימי ואורי ליה: אוני =שטר מתנה הרשום בערכאות אסור. אונטריס =חליפין [מחמת שהיה חייב מעות למישהו] שרי. אפרכורים =מסלק עצמו [אינו מקבל שום תמורה] צריכה.

אין פודין את השבויין יותר מדמיהן מפני תיקון העולם. ואין מבריחין את השבויין מפני תיקון העולם . שלא ישבו עוד

ואין מבריחין...רשב"ג אומר מפני תקנת השבויין דלא יהוון קטריגון. יאסרו ויענו את השבויין יותר ויותר

תני: גוי מוכר ספרים תפילין ומזוזות אסור ליקח ממנו. והא תני מעשה בגוי אחד בצידן שהיה מוכר תפילין ומזוזות ובא מעשה לפני חכמים ואמרו מותר ליקח ממנו. ר' שמואל בר נתן בשם ר' חמא בר חנינה בגר שחזר לסורו הוה:

הלכה ז משנה המוציא את אשתו משום שם רע, לא יחזיר. משום נדר, לא יחזיר.

רבי יהודה אומר: כל נדר שידעו בו הרבים לא יחזיר, ושלא ידעו בו הרבים יחזיר

ר' מאיר אומר: כל נדר שהוא צריך חקירת חכם, לא יחזיר. ושאינו צריך חקירת חכם, יחזיר.

אמר ר' אלעזר: לא אסרו זה אלא מפני זה

אמר ר' יוסי בי ר' יהודה: מעשה בצידן באחד שאמר לאשתו קונם שאיני מגרשך וגירשה והתירו לו חכמים שיחזירנה מפני תיקון העולם:

גמרא ותני: מפני מה אמרו חכמים המוציא משום שם רע לא יחזיר? שהרי המוציא את אשתו משום שם רע והלכה ונישאת לאחר, וילדה ממנו בנים, לאחר זמן נמצאו הדברים בדאים, אמר אילו הייתי יודע שהדברים בדאים אילו היה אדם נותן לי באשתי מאה מנה לא הייתי מגרשה, ונמצא גט בטל ובניה ממזירין. ומתוך שהוא יודע שאם הוא

מגרשה שהיא אסורה לחזור לו, אף הוא נותן לה גט שלם משעה ראשונה.

תני: מפני מה אמרו המוציא את אשתו משום נדר לא יחזיר? שהרי המוציא את אשתו משום נדר והלכה ונישאת לאחר, וילדה ממנו, ונמצא נדר בטל. אמר אילו היית יודע שהיה הנדר בטל, אילו היה אדם נותן לי באשתי מאה מנה לא הייתי מגרשה. ונמצא גט בטל והוולד ממזר, ומתוך שהוא יודע שאם הוא מגרשה שהיא אסורה לחזור לו, אף הוא נותן לה גט שלם משעה ראשונה.

שאינו צריך חקירת חכם יחזיר אמר ר' זעירה תדע לך שעילה היה רוצה לגרשה, שהרי נדר שאינו צריך חקירת חכם היה.ובקל היה אפשר להסתדר ולא עשה כן—ע"כ ששנא אותה,וא"א לו להוציא לעז אמר ר' זעירה תדע לך שעילה היה רוצה לגרשה, שהרי נדר שלא ידעו בו רבים היה.ובקל אפשר להתיר נדר שלא הודר ברבים

אמר רבי לעזר לא אסרו זה אלא מפני זה. [בדין היה שאפילו נדר שהוא צריך חקירת חכם יחזיר, שהזקן עוקר את הנדר מעיקרו ואין כאן משום פריצות דנדרים]

עיין בבלי, ס"ל טעמא משום בזיון בנות ישראל בבי"ד וכו' מפני מה אסרו נדר שצריך חקירת חכם, מפני נדר שאין צריך חקירת חכם:

הלכה ח משנה המוציא את אשתו משום איילונית, רבי יהודה אומר לא יחזיר. וחכמים אומרים יחזיר.

נישאת לאחר והיו לה בנים, והיא תובעת כתובתה, מבעלה הראשון אמר ר' יהודה: אומר לה שתיקותיך יפה מדיבורייך:

גמרא תני: מפני מה אמרו המוציא את אשתו משום איילונית לא יחזיר? שהרי המוציא את אשתו משום איילונית והלכה ונישאת לאחר, וילדה ממנו בנים, ואמר אילו הייתי יודע שאשתי יולדת, אילו היה אדם נותן לי באשתי מאה מנה לא הייתי מגרשה, ונמצא גט בטל והוולד ממזר. ומתוך שהוא יודע שאם הוא מגרשה והיא אסורה לחזור לו, אף הוא נותן לה גט שלם משעה ראשונה.

אמר ר' זעירה מפרש דברי חכמים תדע לך שעילה היה רוצה לגרשה, שהרי כמה נשים נשואין איילונית, ועל ידי שיש להן נחת רוח מהן, מקיימין אותן.

רבי יהודה אומר לא יחזיר. ואת אמר כן?! איך יכול "לקלקלה" [באמירת שתוקייך...]? אמר רבי יוחנן לית כאן ר' יהודה אלא רבי מאיר. ותני כן משום ר' מאיר: אומר לה שתיקותיך יפה מדיבוריך:

הלכה ט משנה המוכר את עצמו ואת בניו לעכו"ם, אין פודין אותו. אבל פודין את הבנים לאחר מיתת אביהן

המוכר שדהו לעכו"ם, וחזר ולקחה ממנו ישראל, הלוקח מביא ביכורים מפני תיקון העולם:

גמרא מתניתא בשמכר עצמו ושנה. אבל אם מכר עצמו פעם אחת פודין אותו. ואם מכר עצמו ללודים אפילו פעם אחת אין פודין אותו. מעשה באחד שמכר את עצמו ללודים אתא עובדא קומי ר' אבהו אמר מה נעשה? מפני חייו עשה.

שייך לדמאי פרק ה. מעשרין משל גוי על של ישראל..
מתניתא דרבי מאיר. דרבי מאיר אמר אין קניין לעכו"ם בא"י לפוטרו מן המעשרות. רבי יודן ורבי שמעון אומרין יש קניין לעכו"ם בארץ ישראל לפוטרו מן המעשרות. רבי אימי בשם ריש לקיש: טעמא דרבי מאיר (ויקרא כה) והתנחלתם אותם לבניכם אחריכם לרשת אחוזה. הקיש עבדים לאחוזה. מה עבדים אתם קונין מהן ואין הם קונין מכם. אף אחוזה אתם קונים מהם, והם אינם קונים מכם. א"ר אלעזר בי רבי יוסי קומי ר' יוסי, והא מסייעא לרבי מאיר (שם) והארץ לא תמכר לצמיתות. לחולטנות. אמר ליה כל גרמא אמרה כל עצמו אומרת.. דהיא מסייעא לרבי שמעון! לא תימכר. הא אם נמכרה, חלוטה היא!

רבי הונא דציפורי אמר, הנהיג רבי חנינה בציפורין כהדא דר' שמעון.

ר' זעורה קומי ר' אבהו בשם ר' אלעזר אף על גב דרבי מאיר אמר אין קניין לעכו"ם בארץ ישראל להפקיעו מן המעשרות, מודה שיש לו בה קניין נכסים. מהו קניין נכסים? אמר רבי אבא אכילת פירות. גוי יכול לזכות בפירות השדה והתנינן ראיה הלוקח מביא ביכורים מפני תיקון העולם. ויביא ביכורים דבר תורה! מוכח מזה שיש קניין פירות לעכו"ם [וסגי האי ק"פ לפטור מן הבכורים-דתליא בהא] וע"כ פטור מה"ת (אף לר"מ. דמתניתין לכו"ע מיתניא)

קנה שדה ביובל בזמן שהיובל נוהג רבי אילא אמר קנה קרקע =מביא וקורא. אבא בר ממל אמר לא קנה קרקע. מתיב ר' אבא בר ממל לרבי אילא, על דעתיך דאת אמר קנה קרקע, יחפור בה בורות שיחין ומערות! אמר ליה התורה אמרה (שם) ושב לאחוזתו בעיינו. אייתי ר' יעקב בר אחא שמועתא קדמיהון, ולא ידע' דעוד אינון פליגין! הביא לפני ראב"מ ור' אילא שאפילו בזה [מוכר שדהו בשעת היובל] נחלק ר"ל [וס"ל דק"פ לאוו כקה"ג] רבי יוחנן אמר מביא וקורא. רבי שמעון בן לקיש אמר אינו מביא וקורא.

אמר רבי לעזר בי ר' יוסי קומי ר' יוסי, כל עמא מודיי שהוא מביא, מה פליגין? בקרייה. רבי יוחנן אמר מביא וקורא. רבי שמעון בן לקיש אמר מביא ואינו קורא:

מסכת גיטין פרק ה

הלכה א משנה הניזקין שמין להן בעידית, ובעל חוב בבינונית, וכתובת אשה בזיבורית. רבן שמעון בן גמליאל: אומר אף כתובת אשה בבינונית:

קל וחומר להקדש.

גמרא אמר רבי אבא בר פפי קומי ר' יוסי, מה אנן קיימין? אם להכשר נזקין, הדא דתנינן (שמות כא) שור רעהו ולא שור הקדש! אם לניזקי גופו, הדא היא דתני רבי חייה נזקין להדיוט ואין נזקין לגבוה! המזיק גבוה, פטור! אלא כן קיימין באומר הרי עלי מאה מנה להקדש, שלא תאמר יעשה בעל חוב ויגבה בבינונית, לפום כן צריך מימר הניזקין שמין להן בעידית, קל וחומר להקדש.

תני רבי חייה: נזק וחצי נזק נגבין מן המשועבדין. ניחא נזק. חצי נזק, לא מגופו הוא משלם? אמר רבי יוסי תיפתר בשור תם שהזיק והלך הבעל ומכרו, כבר נשתעבד גופו לבעל הנזק. רבנן דקיסרין אמרין תיפתר שזקפן עליו מלוה. מעתה, לא תגבה אלא בבינונית? מאחר שעיקרו נזק, גובה בעידית.

שדהו- פרט למשועבד. כשלווה בשטר ושיעבד קרקעו ואח"כ הזיק, אינו גובה ממנו כרמו- פרט להקדש. מה אנן קיימין? אם בשהזיק ואחר כך הקדיש, הדא היא דתנינן הקדיש תשעים מנה והיה חובו מאה מנה. ערכין6:2 גובה מן ההקדש! אם בשהקדיש ואחר כך הזיק, הדא הוא דתנינן שור רעהו ולא שור הקדש! אמר ר' יודן תיפתר בשור ש ל הקדש שרעה לתוך שדה הדיוט.ואשמעינן קרא דפטור אמר ליה ר' מנא אנן בעינן ק ר ק ע ה ק ד ש ואת אמרת תוך שדה הדיוט?! אלא כן אנן קיימין, באומר הרי עלי מאה מנה להקדש, והלך הוא והזיק.נמצא חייב מנה להקדש ומנה לניזק שלא תאמר אילו נזקין, ומלוה בעדים, הנזקין קודמין. וכא, קודם הנזק להקדש, לפום כן צריך מימר כרמו פרט להקדש.שהקדש קודם לניזקין

שדהו- פרט למטלטלין. כרמו- פרט לראוי כבמחוזק.

שדהו פרט למטלטלין. בהן דלא בעי מיתן מטלטלין משעה ראשונה. אים ממאן לפרוע, אין יורדין למטלטלין. אבל אם בעי מיתן מטלטלין משעה ראשונה, ייבא כהדא דתני אין לי אלא קרקע, מניין שאם רצה ליתן כסף? תלמוד לומר כסף ישיב לבעליו.

מה בעית מימר קרקע עיקר? או נימר כסף עיקר, ולא יחליטו לו קרקעות משעה ראשונה, ואנן חמיי רבנין מחלטין לו קרקעות!!

כרמו פרט לראוי כבמוחזק. רבי לעזר בשם רבי ניסא: בשחפר אביו בור והזיק בחיי אביו, ונפלו לו נכסים מאבי אביו אחר מיתת אביו, הייתי אומר ישתעבדו נכסים לאותו נזק, לפום כן צריך מימר כרמו פרט לראוי כבמוחזק.

מיטב שדהו ומיטב כרמו של מזיק דברי רבי ישמעאל. רבי עקיבה אומר מיטב שדהו ומיטב כרמו של ניזק. קשיא על דרבי עקיבה, ניזוק ואת אמר כן?! המזיק משלם! לא הניזוק! אלא בית דין רואין אי זהו שדהו יפה לפני הניזוק. כ גובה מן המזיק, כפי "עדית דניזק" ושומה לה כמוה.

[דבר חדש...כהדא דתני יכול אם אכלה מן העידית שמין לו מן העידית. מן הזיבורית שמין לו מן הזיבורית. אם אומר את כן נמצאת משביח את הניזק! [היך עבידא? עידית שבזיבורית טבא סגין כשגדילה פירות יפים בשדה זיבורית הם מעולים ביותר! ואם תלך אחר ה פ י ר ו ת שאכל, כגון אכל פירות עידית ישלם פ י ר ו ת עידית שבשדה המזיק [וכגון ששדה המזיק זיבורית] , הרי אתה משביח את הניזק] אלא רואין את ה ש ד ה, אים עידית שמין לו מן העידית. וזיבורית שמין לו מן הזיבורית. נמצא משלם מן העידית על העידית, ומן הזיבורית על הזיבורית]

ולית לרבי עקיבה הניזקין שמין להן בעידית?! ליתה מן התורה. איתה מן התקנה.מה"ת משלם אף מזיבורית דמזיק [בבלי]

מפני מה אמרו הניזקין שמין להן בעידית? מפני הגזלנין. שיהא אדם אומר מה בידי גזל? מה בידי מזיק? למחר רואין בית דין שדה יפה שלי ונוטלין אותה מלפני. וסומכים אותה למקרא מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם. עד כדון קרקעו. משכונו? מי שהזיק וגובין ממנו משכון למד מקרקעו. מה קרקעו בעידית. אף משכונו בעידית.
ובעל החוב בבינונית. מפני הרמאין. שלא יהא אדם רואה את שדה חבירו יפה ומלוה אותו מעות ועוקף ונוטלה ממנו. מעתה לא ישומו לו אלא בזיבורית? אמר ר' יודה וכיני, אלא שלא לנעול דלת בפני אדם. שלמחר הוא רוצה ללוות ואינו מוצא. דרש ר' סימאי (דברים כד) והאיש זה שליח בית דין, שאם נכנס המלוה הוא מוציא את היפה. ואם נכנס הלוה הוא מוציא את הרע. הא כיצד? שליח בית דין נכנס ומוציא את הבינונית. [ר' ישמעאל אומר דבר תורה הוא שיכנס הלוה, דכתיב והאיש אשר אתה נושה בו יוציא אליך את העבוט החוצה] עד כדון משכונו. קרקעו למד ממשכונו. מה משכונו בבינונית. אף קרקעו בבינונית

פשיטא דא מילתא: מלוה שהיא נעשית בו כפרנות, =כפר בו ולבסוף נעשה מעשה בי"ד אינה נשמטת. כפרנות היא נעשית מלוה, משמטת. רבי ירמיה בעי אף למידת הדין כן היא, מלוה שהיא נעשית כפרנות, גובה מן העדית. כפרנות שהיא נעשית מלוה, גובה בבינונית.

אין שם אלא עידית, גובה בעידית. בינונית, גובה בבינונית. זיבורית, גובה בזיבורית.

עידית ובינונית, הניזקין שמין להן בעידית, בעל חוב וכתובת אשה בבינונית.

בינונית וזיבורית, הניזקין ובעלי חוב שמין להן בבינונית, וכתובת אשה בזיבורית.

היתה עידית שלו יפה משל כל אדם, עידית היא. בינונית שלו יפה משל כל אדם, בינונית היא. זבורית שלו יפה משל כל אדם, זיבורית היא. כ פשיטא דבשלו הן שמין ל ה ח מ י ר עליו
היתה עידית שלו, בינונית של כל אדם? שמא ל"א בשלו הן שמין ל ה ק ל עליו [וחייב ליתן עידית שלו לבע"ח] ר' זירא ור' אילא בעי נישמעינה מן הדא:רצו לפשוט מזו בינונית וזיבורית, הניזקין ובעלי חוב שמין להן בבינונית, וכתובת אשה בזיבורית. [וכמה דאת בעי עידית ובינונית דוחין לבעלי חוב בבינונית, ודכוותה בינונית וזיבורית ידחו הניזקין לבעלי חוב בזיבורית!] תפשוט מינה בעית ר"ז דבשל עולם הן שמין! וחייב ליתן עידית שלו דהיא בינונית דעלמא רבי יוסי בר בון בשם רב חסדא תיפתר שהיתה לו עידית ומכרה, וכבר נדחו לבעלי חוב לגבות בבינונית.כבר נשתעבד שדה-הבינונית

וכתובת אשה בזיבורית- אמר רבי ירמיה לא שנו אלא מנה מאתים, אבל כתובת אלף דינר גובה בבינונית. ורבי יוסי אומר אפילו כתובת אלף דינר אינה גובה אלא מן הזיבורת. ואתיין אילין פלוגוותא כאילין פלוגוותא. כל זמן שהיא בבית אביה גובה כתובתה לעולם. כל זמן שהיא בבית בעלה גובה כתובתה עד עשרים וחמש שנה. רבי סימון אמר רבי יהושע בן לוי לא שנו אלא כתובת מנה מאתים אבל היתה כתובתה אלף דינר גובה כתובתה לעולם. אתא רבי אבהו בשם רבי יוחנן ואפילו כתובה של אלף דינר אינה גובה אלא עד עשרים וחמש שנה. ואתייא דרבי יוסי כרבי יוחנן. ודרבי ירמיה כר' יהושע בן לוי.

תנינן תמן הכותב נכסיו לבניו וכתב לאשתו קרקע כל שהוא איבדה כתובתה. רב אמר במזכה על ידה. ושמואל אמר במחלק לפניה. רבי יוסי בר חנינה אמר מקולי כתובה שנו כאן.

ותני בר קפרא מקולי כתובה שנו. א"ר בא טעמא דרבי יוסי בן חנינה לא סוף דבר בכתובת מנה מאתים. אלא אפילו כתובה של אלף דינר מקולי כתובה שנו:

הלכה ב משנה אין נפרעין מנכסים משועבדין במקום שיש בני חורין ואפי' הן זיבורית
אין נפרעין מניכסי יתומין אלא מן הזיבורית:

גמרא רבי יוחנן בשם רבי ינאי אין נפרעין מניכסי יתומים קטנים אלא בשטר שהריבית אוכלת בו. ויש אומרים אף לכתובת אשה. אמר רבי אימי מפני מזונות. שאוכלת מזונות היתומים, עד שגובה הכתובה אמר רבי מתניה מאן חש למזונות? ר"ש. דרבי שמעון אמר במגבה הדבר תלוי.כתובות4:1 (כ"ז שלא גבתה כתובתה—אף שכבר עמדה בדין—יש לה מזונות) מאי כדון? לרבנן דר"ש מ"ט? מפני חינה. כדי שיהו הכל קופצין עליה לישאנה. ויש אומרים אף לגזילה ולניזקין. נזקקין ליתומים קטנים אמר רבי יוסי בי רבי בון אף אנן תנינן תרתיהן: לגזילה- מן הדא ב"ק10:1 אם היה דבר שיש לו אחריות חייבין לשלם. לניזקין- מן הדא: ואין נפרעין מן הנכסים של יתומין אלא מן הזיבורית. כיני מתניתא אין נפרעין מניכסי יתומים לניזקין, אלא מן הזיבורית.

והתני עמד הבן תחת האב, הניזקין שמין להן בעידית, ובעלי החוב בבינונית, וכתובת אשה בזיבורית! אמר רבי יוסי בי רבי בון כאן ביתום גדול. כאן ביתום קטן:

הלכה ג משנה אין מוציאין לאכילת פירות, ולשבח קרקעות, ולמזון האשה והבנות, מנכסים משועבדים מפני תיקון העולם

המוצא מציאה לא ישבע מפני תיקון העולם:

גמרא אמר רבי חנינא מפני שאין להן קצבה.

ראובן גזל שדה משמעון, ומכרה ללוי, ובא שמעון וטרפה מלוי, לוי גובה קרן ממשועבדין של ראובן, ושמעון גובה אכילת פירות מבני חורין של לוי.

עמד לוי והשביח, לוי גובה את הקרן ממשועבדין של ראובן. וגובה את השבח מבני חורין של שמעון. רבי חייה בשם ר' יוחנן אמר והוא שקדם מקחו של זה גד [שלקח שדה משמעון] לשבחו של זה, אבל אם קדם שבחו של זה לוי למקחו של זה, לוי גובה את השבח אפילו ממשועבדין של שמעון.=גד

ר' בא רבי חייה בשם רבי יוחנן אמר אף באכילת פירות כך היא עבדא, אפיק ד' דינרין והוא שבח אשתא=שש לוי גבי ארבעתי דינרייא ממשועבדין של שמעון, וגבי תרין אחרונייא מבני חורין של ראובן שיהא ידו על העליונה לגבי הגזלן-עיין ההמשך ר' אבין בשם רבנין דתמן: אין לך יורד ברשות וידו לתחתונה אלא אצל שמעון. רבי יוסי בי ר' בון בשם רבנין דתמן: אין לך יורד ברשות וידו לעליונה אלא אצל ראובן.לגבי הגזלן-ידו על העליונה. לגבי בעה"ב- על התחתונה

ראובן שגזל שדה משמעון ומכרה ללוי, והלך לוי ונתנה מתנה ליהודה. ובא שמעון וטרפה מיהודה, יהודה לא אזיל גבי לוי, דהיא מתנה.ואין בו אחריות לוי אזל גבי ראובן,וגובה ממנו דהיא מכירה. ולא מתנה יהבתינה?מה איכפת לך?.. יכל הוא מימר ליה בעי הוינא מיתן ליה וישלם לי טיבו.רציתי ליתן לו מתנה כדיי שישלם לי טובה

ראובן גזל שדה משמעון ונתנה מתנה ללוי, והלך לוי ומכרה ליהודה. ובא שמעון וטרפה מיהודה, יהודה אזל גבי לוי דהוא מכרה, לוי לא אזיל גבי ראובן, דהיא מתנה. דמר רבי יוסי בשם רבנין אין שיעבוד למתנה.

ראובן גזל שדה משמעון אביו , ומכרה ללוי, ולא הספיק לכתוב טרפו על ראובן הגזלן עד שמת שמעון אביו . דמאן היא? רב הונא וחייה בריה דרב. חד אמר אם כתב שטר טרפו, של ראובן. ואם לאו, של לוי היא. וחרנה אמר: היא כתב, היא לא כתב, של לוי היא. א"ר מנא לא מסתברא דלא, דראובן מסתברא שהיא של ראובן דיכיל למימר ליה: מילי דלא דידי זבנת לך. אמר ר' יוסי בר בון לא מסתברא דלא דלוי, דלאקומיך אקום לזביניה טביאת. הרי חזרת להקים המקח בידך... [עיין בבלי ב"מ טז]

מהו לגבות פרנסה להשיא הבנות מן המשועבדין? אמר רבי זעירא רבי יוחנן לא גבי. מאן גבי? ר' חנינה ור' אילאי גבי.

רבי יסא איתפקד מדל the belongings דיתמין והוו תמן בעיין פרנסה ממ ט ל ט ל י. אעיל עובדא קומי ר' אלעזר וקומי ר' שמעון בן יקים. אמר רבי שמעון בן יקים לא מוטב שיתפרנסו מן של אביהן ולא מן הצדקה?!

אמר ליה רבי לעזר: דבר שאילו יבואו לפני רבותינו, אין נוגעין בו, ואנו עושין בו מעשה?! אמר ר' יסא אנא יהיב, ואי קמון יתמין ועררין אנא יהיב לון. אפילו כן חמון ולא עררון.

גזר דין נפק: ציפור בת אבשלום, רבי סימון ורבי יעקב בר אידי בשם ר' שמעון בר בא אנא ורבותינו גבינו לה מן המטלטלין כמנהג מקומה.

רב הוה כתיב לרבי אגרין על דעתיה דר' חייה רבה, והוה ר' חייה כתיב ביני שיטייא: עמדו היתומין ומכרו, גובין מן הפרנסה ואין גובין מן המזונות. עמדו ושיעבדו, השיעבוד הזה איני יודע מהו?

תנא לוי: אחד שיעבוד האב ואחד שיעבוד הבן, גובין מן הפרנסה ואין גובין מן המזונות. אמר רבי אבא לית כאן בשיעבוד האב אלא בשיעבוד הבן. אם בשיעבוד האב, אם בחיי האב אינו גובה, לפרנסה לא כל שכן לאחר מיתת האב!

רבי חמא בר עוקבה בשם ר' יוסי בר חנינה: נישאו הבנות, אלמנה ניזונת מהן.מנכסי הבנות כשירשו הן כל הנכסים ורבי יוסי כדידיה. דאמר ר' יהודה בן אחותו דר' יוסי בר חנינה בשם ר' יוסי בי רבי חנינה: אפילו מתו,הבנות אלמנה ניזונות מהן.מנכסים שירש הבעל

[בני בנים מה הן? אי עומדים במקום האב לעניין כתובת בנין דכרין רבי מנא אמר בני בנים הרי הן כבנים. רבי יוסי אמר אין בני בנים כבנים. ר' שמואל בריה דר' יוסי בי רבי בון ורבי מתנייה הוון יתבין, סברין מימר היא בני בנים שכאן, היא בני בנים של הלן.לעניין קיום פו"ר אמר לון רבי יוסי בי ר' בון בני בנים קפצה עליהן ירושת תורה] שייך ירו' כתובות 4

תמן תנינן מנה לאבא בידך, אין לו בידי אלא חמשים דינרין פטור. מפני שהוא כמשיב אבידה. אמר ר' לעזר תקנה תיקנו בו כדרך שתיקנו במציאה. דתנינן המוצא מציאה לא ישבע מפני תיקון העולם.

אמר ר' בא מתניתא בשאמרו לו שני שוורין מצאת לי. וזה אומר לא מצאתי אלא אחד. אבל אם אמר לו שני שוורים מצאתי לך והחזרתי לך אחד מהם, והוא אומר לו לא החזרתה לי את שניהם, לא בזה תיקנו. וחייב שבועה

ר' פדת בשם רבי יוחנן, ר' יעקב ב"א בשם ריו"ח: בזה תקנו! אבל בראשונה, דבר תורה היא. פטור משבועה אף קודם התקנה! כהדא דתני: יכול אמר לו שני שוורים מצאת לי והוא אמר לא מצאתי אלא אחד, יכול יהא חייב? תלמוד לומר (ויקרא ה) או מצא אבידה וכחש בה. פרט לזה שלא כיחש. אבל אם אמר לו עומד הייתי בראש גגי וראיתיך מושך שני שוורים. שני שוורים קשורים משכת לי ,והוא אומר לא משכתי אלא אחד, בזה תיקנו! ודכוותה עומד הייתי על אבא בשעת מיתתו וטענך מנה והודיתה לו. והוא אומר לא הודיתי אלא חמשים, בזה תיקנו!

הלכה ד משנה יתומים שסמכו אצל בעל הבית או שמינה להן אביהן אפיטרופוס, חייב לעשר פירותיהן

אפיטרופוס שמינהו אבי יתומים, ישבע. ושמינהו בית דין לא ישבע. אבא שאול אומר חילוף הדברים:

גמרא (במדבר יח) אתם פרט לשותפין. אתם פרט לאפיטרופוס. אתם פרט לתורם שאינו שלו.

אתם פרט לשותפין. והתנינן השותפין שתרמו? אלא כאן בתרומה גדולה. כאן בתרומת מעשר.כתיב מיעוטא כלום למדו תרומה גדולה לא מתרומת מעשר! אלא כאן להלכה. כאן למעשה.לכתחילה לא יתרומו, בדיעבד-מהני

אתם פרט לאפיטרופוס. והתניא יתומים שסמכו אצל בעל הבית או שמינה להן אביהן אפיטרופוס, חייב לעשר פירותיהן! חברייא אמרין כאן לאפיטרופין לעולם. כאן לאפיטרופין לשעה. ר' יוסי בעי אם באפיטרופין לעולם, ודא דתני מוכר הוא עבדים אבל ל א ק ר ק ע ו ת?! אלא כאן ביתום גדול. כאן ביתום קטן.פטורים ממעשר

א"ר יוחנן בתחילה אין מעמידין אפיטרופוס ליתומין לחוב להן אלא לזכות להן, ואם חבו חבו. ר' יוסי בר חנינה אמר בין בתחילה בין בסוף אין מעמידין להן בין לזכות בין לחובה.

מתניתא פליגא על ר' יוסי בר חנינה: מעמידין להן אפיטרופוס! שנייה היא בשור שלא ילך ויזיק.

הזיק משל מי הן משלמין? ר' יוחנן אמר משל יתומין. רבי יוסי בר חנינה אמר משל אפיטרופוס. ואפילו דלא יסבור רבי יוחנן כן, לית מילתיה אמרה כן?! לא הוא דאמר לבסוף אם חבו חבו?!

אפיטרופוס שמינהו אבי יתומין ישבע, שאין דרכו לבחן.שמא מינה איש בלתי-מהימן

אבא שאול אומר חילוף הדברים. אפיטרופוס שמינהו אבי יתומין לא ישבע, מפני דיכיל מימר ליה טבות הוינא עבידנא לך.עשיתי "חסד".

שמינוהו בית דין ישבע מפני שהוא כנושא שכר.

אתייא דר' יוחנן כרבנין. דרבי יוסי בר חנינה כאבא שאול. דרבי יוחנן כרבנין- ואפילו דיסבור כאבא שאול, אדם מבריח עצמו מן התשלומין ואין אדם מבריח עצמו מן השבועה. ודר' יוסי בר חנינה כאבא שאול אפילו דיסבור כרבנין, בעי הוא בר נש מיתן כמה, ומיקרייה מהימן:ניחא ליה לאפוטרופוס לשלם, ובלבד שלא יישבע....

הלכה ה משנה המטמא והמדמע והמנסך אם שוגג פטור ואם מזיד חייב
הכהנים שפיגלו במקדש מזידין חייבין:

גמרא ר' יודן לא נחת לבית וועדא, קם עם ר' מנא, אמר ליה: מה חדתין יימרון? איזה חידושים אמרו בבית וועד? אמר ליה כן א"ר יוסי המטמא אינו כעושה מעשה. מן הדא: גזל תרומה וניטמאת.אומר לו הרי שלך לפניך... אמר ליה תיפתר שניטמאת מאיליה. ולית שמע מינה כלום.

דהיא מתניתא: דן את הדין זיכה את החייב וחייב את הזכאי טימא את הטהור,חייב לשלם מביתו טיהר את הטמא. דמר רב ירמיה בשם רב במגיעו לידו. ושמואל אמר במגיעו לידו.אלמא "מטמא" כעושה מעשה

רבי יהודה ברבי אומר: בדין היה אפילו שוגג שיהא חייב, ולמה אמרו פטור? כדי שיהא מודיע. ורבי יוחנן אמר: בדין היה שאפי' במזיד יהא פטור ולמה אמרו חייב? משום קנס.

חייליה דר' יוחנן מן הדא המטמא והמדמע והמנסך בשוגג פטור, במזיד חייב משום קנס

מתניתא מסייעא לר' יוחנן: הנותן עול על גבי פרתו של חבירו פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים. והתם לא קנסו מזיד

עד כדון כסבור שהוא חולין, היה יודע בה שהיא תרומה, וכסבור שמותר לטמותה? הנקרא שוגג? נישמעינה מן הדא: הכהנים שפיגלו במקדש מזידין חייבין. מה אנן קיימין? אם כסבור בהן שהוא חולין, ויש פיגול בחולין? אלא כן אנן קיימין ביודע בהן שהן קודש. וסבור לומר שמותר לפגל בקודש. והכא ביודע שהיא תרומה וסבור לומר ומותר לטמותה! ואפ"ה בשוגג פטור!

רב הונא בשם רב: והוא שעירב דליכא משום קלב"מ. ניסך ועירבבה, ניסך יין לתוך יין אחר בתחילה הוא חייב מיתה, ולבסוף בתשלומין.על יין האחר התיב ר' אבא, הגע עצמך שהרג את הנפש ושיבר את הצלוחית, בתחילה הוא חייב מיתה, ולבסוף בתשלומין?! מתיב ר' יוסי, הגע עצמך שהדליק גדישו של חבירו בשבת, בתחילה הוא חייב מיתה, ולבסוף בתשלומין?! אלא ע"כ לא אמרינן סברא זו, ופטור אף בכה"ג

הלכה ו משנה העיד רבי יוחנן בן גודגדא

1) על החרשת שהשיאה אביה שהיא יוצאה בגט.

2) ועל קטנה בת ישראל שנישאת בלי אביה לכהן שהיא אוכלת בתרומה ואם מתה בעלה יורשה.

ועל מריש הגזול שבנאו בבירה שיתן את דמיו.
ועל החטאת הגזולה שלא נודעה לרבים שהיא מכפרת מפני תיקון המזבח:

גמרא שייך ליבמות 14:2 ר' חנינה בעא קומי ר' אימי, נראין דבריו בפיקחת שיש לה דעת =אשה רגילה שהיא יוצאה בין לדעת בין שלא לדעת =גירושין בע"כ . וחרשת שאין בה דעת, לא תצא אלא לדעת!

אף זו כיוצא בה: ולא עידות היא?! ומוסיפין על העדות?! אמרו לו סבר מימר, כפיקחת ונתחרשה שלא שמענו מעולם דיכול לגרש. ר' יוחנן ב"ן סבר מימר, כקטנה שהשיאה אביה ונתחרשה דהא ב ק ט נ ה --פשיטא דחרשת מעיקרא וחרשת דעכשיו שווין הדינים. ---וא"כ ה"ה בג ד ו לה!

אמר רבי יוחנן מה טעם אמרו קטנה בת ישראל אוכלת בתרומה? מפני שיהו הכל קופצין עליה לישא מפני חינה. אמר רבי שמי והוא שתהא יודעת לשמור קידושין. אמר רבי חנניה מן מה דאמר ר' יוחנן מפני חינה, הדא אמרה אפילו לא יודעת לשמור קידושיה. אמר רבי אימי מתניתא אמרה כן: ביבמות נישאת לכהן תאכל בתרומה.

רב המנונא בשם רבי אסי: קטנה שאין לה ג' שנים ויום, אין לה חופה שתאכל בתרומה

רבי אבין בעי, קטנה שנכנסה לחופה פחות מג' ולא נבעלה, ושלחה לבית אביה והגדילה, מהו שתאכל בתרומה על גב חופתה הראשונה?

גזל מריש ובנאו בבירה. ב"ש אומרים: יקעקע כל הבירה ויתננו לו.
ובית הלל אומרים: נותן לו דמיו בשוויו מפני תקנת השבין. אמר רבי לעזר מה פליגין? בשגזלו משופה, אבל אם גזלו ושיפהו, הרי קנאו בשינוי דמים הוא חייב לו. גזלו ושיפהו על גב מקומו לא הגביהו מהו? נישמעינה מן הדא: היורד לתוך חורבה של חבירו ובנייה שלא ברשות, שמין לו וידו על התחתונה. ביקש ליטול עציו ואבניו אין שומעין לו.וה"ה כאן א"י ליטלו
ר' יעקב בר אידי בשם ר' יהושע בן לוי: משום יישוב. רב נחמן בר יעקב בעי, אילו הפורק חבילתו לתוך חורבתו של חבירו והלך ליטלה שמא אין שומעין לו?! כיון דשמיע דאמר ר' יעקב בר אידי משום ר' יהושע בן לוי: משום יישוב. אמר יאות תניי. אמר ר' יוסי הוינא סבר מימר, מה פליגין בארץ, אבל בחוצה לארץ לא.

מן מה דאמר רבי יעקב בר אידי משום יישוב. הדא אמרה היא בארץ היא בח"ל

ביקש ליטול דמי עציו ואבניו מהו? מתי חייב בעל החורבה לשלם? אומר לו המתן עד שידור בתוכה. ושמואל אמר נותנין לו מיד.

עולא בר ישמעאל: בדין הוה אפילו לא נודעה לרבים לא תכפר, למה אמרו תכפר? שלא יהא המזבח שמם. ריש לקיש אמר: בדין הוה דאפילו נודעה לרבים תכפר, ולמה אמרו לא תכפר? שלא יהא מזבח מקבל גזילות.
וכמה הם רבים? גוריון בשם ריש לקיש שלשה בני אדם. רבי אבין בשם ר' יונתן (מלאכי א) והבאתם גזול את הפסח ואת החולה. מה פסח וחולה בגלוי, אף כל בגלוי:

הלכה ז משנה לא היה סיקריקון=דין סיקריקון ביהודה בהרוגי המלחמה וכל הקונה מהם זכה

1) מהרוגי המלחמה ואילך יש בו סיקריקון, כיצד? לקח מסיקריקון וחזר ולקח מבעל הבית, מקחו ב ט ל. [מבעל הבית וחזר ולקח מסיקריקון מקחו קיים ואינו יכול לערער] [מן האיש וחזר ולקח מן האשה, מקחו בטל. מן האשה וחזר ולקח מן האיש, מקחו קיים] זו משנה ראשונה.

2)ב"ד של אחריהן אמרו: נותן לבעלים רבוע אינו חייב ל ה ח ז י ר השדה [לבעלים ראשונים] אבל עכ"פ יתן לבעלים 1/4 אימתי? בזמן שאין בידן ליקח אבל אם יש בידן ליקח, [תכף אחר קניית השני---בא הראשון ומציע לפדותו במעות שנתן] הן קודמין לכל אדם

3)רבי הושיב ב"ד ונמנו שאם שהה לפני סיקריקון י"ב חדש, כל הקודם ליקח יקח, ונותן לבעלים רביע:

גמרא בראשונה גזרו שמד על יהודה שכן מסורת בידם מאבותם יהודה הרג את עשו דכתיב (בראשית מט) ידך בעורף אויביך. והיו הולכין ומשעבדין בהן ונוטלין שדותיהן ומוכרין אותן לאחרים והיו בעלי בתים באין וטורפין, נמנעו מליקח, והיתה הארץ חלוטה ביד סיקריקון. התקינו שלא יהא סיקריקון ביהודה. אלא הלוקח זוכה בד"א בהרוגי המלחמה ולפני המלחמה, אבל הרוגים שנהרגו מן המלחמה והילך, יש בהן משום סיקריקון=מקחו בטל כמש"כ ב1). והרוגים שלפני המלחמה לא כלאחר המלחמה הן? יהא מקחו בטל! תפתר שבא סיקריקון וגזל וחמס, לא הספיק לכתוב טירפו עד שבא סיקריקון לכל העולם, שלא תהא הלכה למחצה.כיון שהגיע המלחמה קודם כתיבת הטירפא, אין בו דין סיק' וזכה הלוקח לגמרי

גליל לא היתה בה מלחמה כ"כ ל ע ו ל ם יש בו משום סיקריקון. המטלטלין אין בהם משום סיקריקון.=מקחו קיים

תני: חכירי בתי אבות אין בהן משום סיקריקון.מפרש לה

היורד משם חוב ומשם אנפרות an agreement to seize property (but not a valid one according to torah) אין בהן משום סיקריקון. אין לבעלים הראשונים שום טענה, וזכה בה הלוקח

[אנפרות עצמה ממתנת לבעלים שנים עשר חדש. אמר רבי יהודה בן פזי מכריזין והולכין ארבע שבתות לאחר שנים עשר חדש.אים שהה 12 חדשים ולא תבעו הבעלים, שוב א"י לערער]

פתר לה חכירי בתי-אבות..תרין פתרין. שני פירושים

נסבה מן חכור, וייבה לבעל הבית, אתא, בעי מיטרוף. אמר ליה ולאו חכור את?! שביק לי, ומה דאת גזי גזי. בא סיק' וחמסה מחוכר, ונתנה לבעל הבית אחר, אומר בעה"ב החדש לחכור: מה הפסד לך—מה שלקחת תקח גם עתה

פירוש אחר.. נסבה מבעל הבית וייבה לחכור הסיק' חמסה מיד בעה"ב [שעד עכשיו אכל הוא לבד את הכל] ומסרה לחכור, ובעה"ב בא להוציאו מידו אתא בעי מיטרוף. אמר ליה חכור לבעה"ב מה הנייה לך דאת מסיבנא מיניה, והוא מנסבא מינך! חוזר והומס ממך! אלא

מה דאית לי בחיילי אנא יהיב לך.מה שיש בכחי, אתן לך

לקח מן האיש...עד כדון בשני שטרות, היה שטר אחד? רבי זעירא ורבי אילא תריהון אמרין: כ"ש מקחו בטל, והוא שלקח מן האיש וחזר ולקח מן האשה. רבי חנניה ורבי ביבון תריהון אמרין כ"ש מקחו קיים, והוא שלקח מן האשה וחזר ולקח מן האיש.

.

רבי חזקיה בשם רבי אחא וכיני: מכר לראשון וחתמה, לשני לשלישי וחתמה וקיימ"ל דלא מהני וויתורה..., גובה מן האחרון. לא הספיק גובה משלפניו, לא הספיק גובה משלפני פניו. ע ל ה אמר רב: בנכסים שהכניסה לו בכתובתה, אבל נכסים שהכניסה לו פרה פרנון =מלוג גובה מאי זה שתרצה. דלא חיילא כ ל ל המכירה ..ואין כל מה שיש לאשה משועבד לאיש לאכילת פירות? וא"כ אפילו על נכסי מלוג איכא האי דינא

אם יש בידם ליקח..הן אומרים בידינו ליקח, והלוקח אומר לאו. אמר ר' יוסי לעולם השדה בחזקת הבעלים, שהמוציא מחבירו עליו הראייה.

רבי הושיב..רב אמר: אנא הוינא ממינייא, ולאו שנייא היא, הוא רביע קרקע הוא רביע מעות. א"ר יוסי בי רבי בון קרקע דינר גורדייני, רביע מעות טרימיסין:קרקע שלקח בדינר גורדייני, בא לפרוע מעות, נותן שליש דינר לבעלים (דהיינו רביע)

הלכה ח משנה חרש רומז ונרמז. בן בתירה אומר קופץ ונקפץ-- במטלטלין

הפעוטות מקחן מקח וממכרן ממכר במטלטלין:

גמרא בן בתירה אומר קופץ ונקפץ, שוכר ומשתכר.

אפיוטות- פרייא.ילדים אמר רבי יוחנן מפני חייהן.

אמר ר' מנא אף על גבי דרבי יוסי רבי, לא גבי עיצומין=אסמכתא מודה באילין דיהבון בניהן לאומנות' דאינון גביי עיצומין. מפני חיי הבריות:מתנה עים המלמד אים תלמד לבני אומנות זה, הריני חייב לשלם כך וכך

הלכה ט משנה אילו דברים אמרו מפני דרכי שלום: כהן קורא ראשון ואחריו לוי ואחריו ישראל מפני דרכי שלום

מערבין בבית ישן מפני דרכי שלום

בור שהוא קרוב לאמה, מתמלא ראשון מפני דרכי שלום

מציאת חרש שוטה וקטן יש בהן גזל מפני דרכי שלום. רבי יוסי אומר גזל גמור

מצודות חיה ועופות ודגים יש בהן גזל מפני דרכי שלום. ר' יוסי אומר גזל גמור

עני המנקף בראש הזית גזל מפני דרכי שלום. רבי יוסי אומר גזל גמור

אין ממחין ביד עניי גוים בלקט ובשכחה ובפיאה, מפני דרכי שלום:

גמרא מילתיה דרבי שמעון בן יוחי אמר שהוא שהוא מדברי תורה. דתני בי ר' שמעון בן יוחי (דברים לא) ויכתוב משה את התורה הזאת ויתנה אל הכהנים בני לוי וגו'. ואח"כ ואל כל זקני ישראל. מילתיה דרבי יהושע בן לוי שהוא מדבריהן. דאמר ר' יהושע מיימי לא ברכתי לפני כהן, ולא הינחתי לברך ישראל לפניו. מילתיה דרבי חנינה אומר שהוא מדבריהן. דמר ר' חנינה עיר שכולה כהנים ישראל קורא ראשון מפני דרכי שלום. רבי אחי ורבי תנחום בר חייה בשם ר' שמלאי עיר שכולה כהנים כולן נושאין את כפיהן. ולמי הן מברכין? לאחיהן שבצפון ושבדרום. ומי עונה אחריהן? הנשים והקטנים. תני אביי בר בנימן: עם העומד אחרי הכהנים אינן בכלל ברכה. העומדים לפני הכהנים, אמר רבי חייה בר בא

אפי' חומה של ברזל אינה מפסקת. העומדין מן הצדדין? נישמעינה מן הדא: נתכוון להזות לפניו, והזה לאחריו. לאחריו, והזה לפניו הזייתו פסולה. לפניו, והזה על הצדדין הזייתו כשירה. הדא אמרה העומד מן הצדדין בכלל ברכה הן. אמר רב חסדא וצריך שיהא החזן ישראל. אמר רב חסדא אם היה כהן אחד, אומר "כהן". לשנים, אומר "כהנים" ורב הונא אמר אפילו לא' אומר "כהנים" שאינו קורא אלא השבט. שלא תאמר איש כהן פלוני מגלה עריות ושופך דמים והוא מברכנו?! אמר הקב"ה ומי מברכך? לא אני מברכך?! שנא' (במדבר ו) ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם:

מערבין בבית ישן. א"ר אבין בדיור ישן היא מתניתא.לא הבית העיקר אלא הד י י ר

בור הקרוב לאמה מתמלא ראשון. והוא שתהא אמת המים עוברת על גביו. שמואל אמר אפילו מן הצד. תמן אמרין, דרחיק וניחא למישתי, קדים ליה, דקריב וקשה למישתי.מי שרחוק וקל לו להשקות, קודם לקרוב וקשה לו

מע"ש 4:4 לשפחתו העברי (יכול לזכות ולפדות על ידיה,והא קטנה היא!)

על דעתין דרבנין דתמן, ניחא. דתמן אמרין בשם רב נחמן בר יעקב: כל שנותנין לו אגוז ומשליכו צרור והוא נוטלו, המוציא בידו כמוציא באשפה. אגוז והוא נוטלו צרור והוא משליכו גזילו גזל מפני דרכי שלום. אגוז וצרור והוא נוטלן ומצניען ומביאן לאחר זמן =יודעת להצניע to save גזילו גזל גמור. זכה לעצמו אבל לא לאחרים. רב ה ו נ א אמר כשם שהוא זוכה לעצמו כך הוא ז ו כ ה ל א ח ר י ם. [הכל מודים שאין מתנתו מתנה. דכתיב (שמות כב) כי יתן איש. מתנת איש מתנה ואין מתנת קטן מתנה]

[דברי חכמים, דפליגי על ר' יוסי רבי יודה בר פזי בשם רבי יוחנן, רבי יעקב בר אחא בשם רבי יוחנן: לעולם אין גזילו גזל גמור עד שיביא שתי שערות. רבי אבהו בשם רבי יוחנן הדא דתימא (פלוגתת ר' יוסי ורבנן) להוציא ממנו בדין אבל להביא קרבן שבועה כל עמא מודיי עד שיביא שתי שערות]

[..מקשה על "הכל מודים"..חברייא בשם רבי יוסי בעי מעתה אפי' לעצמו לא יזכה דכתיב אל רעהו עד שיהא כרעהו?]

אבל לרבנן דהכא קשה..והא תנינן תמן עירובין 7 אבל אינו מזכה להן לא על ידי בנו ובתו הקטנים ולא על ידי עבדו ושפחתו הכנענים מפני שידן כידו! הא שאר קטנים שפיר יכול לזכות על ידם!

רבי יוסי בי רבי בון בשם רב שמואל בר רב יצחק פתר לה (משנה דעירובין) בשיטת אפיוטות. דתנינן תמן אפיוטות מקחן מקח וממכרן ממכר במטלטלין. .

רבנן דקיסרין אמרין כאן בתינוק שיש בו דעת. כאן בתינוק שאין בו דעת ע"כ שייך למע"ש

מצודות חיה ועופות כו'. הדא דאת אמר באילין רברבתא אבל באילין דקיקתא עופות קטנים כמאן דאינון בגו בייתיה.

העני המנקף בראש הזית מה שתחתיו גזל מפני דרכי שלום. ר' יוסי אומר גזל גמור. הדא דאת אמר בדארעא. אבל הלוקח בידו ושוב נפלה לארץ זכתה לו ידו.

אין ממחין ביד עניי גוים לקט שכחה ופיאה מפני דרכי שלום. תני עיר שיש בה גוים וישראל מעמידין גבאי גוים וגבאי ישראל וגובין משל גוים ומשל ישראל ומפרנסין עניי גוים ועניי ישראל ומבקרין חולי גוים וחולי ישראל וקוברין מתי גוים ומתי ישראל ומנחמין אבילי גוים ואבילי ישראל ומכבסין כלי גוים וכלי ישראל מפני דרכי שלום.

גירדאי שאל לרבי אימי יום משתה של גוים מהו? להחזיקן וכו' וסבר מישרי לון מן הדא מפני

דרכי שלום. אמר ליה רבי אבא והתני ר' חייה יום משתה של גוים אסור. אמר ר' אימי אילמלא ר' אבא כבר היינו באין להתיר ע"ז שלהן, וברוך שהבדילנו מהן:

הלכה י משנה משאלת אשה לחבירתה החשודה על השביעית, נפה וכברה ריחיים ותנור. אבל לא תבור ולא תטחן עמה
אשת חבר משאלת לאשת עם הארץ נפה וכברה ובוררת וטוחנת ומרקדת עמה, אבל משתטיל מים לא תגע בה, שאין מחזיקין יד עוברי עבירה
וכולן שהותרו במתניתין לא אמרו אלא מפני דרכי שלום

ומחזיקים ידי גוים בשביעית, אבל לא ידי ישראל.

ושואלים בשלומן אפילו ישראל מפני דרכי שלום:

גמרא ר' זעירא בעי קומי רבי מנא, מתניתא בסתם. הא בפרושא לא. אמר ליה וסתמו לאו כפירוש היא?! אמר ליה אני אומר נפה לספור בה מעות. כברה לכבור בה חול. ריחים לטחון בה סממנין. תנור להטמין בו אונין של פשתן.

##רבי פינחס בעי, במה קנסו במקום שזורעין ואוכלין זורעין בשביעית, וגם אוכלין הפירות או במקום שזורעין ולא אוכלין? מה נפיק מביניהון? ראו אותו לוקח מן הסירקי, אין תימר במקום שזורעין ואוכלין,דווקא כשאוכלים הם ע צ מ ן פירות שביעית שזרעו באסור ראו אותו לוקח מן הסירקי סוחר ישמעאלי שהביא יבול מן החוץ מותר. ואין תימר במקום שזורעין ולא אוכלין, ראו אותו לוקח מן הסירקי אסור. שאסרו לסייע ה"גברא" [אף שאינו רוקד עתה פירות שביעית!]
ר' יסוי בי ר' חנינה בעי, על כל פירקא איתמר פרק 5 שביעית (כולו מפני דרכי-שלום) או על הדא הילכתא איתמר? רבנין דקיסרין בשם רבי יהודה בן טיטס מן מה דלא תנינן בגיטין אלא הדא הילכתא, הדא אמרה על הדא הילכתא אתמר.

תמן תנינן: נחתום שהוא עושה בטומאה לא לשין ואין עורכין עמו. ותני עלה: לא בוררין ולא טוחנין עמו. והכא הוא אומר אכן?! שמותר עד שיגע בו המים אמר רבי אילא כאן לחולין כאן לתרומה. והתנינן נחתום. אית למימר נחתום בתרומה?! חברייא אמרי כאן בלותת כשלותת, הרי הוכשרו תיכף, ואסור כאן בשאינו לותת. מתניתא מסייעא לחבריא: אבל משתטיל את המים לא תגע אצלה.

רבי חייה ורבי אימי:מחזיקין ידי עכו"ם= חד אמר: "חרוש בה טבאות ואנא נסיב לה מינך בתר שמיטתא" אקח ממך השדה וחרנה אמר "יישר". מאן דאמר חרוש בה טבאות ואנא נסיב לה מינך בתר שמיטתא. מה "שואלין בשלומן"? דמותר אף בישראל? "אישר" ומאן דאמר לגוי יישר, מה "שואלין בשלומן של ישראל"? שלום עליכם. פחות "החזקה" מ"יישר"

דלמא מעשה שהיה רבי חיננא בר פפא ור' שמואל בר נחמן עברין על חד מחורשי שביעית. אמר ליה רבי שמואל בר נחמן אישר. אמר ליה ר' חיננא בר פפא לא כן אלפן רבי (תהלים קכט) ולא אמרו העוברים ברכת י"י עליכם. שאסור לומר לחורשי שביעית אישר! א"ל לקרות אתה יודע, לדרוש אין אתה יודע!
ולא אמרו העוברים- אילו עובדי כוכבים ומזלות שהן כלים ועוברים מן העולם. לא אמרו לישראל ברכת י"י עליכם. מה ישראל אומרים להן? ברכנו אתכם בשם י"י- לא דייכם שכל ברכות שבאות לעולם בזכותינו הן באות. ואין אתם אומרים לנו בואו וטלו מן הברכות הללו! ולא עוד אלא שאתם מגלגלין עלינו

פיסים (assessments (a kind of tax) וזימיונות
fines וגולגליות וארנוניות:

מסכת גיטין פרק ו

הלכה א משנה האומר התקבל גט זה לאשתי או הולך גט זה לאשתי, אם רצה לחזיר יחזיר

האשה שאמרה התקבל לי גיטי, אם רצה להחזיר לא יחזיר

לפיכך אם אמר הבעל אי אפשר שתקבל לה, אלא הולך ותן לה, אם רצה להחזיר יחזיר

רשבג"א: אף האומרת טול לי גיטי אם רצה להחזיר לא יחזיר: [טול כהתקבל]

גמרא בכל אתר את אמר התקבל כזכה, הכא את אמר התקבל כהולך?! שנייה היא שזכין לו לאדם שלא בפניו וכו'. התיב ר' שמי, הגע עצמך שהיתה צווחת להתגרש? אני אומר שמא חזרה בה.

הא תנינן היא עצמה מביאה את גיטה.כשאומר לה אל תתגרשי אלא במקום פלוני, מביאה את הגט ואומרת בפ"ן חש לומר שמא חזרה בה? תמן היא חבה לעצמה, ול"ח שחזרה ברם הכא חוב לה.

רב נחמן בר יעקב אמר: אמרה "הבא לי גיטי", והלך ואמר לו "אשתך אמרה התקבל לי גיטי", אעפ"י שהגיע לידה אינו גט, שהוא הבעל סבור, מדעת השליח מתגרשת, והיא אינה מתגרשת אלא מדעתה=כשמגיע לידה
התיב רב הונא בר חייה והא דתנינן האשה שאמרה "התקבל לי גיטי" והבעל אמר "הולך"—לחד תנא אינו גט, עד שיגיע גט לידה. מעתה, אפילו הגיע גט לידה אינו גט. שהיא סבורה שהיא מתגרשת מדעת השליח, והיא אינה מתגרשת אלא מדעתה! =כשמגיע לידה. ביודע האשה הלכה #לומר התקבל וזכה, כהולך. [ט ו ע ה וסוברת דאף כשאמר הבעל "זכה" הוי כ"הולך"]

והתנינן קטנה שאמרה התקבל לי גיטי אינו גט עד שיגיע גט לידה. מעתה אפילו הגיע גט לידה אינו גט שהוא סבור שמא לדעת השליח היא מתגרשת, והיא אינה מתגרשת אלא מדעתה! ביודע שאין הקטן עושה שליח.

רבי זעירא בעי, עד כדון בשאמרה הבא לי, ואמר לו התקבל לי.אפי' הגיע וכו' אמרה התקבל לי, והוא אמר לו הבא לי?

אשכח תני על תרויהון: הרי זה גט ואם רצה להחזיר יחזיר. [פליג על רב נחמן בר יעקב]

רב הונא בשם רב: אין האשה עושה שליח, לקבל גיטה משלוחה של בעלה. שמואל שמעה מיניה, ולעתה בתרי' ארבעים זימני. והא תני: (דברים כד) ונתן בידה, אין לי אלא בידה, מניין ביד שלוחו ביד שלוחה, משלוחו לשלוחה, משלוחה לשלוחו, מניין? תלמוד לומר ונתן ונתן...! אלמא אשה עושה שליח לקבל מיד שליח הבעל! ומתרץ כאן להלכה כאן לדבר תורה

מה תני אי איפשי? רבי. מאן תנא דבעי לשון "אי אפשי"

דתני: אמרה התקבל לי גיטי, והלך ואמר לו: אשתך אמרה התקבל לי גיטי, "הילך" "הוליכו לה" ו"נתנו לה" "זכה לה" ו"נתקבל לה" אם רצה להחזיר לא יחזיר, דברי רבי. ר' נתן אומר: "הוליכו לה" ו"נתנו לה" אם רצה להחזיר יחזיר, "התקבל" ו"זכה לה" אם רצה להחזיר לא יחזיר. רבי אמר בכולן לא יחזיר, עד שיאמר לו "אי איפשי שתקבלו לה אלא שתוליכו לה".(רבי חוזר על דבריו)

וקשיא על דרבי, ה ו ל ך =מן דיבורי, אם רצה להחזיר לא יחזיר?! וקשיא על דרבי נתן, ה י ל ך= לדיבורה, אם רצה להחזיר יחזיר?!

[רב הונא אמר אין האשה עושה שליח וכו' רב הונא אמר נעשה שלוחו ושלוחה. אסי אמר כל היכא דאמר שלוחו ושלוחה, מגורשת ואינה מגורשת.]

אמר רבי חגיי קומי רבי יוסי ואתיין אילין פלוגתא כאילין פלוגתא דתנינן תמן היה מדבר עם האשה על עיסקי גיטה וקידושיה ונתן לה גיטה וקידושיה ולא פירש, רבי יוסי אומר דייו. רבי יהודה אומר צריך לפרש. ואתייא דרבי כרבי יוסי דס ת מ א, כמסכים לדבריה הוא [ורק אם אמר בפירוש אי אפשי, ע ק ר דבריה]. ודרבי נתן כרבי יודה. אמר ליה ואת מה בידך? דאמר רבי זעירא אמר ר' חייה בר אבין אדא בר תחליפא בשם ר' הושעיה, מה פליגין? בשהפליגו עצמן לעניינות אחרים, אבל אם היה עוסק באותו עניין גט הוא. והכא פלוגתת ר"ן ורבי אפילו בעוסקין באותו עניין היא מחלוקת.

ר' זעירא בעי קומי ר' מנא, אף לעניין מתנה כן? אדם עושה שליח לקבל דבר שאינו שלו. אמר ליה תמן התורה זיכת אותה בגיטה והיא עושה שליח לקבל דבר שהוא שלה. אית לך מימר במתנה אדם עושה שליח לקבל דבר שאינו שלו?! ועוד מן הדא דאמר רבי יוסה ור' יעקב בר זבדי רבי אבהו בשם רבי יוחנן: אמר ליתן מתנה לחבירו וביקש לחזור בו חוזר בו. [קם רבי יוסי עם ר' יעקב בר זבדי אמר ליה והן הוא הין צדק?! א"ל בשעה ש אמרו, הן צדק היה]

[תוספתא] שא לי גיטי, טול לי גיטי, יהא גיטי לי בידך, כאומרת תתקבל לי

[הולך גט אשתך, גט בתך, גט אחותך, והלך ונתנו לה כשר. [דלא אמרינן דביטל בגט במאמר הזה]
אמרו לו נכתוב גט לאשתך? הולך גט אשתך, גט בתך, גט אחותך, והלך ונתנו לה פסול]. דמחייך בה

ר' יוסי בי ר' בון ורבי אבין בשם ר' שמי זו דברי רבי, אבל חכמים אומרים כאומרת יהא בידך. =דווקא רבי ס"ל דמהני הני תלתא לישני

אמר רבי חנינה הלכה כרשב"ג. היא שא לי. היא טול לי. היא יהא לי בידך.

חד בר נש שלח גט לאיתתיה, אמרה ליה: יהא בידך. אתא עובדא קומי רב אמר אם בא להחזיר יחזיר. מה ופליג? שנייא הוא יהא בידך. שנייא הוא יהא "ל י" בידך.
א"ר חזקיה אנא ידע רישא וסיפא. הספור היתה אחרת... אשה אחת עשת שליח לקבל גיטא משלוחי בעלה, אתא עובדא קומי רב אמר אם רצה להחזיר לא יחזיר. מחלפה שיטתיה דרב. תמן א"ר הונא בשם רב אין האשה עושה שליח לקבל גיטה משלוחי בעלה, והכא הוא אמר הכין! אני אומר אחר הדלת היה עומד, ושמע את קולה:והסכים שיעשה היא שליח לקבל מיד שלוחו

הלכה ב משנה האשה שאמרה "התקבל לי גיטי" צריכה שני כיתי עדים שנים שיאמרו בפנינו אמרה, ושנים שיאמרו בפנינו קיבל וקרע בשעת הגזירה אפילו הן הראשונים והן האחרונים או אחד מן הראשונים ואחד מן האחרונים ואחד מצטרף עמהן

נערה מאורסה היא ואביה מקבלין את גיטה. רבי יהודה אומר אין שתי ידיים זוכות כאחת, אלא אביה מקבל גיטה בלבד

וכל שאינה יכולה לשמור את גיטה אינה יכולה להתגרש

קטנה שאמרה התקבל לי גיטי אינו גט עד שיגיע גט לידה. לפיכך אם רצה הבעל להחזיר יחזיר. שאין הקטן עושה שליח. ואם אמר לו אביה צא וקבל לבתי גיטה אם רצה להחזיר לא יחזיר:

גמרא שנים שאמרו בפנינו אמרה, ושנים שאמרו בפנינו קיבל וקרע. הוא מודה הא השליח מודה..וא"כ.. יצטרף השליח! תיפתר שהיה קרוב. הדא אמרה שהקרוב נעשה שליח.

נערה מאורסה היא ואביה מקבלין גיטה וכו' ריש לקיש אמר כמחלוקת בגיטין כך מחלוקת בקידושין. אמר רבי יוחנן הכל מודין בקידושין שאביה מקדשה ולא היא. מודה ר"ל בנישואין אביה ולא היא לא הכל ממנה להשיא את עצמה ולהפסיד מעשה ידיה לאביה.

על דעתיה דרבי יוחנן, אין לה דעת אצל אביה, ואינה עושה שליח אפילו לעניין גירושין!. על דעתיה דריש לקיש יש לה דעת אצל אביה, והיא עושה שליח.

מתניתא פליגא על ר' יוחנן: האיש מקדש בו ובשלוחו והאשה מתקדשת בה ובשלוחה! אלמא נערה עושה שליח! פתר לה בגדולה. והתנינן "קטנה" שאמרה הא נערה עושה! התקבל לי גטי אינו גט עד שיגיע גט לידה, פתר ביתומה. והא תנינן אם אמר לו אביה צא והתקבל לבתי גיטה אם רצה להחזיר לא יחזיר. פתר לה לצדדין היא מתניתא. רישא ביתומה. וסיפא בשיש לה אב.

מתניתא פליגא על ריש לקיש: האיש מקדש את בתו כשהיא נערה בו ובשלוחו אלמא "אביה ולא היא"! פתר לה כרבי יהודה דרבי יהודה אמר אין שתי ידיים זוכות כאחת. דאמר רבי יוסי חד רב נפק מבית וועדא, אמר נפק עובדא "הוציאו פסק" כר' יוחנן, וסמכין עלוי. לא הוה צריכה =לא היו סומכין עליו אי לאוו.. מיסמוך עליו, אלא דהות מן ימא לטיגני.כיון שאמרו תיכף סמכו עליו

חברייא אמרין: בחצר ובארבע אמות פליגין לעניין גירושי קטנה. רבי יוחנן אמר יש לה חצר ויש להן ארבע אמות. ריש לקיש אמר אין לה חצר ואין להן ארבע אמות. רבי אלעזר אמר בחצר פליגין. ואין לה ארבע אמות. מה דאמר רבי יוחנן, בפישוט ידים. מה שאמר ריו"ח דמהני, בפישוט ידיים

ר' אלעזר שאל, חצירו של שליח, מהו שתיעשה כידו?

נישאת- היא לא אביה.

קטנה, אביה לא היא. ניסית, לא היא ולא אביה.
אם יש בה דעת, היא ולא אביה

אי זו היא קטנה שהיא צריכה=יכולה להתגרש? אמר רבי יוחנן כל שנותנין לה גיטה ודבר אחר עמו, והיא מוציאה אותו לאחר זמן =יודעת לשמור:

הלכה ג משנה האומר תן גט לאשתי במקום פלוני, ונתנו לה במקום אחר, פסול. "הרי היא במקום פלוני" ונתנו לה במקום אחר, כשר.
האשה שאמרה התקבל לי גיטי במקום פלוני, וקיבלו לה במקום אחר, פסול. ור' אלעזר מכשיר.

"הבא לי גיטי ממקום פלוני" והביאו לה ממקום אחר, כשר:

גמרא מתניתא רישא דלא כרבי אלעזר. ברם כר' אלעזר לעולם היא מגורשת, עד שיאמר לו: אל תגרשנה לי "אלא" במקום פלוני.
"הרי היא" במקום פלוני והלך וגירשה במקום אחר, בזו אוף רבנן מודין שאינו אלא כמראה לה מקום.

הבא לי..אוף רבנין מודיי שאינו אלא כמראה לה מקום:

הלכה ד משנה "הבא לי גיטי" אוכלת בתרומה עד שיגיע גט לידה. "התקבל לי גיטי" אסורה לוכל בתרומה מיד

"התקבל לי גיטי במקום פלוני" אוכלת בתרומה עד שיגיע גט לאותו מקום. רבי אלעזר אוסר מיד:

גמרא מה טעמא דר' לעזר? אני אומר אחר הדלת מצאו.

תמן תנינן: האומר למי שאינו נאמן על המעשרות, "קח לי ממי שהוא נאמן, ממי שהוא מעשר" אינו נאמן. תני ר' יוסי אומר אפילו אמר לו "מפלוני" אינו נאמן, עד שיאמר לו "קח ואני נותן מעות" מ"ט דר"י? אני אומר אחד קרוב מצאו, ולקח ממנו. אתייא דר' אלעזר כר' יוסי. האי שליח ע"ה משתמט וקאמר "מראה-מקום קאמר לי" ולוקחו מאיש אחר דרבי יוסי ריבה מחמיר יותר מן דרבי אלעזר. ולא מודה ר' אלעזר שאם אמרה לו אל תקבלהו לי א ל א במקום פלוני שהיא אוכלת בתרומה עד שיגיע הגט לאותו מקום?! והכא, לר' יוסי אפילו אמר לו מפלוני אינו נאמן, עד שיאמר לו קח ואני נותן מעות.

הלכה ה משנה האומר כתבו גט ותנו לאשתי. גרשוה. כתבו איגרת ותנו לה. הרי אילו יכתבו ויתנו

פטרוה. פרנסוה. עשו לה כנימוס. עשו לה כראוי. לא אמר כלום

שכ"מ שאמר כתבו----כותבין ונותנין....

בראשונה היו אומרים: היוצא בקולר ואמר כתבו גט לאשתי הרי אילו יכתבו ויתנו. חזרו לומר: אף המפרש והיוצא בשיירא. ר"ש שזורי אומר אף המסוכן:

גמרא האומר תרכוה כאומר גירשוה. פטרוה פרנסוה עשו לה כנימוס עשו לה כראוי, לא אמר כלום. אני אומר למזונות.

אמר ר' מנא: ולא סוף דבר בקולר של סכנה אלא אפי' בקולר של ממון. שכל הקולר בחזקת של סכנה.

ר' אלעזר שאל, מתנתו כמתנת שכיב מרע? רב נחמן בשם ר' יעקב ארמנייא, מה דהיא צריכה לר' אלעזר, פשיטא לר' יוסי בר חנינה. דתנינן תמן: האשה שנהרגה נהנין בשערה. בהמה שנהרגה, אסורה בהנייה. אמר ר' יוסי בר חנינה באומרת תינתן כבינתי brooch לבתי.אל'

מתנת שכ"מ מהני ביוצאת ליהרג

כהדא: גניבה אתאפק למקטלא, "גניבא" יצא ליהרג אמר: יבון יתנו לר' אבונא זוז מן חמרא מן היין דכפר פנייא. ולא יבון ליה. לא נתנו לו. חשין להא דרב. דרב אמר היורש כמשועבד. כשם שאין מלוה בעדים ניגבית מן המשועבד, כך אינה ניגבית מן היורשין. ולא יתנון ליה משום חוב, יתנון ליה משום מתנה! חשין להא דרבי אלעזר. דר' אלעזר שאל מתנתו כמתנת שכיב מרע? אייתי דרבי זעירא לרבי יצחק עטושיא, ותנון ליה כגיטין כן מתנה! שיש "להקל" ביוצא ליהרג אמר ליה רבי בא לר"ז, או מה גיטין אם לא נתן בחייו לא נותן. אף מתנה אם לא נתן בחייו לאו שמה מתנה! לית יכיל, דתנינן תמן תנו מנה לאיש פלוני ומת יתנו לאחר מיתה!!

אמר ליה, ר"ז לר"ב הכא אתא רבי מפקה חכמתה, ומפסדה לר' אבונא זוזי!

כד שמעון דרבי יוחנן פליג, יבון ליה. דמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן: מלוה בעדים נגבית מן היורשין ובלבד יורשין קרקע. מלווה ע"פ גובה מן היורשים—אים ירשו קרקע [אמר ר' יוסה הדא דתימר בהן דהוה קאים גביה עדים ששמעו עד שעה דמית, ברם אם עליל ונפק, אנא אמר, כבר יהיב ליה.שמא פרע]

מילתיה דרבי חנינה אמר דלא יהיב ליה. לבסוף לא נתנו לר' אבונא.. ר' חנינה הוה מישתעי אהן עובדא: לוי פריסה הוה עבר מן אתר לאתר, נפקין קריביה דגניבה מיבול עימיה,הלווהו ממקום למקום [להוליך משאות] אמר לוי לקרובו ייבון לר' אבונא זוזי והיתגרון לחמא. תן לו זוזי שישתכר לחם!!

תני: אף החולה. ר' יעקב בר אידי בשם ר' יונתן הלכה כרבי שמעון השזורי במסוכן.דווקא מה בין מסוכן מה בין חולה? חולה כדרך הארץ. ומסוכן כל שקפץ עליו החולי.

דרך הארץ, הקרובים נכנסין אצלו מיד, והרחוקין לאחר ג' ימים. ואם קפץ עליו החולי, אילו ואילו נכנסין אצלו מיד.
דלמא מעשה שהיה ר' הונא ר' פינחס ר' חזקיה סלקון מבקר' לרבי יוסי בתר תלתא יומין, אמר לון בי ווי לי בעיתון מקיימה מתניתא!!!שאני רחוק..

הלכה ו משנה מי שהיה מושלך בבור ואמר כל השומע את קולי יכתוב גט לאשתי, הרי אילו יכתבו ויתנו

הבריא שאמר כתבו גט לאשתי, רצה לשחק בה.
מעשה בבריא שאמר כתבו גט לאשתי ועלה לראש הגג ונפל ומת, אמר רבן שמעון בן גמליאל: אמרו חכמים, אם מעצמו נפל הרי זה גט, ואם הרוח דחאתו אינו גט:

גמרא אמר ר' חנינה לימדנו ר' יונתן, והן שראו בובייה של אדם. תמן תנינן מעידין לאור הנר ולאור הלבנה. ומשיאין על פי בת קול. ומר רבי יונתן והן שראו בוביי' של אדם. ר' אחא בר חנינה בשם ר' חנינה: הדא דתימר בשדה, אבל בעיר אפילו לא ראו בוביי' של אדם. והתנינן מי שהיה מושלך בבור. ואמר רבי יונתן והן שראו בוביה של אדם! והא סתם בור בעיר היא! אמר ר' אבין המזיקין היו מצויין בבורות כדרך שהן מצויין בשדות.

ספק מעצמו נפל, ספק הרוח דחתו? נישמעינה מן הדא: רבן שמעון בן גמליאל אומר אם על אתר נפל הרי זה גט. ואם לאחר זמן נפל אינו גט. וההן על אתר ולא ספק הוא?! הדא אמרה ספק מעצמו נפל ספק הרוח דחתו, הרי זה גט.

שחטה, לזרוק דמה לע"ז ולהקטיר חלבה לע"ז. רבי יוחנן אמר המחשבה פוסלת="מחשבין מעבודה לעבודה" [בבלי חולין] ריש לקיש אומר אין המחשבה פוסלת. התיב ר' יעקב בר אידי קומי ריש לקיש. קשיא לר"ל והתנינןחולין2:7 עיין בבלי ר' יוסי אומר קל וחומר הדברים: מה אם במקום שהמחשבה פוסלת במוקדשין כו'. אלמא שחטה לשמה ע"מ לזרוק דמה של"ל, פסול! וקשיא לר"ל! פיגול ונותר המחשבה פוסלת, אבל אם שחטה לזרוק את דמה לע"ז ולקטור חלבה לע"ז, אין המחשבה פוסלת! עיין בבלי חולין

שחטה, וזרק דמה והקטיר חלבה לע"ז, זה היה מעשה בקיסרין ולא אמרו לא לאיסור ולא להיתר. ר' חנינא בשם רב חסדא זאת אומרת לא חשו.לרשב"ג שאומר "הוכיח סופו על תחילתו" אין תימר חשו, היה להם להורות איסור. רבי יוסי בשם רב חסדא זאת אומרת שחשו, אין תימר לא חשו, היה להן להורות היתר

הלכה ז משנה אמר לשנים תנו גט לאשתי. או לשלשה כתבו גט ותנו לאשתי. הרי אילו יכתבו ויתנו.

אמר לשלשה תנו גט לאשתי, יאמרו לאחרים כתבו, מפני שעשאן בית דין דברי ר' מאיר. וזו הלכה שלח חנניה איש אונו מבית האסורין מקובל אני באומר לשלשה תנו גט לאשתי שיאמרו לאחרים ויכתובו מפני שעשאן בית דין

אמר רבי יוסי נומינו לשליח אף אנו מקובלין שאפילו אמר לב"ד הגדול שבירושלים תנו גט לאשתי צריך שילמדו ויכתבו ויתנו לה

אמר לעשרה תנו גט לאשתי, אחד כותב וב' חותמין. כולכם כתובו, אחד כותב וכולן חותמין. לפיכך אם מת אחד מהן הרי הגט בטל:

גמרא רישא דאוסר "תנו" רק בשניים מתניתא דרבי מאיר, מן דבתרה אמר לשלשה.
ואמר רב חסדא טעמא דרבי מאיר? מה מצינו בכל מקום אחרים כותבין ובית דין חותמין. והכא, אחרים כותבין, ובית דין מחתמין.

רבי הילל בר וולס בעא קומי רבי, מה ראו לומר הלכה כר' יוסי? אמר ליה שלא ראיתיו.אילו ראיתיו, לא היית שואל כזה!! רבי, כד הוה בעי מקשייה על דרבי יוסי, אמר, אנן עליבייה מקשייא על דרבי יוסי?! שכשם לבין קדשי הקדשים לבין חולי חולין, כך בין דורינו לדורו של רבי יוסי. אמר רבי ישמעאל בי רבי יוסי כשם שבין זהב לעפר, כך בין דורינו לדורו של אבא.
אמר לעשרה הוליכו את הגט הזה, אחד מוליך על ידי כולן. כולכם הוליכו כולם מוליכין, ואחד נותן על ידי כולן. לפיכך אם מת אחד מהן הרי הגט בטל.
רבי יוחנן בשם רבי אלעזר דמן רומא: המונה אים מנה שמותיהם כאומר כולכם:

מסכת גיטין פרק ז

הלכה א משנה מי שאחזו קורדייקוס delirious ואמר כתבו גט לאשתי, לא אמר כלום. אמר כתבו גט לאשתי, ואחזו קורדייקוס, וחזר ואמר אל תכתבו, אין דבריו האחרונים כלום

נשתתק, אמרו לו נכתוב גט לאשתך? והרכין בראשו, בודקין אותו שלשה פעמים אם אמר על לאו לאו ועל הין הין, הרי אילו יכתבו ויתנו:

גמרא שיך לתרומות פ"ק סימן שוטה: היוצא בלילה. והלן בבית הקברות. והמקרע כסותו. והמאבד מה שנותנין לו. רבי חונה אמר והן שיהו כולהם בו. דלא כן, היוצא בלילה-קינטרופיס. lycanthrope והלן בבית הקברות-המקטר לשדים. והמקרע את כסותו והמאבד מה שנותנין לו- קינוקוס.melancholy רבי יוחנן אמר אפילו אחד מהן. אמר ר' אבין מסתברא מה דאמר רבי יוחנן אפילו אחד מהן, ובלבד במאבד ריו"ח איירי במאבד [דסגי האי סימן לחודיה] מה שנותנין לו, שאפילו שוטה שבשוטין אין מאבד מה שנותנין לו.

קורדייקוס אין בו אחד מכל אלו. מהו קורדייקוס? אמר רבי יוסי המום.מבולבל אתא עובדא קומי ר' יוסי בחד טרסיי דהוון יהבין ליה סמיק גו אכים והוה לעי. אכים גו סמיק והוה לעי. נותנין לו אדום בתוך שחור [או איפכא] ונשתגע מחמת זה זהו קורדייקוס שאמרו חכמים פעמים שוטה פעמים חלום. בשעה שהוא שוטה הרי הוא כשוטה לכל דבר. ובשעה שהוא חלום הרי הוא כפיקח לכל דבר.

אתא עובדא קומי שמואל אמר, כד דהוא חלים יתן גט. מה שמואל כר"ל? דר"ל אמר לכשישתפה? עיין לפנינו רובה דשמואל מר"ל, דו אמר "חלום" יתן גט משמע לגמרי נתרפא (ישעיהו לח) ותחלימני ותחייני.

רבי יעקב בר אחא אמר: איתפלגון רבי יוחנן וריש לקיש. רבי יוחנן אמר עודהו קורדייקוס עליו, כותבין גט ונותנין לאשתו. אים צווה כשעודנו בריא ריש לקיש אמר לכשישתפה.

מחלפה שיטתיה דר"ל. דאיתפלגון, נתחרש או נשתטה או נשתמד או שהורו בית דין לאכול חלב ר' יוחנן אמר נדחית חטאתו. ריש לקיש אמר לא נדחית חטאתו.דאזלינן בתר הפרשה רבי יוסי בי רבי בון אמר: מיחליף שמועתא, דלא תהא מילתיה דרבי יוחנן פליגא על מילתיה.
דמר רבי שמעון בר אבא בשם רבי יוחנן:
הגוסס זורקין עליו מדם חטאתו ומדם אשמו.ריו"ח אזל בתר הפרשה
רבנין דקיסרין אמרין, ר' חייה ר' יסא, חד כהדין וחד כהדין

מתניתא פליגא על ריש לקיש: אמר כתבו גט לאשתו, ואחזו קורדייקוס, וחזר ואמר אל תכתבו אין דבריו האחרונים כלום. וכותבין ונותנין כשהוא שוטה!! פתר לה לכשישתפה, אין דבריו האחרונים כלום.

נתן לה את גיטה, ואמר לא יהא גט אלא למחר, ונעשה קורדייקוס. תפלוגתא דר' יוחנן ודריש לקיש. זרק לה את גיטה ונעשה קורדייקוס, תפלוגתא דר' יוחנן ודריש לקיש.

ר' אלעזר אמר, ר' אבין בעי, תרם את כירייו ואמר לא יהא תרומה אלא למחר, ונעשה קורדייקוס תפלוגתא דר' יוחנן ודריש לקיש. אמר ר' זעירא מתניתא פליגא על ריש לקיש ולית לה קיום. הרי שהיה צלוב או מגוייד ורמז ואמר כתבו גט לאשתו כותבין ונותנין בחזקת שהנשמה תלויה בו. ואיפשר שלא נטרפה דעתו

שעה אחת?! הדא פליגא על ריש לקיש ולית לה קיום.אל' בתר צווי אזלי'

תני: חרש שתרם אין תרומתו תרומה.
אמר רשב"ג בד"א שהיה חרש מתחילתו, אבל אם היה פיקח ונתחרש, כותב שרוצה לגרש ואחרים מקיימין כתב ידו. ר' יעקב בר אחא רבי חייה בשם רבי יוחנן, חלוקין על השונה הזה. [דחכמים פליגי ארשב"ג וס"ל דכיון שאינו ש ו מ ע אינו יכול לגרש] אמרין, והא מתני' פליגא! נתחרש הוא או נשתטה אינו מוציא עולמית. ויכתוב ויקיימו אחרים כתב ידו! קיימניה, בשאינו יודע לכתוב. התיב רבי בא בר ממל והא מתניתא פליגא! הרי שכתב בכתב ידו, מצווה לתת גט אמור לסופר ויכתוב, לעדים וחתמו אע"פ שכתבוהו וחתמוהו ונתנוהו לו, וחזר ונתנו לה אינו גט. א"ר יוסי אמור דבתרא, ולית הדא פליגא! אינו גט עד שישמעו קולו. סוף דבר עד שישמעו את קולו?! ולא אפילו הרכין בראשו?! ואת אמר ליה כן. אוף הכא לית כן.אל' לאוו דווקא אמר ר' מנא אית כן. היא שמיעת הקול היא הרכנת הראש.אבל כתיבה ,לא מהני
נשתתק וכו'
ר' זעירא בעא מיניה דר' מנא. כמה דתימר עד שירכין בראשו שלש פעמים. ודכוותה עד שישמעו את קולו שלשה פעמים? נימא דבעי' 3 פעמים אמר ליה לשמיעת הקול פעם אחת, להרכנת הראש שלשה פעמים. אמר רבי יודן תמן בהרכנה באומר כך וכך עשיתי.צריך ב ד י ק ה 3 פעמים [לראות אם הוא שפוי] ברם הכא באומר כך וכך עשו. עצם ה צ ו ו י לכתוב גט, וודאי סגי פ"א [הרכנה אחת]

ר' בנימין בר לוי בעי, מה אנן קיימין אם יש בו דעת לבא יש בו דעת לשעבר. אין בו דעת לבא. אין בו דעת לשעבר.???מ"ש להבא מלעבר

נשתתק ואמרו לו... אמר רבי אבא מרי בחרש אנן קיימין. ואין שליחות לחרש. כ חיישינן שמא שוטה הוא (ע"כ צריך להרכין ג זימני) רבי יוסי בי ר' בון אמר בבריא אנן קיימין. למה אינו גט? אני אומר מתעסק בשטרותיו. ואינו משים לב שמדברים אליו ותני כן: במה דברים אמורים? בזמן שנשתתק מתוך בוריו. אבל אם נשתתק מתוך חולייו דייו פעם אחת. לוודא שאינו שוטה [כריב"ב]

בודקין אותו...ובלבד במסרגין לו. נכתוב גט לאשתך והוא אומר הין. לאמך והוא אומר לאו. לאשתך והוא אומר הין. לבתך והוא אומר לאו. לאשתך והוא אומר הין. לאחותיך והוא אומר לאו.
אף בעדיות כן? אתא ר' אבהו בשם ר' יוחנן אף בעדיות כן. שכן אדם מעיד עדותו מיושב. אף בנדרים כן? הרכנת הראש ג"פ מהניא?

תני רב ששת כשם שבודקין אותו בגיטין שלשה פעמים כך בודקין אותו בירושות ובמקח וממכר ובמתנות:

הלכה ב משנה אמרו לו נכתוב גט לאשתך? אמר להן כתובו! אמרו לסופר וכתב, לעדים וחתמו, אע"פ שכתבוהו וחתמוהו ונתנוהו לו, ונתנו לה. הרי הגט בטל. עד שיאמר לסופר כתוב, ולעדים חתומו:

גמרא אמר לשנים, אמרו לפלוני שיכתוב, ולפלוני ופלוני שיחתמו. ר' זעירה בשם ר' ירמיה מעשה היה בימי רבי ואמר לא יעשה כן בישראל. שמואל אמר יעשה ויעשה.

רב ירמיה שאל לשמואל, אמר לשנים, כתבו ותנו גט לאשתי. ואמרו לסופר וכתב, וחתמו הן? אמר ליה הרי זה גט אלא שהדבר צריך תלמוד. בבלי 66

מחלפה שיטתיה דשמואל תמן הוא אמר יעשה ויעשה. והכא הוא אמר אכן?! שנייא היא ששינו את עדותן.שלא כתבו בעצמם

אמרו לסופר וכתב ..אע"פ..ניחא לעדים וחתמו, לסופר וכתב? למה פסול בגוונא דכותב הסופר מלים ד"הרי את מותרת"! לית הדא פליגא על דרבי יוחנן. דרבי יוחנן אמר כתב תרפו בטופס כשר [ס"ל רק חתימה לשמה] פתר לה כרבי יהודה דרבי יהודה פסול בטופסין:

הלכה ג משנה

Aזה גיטך אם מתי, זה גיטיך מחולי זה, זה גיטיך לאחר מיתתי לא אמר כלום

Cמהיום אם מתי. מעכשיו אם מתי. הרי זה גט

Bמהיום לאחר מיתתי, אינו גט. ואם מת חולצת ולא מתייבמת:

גמרא זה גיטיך אם מתי, זה גיטיך מחולי זה, זה גיטיך לאחר מיתתי, לא אמר כלום. ורבותינו אמרו A הרי זה גט. מני רבותינו? רבי יהודה הנשיא [נכד רבי שסידר משניות] ובית דינו [בשלשה מקומות נקרא רבי יהודה הנשיא "רבותינו" בגיטין. בשמן. ובסנדל. ויקראו לו בית דין שריא! שכל בית דין שהוא מתיר שלשה דברים הוא נקרא בית דין שריא אמר רבי יודן בי ר' ישמעאל בית דינו חלוק עליו בגיטין]

[שייך להלכה ח' ..אים לא באתי...מהו שתהא מותרת לינשא? ר' חגיי אמר מותרת לינשא. רבי יוסי אמר אסורה לינשא. אני אומר נעשו לו ניסים וחיה.שמא יקום בתוך 12 חודש]

מהיום אם מתי, מעכשיו אם מתי הרי זה גט. מהיום ולאחר מותי אינו גט.

אמר רבי יודן, רבי ורבותינו. רבי חולק על B ורבותינו על A

מתיב רבי לרבנן, למה אתון אמרין הרי זה גט, בגין דאמר אם, והא ראשהA "אם" ואתון אמרין אינו גט! אלא בגין דאמר מהיום. אוף אנא אית לי מהיום עיקר!

מתיב רבותינו לרבנין, למה אתון אמרין הרי"ז גט,Cב בגין דאמר מהיום. והא סופה B מהיום, ואתון אמרין אינו גט! אלא בגין דאמר "אם" אוף אנן אית לן "אם" עיקר.אפי' בלי "מהיום" כגון A

תמן בבבל מחלפין. [דברי רבי-רבנן] הכא=א"י. תמן=בבל

רבי יסא בשם רבי יוחנן ורב תריהון אמרין. דברי רבי הכא,דס"ל מהיום ולא"מ מהני דהוא רבנין דתמן-- מכיון שאמר מהיום, כמי שאמר ע"מ. ר' בא בשם רב. דברי רבי תמן, דהוא רבנן דהכא. מכיון שאמר לאחר מיתה, כמי שלא אמר מהיום ועל כן חולצת

רבי זעירא בעא קומי ר' יסא "ע"מ"= אם מתי, או דילמא ע"מ= לאחר מיתה? א"ל ע"מ= אם מתי. כל האומר ע"מ כאומר "מעכשיו" בבלי 74

תמן תנינן: הכותב נכסיו לבניו צריך שיכתוב מהיום ולאחר מותו דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר אינו צריך. מה טעמא של רבי יוסי? זמנו של שטר מוכיח עליו. רבי שמעון בן יקים אעיל עובדא קומי רבי יוחנן: מהיום לאחר מיתה מתנתו מתנה, מהיום ולאחר מיתה אינו גט? חברייא בשם רבי יוחנן: אינה איסרטה. לא זו הדרך..[לא דמי אהדדי] ר' זעירא בשם ר' יוחנן: אינה כגיטין אינה כמתנה. אמר ר' אילא: במתנה, מכיון שאמר מהיום, מתנה גמורה היא. לאי זה דבר כתב בה לאחר מיתה? לשייר לו אכילת פירות. ובגיטין, מכיון שכתב מהיום בגט, כרות הוא. לאי זה דבר כתב בה לאחר מיתה? לשייר

לו אגופה. אמר רבי בון בר כהנא קומי רבי אילי, לשייר לו מעשה ידיה? אמר ליה לא מצינו אשה נשואה לזה ומעשה ידיה של זה. והוה ר' זעירא מקלס ליה וצווח ליה בנייה דאורייתא.דבר אמת אמרת!

אף בגט שיחרור כן. הרי גט שחרורך מעכשיו ולאחר שלשים יום. על דעתיה דרבי דפשיטא ליה דתנאה הוי, הרי זה גט. על דעתין דרבנין אינו גט. אף בהבקר כן. שדי מובקר' מעכשיו לאחר שלשים יום על דעתיה דרבי מובקרת על דעתיה דרבנין אינה מובקרת. אף בהקדש כן?. כל עמא מודיי אמירתי לגבוה כמסירתי להדיוט. אף בקידושין כן? אשכח תני רבי אומר מקודשת קידושין גמורין:

הלכה ד משנה זה גיטיך מהיום אם מתי מחולי זה, ועמד והילך בשוק, וחלה ומת, אומדין אותו אם מחמת חולי הראשון מת הרי זה גט, ואם לאו אינו גט
לא תתייחד עמו אלא בפני עדים. אפילו עבד אפי' שפחה. חוץ משפחתה מפני שלבה גס בשפחתה

ומה היא באותן הימים? ר' יהודה אומר כאשת איש לכל דבר. ור' יוסי אומר מגורשת ואינה מגורשת:

גמרא אכל גריסין לגסה פולין מאכל חולים—ואפילו אכלו אכילה גסה-- ולא עמד ומת כמי שמת מאותו חולי. פונדקאות מין אגוז עצמן שמזיק לחולה ולא עמד, כמי שלא מת מאותו חולי. אם מתי מחולי זה, ונפל עליו גל או שנשכו נחש, אינו גט. שלא מת מאותו החולי. אם לא עמדתי מחולי זה ונפל עליו גל או שנשכו נחש, הרי זה גט שלא עמד מאותו החולי

תני: אף המסוכן.אסור להתייחד אמר רבי יעקב בר אחא מעשה היה, כיון שבעל מת!

ועבד ושפחה נאמנין? שמא חזר ובעל! יודעין הן העדים העומדים ב ח ו ץ! שבשעה שנתייחדה עמו שהיה שם עבד ושפחה.ובוש מלבעול

כהדא: נתייחדה עמו בפני שנים, צריכה הימינו גט שני הן הן עדי ייחוד, הן הן עדי ביאה. באחד, אינה צריכה ממנו גט שני. באחד בשחרית ובאחד בין הערבים, זה היה מעשה ושאל רבי אליעזר בן תדאי לחכמים, ואמרו אין זה יחוד.

נתייחדה עמו כדי בעילה חוששין לה משום בעילה ואין חוששין לה משום קידושין. רבי יוסי בי רבי יהודה אומר: אף חוששין לה משום קידושין.
רבי ירמיה פתר מתניתא: נתייחדה עמו כדי בעילה, חוששין לה משום בעילת זנות, ואין חוששין לה משום קידושין, בבעילה. לא נתייחדה עמו כדי בעילה, אין חוששין לה משום כלום. רבי יוסי בי רבי יהודה אומר אף חוששין משום קידושין, בבעילה.כשנתייחד כדיי..
רבי יוסי פתר לה מתניתא: נתייחדה עמו כדי בעילה חוששין לה משום בעילת זנות ואין חוששין לה משום קידושין בבעילה. לא נתייחדה עמו כדי בעילה, אין חוששין לה משום קידושין בכסף. רבי יוסי בי רבי יהודה אומר אף חוששין לה משום קידושין בכסף.אף בפחות משיעור בעילה

אמר רבי אבין אתיא דבית שמאי 8:9 כרבנין. ובית הלל כרבי יוסי בי רבי יהודה.

שייך כתובות 4:7 ליידא מילה? רבי לעזר אומר ליורשה. ר"ל אמר להפרת נדריה.. וכא מאי? רי"א כא"א לכל דבר.. אמר ר' זעירא מן הדא דתני זכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפר נדריה דברי ר' יהודה. זאת אומרת שהיא כאשת איש לכל דבר.

מחלפה שיטתיה דרבי יודה. תמן הוא אמר מיתה מצויה. והכא הוא אמר אין מיתה מצויה. תמן בציבור חששו כאן ביחיד. דתניא ר' יהודה אומר לא היה שופר קינים בירושלים מפני התערובת שמא תמות אחת מהן ונמצאו דמי חטאות מתות מעורבת בהן.

בעילתה מהו? בא עליה אחר אית תניי תני בעילתה ברורה. ואית תניי תני בעילתה ספק. מאן דאמר בעילתה ברורה, מביא אשם תלוי ואין ממתינין לראות מה יקרה ומד"א בעילתה ספק, מת פטור. לא מת מביא חטאת:

הלכה ה משנה הרי זה גיטיך על מנת שתתני לי מאתים זוז הרי זו מגורשת, ותתן. על מנת שתתני לי מיכן ועד שלשים יום, נתנה לו בתוך שלשים יום, מגורשת, ואם לאו אינה מגורשת אמר רבן שמעון בן גמליאל: מעשה בציידן, שאמר אחד לאשתו הרי זה גיטיך על מנת שתתני לי איצטליתי, ואבדה איצטליתו, אמרו חכמים תתן לו את דמיה:

גמרא תני: לא הספיקה ליתן עד שמת. רבן שמעון ב"ג אומר: תינתן לאביו ולאחיו והיא פטורה מן החליצה ומן הייבום. אף בקידושין כן. הרי את מקודשת לי על מנת שאתן ליך מאתים זוז ולא הספיק ליתן לה עד שמת, רבן שמעון בן גמליאל אומר: אביו ואחיו נותנין לה והיא זקוקה לחליצה ולייבים.

אמר רבי יודן בשאבדה באונס וממילא פטורה מלשלם [וחייבת רק שבועה] אנן קיימין. עשו אותה כמתנה שומר חנם להיות פטור מן השבועה ה"ן א"ס דניח"ל שתשלם תחת השבועה. א"ר יוסה וכא אתינן מיתני מתנה שומר חנם להיות פטור מן השבועה?! אלא כשאבדה בפשיעה אנן קיימין, דמים עשו אותה כאיצטלית.

רבנין אמרין: אחת זו ואחת זו משום תנאי גיטין: לעולם חייב לקיים תנאי

הלכה ו משנה הרי זה גיטיך ע"מ שתשמשי את אבא ע"מ שתניקי את בני. כמה היא מניקתו? שתי שנים. רבי יהודה אומר: שמנה עשר חדש. מת הבן או שמת האב הרי זה גט על מנת שתשמשי את אבא שתי שנים, ועל מנת שתניקי את בני שתי שנים, מת הבן או שאמר האב אי איפשי שתשמשיני שלא בהקפדה, אינו גט. רבן שמעון בן גמליאל: אומר כזה גט! כלל אמר רבן שמעון בן גמליאל, כל עכבה שאינה ממנה הרי זה גט:

גמרא א"ר חייה בר' בא: בחייו, אים האב והתינוק חיים והוא שתשמשינו כל צורכו. והוא שתניקי כל צורכו. לאחר מיתה, אפילו לא הניקתו כל צורכו. אפילו לא שימשתו כל צורכו. אלא אפילו שימשתו שעה אחת. אפילו הניקתו שעה אחת. רבי שמעון בן לקיש אמר: בחייו, אפילו לא שימשתו כל צורכו, אפילו לא הניקתו כל צורכו. אלא אפילו שימשתו שעה אחת, אפילו הניקתו שעה אחת. לאחר מיתה, אפילו לא שימשתו ולא הניקתו כלום.

מתניתא פליגא על ריש לקיש. כמה היא מניקתו? שתי שנים. רבי יהודה אומר: שמונה עשר חדש! אמר רבי אבין בשכר מניקה שנו. אם התנה "ע"מ שתתן לי שכר מניקה" חייבת ליתן "שכר של 2 שנה"??? אי נמי שימוש ממש כל שהוא [מעניין: בפרק הבא אומר ר' אבון: בשכר לבלר שנו]

אמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן סדר סימפון כך הוא: אנא פלן בר פלן מקדש ליך אנת פלנית בת פלן, ע"מ ליתן ליך מיקמת acquisition פלן ומכנסייך ליום פלן. דאין אתא יום פלן ולא כנסתיך, לא יהוי לי עליך כלום.

אירע לו אונס? ר' יוחנן אמר: אונסא כמאן דלא עבד. ריש לקיש: אמר אונסא כמאן דעבד. על דעתיה דריש לקיש, אין הוה צריך למיעבד? איך צריך להתנות? ואין אתא יום פלוני ולא כנסתה לי לא יהוי לי עליך כלום. כש ה י א מתנה עמו---לכו"ע אין טענת אונס

רבי יוחנן מי דמיך כשנפטר פקיד לבנתיה די יהווין עבדן כריש לקיש, להחמיר דהוי קידו' אמר, שמא יעמד בית דין אחר ויסבר דכוותיה, ונמצאו בניו באין לידי ממזירות.
חד בר נש אקדם פריטין לאילפא, ספינה ונגב נהרא. אתא עובדא קומי רב נחמן בר יעקב הא אילפא, אייתי נהרא! הרי יש לו הספינה, תביא אתה הנהר...=יש אונס [הספן יכול לטעון אונס אנא וכאילו קיימתי התנאי]
אבא בר הונא אמר: אבא, הוה מצלי דייגב נהרא, בגין דניסב פריטוי.היה מתפלל שיתנגב הנהר כדי שיחזור ויקח המעות שנתן...
אשכחת אמר:
רבי יוחנן ורבי בא, לא סברין כרבן שמעון בן גמליאל =ריו"ח ור' בא סוברין אין אונס
ר"ל ורב נחמן בר יעקב סברין כרשב"ג=יש אונס

חתכה ידה כמי שעיכבה. חתכה דדה כמי שעכבה. נחתך ידה כמי שלא עיכבה, נחתך דדה כמי שלא עיכבה:

הלכה ז משנה הרי זה גיטיך אם לא באתי מיכן ועד שלשים יום היה הולך מיהודה לגליל, הגיע לאנטיפטרס וחזר, בטל התנאי
עיין גמרא [יש כאן תנאי: אם א צ א מיהודה--הרי את מגורשת]
הרי זה גיטיך אם לא באתי מיכן ועד שלשים יום, היה הולך מגליל ליהודה והגיע לכפר עותני וחזר, בטל התנאי
הרי זה גיטיך אם לא באתי מיכן ועד שלושים יום היה הולך למדינת הים הגיע לעכו וחזר, בטל התנאי.

הרי זה גיטיך כל זמן שאעבור מכנגד פניך שלשים יום. היה הולך ובא והיה הולך ובא הואיל ולא נתייחד עמה הרי זה גט:

גמרא #"ביטל התנאי" ליידא מילה? רבי לעזר אמר לביתו. "בטל התנאי"= ע ב ר על תנאו "שלא ימיש מ ב י תו " [וממילא חל הגט]

רבי יוחנן אמר למקומות.
"בטל התנאי"= הוי כ ל א הגיע למקומות הללו וממילא לא חיילא הגט

מתניתין מסייעא למאן דאמר לביתו. הגיע לעכו וחזר, בטל התנאי.קס"ד עכו חו"ל היא [אלמא "בטל"= ע ב ר וממילא מ ג ו ר ש ת]

אמר רבי חגיי קומי רבי יוסי תיפתר כמאן דאמר עכו כארץ ישראל לגיטין. ואפילו תימר עכו אינו כארץ ישראל לגיטין, שמא לתנאי גיטין?!
ואסור להתייחד עמה מכבר,=מעכשיו שמא יעבר מכנגד פניה ל' יום, ונמצא גיטה גדול מבנה:

הלכה ח משנה הרי זה גיטיך אם לא באתי מיכן עד שנים עשר חדש, מת בתוך שנים עשר חדש, אינו גט. מעכשיו, אם לא באתי מיכן ועד שנים עשר חדש, מת בתוך שנים עשר חדש, הרי זה גט.

אם לא באתי מיכן ועד שנים עשר חדש, כתבו גט ותנו לאשתי, כתבו בתוך שנים עשר חדש, ונתנו בתוך שנים עשר חדש, אינו גט.

כתבו ותנו גט לאשתי אם לא באתי מיכן ועד שנים עשר חדש, כתבו בתוך שנים עשר חדש, ונתנו לאחר י"ב חדש אינו גט. ר' יוסי אומר כזה גט

כתבו לאחר י"ב חדש ונתנו לאחר שנים עשר, ומת, אם גט קדם למיתה הרי זה גט, ואם מיתה קדמה לגט אינו גט. אם אינו יודע זו היא שאמרו מגורשת ואינה מגורשת:
גמרא מה טעמא דר' יוסי? בגין דאקדים כתיבה, והא אקדים נתינה והוא אמר אינו גט!!?הא מודה ר"י דבעי' נתינה "אחר" 12 חודש!! נימא גם כתיבה

ר' חייה רובה בעי קומי רבי, הרי זה גיטיך לאחר החג. אמר ליה כל שלשים יום שלאחר החג כלאחר החג הן.

רבי ביבון בר חייה בעא קומי ר' זעירא, הרי גיטיך ערב הפסח? ואפילו כמאן דאמר כל שלשים יום שלאחר החג כלאחר החג הן, כל שלשים שלפני הפסח אינו כלפני הפסח.

רבי זעירא בעי קומי ר' יסא, אמר קונם יין שאני טועם במוצאי שבת? אמר ליה במוצאי שבת אסור. ערב שבת מותר. ימים שבנתים צריכה.ספק והכא לעניין גירו' התנה שתעשה מידי "במוצאי שבת" מוצאי שבת, הרי זה גט. ערב שבת, אינו גט. ימים שבנתים, צריכה

מסכת גיטין פרק ח

הלכה א משנה הזורק גט לאשתו, והיא בתוך ביתה או בתוך חצירה, הרי זו מגורשת. זרקו לה בתוך ביתו או בתוך חצירו, אפילו עמה במיטה, אינה מגורשת. לתוך חיקה או לתוך קלתה, הרי זו מגורשת:

גמרא (דברים כד) וכתב ונתן בידה. אין לי אלא בידה, בגינתה בחצירה מניין? ת"ל ונתן ונתן. עד כדון כרבי עקיבה. כרבי ישמעאל? תני רבי ישמעאל (במדבר כא) ויקח את כל ארצו מידו ועד ארנון. וכי מידו לקח. אלא מהו מידו? מרשותו.

וגינתה וחצירה אינן משועבדין לאיש לאכילת פירות? רבי יוחנן בשם ר' ינאי: עד שיכתוב לה דין ודברים אין לי בנכסייך ובפירותיהן. רבי יצחק בר חקולה בשם רבי הושעיה: אפילו לא כתב לה דין ודברים אין לי בנכסייך.

ואתיא דרבי ינאי כרבנן, ודר' הושעיה כר"מ. קידושין 1:3 דר' ינאי כרבנין- דרבנין אמרין על ידי שאין י ד האשה כיד בעלה עיין לקמן [בנגוד לשיטת ר"מ..], וגינתה וחצירה הואיל והן משועבדין לאיש לאכילת פירות, עד שיכתוב לה דין ודברים אין לי בנכסייך.

ור' הושעיא כר"מ- דרמ"א ע"י שיד עבד כיד רבו, הוא זוכה גיטו מידו, וקשיא על דר"מ הוא ידי עבד כידי רבו, והוא זכה גיטו?! ועל כרחך טעמא משום גיטו וידו באין כאחת--וא"כ ה"ה גיטה וחצירה באין כאחת [ואין צריך לומר בכתב לה דו"ד..]

נפלו לו נכסים ולה, [כגון נשוי בת אחיו, ומת הזקן] אפילו כתב, כמי שלא כתב. לא מהני "סילוק", רק חלוקה מעליא בעינן דהרי הם כשותפין גמורים

נתן לה אחר מתנה ואמר לה על מנת שלא יהא לבעלה רשות בהן אלא מה שאת נושאת ונותנת בפיך. אפילו לא כתב לה כמי שכתב. אי"צ סילוק

ר' ירמיה בעי, זרקו לה בחצר שאינה של שניהן מהו? רבי אחא בשם רבי חנינה צריכה לרבנין. אמר רבי אבין מחלוקת רב ורבי חייה רובה. דמר רבי שמואל רבי זעירה רבי חייה בר אשי בשם רב: אין משיכה קונה בחצר שאינה של שניהן. ותני רבי חייה ופליג, אימתי אמרו המטלטלין נקנין במשיכה, ברשות הרבים או בחצר שאינה של שניהן. אבל ברשות הלוקח, כיון שקיבל עליו זכה. ברשות המוכר, לא קנה אלא עד שעה שיגביה או עד שעה שימשוך ויוציא חוץ מרשות הבעלים. ברשות זה שהיו מופקדין אצלו, לא קנה עד שיזכוהו בהן, או עד שישכיר לו את מקומו.

עולא בר ישמעאל אמר, לא עלתה על דעתו לזכות בקלתה. הגע עצמך שהיתה קלתה של זהב? כ"ש לא עלתה על דעתו לזכות בקלתה! רבי יוחנן אמר: ובלבד במשתמשת בה. א"ר יוסי ובלבד במשתמשת בה באותה שעה. ריש לקיש אמר בקשורה לה. א"ר יוסי ובמוגבהת מחמתה.

תני ר' הושעיה ומסייע לרבי יוחנן: אפילו זרקו לה בתוך המלוש kneading through שלה הרי זו מגורשת:

הלכה ב משנה אמר לה כינסי שטר חוב זה, או שמצאתו מאחוריו, קוראה והוא גיטה, אינו גט עד שיאמר לה הא גיטיך!

נתן בידה והיא ישינה, ניעורה, קוראה והרי הוא גיטה אינו גט עד שיאמר לך הא גיטיך

היתה עומדת ברשות הרבים וזרקו לה, קרוב לה- מגורשת. קרוב לו- אינה מגורשת. מחצה למחצה מגורשת ואינה מגורשת:

גמרא אמר רבי יוחנן דר"ש בן אלעזר היא. דרבי שמעון בן אלעזר אומר: לעולם אינו גט עד שיאמר לה בשעת מתנה הא גיטיך.ולא אחר כך [עיין בבלי ונראה שיש לתקן ...]

כמה הוא קרוב? רב אמר ארבע אמות. אמר רבי אלאי בשם רשב"ל, ארבע אמות. רבי אלעזר בשם ר' יוחנן בשם רבי ינאי בפישוט ידים. ותני כן בפישוט ידים. רבי בא רבי ירמיה בשם רב בפישוט ידים. מחלפה שיטתיה דרב תמן הוא אמר ארבע אמות. והכא הוא אמר אכן?! כאן להלכה. כאן למעשה. אין להתירה לשוק רק בקרוב ממש

ותני רבי לעזר: אפילו קרוב לה מלו, ובא הכלב ונטלו, אינה מגורשת כיון שאינו משתמרת.

שמואל כהדא דרבי לעזר
המחוור בכולן עד שיתננה לתוך ידה.

היה פושט ידים בינו לבינה. שמעון בר בא בשם רבי יוחנן קרוב לה מלו מגורשת. לו מלה אינה מגורשת. מחצה למחצה מגורשת ואינה מגורשת.

אבא בר רב ירמיה אמר: כל הן דתנינן מגורשת ואינה מגורשת, מזונות משלו:

הלכה ג משנה וכן לעניין הקידושין ולעניין החוב. אמר לו זרוק לי חובי וזרקו לו, קרוב למלוה, זכה הלוה. קרוב ללוה הלוה חייב, מחצה למחצה, שניהן יחלוקו

היתה עומדת בראש הגג וזרקו לה, כיון שהגיע לאויר הגג, הרי זו מגורשת. הוא מלמעלן והיא מלמטן וזרקו לה, כיון שיצא מרשות הגג נמחק או נשרף הרי זו מגורשת:

גמרא ריש לקיש אמר בשם אבא כהן ברדלא: אדם זכה במציאה בתוך ארבע אמות. מה טעמא? (דברי הימים א כב) הנה בעוניי הכינותי לבית ה' זהב ככרים מאה אלף וכסף אלף אלפים ככרים ולנחושת ולברזל אין משקל כי לרוב היה ועצים ואבנים הכינותי. ועליהם תוסיף. אמר רבי יונה, רבי הושעיה בעי, מה אנן קיימין? אם בתוך ארבע אמות של דוד היו אלו הזהב עשיר הוא! ולמה אמר בעוניי ואם חוץ לארבע אמות, יש אדם מקדיש דבר שאינו שלו? קיימונה במקדיש ראשון ראשון. [א"ר אבון מהו בעוניי? שאין עשירות בפני מי שאמר והיה העולם. דבר אחר: הנה בעוניי שהיה מתענה ומקדיש סעודתו לשמים] התיב רב יעקב בר אידי קומי ריש לקיש, והתנינן ראה את המציאה ונפל לו עליה ובא אחר והחזיק בה זה שהחזיק בה זכה בה. תיפתר שלא אמר יזכו לי ארבע אמות. והתנינן נפל לו עליה פרס טליתו עליה מעבירין אותו הימינה. עוד היא בשלא אמר יזכו לי ארבע אמות. והא תני רבי חייה שניים שהיו מתכתשין על העומר ובא אחר וחטפו זה שחטפו זכה בו. עוד הם בשלא אמרו יזכו לנו ארבע אמות.

רבי יסא בשם רבי יוחנן זו גיטין, מה שאין כן במתנה. רובה דרבי יוחנן, ורובה דריש לקיש.יש "לעשות ק"ו" לריו"ח ולר"ל רובה דריש לקיש: מה אם מציאה שאינו זוכה בה מדעת אחר, המגביה מציאה לחבירו, ל"ק חבירו הרי הוא זכה בתוך ארבע אמות. מתנה שהוא זוכה בה מדעת אחר, לא כל שכן! רובה דריו"ח: מה אם מתנה שהוא זוכה מיד אחר, א י נ ו זוכה בה בתוך ארבע אמות. מציאה שאינו זוכה מיד אחר, לא כ"שכ שא י נ ו זוכה בה בתוך ארבע אמות.
התיב ר' זעירא קומי רבי יסא, והא תנינן וכן לעניין קידושין.מהני ד"א [וקשיא לריו"ח] אמר ליה הוא גיטין הוא קידושין. והא תנינן וכן לעניין החוב! אמר ליה שכן אם אמר לו זורקיהו לים

ויהא מחול לך, מחול לו! מעתה אפי' קרוב ללוה זכה הלוה, ותנינן קרוב ללוה הלוה חייב! שכן אם אמר לו זורקיהו עד שייכנס לרשותי, ועדיין לא נכנס לרשותו.
אמר רבי אבין כל אילין מתיבתא דהוה רבי זעירא משיב קומי רבי יסא, ריש לקיש משיב קומי רבי יוחנן והוא מקבל מינייהו? פתר לה כאילין פתרייתא!! למה קיבל ריו"ח? [שתק]

רבי אבין בשם חזקיה: בשכר הלבלר שנו. אם קרוב לה--נמצא האשה מתגרשת ו מ מ י ל א חייבת ה י א לשלם שכר הסופר [מתרץ אליבא דריו"ח]

אמר רבי אלעזר: מתניתא בגג שיש לו מעקה והוא שירד לאויר מעקה, ושאין לו מעקה והוא שירד לאויר שלשה שהן סמוכין לגג, שכל שלשה שהן סמוכין לגג כגג הן.
[רבי יעקב בר אחא רבי בא בר המנונא בשם רב אדא בר אחווה לענין שבת: שכל שלשה שהן סמוכין למחיצה, כמחיצה הן]

הוא מלמעלן...רבי אמי בשם רבי יוחנן והוא שירד לאויר מחיצות. ר' אימי בעא קומי ר' יסא, מתניתא דרבי? דרבי עבד אויר מחיצה כממשו. אמר ליה דברי הכל היא הכא בגיטין. [ויתיביניה, רבי אומר מקורה. ואת אומרת אינה מקורה!] אמר רבי יסא ולא דמיא, גיטין מלמעלן עד לרקיע ושבת מלמטן. גיטין אפילו לא נח. שבת עד שינוח.לעניין שבת דווקא עד י"ט ודווקא נח מה בין גיטין ומה בין שבת? אמר רבי אבא בשבת כתיב (שמות כ) לא תעשה מלאכה. [נעשית היא מאיליה]. ברם הכא (דברים כד) ונתן בידה- ברשותה: מהני "אויר"

הלכה ד משנה בית שמאי אומרים פוטר אדם את אשתו בגט ישן. ובית הלל אוסרין. ואי זהו גט ישן? כל שנתייחד עמה מאחר שכתבו לה:

גמרא [שייך לקמן 9:3 רב יהודה בשם שמואל וכולן אם נישאו לא תצא. שלא להוציא ליזה על בניה.]
אנן תנינן מאחר שכתבו לה. אית תניי תני מאחר שנתנו לה. מאן [דאין בעייה בנתייחד אחר כתיבה]. דאמר מאחר שנתנו לה, מסייעא לבית שמאי. מאן דאמר מאחר שכתבו לה, מסייעא לבית הלל:

הלכה ה משנה כתב לשם מלכות שאינה הוגנת, לשם מלכות מדי ולשם מלכות יון, לבניין הבית, ולחורבן הבית, היה במזרח וכתב במערב, במערב וכתב במזרח, תצא מזה ומזה וצריכה גט מזה ומזה, אין לה לא כתובה ולא פירות ולא מזונות ולא בלאות על זה ועל זה, ואם נטלה מזה ומזה תחזיר, והוולד ממזר מזה ומזה. לא זה וזה מיטמין לה ולא זה וזה זכאין לא במציאתה ולא במעשה ידיה ולא בהפרת נדריה. היתה בת ישראל נפסלה מן הכהונה, בת לוי מן המעשר, ובת כהן מן התרומה, אין יורשיו של זה ויורשיו של זה יורשין כתובתה. מתו, אחיו של זה ואחיו של זה חולצין ולא מיבמין
שינו שמו ושמה שם עירו ושם עירה תצא מזה ומזה וכל הדרכים האילו בה
כל העריות שאמרו צרותיהן מותרות, הלכו צרות האילו ונישאו לאחר, ונמצאו איילונית, תצא מזה ומזה וכל הדרכים האילו בה:

גמרא רבי יוחנן בשם רבי ינאי: עשו את הוולד ממזר מפני הסכנה. (מלכות רומי מקפידים מאד!) רב הונא בשם רב כל הדא פירקא דרבי מאיר,דמחמיר חוץ משינה שמו ושמה שם עירו ושם עירה. לכו"ע הוולד ממזר רבי מנא בעי קומי רבי יסא אף פרק המגרש? אמר ליה לית פירקא דידכון אלא דידן...

הלכה ו משנה הכונס את יבמתו והלכה צרתה ונישאת לאחר, ונמצאת זו שהיא איילונית, תצא מזה ומזה וכל הדרכים האלו בה:
גמרא לא היתה צריכה להינשא אלא להתייבם. וזו היא יבמה שניסת בלא חליצה, רבי ירמיה אמר זה חולץ וזה מקיים. רבי יהודה בן פזי בשם רבי יוחנן תצא. רבי יוסי שאל לרבי פינחס היך רבי סבר? אמר ליה כרבי ירמיה. אמר ליה חזור בך דלא כן אנא כתב עליך זקן ממרא.
אמר רבי זבידא מתניתא מסייעא לרבי יוחנן תצא מזה ומזה וי"ג דברים בה דברי רבי מאיר שאמר משום רבי עקיבה. וחכמים אומרים אין ממזר מיבמה. הא לצאת תצא:

הלכה ז משנה כתב הסופר וטעה ונתן גט לאשה ושובר לאיש ונתנו זה לזה. לאחר זמן, הרי הגט יוצא מתחת ידי האיש, והשובר מיד האשה, תצא מזה ומזה וכל הדרכים האילו בה

רבי אלעזר אומר: אם על אתר יצא, אינו גט. ואם לאחר זמן יצא, הרי זה גט. שלא הכל מן הראשון לאבד זכותו של שני:

גמרא מה אנן קיימין? אם בשטעה, אף רבי לעזר מודה. אם בשלא טעה, אוף רבנן מודיי. אלא כן אנן קיימין, בסתם. ר' לעזר חשש שמא לא טעה. וקנוניא הן עושים ורבנין חוששין שמא טעה.
ר' אלעזר אומר אם על אתר יצא, אינו גט, ואם לאחר זמן יצא, הרי זה גט. שלא הכל מן הראשון לאבד זכות של שני. איזהו על אתר? רבי זעירא אומר: עד שלא נתארסה, ונתארסה. רבי יצחק בר חקולה אמר עד שלא ניסית, וניסית. מתניתא מסייעא לר' זעירא לא הכל מן הראשון לאבד זכותו מן השני:

הלכה ח משנה כתב לגרש את אשתו ונמלך, בית שמאי אומרים: פסלה מן הכהונה. ובית הלל אומרים: אף על פי שנתנו לה על תנאי ולא נעשה התנאי, לא פסלה מן הכהונה:
גמרא ר' יוחנן בשם ר' ינאי אין בה משום ייחוס כהונה. ואין בית דין מזוהמין אותה. אין שום חשש גרושה
אתא עובדא קומי רבי חייה רובה, ועבד כבית הלל. אמר ליה רב, מה ראית להכניס עצמך למיספק הזה מרובה. אמר ליה ר' ישמעאל בי רבי יוסי הוה עמי. וקרא עליהון (קהלת ד) טובים השנים מן האחד.
המסלדת בבנה, a women that commits lewdness
בית שמאי פוסלין. ובית הלל מכשירין. שתי נשים שהיו מסלדות זו את זו, בית שמאי פוסלין ובית הלל מכשירין:

הלכה ט משנה המגרש את אשתו ולנה עמו בפונדקי, בית שמאי אומרים אינה צריכה ממנו גט שני. ובית הלל אומרים צריכה הימינו גט שני
אימתי? בזמן שנתגרשה מן הנישואין. ומודין בנתגרשה מן האירוסין, שאינה צריכה ממנו גט שני מפני שאין לבו גס בה

כנסה בגט קרח, תצא מזה ומזה וכל הדרכים האילו בה:

גמרא אמר רבי מנא בית שמאי כדעתהון. בית שמאי דאינון אמרין פוטר אדם את אשתו בגט ישן, אינון דאמרין אינה צריכה הימנו גט שני. וב"ה דאינון אמרין אינו פוטר בגט ישן, אינון דאמרין צריכה הימנו גט שני. אמר רבי יוסי בר בון בית שמאי כדעתהון ובית הלל כדעתהון. בית שמאי דאינון אמרין לא יגרש אדם את אשתו אלא א"כ מצא בה ערוה, אינון דאמרין מזוהמת היא מלפניו ואינו חשוד עליה, לפיכך אינה צריכה ממנו גט שני. בית הלל דאינון אמרין אפילו הקדיחה תבשילו אינון דאמרין אינה מזוהמת מלפניו והוא חשוד עליה לפיכך צריכה ממנו גט שני.

המגרש את אשתו לא תדור עמו לא באותה חצר ולא באותו מבוי. אם היתה חצר של אשה, איש מפנה. ושל איש, אשה מפנה. של שניהן, מי מפנה מפני מי? אשה מפני איש. ואם יכולין הן, זה פותח לכאן וזה פותח לכאן. במה דברים אמורים? בזמן שניסת דאיכא איסור א"א הא לא ניסת, לא. ובכוהנת אפילו לא ניסת.חיישי טפי לאיסור גרושה

בד"א מן הנשואין לבו גס בה אבל מן האירוסין, לא. והארוסה שביהודה כנשואה היא.

החולץ ליבמתו, אף על פי שעשה מאמר, הרי זה לא יפנה, שאין מאמר קונה קניין גמור:ולא דמי לקידושין

הלכה י משנה גט קרח הכל משלימים עליו כדברי בן ננס. ר' עקיבה אומר אין משלימין עליו אלא קרובים הראוין להעיד במקום אחר. אי זהו גט קרח? כל שקשריו מרובין מעידיו:

גמרא ומניין לגט המקושר? אמר ר' אימי כתיב (ירמיהו לב) ואקח את ספר וגו'-זה פשוט. ואת החתום- זה המקושר. ואת הגלוי- זה הפשוט שבמקושר. ואת המצוה ואת החוקים. חוקים ומצות בין זה לזה. שזה בשנים וזה בשלשה. זה מתוכו וזה מאחריו. רבי בא בשם רב יהודה פשוט עדיו לרוחבו. מקושר עדיו לארכו. אמר רבי אידי בין קשר לקשר העדים חותמין ובלבד מלמעלן. וחש לומר שמא זייף? סבר רב הונא מימר, לעולם אין העדים חותמין בו מלמטן, =מאחורי השטר עד שיקראו בו למעלן "אני פלוני בן פלוני מקבל עלי כל מה שכתוב בו מלמעלן" [כעין "שריר וקיים"] וחש לומר שמא מחק וחזר וזייף? סבר רב הונא מחק פסול, אפילו קיים. וחש לומר שמא כתב דברים אחרים? סבר רב הונא "מקובל עלי..." "מקובל עלי.." שני פעמים פוסל בה.

אמר רבי יוחנן לית בה תצא.בגט קרח

אמר רבי אימי כמה קופין דעובדא how many basketful of case" הוה עליל קומי ר' יוחנן וקומי ריש לקיש ואינון אמרין פוק ושלם קרובין כרבי עקיבה.

אמר רבי יוחנן מתניתא דמכשיר בן ננס פסול במחוסר עד אחד, ובלבד מג' ולמעלן.
פסק לעניין קרובים: שנים, פסול. ואחד כשר בין מג' ולמעלן, בין מג' ולמטן
ר' מנא בעי, עד כדון ברצופין, היו מסורגין? כגון 1& 3 &4 הכשרים כיי דמר עדים פסולין, אינן נעשין כהרחק עדות הרחיק 2 שיטין, יכול למלאות אף בקו"פ שלא באו אלא בהכשירו של גט, וכא כאן.

היו חמשה, מתיר שנים, ומחתם אחד? קרוב או אין שני העדים בגט המקושר כלום? צריך לכה"פ 3 כשרים פשיטא שהוא מתיר אחד, ומחתם אחד. וממילא יהיו 3 כשרים + 1 קרוב נמצאת אומר התרתו מתרתו.

[וכרבי חנניה בן גמליאל עיין פרק גט פשוט ב"ב דרחב"ג אומר מקושר יכול לעשותו פשוט]

הדא דתימא בשקושר כולהם, ואחר כך חתמו שלשה הראשונים.אין להוסיף רק פסול אחד אבל אם קושר שלשה הראשונים, וחותם. אפילו מקשר ומחתם כמה פסולין, כשר. [כיון שהוכשרה שעה אחת, שוב א"י ליפסל]

הילכתא: גט המקושר, מקשר ואחר כך מחתם.=אחר שעשה לכה"פ ג קשרים--יכולם להחתים..
היה מקשר ראשון ראשון ומחתמן. פשיטא, ראשון ושני לא נמצא שאינן חתומין בגט המקושר?! [ופסול]

סוגיא שייך לב"ב 10:1 מה אנן קיימין? אם בשקשרו וחתמו מבפנים, כל עמא מודיי שהוא יכול

לעשות פשוט. אם בשקשרו וחתמו מבחוץ, כל עמא מודיי שאינו יכול לעשותו פשוט. אלא כן אנן קיימין, בשקשרו, וחתמו מבפנים ומבחוץ. בדא רבי חנינא בן גמליאל אומר יכול הוא לעשותו פשוט. ורבנין אמרין שאינו יכול לעשותו פשוט. השיב רבי על דברי רבי חנניה בן גמליאל, גופה של גט מוכיח עליו אם פשוט הוא ואם אינו פשוט! ואיך תאמר "שיכול לעשותו..." אי זהו גופו של גט? אמר רבי בא כיי דמר רב הונא לעולם אין העדים חותמין בו מלמעלן עד שיקראו בו מלמטן "אני פלוני בן פלוני מקובל עלי כל מה שכתוב בו למעלן" [והא תני טופס שטרות כן הוא! מאי לאוו אפי' בפשוט! אמר רבי מנא טופס שטרות מקושרין כך הוא. א"ר אבין אפילו תימר הוא פשוט הוא מקושר. מקושר הוא מעכב, פשוט אינו מעכב.]

הכל כמנהג המדינה...רבי אחא אמר במוסיף דווקא כשהמנהג מ ו ס י ף על ההלכה, אזלינן בתרה על הלכה. פשוט בשנים ומנהג בשלשה, עושין אותו בשלשה. מקושר מאחוריו, מנהג מתוכו ומאחוריו, עושין אותו מתוכו ומאחוריו. [ודלא כדלעיל]

תניתה הכא ותנינתה תמן ב"ב הוי צריכה מיתנייא תמן. אילו תנינתה הכא ולא תנינתה תמן, הוינן אמרין הכא על שהוא חומר בעריות פסול, תמן על ידי שאינו חומר בעריות כשר. הוי צריכה מיתנייא תמן. או אילו מיתנייא תמן ולא מתנינן הכא, הוינן אמרין תמן על ידי שהוא גובה בו פסול, והכא על ידי שאינו גובה בו כשר. הווי צריכה מיתנייא הכא וצורכה מיתנייא תמן:פסולי מקושר

מסכת גיטין פרק ט

הלכה א משנה המגרש את אשתו ואמר לה הרי את מותרת לכל אדם אלא לאיש פלוני, רבי אליעזר מתיר וחכמים אוסרין. כיצד יעשה? יטלינו ממנו ויחזור ויתננו לה ויאמר לה הרי את מותרת לכל אדם

אם כתבו בתוכו, אף על פי שחזר ומחקו פסול:

גמרא אמר רבי אילי טעמא דרבי אליעזר (דברים כד) ויצאה מביתו והלכה והיתה לאיש אחר. אפילו לא התירה אלא לאדם אחד. שמועתא רובא ממתניתא. מתניתא אמרה בשהותרה לכל ואסרה לאדם אחד. שמועתא אמרה כשאסרה לכל והתירה לאדם אחד. מה טעמא דרבנן? מיתה מתרת וגט מתיר. מה מיתה מתרת ואינה מחצה, אף הגט מתיר ואינו מחצה. מה טעמא דר"א? ויצאה מביתו והלכה והיתה לאיש אחר. הקיש יציאה להווייתה. מה הווייתה אין לה הויה אלא אצל אחד. אף יציאתה אין לה יציאה אלא אצל אחד.
לאחר מיתתו של רבי אליעזר, נכנסו ארבעה זקנים להשיב על דבריו של רבי אליעזר. רבי אלעזר בן עזריה. ורבי יוסי הגלילי. ורבי טרפון. ורבי עקיבה. אמר להן רבי יהושע אין אתם משיבין את הארי לאחר מיתה!
השיב ר' טרפון: הרי שאמר לה הרי את מותרת לכל אדם חוץ מפלוני, והלכה ונישאת לאחיו, מת בלא בנים, היאך זו מתייבמת? לא נמצא מתנה על הכתוב בתורה?! וכל המתנה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל. מעתה, לא ישא את בת אחיו שלא יתנה על הכתוב בתורה. אמר רבי יוסי בי רבי בון סברא טעמא, תמן כשנושא את בת אחיו התורה אסרת עליו, ברם הכא הוא אסרה עליו.

[התיב רבי חנניה בשם רבי פינחס ניתני שש עשרה נשים כרבי אליעזר!=צרת אשת-איש! אמר רבי מנא כבר איתמר טעמא, תמן התורה אסרה עליו. ברם הכא הוא אסרה עליו]

נענה ר"א בן עזרי': הרי שאמר לה הרי את מותרת לכל אדם חוץ מפלוני, והלכה וניסית לאחר, וגירשה, היאך זה מתיר מה שאסר הראשון. [מילתיה אמרה, שמיתתו וגירושין, מתירין בזה מה שאסר הראשון. אמר רבי ירמיה, לא אמר אלא גירושיו. הא מיתה לא.שמא רק ג י ר ו ש י ן של אחר, "מפסיק", ושוב מותרת לכל]
א"ר יוסי הגלילי: מצינו בתורה האסור לזה מותר לזה. והמותר לזה אסור לזה?! אסור לאחד אסור לכל אדם, מותר לאחד מותר לכל אדם
השיב ר' אלעזר: כריתות, דבר הכורת בינו לבינה.
השיב רבי עקיבה: הרי שהיה זה שנאסרה עליו, כהן,=נדב ומת המגרש, לא נמצאת אלמנה לו, וגרושה לכל אחיו הכהנים. וכי במה החמירה תורה, בגרושה או באלמנה? החמירה התורה בגרושה יותר מן האלמנה. ומה אם אלמנה קלה נאסרה ממה שהותר לה, מצד גירושין שבה [אפילו אצלו נגעו בו גירושין]כ וודאי מסתבר לאסור אשה זו לנדב מצד שם "גרושה" , גירושין חמורין לא כ"ש שתאסר ממה שהותר לה, מצד א"א שבה.

ד"א הרי שאמר לה הרי את מותרת לכל אדם חוץ מפלוני, והלכה וניסת לאחר, וילדה ממנו בנים, ומת או שגירשה. והלכה וניסית לאותו, לא נמצאו בניה ממזירין?! [מילתיה אמרה שאין מיתה וגירושין מתירין מה שאסר הראשון.עיין לעיל]

אמר רבי שמי [דומה לראב"ע] מצינו אשה בתחלה חייבין עליה משום ערוה, ובסוף אין חייבין עליה משום ערוה?! אמר ליה רבי מנא למה זה דומה לאחד שאמר לאשתו הרי זה גיטיך על מנת שתיבעלי לאיש פלוני, בתחילה

היא אסורה לכול, עבר ובעל הותר הגט למפרע!!

א"ר יוחנן הלכה כרבי שמעון בן אלעזר.בב:8 דר' שמעון בן אלעזר אמר לעולם אינו גט עד שיאמר בשעת מתנה הרי זה גיטיך.

וחכמים אוסרין..רבי יעקב בר אחא בשם רבי ינאי אף ריח פסול אין בה.

כהנא אמר דלא כר' ינאי זאת אומרת שחשו, אין תימר לא חשו, עד שהוא בידה יאמר לה הרי את מותרת לכל אדם! למה צריך לחזור מידה וליתן—אלמא כבר "קנתה" הגט קצת

אמר רבי אחא זאת אומרת מדמהני נתינה חדשה שלא חשו, אין תימר חשו, כל מה שבידו לגרש גירש! כ כבר "בטלה" כח הגט, וצריך גט חדש!

אמר רבי זעירא: תני שילא בר בינה: כל שאילו נתנו על מנת, פסול. כתבו על מנת, פסול [הא שאר תנאים שרי אף לכתוב]

הלכה ב משנה הרי את מותרת לכל אדם אלא לאבא ולאביך לאחיי ולאחיך לעבד לעכו"ם ולכל מי שאין לה קידושין עליו, כשר. הרי את מותרת לכל אדם אלא אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לממזר ולנתין ולכל מי שיש לה עליו קידושין אפילו בעבירה, פסול.

גופו של גט: הרי את מותרת לכל אדם
רבי יהודה אומר: ודן דיהוי ליכי מינאי ספר תירוכין ואגרת שיבוקין, למהך להיתנסבא לכל גבר די תיצביין

גופו של גט שיחרור: הרי את בן חורין הרי את לעצמך:

גמרא רבי אחא אמר "כריתות" לא התפיסה התורה שם כריתות, אלא ערוה שיש בה הוייה.
אמר רבי מנא ובלחוד דלא יימר ודין משמע "דין ודברים"
ר' מנא בעי, הרי את ברשות עצמך?

אמר רבי יוסי בי ר' בון צריך שיאמר=שיכתוב הרי את בן חורין. הרי את של עצמך. מתניתא אמרה כן: הרי אתה בן חורין הרי אתה של עצמך:

הלכה ג משנה שלשה גיטין פסולין ואם נישאת הוולד כשר. כתב בכתב ידו ואין עליו עדים. יש עליו עדים ואין בו זמן. יש בו זמן ואין עליו אלא עד אחד. אילו שלשה גיטין פסולין ואם נישאת הולד כשר:

גמרא שייך ליבמות עי"ש לית כאן ספק גירושין, אלא גירושין ממש.
כיצד ספק קידושין? כיי דתנינן תמן: זרק לה קידושין ספק קרוב לה ספק קרוב לו, זהו ספק קידושין. והכא הוא, זרק לה גיטה ספק קרוב לו ספק קרוב לה זהו ספק גירושין.
רבי יוחנן בשם רבי חלפתא דמן חוח: וכולן אם ניסית לא תצא. שלא להוציא ליזה על בניה. בתו שניסית לשוק בגט זה, לא תצא. כדי ליזקוק צרתה לאביה.אין נותנין לצרתה "קולא" של "צרת הבת" צרתה שנישאת לשוק בגט זה שניתן להבת תצא.דהוי יבמה לשוק—דמדאו' אין היא צרת הבת, וזקוקה היא! צרת בתו שנישאת לאחיו, אפילו לאביה, לא תצא. אים נתייבמה הצרה, לא תצא דהא מדא' זקוקה היא

תני: שלשה שטרות הללו גובה מבני חורין, ואינו גובה מן המשועבדין. א"ר בא הדא דתימר בשלא הוחזק שטר ביד המלוה רק יוצא מתחת יד אחר..ומקשה אי הכי אפילו מבני חורין אינו גובה!! אלא כן אנן קיימין. בשהוחזק שטר ביד המלוה.

ולמה אינו גובה? רבי ביסנא אמר מפני קינוניא. ר' אבינא אמר מפני פסול. התיב רבי אבין עד כדון בשלוה הזקן ושיעבד =מכר השדה הזקן, לוה הזקן ושיעבד הבן הרי ברור שלקחו השדה מהבן, אחר מות האב. וההלוואה נעשית בחיי האב, וליכא למיחש לקנוניא, ולמה פסול כשאין בו זמן? אית לך מימר הכא מפני קינוניא?! לא מפני שהוא פסול! התיב ר' אבין והתני אף בגיטי נשים. אית לך מימר מפני קינוניא?! לא מפני שהוא פסול והכא מפני שהוא פסול!

ר' יוחנן בשם ר' ינאי: וכולן3 גיטין פסולין בכתב ידים.דווקא שנכתב בכתב ידו רבי לעזר שאל, עדים יש כאן,(גוונא דאין בו זמן) בכתב ידים מה אני צריך?! ר' ירמיה בשם רב וכולהם בכתב ידים חוץ משעדיו עמו. אמר רב המנונא הללו חוביהן על גרמיהון!="עוונותם על עצמותם" דאינון שקיבלו עליהן לשקר לחתום בגט שאין בו זמן.

ר' בא בר המנונא רב אדא בר אחא בשם רב: דרבי מאיר היא.אבל לרבנן, כשר לכתחילה בע"מ לחוד-כר"א מה חמית מימר כן? אמר רבי מנא בגין דאמר רב הונא בשם רב כל ההין פרקא 8 דרבי מאיר, חוץ משינה שמו ושמה שם עירו ושם עירה, דלא תסבור מימר קדמייה קמא דר' מאיר היא, תנייה דרבנין, לפום כן צריך מימר דר' מאיר היא.
אמר ר' יוסי בגין דרב ושמואל תריהון אמרין הלכה כרבי לעזר, דלא תסבור מימר אוף הכא, לפום כן צריך מימר דרבי מאיר היא: דלא קיימ"ל כהא מתניתין

הלכה ד משנה רבי אלעזר אומר אע"פ שאין עליו עדים אלא שנתנו לה בפני עדים, כשר וגובה מנכסים משועבדים. שאין העדים חותמין על הגט אלא מפני תיקון העולם:

גמרא רב ושמואל תריהון אמרין הלכה כרבי אלעזר. ר' יסא בשם רבי יוחנן בשם רבי ינאי, דברי חכמים: פסול. אתא עובדא קומי ר' יוחנן בכוהנת=אשת כהן ובעא למיעבד כהדא דרבי ינאי, ולהכשירה לכהונה כד שמעון דרב ושמואל פליגין, אתא קומוי אפילו ישראל חשש לגירושין והצריך לקדשה שנית, ושרע מינה.

רבי יהושע בן לוי אמר דברי הכל כשר ע"מ סגי. והא רבי אלעזר אמר כשר. ורבנן אמרין כשר! מה ביניהן? ר' אלעזר אמר כשר וגובה מנכסין משועבדין. ורבנין אמרין כשר וגובה מנכסין בני חורין:

הלכה ה משנה שנים ששילחו שני גיטין שוין ונתערבו, נותן שניהן לזו ושניהן לזו. לפיכך אם אבד אחד מהן, הרי השני בטל:
גמרא רבי אליעזר בי רבי יוסי בעא קומי רבי יוסי, כמה דאת אמר3:1 גט אחד פסול בשתי נשים. ודכוותה והוא שני גיטין פסולין בשתי נשים. אמר ליה וכיני! אמר ליה והא תנינן שנים ששילחו שני גיטין שוין ונתערבו נותן שניהן לזו ושניהן לזו! תמן זו כרות לשמה וזו כרות לשמה, תערובת היא שגרמה.משא"כ ב3:1 אין ברירה...ברם הכא לא זה כרות לשמה ולא זה כרות לשמה, מכיון שנתנו לה יעשה כמי שכרות לשמה משעה ראשונה?!

הלכה ו משנה חמשה שכתבו כלל בתוך הגט "איש פלוני מגרש פלונית ופלוני לפלונית" והעדים מלמטן, כולן כשירין וינתן לכל אחת ואחת
היה כותב טופס לכל אחת ואחת והעדים מלמטן, את שהעדים ניקרין עמו כשר:

גמרא אמר רבי יוחנן בשם רבי ינאי: "ושואל אני בשלום פלוני" חזקה על הכל חתם. "שואל אני בשלום פלוני" לא חתם אלא על שאילת שלום בלבד. ריש לקיש אמר: אפילו אמר "שואל אני בשלום פלוני" חזקה על כל חתם.

אי זהו כללו של רבי יוחנן? איש פלוני מגרש את פלנית, ופלוני לפלנית. וחתמו העדים—אמרי' על הכל חתמו (לריו"ח ויו החיבור הוא העיקר!) אי זהו כללו של ריש לקיש? אנו פלוני ופלוני מגרשין את נשותינו ממקום פלוני. דווקא בכה"ג הוי "כללא" [וצ"ל לדידיה: שאלת שלום שאני...]

[אמר ר' זעירא מודה רבי יוחנן שאם הזכיר גרושין לכל אחת ואחת, שהוא צריך טופס ועדים לכל אחת ואחת]

חייליה דרבי יוחנן מן הדא: שאיני נהנה לזה קרבן, ולזה קרבן, צריכין פתח לכל אחת ואחת.דווקא משום שהזכיר "קרבן" 2 זימני אמר רבי יוסי מתניתא מסייעא לרבי יוחנן: היה כותב טופס לכל אחת ואחת, והעדים מלמטן, את שהעדים נקרין עמו כשר.הא לא"ה, חשיב כללא והכל כשר

סוגיא קשה

שמואל אמר, פרטו של רבי מאיר כללו של רבי יהודה. ופרטו של רבי יהודה כללו של רבי מאיר.שבועות 4:5 (לר"י ויו= פרט, לא ויו=כלל—לר"מ ויו=כלל, לא ויו=פרט)

אמר רבי שמואל בשם רבי זעירא מיליהון דרבנין אמרין, שאין פרטו של רבי מאיר כללו של רבי יהודה, [ופרטו של רבי יהודה כללו של רבי מאיר] אלא לר"י ויו=פרט, לא ויו=פרט דמר ר' יוחנן בשם רבי ינאי: ושואל אני בשלום פלוני, חזקה על הכל חתם. שואל אני בשלום פלוני לא חתם אלא על שאילת שלום בלבד. אם אומר את פרטו של רבי מאיר כללו של רבי יהודה, אפילו אמר שואל אני בשלום פלוני, חזקה על הכל חתם! עכ"פ לר"י!--אלמא, בלא וי"ו, לכו"ע פרט היא

אין פרטו של ר"י כללו של ר"מ...אמר ר' יוסי מתניתא אמרה כן שאין פרטו של רבי יהודה כללו של רבי מאיר. דתנינן תמן רבי מאיר אומר אפילו אמר "חיטה שעורה כוסמת" חייב על כל אחת. ולית בר נש אמר "אפילו" אלא דו מודה על קדמייתא עים ויו, וודאי=פרט. "אפילו" בלא ויו=פרט

מאי כדון? א"ר חנינה על דעתיה דר' מאיר בין שאמר חיטין ושעורין וכוסמין בין שאמר חיטין שעורין כוסמין בלי ויו כלל ופרט הוא=פרט הוא על דעתיה דרבי יהודה: אם אמר חיטין ושעורין וכוסמין כלל ופרט הוא, אם אמר חטין שעורין כוסנין, כלל שאין בו פרט=כלל הוא

***

הלכה ז משנה שני גיטין שכתבן זה בצד זה, ושני עדים עברים באים מתחת זה לתחת זה, ושני עדים יוונים באין מתחת זה לתחת זה, את שהעדים הראשונים נקרין עמו כשר. עד אחד עברי ועד אחד יווני, עד אחד יווני ועד אחד עברי, באין מתחת זה לתחת זה, שניהן פסולין:

גמרא הרחיק את העדים מן הכתב מקום שני שיטין, פסול. פחות מיכן, כשר. שמעון בר בא בשם רבי יוחנן: חלק מקום שני שיטין לעניין אחר, אפילו כל שהוא, פסול.=אסור להפסיק בשני שיטות האחרונות ב ש ו ם מלה זרה אמר רבי שמואל בר רב יצחק מתניתא אמרה כן: עד אחד עברי ועד אחד יווני, עד אחד יווני ועד אחד עברי, באין מתחת זה לתחת זה שניהן פסולין. ועברי גבי יווני לא כעניין אחר הוא?! גט שמאלי יש עליו ב עדים יוונים—רק שהופסק ע"י עד עברי

אמר רבי מנא: התחיל בסוף שתים, וגמר בסוף ארבע, כשר.לא הניח שתי שיטות ש ל י מ ו ת חלק--רק התחיל בסוף...כזה [א=כתב. ^=חלק]

^^^^^^^^^^^^^^^^^^^

^^^^^^^^^^^^^^^^^^^אא

^^^^^^^^^^^^^^^^^^^

^^^^^^^^^^^^^^^^^^^אא

כמה יהו העדים רחוקין מן הכתב? כדי שיהו נקרין עמו. דברי רבי. ר' שמעון בן אלעזר אומר: מלא שיטה. רבי דוסתי בי רבי ינאי אומר: מלא חתימת יד העדים. באי זה כתב

משערין? רבי יסא בי רבי שבתי כדיי חתימת ידי עדים. רבי אבהו בשם רבי יצחק בר חקולא כדי "לך ולך" 2 שיטין גדולות

ר' ירמיה בעי קומי רבי זעירא חתימת יוסי בן ינאי כחתימת שאול בן ברוך? א"ל לכן צריכה חתימת יוסי בן ינאי כחתימת שאול בן ברוך!לעולם משערינן ב שיטות של "שאול בן ברוך"

שטר שיש בו מחק או תלות, מגופו פסול. שלא מגופו, כשר. ואם החזירו מלמטה, אפילו מגופו כשר. רבי יונה ורבי יוסי תריהון אמרין צריך להחזיר שתי שיטין מקום הכתב.???לחזור מה שכתב [על מחק/תלוי] בסופו רבי זעירא בשם רב צריך להזכיר עניינו של גט עמו. רבי בא בשם רב לא הזכיר עניינו של גט עמו פסול. מחלפה שיטתיה דרבי בא! תמן אמר רבי בא בשם רב ירמיה עדים פסולין אינן נעשין כהרחק עדות שלא באו אלא להכשירו של גט. והכא הוא אמר הכין! שדרך ל"מלאותו" בחזרת עניינו תמן בשם ר' ירמיה. הכא בשם רב.

קרא ערער על חתימת ידי עדים. ועל חתימת ידי הדיינין. רבי בא בשם רב יהודה: אם רצה לקיימו בכתב יד העדים מקוים. בכתב ידי הדיינין מקוים. אני אומר אפילו בעד אחד ודיין א' מקוים? אמר רבי מנא ויאות! שכן אם רצה לקיימו אפילו בכתב אחד, מקיים.

יהב רשו לכתובא שיכתוב, ולחתימייא שיחתימון.והם איחרו וכתבו.. רבי בא בשם רב ירמיה צריכין העדים לכתוב המלוה הזאת מאחד בניסן הוא, ואנו איחרנו את זמנו.

רבי זעירא בשם רב המנונא: אשרת הדיינין אפילו רחוקה כמה, כשר. רב אמר: צריכין הדיינין לכתוב אישרנוהי במעמד פלוני ופלוני שמות עדי הקיום. למה? כדי שיהו מצויין להזים?!

מעתה, אפילו באי זה יום ובאי זה שעה. ובאי זה מקום!

גזר דין נפק מקומי רב, ולא הוה כתוב כך.

אמר ר' חגיי צריכין הדיינים מכירין את הנידונין. מעשה היה וזייפו:

הלכה ח משנה שייר מקצת הגט וכתבו בדף השני והעדים מלמטן, כשר.
כתבו העדים בראש הדף מן הצד או מאחריו בגט פשוט, פסול
הקיף ראשו של זה בצד ראשו של זה והעדים באמצע, שניהן פסולין. ראשו של זה בצד סופו של זה והעדים מלמטן, את שהעדים ניקרין בסופו, כשר
גט שכתבו עברית ועדיו יוונים, יוונית ועדיו עברים, עד אחד עברי ועד אחד יווני, עד אחד יווני ועד אחד עברי, כשר

כתב הסופר ועד, כשר.

איש פלוני עד, כשר. בן איש פלוני עד, כשר. איש פלוני בן איש פלוני, ולא כתב עד, כשר. כתב חניכתו וחניכתה, כשר.

כך היו נקיי הדעת שבירושלים כותבין:

גמרא מהו "שייר"?וכתב בדף השנייה? אמר רבי יוסי ברבי בון כגון "קיים שריר וברור" אים כתב רק אלו, בדף השנייה, סגי

כתבו עדים בראש הדף...בגט פשוט פסול. במקושר כשר- ובלבד מאחוריו.

רב אמר: הדיינין חותמין אף על פי שאינן יודעין לקרות.גוף השטר אבל אין העדים חותמין אלא אם כן היו יודעין לקרות. אמר רב יבא עלי

אם עשיתי מימיי! שחתמתי [אפילו כדיין!] כשלא ידעתי לקרות אמר ר' חגיי קומי רבי יוסי, לא בא קומי רב כתב יווני מיומוי וקיימה בחותמיו.
מתניתא פליגא על רב: גט שכתבו עברית ועדיו יוונית, יוונית ועדיו עברית. עד אחד עברי ועד אחד יווני כשר! פתר לה כשהיו יודעין לקרות לה"ק, ולא היו יודעין לחתום בלה"ק [רק ביוונית]. [ואם היו יודעין את שניהן, יחתמו באי זה מהן שירצו]

כיני מתניתא: חתם סופר ועד כשר.

[איש פלוני עד, כשר. בן איש פלוני עד, כשר. איש פלוני בן איש פלוני ולא כתב עד, כשר]

א"ר אלעזר דברי הכל היא. אמר רבי יוחנן דרבי יהודה היא.???שאסור לכתוב טופסי גיטין [לעיל 3 וכתב סופר הו"ל כחתימה
אמר רבי יוסי לא בעית מדעתו, דרבי יוחנן רבו פליג.לא פחד מן ריו"ח רבו [של ר"א] דפליג בשיטתו השיבהו,??? לאו דו אמר בשם רבי זעירא, מכיון שאינו מצוי לזווג, אפי' זיווג כמי שלא זיווג. ר"א לא פחד מריו"ח רבו והשיבו: לשיטתך שאתה מעמידו בכתב יד סופר ועד, למה לך דווקא כר' יודא? [דפוסל בטופסין] והרי אף לחכמים צריך להניח מקום האיש וזה מספיק ל ש י ט ת ך !! [כן אומרים לריו"ח בפרק ג ב] כי בייחוד השמות ב ל ב ד, יש בו כח דלשמה. וא"כ גם לחכמים יש לומר "כתב יד סופר ועד כשר!"

כתב חניכתו וחניכתה כשר. רבי אבהו בשם רבי יוחנן: אפילו כתב סימנו, כשר. רבי אבהו כתב אל"ף. רב חסדא כתב סמ"ך. שמואל כתב חרותא:דקל

הלכה ט משנה גט מעושה, בישראל כשר ובעכו"ם פסול. והעכו"ם חובטין אותו ואומרים לו עשה מה שישראל אומר לך:

גמרא שמואל אמר גט מעושה פסול ופוסל בכהונה.
שמואל אמר: אין מעשין אלא לפסולין. שמואל אמר אין מעשין אלא אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט. והתנינן שניות? ג"כ מעשין! לא בגין דא אמר שמואל.לא רצה שמואל להוציא זה והתנינן המדיר את אשתו מליהנות לו עד שלשים יום יעמיד פרנס, יותר מיכן יוציא ויתן כתובה. שמענו שהוא מוציא. שמענו שכופין?!

רב ירמיה בשם רב: ישראל שעיסו במעשה עכו"ם פסול. אפילו באומר איני זן ומפרנס. תני רבי חייה: ועכו"ם שעיסו במעשה ישראל כשר. ובאמר איני זן ומפרנס. אמר רבי יוסי מתניתא אמרה כן והעכו"ם אומרים לו וחובטין אותו ואומרים לו עשה מה שישראל אומר לך.
רבי חייה בר אשי בשם איסי: האומר איני זן ומפרנס כופין אותו להוציא. רבי ירמיה בעא קומי רבי אבהו וכופין? אמר ליה ואדיין את ליה?!היש לך ספק בזה?! אם מפני ריח רע כופין, לא כל שכן מפני חיי נפש.
אתא רבי חזיקה רבי יעקב בר אחא רבי יסא בשם רבי יוחנן האומר איני זן ואיני מפרנס אומרים לו או זן או פרנס או פטור:

הלכה י משנה יצא שמה בעיר מקודשת הרי זו מקודשת. מגורשת הרי זו מגורשת. בלבד שלא יהא שם אמתלא. ואי זו היא אמתלא? גירש איש פלוני אשתו על תנאי, זרק לה קידושיה ספק קרוב לה ספק קרוב לו זו היא אמתלא:
גמרא רבי יסא בשם רבי יוחנן: נירות דולקין ושיחות בני אדם משיחין. התיב רבי זעירא קומי רבי יסא, והא תנינן יצא שמה בעיר מקודשת הרי זו מקודשת. מגורשת הרי זו מגורשת אית לן מימר גבי גירו' נירות דולקין?! לא סיחות בני אדם מסיחין! והכא בקיד' סיחות בני אדם משיחין.
רבי יסא בשם רבי יוחנן: נבדק השם ונמצא מפי נשים ומפי קטנים, בטל השם.

רב אמר: לא התירו בה =לא חששו בה אלא עד מפי עד בלבד:

הלכה יא משנה בית שמאי אומרים: לא יגרש אדם את אשתו אלא אם כן מצא בה ערוה שנאמר (דברים כד) כי מצא בה ערות דבר ובית הלל אומרים אפילו הקדיחה תבשילו שנאמר כי מצא בה ערות ד ב ר. ורבי עקיבה אומר אפילו מצא אחרת נאה ממנה שנאמר והיה אם לא תמצא חן בעיניו וגומר:

גמרא מה מקיימין ב"ש טעמא דבית הלל? תני: ב"ש אומרים אין לי אלא היוצא משום ערוה בלבד,דאסור לבעלה הראשון לשוב לקחתה ומניין היוצאה וראשה פרוע צדדיה פרומין וזרועותיה חלוצות? תלמוד לומר כי מצא בה ערות ד ב ר. מה מקיימין דב"ש טעמא דרע"ק? שלא תאמר היוצא משום ערוה אסור. משום דבר אחר לא מצאה חן מותרת. לבעלה הראשון לשוב לקחתה

א"ר שילא דכפר תמרתא: קרייא מקשי על דב"ש. לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה. מה אנן מקיימין? אם לאוסרה עליו כבר היא אסורה לו.סוטה אסורה! ומתרץ.. אלא כן אנן קיימין ליתן עליו בלא תעשה.

כתיב (ויקרא טז) והדוה בנידתה והזב את זובו. זקנים הראשונים היו אומרים: תהא בנידתה לא תכחול ולא תפקוס עד שתבוא במים. אמר להן ר' עקיבה משם ראייה? אם את אומר כן אוף היא עצמה מביאה לידי כעירות והוא נותן את עיניו בה לגרשה. ואתייא דזקנים כב"ש.שאסור לגרש רק אים מצא בה דבר ערווה ודר' עקיבה כב"ה וחיישי' שיגרשנה אים לא תפקוס

נגמר בס"ד ש"ק בחוקותיי טל לעומר תשפד ועוד הפעם מוצש"ק וירא תשפו

מסכת קידושין
פירוש קצר מאד מאד וסמכתי על המעיין שיודע ומכיר בסוגיות בבלי וכו

עיקר עבודתי לפסק ולחלק הסוגיא בכמה פיסקאות (וידוע שזה עיקר הקושי בלימוד) הוגה הרבה על פי שערי-תורת א"י
גם כתבתי ??? במקום שלא ברור הפירוש או ##
!!! היינו סוגיא מחודשת

** כוכבים מעטים או הרבה, כפי גודל השיבוש , כפי הנראה.
לפעמים קשה להגיה. אבל אפשר לראות "כוונת" המאמר.
ופירשתי כפי הכוונה...

בחמלת ד עלי שילהי אדר תשעג וחזר והוגה תמוז תשעד וחזר שילהי טבת תשעט וחזר מ בעומר תשפד א חיי תשפו

קדמות

פרק א הלכה א משנה האשה נקנית בשלש דרכים וקונה את עצמה בשתי דרכים, נקנית בכסף ובשטר ובביאה
בכסף- בית שמאי אומרים בדינר ובשוה דינר. ובית הילל אומרים בפרוטה ובשוה פרוטה
וכמה היא פרוטה? אחת משמונה באיסר האיטלקי
וקונה את עצמה בגט ובמיתת הבעל

היבמה נקנית בביאה
וקונה את עצמה, בחליצה ובמיתת היבם:

גמרא כיני מתני' או בכסף או בשטר או בביאה. ותני ר' חייה כן: לא סוף דבר בשלשתן אלא אפילו באחד מהן
בכסף מנין? (דברים כב) כי יקח- מגיד שניקנית בכסף. בביאה מניין? ובעלה- מגיד שנקנית בביאה. הייתי אומר על ידי זו ועל ידי זו, כסף בלא ביאה, ביאה בלא כסף מניין? ר' אבהו בשם ר' יוחנן: כתיב (שם) כי ימצא איש שוכב עם אשה בעולת בעל. הגע עצמך אפילו לא קנייה אלא בביאה, אמרה תורה הבא אחריו בחנק.

לא סוף דבר בכדרכה, אלא אפי' שלא כדרכה?

רבי אבהו בשם ר' יוחנן: לא צריכא שלא מכדרכה, אין תימר מכדרכה, למה לי בעלה, אפי' אחר! כיי דתנינן תמן: באו עליה שנים, הראשון בסקילה והשני בחנק

הא למדנו ביאה בלא כסף, כסף בלא ביאה מניין? ויצאה חנם אין כסף אם אחרת יקח לו, מה זו בכסף אף זו בכסף

בשטר- (דברים כד) וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה ושילחה מביתו והלכה והיתה לאיש אחר. מקיש הויתה ליציאתה מה יציאתה בשטר, אף הוייתה בשטר

א"ר אבין ותני חזקיה: וכי יקח- מגיד שהיא נקנית בכסף. ודין הוא! מה אם עברייה שאינה נקנית בביאה, נקנית בכסף. זו שהיא נקנית בביאה, אינו דין שנקנית בכסף! יבמה תוכיח, שהיא נקנית בביאה ואינה נקנית בכסף. אף אתה אל תתמה על זו, שאף על פי שהיא נקנית בביאה, לא תקנה בכסף! תלמוד לומר כי יקח מגיד שהיא נקנית בכסף
ובעלה- מגיד שהיא נקנית בביאה. ודין

הוא! מה אם יבמה שאינה נקנית בכסף, נקנית בביאה. זו שהיא נקנית בכסף, אינו דין שתקנה בביאה! עבריה תוכיח, שהיא נקנית בכסף, ואינה נקנית בביאה. אף אתה אל תתמה על זו שאע"פ שהיא נקנית בכסף, לא תקנה בביאה. ת"ל כי יקח- מגיד שהיא נקנית בכסף. ובעלה- מגיד שהיא נקנית בביאה

בשטר- מה אם הכסף שאינו מוציא, הרי הוא מכניס. שטר שהוא מוציא, אינו דין שיכניס! לא אם אמרת בכסף שהוא מוציא להקדיש ידי פדיונו, תאמר בשטר שאינו מוציא להקדיש ידי פדיונו! נשבר ק"ו וחזרתה למקרא. לפום כן צריך מימר וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה ושלחה מביתו ויצאה מביתו והלכה והיתה לאיש אחר. הקיש הוויתה ליציאתה מה יציאתה בשטר אף הוייתה בשטר

א"ר יודן ק"ו לבת חורין שתקנה בחזקה! ודין הוא, מה אם שפחה כנענית שאינה נקנית בביאה, נקנית בחזקה. זו שהיא נקנית בביאה, אינו דין שתקנה בחזקה! ת"ל ובעלה- בביאה היא נקנית, ואינה נקנית בחזקה
קל וחומר בשפחה כנענית שתקנה בביאה! ודין הוא, ומה אם בת חורין שאינה נקנית בחזקה, נקנית בביאה. זו שהיא נקנית בחזקה, אינו דין שתקנה בביאה! ת"ל (ויקרא כה) והתנחלתם אותם לבניכם אחריכם לרשת אחוזה וגו' בחזקה היא נקנית ואינה נקנית בביאה. הרי למדנו שהאשה נקנית בשלש דרכים או בכסף או בשטר או בביאה

עד כדון בישראל, בנכרים? רבי אבהו בשם ר' אלעזר: כתיב (בראשית כ) הנך מת על האשה אשר לקחת והיא בעולת בעל. על הבעולות הן חייבין ואינן חייבין על הארוסות.

מילתיה דרבי אלעזר אמרה, והוא שנתכוון לקנותה

דמר רבי יונה בשם שמואל: זונה עומדת בחלון, באו עליה שנים, הראשון- אינו נהרג. והשני- נהרג על ידיו.
וכי נתכוון הראשון לקנותה?! [שמואל פליג על ר' אלעזר וס"ל דל"ב בב"ן כוונה לקנות]

(ויקרא יח) איש. מה תלמוד לומר איש איש? אלא להביא את הגוים שבאו על עריות האומות =אשת איש, שידונו כדיני האומות. ואם באו על העריות ישראל, שידונו אותם כדיני ישראל .אמר ר' לעזר מכולם אין לך אלא ארוסת ישראל בלבד. שאם בא על ארוסת ישראל, חייב. על ארוסת גוים, פטור
אם בא על ארוסת ישראל חייבין, במה הוא מתחייב? בדיניהן? בדיני ישראל? אין תימר בדיני ישראל, בשני עדים ובעשרים ושלשה דיינים, ובהתרייה ובסקילה. ואין תימר בדיניהן, בעד אחד ובדיין אחד ושלא בהתרייה ובסייף. [רבי יודה בר פזי מוסיף בחנק, מפי עצמו, מה טעם? כי דם באדם] אין תימר בדיני ישראל, נתגייר חייב. אין תימר בדיניהם, נתגייר פטור. דא"ר חנינה בן נח שקילל את השם, נתגייר פטור מפני שנשתנה דינו

ר' לעזר בשם ר' חנינה: מניין שבני נח מוזהרין על עריות כישראל? ת"ל (בראשית ב) ודבק באשתו ולא באשת חבירו.
ודבק באשתו- ולא בזכור ולא בבהמה
רבי שמואל רבי אבהו ר' לעזר בשם רבי חנינה: בן נח שבא על אשתו שלא כדרכה,

נהרג. מה טעם? (בראשית ב) ודבק באשתו והיו לבשר אחד ממקום ששניהן עושין בשר אחד
ר' יוסי בעא, הערייה בזכור מהו? הערייה בבהמה מה היא? וכל העריות לא מן הנידה למדו?! זכור מינה, בהמה מינה.
עד כדון בישראל, בגוים? אמר ר' מנא לא מינה?! ודבק באשתו ולא באשת חבירו כל שהוא! ודכוותה לא בזכור ולא בבהמה אפי' כל שהוא!

הרי למדנו גוים אין להן קידושין, מהו שיהא להם גירושין ? ר' יודה בן פזי ור' חנין בשם ר' חונה רובה דציפורין: או שאין להן גירושין, או ששניהן מגרשין זה את זה. ר' יוחנן אמר דיופרין. היא חייבת לשלם ל ו כ פ ל! [שיעור הכתובה] ר' אחא ר' חיננא בשם ר' שמואל בר נחמן (מלאכי ב) כי שנא שלח וגו' עד את ה' אלהי ישראל. בישראל נתתי גירושין, לא נתתי גירושין באומות העולם. ר' חנניה בשם ר' פינחס כל הפרשה כתיב יי צבאות וכאן כתיב אלהי ישראל. ללמדך שלא ייחד הקב"ה שמו בגירושין אלא בישראל בלבד.
מילתיה דר' חייה רבה אמרה גוים יש להן גירושין. דתני ר' חייה כן: גוי שגירש את אשתו, והלכה ונישאת לאחר וגירשה, ואחר כך נתגיירו שניהן, אין אני קורא עליה לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה .

[ותני כן: מעשה בא לפני רבי והכשיר]

בשטר- הדא דתימר בשטר שאינו יפה שוה פרוטה, אבל בשטר שהוא יפה שוה פרוטה, ככסף הוא! תני רבי חייה כן: לא סוף דבר בשטר שהיא יפה שוה פרוטה והלא מתקדשת היא האשה בכל דבר שהוא יפה שוה פרוטה, אלא אפילו כתבו על החרס או על נייר ונתנו לה, ה"ז מקודשת
כתבו על דבר שהוא איסור הנאה, תני ר' זונן מעשה בא לפני רבי ואמר הרי זו מגורשת. ר"א אמר אינה מקודשת.
אמר ר' זעירא הויין, רבנין פליגין, מאן דאמר אינה מקודשת, אינה מגורשת. ומן דמר מגורשת, מקודשת.

חברייה אמרין, לחומרין. רבי יוסי בעא מהו לחומרין? אינה מקודשת מגורשת, היינו לחומרין?! אלא אינה מגורשת מקודשת היינו לחומרין!!!

מהו כדון? רבנין דקיסרין בשם רבי יעקב בר אחא מאן דאמר מגורשת מקודשת, איסור הנייה מדבריהם. ומן דמר אינה מגורשת, אינה מקודשת, איסור הנייה מדבר תורה.
הא באיסור הנייה מדבריהם, מקודשת?! אין תימר כן לית הדא פליגא על רב?! דרב אמר דברי רבי מאיר המקדש בחמץ משש שעות ולמעלן לא עשה ולא כלום! תמן בגופו קידש וחמץ משש שעות ולמעלן טב הוא כלום?! ברם הכא בתניים תנאי=מה שכתוב בו שבו קידש !!

מעתה אפי' באיסור הנייה דבר תורה תהא מקודשת!! מה בינה לשטר שאינו יפה שוה פרוטה! תמן אינו ראוי להשלים עליו ברם הכא ראוי הוא להשלים עליו

תמן תנינן: שבועת הדיינין הטענה שתי כסף, וההודייה שוה פרוטה. הטענה בית שמאי אומרים מעה. ובית הלל אומרים שתי מעין. מחלפה שיטתהון דב"ש. תמן אינון אמרין כסף, דינר. וכא אינון אמרין כסף, מעה!
מחלפה שיטתהון דבית הלל. תמן אינון

אמרין כסף, פרוטה. וכא אינון אמרין כסף, שתי מעין!

רבי יעקב בר אחא בשם רבי חנינה: בית שמאי למידין מתחילת מכירתה של עברייה. מה תחילת מכירתה בדינר, אף קידושיה בדינר. בית הלל למידין מסוף גירועיה, מה סוף גירועיה בפרוטה אף קידושיה בפרוטה.
מה טעמא דבית שמאי? שנאמר (שמות כא) ויצאה חנם אין כסף. וכי אין אנו יודעים שאין כסף?! מה תלמוד לומר אין כסף? מיכן שנמכרה בכסף יותר מכסף, וכמה יותר מכסף? דינר. או, כסף פרוטה, יותר מכסף שתי פרוטות? סוף מטבע כסף הפחות שבמטבעות כספיות, היא מעה, מעה. ותהא מעה! ר' בון בשם ר' יודה בר פזי שאם ביקשה ליגרע מגרעת במעה בכל שנה ויוצאת. אים נמכרת בדינר, יכולה לגרע מעה אחת לכל שנה שעבר ותגרע בפרוטה! אמר רבי בון הגע עצמך שאם בקשה ליגרע מתחילת השנה הששית, תחילת גירועיה בפרוטה, וסוף גירועיה בפרוטה?! אלא תחילת גירועיה במעה, וסוף גירועיה בפרוטה!!!

מה טעמא דבית הלל? ממה שסוף גירועיה בפרוטה, את יודע שקידושיה בפרוטה. אילו לא נשתייר שם אלא שוה פרוטה שמא אינה מגרעתה ויוצאה?! כשם שסוף גירועיה בפרוטה, אף קידושיה בפרוטה! מחלפה שיטתהון דבית הלל! כתיב (שם) כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמור. אם ללמד שאין בית דין נזקקין לפחות משוה פרוטה, כבר כתיב (ויקרא ה) לאשמה בה- פרט לפחות משוה פרוטה. מה תלמוד לומר כסף? מיכן שיש כאן יותר מכסף, וכמה היא יותר מכסף? שתי מעין. או, כסף- פרוטה, יותר מכסף- שתי פרוטות! סוף מטבע כסף, מעה. ותהא מעה!! "או כלים"- מה כלים שנים אף כסף שנים.

מה מקיימין בית שמאי "או כלים"? כהדא דתני: רבי נתן אומר או כלים לרבות כלי חרס.

שמואל אמר: טענו שני מחטים והודה לו על אחת מהן, חייב. אמר רבי חיננא והוא שיהו יפות כשתי פרוטות כדי שתהא הטענה שוה פרוטה וההודייה שוה פרוטה. ואתייא כבית שמאי דלא ילפי כסף מכלים, ברם כבית הלל דאינון ילפין כסף מכלים, מה כלים שנים אף כסף שנים. ודכוותה מה כסף שתי מעים, אף כלים שתי מעים.

אף על פי שנחלקו ב"ש וב"ה בצרות, ובאחיות, ובגט ישן, ובספק אשת איש, ובמקדש בשו"פ, והמגרש את אשתו ולנה עמו בפונדקי, והאשה מתקדשת בדינר ובשוה דינר, לא נמנעו בית שמאי לישא נשים מבית הלל, ולא בית הלל מבית שמאי אלא נוהגין באמת ובשלום שנאמר (זכריה ח) והאמת והשלום אהבו.
ממזירות בנתים, ואת אמר הכין?! היך עבידא? קידש הראשון בשוה פרוטה, והשני בדינר. על דעתהון דבית שמאי מקודשת לשני והוולד ממזר מן הראשון. על דעתהון דבית הלל מקודשת לראשון, והוולד ממזר מן השני!! רבי יעקב בר אחא בשם ר' יוחנן: מודים בית שמאי לבית הלל לחומרין. מעתה, בית הלל ישאו נשים מבית שמיי דאינון מודיי לון, ובית שמיי לא ישאו נשים מבית היילל דלית אינון מודיי לון!! [רבי יוחנן בשם רבי ינאי אילו ואילו כהלכה=כב"ה היו עושין. אם כהלכה היו עושין, בדא תנינן שלחו בית שמאי ופחתוה, שבית שמאי אומרין עד שיפחות

רובה?!] אמר רבי יסוי בי רבי בון, עד שלא בא מעשה אצל בית הלל היו בית שמאי נוגעין=מחמירין בו, משבא מעשה אצל בית הלל, לא היו בית שמאי נוגעין בו. אמר רבי אבא מרי ויאות! מה תנינן טימאו טהרות למפרע?! לא מיכן ולבא?!

רבי יוסי בי רבי בון אמר: איתפלגון רב ושמואל. חד אמר אילו ואילו כהלכה היו עושין. וחרנה אמר אילו כהילכתן ואילו כהילכתן.

[ממזרות בנתים ואת אמר אכן?! המקום משמר ולא אירע מעשה מעולם]

כהדא דתני: כל הרוצה להחמיר על עצמו ולנהוג כחומרי ב"ש וכחומרי ב"ה על זה נאמר (קהלת ב) והכסיל בחושך הולך. כקולי אילו וכקולי אילו, נקרא רשע. אלא או כדברי ב"ש כקוליהן וכחומריהן. או כדברי בית הלל כקוליהן וכחומריהן. הדא דתימר עד שלא יצאת בת קול משיצאת בת קול לעולם הלכה כדברי בית הלל. וכל העובר על דברי בית הלל חייב מיתה. תני יצאת בת קול ואמרה אילו ואילו דברי אלהים הן, אבל הלכה כדברי ב"ה. איכן יצאת בת קול? רבי ביבי בשם רבי יוחנן ביבנה יצאת בת קול.

וכמה היא פרוטה? אחד משמונה באיסר האיטלקי. תני: האיסר אחד מעשרים וארבעה בדינר כסף, דינר כסף אחד מעשרים וארבעה לדינר זהב.
תני רבי חייה: סילעא, ארבעה דינרין. שש מעה כסף, דינר. שני פונדיונין, מעה. שני איסרין, פונדיון. שני מסומיסין, איסר. שני קרדיוניטס, מסומס. שני פרוטות קרדיונטס. סלקין, א' משלשים ושנים למעה 2*2*2*2*2=32 פרוטות למעה

א"ר זעירא בימי רבי סימאי ורבותינו, עשו אותם אחד מכ"ד למעה. ותני רשב"ג אומר: שלשה דורסים מעה, שני ניצים דרוסה, שני שמין ניצים, שני פרוטות שמין. סלקין, אחד מעשרים וארבעה למעה.

רבי חנינה ורבי מנא. רבי חנינה אומר: נחשא באתריה קיים, כספא זליל כספא יקיר. רבי מנא אמר: כספא באתריה קיים, נחשא יקיר נחשא זליל. כסף [המעה שהיא מטבע של כסף] במקומו עומדת, ונחושת יקרא וזילא

על דעתיה דרבי מנא, לעולם שמונה נשים מתקדשות באיסר [לו יצוייר שאיסר נעשה מכסף.. .שיעור קידושין היא "שמינית" איסר]. על דעתיה דרבי חנינא פעמים שש, פעמים שמונה

חילפיי אמר: אייתיבוני על גיף נהרא, דלא אפיקית מתניתא דרבי חייה רבא ממתניתין, זרקוני לנהרא! הושיבני על חוף הים ואים איני מוצא משנת ר"ח ממשנת רבינו הקדוש, זרקוני לנהר! אמרין ליה והא תני רבי חייה: סילעא ארבע דינרין! אמר לון אוף אנן תנינתה: כמה תהא הסלע חסירה ולא יהא בה הונייה רבי מאיר אומר ארבע איסרות, מאיסר לדינר! אמר ליה והתני רבי חייה: שש מעה כסף דינר! אמר ליה אוף אנא תנינתא האונאה ארבע מכסף =כשהוסיף 4 מעות על מקח של סלע, כאשר 24 מעות הם סלע, מעשרים וארבע כסף לסלע, שתות למקח. אמר ליה והתני רבי חייה שני פונדיונין מעה! אמר לון אף אנן תנינתה נותן סלע ופונדיון לשנה. אמר ליה והתני ר' חייה שני איסרין פונדיון. אמר לון אוף אנן תנינתה המניח איסר ואכל עליו חציו, והלך לו למקום אחר, והרי הוא יוצא בפונדיון, מוסיף עליו עוד איסר. אמר ליה והתני רבי חייה שני מסומיסין איסר שני קרדינטס מסומס שני פרוטות קרדינטס אמר לון אף אנן תנינתא וכמה היא פרוטה

וקונה את עצמה בגט- דכתיב (דברים כד) וכתב לה ספר כריתות וגו' ובמיתת הבעל- דכתיב (שם) או כי ימות האיש האחרון. עד כדון מיתתו של אחרון, מיתתו של ראשון? מה אם האחרון שאין התירו היתר מרובה, את אומר מיתה מתרת, ראשון שהתירו היתר מרובה אינו דין שתהא המיתה מתרת! אמר רבי חונה קרייה אמר שהמיתה מתרת, דכתיב (דברים כה) כי ישבו אחים יחדיו ומת אחד מהם ובן אין לו, הא אם יש לו בן, מיתה מתרת.
אמר רבי יוסי בי רבי בון אם אומר את שאין מיתה מתרת מנן אנן משכחין אלמנה לכהן גדול? [גרושה וחלוצה לכהן הדיוט] אמר רבי יוחנן בר מרייה תיפתר ביבמה דשריא לכהן הדיוט ליבם את אשת אחיו משא"כ כה"ג אסור בה

יבמה יבא עליה- זו ביאה. ולקחה לו לאשה- זו המאמר. יכול כשם שהביאה גומרת בה, כך יהא המאמר גומר בה. תלמוד לומר: ויבמה. עירה כל הפרשה כולה לייבום. הביאה גומרת בה ואין המאמר גומר בה. אם כן מה מועיל בה מאמר? לאוסרה על האחין. רבי שמעון אומר: המאמר או קונה או לא קונה. מאי טעמא דרבי שמעון? יבמה יבא עליה- זה הביאה. ולקחה לו לאשה- זה המאמר. כשם שהביאה גומרת בה כך יהא המאמר גומר בה. או יבמה יבוא עליה והרי היא לקוחה לו, והמאמר לא הועיל בה כלום. ר"א בן ערך אמר המאמר קונה קניין גמור ביבמה. מה טעמא דר"א בן ערך? ולקחה לו לאשה הרי הוא כקידושי אשה. מה קידושי אשה קונין קנין גמור ביבמה. אף המאמר קונה קניין גמור ביבמה. אי זהו מאמר ביבמה?

ר' יצחק שאל, ולמה לי נן אמרין בין בחליצתה בין בחליצת חבירתה? חזר ואמר, מה תנינן בחליצת "ה"?! לא, בחליצה?!! והכא בין בחליצתה בין בחליצת חבירתה! והא תנינן בביאה אית לך מימר בין בביאתה בין בביאת חבירתה?! מתניתא ביבמה אחת [מה צריכה ליה בשתי יבמות]

רבי שמואל בר רב יצחק בעא, שפחה חרופה במה היא קונה את עצמה לפוטרה מן המלקות, ולבא עליה מן האשם?

פשיטא שאינה יוצאה בגט. דאמר רבי חייה בשם רבי יוחנן: מי שחציו עבד וחציו בן חורין, קידש אשה אין חוששין לקידושיו, ודכוותה גירש אשה, אין חוששין לגירושיו. וה"ה שא"א לגרש חצי ש פ ח ה
פשיטא שהיא יוצאה במיתת בעלה. מיהא דאמר רבי יוסי בשם ר' יוחנן תירגם עקילס הגר לפני ר' עקיבה (ויקרא יט) והיא שפחה נחרפת לאיש בכתושה לפני איש. כמה דאת אמר (שמואל ב יז) ותשטח עליו הריפות. אמר רבי חייה בשם רבי יוחנן כן פירשה ר' לעזר בי רבי שמעון לפני חכמים: והיא שפחה נחרפת לאיש בכתושה לפני איש כמה דתימר (משלי כז) בתוך הריפות בעלי. וא"כ כיון שמת הבעל, יוצאה לחירות

מהו שתקנה עצמה במיתת רבה ובהשלים שש? מי נימא כיון דבעלה [עבד העברי] יוצא, גם היא יוצאה

מה צריכא ליה, כרי"ש. דרבי ישמעאל אמר שפחה כנענית הנשואה לעבד עברי הכתוב מדבר, נישואי תורה הן (שמות כא) אם אדוניו יתן לו אשה, לא צורכה דלא,

מהו שתקנה עצמה במיתת רבה ובהשלים שש? וכמאן דאמר אין עבד עברי עובד את היורש:

ברם כרבי עקיבה לא צריכא ליה. דרבי עקיבה אמר בשחצייה שפחה וחצייה בת חורין המאורסת ל ב ן ח ו ר י ן הכתוב מדבר.
מיבעיא ליה רק אליבא דרי"ש, דאיירי בנשואה לע"ע--אבל לרע"ק ל"ש למיבעי

הלכה ב משנה עבד עברי נקנה בכסף ובשטר. וקונה את עצמו בשנים וביובל ובגרעון כסף.

יתירה עליו אמה העבריה שהיא קונה את עצמה בסימנים

הנרצע, נקנה ברציעה, וקונה את עצמו ביובל ובמיתת האדון:

גמרא כתיב (דברים טו) כי ימכר לך אחיך העברי או העבריה הקיש עברי לעברייה. מה עברייה נקנית בכסף ובשטר, אף עברי נקנה בכסף ובשטר. ניחא בכסף דכתיב (שמות כא) ויצאה חנם אין כסף, בשטר מנלן? עברייה למידה מבת חורין, ועברי למד מעברייה. נמצא למד מלמד! עד כדון כרבי עקיבה דאית ליה למד מן הלמד, כרבי ישמעאל דלית ליה למד מן הלמד?

אשכח תני רבי ישמעאל לה מן לה (ויקרא יט) וחפשי מחופשה ג"ש: וכתב ל ה--ח ו פ ש ה לא ניתן ל ה --ל ח פ ש י ישלחנו

בכל אתר לית ליה לרבי ישמעאל למד מן הלמד, והכא אית ליה לר' ישמעאל?!

תני לה בשם חכם מנן תיתי רבי ישמעאל? שילוח שילוח, מה שילוח שנאמר להלן בשטר אף כאן בשטר.

ולא דמיא תמן להקנות לעצמה, ברם להיקנות לאחרים!

אמר רבי מתנייה, מכירה מכירה מה מכירה שנאמר להלן בשטר אף כאן בשטר, אי מה להלן בחזקה אף כאן בחזקה?

לא מיקרי למד מן הלמד.. אמר ר' חייה בר אדא הוא עברי הוא עברייה

כתיב, והיה כסף ממכרו. בכסף הוא נמכר, ואינו נמכר לא בתבואה ולא בכלים. בכל אתר את עבד שוה כסף ככסף, והכא לית את עביד שוה כסף ככסף?! אמר ר' אבא מרי שנייא היא ששינה עליו הכתוב כסף מכסף. אוף רבי XX?? יודה שאם ביקש לגרוע שמגרע ו י ו צ א אפילו בתבואה ואפילו בכלים.

אמר ר' יודן אבוי דר' מתנייה הדא דתימר בשלא עשאן דמים, אבל אם עשאן דמים ככסף הוא.

בשטר- רבי אבהו אמר בשטר של כסף =שקיבל העבד כסף [מכירה רגילה], הא בשטר של מתנה לא. שמא יחזור בו העבד. העבד מתחרט שהקנה עצמו במתנה בלי תשלום מעתה, אפילו בשטר של כסף יכול הוא לחזור בו?! איך אדם חוזר ממתנה או מכירה? אלא, שמא תבוא שנת רעבון ויחזור בו ר ב ו. =לא מהני אם עבד מקנה עצמו ב"מתנה" בלי דעת הרב. דכשיבא שנת רעבון. נמצא, חוב לרבו לקבל מתנה זו

סדר מכירה כך הוא: אני פלוני מכרתי בתי לפלוני

סדר קידושין כך הוא: אני פלוני קידשתי בתו של פלוני

רבי חגיי בעא קומי רבי יוסי, החליף ואמר אני פלוני לקחתי בתו של פלוני, אני פלוני קידשתי בתי לפלוני? אמר ליה ומה בכך? אבל אם החליף לשון מכירה בלשון קידושין =כשבא למכור בתו, השתמש בלשון קידושין, או לשון קידושין בלשון מכירה לא עשה כלום

כתיב (שמות כא) שש שנים יעבד. יכול יוצא בסוף שש? תלמוד לומר ובשביעית יצא. יכול יצא בסוף שבע? ת"ל שש שנים יעבד הא כיצד? עובד כל שש ויוצא בתחילת שבע.

ובשביעית יצא- בשביעית של מכירה. לא שביעית של עולם. את אומר שביעית של מכירה, או אינה אלא שביעית של עולם? כשהוא אומר שש שנים יעבד, הרי שש שנים אמורות, הא מה אני מקיים ובשביעית יצא? שביעית של מכירה לא שביעית של עולם. אימא חליף? אמר ר' זעירא בשם רב הונא ובשביעית כתיב. פעמים שעובד גם בשביעית [אלמא לא איירי קרא "בשמיטה"]

אמר רבי חונה אם אומר את שביעית של עולם, אם כן מה היובל בא ומוציא?

אמר רבי יוחנן בר מרייה, אתייא האי פירכא דלעיל כמאן דאמר אין היובל עולה ממיניין שני שבוע. ברם כמאן דאמר היובל עולה ממיניין שני שבוע, פעמים שהוא בא באמצע שני שבוע! יובל הראשון היא שנת 50, והשני בשנת 100, והשלישי בשנת 150 [שהיא שלישית לשמיטה] 21*7 +3

רבנין דקיסרין אמרין, אפילו כמאן אמר אין היובל עולה ממיניין שני שבוע יכלין אנן מפקין לה מן הכא, שביעית מוציאה את העבדים, ויובל את ה נ ר צ ע י ם שמא לכך

בא יובל!

מניין אפילו חלה? תלמוד לומר ובשביעית יצא לחפשי חנם .יכול אפילו ברח? ת"ל שש שנים יעבוד. מה ראית לרבות את זה ולהוציא את זה? אחר שריבה הכתוב ומיעט, מרבה אני את זה שהוא ברשותו, ומוציא את זה שאינו ברשותו.

רבי בון בר חייה אמר, רב הושעיה בעא, ניחא חלה ואחר כך ברח, אינו משלים. ברח ואחר כך חלה? אמר רבי חייה בר אדא נישמעינה מן הדא: המורדת על בעלה כותבין לו איגרת מרד על כתובתה. ותני רבי חייא: נדה וחולה וארוסה ושומרת יבם כותבין לו איגרת מרד על כתובתה. מה אנן קיימין? אם בשמרדה עליו והיא נידה, התורה המרידתה עליו! אלא כן אנן קיימין, בשמרדה עליו עד שלא באת נידה, ובאת לנידה. הרי אינה ראויה למרוד ואת אומר כותב, אף הכא ברח ואחר כך חלה, משלים. דו יכיל למימר ליה אילו הוית גבאי לא אבאשתא!! אים היית לפני, לא היית חולה!

אמר רבי חיננא אפילו על קדמיתא אתייא היא! חלה ואחר כך ברח משלים. דו יכיל מימר ליה: אילו הויתה גבאי אינשמת בפריע היית ממהר להברות.

וקונה א"ע בשנים- אית תניי תני נמכר בפחות משש, ואינו נמכר יותר על שש. ואית תניי תני אינו נמכר לא בפחות משש ולא יותר על שש. א"ר ירמיה טעמיה דהדין תנייא, פעמים שהוא נמכר שתים או שלש שנים לפני היובל והיובל בא ומוציא על כורחו.

וביובל- דכתיב וביובל יצא.

ובגירעון כסף- מניין אתה אומר נמכר ממנה מנה והשביח והרי הוא יפה ממאתים מאתים ,מניין שאינו מחשב עמו אלא ממנה מנה? ת"ל מכסף מקנתו. נמכר במאתים והכסיף ועמד על מנה מניין אתה אומר שאינו מחשב עמו אלא במנה תלמוד לומר כפי שניו ישיב את גאולתו. או חילוף? אמר רבי הילא דכתיב (ויקרא כה) אם עוד רבות בשנים, ואם מעט נשאר בשנים. וכי אין אנו יודעין שאם יש רוב אין מיעוט, שאם יש מיעוט אין רוב! אלא פעמים שהשנים מרובות על השכר כגון שהשביח [וע"ז נאמר מכסף מקנתו] , ופעמים שהשנים מעוטות מן השכר. כגון שהכסיף [וע"ז נאמר כפי שניו]
למדנו בנמכר לגוי כשהוא נגאל ידו לעליונה, מניין בנמכר לישראל כשהוא נגאל ידו לעליונה? שכיר שכיר לגזירה שוה, מה שכיר האמור לגוי כשהוא נגאל ידו לעליונה אף שכיר האמור לישראל כשהוא נגאל ידו לעליונה. רבי אומר מה ת"ל יגאלנו יגאלנו ג' פעמים לרבות כל הגאולות שיהו כסדר הזה

ואם לא יגאל באלה. ריה"ג אומר באלה לשחרור. ובשאר כל אדם לשיעבוד. ר"ע אומר באלה לשיעבוד. ובשאר כל אדם לשיחרור. רבי אבהו בשם רבי יוחנן: ושניהן במקרא אחד דורשין. ואם לא יגאל באלה. רבי יוסי הגלילי דריש ואם לא יגאל באלה אלא באחרים, משעבד ויוצא. רבי עקיבה דריש ואם לא יגאל באלה= אלא באלה, משעבד ויוצא

דברי חכמים, רבי יסא בשם רבי יוחנן: בין זה ובין זה לשחרור. ותני כן: והשיגה ידו- יד עצמו. ומצא כדי גאולתו, מה השגת יד של עצמו לעצמו. אף השגת ידי אחרים לעצמו.

רבי יעקב בר אחא בשם רבי יוחנן כדברי מי שהוא אומר לשיעבוד משלים =אותן השנים שהיה אמור לעבוד אצל הגוי ויוצא. והתני אם משגאלו, הרי כנמכר לו, משעבד ויוצא!= מותר לו לשעבדו כעבד הנמכר בתחילה! אמר רבי אבא מרי לית כאן משעבד ויוצא, אלא משלים ויוצא

עבד שנמכר לגוי ובאו אחר וגאלו [לשיעבוד].. רצו קרוביו לגאול מראשון, גואלין להן. רצו קרוביו לג א ו ל מ ש נ י, אין גואלין להם דאין גאולת קרובים בנמכר לישראל
[רבי יסא בשם רבי יוחנן אתייא כמאן דאמר באלה לשחרור, ובשאר כל אדם ל ש י ע ב ו ד]

שמעון בר בא בעא קומי רבי יסא, הכא כתיב וחשב והכא כתיב וחשב, והכא ע"ע הנמכר, חייבין לנכות אים כבר עברו קצת חדשי השנה את מחשב חדשים ושנים ויוצא, והכא פדיון שדה אחוזה מהקדש לית את מחשב חדשים ושנים ויוצא!! אמר ליה שנייא היא שהקשיתה תורה לשכיר, מה זה מחשב חדשים ויוצא, אף זה מחשב חדשים ושנים ויוצא.

ויצאה חנם- אילו ימי הבגרות. אין כסף- אילו הסימנין. יאמר באחת מהם! אילו נאמר באחת מהן, הייתי אומר אם בסימנים היא יוצאה, לא כל שכן בימות הבגר! אילו כן הייתי אומר הן הן ימות הבגר. והדין נותן, הואיל והיא יוצאה מרשות האב ויוצאה מרשות האדון, מה מרשות האב אינה יוצאה בסימנין, אף מרשות האדון לא תצא בסימנין! לפום כן צריך מימר ויצאה חנם- אילו ימי הבגר. אין כסף- אילו הסימנין.
או חליף? רבי תנחומא בשם רבי חונה: אין כסף בכל מקום שיש כסף לאב=ימי נערות אין כסף לאדון (שמות כא)

אשר לא יעדה והפדה- מלמד שאינו מייעדה לו עד שיהא ביום כדי לפדותה, ובמעשה ידיה שוה פרוטה, ובגירועיה שוה פרוטה. דברי רבי יוסי בי רבי יהודה. וחכ"א מיעד והולך עד דימדומי חמה.
[אמר רבי חייה בר אדא הכל מודין בעבד עברי עד שיהא שם שוה פרוטה]
יאות אמר רבי יוסי בי ר' יהודה, מה טעמא דרבנין? כסף אין כאן, מעשה ידים אין כאן, במה הוא מייעדה? אמר רבי זעירא מייעדה בדברים. תני רבי הושעיה כיצד הוא מייעדה? אומר לה בפני שנים הרי את מיועדת לי.
על דעתיה דרבי יוסי בי רבי יהודה בסוף נותן לה כסף לייעודים, על דעתון דרבנין משעה ראשונה נותן כסף לייעודים.
מה נפקא מביניהון? מעשה ידיה. מ"ד בסוף נותן לה כסף לייעודים, מעשה ידיה של בעלה. מ"ד משעה ראשונה ניתן כסף של ייעודים, מעשה ידיה של אביה. דאיגלאי מילתא שהיתה א ש ת ו משעה ראשונה--ואין לו שום זכות במעשה ידי אשתו ארוסה!!!!

אפילו כמאן דמר משעה ראשונה ניתן כסף לייעודים, מעשה ידיה של בעלה, נעשה כאומר לאשה הרי את מקודשת לי על מנת שמעשה ידייך שלי

היה נשוי את אחותה ומתה, מאן דאמר בסוף ניתן כסף לייעודים, אינה צריכה כסף אחר. ומאן דאמר משעה ראשונה ניתן כסף לייעודים, צריכה כסף אחר. אפי' כמאן דאמר בסוף ניתן כסף לייעודים, צריכה כסף אחר, למה? כל עמא ידעין שאין קידושין תופסין בעריות ומסתמא לא קנה אותה כלל לשם ייעוד

מיסבר סביר רבי יוסי בי רבי יהודה אילין ייעודין דהכא קידושי תורה הן? אמר רבי

אבון אתייא דרבי יוסי בי ר' יהודה כרבי שמעון בן אלעזר. דתני בפקדון שיש לי בידך והלכה ומצאתו שנגנב או שאבד, אם נשתייר שם שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת. מלוה שיש לי בידך, והלכה ומצאתה שנגנבה או שנאבדה, אפילו לא נשתייר בה שוה פרוטה מקודשת. רבי שמעון בן אלעזר משום רבי מאיר מלוה כפקדון, אם נשתייר שם שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת. כמה דרבי שמעון בן אלעזר עביד מלוה כפיקדון. כן רבי יוסי בי רבי יודה עביד ייעודים כמלוה וכפקדון דבעו שיור...

(שמות כא) ואם לבנו ייעדנה- לבנו מייעדה אינו מייעדה לאחיו. וייעדנה לאחיו מקל וחומר! מה אם הבן שאינו קם תחתיו לחליצה ולייבום הרי הוא מייעדה לו, אחיו שהוא קם תחתיו לחליצה ולייבום אינו דין שייעדה לו!! לא, אם אמרת בבן שהוא קם תחתיו בשדה אחוזה, תאמר באחיו שאינו קם תחתיו בשדה אחוזה. וייכנס תחתיו לשדה אחוזה, מה אים הבן שאינו נכנס תחתיו לייבום, נכנס תחתיו לשדה אחוזה, אחיו שנכנס תחתיו לייבום, אינו דין שייכנס תחתיו לשדה אחוזה! תלמוד לומר ואם לבנו ייעדנה לבנו הוא מייעדה ואינו מייעדה לאחיו.

ואם לבנו ייעדנה ואינו מייעדה לבן בנו שמואל בר אבא בעא קומי רבי זעירא, בפרשת נחלות את עביד בן בן כבן, והכא לית את עביד בן בן כבן? אמר ר' זעירא מאן דאמר לי הדא מילתא אנא משקי ליה קונדיטון!! התיב ר' תנחום השיב [לקבל הקונדיטון] הרי פרשת נחלות הרי עשיתה=מכיון שאת עושה... אח כבן, ושאר כל הקרובים כבן, את עושה בן בן, כבן!

התיבון רבנין דקיסרין פרכו דברי ר' תנחום ..הרי פרשת טומאה הרי עשיתה אח כבן ושאר כל הקרובין כבן, ואין את עושה בן בן כבן! אמרין, אזיל קונדיטון....

ואם לבנו ייעדנה- לדעת. אמר רבי יוחנן לית כאן לדעת. דהא איכא דעת אב הבן משעה ר א ש ו נ ה אמר רבי יעקב בר אחא אית כאן, כרבי יוסי בי רבי יהודה כיוון דהיילא ה ש ת א--בעינן דעת הבן .   אמר רבי שמואל בר אבודמא אפי' תימא אית כאן כר' יוסי בי ר' יהודה ולא קטן הוא?! כ איך מוקי לה כריב"י הא קטן הוא ומה מהני דעתו?

ואם לבנו ייעדנה- לדעת. ר' יוחנן אמר מייעדה בין לבנו גדול בין לבנו קטן בין לדעת בין שלא לדעת. רשב"ל אמר אינו מייעדה אלא לבנו גדול ובלבד לדעת.

לשון ברייתא בן תשע שנים ויום אחד עושה אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט. ריו"ח מוקי לה בייעוד לבנו קטן

על דעתיה דרשב"ל דו פתר לה בנישואין, תהא פטורה מן החליצה ומן הייבום! ותנינן נשא אשה ומת הרי זו פטורה! לרשב"ל איך בן ט' עושה אלמנה וחלוצה?! אמר רבי אבון אתייא דרשב"ל כרבי יוסי בי רבי יודה. דתני: בן תשע שנים ויום אחד ועד בן שתים עשרה שנים ויום אחד שהביא שתי שערות הרי זו שומא ר' יסוי בי רבי יהודה אומר הרי אילו סימנין [רבי יעקב בי רבי בון בשם רבי יוסי בן חנינה והן שעמדו בו בשעת סימנין רבי יוסי בעי, עמדו בו בשעת סימנין למפריעו הוא נעשה איש או מיכן ולבא? רבי אבון פשיטא ליה למפריעו הוא נעשה איש, כל שכן לבא, דו פתר ליה הדא דרשב"ל כר' יוסי בי רבי יודה]

[ולמה לית רבי יסא פתר הדא דרשב"ל כר' יוסי בי ר' יהודה? אמר רבי מנא דהוא צריכה ליה, ר' יוסי בעי קומי, עמדו בו בשעת סימנין למפריעו הוא נעשה איש או מיכן ולבא?]

לריו"ח פריך ואזיל..ניחא אלמנה, וגרושה? תיפתר שלא בא עליה משהגדיל, ונתן לה גט. חלוצה? תיפתר שבא עליה, ומת, וחלצו לה אחים. ועל ידו היא נעשית חלוצה.
מעתה אפילו פחות מבן תשע? א"ר שמואל בר אבודמא וכיני! אלא בגין דתני כולהון תשע, תנא אוף הדא עמהון

רבי יהודה בן פזי בשם רבי יהושע בן לוי מאחז למד ר' יוסי בי ר' יהודה. דתני אחז הוליד בן תשע והרן בן שש וכלב בן עשר וכמאן דאמר הוא כלב בן חצרון הוא כלב בן יפונה עיין בבלי סנהד'

מכרה לזה וקידשה לזה, שיחק האב באדון ושייכת לשני דברי ר' יוסי בי ר' יהודה [הסובר לעיל מעות ראשונים ל א ו ו לקי' ניתנו] נעשה כאומר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר שלשים יום, אילו האומר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר שלשים יום ובא אחר וקידשה בתוך שלשים יום שמא אינה מקודשת לשני?!
וחכמים אומרים לא שיחק האב באדון. נעשה כאומר מעכשיו לאחר שלשים יום. אילו האומר לאשה הרי את מקודשת לי מעכשיו לאחר שלשים יום, ובא אחר וקידשה בתוך שלשים יום שמא מקודשת לשני?! מכבר, למפרע לכשירצה!!

הכל מודים שאם השיאה, ששיחק האב

באדון דנשואין וודאי מפקיעין קי' ראשון [וצ"ע למה? עיין לקמן רשב"ל בעא..]

לאמה- לאמה בלבד. מלמד שהוא מוכרה לו ומתנה עמו על מנת שלא יהו עליה ייעודין דברי ר"מ. וחכ"א לא עשה כלום שהתנה על מה שכתוב בתורה וכל המתנה על מה שכתוב בתורה תנייו בטל. ולית לרבי מאיר כל המתנה על מה שכתוב בתורה תנייו בטל?! אית ליה. תניי שאי איפשר לו לקיימו בסופו, וזה איפשר לו לקיימו בסופו. ולית ליה לרבנין תניי איפשר לקיימו בסופו?! אית לון תניי ממון, וזה תניי גוף הוא.

והא תני נושא הוא אדם אשה ומתנה עמה על מנת שלא יהא לה עליו לא שאר ולא כסות ולא עונה. ניחא שאר וכסות, ועונה לא תניי גוף הוא! אמר רבי חייה בר אדא תיפתר בקטנה.

משובש קצת

מה מקיים הדא תנייא רבנן דפליגי אר"מ לאמה? מוכרה אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט.

הא כיון שניסת, שוב אין לאביה רשות בה! אמר ר' יוסי בי ר' בון תיפתר באלמנה מן האירוסין

והא תני מוכר הוא אדם את בתו לאישות ושונה, לשפחות ושונה, לאישות אחר שפחות, אבל לא לשפחות אחר אישות.

אמר ר' יוחנן תניין אינון. מאן דאית ליה אלמנה לכ"ג, אית ליה שפחות אחר אישות. מאן דלית ליה אלמנה לכ"ג לית ליה שפחות אחר אישות

מה מקיים הדין תנייה לאמה? א"ר מתנייה תיפתר שהיה נשוי לאחותה מוכר את בתו לאיש אשר נשוי אחות-בתו

תני ר' שמעון בן יוחי כשם שאינו מוכרה לשפחות אחר אישות אף לא שפחות אחר שפחות. מה טעמא דרשב"י בבגדו בה פעם אחת הוא בוגד בה ואינו בוגד בה פעם שניה. מה מקיימין רבנן טעמא דר' שמעון בן יוחי בבגדו בה מכיון שפירש טליתו עליה=קידושין עוד אין לאביה בה רשות

רשב"ל בעא קומי ר' יוחנן אמה העברייה יוצאה בנישואים השיאה אביה בעודה ברשות אדון מק"ו, מה אם הסימנין שאינן מוציאין אותה מרשות האב הרי הן מוציאין אותה מרשות האדון, נישואין שהן מוציאין מרשות האב אינו דין שיוציאו אותה מרשות האדון! אמר ליה אני אין לי אלא של משנה: יתירה עליו אמה העברייה שהיא קונה את עצמה בסימנין

בר פדייה אמר, אמה העברייה יוצאה במיתת רבה. מה טעמא? (דברים טו) ואף לאמתך תעשה כן וכתיב (שם) והיה לך עבד עולם הקיש אמה עברייה לנרצע, מה הנרצע יוצא במיתת רבו, אף אמה עברייה יוצאה במיתת רבה. ואתייא כדבר פדייה כהדין תנייא, דתני עבד עברי עובד את הבן ואינו עובד את הבת. אמה העברייה אינה עובדת את הבת ואינה עובדת את הבן. אית תניי תני בין עבריה בין עברי אינן עובדין לא את הבן ולא את הבת. מה מקיים הדין תנייה ואף לאמתך תעשה כן? הא אף עברי אינו עובד! ולמה צריך היקש? פתר לה בהענק. דתני אילו שמעניקים להם היוצא בשנים וביובל ואמה העברייה שהיא קונה את עצמה בסימנין. אבל היוצא בגירעון כסף ובמיתת האדון, אין מעניקין להן

כתיב (שמות כא) והגישו אדוניו אל האלהים. והגישו אל הדלת וגו' הא כיצד? זה שהוא נמכר בבית דין, והגישו אדוניו אל האלהים. וזה שהוא מוכר את עצמו, והגישו אל הדלת.

ר' אמי בעא, פשיטא זה שהוא נמכר בב"ד, ב"ד כותבין שטרו. זה שהוא מוכר את עצמו מי כותב את שטרו?

כתיב (דברים טו) לא יקשה בעיניך בשלחך אותו חפשי מעמך כי מ ש נ ה שכר שכיר עבדך שש שנים. שכיר עובד ביום ואינו עובד בלילה. עבד עברי עובד בין ביום ובין בלילה. כתיב לא ירדנו בפרך לעיניך, ואת אומר אכן?! רבי אמי בשם רבי יוחנן: רבו משיאו אשה כנענית, ונמצא עובד בין ביום בין בלילה. ר' בא בר ממל בעא קומי רבי אמי הגע עצמך שהיה קונה כהן איך הותר בשפחה? אמר ליה וישראל לא היתר מכלל איסור הוא?!

כד שמעון רבי בא בר ממל כאן חזר ביה. כאשר שמע ברייתא הלז, חזר בו דרש רבי יהודה בי רבי בון: המילת הזה נרצע, שלא יהא כהן ויפסל. רבי מאיר אומר מן הסחוס היה נרצע, מיכן היה רבי מאיר אומר אין הכהן נרצע, שמא ייעשה בעל מום וייפסל מן העבודה. ויירצע הסחוס פחות מן הכרשינה? שמא יבוא לידי כרשינה. ויבוא לידי כרשינה! התורה אמרה ושב לאחוזתו בעיינו.
כלום היה נרצע אלא אם כן היו לו אשה ובנים!!! אלמא דלכו"ע מוסרין לו שפחה כנענית

במרצע. אין לי אלא במרצע, מניין אפילו בסולthorn אפילו בקוץ אפילו בזכוכית? תלמוד לומר ורצע. עד כדון כרבי עקיבה, כרבי ישמעאל? תני רבי ישמעאל: בשלשה מקומות הלכה עוקפת למקרא, ובמקום אחד למדרש. התורה אמרה (דברים כד) בספר, והלכה אמרה בכל דבר שהוא בתלוש. התורה אמרה (ויקרא יז) בעפר, והלכה אמרה בכל דבר שהוא מגדל צמחים.

התורה אמרה במרצע, והלכה אמרה אפילו בסול אפילו בקוץ אפילו בזכוכית.
ובמקום אחד למדרש, ותני רבי ישמעאל (ויקרא יד) והיה ביום השביעי יגלח את כל שערו, כלל. את ראשו ואת זקנו ואת גבות עיניו, פרט. וכשהוא אומר ואת כל שערו יגלח, חזר וכלל. כלל ופרט וכלל אין אתה דן אלא כעין הפרט, לומר לך מה הפרט מפורש שהוא מקום כינוס שיער ובנראה, אף אין לי אלא מקום כינוס שיער ובנראה, והלכה אמרה יגלחנו כדלעת.
במרצע- מה מרצע שהוא של מתכת, אף כל דבר שהוא של מתכת.
רבי אומר זה מקדח גדול. רבי יוסי בי רבי יודה אומר זה הפסילה chisel [דריש ליב מפת"ח שתחת הבי"ת]

והגישו אל הדלת- יכול אפילו מוטל? ת"ל או אל המזוזה מה מזוזה עומדת, אף הדלת יהא עומד. גנאי לו. גנאי למשפחתו. תני רבי אליעזר בן יעקב אומר ולמה אל הדלת? שעל ידי דלת יצאו מעבדות לחירות שאלו התלמידים את רבן יוחנן בן זכאי, מה ראה העבד הזה לירצע באזנו יותר מכל איבריו? אמר להן אוזן ששמעה מהר סיני (שמות כ) לא יהיה לך אלהים אחרים על פני ופירקה מעליה עול מלכות שמים וקיבלה עליה עול בשר ודם. אוזן ששמעה לפני הר סיני (ויקרא כה) כי לי בני ישראל עבדים והלך זה וקנה אדון אחר. לפיכך תבוא האוזן ותירצע לפי שלא שמר מה ששמעה

אזנו אזנו. מה אזנו שנאמר להלן ימנית אף כאן ימנית (שמות כא) ואם אמור יאמר העבד שתי אמירות אחת בסוף שש ואחת בתחילת שבע. אחת בסוף שש עד שהוא בעבודתו, ואחת בתחילת שבע (שם) לא אצא חפשי (שם) אהבתי את אדוני את

אשתי ואת בני מלמד שאינו נרצע עד שיהא לו אשה ובנים ולרבו אשה ובנים. עד שיהא אוהב את רבו ורבו אוהבו. עד שיתברכו הנכסים על ידיו שנאמר (דברים טו) כי טוב לו עמך

וקונה את עצמו ביובל- דכתיב (ויקרא כה) ויצא ביובל הוא ובניו עמו

ובמיתת האדון- דכתיב (דברים טו) והיה לך עבד עולם כל ימי עולמו של אדון:

הלכה ג משנה עבד כנעני נקנה בכסף בשטר ובחזקה
וקונה את עצמו בכסף על ידי אחרים דס"ל אין קניין לעבד בלא רבו [ול"מ ע"מ שאין לרב רשות]
ובשטר על ידי עצמו אבל ע"י אחרים לא דחוב הוא לו דברי ר' מאיר
וחכמים אומרים: אף בכסף על ידי עצמו, ובשטר על ידי אחרים [ובלבד שיהא הכסף משל אחרים]
גמרא כתיב (ויקרא כה) והתנחלתם אותם לבניכם אחריכם לרשת אחוזה וגו' הקיש עבדים לאחוזה, מה אחוזה ניקנית בכסף ובשטר ובחזקה. אף עבד כנעני נקנה בכסף ובשטר ובחזקה.
מניין שאחוזה נקנית בכסף ובשטר ובחזקה? (ירמיהו לב) שדות בכסף יקנו. וכתוב בספר וחתום. והעד עדים. וחתום- אילו עידי שטר. והעד עדים- אילו עידי חזקה. או אינן אלא אילו עידי שטר? כבר כתיב וכתוב בספר וחתום!

רבי יסא בשם רבי מנא בר תנחום, רבי אבהו בשם ר' יוחנן: אין קרקע נקנה בפחות משוה פרוטה. מה טעמא? שדות בכ ס ף יקנו.
ופליג על ההוא דא"ר חנינה כל שקלים שכתוב בתורה סלעים. וב נ ב י אים ליטרא. ובכתובים קינטרין. [א"ר יודה בר פזי חוץ משקלי עפרון דהויין קינטרין. מה טעמא? (בראשית כג) בכסף מלא יתננה לי] ולא דמייא תמן כתיב כסף, והכא כתיב שקלים

התיבון, הרי האונס הרי אין כתיב בו אלא כסף, ואת אמר סלעים!

ודלא כרבי לעזר. דרבי לעזר אמר הילוך קנה. דתני הילך בשדה לאורכה ולרחבה קנה עד שמקום שהילך דברי ר' אליעזר. וחכמים אומרים לא קנה עד שעה שיחזיק. הכל מודין במוכר שביל לחבירו כיון שהילך בו קנייו.

מה טעמא? (בראשית יד) קום התהלך בארץ לאורכה ולרחבה כי לך אתננה

אית מתניתין אמר עבדים כקרקעות. אית מתניתין אמר כמטלטלין. אית מתניתין אמר לא כקרקעות ולא כמטלטלין.

מתני' אמר עבדים כקרקעות. דתנינן תמן חזקת בתים בורות שיחין ומערות ומרחציות ושובכות בית הבדים ובית השלחין ועבדים
אית מתני' אמרה עבדים כמטלטלין. דתני אי זהו חזקת עבדים? נעל לו מנעלו והתיר לו מנעלו נטל לפניו למרחץ. ר"ש אומר אם הגביהו הרי זו חזקה, הגביה הוא את רבו אין חזקה גדולה מזו לר"ש מהני הגבהה

[מיליהון דרבנין אמרין, עבדים כמטלטלין. דמר רבי יוסי בשם רבנין: [אין שיעבוד למתנה אים נטרף, לא גבי ממשעבדי] אין גובין מן העבדים כקרקעות

אמר רבי מנא לרבי שמי, מאן אינון רבנין? אמר ליה ר' יצחק ור' אימי. ארמלתא תפסת אמתא לגבות כתובתה אתא עובדא קומי רבי יצחק אמר תפסת תפסת=תפיסה מהני במטלטלי. ר' אימי מפיק מינה, דהיא סברה דהיא דידה ולית היא דידה] כשתפסה, חשבה שמגיע לה כיון שהכניסתו--ולא לשם גביית חוב

והדין תנייא עביד עבדים לא כמטלטלין ולא כקרקעות- דתני קרקעות ועבדים, החזיק בקרקעות, לא קנה עבדים. אם אומר את עבדים כקרקעות, כיון שהחזיק בקרקעות החזיק בעבדים. דאמר רבי יסא בשם ר' יוחנן היו לו שתי שדות אחת ביהודה ואחת בגליל, החזיק בזו שביהודה לזכות בזו שבגליל, או בזו שבגליל לזכות בזו שביהודה, קנה. לא כמטלטלין- אם אומר את עבדים כמטלטלין, כיון שהחזיק בקרקעות החזיק בעבדים. דתנינן תמן שהנכסין שאין להן אחריות זוקקין את הנכסים שיש להן אחריות לישבע עליהן.

בכסף- רבי ירמיה אמר מאחר לרבו, הא מרבו לאחר לא! רבו נותן כסף לאחר, ומקנה לו העבד יחד עים הכסף א"ר זעירא אפי' מרבו לאחר. מהו מוציא? מה בא לאפוקי? מרבו לעצמו.

[ר' ירמיה בעא קומי רבי זעירא, הילך כסף זה שתצא עבדך לחירות? א"ל יצאת. שתצא שדך להבקר? א"ל לא יצאת. מה בין זה לזה? זה זיכה לבן דעת, וזה לא זיכה לבן דעת. הגע עצמך שהיה חרש! הגע עצמך שהיה קטן! א"ל איש דרכו להגדיל]

א"ר יונה, אתייא דר' זעירא כר"ש בן אלעזר. דתני ר"ש בן אלעזר אומר משום ר' מאיר: אף בשטר ע"י אחרים לא ע"י עצמו. מהו "בשטר ע"י אחרים" לא ע"י עצמו? לא רבו נותן שטר לאחרים שיצא עבדו לחירות?! אוף הכא רבו נותן כסף לאחרים, שיצא עבדו לחירות!

א"ר אבון אתייא הא דאמר ר' זעירא דא ח ר י ם יכולים, ועבד ע צ מ ו לא כרבי. דרבי אמר אדם משחרר חצי עבדו. ולית לרבנין אדם משחרר חצי עבדו?! אית לון בעבד של שותפות, אבל בעבד שכולו שלו, שנייא היא שהוא כזכה מימינו לשמאלו. ולית לרבי שהוא כזכה מימינו לשמאלו?! אית ליה. במזכה לו על ידי אחר מהני ולית לרבנין במזכה לו על ידי אחר?! סברין רבנן, הראוי לזכות על ידי עצמו ראוי לזכות על ידי אחר, ושאינו ראוי לזכות על ידי עצמו אינו ראוי לזכות על ידי אחר. רבי אומר אע"פ שאינו ראוי לזכות על ידי עצמו ראוי לזכות לו על ידי אחרים ושפיר משחרר חציו ע"י מסירת השטר לאחרים

הגביה את המציאה ואמר "על מנת שאזכה בה אני ולא רבי" על כורחו זכה הוא ורבו, או זכה הוא ולא רבו? לר"מ קמיבעיא ליה.

נישמעינה מן הדא: המודר הנייה מחתנו והוא רוצה לתת לבתו מעות, אומר לה הרי המעות האילו נתונין לך מתנה, ובלבד שלא יהא לבעליך רשות בהן אלא מה שאת נותנת לפיך. תני: ולא "ליך" א"ר זעירא מאן תני ולא ליך? אים אומר "ובלבד שלא יהא לבעליך רשות אלא ליך" לא מהני, דזכה האשה זכה בעלה ר"מ, דר"מ עביד יד עבד כיד רבו. הוא יד האשה כיד בעלה במתנה, הוא יד עבד כיד רבו במציאה=על כרחו זכה רבו

אמר רבי זעירא קומי רבי מנא שנייא היא שהוא כזכה מדעת אחר? א"ל ולא כל שכן היא! מה אם שהיא כזכה מדעת אחר, את אומר זכת האשה זכה בעלה, כאן שהוא כזכה מדעת עצמו, לא כל שכן זכה העבד יזכה רבו!!

ולמה לא תנינן, בראשי איברים שאינן חוזרין? א"ר יוחנן בן מרייה מפני המחלוקת. אית תניי תני צריך גט שיחרור. אית תניי תני אין צריך גט שחרור.

פשיטא שהעבד מקבל מתנה מאחר לאחר, מאחר לרבו.
מרבו לעצמו, לא כדאמרינן לעיל מהו מוציא..
מאחר לעצמו? מחלוקת רבי מאיר וחכמים. אימר, הא לך כסף זה שלא יהא לרבך רשות בהן. זכה העבד זכה רבו ד"ר מאיר. וחכמים אומרים זכה העבד לא זכה רבו.

מה צריכה ליה? אליבא דרבנן קמיבעיא ליה מרבו לאחר =רבו רוצה להקנות מתנה לאחר ע"י עבדו כשם שהעבד זכה מאחר לרבו, כך הוא זוכה מרבו לאחר? נישמעינה מן הדא: השואל את הפרה ושילחה לו ביד עבדו ביד בנו ביד שלוחו וכו' לית הדא אמרה שהעבד זכה מרבו לאחר?! אמר רבי אלעזר תפתר בעבד עברי. אמר רבי יוחנן תיפתריניה בעבד כנעני תיפתר באומר לו פתח לה והיא באה מאיליה. ותנינן הנהיגה במשיכה, קרא לה ובאת אחריו, מתחייב בה כשואל

רבי זעירא שמע לה מן הדא: אבל אינו מזכה עירובי חצירות לא על ידי בנו ובתו הקטנים ולא ע"י עבדו ושפחתו הכנענים מפני שידן כידו. לית הדא אמרה שאין העבד זוכה מרבו לאחר?! תיפתר כרבי מאיר. דרבי מאיר עבד יד העבד כיד רבו. והתני אשתו! דרבי מאיר עבד יד האשה כיד בעלה!!
רבי חנינה בשם רבי פינחס תיפתר כהדין תנייא. דתני אשתו אינה פודה לו מעשר שני, רבי שמעון בן אלעזר אמר משום ר"מ אשתו פודה לו מעשר שני. והדין תנייא דרבי מאיר עביד יד העבד כיד רבו, ולא יד האשה כיד בעלה

רבי זעירא ורבי חייה בשם רבי יוחנן: נראין דברים שיזכה העבד בגט שיחרור, שיש לו גט שחרור, ואל יזכה בגט אשה שאין לו גט אשה. אין תימר מתניתא היא, הרי את שפחה וולדך בן חורין אם היתה עוברה זכת לו! עוברה עשו אותו כאחד מאיבריה.

רבי בא בר חייה בשם רבי יוחנן: נראין דברים שקיבל העבד גט שחרור מרב אחר ואל יקבל גט כותיה=מרבו שלו אינו יכול אין תימר משנה קודמת ק ש י א ממשנה הרי את שפחה וולדך בן חורין אם היתה עוברה זכת לו, עוברה עשו אותו כאחת מאיבריה. עיין בבלי גטין 23

פלונית שפחתי עושה אני לה כתב שלא תשתעבד. עושה לה קורת רוח רבי לעזר ורבי שמעון בן יקים אעלון עובדא קומי רבי יוחנן אמר לא הכל ממנו ל ש ע ב ד. בניה מה הם? עבדים. מה שייר בה, מ ע ש ה ידיה! ר' אבא ור' יוסי תריהון אמרין דרבי היא דרבי אמר אדם משחרר חצי עבדו

כתב כל נכסיו לשני עבדיו כאחת, שניהן יצאו לחירות. ושניהן צריכין לשחרר זה את זה. רב יהודה בשם שמואל, ר' אבהו בשם ר' יוחנן דרבי היא דרבי אמר אדם משחרר חצי עבדו.
א"ר זעירא לר' בא לית הדא אמרה שהעבד זכה מרבו נכסים לאחר?! עיין לעיל "מה צריכה ליה מרבו לאחר..] א"ל מה את סבר משזכו בנכסים יצאו לחירות, אלא כאחת עבדים ונכסים יצאו לחירות!

הרי את בת חורין וולדך עבד, וולדה כ י ו צ א בה דברי רבי יוסי הגלילי. וחכמים אומרים לא עשה כלום.

אמר ר' אלעזר כך פ י ר ש ה ר' הושעיה אב המשנה: שניהן בן חורין. ר' אימי בשם ר' יוחנן: שניהן עבדים. על דעתיה דר"א ניחא מחלוקת, על דעתיה דריו"ח מה איכא מחלוקת?
אלא כיני: דבריו קיימין דברי ר' יוסי הגלילי, וחכמים אומרים לא עשה כלום. מהו לא עשה כלום? אמר ר' לעזר כך פירשה רבי הושעיה אבי המשנה שניהן בן חורין. ר' אמי בשם ר' יוחנן שניהן עבדים

ריה"ג וכרבי דרבי אמר אדם משחרר חצי עבדו:

הלכה ד משנה בהמה גסה במסירה ובהמה דקה בהגבהה דברי ר' מאיר ור' אלעזר
וחכמים אומרים בהמה דקה נקנית במשיכה:

גמרא רב הונא אמר אין מוסירה קונה בניכסי הגר

רב חזקיה ר' בא, ר' לעזר שאל, היו לו עשרה גמלים קשורים זה בזה, מסר לו מוסירה של אחת מהן כולהם קנה, או לא קנה אלא אותו שמסר לו בלבד?

רב חסדא אמר משוך את הבהמה זו לקנותה קנה, לקנות וולדותיה לא קנה. לקנותה היא וולדותיה קנה.

א"ר יוסי הדא דתימר ...לא קנה בשלא היתה הבהמה עוברה, אבל אם היתה עוברה עשו אותה כמשאה

אילו האומר לחבירו משוך את הבהמה זו שתקנה משוי שלה שמא לא קנה?!

ר' אבא רב הונא בשם רב: ההן דנגיד בזקה מושך נאד של יין והיא מבזעה ונקרע בידו בידה, לא חייב בה כיון שלא "פסק", לא קנה. אמר ר' יוסי בי ר' בון לכן צריכה, אפי' למעלה לגו חנותא, דלא איתכוין אלא דלא יסבה בר חורין אפי' הכניסו [העלהו] לתוך החנות, שלא נתכווין אלא שלא יטלנו אחר

מהו שתקנה כשער הפחות?משיכה בלי פסיקה ייחשב כ "פסיקת-שער-הפחות"? אמר ר' חגיי בשם ר' יוסי מתניתא אמרה שאינה נקנית כשער הפחות. דתנינן תמן: המוכר יינו לנכרי פסק עד שלא מדד, דמיו מותרין. מדד עד שלא פסק, דמיו אסורין. אם אומר את שתקנה לו כשער הפחות, אפילו מדד עד שלא פיסק, ויעשה כמי שפיסק עד שלא מדד, ויהיו דמיו מותרין!

שמואל אמר, ההין דנסב כזניתא כלי זכוכית והיא מתחטפא, ונאנסה מיחייב בה. אמר רבי שמואל בר אבודמא הדא דתימר בצור וחברותיה בקיסרין ובחברותיה, ברם הכא, עד כדון אורחיה מחזרה למתקלה עדיין מחוסר משקל

רשב"ל בשם רבי ינאי: המוכר צאן לחבירו כיון שמסר לו משכוכית קנה. מהו משכוכית? אית דאמרין חוטרא, ואית דאמרין שרקוקיתה, ואית דאמרין נגדתא

ר' יעקב בר אחא רבי שמעון בר אבא בשם רבי יהושע בן לוי המוכר בור לחבירו כיון שמסר לו דליו קנה

ר' אמי בשם ר' יוחנן המוכר בית לחבירו כיון שצבר לתוכו קנייו. רבי יודה בן פזי בעי, מסר לו את המפתח מהו? אמר רבי זכריה חתניה דרבי לוי: מחלוקת רבי שמעון וחכמים. דתנינן תמן המוסר מפתח

לעם הארץ הבית טהור, שלא מסר לו אלא שמירת המפתח. תני רבי שמעון מטמא

רבי אבהו בשם רשב"ל: המוכר מעשרות שדהו לחבירו לא עשה כלום. ולד שפחתו לחבירו לא עשה כלום. עוברי בהמתו לחבירו לא עשה כלום. אויר חרבתו לחבירו לא עשה כלום. אלא מוכר שדהו ומשייר מעשרותיה. מוכר לו שפחה ומשייר לו וולדה. מוכר לו בהמה ומשייר לו וולדה. מוכר לו חורבה ומשייר לו אוירה.
[והיך איפשר לו לאדם למכור אויר חרבתו לחבירו? תיפתר באומר לו תלוש מן החרבה הזו שתקנה אווירה, וכא קרקע לפניו שהוא אומר לו תלוש מן הקרקע הזה שיקנה לך אחד מעשר שבו]

רבי שמואל ורבי זעירא, רבי חייה בר אשי בשם רב: אין משיכה קונה בחצר שאינה של שניהן. תני רבי חייה ופליג. אימתי אמרו המטלטלין ניקנין במשיכה? ברשות הרבים או בחצר שאינה של שניהן, אבל ברשות הלוקח כיון שקיבל עליו זכה. ברשות המוכר, לא קנה עד שעה שיגביה או עד שעה שימשוך ויוציא חוץ רשות הבעלים. ברשות זה שהן מופקדין אצלו, לא קנה עד שיזכה הוא בהן, או עד שישכור לו את מקומו.

וחכ"א בהמה דקה נקנית במשיכה. מה טעמון דרבנין? (שמות יב) משכו וקחו לכם צאן למשפחותיכם

כי הא דרב יהודה שלח שאל לר' אלעזר, בהמה גסה במה היא נקנית? א"ל במסירה. ולא מתניתא היא?! בהמה גסה נקנית במסירה. אית תניי תני מיחלף
רב יהודה שאל לר' אלעזר, בכור שנטרף בתוך שלשים? א"ל כמה שמת ופטור מחמשת סלעים של בן

רב יהודה שלח שאל לר' אלעזר, שילייא שיצאת מקצתה היום ומקצתה למחר? א"ל אם לדם טהור מונה מיום הראשון. ואם לדם טמא מונה מיום שני. א"ר מתניה הדא דתימר בשלא יצא עמה וולד, אבל אם יצא עמה וולד, בין לדם טוהר בין לדם טמא אינה מונה אלא משעת יציאת הולד

רב יהודה שלח לרבי אלעזר, שומר שמסר לשומר? א"ל הראשון חייב. רבי יוחנן אמר הראשון חייב. רב אמר השני חייב. רשב"ל אמר השני חייב.

סוגיא השייכת לב"מ
תמן תנינן: השוכר פרה מחבירו והשאילה לאחר ומתה כדרכה, ישבע השוכר שמתה כדרכה, והשואל משלם לשוכר. אמר רבי יוסי כיצד הלה עושה סחורה בפרתו של זה?! אלא תחזור פרה לבעלים

רבי אילא בשם רבי ינאי: והוא שנתן לו רשות להשאיל. אבל אם לא נתן רשות להשאיל, לא בדא. ותני רבי חייה כן: אין השואל רשאי להשאיל, ולא השוכר רשאי להשכיר, ולא השואל רשאי להשכיר, ולא השוכר רשאי להשאיל, ולא מי שהופקד אצלו רשאי להפקיד אצל אחר, אלא אם כן נטלו רשות מן הבעלים. וכולן ששינו שלא מדעת הבעלים חייבין. [ושואל אפילו לא שינה חייב! אלא בגין דתנינן תמן מתנה שומר חנם להיות פטור משבועה והשואל להיות פטור מלשלם, אתא מימר לך אפי' התנה עמו שהוא פטור, חייב]

ביקש להשביע את השואל, נשבע. מן הדא: [כתובות] כתב לה נדר ושבועה אין לי עלייך,

אינו יכול להשביעה. אבל משביע הוא את יורשיה ואת הבאים ברשותה. הדא אמרה שאם ביקש להשביע את השואל שהוא משביעו. וההיא דכתובות ילפה מן הדא מב"מ, שאם ביקש להשביע את האשה שהוא משביעה כשלא פטרה [משביע לא רק הבאים ברשותה, אלא גם אותה] א"ר חנינה לא צריכה מילף ההיא מן הדא. ומה צריכה מילף ההיא מן הדא? כיי דמר ר' הילא בשם ר' ינאי והוא שנתן לו רשות לשואל, והכא שנתן לה רשות שיהו בניה אפיטרופין

שייך בב"מ א"ר יוסה צריך להעלות לו שכר ראובן חייב להעמיד לשמעון פרה כל ל יום כל זמן שהיא שכורה אצלו.
רבי זעירא שאל לרבי אבינא, שאלוה הבעלים ומתה? אמר ליה כן אנן קיימין אפי' אכלוה?! אמר רבי יוסי בי רבי בון: שלהם אכלו!

רבי זעירא בעא קומי רבי יסא, היך עבדין עובדא? לעניין שומר שמסר לשומר א"ל תריי כל קביל ארבעה לא עבדין עובדא בסוגייא?! אמר ליה תריי כל קביל תריי אינון!! ר' לעזר תלמידיה דרבי חייה רבא, ר' יוחנן תלמידיה דרבי ינאי ע"כ שייך שם

רב יהודה שלח שאל לרבי לעזר, האחין שחלקו בנכסי האח שמת, ואחר כך ייבם אחד מהן? אמר ליה כניכסי כולם כניכסי המת. עולא בר ישמעאל אמר מצוית תמצית דעתו דעתיה על דרבי לעזר, ולא שנייא היא שחלקו ואחר כך ייבם אחד מהן, היא שייבם אחד מהן ואחר כך חלקו, זכו כולן בניכסי המת. ולמה אמר ליה? מה דשאליה אגיבה מה ששאלו , השיבו ולמה לא שאלו לה? דא"ר אבינא בשם רבי אסי בכור שחלק כפשוט חזקה וויתר

רב יהודה שלח שאל לרבי לעזר, האחין שחלקו אמר ליה חולקין מה שעליהן, ואין חולקין לא מה שעל בניהן ולא מה שעל בנותיהן. רבי אימי אומר העושה שום לביתו נטל ממעות הירושה ועשאן "שומא" לאשתו מביאין שום לאמצע וחולקין =מנכהו מכתובתה. העושה קטלא מין תכשיט נשים לביתו, אין מביאין לאמצע וחולקין. בראויה להשתמש בחול אבל בראויה להשתמש ברגל מביאין לאמצע וחולקין. רבי מנא אמר כלי רגל- חולקין =מנכין. כלי שבת- צריכא. רבי אבין פשיטא ליה בין כלי רגל בין כלי שבת מביאין לאמצע וחולקין. ר' זעירא בעא קומי ר' מנא אילין בולסייא? אלו כלי זכוכית אמר ליה חכים את דאית לך בולסיין סגין?... אמר ליה מביאין וחולקין

רב יהודה שלח שאל לרבי לעזר, מהו לגבות מן העבדים כקרקעות? אמר ליה גובין מן העבדים כקרקעות. הורי רבי לעזר לאילין דבית רבי ינאי לגבות מן העבדים כקרקעות

רב יהודה שלח שאל לרבי אלעזר, האנס והגזלן והגנב? אמר ליה חזקה שאין הבעלים מיטפלין במיתה. ומניין שאין הבעלים מיטפלין במיתה? אמר רבי בא בר ממל (שמות כב) חיים שנים ישלם ולא מתים. עד כדון גניבה, גזילה? אמר ר' אבון (ויקרא ה) והשיב את הגזילה אשר גזל בעיינה:

הלכה ה משנה נכסים שיש להן אחריות, נקנין בכסף ובשטר ובחזקה. ושאין להן אחריות, אינן נקנין אלא במשיכה

נכסים שאין להן אחריות נקנין עם נכסים שיש להן אחריות בכסף ובשטר ובחזקה

ושאין להן אחריות זוקקין את הנכסים שיש להן אחריות לישבע עליהן:

גמרא בראשונה היו קונין בשליפת המנעל. הדא היא דכתיב (רות ד) וזאת לפנים בישראל על הגאולה ועל התמורה שלף איש נעלו וגו' מי שלף? תמן אמרין, רב ולוי: חד אמר הקונה, וחד אמר המקנה. ואתיין אילין פלוגוותא כאינון פלוגוותא דתני בועז נתן לגואל. ר' יהודה אומר הגואל נתן לבועז

חזרו להיות קונים בקצצה. מהו בקצצה? בשעה שהיה אדם מוכר שדה אחוזתו היו קרוביו מביאין חביות וממלין אותן קליות ואגוזים, ושוברין לפני התינוקות והתינוקות מלקטין ואומר נקצץ פלוני מאחוזתו. ובשעה שהיה מחזירה לו היו עושין כך ואומרים חזר פלוני לאחוזתו. אמר רבי יוסה בי רבי בון אף מי שהוא נושא אשה שאינה הוגנת לו, היו קרוביו מביאין חביות וממלין אותן קליות ואגוזים ושוברין לפני התינוקות והתינוקות מלקטין ואומרים נקצץ פלוני ממשפחתו. ובשעה שהוא מגרשה היו עושין כן ואומרין חזר פלוני למשפחתו

חזרו להיות קונים בכסף ובשטר ובחזקה. בכסף (ירמיהו לב) שדות בכסף יקנו- זה הכסף. וכתוב בספר וחתום- אילו עידי שטר. והעד עדים- אילו עידי חזקה. או אינן אלא עידי שטר? כבר כתיב וכתוב בספר וחתום

ר' יסא בשם רבי מנא בר תנחום, רבי אבהו בשם ר' יוחנן אין קרקע נקנה בפחות משוה פרוטה. מה טעמא? שדות בכסף יקנו. ופליג על ההיא דאמר ר' חנינה כל שקלים שכתוב בתורה סלעים, ובנביאים ליטרין, ובכתובים קנטירין [חוץ משקלי עפרון מה טעמא? (בראשית כג) בכסף מ ל א יתננה לי]. ומדחה דלא פליג ולא דמייא, תמן כתיב כסף והכא כתיב שקלים. התיבון, הרי אונס הרי אין כתיב כאן אלא כסף, ואת אמר סלעים!!

ולא כרבי ליעזר. דרבי ליעזר אומר הילוך קונה. דתני הילך בשדה לאורכה ולרחבה קנה עד מקום שהילך דברי רבי אליעזר וחכמים אומרים לא קנה עד שיחזיק. [הכל מודין במוכר שביל לחבירו כיון שהילך בו קנייו]

מה טעמא? (בראשית יג) קום התהלך בארץ וגו'.

בשטר- ר' ירמיה סבר מימר בשטר ע"מ שלא ליתן כסף, אבל בשטר ע"מ ליתן כסף, לא קנה עד שיתן כסף. ר' יונה ור' יוסה תריהון אמרין, אפי' לא נתן כסף, קנה.

מתניתא מסייעה לר' יונה ור' יוסה: יפה עח חזקה, מכר לו עשר שדות כאחת כיון שהחזיק באחת מהן החזיק בכולם,

אבל אם לא נתן לו אלא דמי אחת מהן, או שלא כתב לו אונו אלא על אחת מהן, לא קנה אלא אותה שמכר לו בלבד.

וכי יש אוני בלא כסף?! ואפ"ה, כתב אונו מהני עכ"פ לאותו השדה שכתב ואפילו ל פ נ י שנתן הכסף! ועוד ראי מרישא: מכר לו עשר שדות וכו' כיון ש ה ח ז י ק

אין תימר בשנתן לו דמי כולן אנן קיימין, לא אמר אלא דמי אחד מהן! מהני לקנות אף אותן שלא נתן -- אלמא חזקה בלא כסף מהני, מאי לאוו ה"ה שטר בלא כסף? אלא או הדא או הדא!

בכסף- רבי בא סבר מימר, בכסף על מנת שלא יכתוב אוני. אבל בכסף על מנת לכתוב לו אוני, לא קנה עד שעה שיכתוב אוני. רבי יונה ורבי יוסי פליגין

אתייא דרבי בא כר' הונא. ור' יונה ור' יוסה כשמואל. מי שעושה שני קניינים , בא "ליפות" כח. ודרב הונא כרבי יוחנן.מגרע כחו

דשמואל שאל לרב הונה [שוחט ונתעסק בקדשים? אמר ליה (ויקרא יט; ויקרא כב) לרצונכם פרט למתעסק] כתב מתנה בלשון קניין? אמר ליה ארכביה אתרי ריכשי, אמר רבי בא: ו ל א קיבלה שמואל. מהו "ארכביה על תרי ריכשי". ברקי. סוסים עוורים סברין מימר, מייתי תרין סוסוון שטיי ומרכבין ליה על תריהון וההוא אזיל בדא וההין אזל בדא לא אשכח גבי כלום, ב"ב 152 .

[אמר רבי יוסי שיטת שמואל ממלחייא, ייפה כוחו בשני דברים שיש שיעבוד למכירה ואין שיעבוד למתנה. שהמוכר לא מכר את הכל והנותן מתנה נתן את הכל]

ודרב חונה כרבי יוחנן.

חד בר נש, מי דמיך כשנפטר לעולמו אמר ינתנו כל נכסי לפלוני. חזר ואמר כתבו ותנו, ר' לעזר ור' שמעון בר יקים אעלון עובדא קומי ר' יוחנן, אמר, אם אמר לזכותו, דברי הכל זכה. ואם לזכותו בכתב, כל עמא מודיי שאין אדם זוכה בכתב לאחר מיתה. תלוי באיזה לשון אמר מי מודיע את דברו? תיפתר שהיו שם עדים יודעים. הגע עצמך שאין שם עדים יודעין אמר ר' יוסי לעולם השדה בחזקת בעליה, ומוציא מחבירו עליו הראייה

מניין לנכסים שאין להן אחריות שהן נקנין עם נכסים שיש להן אחריות בכסף ובשטר ובחזקה? רבי יוסי בשם חזקיה, רבי יונה ר' חנניה תורתייה בשם חזקיה כתיב (דברי הימים ב כא) ויתן להם אביהם מתנות רבות לכסף ולזהב ולמגדנות עם ערי בצורות ביהודה. עד כדון כשהיו קרקעות ומטלטלין במקום אחד, היו קרקעות במקום אחד ומטלטלין במקום אחר? אמר רבי בון בר חייה נישמעינה מן הדא: אמר להן רבי אליעזר מעשה במדוני אחד שהיה דר בירושלם והיו לו מיטלטלין הרבה וביקש לחלקן, אמרו לו אין את יכול אלא אם כן קנית קרקע. מה עשה? הלך וקנה סלע אחד בצד ירושלם, אמר חצייה צפוני אני נותן לפלוני עם מאה חביות של יין. חצייה דרומית אני נותן לפלוני עם מאה חביות של שמן. ובא מעשה לפני חכמים וקיימו את דבריו. אמר רבי חנינה קומי רבי מנא ולא שכיב מרע הוא?! לפי שבכל מקום אין אדם מזכה אלא בכתב וכאן אפילו בדברים. לפי שבכל מקום אין אדם מזכה עד שיהו קרקעות ומטלטלין במקום אחד וכאן אפילו קרקעות במקום אחד ומטלטלין במקום אחר. אמר ליה לא כר' ליעזר הוא?! שנייא הוא דרבי ליעזר? הוא בריא הוא שכ"מ! הוא שכיב מרע דר' ליעזר הוא בריא דרבנין!

תמן תנינן קרקע כל שהוא חייב בפיאה ובביכורים דברי ר"ע. קרקע כל שהוא מהו טב? [אי ס"ל דבעינן צבורין] א"ר מתנייה תיפתר שהיה שם מקום שיבולת אחת ומרגלית טמונה בו

רבי יסא בשם רבי יוחנן: היו לו שתי שדות אחת ביהודה ואחת בגליל החזיק בזו שביהודה לזכות בזו שבגליל, או בזו שבגליל לזכות בזו שביהודה, קנה. ובניכסי הגר לא קנה אפילו מיצר בנתיים [והחזיק בזו ונת' לקנות זו] ר' זעירא בעא קומי ר' יסא, נתכוון לקנות מן המיצר? ושרע מיניה "נטה" ממנו (לא רצה להשיב

רב חסדא אמר ניכסי הגר החזיק בצפונן ע"מ לזכות בדרומן, בדרומן ע"מ לזכות

בצפונן, ... לא נתכוין לקנות באמצעיתן, לא קנה עד שעה שיתכוין לקנות באמצעיתן. מתניתא פליגא על רב חסדא: גר שמת וביזבזו ישראל את נכסיו המחזיק בקרקע חייב בכל. ה מ ח זי ק ב ק מ ה, חייב בלקט שכחה ופיאה, ופטור מן המעשרות. ואין אויר מפסיק בין שיבולת לשיבולת?!

תמן תנינן: אם היה מחובר לקרקע ותלש כל שהוא קנה. שמואל אמר לא קנה אלא אותו קלח בלבד. והתנן אם היה מחובר לקרקע ותלש כל שהוא קנה! א"ר יוסי קיימה ר' אבודמא נחותא מה דאמר שמואל בניכסי הגר.

רבי יוחנן בעי המטלטלין מהו שיקנו בגרירה? אמר ר' בא בר ממל מה צריכה ליה בעורות הקשים, אבל בעורות הרכים לא קנה עד שיגביה. מתניתא פליגא על רבי בא בר ממל: הגונב כיסו של חבירו והוציאו בשבת, חייב. שכבר נתחייב בגניבתו של כיס עד שלא קידשה עליו השבת. אבל אם היה גורר בו ויוצא פטור. מפני שחלה עליו מיתה ותשלומין כאחת. הא אם לא חלה עליו מיתה ותשלומין כאחת חייב!! אמר רבי מתנייה תיפתר באילין כיסייא רברבייא, דאורחיהון מתגררה כיסים גדולים שדרכן לגרר

מנין למדו לגילגול שבועה? מסוטה. אמן מאיש זה, אמן מאיש אחר. עד כדון דברים שהן ראוין להשביע, דברים שאינו ראוי להשביע? אמר רבי יוסי בי ר' בון נישמעינה מן הדא: אמן שלא סטיתי ארוסה ונשואה שומרת יבם וכנוסה. ארוסה ושומרת יבם ראוי הוא להשביע?! את אמר מגלגלין, והכא מגלגלין!

אית תניי תני: מה זו באלה ובשבועה, אף כל הנשבעין באלה ובשבועה. אית תניי תני: בזו אלה ושבועה, ואין כל הנשבעין באלה ובשבועה. הוון בעי מימר מאן דאמר מה זו באלה ובשבועה אף כל הנשבעין באלה ובשבועה, ניחא. ומאן דאמר זו באלה ובשבועה ואין כל הנשבעין באלה ובשבועה, לגילגול את למד, ולשבועה ולאלה אין את למד?!

אית תניי תני: מה זו באמן ובאמן, אף כל הנשבעין באמן ובאמן. אית תניי תני: זו באמן ובאמן, אין כל הנשבעין באמן ובאמן. הוון בעי מימר מאן דאמר מה זו באמן ובאמן אף כל הנשבעין באמן ובאמן ניחא. ומאן דאמר זו באמן ובאמן ואין כל הנשבעין באמן ובאמן, כלום למדו לגילגול שבועה אלא מסוטה לגילגול את למד ולאמן אמן אי את למד?!

הלכה ו משנה כל הנעשה דמים באחר, כיון שזכה זה נתחייב זה בחליפיו.
כיצד? החליף שור בפרה או חמור בשור, כיון שזכה זה נתחייב זה בחליפיו
רשות הגבוה בכסף. ורשות ההדיוט בחזקה אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט:

גמרא תמן תנינן: זה הכלל כל המיטלטלין קונין זה את זה. ר' בא רב חונה בשם רב: אפילו צבור בציבורין. א"ל רבי לעזר לא שנינו אלא כל הנעשה דמים באחר בלבד, דבר שהוא צריך לשום. אבל דבר שאינו נישום אינו נקנה
אתייא דרב חונה כר' יוחנן. ור' לעזר כשיטתיה.

דתנינן תמן: האחין השותפין שחייבין בקולבון פטורין ממעשר בהמה, ושחייבין במעשר בהמה פטורין מן הקולבון. אמר רבי לעזר והן, שחלקו גדיים כנגד תיישים ותיישים כנגד גדיים, אבל אם חלקו גדיים כנגד גדיים ותיישים כנגד תיישים, הוא חלקו משעה ראשונה כיון שאינו "נישום" ל"ש ביה

קניין אמר ר' יוחנן ואפילו חלקו גדיים כנגד גדיים ותיישים כנגד תיישים כלקוחות הן ותנינן תמן הלקוח והניתן לו מתנה פטור ממעשר בהמה.

[האחין השותפין שחייבין בקולבון פטורין ממעשר בהמה בשחלקו וחזרו ונשתתפו. כשחייבין במעשר בהמה פטורין מן הקולבון בשלא חלקו]

רבי בא בשם רב יהודה בשם שמואל: לזה פרה ולזה חמור, החליפו את של זה לזה ואת של זה לזה, משך בעל החמור את הפרה, ובא בעל הפרה למשוך את החמור, ונמצא שמתה החמור, בעל החמור צריך להביא ראייה שהיתה חמורו קיימת בשעה שמשך את הפרה. שכל המוציא מחבירו עליו הראייה, חוץ מן החליפין. שיכול [בעל הפרה] להוציא פרתו מבעל החמור, בלי ראי' [כיון שנמצא מום, חזקה שהיתה שם מ א ז] ומאן דלא סבר דא מילתא לא סבר בנזיקין כלום! א"ר זעירא ואנא לי נא סבר לה!! אני לא סובר כן!!

אמר ר' בא לר' זעירא מתניתא מסייעא לשמואל: היו בה מומין ועודה בבית אביה, האב צריך להביא ראייה. ולא הבעל צריך להביא ראייה להוציא קידושין מרשות האב! מאי לאוו שהבעל אין צריך ראי' להוציא כסף קידושין [וסייעתא לשמואל]! תלמידוי דרבי יונה אמרין תיפתר בקידושין' קטנים דמי הקידושין מעטים--ואין הבעל "מוציאו"

דלמא מעשה שהיה.. רבי חונה ור' פינחס ורבי חזקיה סליקין מישאול בשלמיה דרבי יוסף למילף מיניה. אמר ליה מתניתא פליגא על שמואל: נכנסה לרשות הבעל, הבעל צריך להביא ראייה. ולא האב צריך להביא ראייה ל"הוציא" כתובה מרשות הבעל?! וקשיא לשמואל [לדידיה, על אב להביא ראי'!] דאמרי' מ ע י ק ר א הוי בה האי מומא --ומתרץ.. אמר לון, לא מודה שמואל שאם משך בעל הפרה את החמור, שהוא=בעל הפרה צריך להביא ראייה! שכבר מת החמור בשעה שמשכו-ואים לא הביא ראיה, חייב "ליתן"! פרתו וזה כיון שכנס כמי שמשך, צריך להביא ראייה שהיו בה מומין אילו עד שלא תיכנס ברשותו

רבי בא רב המנונא רב אדא בר אחוה בשם רב: מכר לו פרה בדמים, דחקיה, א"ל הב לי אינון פריטיא! אף לפני שמסר לו את הפרה! אמר ליה מה את בעי מינהון? מה אתה רוצה לעשות עים הפרוטות? א"ל מיזבין ליה חמור! משך בעל הפרה את החמור, לא נקנית הפרה שהרי נטל את החמור בתורת כ ס ף. חמור מהו שיקנה? ר' בא אמר נקנית ר' יוסי אומר אינה נקנית. סבר שהרי כשהוא מושך את החמור, סובר שעתה חל חליפין [וחבירו קנה הפרה] ומכיון שזה לא נכון [חבירו ל א קנה הפרה]--אף הוא לא קנה את החמור! דאינון חליפין, ולית אינון חליפין

דומה לעובדא ולסברא דלעיל..ר' מנא בשם רבי יוסי: פעמים שתחילת מקח לזה, ותחילת מקח לזה. היך עבידא? מכר לו פרה בדמים, סמכיה גבי חדא טרפזיטא שולחני, למחר אשכחיה קאים תמן. אמר לי' מה את קיים עביד הכא? א"ל בעא אינון פריטייא! אמר לי' מה את בעי מינהון? אמר לי' מיזבן לי חד חמור! אמר לי' הרי חמור לפניך!! משך זה לא קנה זה, משך זה לא קנה זה, אלא זה קנה לעצמו וזה קנה לעצמו. ואין כאן תורת חליפין כלל כיוון דלאוו אדעתא דהכי נחיתו

מתניתי' רשות הגבוה בכסף. ורשות ההדיוט בחזקה. כיצד גיזבר שנתן מעות הקדש במטלטלין קנה הקדש בכל מקום שהוא שנאמר (תהלים כד) ליי' הארץ ומלואה תבל ויושבי בה. אמירתי לגבוה כמסירתי להדיוט כיצד? לקח פרה מן

ההקדש במאתים לא הספיק להביא מאתים עד שעמד במנה, מביא מאתים הדא היא אמירתי לגבוה כמסירתי להדיוט. פרה מן ההקדש במנה לא הספיק להביא מנה עד שעמד במאתים מביא מאתים הדא היא דכתיב (ויקרא כז) ויסף חמישית כסף ערכך עליו וקם לו. הא אם יוסיף הרי הוא קם לו ואם לאו אינו קם לו

שור זה עולה ובית זה קרבן קנה הקדש בכל מקום שהוא דכתיב לי"י הארץ ומלואה וגו' ובהדיוט לא קנה עד שעה שיחזיק:

הלכה ז משנה כל מצות האב על הבן, האנשים חייבין והנשים פטורות

כל מצות הבן על האב, אחד אנשים ואחד נשים חייבין

כל מצות עשה שהזמן גרמא האנשים חייבין והנשים פטורות. וכל מצות עשה שלא הזמן גרמא אחד אנשים ואחד נשים חייבין

כל מצוה בלא תעשה בין שהזמן גרמא בין שלא הזמן גרמא אחד אנשים ואחד הנשים חייבין חוץ מבל תשחית ובל תקיף ומבל תטמא למתים

הסמיכות והתנופות הגשות והקמיצות הקטרות והמליקות הקבלות וההזיות נוהגות באנשים ואינן נוהגות בנשים חוץ ממנחת סוטה והנזירות שהן מניפות:

גמרא מצות שהאב חייב לעשות לבנו למולו לפדותו ללמדו תורה וללמדו אומנות להשיאו אשה. רבי עקיבה אומר אף ללמדו לשוט על פני המים

למוהלו (ויקרא יב) ביום השמיני ימול בשר ערלתו. לפדותו דכתיב (שמות יג) וכל בכור אדם בבניך תפדה. ללמדו תורה (דברים יא) ולמדתם אותם את בניכם. ללמדו אומנות תני רבי ישמעאל (דברים ל) ובחרת בחיים זו אומנות. להשיאו אשה (דברים ד) והודעתם לבניך ולבני בניך אימתי אתה זוכה לבניך ולבני בניך בשעה שאת משיא את בניך קטנים. רבי עקיבה אומר אף לשוט על פני המים דכתיב (דברים ל) למען תחיה אתה וזרעך.

מה, למצוה או לעיכוב? נשמעינה מן הדא: בר תרימה אתא לגבי רבי אימי, אמר לי' פייס לאבא דיסביני שישיא אותי אשה אתא פייסיה ולא קביל עלוי. הדא אמרה למצוה. אין תימר לעיכוב הוה ליה לכופניה!

מנין שאם לא עשה לו אביו שהוא חייב לעשות לעצמו? תלמוד לומר אדם תפדה (בראשית יז) ונמלתם אתם. ולמדתם אתם. והודעתם אתם. למען תחיה אתה

תמן תנינן האב זכה לבן בנוי בכח בעושר ובחכמה ובשנים. בנוי מניין? (תהלים צ) יראה אל עבדיך פעלך, והדרך על בניהם. בכח (תהלים קיב) גבור בארץ יהיה זרעו וגו'. בעושר (תהלים לז) נער הייתי גם זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם. בחכמה ולמדתם אותם את בניכם לדבר בם. בשנים למען ירבו ימיכם וימי בניכם. וכשם שהוא זכה לו בחמשה דברים כך הוא חייב לו בחמשה דברים ואילו הן: מאכיל ומשקה מלביש מנעיל מנהיג הדא הוא דכתיב (שמואל ב ג) יחולו על ראש יואב זב ומצורע ומחזיק בפלך ונופל בחרב וחסר לחם. זב- תשיש, ומצורע- עזיב, ומחזיק בפלך- בוריי טפש, נופל בחרב- קצר ימים, וחסר לחם- מסכן.

כד אתא שלמה מיקטול ליואב אמר ליה אביך גזר עלי חמש גזירות, קבלין, ואנא מיתקטיל! וקבלין, וכולהון קמין מן דבית

דוד. זב היה רחבעם. והמלך רחבעם התאמץ לעלות במרכבה לנוס לירושלם. [מ"ד זב מ"ד איסטניס] מצורע זה עזיהו(דברי הימים ב כו) ויהי עוזיהו המלך מצורע עד יום מותו. מחזיק בפלך זה יואש (דברי הימים ב כד) ואת יואש עשו שפטים תני רבי ישמעאל מלמד שהעמידו עליו בירניות קשים אנשים שומרי בירת המלך [סריסים], שלא הכירו אשה מימיהם והיו מענין בו כדרך שמענין את האשה הדא הוא דכתיב (הושע ה) וענה גאון ישראל בפניו ועינה גאון ישראל בפניך. ונופל בחרב זה יאשיהו דכתיב (דברי הימים ב לה) ויורו היורים למלך יאשיהו ואמר רבי יוחנן מלמד שעשו גופו ככברה. תני רבי ישמעאל שלש מאות חיצים יורו במשיח י"י. וחסר לחם זה יויכין (מלכים ב כה) וארוחתו ארוחת תמיד נתנה לו וגו'

תמן תנינן אם התחילו אין מפסיקין. התחלת המרחץ אי זו היא? רבי זריקן בשם ר' חנינה משיתיר איזורו. רב אמר משיתיר מנעלו

ר' יהושע בן לוי הוה יליף שמע פרשתה דבר בריה בכל ערובת שובתא, היה רגיל לשמוע פרשה מבן בנו כל ערב שבת חד זמן אינשי ועל מיסחי בההן דימוסין דטיבריא פעם אחת שכח, ונכנס לרחוץ...והוה מיסתמיך על כתפיה דרבי חייה בר בא, אנהר נזכר ונפק ליה מן דימוס, [מה הוה? ר' דרומי אמר סך הוה. רבי לעזר בר יוסי אמר: שליח מנוי פשט את בגדיו,] א"ל רבי חייה בר בא לא כן אלפן רבי אם התחילו אין מפסיקין! אמר ליה חייה בני וקלה היא בעיניך שכל מי שהוא שומע פרשה מבן בנו כאילו הוא שומעה מהר סיני. מ"ט (דברים ד) והודעתם לבניך ולבני בניך וגו' יום אשר עמדת לפני י"י אלהיך בחורב. כיום אשר עמדת לפני י"י אלהיך בחורב

רבי חזקיה בר ירמיה רבי חייה בשם רבי יוחנן אם יכול את לשלשל שמועה עד משה שלשלה. ואם לאו תפוש או ראשון ראשון או אחרון אחרון. גידול אמר כל האומר שמועה משם אומרה יהא רואה בעצמו כאלו בעל השמועה עומד לפניו מה טעמא? (תהלים לא) אך בצלם יתהלך איש וגו'

(משלי כ) רב אדם יקרא איש חסדו, ואיש אמונים מי ימצא. זה רבי זעירא. דאמר ר' זעירא לית אנן חשין על שמועתה דרב ששת דהוא גברא מפתחא אין אנו חוששין לתלמודו של ר' ששת-מכיון שהוא סגי נהור

ואמר רבי זעירא לר' יסא, חכם רבי לבר פדייה, דאת אמר שמועתא מן שמיה?! א"ל, ר' יוחנן אמרן משמו!

אמר רבי זעירא לר' בא בר זבדא, חכים רבי לרב, דאת אמר שמועתא משמיה?! א"ל, רב אדא בר אחוה אמרן משמו!

מצות שהבן חייב לעשות לאביו. אי זהו מורא? לא יושב במקומו ולא מדבר במקומו ולא סותר את דבריו. אי זהו כיבוד? מאכיל ומשקה מלביש ומכסה ומנעיל מכניס ומוציא
מן דמאן? חונה בר חייה אמר משל זקן. ואית דבעי מימר משלו. לא כן אמר רבי אבהו בשם רבי יוסי בר' חנינה מניין אפילו אמר לו אביו השלך את הארנקי הזו לים ששומע לו!! בההוא דאית ליה חורנין ואיירי שאביו משלם לו ובעושה הנחת רוחו של אביו

אחד האיש ואחד האשה אלא שהאיש ספיקה בידו האשה אינה ספיקה בידה. מפני שיש רשות לאחרים עליה. נתאלמנה או

נתגרשה כמי שהיא ספיקה בידה לעשות

עד איכן הוא כיבוד אב ואם? אמר להן ולי אתם שואלין?! לכו שאלו לדמה בן נתינה. דמה בן נתינה ראש פטר בולי ראש השרים הוה פעם אחת היתה אמו מסטרתו לפני בולי שלו. ונפל קורדקסין שלה מידה, והושיט לה כדי שלא תצטער. א"ר חזקיה הגוי האשקלוני היה וראש כל פטר בולי היה, ואבן שישב עליה אביו לא ישב עליה מימיו. וכיון שמת עשה אותה יראה משלו. פעם אחת אבדה ישפה של בנימין, אמרין מאן דאית ליה טבא דכוותה? אמרין דאית לדמה בן נתינה. אזלון לגביה ופסקו ליה עמיה במאה דינרין, סליק, בעא מייתיתא להון, ואשכח לאבוי דמך, ואית דאמרין מפתחא דתיבותא הוה יהיב גוא אצבעיה דאבוה, ואית דאמרין ריגליה הוות פשוטא על תיבותא, נחת לגביהון אמר לון לא יכילית מייתיתה לכון. אמרין דלמא דהוא בעי פריטין טובן, אסקיניה למאתים, אסקיניה לאלף, כיון דאיתיעיר אביו מן שינתיה סלק ואייתיתה להון. בעו מיתן ליה כד פסקו לה לאחרייא, ולא קביל. אמר, מה אנא מזבנא לכון איקרא דאבהתי בפריטין?!! איני נהנה מכיבוד אבותיי כלום! מה פרע לו הקב"ה שכר? אמר רבי יוסי בי רבי בון בו בלילה ילדה פרתו אדומה ושקלו לו ישראל משקלה זהב ושקלוה. א"ר שבתי כתיב (איוב לז) ומשפט ורב צדקה לא יענה אין הקב"ה משהא מתן שכרה של עושה מצות בגוים

אמו של רבי טרפון ירדה לטייל לתוך חצירה בשבת ונפסק קורדייקין סנדל שלה והלך רבי טרפון והניח שתי ידיו תחת פרסותיה והיתה מהלכת עליהן עד שהגיעה למיטתה. פעם אחת נכנסו חכמים לבקרו, אמרה להן התפללו על טרפון בני שהוא נוהג בי בכיבוד יותר מדאי! אמרין לה מה הוא עביד ליך? ותניית להן עובדא, סיפרה להם אמרין לה אפילו הוא עושה כן אלף אלפים עדיין לחצי הכיבוד שאמרה התורה לא הגיע!

אמו של רבי ישמעאל באת ואמרה וקבלה עליו לרבותינו. אמרה, גערו בישמעאל בני שאינו נוהג בי כבוד! באותה שעה נתכרכמו פניהן של רבותינו, אמרין איפשר לית רבי ישמעאל נוהג בכבוד אבותיו?! אמרו לה מהו עביד ליך? אמרה, כד נפיק מבית וועדא אנא בעה משזגה ריגלוהי ומישתי מהן ולא שבק לי כשיוצא מבית הוועד וחוזר הביתה אני רוצה לרחוץ רגליו ולשתות מימיו, ואינו מניח לי! אמרין, הואיל והוא רצונה הוא כיבודה! תניח לה!! אמר ר' מנא ויאות אילין טחונייא אמרין, כל בר נש ובר נש זכוותיה גו קופתיה יפה אומרים ה"טוחנים" כל אחד ואחד זכותו בקופתו..... אימיה דר' טרפון אמרה לון אכין ואגיבונה השיבו לה מגיע לך יותר... אכין, אימיה דרבי ישמעאל אמרה לון אכן, ואגיבונה אכן צאי ושתי........

רבי זעירא הוה מצטער ואמר הלואי הוה לי אבא ואימא דאוקרינון ואירת גן עדן! כד שמע אילין תרין אולפנייא, אמר בריך רחמנא דלית לי לא אבא ולא אימא! לא כרבי טרפון הוינא יכיל עביד. ולא כרבי ישמעאל הוינא מקבלה עלוי לראות בבזיון אמי

אמר ר' אבין פטור אני מכיבוד אב ואם. אמרין, כד עברת ביה אימיה מיית אבוהי, כד ילידתיה מיתת

יש שהוא מאכיל את אביו פטומות ויורש גיהנם. ויש שהוא כודנו לריחים ויורש גן עדן. כיצד הוא מאכיל את אביו פטומות ויורש גיהנם? חד בר נש הוה מייכיל לאביו

תרנגולין פטומין. חד זמן אמר ליה אביו ברי אילין מנן לך? אמר ליה סבא סבא אכול ואדיש אכול ושתוק! דכלבייא אכלין ומדשין!! נמצא מאכיל את אביו פטומות ויורש גיהנם. כיצד כודנו בריחיים ויורש גן עדן? חד בר נש הוה טחין בריחייא אתא מצוותא לטחונייא בא מצוות עבודת המלך להטוחנים א"ל, אבא! עול וטחון תחתיי, אין מטת מבזייה, טב לי אנא ולא את, אין מטת מילקי, טב לי אנא ולא את, ונמצא כודנו לריחיים ויורש גן עדן

(ויקרא יט) איש אמו ואביו תיראו ונאמר (דברים ו) את ה' אלהיך תירא הקיש מורא אב ואם למורא המקום. נאמר (שמות כא) ומקלל אביו ואמו מות יומת ונאמר (ויקרא כד) איש איש כי יקלל אלהיו ונשא חטאו הקיש קיללת אב ואם לקיללת המקום. אבל אי אפשר לומר מכה כלפי למעלה. וכן בדין מפני ששלשתן שותפין בו

אי זהו מורא? לא יושב במקומו ולא מדבר במקומו ולא סותר את דבריו. אי זהו הכיבוד? מאכיל ומשקה מלביש ומנעיל ומכניס ומוציא

ומן דמאן? מכיס מי חייב להוציא? חונה בר חייה אמר משל זקן. מילתיה דר' חייה בר בא פליגא דאמר רבי חייה בר בא תני ר' יודן בר ברתיה דר' שמעון בן יוחי. דתני ר' שמעון בן יוחי גדול הוא כיבוד אב ואם שהעדיפו הקב"ה יותר מכבודו נאמר כאן (שמות כ) כבד את אביך ואת אמך ונאמר להלן (משלי ג) כבד את י"י מהונך במה את מכבדו מהונך מפריש לקט שכחה ופיאה מפריש תרומה ומעשר ראשון ומעשר שני ומעשר עני וחלה ועושה סוכה ולולב שופר ותפילין וציצית מאכיל את הרעיבים ומשקה את הצמיאים אם יש לך את חייב בכל אילו, ואם אין לך אין את חייב באחת מהן. אבל כשהוא בא אצל כיבוד אב ואם בין שיש לך בין שאין לך כבד את אביך ואת אמך אפילו את מסבב על הפתחים

רבי אחא בשם ר' אבא בר כהנא כתיב (משלי ה) אורח חיים פן תפלס נעו מעגלותיה לא תדע. טילטל הקב"ה מתן שכרן של עושי מצוה כדי שיהו עושין אותם באמונה. רבי אחא בשם ר' יצחק כתיב (משלי ד) מכל משמר נצור לבך כי ממנו תוצאות חיים מכל מה שאמרתי לך בתורה תשמור שאין את יודע מאי זה מהן יוצא לך חיים. אמר ר' אבא בר כהנא השוה הכתוב מצוה קלה שבקלות למצוה חמורה מן החמורות. מצוה קלה שבקלות זו שילוח הקן, ומצוה חמורה שבחמורות זו היא היא כיבוד אב ואם. ובשתיהן כתיב והארכת ימים. אמר רבי אבון מה אם דבר שהוא כפריעת חוב כתיב בו (דברים ה) למען ייטב לך ולמען יאריכון ימיך, דבר שיש בו חסרון כיס וסיכון נפשות לא כל שכן!! [אמר ר' לוי וההיא דרובה אדרבה! גדול הוא דבר שהוא כפריעת חוב מדבר שאינו כפריעת חוב!!]

תני רבי שמעון בן יוחי אומר: כשם שמתן שכרן שוה כך פורענותן שוה (משלי ל) עין תלעג לאב ותבוז לקהת אם. עין שהלעיגה על כיבוד אב ואם, וביזת לא תקה האם על הבנים, יקרוה עורבי נחל- יבוא עורב שהוא אכזרי ויקירנה ולא יהנה ממנה. ויאכלוה בני נשר- יבא נשר שהוא רחמן ויאכלנה ויהנה ממנה

ר' ינאי ור' יונתן הוון יתבין אתא חד בר נש ונשק ריגלוי דר' יונתן אמר ליה ר' ינאי מה טיבו הוא שלם לך מן יומוי? איזה טובה עשה לך מימיך? א"ל חד זמן אתא קביל לי על בריה

דיזונוניה, ואמרית ליה איזיל צור כנישתא עלוי, ובזיתיה. אמר ליה, ולמה לא כפתוניה? אמר ליה וכופין? אמר ליה ואדיין את לזו?! פשיטא שכופין חזר ביה ר' יונתן וקבעה שמועה משמיה. אתא ר' יעקב בר אחא ר' שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן שכופין את הבן לזון את האב. אמר ר' יוסי הלואי הויין כל שמועתי ברייין לי כהדא שכופין את הבן לזון את האב.

אי זו היא מצות עשה שהזמן גרמא? כגון סוכה ושופר ולולב ותפילין. אי זו היא מצות עשה שלא הזמן גרמא? כגון אבידה ושילוח הקן ומעקה וציצית. ר"ש פוטר הנשים מן הציצית שהיא מ"ע שהזמן גרמא. אמר להן ר' שמעון אין אתם מודין לי שהיא מצות עשה שהזמן גרמא שהרי כסות לילה פטור מן הציצית! אמר ר' הילא טעמון דרבנין שכן אם היו מיוחדות לו ליום ולילה שהיא חייבת בציצית

שייך לפסחים אמר ר' לעזר פסחן של נשים רשות ודוחין עליו את השבת.

ר' יעקב בר אחא בשם רבי לעזר פסחן של נשים ושל עבדים רשות. אעפ"כ דוחין עליו את השבת.

מצתן מהו? אמר ליה חובה. רבי זעירה אמר מחלוקת. ר' הילא אמר דברי הכל.
מתניתא מסייעא לדין. ומתני' מסייעא לדין.
מתני' מסייעא לר' זעירא. חזרת מצות ופסח, לילה הראשון חובה ושאר כל הימים רשות. אלמא דמי לפסח
מתניתא מסייעא לר' הילא. נאמר (דברים טז) לא תאכל עליו חמץ ונאמר שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עוני. את שהוא בבל תאכל חמץ הרי הוא בקום אכול מצה, ונשים הרי הן בבל תאכל חמץ הרי הן בקום אכול מצה.

[והא תנינן כל מצות עשה שהזמן גרמא האנשים חייבים והנשים פטורות? אמר ר' מנא חומר הוא מצות עשה שהיא באה מכח בלא תעשה]

תני: האשה עושה פסח הראשון לעצמה, והשני טפילה לאחרים דברי ר' מאיר. ר' יוסי אומר האשה עושה פסח שני לעצמה א"צ לומר הראשון. ר' אלעזר בי ר' שמעון אומר האשה עושה פסח ראשון טפילה לאחרים. ואינה עושה פסח שני .

מה טעמא דר' מאיר? (שמות יב) איש שה לבית אבות, ואם רצו לבית=טפילה לאחרים והיינו בשני. מה טעמא דר' יוסי? איש שה לבית אבות, כל שכן לבית מייחד שה אחד לבית אחד [לא "בית-אב"]. מה טעמא דר' אלעזר בי ר' שמעון? איש לא אשה נתמעט לגמרי. מה מקיימין רבנן איש? פרט לקטן

[ואתיא כמ"ד פסחן של נשים רשות. אמר ר' יונה אפי' כמאן דמר חובה שנייא היא שהדבר מסויים שלא יקבע הדבר חובה] שייך למשנה סוף חלה

חוץ מבל תשחית ומבל תקיף ומבל תיטמא למתים. איסי אומר אף משום לא יקרחו קרחה. מה טעמא? לא יקרחו קרחה... את שישנו בפאת זקן, ישנו בקרחה, ונשים שאין להן זקן פטורות מן הקרחה ועוד מן הדא בנים ולא בנות. אמר רבי לעזר נשים חייבות בקרחה מה טעמא (דברים יד) כי עם קדוש אתה ליי' אלהיך אחד אנשים ואחד נשים. מה מקיים רבי לעזר בנים? בשעה שישראל עושין רצונו של הקב"ה קרואים בנים, ובשעה שאין ישראל עושין

רצונו של הקב"ה אינן קרויין בנים

רב מפקד לאילין דבי רב אתי, רב המנונא מפקד לחברייא, פקדון לנשיכון, כד הווין קיימין על מיתיא, דלא ליהויין מתלשן בשעריהון שלא יבואו לידי קרחה

עד כמה היא קרחה? אית תניי תני: כל שהוא. ואית תניי תני: כגריס. מאן דמר כל שהוא ממשמע קרחה כל שהוא. מ"ד כגריס נאמר כאן קרחה ונאמר להלן קרחה, מה קרחה האמורה להלן כגריס אף כאן כגריס.

רבי יוסי בר ממל: כהנת מותרת לצאת חוצה לארץ. מ"ט? אמור אל הכהנים לא אל הכהנות. דלא כן מה אנן אמרין הואיל והיא בכלל גזירה שגזרו חז"ל על הכהנים שלא יצאו לחו"ל ושמא אף הנשים בכלל לא תצא?! אם אומר את כן נמצאת דוחה פרשת טמאות נמצאת מחמיר בגזירת חכמים יותר משל תורה (ומחליש פרשת טמאות)

וכהן מניח ידו תחתיה ומניפה. אין הדבר כאור?! מכוער הדבר! מביא מפה. ואינו חוצץ? מביא כהן זקן. ואפילו תימר כהן ילד אין יצר הרע מצוי לשעה
תני רבי חייה: סוטה גידמת שני כהנים מניפין על ידיה:

הלכה ח משנה כל מצוה שאינה תלויה בארץ נוהגת בארץ ובחוצה לארץ. וכל שהיא תלויה בארץ אינה נוהגת אלא בארץ. חוץ מן הערלה והכלאים. רבי אליעזר אומר אף החדש:

גמרא כתיב אלה החוקים והמשפטים אשר תשמרון לעשות בארץ אתם חייבין לעשות אין אתם חייבין בחוצה לארץ. אדיין אנו אומרים מצות התלויות בארץ אינן נהוגות אלא בארץ, יכול אפילו מצות שאינן תלויות בארץ לא יהו נוהגות אלא בארץ? תלמוד לומר (דברים יא) השמרו לכם פן יפתה לבבכם וחרה אף יי"י וגו' ושמתם את דברי אלה אפילו גולים ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם, מה אית לך? כגון תפילין ות"ת. מה תפילין ות"ת שאינן תלויין בארץ, נוהגין בארץ ובחוצה לארץ. אף כל דבר שאינו תלוי בארץ, יהא נוהג בין בארץ בין בחוצה לארץ. מעתה משנגאלו יהו פטורין? כתיב (נחמיה ח) ויעשו כל הקהל השבים וגו' עד מימי ישוע ולמה ישוע? חסר כתיב הילל בריה דר' שמואל בר נחמן אמר פגם הכתוב כבוד צדיק בקבר, מפני כבוד צדיק בשעתו, הקיש ביאתן בימי עזרא לביאתן בימי יהושע, מה ביאתן בימי יהושע פטורין היו ונתחייבו, אף ביאתן בימי עזרא פטורין היו ונתחייבו שוב במצוות התלוייות בארץ

ממה נתחייבו? רבי יוסי בי רבי חנינה אמר מדבר תורה נתחייבו הדא היא דכתיב (דברים ל) והביאך יי"י אלהיך אל הארץ אשר ירשו אבותיך וירשתה. הקיש ירושתך לירושת אבותיך. מה ירושת אבותיך מדבר תורה אף ירושתך מדבר תורה. והטיבך והרבך מ אבותיך- פטורין היו ונתחייבו, ואתם פטורין הייתם ונתחייבתם? ומתרץ..אבותיך לא היה עליהם עול מלכות ואתם אע"פ שיש עליכם עול מלכות. אבותיך לא נתחייבו אלא לאחר יי"ד שנה שבע שכיבשו ושבע שחילקו אבל אתם ראשון ראשון קונה ומתחייב

אמר רבי אלעזר מאיליהון קיבלו עליהן את המעשרות. מה טעמא? (נחמיה י) ובכל זאת אנחנו כורתים אמנה וחותמים וגו' מה מקיים ר' לעזר (שם) ואת בכורות בקרינו וצאנינו? מכיון שקיבלו עליהן דברים שלא

היו חייבין עליהם, אפילו דברים שהן חייבין, העלה עליהם המקום כאילו מאיליהם קיבלו עליהם. מה מקיים רבי יוסי בי ר' חנינה ובכל זאת אנחנו כורתים אמנה וחותמים? מכיון שקיבלו עליהן בסבר פנים יפות העלה עליהן המקום כאילו מאיליהן קיבלו עליהן את המעשרות. מה מקיים רבי לעזר מ אבותיך? פתר לה לעתיד לבוא דאמר רבי חלבו שמעון בר בא בשם רבי יוחנן אבותיך ירשו ארץ ז' עממים ואתם עתידין לירש ארץ של עשר עממים תלתי אחרנייתא אילין אינון (בראשית ו) את הקיני ואת הקניזי ואת הקדמוני. רבי יודה אמר שלמאה שכייה נכטייה רבי שמעון אמר אסייא ואסטטיה ודרמשק רבי ליעזר בן יעקב אומר אסייא וקרתיגנה ותורקי רבי אומר אדום ומואב וראשית בני עמון.

מאבותיך- אבותיך אף על פי שנגאלו חזרו ונשתעבדו אבל אתם משאתם נגאלין עוד אין אתם משתעבדין מה טעמא (ירמיהו ל) שאלו נא וראו אם יולד זכר כשם שאין זכר יולד כך אתם משאתם נגאלין אין אתם משתעבדים.

חוץ מן הערלה ומן הכלאים ר' אליעזר אומר אף החדש. מה טעמא דרבי אליעזר? (ויקרא כג) בכל מושבותיכם בין בארץ בין בחוצה לארץ. מה מקיימין רבנן בכל מושבותיכם? בחדש שכאן, שיצא לחוץ לארץ

רבי יונה בעא, ולמה לא תנינן אף החלה? אמר ליה ר' יוסי לא תנינן אלא דברים שנוהגין בישראל ונוהגין בגוים, וחלה נוהגת בישראל ואינה נוהגת בגוים. מה טעמא (במדבר טו) ראשית עריסותיכם ולא של גוים:

הלכה ט משנה כל העושה מצוה אחת מטיבין לו ומאריכין את ימיו ונוחל את הארץ. וכל שאינו עושה מצוה אחת אין מטיבין לו ואין מאריכין את ימיו ואינו נוחל את הארץ

וכל שאינו לא במקרא ולא במשנה ולא בדרך ארץ אין זה מן היישוב. והמחזיק בשלשתן עליו הכתוב אומר (קהלת י) והחוט המשולש לא במהרה ינתק:

גמרא הא כל היושב ולא עבר עבירה נותנין לו שכר כעושה מצוה, ואת אמרת אכן?! למה דווקא "עושה" הא אף "יושב" ולא עובר, נותנין לו שכר (סוף מכות)!! אלא כן אנן קיימין במחצה ולאוו דווקא "עושה" אלא משום "אחת" נקט לה [עיקר בא להשמיענו הכרעה, ע"י מצווה א ח ת]

[עשה מצוה אחת מטיבין לו ומאריכין את ימיו ונוחל את הארץ והעובר עבירה אחת אין מטיבין לו ואין מאריכין ימיו ואינו נוחל את הארץ.]

תמן תנינן: כל היושב ולא עבר עבירה נותנין לו שכר כעושה מצוה. אמר רבי זעירה מי שבאת לידו ספק עבירה ולא עשאה.

כל העושה מצווה א ח ת אמר רבי יוסי בי רבי בון מי שייחד לו מצוה ולא עבר עליה מימיו מה אית לך? אמר רבי מר עוקבן כגון כיבוד אב ואם

אמר רבי מנא (תהלים קיט) אשרי תמימי דרך ההולכים בתורת י"י. כהולכים בתורת י"י אמר רבי אבון (שם) אף לא פעלו עולה בדרכיו הלכו. כבדרכיו הלכו אמר רבי יוסי בי רבי בון מה כתיב (תהלים א) אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים מכיון שלא הלך בעצת רשעים כמי שהלך בעצת צדיקים

דרש בן עזאי (קהלת י) זבובי מות יבאיש יביע שמן רוקח אילו זבוב אחד שמת שמא אינו מבאיש שמן רוקח וזה על ידי חטא

אחד שחטא איבד כל זכויות שבידו

דרש ר"ע (ישעיהו ה) לכן הרחיבה שאול נפשה ופערה פיה לבלי חוק לבלי חוקים אין כתיב כאן אלא לבלי חוק למי שאין בידו מצוה אחת שיסייע לו לכף זכות. [הדא דאת אמר לעולם הבא אבל בעולם הזה אפי' תשע מאות ותשעים ותשעה מלאכים מלמדין עליו חובה ומלאך אחד מלמד עליו זכות הקב"ה מכריעו לכף זכות ומה טעם (איוב לג) אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף להגיד לאדם ישרו ויחוננו ויאמר פדעהו מרדת שחת מצאתי כופר

א"ר יוחנן אם שמעת דבר מר' ליעזר בנו של ר"י הגלילי נקב אזנך כאפרכס הזו ושמע דאמר רבי יוחנן ר' ליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי אומר אפי' תשע ומאות ותשעים ותשעה מלאכים מלמדין עליו חובה ומלאך אחד מלמד עליו זכות הקב"ה מכריעו לכף זכות ולא סוף דבר כל אותו המלאך אלא אפילו תשע מאות ותשעים ותשעה צדדין מאותו המלאך מלמדין עליו חובה וצד אחד מאותו המלאך מלמד עליו זכות הקב"ה מכריעו לכף זכות מה טעם אם יש עליו מלאך אחד מאלף אין כתיב אלא אחד מני אלף מאלף לצדדין של אותו מלאך מה כתיב בתריה ויחוננו ויאמר פדעהו מרדת שחת מצאתי כופר פדעהו בייסורין מצאתי כופר מצא כופר לעצמו הדא דאת אמר בעולם הזה אבל לעולם הבא רובו זכיות יורש גן עדן רובו עבירות יורש גיהנם]

היה מחציין? רבי יוסי בן חנינה אמר נושא עון. [רבי אבהו אמר נושא "נשיתי טובה" כתיב] מה הקב"ה עושה ח ו ט ף אחד מחובותיו וזכיותיו מכריעות. אמר ר' לעזר (תהלים סב) ולך י"י חסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו אין לית ליה את י ה י ב ליה מן דידך. היא דעתיה דרבי אלעזר דר' אלעזר אמר ורב חסד מלמד שהוא מטה כלפי החסד

רבי ירמיה אמר, ר' שמואל בר רב יצחק בעא (משלי יג) צדקה תצר תם דרך ורשעה תסלף חטאת (שם) חטאים תרדף רעה ואת צדיקים ישלם טוב (שמואל א ב) רגלי חסידיו ישמור ורשעים בחשך ידמו וגו' (משלי ג) אם ללצים הוא יליץ ולענוים יתן חן. כבוד חכמים ינחלו וכסילים מרים קלון. וסייגין סייגה, ותרעין תריעה?! בונים סייג למקום מסוייג, ושער לשער?! וכיני סייגין סייגה ותרעין תריעה!! רבי ירמיה בשם רבי שמואל בר רב יצחק שומר את עצמו מן העבירה פעם ראשונה ושנייה ושלישית מיכן והילך הקדוש ברוך הוא משמרו מה טעמא (איוב לג) הן כל אלה יפעל אל פעמיים שלש עם גבר. אמר רבי זעירא ובלחוד דלא יתוב ליה (קהלת ד) וההחוט המשולש לא לעולם ינתק אין כתיב כאן אלא לא במהרה ינתק אין אטרחת עלוי מיפסק הוא

רבי חונה בשם רבי אבהו קדוש ברוך הוא אין לפניו שכחה הא מפני ישראל נעשה שוכחן. מה טעמא? (מיכה ז) מי אל כמוך נושא ועון ועובר על פשע נושא כתיב וכן דוד הוא אומר (תהלים פ) נשאת עון עמך כסית כל חטאתם סלה:

מסכת קידושין פרק ב

הלכה א משנה האיש מקדש בו ובשלוחו. והאשה מתקדשת בה ובשלוחה. האיש מקדש את בתו כשהיא נערה בו ובשלוחו

האומר לאשה: התקדשי לי בתמרה זו, התקדשי לי בזו, אם יש באחת מהן שוה פרוטה מקודשת, ואם לאו אינה מקודשת

בזו ובזו, אם יש בכולן שוה פרוטה מקודשת

היתה אוכלת ראשונה ראשונה אינה מקודשת עד שיהא באחת מהן שוה פרוטה:

גמרא מניין ששלוחו של אדם כמותו? אמר רבי לעזר (שמות יב) ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל בין הערבים. וכי כולן שוחטין אותו, והלא אחד הוא שהוא שוחט על ידי כולם! אלא מיכן ששלוחו של אדם כמותו.

אמר ר' יוסי שנייא היא שאדם שוחט פסחו של חבירו שלא מדעתו!

ויידא אמר דא: (שם) ויקחו להם איש שה לבית אבות שה לבית. וכי כולם היו ל ו ק ח י ן?! והלא אחד הוא שהוא לוקח על ידי כולם! אלא מיכן ששלוחו של אדם כמותו, אין תימר אדם מ פ ר י ש פסחו של חבירו שלא מדעתו, לית יכיל. דאמר רבי זעירא בשם רבי לעזר אדם שוחט פסחו של חבירו שלא מדעתו אבל אינו מפרישו שלא מדעתו.

בית שמאי אומרים אין השליח עולה משם עד. היך עבידא? שילח שלשה, על דעתון דבית שמאי שליח ושני עדים. על דעתון דבית הלל שלשתן שלוחין ושלשתן עדים.

אמר רבי אבון בר חייה נראין דברים בשקידשה בשטר. אבל אם קידשה בכסף נעשה כנוגע בעדותו. עיין בבלי אמר ר' יוסי מכיון שהאמינתו התורה, אפילו קידשה בכסף אינו כנוגע בעדותו.

אמר רבי בא אתא עובדא קומי רב ועשה שליח עד. חד בר נש אפקיד גרבוי גבי קרפיפא דחבריה וכפר ביה. הפקיד חבית אצל קרפף של חבירו, וכפר בה אמר רבי פינחס אתא עובדא קומי רבי ירמיה ועשה שליח עד, וחייבו שבועה ע"י הכתף.

אית מתניתא אמרה ששלוחו של אדם כמותו. ואית מתניתא אמרה שאין שלוחו של אדם כמותו. יש קצת מקומות של"א שש"כ

ואם המר ימירנו. יפר יפרינו. הוינן סברין מימר ששלוחו של אדם כמותו. אלא שמיעט הכתוב

(ויקרא א) וסמך ידו ולא יד בנו ולא יד עבדו ולא יד שלוחו הוינן סברין מימר ששלוחו של אדם כמותו אלא שמיעט הכתוב.

(שמות כא) ורצע אדוניו את אזנו במרצע. אדוניו ולא בנו. אדוניו ולא שלוחו. הוינן סברין מימר ששלוחו של אדם כמותו אלא שמיעט הכתוב.

אית תניי תני ורצע לרבות את השליח. עד כדון כרבי עקיבה. כרבי ישמעאל. אדוניו כל שהוא בא מחמת אדוניו.

תמן תנינן נערה המאורסה היא ואביה מקבלין את גיטה וכו'.

ריש לקיש אמר כמחלוקת בגיטין כן מחלוקת בקידושין. אמר רבי יוחנן הכל מודין בקידושין שאביה מקדשה, לא היא. מודה ריש לקיש בנישואין שלא הכל ממנה

להשיא עצמה להפסיד מעשה ידיה על אביה. על דעתיה דרבי יוחנן אין לה דעת אצל אביה, ואינה עושה שליח שים לב: מילתא אחריתי לגמרי! על דעתיה דרשב"ל יש לה דעת אצל אביה, והיא עושה שליח. עיין בבלי מתניתא פליגא על רבי יוחנן: האיש מקדש בו ובשלוחו והאשה מתקדשת בה ובשלוחה. פתר לה בגדולה.

והתנינן קטנה שאמרה התקבל לי גיטי אינו גט עד שיגיע הגט לידה! הא נערה שויא! פתר לה ביתומה. והתנינן אם אומר לו א ב י ה צא והתקבל לבתי גיטה אם רצה להחזיר לא יחזור!! פתר לה לצדדין הא מתניתא. פתר לה ראשה ביתומה. וסופה בשיש לה אב. עיין בבלי

מתניתא פליגא על ר' שמעון בן לקיש. האיש מקדש את בתו כשהיא נערה בו ובשלוחו. פתר לה כרבי יודה. דרבי יודה אמר אין שתי ידים זוכות כאחת.
אמר ר' אסי חד רב נפק מן בית וועדא, אמר, נפק עובדא כר' יוחנן, וסמכון עלוי. לא דהוה צורכא מיסמך עלוי, לא היה ראוי לסמוך עליו אלא דהוות מן ימא לטיגנא.

רב המנונא בשם ר' אסי: קטנה שקידשה את עצמה בשתי שערות =נערה שקידשה את עצמה אביה ממאן לא היא. לא אתייא לא כר' יוחנן ולא כרשב"ל. אין כרבי יוחנן אין כאן מיאון. =אין צריך מיאון אין כרבי שמעון בן לקיש נישואי תורה הן. לא אתייא אלא כר' יוחנן. אע"ג דר' יוחנן אמר הכל מודין בקידושין שאביה קידשה לא היא, מודה שבא אביה וממאן על ידיה.=שצריכה מיאון

רבי בא בר כהנא ור' יעקב בר אידי בשם ר' יהושע בן לוי: קידשה לדעת והכניסה שלא לדעת, זה היה מעשה ובא אביה והוציאה מגנונה. מחופתה ר' יעקב בר אחא סימן הוה לו דהוה ר' יהושע בן לוי פליג על רבי שמעון בן לקיש, לית היא פליגא! היך מה דרבי שמעון בן לקיש אמר תמן לא הכל ממנה להשיא את עצמה ולהפסיד מעשה ידיה לאביה. כן רבי יהושע בן לוי אמר הכא לא הכל ממנה להשיא את עצמה ולהפסיד מעשה ידיה על אביה.
אתא רבי אבא בר כהנא רבי יעקב בר אידי בשם רבי יהושע בן לוי: קידשה שלא לדעת וכנסה שלא לדעת, זה היה מעשה ובא אביה ועקר קידושיה.

קידשה לדעת וכנסה שלא לדעת, מהו שתאכל בתרומה? רב אמר אוכלת. ושמואל אמר אינה אוכלת. אמר ר' מנא טעמא דרב מכיון שקידשה לדעת, חזקה שכנסה לדעת. אמר רבי יוסי בי רבי בון טעמא דרב שכן משנה ראשונה ארוסה בת ישראל אוכלת בתרומה. מה נפק מן ביניהון? מעשה ידיה. על דעתיה דרבי מנא כרב, מעשה ידיה לבעלה. על דעתיה דר' יוסי בי רבי בון כרב &, מעשה ידיה לאביה. מתה מי יורשה? על דעתיה דרבי מנא כרב, בעלה יורשה. ע"ד דרבי יוסי בי רבי בון כרב, מתה אביה יורשה. אתא רבי יוסי בי רבי בון: כרב, מתה, בעלה יורשה.

קידשה שלא לדעת והכניס שלא לדעת, מהו שתאכל בתרומה? שמואל אמר אוכלת. איתא חמי אילו קידשה לדעת וכנסה שלא לדעת שמואל אמר אינה אוכלת, והכא הוא אומר אוכלת?! שמואל עבד לה כיתומה.כיון שלא מיחה האב כלל

מתניתא, התקדשי לי בתמרה זו וכו' כאומר אי איפשי בזו אלא בזו, אי איפשי בזו אלא בזו. [כיון דאמר התקדשי התקדשי, הו"ל כפרט]

בזו ובזו ובזו. מאן תנא ווי"ן? ווים כלליי הוי רבי יודה. ברם כר' מאיר אפילו בזו בזו בזו הוי כלל

רבי ירמיה בשם רב התקדשי לי בסלע זו לאחר ל', אוכלת בתוך שלשים יום, הרי זו מקודשת. אוף ר' שמעון בן אלעזר [דס"ל לקמן המקדש במלווה אינה מקו'] מודה בה. וקשיא, מקדשין במלווה?! מה בינה למלוה? מלוה לא ניתנה לשם קידושין. קידושין לכך ניתנו משעה ראשונה.
והא תנינן היתה אוכלת ראשונה, אינה מקודשת עד שיהא באחת מהן שוה פרוטה, מעתה, דמהני "נותן לשם קידושין" אפילו לא נשתייר שם שוה פרוטה תהא מקודשת! פתר לה על ראשה. כשאמר התקדשי, התקדשי ואין על ראשה בדא תנינן היתה אוכלת ראשונה ראשונה אינה מקודשת עד שיהא באחת מהן שוה פרוטה?! אפי' לא אכלה צריך שיהא ב א ח ת מהם!! [בבלי מתרץ]

פליג אדלעיל [אוף רשב"א...]אמר רבי אלעזר, דרבי שמעון בן אלעזר היא. סיפא דמתניתין

דתני התקדשי לי בפקדון שיש לי בידך, והלכה ומצאתו שנגנב או שאבד אם נשתייר שם שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת. במלוה שיש לי בידך, והלכה ומצאתה שנגנבה או שאבדה, אפילו לא נשתייר שם שוה פרוטה מקודשת. ר"ש בן אלעזר אומר משום רבי מאיר מלוה כפיקדון, אם נשתייר שם שוה פרוטה מקודשת, ואם לאו אינה מקודשת. הכי נמי שאכלה הו"ל "מלווה" וצריך שיהא "באחרונה" שו"פ

אמר רבי לעזר אתיא דרבי שמעון בן אלעזר כרבי מאיר. כמה דרבי מאיר אמר כל המשנה מדעת הבעלים נקרא גוזלן. כן רבי שמעון בן אלעזר אמר הכא כל המשנה מדעת הבעלים נקרא גוזלן. דהוא =רבי לעזר פתר לה & במלוה שהלוה, אמר לה קח לי חטים, ולקחה לו שעורים. נתן לה מעות ואמר לה: קחי לי חטים. והלכה והביאה שעורין. שוב אמר לה: התקדשי לי. אים נשתייר פרוטה מהמעות שלא קנתה בהם שעורים-- הרי"ז מקודשת

[רבי יוסי בעא, ניחא אדם נותן שוה פרוטה על דינר כ נותן פרוטה כדיי למחול חוב של דינר, שמא נותן שוה פרוטה על שוה פרוטה?!]
ומ"ט דראב"ש אפי' נשתייר ר ק פרו' של ח ו ב'?

אית תניי תני מקדשין בגזילה. ואית תניי תני אין מקדשין בגזילה. אמר רבי מנא מאן דאמר מקדשין בגזילה. בגזילה שאינו יכול להצילה מידו. מאן דאמר אין מקדשין בגזילה בגזילה שהוא יכול להוציאה מידו. רבי יוסי בי רבי בון בשם רבי שמואל בר רב יצחק מאן דאמר מקדשין בגזילה בגזילה שנתייאשו הבעלים ממנה. ומאן דאמר אין מקדשין בגזילה בגזילה שלא נתייאשו הבעלים ממנה.

רבי אבהו בשם רבי יוחנן מתניתא אים נשתייר וכו' בשאמר לה בפיקדון שיש לי בידך, אבל אמר לה ב"כל" מה שהפקדתי בידך אינה מקודשת עד שיהו כולן קיימין. [מה בינו למלוה? מלוה ניתנה להוציאה וזה לא ניתן להוציא] והתנינן היתה אוכלת ראשונה ראשונה אינה מקודשת עד שיהא באחת מהן שוה פרוטה, מעתה אפילו נשתייר שם שוה פרוטה לא תהא מקודשת עד שיהו כולן קיימין! ולמה סגי דיש באחרונה שו"פ? פתר לה על ראשה התקדשי התקדשי (לא משמע "כל"). ואין על ראשה בדא תנינן היתה אוכלת ראשונה ראשונה אינה מקודשת עד שיהא באחת מהן שוה פרוטה?! כדלעיל...

#מתרץ קושיית מעתה...אמר ר' אבון לא כן סברנן

מימר, מאן תנא ווי"ן רבי יודה?! אבל אידך תנא, אפשר דפליג אסתם מתני'.. וס"ל כריו"ח דבעינן כולן קיימים

אמר רבי יוחנן: דברי רבי יודה, נכללין בקרבן אחד, ונפרטין בשלשה קרבנות. כמה דהוא אמר תמן נכללין בקרבן אחד ונפרטין בשלשה קרבנות. כן הוא אמר הכא, נכללין בקידוש אחד. ונפרטין בלי ויו בשלשה קידושין.

התקדשי לי בסלע זו, ואמרה השליכה לים או לנהר! אינה מקודשת. תניהו לעני, הרי זו מקודשת. מכל מקום לא נכנס לתוך ידה כלום, הכא את אמר מקודשת. והכא את אמר אינה מקודשת?! אמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן רוצה היא מקודשת, ותראה עושה טובה לעני.

אמר רבי פינחס ואתיא או כר' זעירא או כרבי אילא. דתני: אומר הוא אדם לפועל הילך דינר זה אכול בו. הילך דינר זה שתה בו אין חוששין על שכרו לא משום שביעית ולא משום מעשרות ולא משום יין נסך. אבל אם אמר לו צא וקח לך ככר ואני נותן לך דמיו, צא וקח לך רביעית של יין ואני נותן לך דמיה. חוששין על שכרו משום שביעית ומשום מעשרות ומשום יין נסך.

טעמא דאסור בסיפא..אמר רבי זעירא: נעשה ה ח נ ו נ י שלוחו של בעל הבית לזכות לפועל. אמר רבי הילא: פ ו ע ל זוכה לבעל הבית משל החנוני, וחוזר זכה לעצמו.

אוף הכא, על דעתיה דרבי זעירא הבעל נעשה שלוחו של אשה לזכות לעני. אמר רבי הילא העני זכה לאשה משל בעלה, וחוזר וזוכה לעצמו.

מה נפק מן ביניהון? היה חנוני חרש, על דעתיה דרבי זעירא לא חושש, שאין שליחות לחרש. על דעתיה דרבי הילא חשש. היה הפועל חרש, על דעתיה דר' הילא לא חשש שאין זכיות לחרש. על דעתיה דר' זעירא חשש.

חטף הסלע מידה ונתנו לה, בשעת מתנה אמר לה הרי את מקודשת לי, הרי זו מקודשת. במה קידשה? רבי חגיי בשם ר' פדת: רוצה היא שתהיה מקודשת לו, ויהא חייב לה סלע. אמר רבי יוסי אילו איתמר כלי, יאות & . היה נכון טעמא דידך סלע דרכה להתחלף. ומשום ה כ י מקודשת!!

כינסי לי סלע זו, ובשעת מתנה אמר לה: הרי את מקודשת לי. הרי זו מקודשת. אם משנתנה לה, רצת- מקודשת. לא רצת- אינה מקודשת.

הילך סלע זו שאני חייב לך, ובשעת מתנה אמר לה הרי את מקודשת לי, רצת מקודשת ואם לאו אינה מקודשת. אם משבאת לתוך ידה אמר לה הרי את מקודשת לי, אף על פי ששניהן רוצין אינה מקודשת. כיצד יעשה? יטלינו ממנה ויחזור ויתנינו לה ויאמר לה הרי את מקודשת לי.

התקדשי לי במנה זו, ונמצא חסר דינר, אינה מקודשת. היה בו דינר רע, הרי זו מקודשת, והוא שיחליף. היה מונה ראשון ראשון ומשליך לתוך ידה, יכולה היא שתחזור בה עד שעה שישלים. ר' לעזר אומר מקודשת בראשון והשאר על תנאי. רבי יוחנן אמר לכשישלים.

אמרין &, חזר ביה רבי יוחנן. חד בר נש ערבונא יהיב לחבריה נתן עירבון על מקצת המקח, וכפר ביה חבריה. רבי בא ורבי הילא ורבי יעקב בר אחא תלתיהון אמרין, זרע פשתן היה, ומקצת דמים נתן ליה. וחזר בו המוכר. אתא עובדא קומי רבי יוחנן, אמר או יתן לו

ב כ ל מ ק ח ו או ימסור אותו למי שפרע. רבי חייה בר יוסף אמר: או יתן לו בכל ע ר ב ו נ ו או ימסור אותו למי שפרע. מודה רבי חייה בר יוסף לרבי יוחנן במקח שאין דרכו להיקנות חציים כגון פרה וטלית. דחייב לקבל מי שפרע, אים אינו משלים ה כ ל

[ואשה דרכה להיקנות חציין?! רבי חגיי ורבי יודן תריהון אמרין מקח דרכו להיקנות חציין, ואשה אין דרכה להקנות לחציין:]

הלכה ב משנה התקדשי לי בכוס זה של יין ונמצא של דבש, של דבש ונמצא של יין, בדינר זה של כסף ונמצא של זהב, של זהב ונמצא של כסף, על מנת שאני עני ונמצא עשיר, עשיר ונמצא עני, אינה מקודשת. רבי שמעון אומר: אם הטעה לשבח הרי זו מקודשת

על מנת שאני כהן ונמצא לוי, לוי ונמצא כהן, נתין ונמצא ממזר, ממזר ונמצא נתין, בן עיר ונמצא בן כרך, בן כרך ונמצא בן עיר, על מנת שביתי קרוב למרחץ ונמצא רחוק, רחוק ונמצא קרוב, על מנת שיש לי בת או שפחה מגודלת ואין לו, על מנת שאין לי ויש לו, על מנת שיש לו בנים ואין לו, על מנת שאין לי ויש לו

ועל כולם אף על פי שאמרה בלבי היתה להתקדש לו אעפ"כ אינה מקודשת וכן היא שהיטעתו:

גמרא

התקדשי לי בכוס זה אם יש בו ובמה שבתוכו שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת זכת בו ובמה שבתוכו. במה שיש בכוס זה, אם יש במה שבתוכו שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת, ולא זכת אלא במה שבתוכו בלבד

רבי שמעון אומר אם הטעה לשבח מקודשת. אמר ר' יוחנן מודה ר' שמעון שאם הטעה לשבח יחסים אינה מקודשת. אמר רבי יוסא מתניתא אמרה כן על מנת שאני כהן ונמצא לוי...

ניחא כהן ונמצא לוי, לוי ונמצא כהן? יכולה היא מימר לא הוינא בעייא די רוחיה רבא עלי. יתגאה עלי

ניחא בן כרך ונמצא בן עיר. בן עיר ונמצא בן כרך? יכולה היא מימר בעייא הוינן מצטנעא.

על מנת שביתי קרוב למרחץ ונמצא רחוק. ניחא קרוב ונמצא רחוק. רחוק ונמצא קרוב? יכולה היא מימר בעייא הוינא מטרפסא אזלה, מטרפסא אתייא [לפיכך ר"ש מודו בהון].

על מנת שאין לי בת או שפחה גודלת. ניחא שאין לי ויש לו. על מנת שיש לי ואין לו, הגע עצמך שהיה לו בסוף העולם? אמר רבי בא בר ממל כיני מתניתא בת לגודלתיך מקלעת שערך ושפחה לשמשותיך:

הלכה ג משנה האומר לשלוחו צא וקדש לי אשה פלונית במקום פלוני והלך וקידשה במקום אחר, אינה מקודשת.

"הרי היא במקום פלוני" והלך וקידשה במקום אחר, הרי זו מקודשת:

גמרא מתניתא דלא כר' לעזר. ברם כר' לעזר לעולם הרי היא מקודשת עד שיאמר לו אל תקדשינה לי א ל א במקום פלוני והלך וקידשה במקום אחר.

הרי זו מקודשת- אוף רבנין מודיי בה שאינו אלא כמראה לה מקום:

הלכה ד משנה המקדש את האשה על מנת

שאין עליה נדרים ונמצאו עליה נדרים, אינה מקודשת
כנסה סתם ונמצאו עליה נדרים, תצא שלא בכתובה

שכל המומין הפוסלין בכהני', פוסלין בנשים:

גמרא תנינן מומין. באילו נדרים אמרו? רבי יוחנן בשם רבי שמעון בן יוצדק: נדרה שלא לוכל בשר, ולא לשתות יין, ושלא ללבוש בגדי צבעונין. אמר רבי זעירא כלי פשתן הדקים הבאין מבית שאן ככלי צבועין הן.
אמר רבי יוסי מתניתא בשאמר לה על מנת שאין עליך נדרים. אבל אם אמר לה על מנת שאין ליך נדר, אפילו נדרה שלא לאכול חרובין נדר הוא.

הלכה אצל הזקן והתיר לה, הרי זו מקודשת. אצל הרופא וריפאה, אינה מקודשת. מה בין זקן מה בין רופא? זקן עוקר את הנדר מעיקרו. רופא אינו מרפא אלא מיכן ולהבא. אית תניי תני: אפילו הלכה אצל הזקן והתיר לה אינה מקודשת.

מתניתא דס"ל א"א רוצה שתתבזה אשתו בב"ד [ול"מ התרת חכם] דרבי לעזר. דתנינן תמן א"ר לעזר בדין היה נדר שהוא צריך חקירת חכם יחזיר. ולמה אסרו נדר שהוא צריך חקירת חכם? מפני נדר שאינו צריך חקירת חכם. ששיך לקלקלה (עיין גיטין בבלי)

המקדש אשה ע"מ שאין עליה נדרים, ונמצאו עליה נדרים
אית תניי תני מותרת להינשא בלא גט. ואית תניי תני אסורה להינשא בלא גט. הוון בעיי מימר, מאן דמר מותרת להינשא בלא גט, רבי לעזר. ומאן דמר אסורה להינשא בלא גט רבנין. דחיישינן שתלך לחכם ואיגלאי מילתא דשפיר הויילי קידושין כולה רבנין, מאן דאמר אסורה להינשא בלא גט, רבנין. מאן דאמר מותרת להינשא בלא גט. שמתוך שהיא יודעת שאם הולכת היא אצל הזקן והוא מתיר לה את נדרה ובניה יבאו לידי ממזרות והוא אינה הולכת, לפום כן מותרת להינשא בלא גט. מאי טעמא דמאן דמר אסורה להינשא בלא גט? שלא תלך אצל הזקן ויתיר לה את נדרה. וקידושין חלין עליה למפרע ונמצאו בניה באין לידי ממזירות, לפום כן אסורה להינשא בלא גט.

כנסה סתם. רשב"ל אמר מתניתא בשקידשה על תנאי וכנסה סתם, אבל אם קידשה סתם וכנסה סתם, יש לה כתובה. רבי יוחנן אמר אפילו קידשה סתם וכנסה סתם, אין לה כתובה. ואמר רבי חייה בשם רבי יוחנן וצריכה ממנו גט אפילו קידשה על תנאי וכינסה על תנאי.

רבי זעירא בעא קומי רבי מנא, קידשה סתם וגירשה מן האירוסין, מה אמר בה רבי שמעון בן לקיש? בעא נישמעינה מן הדא: היו בה מומין ועודה בבית אביה, האב צריך להביא ראייה. הא לא הביא ראי', אין לה כתובה! מה חמית למימר בשקידשה ס ת ם וגירשה מן האירוסין? (מה אנן קיימין) מן דבתרה, במה דברים אמורים? במומין שבסתר אבל במומין שבגלוי אינו יכול לטעון. ואם במתנה, אף מומין שבגלוי טעון הוא!! אמרין חברייא קומי רבי יוסה, אמור דבתרה, ותהא פליגא על ר' שמעון בן לקיש!! נכנסה לרשות הבעל, הבעל צריך להביא ראייה, הא אם הביא הבעל ראייה אין לה כתובה. והיך ר' שמעון בן לקיש אמר יש לה כתובה!!! כשכנס! רבי כהן בשם רבנין דקיסרין מתניתא בשכנס ולא בעל. מה דאמר רבי שמעון בן לקיש בשכנס ובעל אני אומר

נתרצה לו בבעילה.

שכל המומין הפוסלין בכהנים פוסלין בנשים. הוסיפו עליהן באשה ריח הפה וריח הזיעה ושומא שאין בה שיער. רבי חמא בר עוקבה בשם רבי יוסי בן חנינה בעור הפנים שנו. דווקא, פוסל שומא שאי"ב שיער והתנינן במה דברים אמורים במומין שבסתר אבל במומין שבגלוי אינו יכול לטעון. וזו לא מן המומים שבגלוי הוא?! תיפתר בההיא דמטמרה לה תחות קלוסתיה דראשה.
תני שומא שיש בה שיער, בין גדולה בין קטנה בין בגוף בין בפנים הרי זה מום. ושאין בה שיער, בפנים- מום. בגוף- אינה מום. במה דברים אמורים? בקטנה אבל בגדולה בין בגוף בין בפנים הרי זה מום. עד כמה היא גדולה? רשב"ג אומר עד כאיסר האיטלקי. רבי לעזר בשם רבי חנינה כגון הדין קורדיינא שיעורו כחצי זהוב [כל שהוא]

רבי רדיפה רבי יונה רבי ירמיה שאל, אשה קרחת ושיטה של שיער מקפת מאוזן לאוזן? בעיי מישמעינה מן הדא: הוסיפו עליהן באשה ריח הפה וריח הזיעה ושומא שאין בה שיער. ולא אדכרון קרחה. סברין מימר שאינו מום. אתא ר' שמואל בריה דר' יוסה בי ר' בון בשם ר' ניסא מום הוא! לא אתינן מיתני אלא דבר שהוא כעור בזה ובזה, מום בזה ואין מום בזה. אבל דבר שהוא נויי בזה בגבר ומום בזה, כגון הדא קרחתה. אף על גב דהוא מום. לא תנינתה. תדע לך שהיא כן. הרי זקן הרי נויי באיש ומום באשה ולא תנינן יתר עליהם באשה זקן. הרי דדים הרי נויי באשה ומום באיש ולא תנינתה יתר עליהם באיש דדים:

הלכה ה משנה המקדש שתי נשים בשוה פרוטה, או אשה אחת בפחות משוה פרוטה, אף על פי ששילח סבלונות לאחר מיכן אינה מקודשת. שמחמת קידושין הראשונים שילח
וכן קטן שקידש:

גמרא תני וכולן שבעלו קנו. ר' שמעון ברבי יהודה אומר משום רבי שמעון וכולן שבעלו לא קנו שלא היתה בעילתו אלא לשום קידושין הראשונים

...אם בעלו קנו. רבי חייה בשם רבי יוחנן קנו לחומרין.

רבי חייה בשם רבי יוחנן כל תניי שהוא מעשה מתחילתו= עושה מעשה ביאה מקודשת לחומרין. רבי מנא בעא קומי דרב יודן מאן תנא כל תנאי שהוא מעשה מתחילתו תנייו בטל? דאין אדם עושה בב"ז דלא כרבי שמעון. דלדידיה, עושה בב"ז

רבי יודן בשם רבי יוחנן מקודשת לחומרין. היך עבידא? הרי אני מקדשך בבעילה על מנת שירדו גשמים ירדו גשמים מקודשת ואם לאו אינה מקודשת. ולחומרא-אפי' לא ירדו-מקודשת

רבי חייה בשם רבי יוחנן: בקידושי- מלוה לחומרין. ובקרקעות- לא קנה. ובמטלטלין- אין מוסרין אותו למי שפרע.
ביקש להעמיד לו מקחו? היש בזה משום רבית?
נישמעינה מן הדא: והרי לך אצלי בהן יין, בחוב שאני חייב ויין אין לו. הא אם יש לו יין הרי זה חייב. תני רבי חייא: אם יש לו יין חייב ליתן לו.

רבי שמואל בר רב יצחק שלח אמר לתמן:

הוון ידעין, דהורי רבי חייה בר בא בשם רבי יוחנן קידושי מלוה לחומרין. ובאיש לרבי זעירא, והרע בעיני ר"ז למה? בגין דהוון מחמרין, וקליל עליהון. לפי שר"ח בר בא בא להקל דאין קידושי שני תופסין [שהרי מצריך גט מן הראשון לחומרא..] הרי זו חומרא דאתי לידי קולא [אם בא אחר וקידשה, יקלו בדבר] אמר רבי יוסה בי רבי בון לר' זעירא בקולא הוון נהיגין, ואחמר רחב"ב עליהון! שאם בא אחר וקידשה, תפשו בה קידושין!!

##אמר ר' יודן בי רבי חנן: המקדש ערוה ו שאינה ערוה, תופש את שאינה ערוה: קאי לקמן

הלכה ו משנה המקדש אשה ובתה או אשה ואחותה כאחת אינן מקודשות. ומעשה בחמש נשים ובהן שתי אחיות וליקט אחד כלכלה של תאינים משלהם היתה ושל שביעית היתה, ואמר הרי כולכם מקודשות לי בכלכלה זו. וקיבלתה אחת מהן על ידי כולם ואמרו חכמים אין האחיות מקודשות:
גמרא אמר רבי חייה בר בא את ש"מ חמש. את ש"מ שחמש נשים מתקדשות כאחת, שהאשה מקבלת קידושיה וקידושי חבירתה, ומקדשין בגזילה שלא הפקירו שדותיהן, ומקדשין בפירות עבירה, ואין קידושין תופסין באחיות.

אמר רבי לעזר: באחיות לא קידש, ובחטאות כיפר. היך עבידא? שחט שתי חטאות לשם חטאת אחד, המזבח בורר את הראוי לו, שתיהן אסורות באכילה. שחט שני אשמות לשם אשם אחד, המזבח בורר את הראוי לו, שניהן אסורין באכילה.

רבי זעירא בשם רבי יוחנן: שחט את הראשון שלא לשמו, ואת השני לשמו, כיפר השני, והראשון כשר. ואין הראשון שלא לשמו כשר, אלא מכח שמו הבא אחריו. אבל שחט הראשון לשמו והשני שלא לשמו, כבר כיפר הראשון, והשני פסול.

שייך למסכת שבועות [אם כיפר הראשון, על מה השני בא ומכפר? על טומאה שאירעה בין זה לזה]

ובפסחים כששחט שניהן כאחת לא כיפר. שאין הפסח בא אלא לאכילת בשר. ודלא כרבי נתן דר' נתן אמר יוצאין בזריקה בלא אכילה:

הלכה ז משנה המקדש בחלקו מקדשי הקדשים ומקדשים קלים, אינה מקודשת ממעשר שני בין שוגג בין מזיד לא קידש דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: מזיד קידש שוגג לא קידש

ובהקדש: מזיד קידש שוגג לא קידש דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: שוגג קידש מזיד לא קידש:

גמרא רישא דמתני' רבי לעזר אמר דברי הכל. רבי יוחנן אמר במחלוקת. לר"י, מקדשין בק"ק

תמן תנינן: הבכור מוכרין אותו תמים- חי, ובעל מום- חי ושחוט. ומקדשין בו את האשה. רבי יהודה בן פזי בשם רבי יהושע בן לוי תמים חי לא שחוט.

ואמר ר' יודה בר פזי: רבי מאיר יליף כל הקדשים מן מעשר בהמה. מה מעשר בהמה אין מקדשין בו את האשה, אף כל הקדשים אין מקדשין בהן את האשה. אפי' מחיים רבי יודה יליף כל הקדשים מן הבכור. מה הבכור מקדשין בו את האשה

אף כל הקדשים מקדשין בהן את האשה.
אפי' לאחר שחיטה

מחלפה שיטתיה דרבי יודה בן פזי. [שיטתיה אליבא דר' יודא] תמן הוא אמר בין חי בין שחוט מקדשין בבכור והכא במס' מע"ש הוא אמר חי לא שחוט! תמן בשם גרמיה, ברם הכא בשם ר' יהושע בן לוי. אפילו תימר כאן וכאן בשם גרמיה, במקדש בחיים ובראוי ליפול לו לאחר שחיטה. כשאומר בחיים, הריני מקדש מה שיפול ל"חלקי" לאח"מ, מהני לר"י

מה טעמא דרבי יהושע בן לוי? (במדבר יח) ובשרם יהיה לך כחזה התנופה. והתם [בחזה ושוק דהוי משולחן גבוה] פשיטא ליה דל"מ לאחר שחיטה
מה טעמא דרבי יודה בן פזי? יהיה לך, אפילו לאחר שחיטה. מה מקיים רבי יהושע בן לוי יהיה לך? ריבה לו הוייה אחרת. שיהא הכל נאכל לשני ימים ולילה אחד.

מועתק מדמאי תמן תנינן: A חלת עם הארץ, והמדומע, B והלקוח בכסף מעשר, C ושירי מנחות, פטורין מן הדמאי.
תני: וכולם שקרא שם לתרומת מעשר או למעשר שני שלהם, מה שעשה עשוי.

רבי לעזר אמר חוץ משירי מנחות. מה שעשוי, לא עשוי!

ר' ירמיה אמר: השאר & מה שלא כתוב ברישא, ואינו שירי מנחות [כגון לקוח בכסף מע"ש] במחלוקת. לקוח בכסף מע"ש, פליגי ביה ר"מ ור"יודא [ולפי"ז: A מה שעשה עשוי B במחלוקת C ל כ ו ל י ע ל מ א לא עשה כלום]

רבי יוסה בעי היי דא מחלוקת? אין כר"מ הוא מעשר שני [ס"ל ממון גבוה] הוא שירי מנחות לא עשה כלום! אין כר' יודה מה ש

ע ש ה ע ש ו י! אף על C נחלק!
א"ר מנא אזלית לקיסרין ושמעית רבי חזקיה יתיב מתני: המקדש בחלקו מקדשי הקדשים ומקדשים קלין אינה מקודשת. רבי לעזר אמר דברי הכל. א ף ר' י ו ד א מ ו ד ה [ר' יוחנן אמר במחלוקת.לר' יודא אף שירי מנחות, ממונו הוא] ואמרית ליה, מנן שמיע לך הדא מילתא? אמר לי מרבי ירמיה. ואמרית, יאות! דהוא ר' ירמי' שמע הדא דרבי לעזר אמר דברי הכל, הוא דאמר ה ש א ר במחלוקת. רבי יוסי דלא שמיעא ליה, צריכה, היי דא מחלוקת וכו'
ע"כ מדמאי

כד דמך ר' מאיר, גזר ר' יודה ואמר אל ייכנסו תלמידיו של רבי מאיר כאן. דחק סומכוס ועאל. אמר המקדש בקדשי קדשים? ואשה נכנסת היא לעזרה? אמר ליה במקדש על ידי שליח!עיין בבלי....

??המקדש בתרומות ... במה קידשה? רבי לעזר אמר בגופו, רבי יוחנן אמר בטובת הנייה שבו. או נאמר ולא פליגין, מה דאמר רבי לעזר בגופו- בחזקת טובת הנייה שבו.

במזיד קידש ..ר' חזקיה רב ביבי בשם רבי לעזר: מקדשין בגופו של מעשר שני.

בשוגג ל"ק רבי אבהו בשם רבי יוחנן לא עלת על דעתיה לעבור על דברי תורה.

בשוגג לא קידש בשוגג ל"ק...אמר רבי זעירא: אחת לא עלתה על ד ע ת ו, ואחת לא עלתה על ד ע ת ה. א"ר יונה הקדש לא עלת על דעתו, ומעשר שני לא עלת על דעתה. אמר ר' אבין הקדש לא עלת על דעתו ולא עלת על דעתה. מעשר שני עלת על דעתו ולא על דעתה.

ובהקדש מזיד קידש רבי יוסה בר פדייה: הקדש, מזיד, יוצא לחולין בלא פדיון. והא תני בשגגה פרט למזיד. הדא דאת אמר לחומש ולקרבן, הא לצאת, מוציא.

[רבי חמא בר עוקבא בשם רבי יוסי בן חנינה: שלמים אע"פ דאין מועלין בו יוצאין לחולין בלא פדיון. והא תני מקדשי לא כל קדשי, מיעוט שלמים!. הדא דאת אמר לחומש ולקרבן. הא לצאת מוציא.]

תמן תנינן: בהמה שנמצאת מירושלים ועד מגדל עדר וכמדת' לכל רוח. וכו'. רבי הושעיה רבא אמר, לבא בדמיהם שנו. משתמש בהם ומביא דמיהם לקרבן אמר ליה רבי יוחנן ואומרין לו לאדם צא ומעול בקדשים?! א"ל: הילכו בהן אחר הרוב. רוב זכרים- עולות. רוב נקיבות- זבחי שלמים. ואין השלמין באין מן הזכרים ומן הנקיבות?! כיצד הוא עושה? מוציאן לחולין אף כשהוא תם, וחוזר ועושה אותן עולות. אומר: אים שלמים היא, יתחלל על זה. ובהמה עצמה קריבה עולה

וקשיא יש חטאת קריבה עולה?! כ דילמא שעיר חטאת היא?

א"ר זעירא כמה דאת אמר תמן ריש פירקין שקלים 7 תנאי ב"ד הוא על המותרות שיקרבו עולות, כן את מר אוף הכא, תנאי ב"ד הוא על האובדות, שיקרבו עולות.
א"ר יוסי לרבי יעקב בר אחא אין זה מזיד? איך רשאי לחלל קודש במזיד א"ל מכיון שהוא תנאי ב"ד אין זה מזיד:

הלכה ח משנה המקדש בערלה ובכלאי הכרם ובשור הנסקל ובעגלה ערופה ובציפורי מצורע ובשיער נזיר ופטר חמור ובשר בחלב ובחולין שנשחטו בעזרה אינה מקודשת
מכרן וקידש בדמיהן הרי זו מקודשת:
גמרא פטר חמור רבי לעזר אמר מקדשין בו את האשה דהרי ראוי לפדותו בשה רבי יוחנן אמר אין מקדשין בו את האשה. רבי אימי בשם רבי לעזר פטר חמור מקדשין בו את האשה מקל וחומר. מה אם הבכור שאינו מוציא מידי איסורין בחייו, את אמר מקדשין בו את האשה. זה שהוא מוציא מידי איסורין בחייו, לא כל שכן!
מה נפק מן ביניהון? עבר ופדייו שלא מדעת הבעלים אים יכול לפדות פ"ח שלא מדעת הבעלים ולזכות בחמור. רבי לעזר אמר אינו פדוי רבי יוחנן אמר פדוי. מתניתא מסייעא לרבי לעזר, ופליגא עלוי. מתניתא מסייעא לרבי לעזר: הגונב פטר חמור של חבירו משלם תשלומי כפל. וסופא פליגא עלוי. שאף על פי שאין לו בו עכשיו יש לו בו לאחר זמן.
מתני' פליגא על רבי לעזר: פטר חמור אין מקדשין בו את האשה. פתר לה רבי לעזר לאחר עריפה. דאמר רבי לעזר הכל מודין לאחר עריפה שאינו פדויי. =אסור בהנייה

פטר חמור אין מקדשין בו את האשה. ורבי שמעון מתיר. הדא פליגא על רבי לעזר בתרתיי. אין בחיי דפליגא עלוי מן רבנין. אין לאחר עריפה פליגא עלוי מרבי שמעון! רבי חנינה בשם רבי יודן תיפתר שמת.

ערפו, אסור בהנייה. עריפה עריפה מה עריפה שנאמר להלן עורפו וקוברו ואסור בהנייה. אף עריפה שנאמר כאן עורפו ואסור בהנייה.

על דעתיה דרבי לעזר ניחא, בחייו הוא מתיר, צריך שיהא אסור על עריפה. על דעתיה דרבי יוחנן קשיא, בחייו הוא אסור לא כל שכן לאחר עריפה?! אתא רבי יעקב

בר אחא בשם ר' יוחנן רבי זעירא בשם רבנין על דרבנין צריכה, דווקא מ ש ו ם שאסור מחיים, איצטריך קרא לאסור שלא תאמר הואיל והקישתה התורה עריפתו לפדיונו, מה פדיונו יוצא לחולין אף עריפתו יוצא לחולין.

ר"ש דס"ל פ"ח שרי בהנייה, מקשה על חכמים מצינו דבר שהוא והרמתו יוצא לחולין ואסור בהנייה?! התיבון הרי טבל טבול למעשר עני הרי הוא והרמתו יוצא לחולין ואמר רבי בא בר הונא בשם רבי האוכל פירותיו טבולים למעשר עני חייב מיתה! רבנין דקיסרין בשם ר' ירמיה כך משיבין חכמים לר"ש מצינו דבר טעון פדיון מותר בהנייה?! התיבון הרי בכור אדם טעון פדיון ומותר בהנייה.

מכרן וקידש בדמיהן מקודשת. רבי חגיי בשם רבי זעירה בשהן דמיהן =אפילו לקח במרמה כ ל דמיהן [ולא הגיד שהם איסה"ן] אמר ר' חנינה זאת אומרת שמקדשין בגזילה:

הלכה ט משנה המקדש בתרומות ובמעשרות ובמתנות כהונה ובדמי חטאת ואפר חטאת הרי זו מקודשת אף על פי ישראל:

גמרא רבי יוסי בן חנינה אמר אדם נותן מעשרותיו בטובת הנייה. וריו"ח פליג.. מה טעמא דרבי יוסי בן חנינה? (במדבר ה) ואיש את קדשיו לו יהיו. מה עבד לה ר' יוחנן? יתנם לכל מי שירצה. הא מתניתא פליגא על רבי יוסי בן חנינה: קונם כהנים ולויים נהנין לי יטלו על כרחו. פתר לה באומר אי אפשי ליתן מתנה כל עיקר. תדע לך שהוא כן דתנינן כהנים אילו לוים אילו נהנין לי, יטלו אחרים.
מתניתא פליגא על ר' יוחנן: האומר הילך סלע זו ותן בכור זה לבן בתי כהן. פתר לה ברוצה ליתנו לשני כהנים ובן בתו אחד מהן. והוא אומר לו הילך סלע זה ותן כולו לבן בתי כהן. בכה"ג שרי

בעון קומי רבי זעירה, בהדא כהן לישראל, מה דרבי יוסי אמר? האים שרי גם כ ה ן לישראל ליתן פרו' לישראל, כדיי שיתננו לחבירו כהן? לא אגיבון לא השיבו כלום. רבי חזקיה בשם רבי אחא אכין אמר לון: על דעתיה דרבי יוסי בן חנינה, כהן לישראל למה הוא אסור לא מפני מראית העין?! שחושבין שלוקחו לעצמו אף רבי יוחנן אית ליה ישראל לישראל אסור מפני מראית העין!

ועוד מן הדא דתני הכהנים והלוים המסייעים בגרנות אין נותנין להן לא תרומה ולא מעשר, ואם נתן הרי זה חילל. (ויקרא כב) ולא יחללו את קדשי בני ישראל והן מחללין אותן. יותר מיכן אמרו תרומותן אינן תרומה מעשרותן אינן מעשרות והקדישן אינן הקדש ועליהן אמר הכתוב (מיכה ג) ראשיה בשוחד ישפטו וכהניה במחיר יורו וגו'. והמקום מביא עליהם שלש פורעניות. הדא היא דכתיב (שם) לכן בגללכם ציון שדה תחרש וירושלים עיים תהיה והר הבית לבמות יער.

מתניתא פליגא על רבי יוחנן: המקדש בתרומות ובמעשרות ובמתנות ובמי חטאת הרי זו מקודשת אף על פי ישראל! אלמא מקדשה בטוה"ן! פתר לה בתרומות שנפלה לו משל אבי אמו כהן: והוי שלו לגמרי, ושפיר מקדש לה

פרק שלישי

הלכה א משנה האומר לחבירו צא וקדש לי אשה פלונית והלך וקידשה לעצמו, מקודשת לשני

וכן האומר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר שלשים יום, ובא אחר וקידשה בתוך שלשים יום, מקודשת לשני,

בת ישראל לכהן תאכל בתרומה אים שמעון כהן, אין לה לחוש לקידושי ראובן!

ראובן אמר מעכשיו ולאחר שלשים יום, ובא אחר שמעון וקידשה בתוך שלשים יום, מקודשת ואינה מקודשת לשמעון

כל קידושין של מעכשיו ולאחר ל'...בת כהן לישראל לא תאכל בתרומה: כי שמא יתרצה ונמצאת מקודשת למפרע

גמרא תני הרי זה זריז ונשכר, אלא שנהג מנהג רמיות. אף למידת הדין כן. האומר לחבירו צא וקח לי מקח פלוני והלך ולקחו לעצמו הרי זה זריז ונשכר ונקנה המקח אלא שנהג מנהג רמיות.

רבי זעירא מיקל להן דחמי לחבריה זבין זבינא ומעלה ליה עלוי.מקלל למי שרואה חבירו לוקח מקח, ומעלהו בדמים כדיי שיקחנו לעצמו אמר רבי אבון בשם רבי זעירא אף לעושה עלוי חבילה עומד שם עם חבורת בני-אדם, ומתוך כך מתעלה המקח רבנין קריי עלוי (איוב ו) למס מרעהו חסד ויראת שדי יעזוב.

לא הוחזק השליח בעדים, הוא אומר לעצמי קידשתי. והיא אומרת לראשון. השני- כאומר לאשה קידשתיך והיא אומרת לא קידשתני. והיא- כאומרת לראשון קידשתני והוא אומר= כשהוא כופר בשליחות לא קידשתיך. אמרה איני יודעת שכחתי מה אמר לי השליח, חזקה לשני.

הוחזק השליח בעדים, הוא אומר לעצמי קידשתי. והיא אומרת לראשון. חזקה לראשון. אמרה איני יודעת, שניהן נותנין גט. ואם רצו אחד נותן גט ואחד כונס.

לאחר ל יום...מקו' לשני

לפיכך אם מת השני בתוך שלשים יום או גירשה, חלו עליה קידושי ראשון. לאחר שלשים יום מת, לאחר שלשים גירש, לא חלו עליה קידושי הראשון. הדא דתני רבי חייה כל תנאי שנתקיים, אף על פי שבטל לאחר מיכן הרי זו מקודשת. וכל תנאי שבטל בשעת קידושין, כגון הכא שעדיין חי ביום 30 אף על פי שמתקיים לאחר מיכן אינה מקודשת.

רבי אבהו בשם ר' יוחנן: הרי זו עולה לאחר שלשים יום, ומכרה בתוך שלשים יום הרי זו מכורה, הקדישה אם חוזר בו בתוך 30, ומקדישה לשם שלמים הקדש. חזר ולקחה, בתוך שלשים יום, חל עליה הקדש עולה. לאחר שלשים, לא חל עליה הקדש עולה

לא דמייא אשה לעולה.

"דמייא עולה לאשה"

מהו, "לא דמייא אשה לעולה"? א"ר חייה בר אדא תיפתר שמת השני בתוך 30 והוה ליה לשני אח, מכיון שהיא זקוקה לייבום לא חלו עליה לאחר 30 קידושי הראשון.
[לפעמים אף שמת, א"א להפקיע קידושי שני]

מהו "דמייא עולה לאשה"? אמר ר' מתניה תיפתר שהקדישה לבעלת מום קבוע. אמר הרי"ז עולה לאחר ל"י--והומם בתוך ל"י, והקדיש לשם שלמים, וחזר ופדאה לפני ל', אזי חל עליה קדושת עולה

[ר' בון בר חייה בעא קומי ר' זעירא, תמן את אמר אמירתי לגבוה כמסירתי להדיוט. והכא את אמר הכין?! א"ל תמן באומר מכבר. מעכשיו. ברם הכא באומר לאחר שלשים יום.]

רבי אבהו בשם רבי יוחנן: הרי זו עולה שלשים יום, כל שלשים הרי זו עולה. לאחר שלשים יום יצאת לחולין מאיליה. מעילתה מה היא? רבי יוחנן אמר מעילתה ברורה. רבי זעירא רבי הילא תריהון אמרין מעילתה ספק.
הרי את מקודשת לי שלשים יום הרי זו מקודשת. מה בין הקדש ומה בין אשה? מצינו הקדש יוצא בלא פדיון. ולא מצינו אשה יוצאה בלא גט.
הן אשכחנן הקדש יוצא בלא פדיון? כר"ש דר"ש אמר נכנסין ולא נותנין במקדיש שדה אחוזה ולא גאלה אמר רבי יוסי בי רבי בון תיפתר דברי הכל בשדה מקנה.

הרי זו גיטה שלשים יום אין זה גט כריתות.

קידשה ל30 יום..אמר רבי יצחק בר לעזר הדא דאת אמר מקודשת בשקידשה בכסף, אבל אם קידשה בשטר, הואיל ולא למדו כתב קידושין אלא מגירושין. מה בגירושין אינה מגורשת. אף בקידושין אינה מקודשת.

רבי אבהו בשם רבי יוחנן הרי זו עולה מעכשיו ולאחר שלשים, מכרה בתוך שלשים אינה מכורה, הקדישה לא קדשה. ליידא מילה א"ל לאחר שלשים? לשייר לו גיזה ועבודה.
תלוש מן הקרקע הזה שיקנה לך מעכשיו ולאחר שלשים יום, מכרו בתוך שלשים יום אינה מכור. הקדישו לא קדש. ליידא מילה אמר "לאחר שלשים"? לשייר לו אכילת פירות.

הילך סלע זה שתקנה לי שדך לאחר שלשים יום. מכרה בתוך שלשים אינה מכורה. ומה בינה לאשה? אלא מכרה הרי זו מכורה.
הילך כסף זה שיקנה לי עבדך לאחר שלשים. אית תניי תני: הראשון ביום וביומיים. ואית תניי תני: השני ביום וביומיים. אית תניי תני: זה וזה אינו ביום וביומיים. אית תניי תני: זה וזה ביום וביומיים.
מאן דמר הראשון ביום וביומיים. ומת תחת ידו. מאן דאמר השני ביום וביומיים,

כי כספו הוא. מאן דאמר זה וזה ביום וביומיים הראשון במת תחת ידו, השני כי כספו הוא. מאן דאמר זה וזה אינו ביום וביומיים, הראשון שאינו כספו, והשני אינו מת תחת ידו.

גירסת ירושלמי ברישא דמתניתין בת כהן לישראל [הראשון ישראל] תאכל בתרומה. אית תניי תני לא תאכל בתרומה. אמר רבי הילא מאן דאמר תאכל בתרומה כשהשני שמעון כהן. ומ"ד לא תאכל בתרומה, בשאין השני כהן. רק האב כהן, ושמעון ישראל!

מעכשיו לאחר שלשים יום, רבי אבהו בשם רבי יוחנן פליג אמתניתין אפילו קידושי מאה תופשין בה. עיין בבלי אמר רבי לעזר לכן צריכה אפילו קידשה השני קידושין גמורין. רבי יצחק בר טבליי בעא קומי רבי לעזר מה נפשך מה שקנה בה הראשון קנה, והשאר השני בא וגומר! א"ל וכי יש נפשך בעריות?! מהו כדון? כל אשה שאינה קנויה לאדם א', אפי' קידושי מאה תופסין בה.

[## חד תלמיד בעא קומי רבי זעירא, נתן לה בשחרית, על מנת לגרשה בין הערביים =היום את אשתי ולמחר א"א אשתי מי מהני? חד תלמיד סבר מימר, לאחר שלשים קונה קניין גמור הראשון קונה לגמרי ופ ק ע קידושי שני בכדי אמר רבי זעירא: כל שהוא קונה] אף לאחר ל היא מקודשת ל ש נ י ה ם דקידושי בכדי לא פקעא

אבל אם הוסיף בה השני קניין גמור שקידשה מעכשיו ולאחר 20 יום וממילא נתפש בה , קורא אני עליה לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה. בא שני וקידשה קניין גמור, וחזר וגירשה, אסורה לחזור לראשון

היו שניהן כהנים, שניהן אחים, שניהן אסורין. משום גרושת/אחיו

היו שלשה אחין וקידשוה שנים מהן, ומתו. הדא היא דתני רבי חייה: אשת מת אחד מתייבמת ולא אשת שני מתים.
היו שני אחים וקידשוה שניהן, ומת אחד מהן, השני מהו שיהא מותר בה? מה נפשך מה שקנה בה קנה, והשאר נפלה לו מאת אחיו! רבי יודן בן פזי אמר: אסור בה. אמר רבי יוסי טעמא דרבי יודה בר פזי: כל יבמה שאין כולה לפנים, צד הקנוי שבה נידון משום ערוה [וערוה פוטרת צרתה]
אמר רבי חנינה יאות אמר רבי יודה בר פזי! כלום נפלה לו לא מחמת אחיו. לאחיו היא אסורה, לו היא מותרת?!

סיפא בת כהן לישראל לא תאכל בתרומה. לכן צריכה, שאפילו השני כהן:

הלכה ב משנה האומר לאשה הרי את מקודשת לי על מנת שאתן ליך מאתים זוז, הרי זו מקודשת והוא יתן. על מנת שאתן ליך מיכן ועד שלשים יום, נתן לה בתוך שלשים יום מקודשת, ואם לאו אינה

מקודשת
על מנת שיש לי מאתים זוז, הרי זו מקודשת ויש לו

על מנת שאראך מאתים זוז, מקודשת, ויראנה, ואם הראה על שולחנו אינה מקודשת:

גמרא תמן תנינן הרי זה גיטיך על מנת שתתני לי מאתים זוז, הרי זו מגורשת ותתן. לא הספיקה ליתן עד שמת. תני רשב"ג אומר: נותנין לאביו ולאחיו והיא פטורה מן החליצה ומן הייבום. אף בקידושין כן. האומר לאשה הרי את מקודשת לי על מנת שאתן ליך מאתים זוז, כרשב"ג, אביו ואחיו נותנין לה, והיא זקוקה לחליצה ולייבום.

ר' אבהו בשם רבי יוחנן: סדר הסימפון כך הוא: אנא פלן בר פלן מקדש ליך אנת פלנית ברת פלן, על מנת ליתן ליך מיקמת פלן נכס פלוני ומכנסיניך ליום פלן, ואין אתא יום פלן ולא כנסתיך, לא יהוי לי כלום. אים לא אכנסך ביום פלוני, אין לי עליך כלום אירע לו אונס? רבי יוחנן אמר: אונסא כמאן דלא עבד. רשב"ל אמר: אונסא כמאן דעבד. על דעתיה דרשב"ל היך צריך למיעבד? דאין אתא יום פלן ולא הויתי כונסה לי לא יהא עליך כלום. ר' יוחנן דמיך, פקיד לבנתיה דיהוון עבדן כרשב"ל. ריו"ח צווה לבנותיו שיכתבו כנוסח ר"ל אמר, שמא יעמוד בית דין אחר ויסבור דכוותיה, ונמצאו בניו באין לידי ממזירות. אם יכתבו נוסח ריו"ח ויפסקו

דהרי"ז מקו' כר"ל---ומתירין קידושי אחותה [מתירין א"א לעלמא]

הגיע הזמן, הוא אומר נתתי מיקמת פלן והיא אומרת לא נטלתי. אמר ר' אבון: מכיון שהוא מבקש להוציא סימפון מיד האשה, עליו להביא ראייה. ואי לא מייתי ראיה, מותרת לעלמא

הגע עצמך דלא הוה סימפון? אמר רבי יוסי מכיון שהוא מבקש לאוסרה, עליו צריך להביא ראייה

הגע עצמך שכנסה בתוך זמן סימפון? מי נאמן בעל לומר פרעתי? אתא עובדא קומי רבי אבהו. אמר ליה זיל הב! א"ל, רבי! אשה לא קניתי ואת אמר לי איזיל הב?! אמר רבי אבהו מימי לא שחק בי אדם אלא זה!!
חזר ואמר, אין הוא חזר ביה, יתן. אין היא חזרת בה, תתן. ולא הדא היא קדמייתא?! חזר ועשאו מעשה בית דין.???ר' אבהו עשה ביניהם דבר חדש--שמי שיחזור בו ישלם קנס???

סדר סימפון תנאים שמתנין ביניהם כך הוא: עד אחד משל חתן ועד אחד משל כלה ושניהן בוררין להן עוד אחד כדי שיהיו לו שני עדים לזה ושני עדים לזה. אים קיים תנאו

הדא דאת אמר בשאין שניהן מודין. אבל אם היו שניהן מודין, שניהן יכולין לעקור קידושין.

[כהדא ביבמה הזקוקה הוא אומר בעלתי והיא אומרת לא נבעלתי. אף על פי שחזר ואמר לא בעלתי, לא הכל ממנו, וחייב ליתן גט, שכבר אמר משעה ראשונה בעלתי.

אבל אם אמר משעה ראשונה לא בעלתי, שניהן יכולין לעקור חזקה]

היה עד אחד משל חתן, ועד אחד משל כלה, והחתן חתום בכתב ידו. רבי אבהו אמר: סימפון, רבי בא אמר קידושין. אף שלא קיים התנאי, חיישי' לקי'--מכיון שלא חתמה אף היא אני אומר, לא עמד ובירר את הסימפון =האיש הזה זייף הסימפון שרוצה לישא לאחותה, אלא סבר שהוא מתיר באחותה . עד שיהא מדעתו ומדעתה.

היה מדעתו סימפון ומדעתה קידושין. הוא אומר שהיה תנאי בדבר-והיא מכחישתו רבי חנינה אמר סימפון. רבי חגיי בשם רבי זעירא אמר קידושין. והוה רבי חנינה מתריס חולק עליו בתוקף! כל קבל רבי חגיי לעומת רב חגיי, א"ל רבי הילא קבל חגיי! תקבל עליך פסקו , דחגיי אינשי סבורה הוא! דמך רבי זעירא באדר קדמייא, דמך רבי הילא באדר תניינא, אתא עובדא קומי רבי חנניה חבריהון דרבנין, ובעא מיעבד כהדא דרבי חנינא, א"ל רבי שמואל בר אימי לא יאות הוה רבי הילא אמר לך, קבל לחגיי דחגיי אינשא סבורא הוא!

אמר רבי חגיי מתניתא מסייעא לי: קידשתני, והוא אומר לא קידשתיך הוא מותר בקרובותיה ו ה י א א ס ו ר ה בקרוביו.

התיב רבי בורקי קומי רבי מנא, ואימא אף בסימפון כן? שיהא הוא מותר והיא אסורה אמר ליה: לית סימפון ספק, אלא הוא סימפון או קידושין א"א לפסוק כך. רק או וודאי "קידושין" או וודאי "סימפון" [וכאן שאין לנו ראייה--אינו נאמן]

קידש בתוך סימפון, הרי אלו קידושין גמורין. יכול לקדש באמצע ימי הסמפון, קידושין סתם. והוי קי' גמורין

גירש, תלמידוי דרבי יונה אמרין נגעו בה גירושין=אסורה לכהן. רבי יונה אמר לא נגעו בה גירושין. כד דמך רבי יונה עבדון תלמידוי דכוותיה. אמרין, לאחר שלשים יוצאת בלא גט אים לא קיים תנאו, ואת אמר נגעו בה גירושין?! אלא, לא נגעו & בה גירושין.

מת מתוך סימפון, רבי אבהו אמר מותרת לינשא ואי"צ חליצה. רבי בא אמר אסורה להינשא. רבי מנא שאל לבית אבוי דר' יוסי, היך רבכון נהיג עביד? אמר ליה כדו זמן מרובה, אים כתב אים לא אכנסך ל300 יום וכו' , ומת אי"צ להמתין הוא אמר: תלך ותינשא מיד! כדו זמן ממועט, הוא אמר: מה בכך שתמתין!!

???שליח דברים בתוך סימפון. ביטל שליח קידושין ע"י דיבור רבי מנא אומר סימפון רבי בא אמר קידושין. והששין רבנין להדא דרבי מנא: [אתא דיבור ומבטל דיבור]

הלכה ג משנה על מנת שיש לי בית כור

עפר הרי זו מקודשת ויש לו על מנת שיש לי במקום פלוני. אם יש לו באותו מקום מקודשת, ואם לאו אינה מקודשת

על מנת שאראך בית כור עפר הרי זו מקודשת ויראנה
ואם הראה בבקעה מקום שאינו שלו...אינה מקודשת

ר' מאיר אומר: כל תנאי שאינו כתנאי בני גד ובני ראובן אינו תנאי שנאמר (במדבר לב) ויאמר משה אליהם אם יעברו בני גד ובני ראובן ואם לא יעברו חלוצים אתכם וגו'
ר' חנניה בן גמליאל אומר: צריך היה הדבר לאומרו שאילמלא כן יש במשמע שאף בארץ כנען לא ינחלו:

גמרא ר' חנניה בריה דר' הלל בעא, אילו מאן דאמר בני פלוני יעשה דבר פלוני ויטול חפץ פלוני, אין עבד הוא נסיב ואין לא עבד לא נסיב! אבל שאר נכסים יורש! ומ"ט דרחב"ג?

או שנייא היא דכתיב (במדבר לד) לתת לתשעת המטות וחצי המטה. והוי דו אמר: בני פלוני יעשה דבר פלוני ויטול חפץ פלוני ושאר בני יירשו נכסי. אין עבד הוא נסב ואין לא עבד, לא נסב לא מיכא ולא מיכא. כ יש ללמוד מלשון הכתוב, שאים לא יעברו, לא יטלו כלום

שייך לעירובין

[תמן תנינן: מתנה אדם על עירובו. כיני מתניתא: מתנה אדם על עירוביו]

אמר רבי אלעזר מאן תנא אם באו ואם לא באו? רבי מאיר. היידין רבי מאיר? חברייא אמרין רבי מאיר דקידושין. דתני האומר לאשה הרי את מקודשת ע"מ שירדו גשמים. ירדו גשמים מקודשת, ואם לאו אינה מקודשת. רבי מאיר אומר בין שירדו גשמים בין שלא ירדו גשמים מקודשת עד שיכפול תנייו. [הכל מודין שאם אמר "ל א ח ר שירדו גשמים" ירדו גשמים מקודשת, ואם לאו אינה מקודשת]

ר' יוסי אומר רבי מאיר דעירובין היא. דתנינן תמן: אם ספק, רבי מאיר ור' יודה אומרים הרי זה חמר גמל ה"ה שמ ח מ י ר ב ע ל מ א, בגוונא שלא התנה "אם בא אם לא בא"
אמר רבי יוסי לא אמר רבי מאיר אלא לחומרין. כשלא כפל [ולא ירדו], אינה מקו' לראשון רק ל ח ו מ ר א. א"ר מנא ויאות! כשלא בא החכם [והתנה בלי כפל] בעירובו א י נ ו קונה דא"א ל ה ק ל שלא זכה בו את עירובו, כבני עירו אינו, שנתן דעתו לעקור את רגליו מבני עירו. והכא, לראשון אינה מקודשת שלא ירדו גשמים, ולשני אינה מקודשת שלא כפל תנייו.

[רבי חגיי בעא קומי רבי יוסה, והן "אם" לא כי "לאחר" הוא?! א"ל שנייא היא שהיתה הארץ ארץ סיחון ועוג לפניהן והוא מבקש להוציאה מידם ע"כ הוצרך לכפול]

ר' יודה בר סיסין ר' יודה בר פזי בשם ר' אחא: ירדו לסימפון שכופלין...אים לא אתן... לא תהא מקודשת בשיטת ר"מ דקידושין.
לא כן אמר ר' אבהו בשם ר' יוחנן סדר סימפון כך הוא: אנא פלן בר פלן מקדש ליך אנת פלנית בת פלוני ע"מ ליתן ליך מיקמת פלוני, ומיכנסיניך ליום פלן, ואין אתא ולא כנסתיך, לא יהוי לי עליך כלום. ר' חנניה חברין דרבנין בעא, אפילו כר"מ, ויאמר "ל א ח ר" שלא לכפול תנייו? אילו לא כפל תנייו מי עקר קידושין?! ונמצא לעולם יהא ביכלתו להביא מעות ולאסרה!#

א"ר יוסי בי רבי בון בכל אתר אית לר"מ ממשמע לאו את שומע הין והכא לית ליה?! אמר ר' מתניה חומר הוא בעריות:

הלכה ד משנה *המקדש את האשה ואמר כסבור הייתי שהיא כהנת והרי היא לוייה. לוייה והרי היא כהנת. עניה והרי היא עשיר'. עשיר' והרי היא ענייה. הרי זו מקודשת. מפני שלא הטעתו:*

גמרא ר' לעזר אמר מקודשת אפילו בעדים=לגמרי ר' שמואל בשם רבי זעירא מקודשת לחומרין

רבי יעקב בר אחא בשם רבי אימי: ראובן חייב לשמעון, סמכיה גבי לוי. המחהו אצל לוי במעמד שלשתן אפירסן לוי. לוי העני לית ראובן חייב לשמעון. הדא דאת אמר בשלא עשו בהערמה, אבל עשו בהערמה, ידעו שאין ללוי כלום חייב.

כהדא: "חזרייה"סרסור, סמכון ל"תנאי קרייה" בעלי בתים המוכרים, גבי זבונה. הסמיכום אצל הלוקח, שיגבה דמי המקח ממנו קרץ השכים זבונה, ואזל ליה. ברח הלוקח מהעיר אתא עובדא קומי רבי מנא, אמר אין פריטין אינון, אינון פושעין. הו"ל לגבות תיכף אין דינרין אינון, כיני אורחא דזבונא, מדדייה. דרך הלוקחים להאריך הדבר

חד בר נש קם עם חבירה בשוקא, אמר ליה הב לי קיתונא דאית לי גבך! אמר ליה הב לי דינרא דאית לי גבך! אמר ליה הב לי קיתונא וסב דינרא! אתא עובדא קומי רבי מנא אמר ליה: את אודית ליה בדינרא, והוא לא הודי לך בקיתונא. איזיל והב ליה דינרא! אמר רבי יעקב בר אחא מודי רבי מנא דו אמר בשהדין בסהדי לא כן אלא בדיל דלא יכפור בקיתונא, לא חייב. אמר בפני שניים שאין כוונתו "להודות" בדינר. רק להוציא ממנו הקיתונא...

חד בר נש הוה חייב לחבירה מאה דינרין בקרטיס בשטר. שלח חמשין גבי שליחא, אמר ליה אין לא יהב לך קרטיסה, לא תתן ליה כלום. אתא עובדא קומי רבי אימי אמר איזיל הב, ואנן ידעין. שכבר פרעת חמשין הגע עצמך דדמך רבי אימי? עושין לו מודע ב"ד.

דזכה לחבריה, רבנין דהכא אמרין: דזכה זכה.

דלמא =מעשה שהיה.. רבי דוסתאי בי רבי ינאי ורבי יוסי בן כיפר נחתון לגבייה לחברייא תמן, ירדו לבבל, ורצו לגבות חובות לחברייא איתאמר עליהון לישנא בישא, דהוון בעיין דלא יהויין עלייהו כלום =שאינם רוצין לקבל שום אחריות הדרך עליהן, אתא בעון מיפקא מינהון. ורצו להוציאו מהם אמרין לון: כבר זכנון! [לא רצו להחזירו] (אמרין לון ומנין.) אמרין לון, מנן בעי, תקמינון טבאות. מה אנחנו רוצים? שתקבלו אחריות הדרך עליכם!! אמרין לון שומרי חנם אנחנו! אזלון לגבי רבי דוסתי בי רבי ינאי אמר לון אהן הוא כולא! הרי לפניך הכל! [החזיר המעות] נסבון לר' יוסי בן כיפר, וכפתון, ואפקין מיניה. הלקוהו, והוציאו ממנו כד סלקון להכא, אתא לגבי אבוי, אמר ליה ריב"כ לר' יניי חמי מה עבד לי ברך! אמר ליה מה עבד לך? אמר ליה אילו אשוי עימי, לא הוון מפקה מינן כלום!! א"ל מה עבדת כן? אמר ליה ראיתי אותן בית דין שוה, וכובעיהן אמה, ומדברין מחציין, ויוסה אחי כפות ורצועה עולה ויורדת, ואמרתי שמא דוסתי אחר יש לאבא? בבלי סוף פ"ק דגיטין

אמר ר' חגיי הדא דאת אמר בההוא דלא יכיל מיקמה גרמיה טבאות בכה"ג יכול הנפקד לעכבו מליתן. ברם ההוא דיכיל מיקמה גרמיה טבאות, נסב לון מן דין ויהב לדין אים מקבל השליח כל האחריות, יכולים אף להוציאו מיד הנפקד, וליתנו ליד השליח

ומוחל שטר לחבריה- ר' חנניה ור' מנא. חד אמר מחיל. וחרנה אמר לא מחיל ליה עד דחזר ליה שטרא:

הלכה ה משנה האומר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר שאתגייר או לאחר שתתגיירי, לאחר שאשתחרר או לאחר שתשתחררי. לאחר שימות בעליך לאחר שיחלוץ ליך יבמיך. אינה מקודשת
וכן האומר לחבירו אם ילדה אשתך נקיבה מקודשת לי, לא אמר כלום:

גמרא בעון קומי רבי יוחנן, מה בינה לאומר הרי זו תרומה על המחוברין הללו שיתלישו? אמר לון תמן יש בידו לתלוש, ברם הכא אין בידו לשחרר. התיב ר' פס הגע עצמך שהיתה שפחתו! אמר רבי בא בר ממל כשתשתחרר, נתלית בדעת אחרת.

דלמא =מעשה רבי הושעיה רבא ורבי יודן נשייא הוון יתבין, אמרין, נימא חדא מילה בקדושין, האומר לאשתו הא ליך פרוטה זו שתקדשי לי לכשאגרשך מהו? גחכון וקמון להון. אמר רבי יוסי ולמה גחכון? לא אמר רבי בא בר ממל לכשתשתחרר נתלית בדעת אחרת?! והכא לכשתתגרש נתלית בדעת אחרת!! ופשיטא דלא מהני! אין את בעי מקשייא, הכין קשי. חד בר נש הוה אזיל מקדשא חדא איתא קדמיה חבריה, ואמר לה: הוי ידעה דההן גברא דהוא אזל מקדשתיך, דעתיה בישא, עתיד הוא מישבק ליך. אלא הא לך פרוטה זו שתתקדשי לי בה לכשיגרשך, מהו? כיון דבידו לקדש ע כ ש י ו

העתק מנדרים 3:5 עי"ש תמן תנינן הרי

הנטיעות האילו קרבן אם אינן נקצצות. טלית זו קרבן אם אינה נשרפת. למפריען קדשו או מיכן ולבא?

מה נפיק מביניהון? נהנה מהן. אין תימר למפריען קדשו, מעל. אין תימר מיכן ולבא, לא מעל.

סיפא הרי נטיעות אלו קרבן ע ד שיקצצו.... אין להם פדיון

חזקיה אמר: פדיין, חזרו לקדושתן. רבי יוחנן אמר: פדיין, פדויין.

מתניתין פליגא על רבי יוחנן: "אין לה פדיון"? פתר לה: לכשיקצצו אין להם פדיון. =אינן צ ר י כ י ן עוד פדיון [דס"ל קדוה"ג פקעה בכדי [עיין בבלי]]

אמר רבי יוסי: מה דאמר חזקיה, בשפדיין הוא; אבל אם פדיין אחר, פקעה מהן קדושתן.

מחלפיה שיטתיה דרבי יוסי? תמן הוא אומר: פדיין אחר, פקעה מהן קדושתן; וכא הוא אמר בעובדא דחד בר נש [לעיל] נמי נימא "פקעה"! נישאת לאחר, לא פקעו ממנה קידושין!

לא צורכא דלא, בשנתן לה שתי פרוטות: אחד מכבר, =מעכשיו ואחד לכשיגרשנה, מהו?

[רק בכה"ג איכא למיבעי]

אמר רבי ינאי נימנו שלשים וכמה זקינים, מניין שאין קידושין תופשין ביבמה? תלמוד לומר (דברים כה) לא תהיה אשת המת החוצה לאיש זר. שלא יהא בה הוייה לזר. אמר ליה רבי יוחנן ולא מתניתא היא?! או לאחר שיחלוץ ליך יבמיך אינה מקודשת. והוה רבי ינאי מקלס ליה (ישעיהו מו) הזלים זהב מכיס (משלי יג) בני אל יליזו מעיניך. (משלי כז) ישמע חכם ויוסף לקח וגו'. אמר ליה רבי שמעון בן לקיש בתר כל אילין קילוסייא יכיל הוא פתר ליה כרבי עקיבה. דרבי עקיבה אומר יש ממזר מיבמה.

שמואל אומר בעניותינו צריכה ממנו גט

אמר רבי יוסי בי רבי בון מתניתא לאחר שיחלוץ ליך יבמיך, אבל אם אמר לאחר שימות יבמיך, הרי זו מקודשת [צ"ע למה?]

תני ר' חייה: בת יומה מתקדשת בכסף. בת שלש שנים ויום אחד מתקדשת בביאה. אמר רבי מנא מתניתא אמרה כן. וכן האומר לחבירו אם ילדה אשתך נקיבה הרי היא מקודשת לי לא אמר כלום. מפני שאינה בעולם. הא אם היתה בעולם, הרי זו מקודשת:

הלכה ו משנה האומר לאשה התקדשי לי על מנת שאדבר עלייך לשלטון ואעשה עמך כפועל, דיבר עליה לשלטון ועשה עמה כפועל מקודשת, ואם לאו אינה מקודשת.

על מנת שירצה אבא, רצה האב מקודשת ואם לאו אינה מקודשת.

מת האב, הרי זו מקודשת

מת הבן, מלמדין את האב לומר שאינו

גמרא רב אמר והוא שנתן לה שוה פרוטה אנן קיימין. רבי אימי בעי קומי רבי, וכל הדברים לא והוא שנתן לה שוה פרוטה אנן קיימין?! =מאי קמ"ל רב אלא כיני: במה שאדבר עליך לשלטון ודיבר עליה לשלטון בשוה פרוטה, מקודשת. [שיעור העשייה, צ"ל שו"פ] ואם לאו אינה מקודשת. במה שאעשה עמך כפועל ועשה עמה כפועל שוה פרוטה מקודשת. ואם לאו אינה מקודשת. ע' בבלי

רבי בא בשם רב: והוא שייחדה לו סלע במגדל. בשכר העבודה שדיבר עליה במה קידשה? כההיא דתנינן תמן כל הנעשה דמים באחר, כיון שזכה זה נתחייב בחליפיו. כיון שזכתה בהפרוטה שייחדה לו---מקודשת

על מנת שירצה אבא רצה האב מקודשת לא רצה אינה מקודשת. סתמו- אינו רוצה
מת האב הרי זו מקודשת. סתמו- רוצה.
מת הבן מלמדין את האב לומר אינו רוצה.
סתמו- רוצה.

אמר רבי יוחנן לרבי ינאי ואית מתניתא אמרה כן?! אמר ליה ולינאי עליבא את שאיל מילה בקידושין?! חזר רבי ינאי ופתר מתניתא: על מנת שירצה אבא רצה האב מקודשת ואם לאו אינה מקודשת באומר ע"מ דו אמר "אין", והוא לא אמר. מת האב הרי זו מקודשת, באומר ע"מ דו לא אמר "לאוו". מת הבן מלמדין את האב שיאמר איני רוצה, באומר ע"מ דו לא אמר "לאוו"

אמר רבי זעירא לרבי יוסי: יכיל רבי ינאי מיפתור מתניתא היך דו בעי?! אמר ליה כן אמר רבי שמעון בן לוי לא מיתמנע רבי מיכלל באתר חד, ופרט באתר חד. אמר רבי יוסי מתניתא אמרה כן על מנת שיש לי בית כור עפר- כלל. במקום פלוני- פרט: דרך המשנה כן לדבר בדרך כלל והדר מפרש [ה"ן "רצה"=סתם]

הלכה ז משנה האומר קידשתי את בתי, ואיני יודע למי קידשתיה. ובא א' ואמר אני קידשתיה! נאמן. זה אומר אני קדשתיה וזה אומר אני קידשתיה, שניהן נותנין גט. ואם רצו, א' נותן גט ואחד כונס:

גמרא מהו "נאמן"? שמואל אמר נאמן ליתן גט. אסי אמר נאמן לכנוס. רב הונא בשם רב אמר נאמן לכנוס. ר' יוחנן אמר נאמן לכנוס ואין למידין ממנו דבר אחר. מהו "אין למידין ממנו דבר אחר"? אחת משדותי מכרתי, ואינו יודע למי מכרתיה, בא א' ואמר אני לקחתיה, לא הכל ממנו. אף בקדושין כן, אחד מבנותי קידשתי, לא הכל ממנו. כשאינו יודע א י ז ו שדה או אשה, אין הבעל/לוקח נאמן לברר איזהו

מתניתא פליגא על רב: המביא גט ממדינת הים ואמר בפני נכתב ובפני נחתם לא ישא את אשתו. תמן הוחזקה אשת איש בפני הכל. [ברם הכא לא הוחזקה אשת איש אלא בפני שנים. לכשיבואו שנים ויאמרו זהו שקידש. לא שייך הכא]

מתניתא פליגא על שמואל: זה אומר אני קידשתיה וזה אומר אני קידשתיה שניהן נותנין גט. ואם רצו אחד נותן גט ואחד כונס. פתר לה באומר לאחד משני אלו קידשתיה, ואיני יודע אי זהו.

רבי זעירא רבי יוסי בשם רבי יוחנן: קדם אחד מהן וכנס מוציאין מידו. הדא דאת אמר בשזה אומר אני קידשתיה וזה אומר אני קידשתיה וקדם וכנס. אבל אם אמר אני קידשתיה וכנסה, ובא אחר ואמר אני קידשתיה, לא כל הימנו. ותני כן אם משכנסה בא אחר ואמר אני קידשתיה לא כל הימנו:

הלכה ח משנה קידשתי את בתי הקטנה, קידשתיה וגירשתיה כשהיא קטנה -והרי היא קטנה- נאמן.

קידשתיה וגירשתיה כשהיא קטנה- והרי היא גדולה- אינו נאמן

[נשבית ופדיתיה בין שהיא קטנה בין שהיא גדולה אינו נאמן]

מי שאמר בשעת מיתתו יש לי בנים לפטור מן הייבום, נאמן. יש לי אחים לזקק לייבום אינו נאמן.

המקדש את בתו סתם, אין הבוגרות בכלל:

גמרא "קידשתי את בתי" הקטנות בכלל. הגדולות אינן בכלל. "נתקדשה בתי" אפי' קטנות אינן בכלל. "גירשתי את בתי" הקטנות בכלל והגדולות אינן בכלל. "נתגרשה בתי" אפילו קטנות אינן בכלל. "קידשתיה לאחד מן הפסולין לה" נאמן. "הבעלתיה לאחד מכל הפסולין לה" אינו נאמן. "נשבית ופדיתיה" בין שהיא קטנה ובין שהיא גדולה, או ש"נבעלה לאחד מן הפסולין לה" לא כל הימינו לפוסלה.

כיני מתניתא: שאמר בשעת מיתתו יש לי בנים נאמן. יש לי אחים אינו נאמן. רב אמר מאחר שבידו לגרש, נאמן. לומר יש לי בנים

מילתיה דשמואל אמרה כן. דגרסינן ברישא "נאמן" חד פרסאה מי דמך כשנפטר לבית עולמו אמרי ליה הבו לאיתתיה דההוא גברא גיטא! אמר לון ולמה? בגין ההוא אחוך עליבא. שלא יפול לפני אח שאינו הגון... אית לי בני!! כד דמך, אתא עובדא קומי רבי שמואל אמר מאחר שיש בידו לגרש, נאמן. ר' יוחנן אמר אינו נאמן. נחת עולא לתמן ואמר בשם ר' יוחנן נאמן, וחברון נתחברו עליו בקושיות עלוי, הגע עצמך שהיה כהן! הרי בטלה המגו

רב אמר המקדש בעד אחד לא עשה כלום. התיב רב ששת והא מתניתא פליגא קידשתני והוא אומר לא קידשתיך, הוא מותר בקרובותיה והיא אסורה בקרוביו.

אמרין, הכין הוה עובדא! שמעון בר בא אייתי גיטא ונתנו לה בעד אחד, אתא עובדא קומי רבי יוחנן, אמר אין עד אחד באשת איש כלום. רבי חייה בר אסי אמר בשם אסי אין עד אחד באשת איש כלום!! שמואל אמר המקדש בלא שידוכים לוקה ותופשין קידושין. מר עוקבא בשם שמואל אמר תלת: המקדש בלא שידוכין לוקה. והבא על ארוסתו בבית חמיו לוקה. והמבזה שליח בית דין לוקה:

הלכה ט משנה מי שיש לו שתי כיתי בנות משתי נשים, ואמר קידשתי את בתי הגדולה. ואיני יודע אם גדולה שבגדולות, אם גדולה שבקטנות, אם קטנה שבגדולות, שהיא גדולה מן הגדולה שבקטנות ולהכי נקראת "גדולה", כולן אסורות דברי רבי מאיר חוץ מן הקטנה שבקטנות.

רבי יוסי אומר: כולן מותרות חוץ מן הגדולה שבגדולות

קידשתי את בתי הקטנה. ואיני יודע אם קטנה שבקטנות אם קטנה שבגדולות אם גדולה שבקטנות שהיא קטנה מן הקטנה שבגדולות כולן אסורות דברי רבי מאיר חוץ מן הגדולה שבגדולות

רבי יוסי אומר: כולן מותרות חוץ מן הקטנה שבקטנות:

גמרא רב חמא אמר תריי מן תריי. שיש לו שתי בנות משתי נשים אמר רבי יעקב בר אחא כגון אנא דאית לי תריי מן תריי. מתניתא בשיש לו שתי כיתי בנות משתי נשים. אבל אין לו אלא כת אחת אם אמר גדולה לא קידש אלא גדולה. ואם אמר קטנה לא קידש אלא קטנה.

תמן תנינן עד לפני הפסח- רבי מאיר אומר עד שיגיע. רבי יוסי אומר עד שיצא. רבי ירמיה בעא קומי רבי זעירה, מחלפה שיטתיה דרבי מאיר. מחלפה שיטתיה דרבי יוסי. מחלפה שיטתיה דרבי יוסי, תמן הוא אמר עד שיצא & כל רשויות הגדולות. עד שיצא כל רשויות הקטנות. והכא אמר הכין!! התם אמר ר"מ ל א מחית איניש נפשיה לספיקא! אמר ליה משמת בן עזאי ובן זומא בטלו השקדנים ולא עמד שקד עד שעמד ירמיה.... אמר רבי בא בריה דרבי חייה בר ווא, והוא מקנתר להון, לא כבר קשיתה הרי עולם?! לא כבר קשיתה רבי אלעזר קומי ר' יוחנן!! מחלפה שיטתיה דר' מאיר.. ואמר לון, לית היא מחלפה, מתניתא היא דמחלפה! דתני דבית רבי כן: עד לפני הפסח, רבי מאיר אומר עד שיצא רבי יוסי אומר עד שיגיע.
אמר ליה ר"ז לר"י אנן בעיי עד לפני, ואת אמר אכן?! אמר ר' זעירא לשון ניוותי הוא, עד מיפני פיסחא. עד ש נ פ נ ה הפסח
[וקושיא מעיקרא ליתא] [וכן יש לתרץ לישנא לרבי מאיר]

פירוש אחר במחלוקתן..א"ר אבין הכל מודין בפסח שהוא מותר. מה פליגין? בפרס הפסח, ההן אמר עד שיצא, וההן אמר עד שיגיע

אמר ר' יוסי מסתברא, דלא יהוי ר' מאיר פליג הכא. מודה ר"מ שיגיע אמר רבי מנא כל גרמיה אמרה דהוא פליג. מהו אין תמן שכת גדולות אצל קטנות, וכת קטנות אצל גדולות, את אמר רבי מאיר פליג, כאן "שכת אחת גדולות וקטנות"="עד לפני" לא כל שכן שיהא רבי מאיר פליג! ע"פ הגר"ש ליברמן זצ"ל

הלכה י משנה האומר לאשה קידשתיך והיא אומרת לא קידשתני. הוא אסור בקרובתיו והיא מותרת בקרוביו

קידשתני והוא אומר לא קידשתיך, היא אסורה בקרוביו והוא מותר בקרובותיה

קידשתיך, והיא אומרת לא קידשת אלא בתי! הוא אסור בקרובות הגדולה, וגדולה מותרת בקרוביו, הוא מותר בקרובות קטנה, וקטנה מותרת בקרוביו: לאוו כל כמינה לאסור בתה

קידשתי את בתך, והיא אומרת לא קידשת אלא אותי! הוא אסור בקרובות קטנה וקטנה מותרת בקרוביו. הוא מותר בקרובות גדולה, וגדולה אסורה בקרוביו:

גמרא רב הונא אמר מפתים אותו ליתן גט. וכופין אותו ליתן קנס. אים כבר נתן הגט...חייב לשלם כתובה הגע עצמך שהיה חבר והיה יודע שחייב גט וקנס, והלך ונשא את בתה, אין מוציאין את הוודאי מפני הספק: =אין ספק מוציא מידי וודאי, ושרי בבתה

הלכה יב משנה כל מקום שיש קידושין ואין עבירה הוולד הולך אחר הזכר. אי זו זו זו כהנת לויי' וישראלית שנישאת לכהן ללוי ולישראל

וכל מקום שיש קידושין ויש עבירה הוולד הולך אחר הפגום שבשניהן ואי זו זו? זו אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לנתין ולממזר

כל מי שאין לה עליו קידושין אבל יש לה קידושין על אחרים הוולד ממזר ואי זו זו? זו הבא על אחת מכל העריות שבתורה

וכל מי שאין לה לא עליו ולא על אחרים קידושין הוולד כמוה ואי זו זו? זו וולד שפחה ונכרית:

גמרא רבי שמעון בן לקיש בעא קומי רבי יוחנן, הרי גר שנשא ממזרת הרי יש קידושין ואין עבירה והוולד הולך אחר הפגום שבשניהן! אמר ליה בכל מקום ששנה רבי, פירש! ואי זה זה כהנת ולויה וישראלית שנשאו לכהן וללוי ולישראל.

רבי אבין שמע לה מן דבתרה: בכל מקום שיש קידושין ויש עבירה, הוולד הולך אחר הפגום. רבי שמעון בן לקיש בעא קומי רבי יוחנן, הרי גר שנשא ממזרת הרי יש קידושין ואין עבירה, והוולד הולך אחר הפגום שבשניהן. אמר ליה כל מקום ששנה רבי פירש ואי זה זה אלמנה לכהן

גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט וממזרת ונתינה לישראל ובת ישראל לממזר ולנתין.

ויתיביניה, הרי חלל שנשא לבת ישראל יש קידושין ואין עבירה הוולד הולך אחר הפגום שבשניהן! הרי המחזיר גרושתו משנישאת הרי קידושין ויש עבירה והוולד כשר! דאמר ר' חייא בשם ר' יוחנן המחזיר גרושתו משנישאת, בתה כשירה לכהונה. מה טעמא? היא תועבה ואין בניה תועבין.

רבי יוסי בי רבי בון בשם רב: גר ועבד משוחרר וחלל, מותרין בכהנת. מאי טעמא? כשירין הוזהרו על הפסולות ופסולות על הכשירין. אבל לא כשירות על הפסולין. ולא פסולין על הכשירות. והא תני (ויקרא כא) לא יקחו לא יקחו מלמד שאף האשה מוזהרת על ידי איש! סברין מימר, בכשירות על הפסולין, ואינן אלא בפסולות על הכשירים.

חד גיור אתא לגבי רבי יוסא, אמר ליה מהו מינסוב ממזרתא? אמר ליה שרי. חזר ואתא לגבי רבי יודה, אמר ליה שרי, אלא הוי ידע דבנוי דההוא גברא ממזירין קומי שמייא. חזר ואתא קומי רבי יוסא אמר ליה: הוית ידע דהוא כן, ולמה שרית לי מן קדמייתא? אמר ליה מה דשאלת לי אגיבונך!!

אמר ר' יוסה ההן גיורא, מדמי לעמרתא גופנא, גר דומה לצמר גפן cotton אין בעית למיתניה בעמרא שרי. בכיתנא שרי.

ניחא בת ישראל לממזר ולנתין דכתיב (דברים כג) לא יבא ממזר בקהל י"י. מה תלמוד לומר לא יבוא ל ו? לפסול. הלך אחר פסולו-- אף ממזרת ליש'

אמר רבי אבהו מהו ממזר? מום זר.

....ופליג ר"ה דלקמן על ההוא דאמר רבי יודה בר פזי (תהלים סח) אלהים מושיב יחידים ביתה. אפילו ממזר בסוף העולם. וממזרת בסוף העולם הקב"ה מביאן ומזווגן זה בזה. רב הונא אמר אין ממזר חייה יותר משלשים יום. ביומוי דרבי ברכיה סלק חד בבלאי להכא והוה ידע ביה דהוא ממזר. אמר ליה, רבי! זכה עימי! אמר ליה למחר את קאים בציבורא, ואנא עביד לך פסיקא. אתא יתיב דריש, מן דחסיל מידרש, אמר לון אחונן זכון עם הדין דהוא ממזר!! מן דאזל ליה קהלא, אמר ליה רבי! חיי שעה בעית גבך, ואובדתא חיין דהוא גברא! אמר ליה חייך! ההין יהבית לך! דאמר רבי בא רב הונא בשם רב אין ממזר חיה אלא שלשים יום, אימתי בזמן שאינו מפורסם אבל אם היה מפורסם חיי הוא.

רבי זעירא כד סליק להכא, שמע קלין קריי ממזרה וממזרתא [ממזר שנשא ממזרת] אמר לון מהו כן? הא אזלה ההיא דרב חונא דרב הונא אמר אין ממזר חיי יותר משלשים יום! אמר ר' עוקבא בר חמא עמך הייתי כד אמר רבי בא רב הונא בשם רב אין ממזר חיה אלא שלשים יום, אימתי בזמן שאינו מפורסם אבל אם היה מפורסם חיי הוא.

תני עכו"ם ועבד הבא על בת ישראל הוולד ממזר. רבי שמעון בן יהודה אומר בשם רבי שמעון אין הוולד ממזר שאין ממזר אלא מאשה שהיא אסורה עליו איסור ערוה וחייבין עליה כרת. ושניהם מקרא אחד דרשו (דברים כג) לא יקח איש את אשת אביו וגו'. רבי מאיר דרש מה אשת אביו מיוחדת שאין לו עליה קידושין, והוולד ממזר אף כל שאין לה עליו קידושין הוולד ממזר. רבי שמעון בן יהודה דרש מה אשת אביו מיוחדת שאין לה עליו קידושין. אבל אם יש לה קידושין על אחרים הוולד ממזר. יצא עכו"ם ועבד שאין לה עליו ולא על אחרים קידושין.

התיב רבי שמואל בר אבא על ההיא תנייא קדמייא, הרי יבמה שזינת הרי אין לה עליו ולא על אחרים קידושין והוולד כשר!

רבי ינאי בשם רבי: עכו"ם ועבד שבאו על בת ישראל הוולד ממזר. רבי יוחנן ורשב"ל תריהון אמרין הוולד ממזר. רבי יעקב בר אחא ר' שמעון בר אבא ר' יהושע בן לוי בשם ר' גמליאל ברבי הוולד אינו כשר ולא פסול, אלא מזוהם. רבי יונתן סלק עם רבי יודה נשייא לחמתא דגדר, הורי תמן הוולד כשר. אמר ר' זעירא ההן וולד, כל מה דהוא אזיל הוא מתעלה. רבי עבד ליה ממזר. בריה עביד ליה מזוהם. בר בריה ר' יודא נשיאה נכד של רבי- עבדה כשר! הורי רבי בא בר זבדא במקום כל רבנין, הוולד כשר. רב ביבי אמר קומי רבי זעירא בשם רבי חנינה הוולד כשר. אמר רבי זעירא אין מן הדא אין למידין מעשה מהברה. מקול בעלמא

אמר רבי חזקיה אנא ידע ראשה וסופה. ר' חמא בר חנינה הוה אזיל מיסוק לחמתה דגדר, אתא לגבי אבוי, א"ל: ר חנינא צווה לבנו הב דעתך דאית תמן מן אינון פסולייא, דלא תפגע בהון.

[אע"ג דר' שמעון בן יהודה אמר משום רבי שמעון בן יוחי גוי ועבד שבאו על בת ישראל הולד כשר מודה שאם היתה נקיבה שהיא פסולה מן הכהונה. אע"ג דרבי יהושע אמר הבא על אחותו הוולד כשר, מודה שאם היתה נקיבה שהיא פסולה מן הכהונה]

חד בר נש אתא לגביה דרב אמר ליה בגין דלידתיה אימיה מן ארמאי, אמר ליה כשר. אמר ליה רב חמא בר גוריא הן דעימך מגליך, צא מכאן תיכף ומיד! עד דאתי שמואל ויפסלינך. [אע"ג דרב אמר גוי ועבד שבאו על בת ישראל הוולד כשר מודה שאם היתה נקיבה שפסולה מן הכהונה]

אמר ר' יעקב בר אחא תניי תמן: הפוסל-פוסל בפנויה. והמכשיר מכשיר אפילו באשת איש.

רבי תנחום בר פפא שלח שאל לרבי יוסי תרין עובדין מן אלכסנדריאה. אחד בפנויה ואחד באשת איש. באשת איש שלח כתב

ליה: לא יבוא ממזר בקהל י"י. בפנויה שלח כתב ליה, מבודין אתם! שאין אתם מוזהרין על בנות ישראל הקדושות.טועין אתם! אין אתם אסורים על בנות... אמר ר' יסא לרבי מנא סב וחתים! וחתם. אמר לרבי ברכיה סב וחתים! ולא קיבל עלוי. לא רצה לחתום מן דקמון, קם רבי מנא עם רבי ברכיה, אמר ליה למה לא חתמתה? אמר ליה לא כן אמר רבי יעקב בר אחא תניי תמן הפוסל פוסל בפנויה והמכשיר מכשיר אפילו באשת איש!! אמר ליה בריך רחמנא דלא הוינא שמיע הדין אולפנא, אילו הוינא שמיע הדין אולפנא לא הוינן מחתים, והוון אמרין, תלמידא פליג על רביה. ר' מנא על ר' יסא אמר מר עוקבן הכי אתאמרת: הפוסל פוסל בפנויה והמכשיר מכשיר בפנויה. ברם באשת איש לא איתמר כלום. ברומשא, סלק בעי ר' ברכיה מחתים. אמר ליה לית הכא אתר אין כאן מקום [לחתום]

רבי חייה בר בא אזל לצור, אתא לגבי רבי יוחנן א"ל מה מעשה בא לידיך? אמר ליה גר שמל ולא טבל. אמר ליה ולמה לא פגעתה ביה? אמר ליה רבי יהושע בן לוי ארפי ליה! הנח לו! יאות עבד דלא פגע ביה. לפי שאין בעיה בהוולד!

מחלפא שיטתיה דרבי יהושע בן לוי. תמן רבי יעקב בר אחא רבי שמעון בר בא רבי יהושע בן לוי בשם רבי גמליאל ברבי הוולד אינו לא כשר ולא פסול אלא מזוהם. והכא הוא אמר הכין! ולא כן תני גר שמל ולא טבל. טבל ולא מל, הכל הולך אחר המילה דברי ר' אליעזר. ר' יהושע אומר אף הטבילה מעכבת! וא"כ הו"ל לזהם הוולד [כדין עכו"ם שבא על ב"י] אלא ר' יהושע בן לוי כהדא דתני בר קפרא. דתני בר קפרא גר שמל ולא טבל הרי זה כשר. שאין גר שלא טבל לקירויו. וקשיא, עלת לו טומאה קלה מטומאה חמורה?! אמר רבי יוסי בי ר' בון כיון שזו וזו לשום קדושת ישראל עלת לו.

ואי זה זה? זה וולד שפחה ונכרית. תמן תנינן חוץ ממה שיש לו מן השפחה ומן הנכרית. שפחה דכתיב (שמות כא) האשה וילדיה תהיה לאדוניה. נכרית. רבי יוחנן בשם רבי שמעון בן יוחי כתיב (דברים ז) לא תתחתן בם בתך לא תתן לבנו. וכתיב כי יסיר את בנך מאחרי. בנך מישראל קרוי בנך ואין בנך מן הנכריות קרוי בנך אלא בנה. יעקב איש כפר נבורייא אזל לצור, אתון שאלון ליה, מהו מיגזור ברה דארמייתא בשבתא. וסבר למישרי להון מן הדא (במדבר א) ויתיילדו על משפחותם לבית אבותם. שמע רבי חגיי אמר, ייתי וילקי. אמר ליה מהיכן את מלקיני? אמר ליה מן הדין (עזרא י) ועתה נכרות ברית להוציא כל הנשים הנכריות והנולד מהן וגו'. אמר ליה ומן הקבלה את מלקיני?! אמר ליה וכתורה יעשה. אמר ליה מן הדין אוריתא? מאיזה מקרא שב תו ר ה

אמר ליה מן ההיא דאמר רבי יוחנן בשם רבי שמעון בן יוחי לא תתחתן בם וכו'. א"ל חבוט חבוטך דהיא טבא בקלטה!!

הלכה יג משנה רבי טרפון אומר יכולין ממזרין ליטהר. כיצד? ממזר שנשא שפחה הוולד עבד. שיחררו נמצא הבן בן חורין

ר' אליעזר אומר: הרי זה עבד וממזר:

גמרא כיני מתניתא ממזר מותר לו לישא שפחה. רב יהודה בשם שמואל הלכתא כרבי טרפון. רבי שמלאי הורי באנטוכיא. רבי סימאי הורי כפר ספורייא הלכה כרבי טרפון.

היה ר' מאיר אומ' יש איש ואשה שמ ו ל י ד י ן חמש אומות. כיצד? גוי שיש לו עבד ושפחה [דינם כגויים ר ג י ל ים], ולהם =נולד להעבד והשפחה שני בנים. נתגייר אחד מהן, הרי אחד גר ואחד גוי.
נתגייר רבן, וגיירן לעבדים =הטבילן לשם עבד/שפחה והולידו בן שלישי, הולד עבד. דהו"ל עבד שבא על שפחה

נשתחררה שפחה, ובא אליה אותו עבד, והולידו בן רביעי, הולד ממזר. נשתחררו שניהם והולידו בן חמישי, הולד עבד משוחרר.

[אמר ר' זעירא הדא אמרא ..נשתחררה שפחה הוולד מ מ ז ר ' [דאזלינן בתר האם] גוי שבא על שפחה והוליד בן, הוולד עבד].

יש מוכר לאביו לתת לאמו כתובתה. כיצד? מי שיש לו עבד ושפחה והולידו בן כבר הולידו לפני שקנה אותם, שיחרר את השפחה ונשאה, וכתב כל נכסיו לבנה. זהו שהוא מוכר לאביו לתת לאמו כתובתה.

רבי מאיר אומר אין ממזרין טהורין לעתיד לבוא. שנאמר (זכריה ט) וישב ממזר באשדוד. מוליכין טינה אצל טינה. וסריות אצל סריות. רבי יוסי אומר ממזרים טהורים לעתיד לבוא שנאמר (יחזקאל לו) וזרקתי עליכם מים טהורים וגו'. אמר לו רבי מאיר והלא אינו אומר אלא מכל טומאותיכם ומכל גילוליכם אטהר אתכם. אמר לו ר' יוסי אילו נאמר וכל טומאותיכם ומכל גילוליכם ושתק הייתי אומר כדבריך. הא אינו אומר "אטהר אתכם" אלא מן הממזירות. רבי הונא בשם רבי יוסף אמר אין הלכה כרבי יוסי לעתיד לבוא:

הלכה א משנה עשרה יוחסין עלו מבבל כהני לויי ישראלי חללי גירי וחרורי ממזירי ונתיני שתוקי אסופי
כהני לויי וישראלי מותרים לבוא זה בזה. לויי וישראלי גירי וחרורי וחללי מותרין לבוא זה בזה. גירי וחרורי וממזירי נתיני שתוקי ואסופי מותרין לבוא זה בזה:

גמרא כהני לויי וישראלי. על שם (עזרא י) ויעלו מבני ישראל ומן הכהנים והלוים והמשוררים והשוערים והנתינים אל ירושלים בשנת שבע לארתחשסתא המלך. חללי. על שם (עזרא ב) ומבני הכהנים בני חביה בני הקוץ אלה בקשו כתבם המתייחשים ולא נמצאו ויגואלו מן הכהונה. (שם) ויאמר התרשתא להם... ולמה נקרא שמו התרשתא? שהתירו לו לשתות ביין. (נחמיה א) ואני הייתי משקה למלך.

אשר לא יאכלו מקדשי הקדשים. הא בקדשי הגבול יאכלו?! אמר רבי יוסי גדולה היא החזקה, מכיון שהוחזקו שם בבבל להיות אוכלין אף כאן אוכלין. ניחא תמן דכתיב (ירמיהו לא) הציבי לך ציונים. הכא מה אית לך? כאן בא"י שהיא מדאו', מה ההיתר? כמן דאמר מאיליהן קיבלו את המעשרות.

עד עמוד כהן לאורים ותומים. וכי אורים ותומים היו באותה השעה בבית שני?! אלא כאדם שהוא אומר עד שיחיו המתים. עד שיבא בן דוד.

אילין בנות ברזיליי לשם שמים נתגיירו, או שלא לשם שמים נתגיירו? אין תימר לשם שמים נתגיירו, יאכלו בקדשי הקדשים! ואין תימר שלא לשם שמים נתגיירו אפילו בקדשי הגבול לא יאכלו! אפילו תימר לשם שמים נתגיירו. וגיורת לא כזונה היא אצל כהונה?! נמצאו פסולים לכהן! פתר לה לא היו בנות, אלא בנות בנות. ואין מבנות בנות, כישראל הם!!

ומתרץ....וכר"ש, דרבי שמעון אמר גיורת שנתגיירו פחותה מבת שלש שנים ויום אחד הב"ע שנתגיירו פחות מ3, [בנות בנות יחד עים הבנות] וכשירות לכהונה-אך חזרו וטבלו אח"כ, ומספקא לן אי חשיב "גיור פחות מבת 3" לא היה בה דעת לטבול, אימה הטבילה אותה, מכיון שהיא חוזרת וטובלת לשום קדושת ישראל, כל אחת גיורת היא, וגיורת כזונה היא אצל הכהונה.

המתגייר לשם אהבה וכן איש מפני אשה. וכן אשה מפני איש. וכן גירי שולחן מלכים. וכן גירי אריות. וכן גירי מרדכי ואסתר אין מקבלין אותן. רב אמר הלכה גרים הם. ואין דוחין אותן כדרך שדוחין את הגרים תחילה, אבל מקבלין אותן, וצריכין קירוב פעם שנייה לגיירן לשם

גירי- על שם (עזרא ו) וכל הנבדל מטומאת גויי הארץ אליהם.

חרורי- על שם וכל הנתינים וגומר.

ממזירי- אמר ר' סימון כתיב (נחמיה ז) ואלה העולים מתל מלח תל חרשא. מתל מלח- זו בבל. תל חרשא- אילו שתוקי ואסופי. כרוב- אילו הממזירין. אדון ואימר- שהיו אומרים אין דין ואין א ד ו ן. רבי חזקיה מפיק לישניה אילו שהלכו אחר עיניהן ואמרו אין דין ואין ד י י ן. ואימר- שהימרו לאל במעשיהן הרעים. רבי אבון בשם רבי פינחס פירסמו ביזו עצמן עצמן כאימר' בחלוק. כמו שניכר אימרא בחלוק תל חרשא- ר' לוי בשם רבי שמעון בן לקיש

ראוים היו ליעשות תל מלח אלא ששתקה להן מידת הדין.

נתיני- רבי אימי בשם רבי יהושע בן לוי על שם (יהושע ט) ויתנם יהושע ביום ההוא חוטבי עצים ושואבי מים לעדה. ניחא לעדה. ולמזבח יי"י? הרי לא היה קיים אלא תליין יהושע ברפיין. אמר, אני לא מקרבן ולא מרחקן אלא במי שהוא עתיד לבנות את בית הבחירה ואת שדעתו ליקרב יקרב, לרחק ירחק. בא דוד וריחקן שנאמר (שמואל ב כא) והגבעונים לא מבני ישראל המה. ולמה ריחקן? על שם (שם) ויהי רעב בימי דוד שלש שנים שנה אחר שנה. אמר דוד בעון ד' דברים הגשמים נעצרים: בעון עובדי ע"ז וגילוי עריות ושפיכות דמים ופוסקין צדקה ברבים ואינן נותנין. בעון עובדי ע"ז מניין (דברים יא) השמרו לכם פן יפתה לבבכם וגו'. מה כתיב בתריה וחרה אף יי"י בכם ועצר את השמים וגו'. בעון מגלי עריות מניין (ירמיהו ג) ותחניפי ארץ בזימותיך וברעתך. מהו עונשו של דבר. (שם) וימנעו רביבים ומלקוש לא היה וגו'. בעון שופכי דמים מניין (במדבר לה) כי הדם הוא יחניף את הארץ. בעון פוסקין צדקה ברבים ואינן נותנין מניין (משלי כה) נשיאים ורוח וגשם אין איש מתהלל במתת שקר. בדק דוד בכל דורו ולא מצא אחד מהן. התחיל שואל באורים ותומים. הדא הוא דכתיב (שמואל ב כא) ויבקש דוד את פני יי"י באורים ותומים. [אמר ר"א כתיב (צפניה ב) בקשו את יי"י כל ענוי הארץ אשר משפטו פעלו. מאי אשר משפטו פעלו? שהוא עושה משפט ופעלו כאחת. (שמואל ב כא) ויאמר יי"י אל שאול ואל בית הדמים. על שאול שלא עשיתם עמו חסד. ועל בית הדמים על אשר המית את הגבעונים] שלח דוד וקרא להם מה לכם ולבית שאול. אמרין ליה על אשר המית ממנו ז' אנשים שני חוטבי עצים ושני שואבי מים וחזן וסופר ושמש. אמר לון מה אתון בעו כדון? אמרו ליה יותן לנו שבעה אנשים מבניו והוקענום ליי"י בגבעת שאול בחיר יי"י. אמר לון ומה הנייה לכון ואינון מתקטלין? סבו לכון כסף ודהב!! והוון אמרין אין לנו כסף עם שאול ועם ביתו. אמר, דילמא דאינון בהתין פלגון מן פלג שמא הם מתביישין קצתן מן קצתן.. נסב כל חד מינהון והוה מפייס ליה קומי גרמיה, והוה אמר ליה מה הנייה אית לך דאינון מתקטלין? סב לך דהב וכסף! והוא אמר אין לנו כסף עם שאול ועם ביתו. אין ל י שהיה שואל כל אחד בנפרד כתיב. באותה השעה אמר דוד ג' מתנות טובות נתן הקב"ה לישראל: רחמנין ובייშינין וגומלי חסדים. רחמנין מניין (דברים יג) ונתן לך רחמים. בויישינן מנין (שמות כ) ובעבור תהיה יראתו על פניכם [זה סימן לבויישן שאינו חוטא] וכל שאין לו בושת פנים דבר בריא שלא עמדו אבותיו על הר סיני. וגומלי חסדים מנין (דברים ז) ושמר יי"י אלהיך לך את הברית ואת החסד. ואילו אין בהן אחד מהן מיד עמד וריחקן שנאמר והגבעונים לא מבני ישראל המה. אף עזרא ריחקן שנאמר (נחמיה יא) והנתינים יושבים בעופל. אף לעתיד לבוא הקב"ה מרחקן דכתיב (יחזקאל מח) והעובד העיר יעבדוהו. יאבידוהו כתיב
(שמואל ב כא) ויאמר המלך אני אתן. ויקח המלך את שני בני רצפה בת איה אשר ילדה לשאול את אדמוני ואת מפיבושת וגו'. (שמואל ב ו) ולמיכל בת שאול לא היה לה ולד עד יום מותה. ואת אמר אכן? אמור מעתה בני מירב היו וגידלתן מיכל ונקראו על שמה. (שמואל ב כא) ויתנם ביד הגבעונים ויוקיעום בהר לפני יי"י ויפלו שבעתם יחד. חסר יו"ד. זה מפיבושת בן יהונתן בן שאול שהוא אדם גדול בתורה

ונתן דוד עיניו בו להצילו מידם. אמר דוד הריני מעבירן לפני המזבח וכל מי שהמזבח קולטו הרי הוא שלי. והעבירן לפני המזבח ונתפלל עליו והלך המזבח וקלטו. הדא הוא דכתיב (תהלים נז) אקרא אל אלהים עליון לאל גומר עלי שהסכים הקב"ה עם דוד.

(שמואל ב כא) והמה הומתו בימי קציר בראשונים. תחלת קציר שעורים ותקח רצפה בת איה את השק ותטהו לה על הצור. מהו על הצור? אמר ר' הושעיה שהיתה אומרת הצור תמים פעלו. ר' אבא בר זימנא בשם ר' הושעיה גדול הוא קידש השם מחילול השם. בחילול השם כתיב (דברים כא) לא תלין נבלתו על העץ. ובקידוש השם כתיב (דברים כא) מתחלת הקציר עד נתך מים עליהם. מלמד שהיו תלויין משׁשה עשר בניסן עד שבעה עשר במרחשון והיו העוברים והשבים אומרים מה חטאו אלו שנשתנית עליהן מידת הדין? והיו אומרים על שפשטו ידיהן בגרים גרורים. אמרו, מה אם אילו שלא נתגיירו לשם שמים, ראו היאך תבעה קב"ה את דמן, המתגייר לשם שמים על אחת כמה וכמה. הרבה גירים נתגיירו באותה שעה. הדא הוא דכתיב (דברי הימים ב ב) ויספר שלמה את כל האנשים הגרים ויעש מהם שבעים אלף נושא סבל ושמונים אלף חוצב בהר.

רב הונא אמר: בימי ר' לעזר בן עזריה ביקשו לקרבן. [רבי אבהו מפיק לישנא בימי רבי לעזר] אמרו, מי מטהר חלקו של מזבח?

הדא אמרה יהושע ריחקן. שרק אצלו מצינו שעשאן לעבדים למזבח ודלא כדרשה דלעיל דתליין ברפיון. ומקשה... אפילו תימא יהושע ריחקן, כלום ריחקן אלא משום פסולי משפחה!! אין תימר משום פסולי עבדות. מעתה הבא על הנתינה לא יהא לה קנס והתנינן הבא על הנתינה יש לה קנס! שייך לכתובות פרק 3

אמר ר' אלעזר איררן כנחש. שנאמר (יהושע ט) ועתה ארורים אתם. וכתיב (שם) ויאמר איש ישראל אל החוי. וכי חוי היו אלא שעשו מעשה חיוי. אמר יודע אני שאמר הקב"ה (בראשית ב) כי ביום אכלך ממנו מות תמות. אלא הריני הולך ומרמה בהן והן אוכלין ונענשין ואני יורש את הארץ לעצמי. כך עשו אילו. אמרו יודעי' אנו שהקב"ה אמר לישראל (דברים כ) כי החרם תחרימם החתי והאמורי והפרזי כאשר צוך י"י אלהיך. וכתיב (דברים ז) לא תכרת להם ברית. הרי אנו הולכין ומרמים בהן והם כורתין עמנו ברית, מה נפשך יהרגו אותנו עברו על השבועה. יקיימו אותנו עברו על הגזירה. בין כך ובין כך הן נענשין ואנו יורשין הארץ.

שייך ליבמות סוף פרק א

רב נחמן בר יעקב אמר: מקבלין גרים מן הקרדויים ומן התדמוריים.ואין חוששין לישראל ממזר ר' אבהו בשם ר' יוחנן מתניתא אמרה כן שגירי תדמור כשירין, דתנינן תמן כל הכתמים הבאין מרקם טהורים... הא גירי תדמור כשירין. שאין שם ישראלים ממזרים רק כולן בחזקת גויים גמורים הם שאין כתמיהם מטמאין ר' יעקב בר אחא אמר שמועתא. רבי חנינה, רבי יהושע בן לוי: חד מכשיר גוי הבא על בת ישראל הוולד כשר וחד מקבל ס"ל מקבלין גרים מן תרמוד. מאן דמכשיר מקבל, ומאן דמקבל לא מכשיר רק מקבל משום דס"ל ל"ח שבנות ישראל נתעברו מן הגוים

רבי יוסה בי רבי בון אמר: רב ושמואל חד אמר עד נהר יזק. וחד אמר עד נהר יואני. אמר רב יהודה בין הנהרות כגולה ליוחסין. אמר רבי חנינה בן ברוקה בשם רב יהודה בני מישא לא חשו להם אלא משום ספק

חללות. כהנים ששם לא הקפידו על הגרושות. תמן אמרין: מישא- מתה. מדיי- חולה. אילם וגבויי- גוססות. חבילא ימא- תכילתא דבבל. שנייא וגבביא וצרריא- תכילתא דחביל ימא.

עיין ירושלמי יבמות פרק ח

רבי יעקב בר אחא בשם רבי יאשיה דור אחד עשר שבממזר, כרבי שמעון כשר דלא דריש עשירי עשירי. תני רבי לעזר בי רבי שמעון אומר: דור אחד עשר שבממזר זכרים אסורים ונקיבות מותרות. רבי שמואל בריה דרבי יוסי בי רבי בון אתיא דרבי אלעזר בי רבי שמעון כרבי מאיר. כמה דרבי מאיר אמר גזירה שוה במקום שבאת. דון מינה ומינה כן ר' לעזר בי ר"ש אמר גזירה שוה במקום שבאת. מה להלן זכרים אסורין ונקיבות מותרות. אף הכא זכרים אסורין ונקיבות מותרות. מעתה אפילו מיד? ובלבד מעשירי ולמעלה. שאלו את רבי אליעזר, דור אחד עשר שבממזר מהו? אמר להן הביאו לי דור שלישי ואני מטהרו! מה טעמא דרבי אליעזר? דלא חיי. ואתייא דר' אליעזר כר' חנינה. דאמר רבי חנינה אחת לס' לע' שנה הקב"ה מביא דבר בעולם ומכלה את הממזרים, ונוטל עמהן כשירים שלא לפרסם לחטאים. ואתייא כההיא דאמר רבי לוי בשם רבי שמעון בן לקיש (ויקרא ו) במקום אשר תשחט העולה תשחט החטאת לפני י"י שלא לפרסם את החטאים. (ישעיהו לא) וגם הוא חכם ויבא רע. לא מסתברא דלא & וגם הוא חכם ויבא טוב? אלא ללמדך שאפילו רעה שהקב"ה מביא לעולם, בחכמה הוא מביאה. (שם) ואת דבריו לא הסיר וקם על בית מריעים ועל עזרת פועלי און. רב חונה אמר אין ממזר חיי יותר משלשים יום. ר' זעירא כד סלק להכא שמע קלין קרי ממזרא וממזרתה.

אמר לון מהו כן? הא אזלה ההיא דרבי הונא דרבי הונא אמר אין ממזר חיה יותר משלשים יום. א"ל ר' יעקב בר אחא עמך הייתי כד א"ר אבא רב הונא בשם רב אין ממזר חיי יותר משלשים יום, אימתי? בזמן שאינו מפורסם. אבל אם היה מפורסם חיי הוא. ר' יסא בשם ר' יוחנן אף לעתיד לבוא אין הקב"ה נזקק אלא לשבט לוי. מה טעמא? (מלאכי ג) וישב מצרף ומטהר כסף וטהר את בני לוי וזקק אותם וגו'. א"ר זעירא כאדם שהוא שותה בכוס נקי. א"ר הושעיה בגין דאנן לויים נפסיד?! א"ר חנינה בריה דרבי אבהו אף לעתיד לבוא הקב"ה עושה עמהן צדקה. מה טעמא? (שם) והיו לי"י מגישי מנחה בצדקה. אמר ר' יוחנן כל משפחה שנשתקע בה פסול אין מדקדקין אחריה. א"ר שמעון בן לקיש מתניתא אמרה כן: משפחת בני צריפה היתה בעבר הירדן וריחקה בן ציון בזרוע. ועוד אחרת היתה שם וקרבוה בני ציון בזרוע ולא ביקשו חכמים לפרסמן. אבל חכמים מוסרין אותן לבניהן ותלמידיהון פעמיים בשבוע. א"ר יוחנן העבודה שאני מכירן ומה נעשה ונשתקעו בהן גדולי הדור. אמר רבי יהושע בן לוי חמשת אלפים עבדים היו לפשחור בן אימר וכולם נשתקעו בכהונה גדולה הן הן עזי פנים שבכהונה.

אמר רבי אלעזר עיקר טירונייא שלהם! (הושע ד) ועמך כמריבי כהן.

אמר ר' אבהו שלש עשרה עיירות נשתקעו בכותים בימי שמד. אמרין, הדא עדן רמשאה מינהון.

אמר רבי חנינה מתניתא דלא כרבי יודה. דרבי יודה אמר ארבע קהילות הן. קהל כהנים. קהל לוים. קהל ישראלים. קהל גרים. לא יבא. לא יבא. לא יבא: מתיבין לרבי יהודה והכתיב (דברים כג) לא יבא

פצוע דכא וכרות שפכה בקהל י"י. הרי יש 5 פעם תיבת "קהל" פסולי גוף אינון.ואינו עולה מן המניין והכתיב (שם) בנים אשר יולדו להם דור שלישי יבוא להם בקהל י"י. בעשה אינון. [ואינו מן המניין] ורבנין אמרין, ג' קהילות הן קהל כהנים. קהל לוים קהל ישראל אבל קהל ג ר י ם ל"א קהל

הלכה ב משנה ואי זהו שתוקי? כל שהוא מכיר את אמו ואינו מכיר את אביו
ואסופי כל שנאסף מן השוק ואינו מכיר לא את אביו ולא את אמו

אבא שאול היה קורא לשתוקי בדוקי:
גמרא מהו בדוקי? בדוק אחריו.

אחוי דר"י בר זבדי בשם רב: תינוק כל זמן שהוא מושלך בשוק או אביו או אמו מעידין עליו. נאסף מן השוק, צריך שני עדים, אביו ואמו כשני עדים הן. רבנין דקיסרין בשם רב חסדא: הדא דאת אמר בתינוק שאינו מרגיע, אבל בתינוק שהוא מרגיע הולך צריך שני עדים. [ואביו ואמו כשני עדים הן] ואתייא כההיא דאמר רבי ינאי עגלים וסייחין המקפצין אין להן חזקה.

רבי בא בשם רב חסדא שלשה הן שהן נאמנין על אתר: חיה ושיירה והמטהרת חברותיה. חיה- (בראשית לח) ותקח המיילדת ותקשר על ידו שני לאמר זה יצא ראשונה. ושיירה.- כההיא דאמר רבי אבא אחוי דר' יהודה בר זבדי בשם רב תינוק כל זמן שהוא מושלך לשוק או אביו או אמו מעידין עליו [נאסף מן השוק צריך ב' עדים אביו ואמו כב' עדים הן] והמטהרת חברותיה- כההיא דתנינן תמן ג' נשים ישינות במיטה אחת נמצא דם תחת אחת מהן כולן טמאות. בדקה אחת מהן ונמצאת טמאה, היא טמאה ושתים טהורות. אמר רבי בא ובלבד מעת לעת: =האי בדיקה מהניא לטהר חברותיה רק מטומאת מעל"ע

הלכה ג משנה כל האסורין לבוא בקהל =גירי וחרורי וכו' מותרין לבוא זה בזה. ורבי יהודה אוסר. רבי אליעזר אומר: וודאן בוודאן מותר, וודאן בספיקן וספיקן בוודאן וספיקן בספיקן אסור. ואילו הן הספיקות שתוקי ואסופי וכותי:

גמרא רבי ירמיה אמר: כללא. פצוע דכא ישראל, מותר לו לישא ממזרת. אמר רבי יוסי ובלבד פסול משפחה רק פסול מ ש פ ח ה מותר לישא ממזרת. הא פסול גוף לא. חייליה דרבי יוסי מן הדא דאמר רבי חלקיה ר' סימון בשם רבי יהושע בן לוי לא שנו אלא פצוע דכא ישראל אבל פצוע דכא כהן... כמה דאת אמר תמן כהן ברור אף שהוא פ"ד אסור לו לישא גיורת. אף הכא ישראל ברור אף שהוא פ"ד אסור לו לישא ממזרת.

ע"ד דר' יודא דמתניתין ממזר מהו שישא ממזרת? נישמעינה מן הדא: דאמר רבי אימי תני רבי יעקב גבולייא קומי רבי יוחנן. רבי יצחק בר טבליי בשם רבי שמעון בן לקיש דברי ר' יהודה: ממזר לא ישא ממזרת כדי שיכלו ממזירין מן העולם.

ודכוותה עמוני לא ישא עמונית? אמר ר' יוסי בי רבי בון על דרבנין & צריכה,=האי מיבעי' לן אפילו לרבנן אין יסבור כרבי יהודה גירים פסולים בקהל י"י אינון, =קהל גרים איקרי קהל לישא עמונית אינו יכול, שהיא קהל י"י אצלו! יש ל ה אסור נשואי עמוני לישא מצרית אינו יכול שהוא קהל י"י אצלה יש ל ו אסור נשואי מצרית! אמר רבי מתנייה משחררין שפחה ומשיאין לו

ודכוותה מצרי לא ישא מצרית? [האי מיבעי ליה רק אליבא דר' יהודה] נישמעינה מן הדא: תני

רבי אבהו קומי ר' יוחנן אמר רבי יהודה בנימן גר מצרי היה מתלמידי רבי עקיבה, אמר אני גר מצרי נשוי גיורת מצרית, בני, בן גר מצרי ואני משיאו לגיורת מצרית, ונמצא בן בני כשר לבוא בקהל! אמר לו רבי עקיבה לא בני!! אלא אף אתה השיאו לבת גיורת מצרית, כדי שיהו ג' דורות מיכן ושלשה דורות מיכן.

רב יהודה בשם רב הלכה כר' ליעזר.
דברי חכמים,ת"ק דר"א ר' ירמיה בשם רבי שמואל בר רב יצחק לא יבא ממזר בקהל י"י בקהל ברור אינו בא, בא הוא בקהל ספק.

תמן תנינן ספק בן תשעה לראשון ספק בן ז' לאחרון יוציא והוולד כשר וחייבין אשם תלוי. תני: הראשון כשר להיות כהן והשני ממזר בספק. רבי אליעזר בן יעקב אומר אין ממזר בספק כ ליכא איסור ממזר בספק. מודה ר' אליעזר בן יעקב בספק כותים ובספק חללים.

וההיא דתנינן תמן עשרה יוחסין עלו מבבל, על דעתיה דרבי אליעזר בן יעקב שמונה. לא חשיב שתוקי ואסופי, על דעתיה דרבן גמליאל ור' אלעזר תשעה. דשתוקי שואלין את אמו ונאמנת לומר לכשר נבעלתי על דעתיה דרבנין עשרה:

הלכה ד משנה הנושא אשה כוהנת צריך לבדוק אחריה ארבע אמהות שהן שמונה, אמה ואם אמה, ואם אבי אמה ואמה, ואם אביה ואמה, ואם אבי אביה ואמה

ולויה וישראלית מוסיפין עוד אחת:
גמרא אמר רבי יוחנן דרבי מאיר היא. [דתני אי זו היא עיסה כשירה? כל שאין בה לא חלל ולא ממזר ולא נתין. ר' מאיר אומר כל שאין בה אחת מכל אילו, בתה כשירה לכהונה! לא רק א ל מ נ ת עיסה] אבל משפחה שנשתקע בה פסול רבי מאיר אומר בודק עד ארבע אימהות ומשיא וחכמים אומרים בודק לעולם. רב אמר זו דברי ר' מאיר. אבל חכמים אומרים בודק מאי זו משפחה משיאין לכהונה ומשיא.

ביד מי הוא בודק? רבי חגיי בשם רבי יאשיה בודק ביד קרובותיו. רב, חמא איתא סבא, אמר לה, משיאין לכהונה מן הדא זרעיתא? אמרה ליה אין. ואסיב על פומה.
רב אמר לחייה בריה: נחות דרג וסב איתא.
אמר רב אידי שכיחא הא מילתא בפומהון דרבנין (במדבר ה) ואם לא נטמאה האשה.. וטהורה היא. מכיון שלא נטמאה טהורה! ולא כיהודה בן פפוס שנועל דלת בפני אשתו. [אמר ליה נהוגין הוון אבהתך עבדין כן?!]

חד כהן אתא לגבי ר' יוחנן אמר ליה עבדית מתניתא נשאתי אשה כהנת ובדקתי אחריה ארבעה אימהות שהן שמונה. אמר ליה אין הוא עיקרא לקי מן ראשה, מן מודע לך? אים העיקר לקוי, מי מודיע לך?

אם בא כהן לישא אשה לוייה וישראלית..לווים ישראלים מוסיפין עליה עוד אחת. ולא נמצאת מחמיר בישראלים יותר מן הכהנים? אמר רבי יוסי בי רבי בון אחת זו ואחת זו לוויה וישראלית קנס קנסו חכמים בהן כדי שיהא אדם דבק בשבטו ובמשפחתו:

הלכה ה משנה אין בודקין לא מן המזבח ולמעלה ולא מן הדוכן ולמעלה. וכל מי שהחזיקו אבותיו משוטרי הרבים וגבאי הצדקה משיאין לכהונה ואין צריך לבדוק אחריהן. רבי יוסי אומר: אף מי שהיה חתום בערכי הישנה של ציפורי ר' חנניה בן אנטיגנוס אומר אף מי שהיה מוכתב

באיסטרטא של מלך:

גמרא כתיב (דברים יז) שום תשים עליך מלך. אין לי אלא מלך מניין לרבות שוטרי הרבים וגבאי צדקה וסופרי דיינין ומכין ברצועה מניין. ת"ל מקרב אחיך תשים עליך מלך. כל שתמניהו עליך לא יהא אלא מן הברורין שבאחיך. רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן כתיב (דברי הימים א ז) והתייחשם בצבא במלחמה. זכות יחסיהם עומדת להם במלחמה. עד כדון מן הקבלה מדברי תורה (דברים לז) לא יבא ממזר בקהל י"י. (שם) לא יבא פצוע דכא וגו' וגו' מה כתיב בתריה כי תצא מחנה על אויבך וגו':

הלכה ו משנה בת חלל זכר פסולה לכהונה לעולם.
ישראל שנשא חללה בתו כשירה לכהונה
חלל שנשא בת ישראל בתו פסולה לכהונה

רבי יהודה אומר בת גר זכר כבת חלל זכר

רבי אליעזר בן יעקב אומר: ישראל שנשא גיורת, בתו כשירה לכהונה. וגר שנשא בת ישראל בתו כשירה לכהונה. אבל גר שנשא גיורת בתו פסולה לכהונה. אחד גרים ואחד עבדים משוחררין, ואפילו עד עשרה דורות עד שתהא אמו מישראל

רבי יוסה אומר אף גר שנשא גיורת בתו כשירה לכהונה:

גמרא רב המנונא בשם רב: בת בת בת לעולם. אים יש גבר חלל ---בתו, בת בתו וכו' כולם אסורין לכהן רבי יוחנן בשם רבי ישמעאל בעמיו. מה בעמיו שנאמר להלן זכרים אסורין ונקיבות מותרות, אף בעמיו שנאמר כאן זכרים אסורין ונקיבות מותרות. מה נפק מביניהון?

כהן שבא על הגרושה והוליד בן ובת, והלך הבן והוליד בת. ובת, בת . על דעתיה דרב, בת הבן, ובת ובת אסורה. על דעתיה דרבי יוחנן- בת בן אסורה, ובת בת מותרת.

מתניתא פליגא על רב, רבי יהודה אומר בת גר זכר כבת חלל זכר מאי לאוו מה בת בת גר-זכר כשירה, אף בת בת חלל כשירה! פתר לה, לא בא רבי יודה אלא להוסיף. אילו אמר בת חלל כבת גר, יאות

מתניתא פליגא על רבי יוחנן, בת חלל זכר פסולה לכהונה לעולם!

פתר לה חללה מכנה. כ חללה מבסיסה, שאביה ואמה חללים-- דווקא "בת כזו" --בתה פסולה [אבל נולדה מן כהן שנשא גרושה, אינה פוסלת את זרעה] [וכן חלל שנשא בת ישראל רק בתה פסולה--לא בת בתה]

דלמא מעשה שהיה- רבי הושעיה רבא ורבי יודה נשייא הוון יתבין, רהיט רבי יוחנן ולחיש לרבי הושעיה באודניה פצוע דכא כהן מהו שישא בת גרים? אמר ליה מה אמר לך? אמר ליה אמר לי מילה דנגר בר נגרין לא מפריק לה! לא אמר לי "גיורת" שהיא כזונה אצלו. ולא "בת ישראל" שהוא מחללה. לא אמר לי אלא בת גרים! ובת גרים לא כישראלית היא?! פתר לה כרבי יודה דרבי יודה אמר בת גר זכר כבת חלל זכר.

כהן שבא על הגרושה והוליד בת, ובת בת, מה היא? ר' חנניה ורבי מנא חד אמר כשירה. וחד אמר פסולה. מתיב מאן דאמר כשירה למאן דאמר פסולה, בת חלל זכר אינה, וחללה מכנה אינה, משם מה היא פסולה?

רבי אליעזר בן יעקב אומר כו'. תמן תנינן רבי אליעזר בן יעקב אומר האשה בת גרים לא תינשא לכהונה עד שתהא אמה מישראל. וכולהו מקרא אחד דרשו (יחזקאל מד) כי אם בתולות מזרע בית ישראל. רבי יודה אומר עד שיהא אביה מישראל. רבי ליעזר בן יעקב אומר עד שיהא או אביה או אמה מישראל. רבי יוסי אומר עד שיוולדו בקדושת ישראל. רבי שמעון אומר עד שיבואו בתולים בקדושת ישראל.

תני בשם רק שמעון גיורת שנתגיירה פחותה מבת שלש שנים ויום אחד כשירה לכהונה. מה טעמא? (במדבר לא) וכל הטף בנשים אשר לא ידעו משכב זכר החיו לכם. ופינחס עמהן. מה עבדין ליה רבנין? החיו לכם לעבדים ולשפחות. רבי יוסא, רבי יסא בשם רבי יוחנן. רבי יונה, ר' חייה בשם ר' יוחנן: הלכה כר' יוסי. חנין בר בא בשם רב: הלכה כרבי יוסי. והכהנים נהגו כרבי אליעזר בן יעקב.

חד כהן נסב בת גרים. אתא עובדא קומי רבי אבהו וארבעיה אספסליה. אמר ליה רב ביבי לא כן אלפן רבי, הלכה כרבי יוסי?! אמר ליה ולא נהגו הכהנים כר"א בן יעקב?! א"ל: רבי! על המנהג לוקין?! א"ל אין כיני, איתחמי מפייס, תראה עצמך שאתה מפייסני ואנא מוקים ליה. מן דקיימיה, אמר ליה: רבי! הואיל והותרה הרצועה אף אני מותר בה!!

ר' יעקב בר אידי בשם רבי יהושע בן לוי: מעשה בשפחה בדרום שהיו קורין עליה ערר, ושלח רבי את רומינוס לבודקה ובדק ומצא שנתגיירה זקינתה פחותה מבת שלש שנים ויום אחד, והכשירה לכהונה. רב הושעיה אמר כרבי שמעון הכשירוה. אמר רבי זעירה דברי הכל היא הכא. דאמר רבי זעירא בשם רב, אדא בר אחוה רבי יודן מטי בה בשם רב, רבי אבהו בשם רבי יוחנן, וולד בוגרת כשר שהוא בלא תעשה שהוא מכח עשה (ויקרא כא) והוא אשה בבתוליה יקח לא בוגרת. כל לא תעשה שהוא בא מכח עשה, עשה הוא. ודכוותה כי אם בתולה מעמיו יקח אשה לא גיורת, כל לא תעשה שהוא בא מכח עשה עשה הוא. התיב רבי הושעיה הרי דור שני של מצרי הרי הוא בלא תעשה שהוא בא מכח עשה עשה הוא. [וקיימ"ל דבתו פסולה לכהונה!] חזר רבי הושעיה ואמר לא דומה עשה שבישראל לעשה שבכהנים. עשה שבישראל, אסור בכל. עשה שבכהנים, אסור בכהנים ומותר בלויים ובישראל:

הלכה ז משנה האומר בני זה ממזר אינו נאמן. ואפי' שניהן אומרין על העובר שבמעיה ממזר הוא אינן נאמנין.
רבי יהודה אומר: נאמנין:

גמרא תמן תנינן האומר בני זה נאמן. רבי אבהו בשם רבי יוחנן לתת לו =זה בני אבל לא ליקח ממנו =אין זה בני . א"ר יוסי ולא מתניתא היא! אפי' שניהן אומרין על העובר שבמעיה ממזר הוא אינן נאמנין! דילמא על דרבי יהודה איתאמרת, דר' יודה אומר נאמנין. עליה =על מאמר זה ר' אבהו בשם רב יוחנן: לתת לו נאמן לומר על בן השני זה בני בכורי ו מ מ י ל א הראשון ממזר.. אבל לא ליקח ממנו. אמר ר' חזקיה עוד היא מתניתא (דברים כא) כי את הבכור בן השנואה יכיר.

היו מחזיקין בו שהוא בנו, ובשעת מיתתו אמר אינו בנו, אינו נאמן. שאינו בנו, ובשעת מיתתו אמר בני הוא נאמן. אית תניי תני על קדמייתא נאמן.
ר' חזקיה ר' זריקן בשם רבי הונא היו מחזיקין אותו שהוא בנו ובשעת מיתתו

אמר שהוא משפחתו, נאמן.

היה עומד בצד המוכסין ואמר בני הוא, וחזר ואמר עבדי הוא נאמן. עבדי הוא וחזר ואמר בני הוא אינו נאמן. אית תניי תני נאמן. אמר ר' מנא כגון אילין כותאי דינון משעבדין בבניהן. מה שאמר "עבדי" כ הוא "משועבד" לי כעבד

תני: נאמן על הקטן, ואינו נאמן על הגדול. אי זהו גדול? רבי זעירא אמר כל שיש לו אשה ובנים. רבי אבהו בשם רבי יוחנן כל שיש לו אשה. מתניתא פליגא על רבי אבהו: גר שמל ולא טבל, ואמר מלתי ולא טבלתי, נ א מ ן אלמא נאמן [לכה"פ לגבי אשתו] [ומטבילין אותו בשבת. משם מה נכייה=מה בכך] דברי רבי יודה. מה עבד לה רבי אבהו? פתר לה משם מה בכך: אינו נאמן לפסול ומטבילין משום דבמילה סגי!! (דלא אכפת לן בדבריו!)

הלכה ח משנה מי שנותן רשות לשלוחו לקדש את בתו והלך הוא וקידשה, אם שלו קדמו קידושיו קידושין ואם של שלוחו קדם קידושיו קידושין ואם אין ידוע שניהן נותנין גט, ואם רצו אחד נותן גט ואחד כונס.
וכן האשה שנתנה רשות לשלוחה לקדשה והלכה היא וקידשה את עצמה, אם שלה קדמו קידושיה קידושין, ואם של שלוחה קדמו קידושיו קידושין. ואם אין ידוע שניהן נותנין גט, ואם רצו אחד נותן גט ואחד כונס:

גמרא ולית הדא פליגא על ר' יוחנן דרבי יוחנן אמר אדם מבטל שליחותו בדברים?! ל"ל "מעשה" כדיי לעקור השליחות? פתר לה משום חומרא דעריות.

רבי יוסה בי רבי בון שמע לה מן דבתרה, מסיפא וכן האשה שנתנה רשות לשלוחה לקדשה והלכה היא וקידשה את עצמה. ולית הדא פליגא על רבי יוחנן דר' יוחנן אמר אדם מבטל שליחותו בדברים?! פתר לה משום חומרא הוא בעריות:

הלכה ט משנה מי שיצא הוא ואשתו למדינת הים ובא הוא ואשתו ובניוכרוכין אחר האשה ואמר אשה שיצאת עמי למדינת הים הרי היא זו, ואילו בניה! אינו צריך להביא ראייה לא על האשה ולא על הבנים. מתה, ואילו בניה. צריך להביא ראייה על הבנים ואינו מביא ראייה על האשה:

גמרא רבי אבהו בשם רבי יוחנן: איש ואשתו עשו אותן כשני עדים. חזקה אין אשה שותקת על בני חבירתה.
רבי אבון שמע לה מן דבתרה, אשה נשאתי במדינת הים הרי זו ואילו בניה. רבי אבהו בשם רבי יוחנן איש ואשתו עשו אותן כשני עדים חזקה אין האשה שותקת על בני חבירתה:

הלכה י משנה אשה נשאתי במדינת הים הרי היא זו ואילו בניה! מביא ראיה על האשה שהיא כשירה, ואינו צריך להביא ראייה על בניה. שהם כשרים
מתה, ואילו בניה, צריך להביא ראייה על האשה ועל הבנים:

גמרא תני איש ואשה שבאו ממדינת הים. הוא אומר אשתי היא. והיא אומרת בעלי הוא, אין הורגין עליהן משום אשת איש. הוחזקו, הורגין עליהן משום אשת איש.
עד כמה היא חזקה? ר' יונה ר' בא רבי חייה בשם רבי יוחנן עד שלשים יום.

תמן תנינן: תינוק שנמצא בצד העיסה ובצק בידו, ר"מ מטהר וחכמים מטמאין, שדרך

תינוק לטפח בעיסה.
ושורפין על החזקות?
ר' יוסי בשם ר' זעירא איתפלגון ר' יוחנן ורשב"ל: ר' יוחנן אמר הורגין על החזקות, ורשב"ל אמר אין הורגין על החזקות.
רבי יוסי בי רבי בון בשם רבי זעירא כל עמא מודיי שהורגין על החזקות. מה פליגין בשריפה? רבי יוחנן אמר הורגין על החזקות ואין שורפין על החזקות. רשב"ל אומר כשם שהורגין על החזקות כך שורפין על החזקות

ומניין שהורגין על החזקות? ר' שמואל בריה דרבי יוסי בי ר' בון אמר כתיב (שמות כא) ומכה אביו ואמו מות יומת. וכי דבר בריא הוא שזה הוא אביו והלא חזקה היא שהוא אביו ואת אמר הורגין, אף הכא הורגין.

מתו ואלו..תני הביא ראייה על הגדולים, יביא ראייה על הקטנים. ליידא מילה? אמר רבי יונה אני אומר שמא נתגרשה בנתיים והו"ל בני גרושה וחללים הם:

הלכה יא משנה לא יתייחד איש אחד עם שתי נשים, אבל אשה אחת מתייחדת עם שני אנשים.
ר' שמעון אומר: מתייחד עם שתי נשים בזמן שאשתו עמו, וישן עמהן בפונדקי. מפני שאשתו משמרתו.
מתייחד אדם עם אמו ועם בתו וישן עמהן בקירוב בשר, ואם הגדילו, זה ישן בכסותו וזה ישן בכסותו. ולא ילמד רווק סופרים, ולא תלמד אשה סופרים.
רבי אליעזר אומר אף מי שאין לו אשה לא ילמד סופרים
ר' יהודה אומר לא ירעה רווק את הבהמה. ולא יישנו שני רווקים בטלית אחד. וחכמים מתירין

כל שעסקו עם הנשים לא יתייחד עם הנשים
לעולם לא ילמד אדם את בנו אומנות בין הנשים
רבי מאיר אומר: לעולם ישתדל אדם ללמד את בנו אומנות נקייה ויתפלל לפני מי שהעושר שלו לפי שאין לך אומנות שאין בה עניות ועשירות. שאין עניות מן האומנות ואין עשירות מן האומנות
רבי שמעון בן אלעזר אומר ראית מימיך חיה ועוף שיש להן אומנות? והן מתפרנסין שלא בצער! והלא לא נבראו אלא לשמשני כך הן מתפרנסין בלא צער, ואני נבראתי לשמש את קוני אינו דין שאתפרנס שלא בצער! אלא שהירעתי את מעשיי וקיפחתי את פרנסתי
אבא גוריון איש ציידן אומר משום אבא שאול: לא ילמד אדם את בנו חמר גמל ספן ספר קדר רועה וחנווני שאומנותן אומנות ליסטין רבי יהודה אומר משמו החמרים רובן רשעים הגמלים רובן כשירים הספנים רובן חסידים טוב שברופאים לגיהנם כשר שבטבחים שותפו של עמלק:
גמרא אמר ר' אבין במה דברים אמורים? בכשירין אבל בפריצין לא תתייחד אפילו במאה איש.
תני בן יומו שמת הרי הוא לאביו ולאמו ולכל קרוביו כחתן שלם. לא סוף דבר בן יומו חי, אלא אפי' יצא ראשו ורובו בחיים. ויוצא בחיק, ונקבר באשה אחת ובשני אנשים. אבא שאול אומר אף באיש אחד ובשתי נשים. מסתברא ר"ש מודיי לאבא שאול. אבא שאול לא מודי לר"ש, שאין יצר הרע מצוי בבית הקברות.

רבי יוחנן בשם רבי שמעון בן יוחי: (דברים יג) כי יסיתך אחיך בן אמך או בנך או בתך או אשת חיקך.
אמך בסתר. בתך בסתר. מתייחד אדם עם

אמו ודר עמה. עם בתו ודר עמה. עם אחותו ואינו דר עמה. וישן עמהן בקירוב בשר.

תני ר' חלפתא בן שאול: הבת אצל האב עד בת שלש שנים ויום אחד. הבן אצל האם עד בן תשע שנים ויום אחד. הגדילו, זה ישן בכסותו וזה ישן בכסותו.

תני שנים שהיו ישינים במטה אחת זה מתכסה בכסות עצמו וקורא, וזה מתכסה בכסות עצמו וקורא. אם היו בנו ובתו קטנים מותר.
תמן אמרין איש ואשתו מותר. ר' יעקב בר אחא בשם ר' לעזר לאיש ואשתו נצרכה בורייתא הוצרכה רק לאיש ואשתו! [דשני זכרים פשיטא!]

פיס'. ולא ילמד רווק סופרים ולא תלמד אשה סופרים כו'. תני ר' אלעזר אומר אף מי שיש לו אשה ובנים ואינן עמו באותו מקום, לא ילמד סופרים.

ר' יודן בי רבי ישמעאל עבר חד מתניין הכן. העביר למלמד אחד שהיה כן

פיס'. ר' יהודה אומר לא ירעה רווק את הבהמה ולא יישנו שני רווקין בטלית אחד וחכמים מתירין. יאות אמר ר' יודה. מה טעמא דרבנין? חס ושלום לא נחשדו ישראל לא על הזכור ולא על הבהמה. והתנינן לא ילמד רווק סופרים? משם שאמו באה עמו, אחותו באה עמו.

פיס'. לא ילמד אדם את בנו אומנות בין הנשים וכו'. תני לא ילמד אדם את בנו חמר. וגמל. וספן. קדר. קרר. בעל עגלה רועה. חנווני. מפני שאומנותן אומנות ליסטין.

פיס'. אבא גוריין איש צדיין אומר משום אבא שאול כו'. רוב חמרים רשעים. רוב גמלין כשירין. רוב ספנים חסידים. רוב ממזירין פקחין. רוב עבדים נאים. רוב בני אבות [בני אנשים חשובים] בויישנים. רוב בנים דומין לאחי האם. כשר שברופאים לגיהנם. הכשר שבטבחין שותף עמלק. תני רבי שמעון בן יוחי הטוב שבנחשים רצץ את מוחו. הכשירה שבנשים בעלת כשפים. אשרי מי שעושה רצון המקום. ר"מ אומר מ"מ אדם מתפרנס, אשרי מי שרואה את הוריו באומנות מעולה. או לו למי שרואה את הוריו באומנות פגומה.

פיס'. ר"מ אומר לעולם ישתדל אדם ללמד את בנו אומנות נקייה כו'. מה יעשה אדם ישתדל וילמד את בנו אומנות קטנה ויתפלל ויבקש רחמים ממי שהעושר שלו שאין לך אומנות שאין בה עניים ועשירים. אלא הכל לפי זכות האדם. רבי שמעון בר אלעזר משום ר' מאיר ראית מימיך ארי סבל. צבי קייץ. שועל חנווני. זאב מוכר קדירות. והן מתפרנסין בלא צער. ולמה נבראו לשמשיני ואני נבראתי לשמש את קוני. והרי הדברים קל וחומר ומה אם אילו שנבראו לשמשיני, כך הן מתפרנסין בלא צער. אני שנבראתי לשמש את קוני אינו דין שאהא מתפרנס בלא צער. ומי גרם לי להיות מתפרנס בצער הוי אומר חטאיי על שהירעתי מעשיי קיפחתי פרנסתי:

הלכה יב משנה רבי נהוראי אומר: מניח אני כל אומניות שבעולם ואיני מלמד את בניי אלא תורה. שאדם אוכל משכרה בעולם הזה והקרן קיימת לעולם הבא. ושאר כל אומניות אינו כן שאם נכנס אדם לידי חולי או לידי זקנה או לידי מידה של ייסורין ואינו יכול לעסוק במלאכתו הרי

הוא מת ומוטל ברעב אבל התורה אינו כן אלא משמרתו מכל רע בנערותו ונותנת לו אחרית ותקוה בזקנותו. בנערותו מהו אומר? (ישעיהו מ) וקוי י"י יחליפו כח יעלו אבר כנשרים ירוצו ולא ייגעו ילכו ולא ייעפו. בזקנותו מהו אומר? (תהלים צב) עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו. וכן הוא אומר באברהם אבינו (בראשית כב) ואברהם זקן בא בימים וי"י ברך את אברהם בכל.

מצינו שעשה אברהם אבינו את כל התורה כולה עד שלא ניתנה, שנאמר (בראשית כו) עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמר משמרתי מצותי חקותי ותורותי.

גמרא רבי נהוריי אומר מניח אני כל אומניות שבעולם ואיני מלמד את בני אלא תורה. שכל אומנות אינו עומדת לו לאדם אלא בימי נערות בזמן שכוחו עליו אבל אם בא לידי חולי או נכנס לידי זקנה או למידה של יסורין ואינו יכול לעשות מלאכה הרי הוא מת ברעב. אבל התורה אינה כן, אלא מכבדתו ומשמרתו מכל רע בנערותו, ונותנת לו אחרית ותקוה בזקנותו. בנערותו מהו אומר? וקוי י"י יחליפו כח יעלו אבר כנשרים ירוצו ולא ייגעו ילכו ולא ייעפו. בזקנותו מה הוא אומר? עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו. וכן אתה מוצא באבינו אברהם ששימר את התורה עד שלא באת לעולם, שנאמר עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמר משמרתי מצותי חוקותי ותורותי. אף גידלו ובירכו בנערותו ונתן לו אחרית ותקוה בזקנותו. בנערותו מהו אומר? (בראשית יג) ואברהם כבד מאד במקנה בכסף וזהב. ובזקנותו מהו אומר? ואברהם זקן בא בימים וי"י ברך את אברהם בכל.

ר' חזקיה רבי כהן בשם רב אסור לדור בעיר שאין בה לא רופא ולא מרחץ ולא ב"ד מכין וחובשין.

אמר ר' יוסי בי ר' בון אף אסור לדור בעיר שאין בה גינוניתא של ירק.

רבי חזקיה ר' כהן בשם רב עתיד אדם ליתן דין וחשבון על כל שראת עינו ולא אכל. ר' לעזר חשש להדא שמועתא ומצמית ליה פריטין אוסף פרוטות, ואכיל בהון מכל מילה, חדא בשתא:פעם אחת בשנה

נגמר בס"ד א וישלח י כסלו תשפו יום אחר לידת בן לבני החשוב והיקר מרדכי ויה"ר שיזכה לגדלו לתוחומע"ט ואחל בס"ד סנהדרין

בס"ד סוטה 7:7 תיפתר שסמך לו בכותל וישב לו.
מלות אלו טעונות ביאור. ונראה שבאמת רק סמך עצמו לכותל [כשקרא את התורה] אבל "נראה" כאילו "ישב" ועל כן כתוב במשנה "וקורא ויושב"
שים לב לביטוי XX לו YY לו

8:5 שהיין מגיתו, שהיין קוסס וכו'
לא ברור למה מתחיל באות שי"ן וגם הכפל של השי"ן? ונראה כמו כת"י רומי שתיין מגיתו= שתה יין מגיתו, שתה יין קוסס אסור בהוראה ובהיתר נדרים ואסור בביאת מקדש, ואגב אורחא הביא עוד דינים אחרים [מערבין ומשתתפין וכו'] אבל ע י ק ר האי ברייתא מיתניא לעניין ש ת יי תו ועל כן מתחיל במלות אלו כסימן לזכור על מה היא עוסקת

9:1 לא נודע מי הכהו, הא נודע מי הכהו אפילו עבד וכו' לא היו עורפין. וכא את אמר הכין!
הקושיא היא דאמר למעלה דבעינן שיימצא "בעדים" כלומר שניים מעידין שראו את החלל. וכאן אומר דסגי בעד אחד שראה את ה ה ו ר ג   כדי ל מ נ ו ע   הבאת העגלה ---ולכאורה אין כאן כל קושיא וכן באמת מתרץ לה. אבל חשוב מ א ד לראות ולהפנים סגנון זו [כלומר ששואל קושיא לא משום שיש קושיא רק לאמת ולבטא ולהדגיש איזה דבר-- וזה יסוד גדול ועצום בהבנת "קושיות" או סתירות שאנו מוצאים מפוזר על פני ירושלמי -- ו א י ן זה דבר הרגיל בבבלי]

תלמוד ירושלמי מסכת גיטין פרק ב הלכה א
ניחא בפני נכתב אבל לא בפני נחתם, בפני נחתם אבל לא בפני נכתב?! כלום קיומו של גט אלא בחותמיו!!

אלא כר' יודה דר' יודה פוסל בטופסין.

ודרבי יהודה בחוצה לארץ במגרש בארץ ישראל. ויש טופסי גיטין בחוצה לארץ במגרש בחוצה לארץ?

עד שידע שהוא גט אשה?

תחלה מקשה למה בעינן בפניי נכתב [דהיינו לשמה] ליסגי ב נ ח ת ם [סבירא ליה למקשן דבעינן ר ק חתימה לשמה!]

מתרץ שיש שיטה [ר' יודא] דס"ל דבעינן גם כתיבת ט ו פ ס לשמה ועל בעינן אמירת בפני נ כ ת ב

שואל האם יש דין של אמירת בפני נכתב בנכתב בחו"ל וגם מגרש בחו"ל

שים לב ל כ מ ה חדושים בסגנון ירושלמי הלז
"ויש" זו מלת התחלה שאלה או תמיהה [עשה חיפוש..]
"טופסי גיטין.." מטבע -לשון שמשמש כמליצה לאמירת "בפני-נכתב" [שהרי התרצן אמר שבעינן נ כ ת ב משום דינא דטופסי גיטין]

יש כאן רצף של שאלות קצרות הרבה זא"ז בענין אמירת בפני נכתב [עיין בפנים] סגנון מובהק לירושלמי [הרבה איבעיות קצרות זא"ז בלי פשיטותא]

זו שאלה ראשונה: מי תיקנו האי ת ק נ ה של אמירת בפ"ן כשמביא באותה מדינה במדנה"י

שים לב: האי דינא דר' יודא [דבעינן כתיבת טופס לשמה] פשיטא דנוהגת ב כ ל מ ק ו ם!! [אין שום הגיון לומר איפכא ומה גם שהמשנה נכתבה בארץ ישראל] אבל חז"ל ת י ק נ ו אמירת בפני נ כ ת ב כשמביא מחו"ל לא"י מ ש ו ם האי דינא דר' יודא. ועל כן יש לשאול שאלה כ ל ל י ת : האם יש תקנת אמירת בפ"ן באותה מדינה במדנה"י [וכן כל השאלות הבאות הם שאלו כ ל ל י ו ת על תקנת בפ"ן]

ר' יוסי שאל לרבי ירמיה הגע עצמך שזיווג. אמר ליה: כן אמר לי רבי זעירא רבי: מכיון שאינו מצוי לזיוג אפי' זיווג כמי שלא זיווג.

הגהתי קצת. אבל שים לב על לשון הפיוטי שבכאן. ר' יוסי תמה למה מתירין לכתוב טופסי גיטין ולשייר מקום האיש והאשה [שיטת ת"ק] ניחוש שמא הסופר יעבור על הדין וימלא ג ם שמות האיש והאשה ויחשוב בלבו "אני כבר אמצא איזשהו "זיווג" לגט הלז כשיצטרך..." [שים לב לצורת הקושיא "הגע עצמך שזווג" = י ע ב ו ר על הדין וימלא ו י ז וו ג!] וכן על התירוץ: מכיון שאינו מצוי לזווג וכו' במלים אחרות: לא חיישינן להכי! [בא וראה כמה הלשון מליצי]

אלא בגין דרב ושמואל תרווייהו אמרין הלכה כר' לעזר ולא תיסבר מימר אף הכא כן, בגין כן צריך מימר הלכה כרבי יהודה בגיטין וכרבי אלעזר בשטרות:

עיין מימרא דר"ז רב הונא בשם רב וקושיית הגמרא עליו [דהול"ל הלכה כר"א ותו לא, ולמה הוסיף "הלכה כר' יודא בגיטין?] ומתרץ: לפי שרו"ש אמרי תרוויהו בפרק המגרש דהלכה כר"א דעדי מ ס י ר ה כרתי --ולשיטתו אין צריך עידי חתימה כ ל ל

אף הכא כן= ל ע נ י ן זה [דהיינו שאין צורך בעדי חתימה..] גם לעניין זה הלכה כר"א---קמ"ל הלכה כר' יודא בגיטין דמצריך גם עדי חתימה [וזה ר' יהודה של ברייתא אחרת לא במשנה ה ז א ת ... שים לב היטב לזה]

הלכה ג

לית כאן אינו חושש אבל חושש הוא שלא יעשיר העני

יש כעין זו בירושלמי שמגיה המשנה ומשנה ממה שנכתב כדי להתאימו להלכה

רבי חייה בר עוקבה בשם רבי יוסי בשם רבי חנינה ביורשי כהונה ולויה היא מתניתא. אבל ביורשי עני אין לעני נחלה.

איתא במשנה שיכול המלווה להפריש תרומה ולקחתו לעצמו [כלומר למוכרו לכהן] בשביל פרעון החוב שהכהן חייב לו. וגם אן מת הכהן הרי בן הכהן ---שזוכה בתרומה ויכול להגבותו מן התרומה--- פורעו בתרומה שיפריש בעה"ב ויקחנו לעצמו. אבל עני שמת, מי יימר שבניו הם ג"כ עניים שיש להם זכות ליתן המעשר עני שמקבלים---למלווה? וזה נקרא בלשון מליצי נשגב "אין לעני נחלה!"

הלכה ח

רבי קריספא בעי, כל שנה ושנה הוא בודק, או אחת לשלש שנים?

נישמעינה מן הדא: המוכר יין לחבירו סתם חייב באחריותו עד החג.

אמר רבי יודה תיפתר באילין בני גלילא דאינון קטפין בתר קדמיתא דחגא ולית שמע מינה כלום.

ויידא אמרה דא: ישן משל אשתקד ומיושן מן שלש שנים. נימר משום הדא מטעומיתה. הדא אמרה דמתיישן חייב באחריותו שתי שנים. הדא אמרה מתיישן חייב באחריותו עד החג. (הדא אמרה בכל שנה ושנה הוא בודק)

יש כאן דברים סתומים במקצת. ומתחלה נבאר הגלויים למו...
ר' קריספא נזכר בכעשר מקומות בירושלמי והוא אומר דברים בשם ריו"ח ור"י בר חנינא [דור ראשון של אמוראים] ותלמידיו, דור שלישי כגון ר' יונה ור' יוסה אומרים דברים משמו

הסבר האיבעיא נראה כמעט ברור: יש במשנה ג פרקים בשנה שצריך לבדוק חבית היין [שמניח להפריש ממנו] 1-זמן מה אחר חג הסוכות [כשרוח הקדים נושבת בחזק] 2-בתקופת ניסן [סמדר] 3-כחודש אח"כ [בוסר] מיבעיא לן מה הפירוש [הטייטש] של המשנה: ב כ ל שנה ושנה בודק בג זמנים הללו, או יש כאן רוטציה של בדיקות. כגון תשפו בודק בקדים. תשפז בודק בניסן. תשפח בודק באייר וכו' [=אחת לשלש שנים]

לא ברור כ"כ הפשיטותא. מביא משנה מב"ב דמוכר יין לחבירו, חייב המוכר לקבל עליו אחריות שלא יחמיץ לכה"פ עד החג=סוכות. וכנראה, שהפשטן היה סבור דאיירי במכר לו בטבת, יין שנדרך ל פ נ י סוכות [כבר קצר ודרך הענבים לפני החג!] ומייתי ראי' דדרך היין להחמיץ בקדים שאחר הסוכות--- אף בשנה ה ש נ י י ה וממילא אי"צ לקבל עליו אחריות יותר [אלמא ב כ ל שנה ושנה יש בעייה בקדים של סוכות] ומדחה דיש בני אדם שקוצרין רק א ח ר סוכות---וממילא "שנה ראשונה" היא סוכות ה ב א ה ועל כן עליו לקבל אחריות רק עד סוכות שלו

[לא ברור לי כ"כ שזה הפשט הנכון..]

שוב פושט מדין שנזכר גם הוא בב"ב: מיושן משל ג' שנים. כלומר המוכר לחבירו יין "מיושן" בשנת תשפו, ----צריך המוכר לוודא שיין הזו כבר עבר עליו תשפד תשפה. ולמה כן? מאי לאוו משום דבכה"ג כבר בדקו בג' תקופות הש ו נו ת [פד-קדים פה-סמדר פן-בוסר] אלמא אחת לג"ש

צריך להגיה אחת לג"ש. נימר משום הדא מטעומיתא= משום דינא שצריך "לטעום" היין בג תקופות השונות, על כן צריך ג"ש

הדא אמרא ..הדא אמרא... כן דרך הירושלמי לעשות הרבה "הדא אמרא" כשפושט איזה איבעיא

פרק ה הלכה א

A שדהו פרט למשועבד. כרמו פרט להקדש.

B מה אנן קיימין? אם בשהזיק ואחר כך הקדיש? הדא היא דתנינן: הקדיש תשעים מנה והיה חובו מאה מנה.
C אם בשהקדיש ואחר כך הזיק? הדא היא דתנינן שור רעהו ולא שור הקדש.
D אמר ר' יודן תיפתר בשור של הקדש שרעה לתוך שדה הדיוט.

E אמר ליה ר' מנא אנן בעינן קרקע הקדש ואת אמרת תוך שדה הדיוט?!

F אלא כן אנן קיימין באומר הרי עלי מאה מנה להקדש, והלך הוא והזיק. שלא תאמר אילו נזקין ומלוה בעדים, הנזקין קודמין, וכא, קודם הנזק להקדש, לפום כן צריך מימר כרמו פרט להקדש.
A מתחיל בפיסקה של ברייתא סתומה

B שואל מה הפירוש במלים אלו "פרט להקדש" תחילה מציע: כשהזיק שורו [נניח שור תם] והלכו הבעלים והקדישו את השור. מקשה על זה: תנן שאין ההקדש חלה ושפיר הולך הניזק ו ג ו ב ה מן ההקדש [עיי"ש במשנה]
C מציע שמא הפירוש שמתחלה הקדיש שורו ו א ח ר כך הלך השור והזיק. מקשה על זה [שים לב: הדא היא דתנינן=הרי כ ב ר שנינו =יש לנו מקרא א ח ר על זה..] [ובלשון בבלי תיפוק ליה מן X]
D תיפתר בשור של הקדש שרעה וכו' שפטור הקדש מדין שן ורגל
E "אנן בעינן X " ביטוי שכיח בירושלמי וכוונת הביטוי: אין תשובתך או פירושך מתיישבת עם ל ש ו ן המימרא! ופה הקושיא: הרי המיעוט אומרת פרט ל ש ד ה הקדש [שים לב קושיא זו היה יכול להקשות גם ב B C אך התם מקשה עדיפא מיניה]
F תירוץ הסופי: איירי שיש עליו חוב [שחייב להקדש] וגם הזיק את חבירו---ובעלמא ס"ל לירושלמי דנזקקין לניזק ל פ נ י פרעון חוב---אבל כשחייב ל ה ק ד ש מנה---שפיר פורעין חוב הקדש לפני הנזק [כרמו פרט להקדש= אים באת ליתן קרקע להקדש [מחמת פרעון חוב] תן להקדש ואל תחוש לפרוע הנזק]
לפום כן צריך מימר= זה הפירוש הסופי

פרק ה הלכה ו

A העיד רבי יוחנן בן גודגדא על החרשת שהשיאה אביה שהיא יוצאה בגט ...
B גמ' ר' חנינה בעא קומי ר' אימי, נראין דבריו בפיקחת שיש לה דעת שהיא יוצאה בין לדעת בין שלא לדעת. וחרשת שאין בה דעת לא תצא אלא לדעת!

C ולא עדות היא. אף זו כיוצא בה. ומוסיפין על העדות?!

D רבי חנינה סבר בפיקחת שהשיאה אביה ואמה. רבי יוסי סבר מימר בקטנה שהשיאה אביה ואמה ונתגרשה.
סוגיא זו מועתקת ממסכת יבמות ושם מקומה [וזה שכיח הרבה בירושלמי "שמעתיקים" סוגיא שלימה ששיך למקום אחר הגם שבמקום הזה ל"ש להביא כ ל הסוגיא]

A איתא ביבמות דריו"ח בן נ ו ר י שאל למה אשה שנתחרשה יוצאת בגט? [מ"ש מאיש שנתחרש?] ואמרו לו: מפני שהאשה ויצאת אפילו בעל כרחה---והוא ה ד י ן אפילו נתחרשה. והביאו חכמים [שטענו לריב"ן שהדין דלעיל נכון] ראי' לדבריהם מ ע ד ו ת של ריב"ג . כי כבר ה ע י ד ריב"ג על קטנה חרשת שהשיאה אביה שיוצאת בגט---אלמא אשה שנ ת ח ר ש ה [א ח ר כך] ג ם כ ן יוצא בגט

B רב חנינה [אמורא בדור שלישי] קמתמה על דברי חכמים דריב"ן: אני מבין שפיקחת יוצאת אפילו בעל כרחה [זה דין רווחת בכל מסכת גיטין..] אבל מהיכי תיתי האי דין מחודש [דמי שאין לה דעת כלל להתגרש =חרשת] דיכולה להתגרש?

שים לב: נראין דבריו=נראים הדברים. גם הבטוי ..וחרשת שאין לה דעת, לא תצא אלא לדעת= לא תצא כלל!

C קמתמה הגמרא, והלא דברי ריב"ג הוא ע ד ו ת   ויש לנו כלל גדול: אין מוסיפין על העדות [כלומר אין מדמין מילתא למילתא בדבר שנמסר לחכמים בתורת "עדות"]
ואיך אפשר "ללמוד" מאשה שניסת כבר במצב של חרשות---לאשה שנתחרשה א ח ר כך?
שים לב: לכאורה יש להפך ולגרוס: אף זו כיוצא בה. ולא עדות היא?! ומוסיפין על העדות?!

כאן --כנראה נשתבשו השמות וגם נשתבש מלת "אמה" [שהגרסן הוסיף "אמה" "לאביה"] וכוונת המאמר היא להסביר מחלוקת ריב"ן וחכמים שנחלקו עליו. אם אפשר ללמוד ג ד ו ל ה שנתחרשה, מ ק ט נ ה [שהשיאה אביה] ונתחרשה---דפשיטא דיכול לגרשה דעל זה היתה העדות [דלענין קטנה אין ש ו ם נפק"מ מהי מצבה בשעת הנשואין דהרי אביה השיאה. וא"כ שאלה היחידה היא: האפשר ללמוד גדולה שנתחרשה מקטנה שנתחרשה

שים לב לשבושים שנוצרו בפיסקה זו בין כאן בין ביבמות. גם לבטוי "כגדולה שנתחרשה" דרצה לומר ש א י ן ללמוד גדולה מקטנה!!

הלכה ז

היורד משם חוב ומשם אנפרות אין בהן משום סיקריקון
אנפרות עצמה ממתנת לבעלים שנים עשר חדש.

אמר רבי יהודה בן פזי מכריזין והולכין ארבע שבתות לאחר שנים עשר חדש.

תוספתא היא זו בפרק ג הלכה יא. נראה לי בהבנת תוספתא זאת: היורד משום חוב ומשום אנפרות היינו ג ו י רומי שיורד לתוך שדה ישראל מחמת שישראל חייב לו או אנפרות [כנראה שזה היה הסכמה מצד הישראל שאם לא יפרע לזמן פלוני הרי כ ל שדהו --אף י ת ר משיעור החוב---מוחלט להגוי] ----במקרים הנ"ל אין בהם "משום סיק'" כלומר אין ע ל הלוקח מהגוי "טענת סיק'", כי ב ד י ן תפסו הגוי, ושפיר זכה בו ישראל שלקחו מן הגוי.

ההמשך לא ברור כל כך "אנפרות ע צ מ ה" [מהי הביטוי "עצמה"?] ובדרך אפשר: אם י ש ר א ל הוא שלקחה בתורת "אנפרות" מאת ישראל חבירו---אזי יש לישראל הראשון זמן יב"ח "לפדותו" ושוב מכריזין ומתרין לו ד' שבתות, ואם עדיין לא בא הראשון לפדותו--- שפיר זוכה בו ישראל השני [ומי שיש לו פירוש הגון מזה, יבא ויגידנו..]

הלכה ז

מערבין בבית ישן. א"ר אבין ובדיור ישן היא מתניתא.

נראה לי להגיה בדיור ישן בלי ויו. ואגב נבאר כאן ביטוי המצוי מ א ד [יותר מ100 פעם] "ב X היא מתניתא" וזה מופיע כשבא האמורא לעשות אוקימתא---בדרך כלל לא פשוטה-- בהמשנה. או לסייג את דברי המשנה לציור ומקרה מיוחד על אף שאינו מרומז כלל בהמשנה עצמה. דוק ותשכח. וממילא כאן אומר ר' אבין א ל תלמוד המשנה כ פ ש ו ט ה שתלוי בהבית [כלומר שאסור לשנות ה ב י ת שמניחין בו העירוב] אלא ה כ ל תלוי בהד י י ר [כלומר אם הדייר עבר מבית לבית באותו חצר---חייבין גם להניח העירוב שם]

אך לפי גירסת "ו"בדיור משמע דבעינן ג ם תנאי שיהא בית הישן וא"כ אי"ז אוקימתא "מחודש לגמרי" ועוד דלא מצאתי בהנך דכתיב בהו "היא מתניתא" סגנון כזה [בוי"ו] על כן נראה לי למחוק הוי"ו

גיטין פרק הלכה א

הא תנינן היא עצמה מביאה את גיטה. חש לומר שמא חזרה בה? תמן היא חבה לעצמה, ברם הכא חוב לה.

לעיל אמר דלא מהני זיכוי הבעל בלשון התקבל---אף שהיא צווחת שהיא רוצה להתגרש, דשמא ברגע זו שמסר הבעל הגט ליד השליח---- כבר חזרה בה. נמצא דעכשיו לא מהני "זיכוי" שהרי "חוב היא לה"

ומקשה ממשנה דפרק קמא שהאשה עצמה מביאה את גיטה [מא"י לחו"ל ומיירי באומר לה אל תתגרשי עד שתגיע לחו"ל--עיין לעיל] שמא חזרה בה? נראה דמקשה במיוחד על מקרה זה שאין זה מקרה פשוט [כמו אשה העושה שליח לקבלה דוודאי מהני ול"ח לשמא חזרה] ולמה תיקנו חז"ל מקרה כזה ששיך מכשול שתחזור בה באמצע הדרך, ושוב תתרצה [אך הגט כבר נתבטלה..] ומתרץ ד כ ב ר קיבלה ב ע צ מ ה את הגט ולו ל"ח לחזרה [ואם תפרש הסוגיא אחרת יש לומר דמקשה ממשנה הראשונה שמיירי מאשה המביאה..]

פרק ו הלכה א

ר' יוסי בי ר' בון ורבי אבין בשם ר' שמי זו דברי רבי, אבל חכמים אומרים כאומרת יהא בידך.

אמר רבי חנינה הלכה כרשב"ג היא טול לי, היא שא לי, היא יהא לי בידך.

חד בר נש שלח גט לאיתתיה אמרה ליה יהא לי בידך. אתא עובדא קומי רב אמר אם בא להחזיר לא יחזיר. מה, ופליג? שנייא הוא יהא בידך, שנייא הוא יהא ל י בידך.

א"ר חזקיה אנא ידע רישא וסיפא. אשה אחת עשת שליח לקבל גיטא משלוחי בעלה. אתא עובדא קומי רב אמר אם רצה להחזיר לא יחזיר

יש כלל גדול בירושלמי שמפרש דברי ת ו ס פ ת א בלי הבאתה. ועל כן חייבים ללמוד תוספתא ק ו ד ם שלומדים ירושלמי---ובמיוחד כשיש רגליים לדבר שחסר כאן משהו..
ובזה הסוגיא נעתיק לשון התו' [בתקון קצת]
פרק ד
שא לי גיטי, טול לי גיטי, יהא גיטי לי בידך, כאומרת התקבל לי
ג לשונות האלו מועילים כלשון קבלה [שים לב שאין נפק"מ אים הקדים האשה לומר לשליח "טול/התקבל" או א ח ר שכבר קיבל השליח, אמרה לו "יהא לי בידך"]

ר' שמי אומר דתוספתא זו [דמהני כל הני לשונות] אזלא כרבי [דסבר לעיל בתוס' ש"הילך/הולך" הוי לישני מעליא --ומתגרשת מ י ד] ---אבל לחכמים דפליגי עליה [היינו ר' נתן] כמו דפשיטא דלא מהני "יהא בידך" כן לא מהני אידך

מסכת גיטין פרק ז הלכה א

אמר ר' אבין מסתברא כמה דאמר רבי יוחנן אפילו אחד מהן ובלבד במאבד

הגירסה בתרומות היא מסתברא מ ה דאמר ריו"ח וכו--- אין ר' אבון בא לתת "הסכמה" לדברי ריו"ח... רק ה ס ב ר: שאים תבין היטב מה שאמר ריו"ח דסגי באחד מהן, תראה ד א י י ר י במאבד [ושים לב איך אות אחת משנה משמעות המאמר..]

אף בעדיות כן? אתא ר' אבהו בשם ר' יוחנן אף בעדיות כן. אדם מעיד עדותו מיושב

נראה שהמעתיק החסיר מלות הדומות וכן צ"ל: אף בעדיות כן, שכן אדם מעיד וכו' כמו שמצינו קולא זו [שמעתי שיכולין להושיב העדים--אע"פ שכתוב ועמדו שני האנשים] כ"כ יש להתיר הרכנה

הלכה ב

ניחא לעדים וחתמו, לסופר וכתב?! לית הדא פליגא על דרבי יוחנן. דרבי יוחנן אמר כתב תרפו בטופס כשר?! פתר לה כרבי יהודה דרבי יהודה פוסל בטופסין

מקשה על המשנה: בשלמא אם לא ח ת מ ו בעצמן, נפסל הגט [שהרי צווה דווקא ל ה ן] אבל מה אכפת לן ש כ ת ב ו איש אחר? והא אין כתיבה לשמה מעכבת ואפילו מצאו באשפה כשר!! והתשובה: דאזלא כמ"ד דבעינן כתיבה לשמה
אך שים לב היטב היטב! דבין הקושיא ובין התירוץ "נתייחדו" לשיטה מ ס ו י י מ ת [הגם שאפשר להקשותו "בכללות" כלומר הקושיא על ריו"ח דס"ל שאי"צ "הרי את מותרת" לשמה [אך שמות האנשים וודאי בעי לשמה! ומה הקושיא?] והתירוץ: כר"י דאסור לכתוב טופסי גיטין [הא אף לשיטה דמותר לכתוב טופסי גיטין, צריך לשייר מקום איש ואשה, ושפיר מיתרץ....]

פרק ט הלכה ג

ר' בא בר המנונא רב אדא בר אחא בשם רב דרבי מאיר היא. מה חמית מימר כן? אמר רבי מנא בגין דאמר רב הונא בשם רב: כל ההין פרקא דרבי מאיר חוץ משינה שמו ושמה שם עירו ושם עירה דלא תסבור מימר קדמייה דר' מאיר היא, תננייה דרבנין, לפום כן צריך מימר דר' מאיר היא.

אמר ר' יוסי בגין דרב ושמואל תריהון אמרין הלכה כרבי לעזר דלא תסבור מימר אוף הכא לפום כן צריך מימר דרבי מאיר היא:

ברור הדבר כי רב בא לומר ל א קיימ"ל כסתם משנה זו [ג גיטין פסולין] וכן הוא בבבלי. שהרי משנה זו אזלא כר"מ דס"ל ע"ח כרתי---ואנן קיימ"ל כר"א [סיפא דמשנה הזה] דאין שום בעייה אף ללא עדים כלל והעיקר: מ ס י ר ה בפני עדים.

מה חמית מימר כלומר למה "הוצרך" רב לומר דבר זה? [=מה זה נוגע למעשה?] שים לב שאין ביטוי זה מופיע במובן הזה בשאר המקומות. ומתרץ שני תירוצים: 1) מכיון שפרק ח כולו ר"מ [חוץ מדין אחד]--- הו"א שפרק ה ז ה [שלא נתחבר כאחד עים פרק הקודם..] אזלא אף "כרבנן" [וממילא קיימ"ל כוותיה בעניין ג גיטין..] --קמ"ל דג"ז ר מ א י ר היא

2) כדי ל ה צ ד י ק עמדת רב כלומר למה פוסק כר"א להכשיר ג גיטין? והרי יש לנו "סתם" משנה להיפך. אך יש כלל גדול: יכולים לומר על איזה משנה שנכתב "סתם"--- "יחידאה היא ולט קיימ"ל כוותיה" וזה מה שעשה לנו רב במשנה הזאת
שים לב: "דלא תסבור מימר אוף הכא.." אינו אלא שיגרא דלישנא משאר מקומות-- ול"ש ביטוי זה כאן

פרק ט הלכה ו

A שמואל אמר: פרטו של רבי מאיר כללו של רבי יהודה. ופרטו של רבי יהודה כללו של רבי מאיר.

B אמר רבי שמואל בשם רבי זעירא: מיליהון דרבנין אמרין: שאין פרטו של רבי מאיר כללו של רבי יהודה,

C דמר ר' יוחנן בשם רבי ינאי ושואל אני בשלום פלוני חזקה על הכל חתם. שואל אני בשלום פלוני לא חתם אלא על שאילת שלום בלבד. אם אומר את פרטו של רבי מאיר כללו של רבי יהודה אפילו אמר שואל אני בשלום פלוני חזקה על הכל חתם.

D אמר ר' יוסי מתניתא אמרה כן שאין פרטו של רבי יהודה כללו של רבי מאיר. דתנינן תמן רבי מאיר אומר אפילו אמר חיטה שעורה כוסמת חייב על כל אחת. ולית בר נש אמר "אפילו" אלא דו מודה על קדמייתא!

E מאי כדון? א"ר חנינה על דעתיה דר' מאיר בין שאמר חיטין ושעורין וכוסמין בין שאמר חיטה ושעורה וכוסמת כלל ופרט הוא. על דעתיה דרבי יהודה אם אמר חיטין ושעורין וכוסמין כלל שאין בו פרט:

הגהתי קצת כפי אשר יראה הרואה.
A עיין במסכת שבועות תנו רבנן: כלל - אינו חייב אלא אחת, פרט - חייב על כל אחת ואחת, דברי ר"מ; ר' יהודה אומר: שבועה לא לך ולא לך ולא לך - חייב על כל אחת ואחת;

ברור: שיטת ר"י שוי"ו עושה פרט! 1) לא ברור מה ר"מ סובר לגבי וי"ו

גם ברור דלר"מ בלי וי"ו הוי פרט, אך לא ברור 2) מה ר"י סובר בלי ויו

שמואל עונה על שניהם : בנוגע ל 2) עונה שמואל: לר"י הוי כ ל ל -- בנוגע ל 1) לר"מ הוי כלל

C B ר' זעירא פושט מ"מיליהון דרבנן" [ביטוי נפוץ מאד] ד ל א כשמואל בנוגע ל 2) [שים לב שמחקתי בדברי ר"ז ...ופרטו של רבי יהודה כללו של ר"מ..כי נראה שהיא אשגרה משני שורות שלפניה והוכפל שלא במקומו בלי צורך והבנה] כלומר ר זעירא פושט דגם לר יודא הוי פרט בלי ויו ---דאים נאמר דלר' יודא הוי כלל, למה נפסל גט שנכתב בו "שואל אני בשלום פלוני"?

שים לב שיש כאן בעייה: שהרי כשנכתב ע י ם וי"ו [ושואל אני..] מבואר דהגט כשר, וזה בוודאי דלא כר' יודא [שסובר ד ע י ם ויו הוי פרט!] אך צריך ליישב שסומכים על שיטת ר"מ [שסובר שבויו הוי כ ל ל] להכשיר הגט. ואם כן ק ל ו ח ו מ ר שיש "לסמוך" על שיטת ר"י להכשיר הגט ב ל י ויו! [אלא על כרחין דגם לר יודא הוי פרט!]

D ר יסא פושט בנוגע לשאלה 1) דקאמר שמואל דלר"מ ע י ם ויו הוי כלל----ואומר ר יסא שיש להוכיח דלר"מ הוי פרט ב כ ל גווני שהרי במשנה שבועות אומר ר"מ א פ י ל ו בלי ויו הוי פרט, כלומר בוודאי מודינא לך דעים ויו הוי פרט, רק אני מ ו ס י ף שגם בלי ויו הוי פרט
שים לב שאי אפשר לקיים דברי ר זעירא ור יסא גם יחד! דא"כ לא נחלקו כ ל ל ר"מ ור"י . שהרי ר"ז אומר דלר"י הוי הכל פרט. ור יסא אומר דלר"מ הוי הכל פרט! רק אחת משיטות הללו אפשר להיות אמת---או שיטת שמואל

זה דוגמה מצויינת שצריך לעיין היטב אם "המשך" ירושלמי מתיישבת עם מה שנכתב לפניה. או שיש כאן שיטה ח ד ש ה ולפעמים הפוכה---אשר מובא ת כ ף אחריו בלי "אזהרה"
E ר חנינא מסכים להצעת ר יסא. ומסכם: לר"מ הוי פרט ב כ ל גווני. לר"י : בלי ויו כלל עים ויו פרט [שים לב שאינו מתייחס כלל על הקושי שהעלה ר' זעירא בענין שאילת שלום..]

קידושין פרק א הלכה ז

רב אדם יקרא איש חסדו, ואיש אמונים מי ימצא? זה רבי זעירא. דאמר ר' זעירא לית אנן חשין על שמועתה דרב ששת דהוא גברא מפתחא.

ואמר רבי זעירא לר' יסא: חכם רבי לבר פדייה, דאת אמר שמועתא מן שמיה?! א"ל ר' יוחנן אמרן משמו

אמר רבי זעירא לר' בא בר זבדא: חכים רבי לרב, דאת אמר שמועתא משמיה?! א"ל רב אדא בר אחוה אמרין משמו

שמו של ר זעירא נזכר קרוב ל1000 פעם בירושלמי! וכמה פעמים שואל ר זעירא את ר אסי=ייסא רבו איזה איבעיא או אומר דבר בשמו. כנראה שהיו מימרות אשר מסר ר אסי לר זעירא "בשם" בר פדייה [נזכר 20 פעם] ומכיון שר זעירא [ר זירא] הקפיד מאד על

אמירת דבר בשם אמרו שמי שמוסר המימרא יאמר בפה מלא מימרא זו שמעתי מאת רבי פלוני וכדיי לוודא שאין הוא טועה חייב ל ר א ו ת פני רבו כששומעו מפיו דבכך מקשר המימרא להאומרו והשומע זוכר היטב מיהו שאמר לו זאת המימרא. ועל כן תמה ר זעירא על רבו [ר אסי] האים הכרת את בר פדייה שאתה אומר דבר משמו?! ומשיב לו: לא! אני שמעתי מפי ריו"ח שאמר משם בר פדייה [וזה היה דרכו של ר זעירא לדייק היטב בכל שמועה איך ירד איש מפי איש עד שהגיע אליו]

כנראה שר בא בר זבדא היה אמורא מבבל שעלה לא"י ואמר דברים בשם רב. ונזכר שמו כ70 פעם. ואף כאן שאלו ר זירא האם הכרת את רב?! והודה לו שאכן שמען מפי רב אדא בר אחוה, ששמען מפי רב

בסנהדרין פרק ג וכן שביעית פרק ז מובא שבח מיוחד על ר בא בר זבדא: שהיה אומר שמועות מפי של ר אבהו שהיה קטן ממנו בימים . גם היה חבר טוב של ר אלעזר. כלומר חצי דור אחר ריו"ח.

היה לנו מימרא דרב אדא בר אחוה בשם רב בהלכה ו בעניין חליפין עיי"ש

קידושין פרק ב הלכה ז
תמן תנינן חלת עם הארץ והמדומע והלקוח בכסף מעשר ושירי מנחות פטורין מן הדמאי.
תני: וכולם שקרא שם לתרומת מעשר או למעשר שני שלהם. מה שעשה עשוי.
רבי לעזר אמר חוץ משירי מנחות.
ר' ירמיה אמר השאר במחלוקת.
רבי יוסה בעי היי דא מחלוקת. מה אנן קיימין אין כר"מ הוא מעשר שני הוא שירי מנחות לא עשה כלום. אין כר' יודה מה שעשה עשוי.

א"ר מנא אזלית לקיסרין ושמעית רבי חזקיה יתיב מתני " המקדש בחלקו מקדשי הקדשים ומקדשים קלין אינה מקודשת. רבי לעזר אמר דברי הכל. ר' יוחנן אמר במחלוקת "
ואמרית ליה מנן שמיע לך הדא מילתא? אמר לי מרבי ירמיה

ואמרית, יאות, דהוא שמע הדא דרבי לעזר "רבי לעזר דברי הכל" הוא דאמר במחלוקת
רבי יוסי דלא שמיעא ליה, צריכה, הוא דו אמר "היי דא מחלוקת"? אין כרבי מאיר היא מעשר היא שירי מנחות לא עשה כלום. אין כר' יודה מה שעשה עשוי

פסקא זו הובאה גם במסכת דמאי. וזו דוגמא טובה לירושלמי מוקשה, אשר הדרך להבינה היא: מה מסתבר לומר שכתוב פה---ולפי זה לסדר את הגירסא. כלומר תחלה נסדר את ה ת ו כ ן ואח"כ את הגירסא! ונתחיל בתוכן:
יש משנה במס' דמאי שנמנין שם 4 דברים שפטורין מן הדמאי מצד ק ד ו ש ת ם חלת עם הארץ. מדומע [נתערב חטי תרומה בחטי חולין] לקוח בכסף מע"ש [לוקח חטים בירושלים מע"ה בכסף מע"ש---אי"צ לחשוש להפרשת דמאי] שירי מנחות [ע"ה שהביא מנחה--אין כהן האוכלה חייב לחוש להפרשת דמאי]

על משנה זו בא ברייתא: וכולן מה שעשו עשוי--- אם אדם "החמיר" על עצמו והפריש תרומ"מ מדברים הללו---שפיר חיילי!
האמורא ר' אלעזר [תלמיד חבר של ריו"ח] העיר על זאת: חוץ משירי מנחות. כלומר אי אפשר להחמיר ולהפריש תרומת מעשר שהרי יש לנו קדושה חמורה [מנחה] ואי אפשר להחיל עליו קדושה קלה [תרומ"מ של דמאי דרבנן]

ר' ירמיה [דור אחד או שניים אחר ר' אלעזר האמורא] מעיר על דברי ר"א: "השאר" במחלוקת. מה שנשאר בהרשימה [ונראה דהיינו דווקא לקוח בכסף מע"ש] אף היא במחלוקת. כלומר לא כ ו ל ם אומרים מה שעשה עשוי [כ בשירי מנחות בוודאי ל"א מה שעשה עשוי---אלא אפילו בלקוח בכסף מע"ש, יש אומרים גם בו "מה שעשה ל א עשוי"]

ר' יסא [בן דורו וחבירו של ר ירמיה] לא הבין דברי ר ירמיה, ושאלו איזה מחלוקת אתה מתכוון? לכאורה למחלוקת הידוע שבין ר"מ ור' יודא לעניין מע"ש אי ממון גבוה או הדיוט, וקאמר ר ירמי דע לך דאליבא דר"מ, גם "לקוח בכסף מע"ש" מה שעשה ל א עשוי. אבל על זה מקשה חבירו [ר יסא] אלא מה תאמר דלר יודא אזלא האי ברייתא [מה שעשה עשוי בלקוח בכסף מע"ש] אי ר יודא---אפילו ק ד ש י ם מה שעשה עשוי!!! [דכן סובר ר יודא במסכת קידושין דהוי ממון ב ע ל י ם!]

אבל ר ירמיה ידע את מאמר ר אלעזר [בנגוד לר יוחנן] דמתניתין דקידושין אזלא אפילו ל יודא! [אף ר יודא מסכים דק"ק ממון גבוה] ושפיר קאמר ר ירמיה דהנשאר=לקוח בכסף מע"ש היא במחלוקת [ר מאיר לא יסכים לזו] אבל ר יודא שפיר קאמר האי מה שעשה עשוי [על לקוח בכסף מע"ש] אבל ל א על שירי מנחות--- ששם גם ר יודא מודה דמה שעשה ל א עשוי
כשהלך ר מנא לקסרין שמע מאת ר חזקיה [שניהם דור אחר ר ירמיה] האי מאמר דר אלעזר "דברי הכל היא" [לכו"ע אינו יכול לקדש בשירי מנחה--אף לר יודא] בשם ר ירמיה. וממילא נתיישבה בלבו את מאמר ר ירמיה "השאר במחלוקת" כי שפיר אזיל האי ברייתא והערת ר אלעזר עליו---כדברי ר יודא

עכשיו עיין בפנים ותראה נוסח הירושלמי לכל השו"ט הזה. וכן מעניין הבטוי "השאר" בטוי זה קאי על לקוח בכסף מע"ש דרק לר יודא מה שעשה עשוי אבל ר"מ לא יסכים לזה

פרק ד הלכה ז

דילמא על דרבי יהודה איתאמרת. דר' יודה אומר נאמנין. ע ל י ה, ר' אבהו בשם רב יוחנן: לתת לו אבל לא ליקח ממנו

יש שכיחות בירושלמי מלת "עליה" במכוון על ז ה כלומר מימרא שאמרת ל א נאמר על זה ר ק על זה [ויש נפק"מ על מה נאמרה המימרא או שמתורץ בזה אריזה קושיא] ונעתיק פה דוגמאות שונות פיאה 4:6 7:2 דמאי 2:4 3:4 5:1 מעשרות 3:3 עירובין 4:5 5:1 [מעניין שיש מסכתות שאין בהם כלל האי בטוי ויש שמצוי בהם] בסוגיא זו הכוונה שהיה ידוע מימרא בשם ר אבהו בשם ריו"ח "לתת לו אבל לא ליקח ממנו" ומעיקרא רצה התלמוד לקבוע מימרא זו על ת"ק: למה אין נאמן לומר ממזר הוא [כלומר זה הוולד אינ ו ממנו] דכתיב לתת לו ולא ל י ק ח וחזר בו וקבע המימרא על דברי ר' יהודה דסובר דכן נאמן לומר ממזר ועל ז ה באה ה ח ד ו ש דהיינו דווקא כשאומר מימרא ד"נתינה" כגון "בני זה בכור" וממילא נ ש מ ע דהראשון א י נ ו ממנו [וממילא הוא ממזר...] ע ל ז ה נאמר דברי ר אבהו